Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Tid: 2022-03-30
kl:10.00-12.00 Informationsärenden
kl:12.00-13.00 Lunch
kl:13.00-14.30 Beslutsärenden
kl:14.30-16.30 Inför budget 2023

Plats: Kulturhuset Spira, Insikten

Ärenden

1	Upprop och val av protokollsjusterare	
2	Fastställande av dagordning	
3	Föregående mötesprotokoll	
4	Anmälan av informationshandlingar	2022/3
5	Anmälan av delegationsbeslut	2022/2
6	Inkomna remisser, promemorior och motioner	
7	Kurser och konferenser	

Informationsärenden och aktuellt

8	Aktuell information	
9	Regional handlingsplan, nationellt program för Europeiska socialfonden 2021-2027	2021/2636
10	Regionalt evenemangsstöd	2022/405
11	Månadsrapport 2022 ANA nämnden	2022/81

Beslutsärenden till regionfullmäktige

12	Årsredovisning 2021	2021/137

Beslutsärenden för nämnden

13	Positionspapper skog Småland Blekinge Halland South Sweden	2022/516
14	Investeringsbidrag inom kommersiell service	2022/315
15	Hemsändningsbidrag - Eksjö kommun	2022/149
16	Hemsändningsbidrag - Sävsjö kommun	2022/210

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Tid: 2022-03-30
kl:10.00-12.00 Informationsärenden
kl:12.00-13.00 Lunch
kl:13.00-14.30 Beslutsärenden
kl:14.30-16.30 Inför budget 2023

17	Hemsändningsbidrag - Vetlanda kommun	2022/429
18	Hemsändningsbidrag - Nässjö kommun	2022/502
19	Remiss - Regional utvecklingsstrategi Region Kalmar län	2021/2701
20	Projekt - Förstudie M2C e-commerce	2022/360
21	Projekt - Invest Jönköpings län, kapacitetsbyggnad för investeringsfrämjande	2022/496
22	Projekt - Koncept och kompetensutveckling för hotell- och restaurangnäringen	2022/514
23	Läsårstider 2022-2023 naturbruksgymnasierna	2022/379
24	Översyn av regionala bidrag inom kulturområdet	2022/450
25	Fördelning av statliga bidrag 2022 till kultursamverkansmodellens verksamheter	2021/2017
26	Remissversion - Biblioteksplan Region Jönköpings län 2023-2025	2022/564
27	Remissversion - Regional Kulturplan 2023-2025	2022/525
28	Tillfälligt krisresidens för ukrainska kulturarbetare	2022/769

Övrigt

29	Övriga frågor
30	Budget 2023 kl 14.30-16.30

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Tid: 2022-03-30
kl:10.00-12.00 Informationsärenden
kl:12.00-13.00 Lunch
kl:13.00-14.30 Beslutsärenden
kl:14.30-16.30 Inför budget 2023

Kallade

Ordinarie ledamöter:
Per Eriksson (C) ordf.
Monica Samuelsson (KD) 1:e vice ordf.
Dan Sylvebo (-) 2:e vice ordf.
Per Svenberg (S)
Aneth Amundson (S)
Adam Starck (S)
Hans Jarstig (KD)
Raymond Pettersson (C)
Helen Skogelin Torvaldsson (BA)
Mari Hultin (L)
Jon Hammarin-Heinpalu (MP)
Kristina Nero (V)
Gun Lusth (M)
Olle Moln Teike (SD)
Ulf Svensson (SD)

Tjänstemän:
Jane Ydman, regiondirektör
Karin Hermansson, regional utvecklingsdirektör
Peter Friberg, sektionschef samordning, uppföljning och analys
Anna-Gun Grännö, ekonomichef
Linda Byman, nämndsekreterare

Personalrepresentanter:
Irene Tengberg Herrstedt, SACO
Carina Thållén, ersättare

För kännedom

Ersättare:
Annki Stark (S)
Irada Alieva Söderberg (S)
Markus Kauppinen (S)
Anton Axelsson (KD)
Haykanush Vardanyan (KD)
Jessica Hagård (C)
Matilda Henriksson (C)
Fredrik Sveningson (L)
Monica Persson (MP)
Henrik Dinkel (V)
Ami Fagrell (V)
Elisabeth Wahlström (M)
Ann-Katrin Löfstedt (M)
Maria Högberg (SD)
Anders Vigortsson (SD)

Regionråd
Maria Frisk (KD)
Marcus Eskdahl (S)
Rachel De Basso (S)
Per Eriksson (C)
Jimmy Ekström (L)
Martin Nedergaard-Hansen (BA)
Jon Hammarin-Heinpalu (MP)
Mikael Ekvall (V)
Malin Wengholm (M)
Dan Sylvebo (-)
Samuel Godrén (SD)

Sammanställning av informationshandlingar nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet, 2022-03-30

Ärendetyp	Ärenderubrik
Protokoll	• Protokoll Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet 2022-02-23, 2022-03-16 • Protokoll presidiet – Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet 2022-03-16 • Protokoll kulturutskottet 2022-03-11
Inkomna handlingar	• RJL 2022/375 Hemställan kring behov av satsning på länets arkiv
Utgående skrivelser	
Regeringsbeslut	
Cirkulär från SKR	
Beslut från SKR	
Övrigt	• Hållbarhetsredovisning 2021 Region Jönköpings län • RJL 2022/673 Årsredovisning 2021 Jönköpings läns museum

Sammanställning av anmälda vidaredelegationsbeslut till nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet 2022-03-30

Ärendetyp	Ärenderubrik	Diarienummer	Beslutsdatum	Beslutsdelegat
ANA 4.2.1	Rikard Bergqvist Dramas AB	RJL 2022/100	2022-02-15	Ulrika Josefsson
ANA 4.5.2	Extra medel till förstudien av livsmedel	RJL 2021/1230	2022-02-24	Karin Hermansson
ANA 4.5.2	Handlingsplan för Smålands skogsstrategi 2022-2025	RJL 2022/506	2022-02-28	Karin Hermansson
ANA 4.2.1	Ulf-Wadenbrant konsertprogram i samarbete med Jönköpings Sinfonietta	RJL 2022/716	2022-03-18	Ulrika Josefsson
ANA 4.5.3	Servicebidrag, Karins lanthandel ekonomisk förening	RJL 2022/574	2022-03-18	Karin Hermansson

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 33-55

Tid: 2022-03-16 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 34

Inkomna remisser, promemorior och motioner

Sammanställningen anmäls och läggs till handlingarna.

Beslutets antal sidor
1

Dokument

Utskriftsdatum: 2022-03-03 **Utskriven av:** Nina Granström

Diarieenhet: Region Jönköpings län **Sekretess:** Visas ej

Beskrivning av sökning:

Remisser februari 2022

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2022.2118	I	Reviderad remiss - Nationellt vårdprogram för Akut myeloisk leukemi	Evelina Örn
2022-02-15		Sveriges Kommuner och Regioner	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2021/864		Remiss - Nationellt vårdprogram för Akut myeloisk leukemi	REMISS
2022.2159	I	Nationellt vårdprogram för matstrups- och magsäckscancer	Evelina Örn
2022-02-15		Sveriges Kommuner och Regioner	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/367		Remiss – Nationellt vårdprogram för matstrups- och magsäckscancer	REMISS
2022.2172	I	Nationellt vårdprogram Malignt Melanom	Evelina Örn
2022-02-15		Sveriges Kommuner och Regioner	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/377		Remiss - Nationellt vårdprogram Malignt Melanom	REMISS
2022.2177	I	Nationellt vårdprogram för prostatacancer	Evelina Örn
2022-02-15		Sveriges Kommuner och Regioner	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/380		Remiss - Nationellt vårdprogram för prostatacancer	REMISS
2022.2256	I	Personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp Epilepsi	Evelina Örn
2022-02-15		Sveriges Kommuner och Regioner	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/393		Remiss - Personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp Epilepsi	REMISS
2022.2314	I	Vårdriktlinje körkort vid stroke och TIA	Evelina Örn
2022-02-15		Sveriges Kommuner och Regioner	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/409		Remiss - Vårdriktlinje körkort vid stroke och TIA	REMISS
2022.2317	I	Nationellt vårdprogram för tumbasartros	Evelina Örn
2022-02-15		Sveriges Kommuner och Regioner	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/410		Remiss - Nationellt vårdprogram för tumbasartros	REMISS
2022.2320	I	Nationellt vårdprogram för Prader-Willis syndrom	Evelina Örn
2022-02-15		Sveriges Kommuner och Regioner	RLK o Verksamhetsnära

			funktion
RJL 2022/411		Remiss - Nationellt vårdprogram för Prader-Willis syndrom	REMISS
2022.2323	I	Vårdriktlinje för handläggning av periokulär skivepitelcancer	Evelina Örn
2022-02-15		Sveriges Kommuner och Regioner	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/412		Remiss - Vårdriktlinje för handläggning av periokulär skivepitelcancer	REMISS
2022.2384	I	Ändring i läkarnas specialiseringstjänstgöring – Målbeskrivningar 2021	Evelina Örn
2022-02-17		Socialstyrelsen	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/432		Remiss - Ändring av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om läkarnas specialiseringstjänstgöring – Målbeskrivningar 2021	REMISS
2022.2420	I	Riktlinje för handläggning av periokulärt malignt hudmelanom och lentigo maligna	Evelina Örn
2022-02-15		Sveriges Kommuner och Regioner	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/437		Remiss - Riktlinje för handläggning av periokulärt malignt hudmelanom och lentigo maligna	REMISS
2022.2423	I	Riktlinje för handläggning av ögonnära basalcellscancer	Evelina Örn
2022-02-15		Sveriges Kommuner och Regioner	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/438		Remiss - Riktlinje för handläggning av ögonnära basalcellscancer	REMISS
2022.2426	I	Riktlinje för handläggning av synnedsättande diabetesmakulaödem (DME)	Evelina Örn
2022-02-15		Sveriges Kommuner och Regioner	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/439		Remiss - Riktlinje för handläggning av synnedsättande diabetesmakulaödem (DME)	REMISS
2022.2429	I	Riktlinje för handläggning av hereditära retinala sjukdomar	Evelina Örn
2022-02-15		Sveriges Kommuner och Regioner	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/440		Remiss - Riktlinje för handläggning av hereditära retinala sjukdomar	REMISS
2022.2432	I	Riktlinje för handläggning av glaukom	Evelina Örn
2022-02-15		Sveriges Kommuner och Regioner	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/441		Remiss - Riktlinje för handläggning av glaukom	REMISS
2022.2435	I	Personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp för obstruktiv sömnapné för barn	Evelina Örn
2022-02-15		Sveriges Kommuner och Regioner	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/442		Remiss - Personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp för obstruktiv sömnapné för barn	REMISS
2022.2674	I	Delprogram Brandsäkerhet och Operativa Insatser 2022-2026	Nathalie Bijelic Eriksson

2022-02-25		Habo Kommun	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/519		Remiss - Delprogram Brandsäkerhet och Operativa Insatser 2022-2026	REMISS
2022.2726	I	Nedläggning av spår 14, växel 101 på driftplats Värnamo, bandel 720, Värnamo kommun	Emil Hesse
2022-02-25		Trafikverket	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/535		Remiss - Nedläggning av järnvägsspår 14, Värnamo	REMISS
2022.2739	I	Förslag på delegation gällande utlämnande av uppgifter ur Svenska biobanksregistret	Evelina Örn
2022-02-08		Region Uppsala	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/539		Remiss - Förslag på delegation gällande utlämnande av uppgifter ur Svenska biobanksregistret	REMISS

Dokument

Utskriftsdatum: 2022-03-03 **Utskriven av:** Nina Granström

Diarieenhet: Region Jönköpings län **Sekretess:** Visas ej

Beskrivning av sökning:

Motioner februari 2022

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		**Avsändare/Mottagare**	**Avdelning**
Ärendenummer		**Ärendemening**	**Dokumenttyp**
209581	K	Motion - Påbörja försök med språktolkning via översättningsapp	Linda Byman
2022-02-14		Sverigedemokraterna	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/355		Motion - Påbörja försök med språktolkning via översättningsapp	MOTION

Dokument

Utskriftsdatum: 2022-03-03 **Utskriven av:** Nina Granström

Diarieenhet: Region Jönköpings län **Sekretess:** Visas ej

Beskrivning av sökning:

Promemorior februari 2022

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		**Avsändare/Mottagare**	**Avdelning**
Ärendenummer		**Ärendemening**	**Dokumenttyp**
211247	K	Remissvar gällande Infrastrukturdepartementets promemoria Parkering av elsparkcyklar	Ida Hedberg
2022-02-28		Regeringskansliet	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/208		Remiss av promemorian Parkering av elsparkcyklar	YTTRANDE
2022.2742	I	Promemoria avseende avtalssamverkan avseende Svenskt biobanskregister	Evelina Örn
2022-02-08		Region Uppsala	RLK o Verksamhetsnära funktion
RJL 2022/539		Remiss - Förslag på delegation gällande utlämnande av uppgifter ur Svenska biobanksregistret	BILAGA

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 33-55

Tid: 2022-03-16 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 54

Kurser och konferenser

Beslut

Presidiet beslutar om deltagande vid följande kurser och konferenser:

- Regional musik Sverige RMS, Årsmötesdagar 27-29 april.
  Presidiet beslutar att Dan Sylvebo (-) ges möjlighet att delta.
- Svensk Scenkonst branschdag 4-5 maj i Skellefteå.
  Presidiet beslutar att en från koalitionen ges möjlighet att delta.
- Europaforum 2022 - Västsvenska EU-konferensen Ett nytt Europa, 12-13 maj Falkenberg.
  Presidiet beslutar att ordföranden Per Eriksson (C) deltar.
- Politikermöte Europaforum 2022 - Västsvenska EU-konferensen, den 12 maj i Falkenberg.
  Presidiet beslutar att ordföranden Per Eriksson (C) deltar.

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

From: Karin Carlqvist
Sent: Mon, 14 Feb 2022 09:45:15 +0100
To: Byman Linda
Subject: [*Newsletter*] RMS nyhetsbrev #1 2022

Nyhetsbrev #1 2022

Ordförande har ordet

Kära medlemmar,

Det känns som att vi nu äntligen, på riktigt, går mot ljusare tider - såväl bokstavligen som scenkonstmässigt. Det känns också fantastiskt att vi tillsammans med Länsteatrarna i Sverige och Länsmuseernas samarbetsråd, tillsammans med Eskilstuna och Sörmland, igen har kunnat genomföra ett Folk och Kultur (även om det inte hann ställas tillbaka till ett fysiskt konvent utan blev digitalt även i år).

Inom RMS så var det väldigt bra, nyttigt och roligt att under höstmötet verkligen få ta del av YAM via Anna-Carin Fogelqvist, Ethno via Erik Rask, och Imagine via Gustaf Bäckström Elmelid. Jag är också övertygad om att detta sakta men säkert blir en ännu mer integrerad del i själva Regional Musik i Sverige. Det känns också väldigt fint att vi nu har en internationell koordinator i Gustaf Bäckström Elmelid och att vi genom medlemskapet i JM International därmed är del av något större.
Det var också med stolthet jag i höstas på en av jazzstudions konserter här i Umeå fick lyssna på Elaria Orchestra och i praktiken uppleva betydelsen av vårt gemensamma projekt På turné. Jag ser också fram emot det förstudien av den Digitala plattformen kommer att visa och vad nästa steg här kan tänkas bli. Så tack alla ni engagerade regionala musikinstitutioner för ert egagemang för hela musiksverige.

Avslutningsvis så hoppas jag att vi alla ses i Växjö i april för vårmöte inklusive årsmöte!

Allt gott till er alla,
Nina Björby Ordförande Regional Musik i Sverige

Aktuellt från RMS

Årsmötesdagar 27-29 april!

Varmt välkommen hälsar vi RMS medlemar till välfyllda årsmötesdagar i Växjö med Musik i Syd som värd! Boka in i kalendern redan nu. *Om du inte redan har mottagit en inbjudan så*

hör av dig till Karin Carlqvisit, administratör för RMS
karin.carlqvist@regionalmusikisverige.se

Gustaf Bäckström Elmelid om JMI och sin roll som internationell koordinator

Gustaf Bäckström Elmelid är internationell koordinator med uppdrag att samordna och representera Regional Musik i Sveriges intressen och medlemskap i Jeunesses Musicales International.

Jeunesses Musicales International (JMI) är en organisation med säte i Bryssel som arbetar

för att ena och stärka ungdomar världen över genom musik. JMI har tolv olikaprogram med olika inriktningar där just musik och ungdomar är gemensamma nämnare. När RMS tog över det svenska medlemskapet i JMI tog man också över ansvaret för programmen YAM Sweden, Imagine Sweden och Ethno Sweden som är de tre program inom JMI som finns här i Sverige.

”Jag har nu, sedan jag tillträdde tjänsten i september 2021, försökt identifiera vilka behov jag kan uppfylla för att stärka våra program och vårt internationella arbete. Programmen vi jobbar med i Sverige är YAM Sweden, Imagine Sweden och Ethno Sweden”

Läs mer om Gustafs uppdrag här.

På Turné

Coronapandemin satt effektivt krokben för starten av projektet ”På Turné” 2020. Istället sköts den fram till hösten 2021. Turnerande akter har då varit Göteborg Baroque, Elaria Orchestra och Nordic/Folk’Avant – det vill säga kammarmusik, jazz och folk/världsmusik.

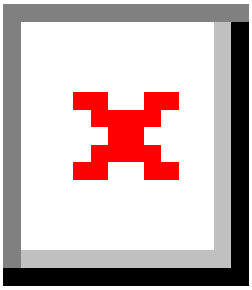

Ett projektbidrag från Statens Kulturråd användes under första Coronaåret 2020, och skapade därmed en brist 2021, men tack vare Förvaltningen för kulturutveckling i VGR säkrades projektledning även 2021.

I ett nytt projektupplägg som i princip omfattar hela landet och alla dess regionala musikinstitutioner uppstår självklart vissa

utmaningar och förbättringsalternativ. RMS-nätverket för offentliga producenter är i högsta grad delaktiga, och målet med verksamheten är ju att permanenta ett statligt stöd för att fortsätta erbjuda högkvalitativa frilansakter, svenska och internationella, till så många som möjligt och därmed bredda utbudet i regionerna.

Gemensam digital plattform

I enlighet med RMS strategi utgör nästa utvecklingsområde (efter På Turné) att skapa en gemensam digital plattform för att presentera den mångfald av musik som regelbundet görs av de 23 regionala musikinstitutionerna.

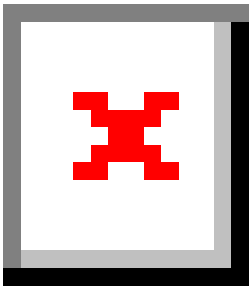

När denna strategi beslutades var det endast få regionala musikinstitutioner som arbetade med digitala videoproduktioner. På grund av Coronapandemin (eller tack vare?) så skedde en snabb mognad, där de flesta institutioner utvecklade sitt eget sätt att producera konserter som kunde nå ut till en publik via digitala media. Samtidigt uppstod en viss mättnad: det är trots allt mycket bättre för musiker (och publik!) att träffas på en riktig konsert live, än att spela framför ett kameraöga och upplevas via en datorskärm.

För att undersöka behov, intresse och möjliga lösningar/format så beslutade MusikChefsKollegiet att varje region bidrar ekonomiskt till en Förstudie, som just nu genomförs av konsultfirman Fabel. Genom förstudien får vi bättre reda på behovet och intresset att delta i projektets nästa fas – och hur det tekniskt kan komma att ta sig ut.

Betraktelser från höstmötet i Visby

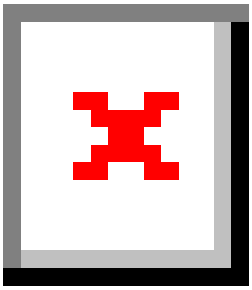

Leif Sandberg (M) - ordf. Wermland opera

I december var det äntligen dags för ett fysiskt nätverksmöte på Gotland inom mitt nya arbetsområde för musik och scenkonst. Som ny ordförande för Wermland Opera och ny styrelseledamot i RMS:s styrelse var det särskilt viktigt att kunna träff de personer som vi ska utveckla vår verksamhet med. När jag tillträdde som ordförande för Wermland Opera fick jag rådet att aktivt delta i de nätverk som vi har. Där är RMS en viktig part. Nätverksmötet i Visby gav mig värdefull information om hur vi arbetar med musik för unga. Mötet hade en bra

blandning av information, diskussioner, kulturinslag och möjlighet att lära känna nya personer. Jag kan varmt rekommendera att delta i RMS:s olika möten.

Ny i styrelsen? Hur länge är man det? Lite längre tid än vanligt känns det som under den här Corona-pandemin. Jag fick förtroendet att vara med i RMS styrelse vid årsmötet 2021. Vid höstmötet i Visby, som började den 8:e december, fick jag för första gången möjligheten att träffa de övriga ledamöterna och medlemmarna på riktigt!

På onsdagen anlände deltagare från nästan alla regioner i Sverige till Gotland och Visby. Efter frukost på torsdagen var programmet fullspäckat med nyttig info för en nykomling som jag och helt säkert också för dem som

Maria Bronelius (C) - 1:a vice ordf.
Musik Hallandia

varit med ett tag. Till exempel hade inte jag fattat hur JMI en gång startat, hur länge det funnits eller hur stort det faktiskt är. Eller Ethno - som det växer! Och rösträtt i förskolan är inte så tokigt som det låter, det är klart att små barn ska få möjlighet att sjunga på sitt sätt, använda sina röster efter sina förutsättningar och inte efter oss vuxna.

Läs hela Marias berättelse här

regionalmusikisverige.se

Regional Musik i Sverige | Facebook

View online | Unsubscribe

Sent with Get a Newsletter

Subject: VB: Inbjudan till Svensk Scenkonsts branschdag den 5 maj

2022-03-03 Webbversion

Välkommen till branschdagen den 5 maj i Skellefteå!

Svensk Scenkonst samlar varje år scenkonstbranschen för att diskutera angelägna bransch- och arbetsgivarfrågor. Årets branschdagar äger rum den 4 och 5 maj på Sara kulturhus i Skellefteå. Onsdagen den 4 maj är vikt för medlemsföreträdare. **Från middag den 4 maj och hela torsdagen den 5 maj** vill Svensk Scenkonst gärna se dig där tillsammans med andra aktörer i vår nära omvärld, för gemensamma diskussioner och informella samtal.

Vi välkomnar ett stort antal inbjudna externa gäster: politiker, fackliga motparter, intresseorganisationer, branschnära myndigheter och regionala företrädare från hela landet.

I år fokuserar vi bland annat på branschens återstart, hur scenkonsten kan bidra till ett hållbarare samhälle och kulturens betydelse i samhällsplaneringen.

Vi kommer också att belysa kulturpolitiken med ett samtal mellan riksdagspartiernas kulturpolitiska talespersoner om vad som förenar och vad som skiljer de politiska partierna åt inom kulturpolitiken. Christer Nylander (L), Catarina Deremar (C), Lawen Redar (S), Vasiliki Tsouplaki (V), Bo Broman (SD) och Roland Utbult (KD) medverkar.

Tillsammans med vår värd Västerbottensteatern ser vi fram emot en innehållsrik och utvecklande dag.

För eventuella frågor kontaktar ni Svensk Scenkonsts kommunikationschef Annika af Trolle.

Varmt välkommen!

Mikael Brännvall
VD, Svensk Scenkonst

Praktisk information och anmälan

För professionella verksamheter inom scenkonstbranschen

Svensk Scenkonst är den heltäckande bransch- och arbetsgivarorganisationen för professionell scenkonst. Vi verkar för att medlemmarna ska ha optimala förutsättningar att producera och sprida scenkonst av högsta kvalitet i hela landet och samtidigt vara ansvarstagande arbetsgivare. Med gedigen kunskap om branschen företräder vi medlemmarna och erbjuder stöd och service som utgår från deras behov.

Vi representerar ca 115 verksamheter inom scenkonsten.

svensk scenkonst | birger jarlsgatan 39 | box 1778 | 111 87 stockholm | tel 08 440 83 70 www.svenskscenkonst.se

Följ oss i sociala medier

Prenumerera | Avanmälan

Västsvenska EU-konferensen och Småland Blekinge Hallands Europaforum bjuder in till gemensam konferens

Ett nytt Europa

– nya möjligheter att jobba tillsammans

Välkommen till Falkenberg 12–13 maj 2022

VÄSTSVENSKA EU-KONFERENSEN

EUROPA FORUM

Ett nytt Europa – nya möjligheter att jobba tillsammans

Konferensen lyfter aktuella och framtida frågor på EU-nivå, finansieringsmöjligheter 2021-2027, tillsammans med ett EU-perspektiv kring stad och land och många experter finns på plats för att ge svar.

Konferensen bjuder också på spännande lokala studiebesök i Falkenberg – som involverar allt från simmande laxar till pasta och glass.

Västsvenska EU-konferensen och Småland Blekinge Hallands Europaforum äger rum på Grand Hotel Falkenberg/Tryckhallen. Antalet platser är begränsade men vi erbjuder också ett digitalt deltagande.

Konferensen arrangeras i samarbete mellan Region Halland, Region Värmland , Västra Götalandsregionen, Falkenbergs kommun, Småland Blekinge Halland South Sweden och Europa direkt Halland.

PROGRAM TORSDAG 12 MAJ 2022

Moderator: Sven Kastö
Sven Kastö, kontorschef för
Småland Blekinge Halland South Swedens Brysselkontor

10.30-12.00 **Politikermöte**
Vänder sig till förtroendevalda, se särskild inbjudan.

12.00-13.00 **LUNCH**

13.00 **Välkommen till Falkenberg**
Mikaela Waltersson (M), ordförande regionstyrelsen, Region Halland och
Per Svensson (S) ordförande kommunstyrelsen, Falkenbergs kommun

13.15 **Ett nytt EU – aktuella frågor**
Samtal om Europeiska unionen:
framåtblick, inblick och utblick

På gång, aktuella frågor och framtid ur ett EU-perspektiv
Christian reflekterar över EU:s framtidsfrågor och återhämtning, liksom EU-samarbetets framtidsutsikter i en tid präglad av stora utmaningar.

Christian Danielsson, chef för EU-kommissionens representation i Sverige

13.35 **EU i riksdagsvalet**
Maria lyfter EU-dimensionen i höstens riksdagsval och vilka politikområden och sakfrågor som har EU-koppling.

Maria Strömvik, universitetslektor i statsvetenskap vid Lunds universitet

13.55 **En EU-journalistens perspektiv på aktuella EU-frågor**
Teresa reflekterar över vilka frågor som fångar en journalists intresse.

Teresa Küchler, journalist för Svenska Dagbladet som bevakar EU-politiken ifrån Bryssel

14.15 Panelsamtal om aktuella EU-frågor
Från storpolitik i EU, hur ser verkligheten ut på lokal regionalnivå?

Samtalet leds av Teresa Küchler och panelen består av politiker och tjänstepersoner på lokal och regional nivå.

14.35-15.05 **PAUS passa att mingla och att besöka utställarna**

15.05 **Perspektivet STAD – LAND**
How does the EU support the interaction between city and country and a sustainable development?

Eleftherios beskriver hur EU stödjer samspelet mellan stad och land och en hållbar utveckling.
The presentation will be held in English/presentationen hålls på engelska.

Eleftherios Stavropoulos, Policy Officer
EU-kommissionens generaldirektorat för regional- och stadspolitik (DG REGIO)

15.25 **Regional utveckling i stad och landsbygd under 2000-talet**
Robin gör en övergripande genomgång av utvecklingen i olika geografier under de gångna programperioderna. Hur växer egentligen Sverige och dess regioner?

Robin Rikardsson, Region Halland
Analytiker

15.50 **Leadermetoden som innovationsverktyg**
Marion berättar om leadermetoden och hur den kan användas för innovation och utveckling och ger en uppdatering om arbetet på europeisk nivå genom ELARD (European LEADER Association for Rural Development).

Marion Eckardt, ordförande för ELARD och verksamhetsledare lokalt ledd utveckling Halland

16.05-18.00 **Studiebesök, välj ett av besöken!**

16.05 Destinationsbolaget i Falkenbergs kommun presenterar sitt unika arbetssätt och introducerar eftermiddagens studiebesök.

Fredrik Jansson, VD, Destination Falkenberg

STUDIEBESÖK 1
Skrea matbruk – Falkenbergs skafferi (Lisa Lemke)
Buss avgår 16:30

Skrea Matbruk
Välkommen till Skrea matbruk och stenladan på Skrea backe där det bland annat handlar om hemvevad pasta och smårätter med grunden i lokala råvaror. Kocken Lisa Lemke kommer att bjuda er på berättelsen om Skrea matbruk tillsammans med ett smakprov från verksamheten. Utanför knuten bjuds det på en vidunderlig utsikt över vinodling, åkrar och ängar. I studiebesöket ingår även ett besök i det nystartade destilleriet, som också är Falkenbergs första destilleri.

STUDIEBESÖK 2
Hertingforsen
Buss avgår 16:30

Hertingforsen är ett unikt besöksmål och en del av Ätran som rinner genom centrala Falkenberg. Mellan 2010-2014 drev Falkenbergs kommun ett projekt för att återskapa den naturliga forsen och genom att restaurera Hertingforsen kan nu vandrande fiskar som lax, havsöring, ål och nejonöga leva och reproducera sig i Ätran och ta sig till och från havet. Vattenkraften från Hertings kraftstationer producerar grön, miljövänlig el samtidigt som den är anpassad efter fiskens vandringar i ån. Det finns bara 3-4 vattenkraftverk i världen likt Herting med fria fiskevägar – det vill säga där både fisk och elproduktion kan samsas åt. Under studiebesöket får ni höra mer om anläggningen av bland annat miljöchefen Jens Melin från Falkenbergs Energi.

STUDIEBESÖK 3
Berte Qvarn
Buss avgår 16:30

Berte Qvarn
När den första mjölsäcken lämnade Berte Qvarn i halländska Slöinge 1569, var det förmågan att tillvarata Suseåns energi som gjorde det möjligt att börja förädla den förstklassiga spannmål som odlades i trakten. Det är med kärlek till arvet och genuin omsorg om kvalitet och miljö som familjen Stenström har byggt upp den verksamhet som idag är hjärtat i Sveriges äldsta familjeföretag. Välkommen till ett studiebesök på Berte Gård där ni får besöka både Berte Qvarn och SIA Glass, med goda chanser till smakprov. Hållbarhetschefen Helena Stenström och qvarnmästaren Johan Bäcklund berättar om verksamheten och deras gedigna hållbarhetsarbete samt om det nya vattenkraftverket och den fiskväg som ska göra det lättare för fiskarna att året runt simma upp och ner förbi Berte Qvarn.

19.00 **Middag med livemusik**

PROGRAM FREDAG 13 MAJ 2022

8.30 Välkommen till dag 2
Moderator: Sven Kastö

EU-finansiering 2021–2027

8.40 **Den nya programperioden 2021–2027**
Helena berättar om EU:s politiska prioriteringar och nya finansieringsmöjligheter 2021-2027. Helena spanar också in i framtiden – när börjar arbetet med att påverka inför nästa programperiod?

Helena Gidlöf, sakkunnig inom regional utveckling Sveriges kommuner och regioner (SKR)

9.10 **EU:s strategi för Östersjöregionen**
Anders vill bidra till ökad kunskap och kännedom om Östersjöstrategin och hur aktörer kan använda strategin för att stärka och utveckla sitt arbete.

Anders Bergström, EU Strategist for the Baltic Sea Region (EUSBSR), Föreningen Norden (Norden Association)

9.30 **EU- kommissionen – Interreg och dess prioriteringar**
Louise berättar om Interreg-programmen som är viktiga instrument för EU och hur programmen bidrar till att utveckla samarbetet över nationsgränserna.

Louise Floman, Programme Manager at European Commission

9.45-10.15 **PAUS, passa på att mingla och att besöka utställarna**

10.15 **Interreg Europe**
Christina presenterar det nya Interreg Europa-programmet – ett interregionalt samarbetsprogram som omfattar alla EU-länder, Schweiz och Norge.

Christina Imander, Uppdragsansvarig på Tillväxtverket

10.25	**Interreg Östersjöprogrammet** Carina pratar om Östersjöprogrammet (även kallat Interreg Baltic Sea Region) – ett transnationellt samarbetsprogram mellan elva länder. *Carina Jagetun*, Tillväxtverket
10.35	**Interreg Nordsjöprogrammet 2021-2027** Jesper går igenom Nordsjöprogrammet (Interreg North Sea Region) – ett transnationellt samarbetsprogram med målet att göra Nordsjöregionen till en bättre region att bo och investera i. *Jesper Jönsson*, Project Advisor, Nordsjöprogrammets sekretariat
10.45	**Frågestund till programmen**
10.55-11.15	**PAUS**
11.15	**Två exempel på vad projekt inom Interreg kan åstadkomma**
11.50	**Avslutning och TACK** Avslut och överlämning till värdarna för 2023 års Västsvenska EU-konferens och till värdarna för Småland Blekinge Halland South Swedens Europaforum.
12.00	**LUNCH**

PRAKTISK INFORMATION

Tid och plats
Lunch-till-lunch-konferens.
Tid: torsdag 12 maj till fredag 13 maj.
Plats: Värdshuset Hwitan samt Grand Hotel i Falkenberg.
https://www.hwitan.se/, Storgatan 24, Karta finns här.
https://www.grandhotelfalkenberg.se, Hotellgatan 1, Karta finns här

Politikermöte, vänder sig enbart till förtroendevalda.
Tid: 10.30-12.00 den 12 maj.
Plats: Falkenbergs Stadshus, Kuben, Rådhustorget 3 C, Karta finns här

Konferensavgift
Avgiften för fysiskt deltagande är:
Lunch-till-lunch 1 500 kr
Enbart deltagande 12 maj 1 000 kr
Enbart deltagande 13 maj 1 000 kr
I avgiften ingår lunch och fika för båda dagarna samt gemensam tre-rätters middag på torsdagskvällen.

Avgiften för digitalt deltagande är: 1 000 kr.

Bekräftelse med praktisk och digital information skickas ut senast veckan innan konferensen.

Samtliga avgifter är exklusive moms per person.

Anmälan
Sista anmälningsdagen den 8 april. Antalet platser för konferensen på plats är begränsade. Anmälan görs genom att klicka på denna länk eller QR-kod. Anmälan är bindande och vid återbud efter debiteras full avgift. Anmäld person kan alltid överlåtas till annan person.

Vi är måna om att minimera matsvinnet. Vänligen kontakta Anna.Sehlstedt@regionhalland.se för avanmälan efter sista anmälningsdag eller vid sent förhinder.

Upplysningar
För frågor om konferensens innehåll
Lena.Neinhardt@regionhalland.se

För frågor om anmälan till konferensen
Anna.Sehlstedt@regionhalland.se

Information till dig som utställare
Det kommer finnas en utställningsyta. Antalet platser är begränsade. Är du intresserad av att ställa ut? Kontakta Lena.Neinhardt@regionhalland.se

Resa och logi
Som deltagare bokar och betalar du själv resor och logi. Det finns ett begränsat antal reserverade rum hos nedanstående hotell till och med 11 april.

Grand Hotel, Falkenberg
Konferenslokalen ligger 150 meter från hotellet. Pris: 1 112 kr enkelrum/natt eller 1 528kr i dubbelrum eller 764 kr per person i dubbelrum exklusive moms.
Boka på hotellets hemsida och uppge bokningsnummer.
https://www.grandhotelfalkenberg.se
Bokningsnummer: G394363
Hotellgatan 1, Karta finns här

Värdshuset Hwitan, Falkenberg
Konferenslokalen ligger i samma byggnad. Pris: 1 112 kr enkelrum/natt eller 1 528 kr i dubbelrum eller 764 kr per person i dubbelrum exklusive moms. In-och utcheckning samt frukost sker på Grand Hotel, 150 meter från hotellet.
Boka på hotellets hemsida och uppge bokningsnummer.
https://www.hwitan.se/
Bokningsnummer: G394363
Storgatan 24, Karta finns här

Hotell Hamngatan 27, Falkenberg
Konferenslokalen ligger 700 meter från hotellet.
Rum bokas på hotellets hemsida. www.hamngatan27.se
Hamngatan 27, Karta finns här

Ocean Hotel, Falkenberg
Konferenslokalen ligger ca 3,3 km från hotellet.
Pris: 1 095kr enkelrum, icke hav, 1 495kr enkelrum, med havsutsikt, 1 595kr dubbelrum, icke hav, 1 995kr dubbelrum, med havsutsikt.
Boka på: bokning@oceanhotel.se och uppge bokningsnummer samt vilket rum som önskas.
https://www.oceanhotel.se/
Bokningsnummer: Region Halland 12-13 maj
Klittervägen 51, Karta finns här

Region Halland, 2022.

Politikermöte inför Västsvenska EU-konferensen/ Europaforum 2022

Västsvenska EU-konferensen/Europaforum är mötesplatsen för kollegor och beslutsfattare som arbetar för lokal och regional utveckling i ett europeiskt perspektiv.

Årets politikermöte vill ge dig som politiker en möjlighet att diskutera och utbyta erfarenheter med andra politiker som verkar i internationella sammanhang. Diskussionen kommer att ha fokus på hur det är att arbeta i internationella/gränsöverskridande samarbeten med politisk påverkan.

10:30-10:45	Mikaela Waltersson (M) ordförande, regionstyrelsen i Region Halland, hälsar välkommen och alla presenterar sig
10:45-11:15	Hur är det att vara politiker i ett internationellt/gränsöverskridande sammanhang? Som inledning till den gemensamma diskussionen presenteras fyra olika internationella/gränsöverskidande forum med politisk representation. *Region Halland:* Mikaela Waltersson (M), Greater Copenhagen *Region Värmland:* Ola Persson (C) CPMR *Västra Götalandsregionen:* Magnus Berntsson, (KD) ordförande för AER *Region Blekinge:* Elin Petersson (M), ERB
11:15-12:00	**Gemensam diskussion** • Varför väljer regioner och kommuner att engagera sig i internationella samarbete, hur arbetar vi med påverkansfrågor och vad är utmaningen/möjligheten med att arbeta som politiker i gränsöverskridande forum? • Hur arbetar vi på kommunal och regional nivå med policy/påverkansfrågor?

Praktisk information

Datum: 12 maj
Tid: 10.30-12.00
Plats: Stadshuset i Falkenbergs kommun, kommunfullmäktigesalen, Rådhustorget 3C Falkenberg
Anmälan: Anmäl genom denna länk här eller QR-kod

Kort presentation av olika samarbetsorganisationer:

Greater Copenhagen:
Greater Copenhagen är ett näringslivspolitiskt partnerskap mellan Region Skåne och Region Halland i Sverige, Region Sjælland och Region Hovedstaden i Danmark och de tillhörande 85 kommunerna. Greater Copenhagen är en samarbetsorganisation för tillväxt och utveckling i Nordens största metropolregion med 4,4 miljoner invånare i Sydsverige och Östdanmark.

The Conference of Peripheral Maritime Regions:
The Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR) driver sedan 1973 europeiska kustregioners intressen gentemot EU:s institutioner. I nätverket ingår cirka 150 regioner i 24 länder. CMPR har även sex självständiga geografiska kommissioner, bland dem Östersjökommissionen och Nordsjökommissionen. CPMR agerar som tankesmedja och påverkansorgan från sitt Brysselkontor, primärt inom fem prioriterade policyområden; maritima frågor, transport, EU:s sammanhållningspolitik och klimat/energi.

Assembly of European Regions:
Assembly of European Regions (AER) verkar för att stärka regionernas politiska roll och öka det gränsöverskridande samarbetet mellan regionerna. AER är det största samarbetsnätverket i Europa och består av mer än 150 medlemsregioner från 30 länder. Verksamheten drivs genom av olika arbetsgrupper ”task forces” organiserade efter olika sakområden t.ex. klimatfrågor, biologisk mångfald, ungdomsfrågor och turism. AER driver ett framgångsrikt program, ”Eurodyssey” ,där ungdomar mellan 18-30 år får chans till arbetserfarenhet i ett annat medlemsland. Dessutom har man inrättat ett ungdomsnätverk ”Youth Regional Network” för ungdomsfrågor. Förutom att arbeta med påverkansfrågor arbetar AER även med driva EU-projekt samt med erfarenhetsutbyte mellan medlemsregionerna.

Euroregion Baltic:
Euroregion Baltic (ERB) är en politisk plattform för att utveckla det regionala samarbetet i sydöstra Östersjöområdet. Medlemsregioner är Region Blekinge, Region Kalmar län, Region Kronoberg, Kommunförbundet Skåne, Bornholms regionkommun, Region Pommern, Region Warmia-Mazurien, Kaliningrad län och Klaipedaregionen. ERB fokuserar på lobbyaktiviteter, strategiska insatser och utbyten. ERB är involverad i över 20 internationella projekt. Inom ERB finns även en ”youth board” med ansvar att föra fram ungdomars perspektiv och driva ungdomsfrågor.

Region Halland, 2022.

För frågor vänligen kontakta respektive kontaktperson för din region:

Västra Götalandsregionen:
Robin Stenström, robin.stenström@vgregion.se

Värmland:
Camilla Tellås, camilla.tellas@regionvarmland.se

Halland:
Lena Neinhardt, Lena.Neinhardt@regionhalland.se

Blekinge:
Stefan Elmroth, stefan.elmroth@regionblekinge.se

Subject: VB: Anmälan Landsbygdsriksdagen 2022

Anmälningslänk till landsbygdsriksdagen 20-22 maj
Kostnad för lokala organisationer /politiker 3 500:- då ingår allt under 3 dagar

https://www.trippus.se/web/registration/registration.aspx?view=registration&idcategory=AB0ILBCNUgD6HomFqCRNHmuwygbvf9wKaJj7RZlNwIppYEIzlbF76K_GSHK9RYkrfyM23bgYtXxF&ln=swe

startsidan för konferensen..

https://landsbygdsriksdagen.se/

Subject: Anmälan öppen - SKR:s kulturkonferens i Helsingborg 14-15 juni 2022

Från: Sveriges Kommuner och Regioner <utskick@skr.se>
Skickat: den 24 mars 2022 16:36
Ämne: Anmälan öppen - SKR:s kulturkonferens i Helsingborg 14-15 juni 2022

Hej!

Nu är anmälan öppen till SKR:s kulturkonferens i Helsingborg 14-15 juni 2022!

Anmälan och program hittar ni här

SKR:s kulturpolitiska konferens 2022 genomförs i Helsingborg 14-15 juni tillsammans med värdarna Helsingborgs stad och Region Skåne. Konferensen tar avstamp i frågor om kulturens plats i hållbar samhällsutveckling och Agenda 2030. Hur bygger vi ett hållbart kulturliv och hållbara samhällen för 2030 och framåt? I Helsingborg pågår under dagarna även H22 City Expo, som är en del av kommunens fleråriga satsning på innovation för en smartare och mer hållbar stad.

Fram till och med **11 maj** erbjuder vi ett lägre pris med ”boka tidigt rabatt”, passa på och anmäl dig innan dess!

Har du frågor om programmet? Vänd dig gärna till
Erik Peurell, erik.peurell@skr.se

Sveriges Kommuner och Regioner

Work in progress Handlingsplan 1.1
2022-02-24

I december 2021 fick regionerna i Småland och Öarna erbjudande från arbetsmarknadsdepartementet om att ta fram regional handlingsplan för Europeiska Socialfonden. Handlingsplanen ska lämnas in i april 2022. Handlingsplanen utgår från regionala utvecklingsstrategier i de fyra länen och förhåller sig till det nationellt framtagna programmet för Europeiska Socialfonden.

I Småland och Öarna genomförs arbetet med handlingsplanen gemensamt mellan de fyra länen. Arbetet samordnas av Region Jönköpings län. Det finns en styrgrupp med regionala utvecklingsdirektörer och en styrgrupp med politiker från regional nivå i de fyra länen.

För närvarande pågår länvisa dialoger med externa aktörer t.ex. kommuner, branschorganisationer, idéburen sektor, arbetsmarknadens parter, företagsfrämjande aktörer mm. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har bjudits in till särskilda dialoger utifrån det uppdrag de fått i sitt villkorsbrev att stödja arbetet. Dessa genomförs i feb/mars. Svenska ESF-rådet har gett isnpel till arbetet under februari månad.

Detta är ett utkast av handlingsplanen per 2022-02-24. Bearbetning kommer att ske fram till deadline i april 2022.

Regional handlingsplan för Småland och Öarna 2021-2027

1. Europeiska socialfonden i Sverige

Inledningen av handlingsplanerna blir identiska. Här läggs en text in som är framtagen av förvaltande myndighet. Innehåller en övergripande beskrivning av programmet, dess syfte och mål samt en kortversion av programområden.

2. Småland och Öarna

Småland och Öarna omfattar Jönköpings län, Kalmar län, Kronobergs län och Gotlands län med totalt 36 kommuner. Det finns några få större städer, en mångfald av mindre orter och landsbygder. Få människor delar på en stor geografisk yta och de större orterna är utspridda och relativt få. Det finns cirka 878 044 folkbokförda per den 1 november 2021. De senaste decennierna har präglats av regionförstoring till följd av att pendlingen ökat. Dagens arbetsmarknad är regional och kommunerna ingår i förhållandevis komplexa relationer till varandra. Småland och Öarna genomgår en demografisk utveckling med åldrande befolkning och stark urbanisering. Pensionsavgångar är större än ungas inträde på arbetsmarknaden vilket leder till arbetskraftsbrist och en ökande försörjningskvot. Samtidigt är tillgången till kompetens en konkurrensfaktor i den globala kunskapsekonomin. Urbaniseringen är dels utomregional då en hög andel av de unga flyttar till större städer utanför Småland och Öarna. Dels är den inomregional där kommunernas huvudorter växer mest.

Småland och Öarna är den mest industriintensiva av alla NUTS2-regioner i Sverige. Småland och Öarna har en hög andel medelstora företag i jämförelse med riksgenomsnittet mycket på grund av förekomsten av industriföretag i denna storleksklass. De mer besöksnäringsintensiva arbetsmarknadsregionerna i Småland och Öarna har i regel en mer småskalig företagsstruktur.

I Småland och Öarna är det kommunala och regionala förvaltningar som är de största enskilda arbetsgivarna vilket innebär att den offentliga sektorn har ett stort inflytande på arbetsmarknadens funktionssätt. I jämförelse med andra NUTS2-regioner har Småland och Öarna, med undantag av Gotland, den minsta andelen arbetskraft i statlig förvaltning.

En region under omställning

Den regionala ekonomin är dynamisk och förändras ständigt. Över tid förändras näringslivsstrukturen. Efterfrågebilden, produktivitetsutvecklingen i olika branscher och ekonomisk politik påverkar strukturomvandlingen, det vill säga hur förädlingsvärdets och sysselsättningens fördelning mellan branscher i näringslivet förändras. I en strukturomvandling behöver resurser från mindre produktiva branscher förflyttas till mer

produktiva branscher för att en regional ekonomi ska kunna bibehålla eller stärka sin konkurrenskraft. En regions förmåga att ställa om är beroende av att ta till sig ny kunskap och omsätta den i ett ekonomiskt värdeskapande. Avgörande för framtida konkurrenskraft och en hållbar utveckling är förmågan till grön och digital omställning. Den ökande globaliseringen har ökat takten på strukturomvandlingen. Teknikutvecklingen och de globala kedjorna kan komma att utvecklas annorlunda efter pandemin vilket på sikt kan förändra kompetensbehovet.

Det senaste decenniet har tillväxten i Sverige gynnat befolkningsrika geografier framför befolkningsglesa regioner med ett stort industriberoende. I Sverige som helhet har tillväxten de senaste åren präglats av en mycket kraftig geografisk koncentration där framförallt storstadsregionerna drar upp riksgenomsnittet. Sett till koncentrationstendenserna skiljer sig inte Småland och Öarna från riket. Stor del av jobbtillväxten kan tillskrivas de större arbetsmarknadsregionerna. Den ekonomiska tillväxten har varit svagare än riket vilket till stor del beror på lägre tillväxt inom service och tjänster. Konkurrenskraften inom industrin, även sett till arbetstillfällen, har varit god. En framgångsrik strukturomvandling där konkurrenskraften bibehålls inom industrisektorn är nödvändig. Samtidigt finns det stora behov av att mer omogna näringar växer och breddar den ekonomiska basen.

En tudelad arbetsmarknad

Omställningsförmågan har tidigare visat sig vara god både bland individer och företag. Trots omvälvande händelser som finanskrisen, eurokrisen och migrationskrisen var sysselsättningen vid Corona-pandemins början densamma som vid tiden före finanskrisen 2008. Trots goda tider på arbetsmarknaden har antalet personer i arbetslöshet legat på relativt konstanta nivåer. Värt att notera är dock att nästan 80% av den tillgängliga arbetskraften utan arbete tillhör en utsatt grupp och att andelen långtidsarbetslösa har ökat. Samtidigt signalerar både privata och offentliga arbetsgivare att de saknar arbetskraft och att kompetensbristen hämmar utvecklingsförutsättningarna.

Småland och Öarna har ett traditionellt genusmönster och en könssegregerad arbetsmarknad. På delregional nivå slår detta i vissa fall igenom ännu tydligare men det finns också undantag, exempelvis Gotland som i högre grad är präglad av branscher med en förhållandevis jämställd könsrepresentation.

Integration av nyanlända är en fråga av central betydelse av flera skäl. Invandringen har inneburit att regionen som helhet haft en god arbetskraftstillväxt. I kommuner med ett negativt inrikes flyttnetto har detta balanserats med invandring och utrikes födda i sysselsättning har bidragit till kompetensförsörjning. Befolkningstillväxten har även fört med sig arbetsmarknadsutmaningar. Utrikes födda har en lägre sysselsättningsgrad än inrikes födda och gruppen utgör proportionellt sett en betydande andel av de långtidsarbetslösa.

God folkhälsa är korrelerat med utbildning och inkludering på arbetsmarknaden. I Småland och Öarna finns hälsoskillnader mellan personer med olika utbildningsnivåer. Ohälsotalet är större för kvinnor än för män i samtliga utbildningsgrupper. Med en svag ställning på

arbetsmarknaden följer en rad negativa folkhälsoeffekter och individen hamnar i ett ekonomiskt sårbart läge. Redan utsatta individer riskerar att få en allt svagare ställning ju längre de befinner sig utanför arbetsmarknaden.

Den stora tudelningen som uppstått på arbetsmarknaden de senaste åren indikerar att skillnaderna mellan personer som finns på arbetsmarknaden och personer som finns utanför arbetsmarknaden har ökat vilket på sikt riskerar att leda till att ojämlikheten i samhället som helhet ökar.

Utbildningens betydelse blir allt viktigare

Frågan om utbildning är inte minst viktig för att klara den omställning regionen befinner sig i och den välfärdsutmaning som väntar då personer i arbete behöver försörja allt fler. För att regionen ska klara den långsiktiga strukturomvandlingen är det nödvändigt med en välutbildad befolkning. En gymnasial utbildning är av stor betydelse för individens inträde på arbetsmarknaden. Sysselsättningsgraden är mycket låg bland personer med enbart en förgymnasial utbildning och utlandsfödda utan en gymnasieutbildning har över tid haft en svag arbetsmarknadsetablering i regionen.

Corona-pandemin har förstärkt redan kända utmaningar

Pandemin skakade hastigt om den regionala ekonomin och vardagen för de flesta invånarna. På ett övergripande plan är näringslivet inom Småland och Öarna tämligen sårbart vid större konjunktursvängningar. Låg branschbredd, industrins specialisering och beroende av globala produktionsflöden, samt en stark besöksnäring påverkas snabbt vid förändrad efterfrågan eller andra strukturella förändringar. Pandemin ändrade snabbt förutsättningarna. Många företag sökte stöd för korttidsarbete. Arbetslösheten ökade inledningsvis men har vänt tillbaka till samma nivå. Risk finns för en mer bestående långtidsarbetslöshet för kvinnor i åldersgruppen 50+. Pandemin har skapat en rörlighet på arbetsmarknaden och påskyndat omställning och digitalisering. Många som blev av med jobbet inom de mest drabbade branscherna studerar vidare eller har hittat ett nytt arbete.

Pandemins effekter på längre sikt är svårbedömda. Grupper med bristande utbildning och personer med låg digital förmåga är beroende av enklare ingångsjobb. Insatser för att möta matchningsproblematiken kommer att vara starkt efterfrågade och omställningsbehovet på arbetsmarknaden kommer att vara högt de kommande åren.

3. Regionala principer för prioritering av projekt

3.1. Europeiska socialfonden som verktyg för hållbar regional utveckling

Sammanhållningspolitiken är EU:s viktigaste investeringsverktyg för att skapa tillväxt och sysselsättning lokalt och regionalt i Europa. Regionala prioriteringar och inflytande över medlen är en förutsättning för ett framgångsrikt regionalt utvecklingsarbete. Europeiska Socialfonden är ett av flera verktyg för att möta utmaningar och för att operationalisera de regionala utvecklingsstrategierna. Sammanhållningspolitiken syftar till att minska regionala skillnader och ojämlikheter inom EU. Den genomförs genom olika struktur- och investeringsfonder; där ESF+ och ERUF (Europeiska Regionala Utvecklingsfonden) är två av de viktigaste för den lokala och regionala nivån. Dessa fonder möjliggör hållbar utveckling av näringsliv arbetsmarknad. I den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021-2030 är en av prioriteringarna att utveckla regional kompetensförsörjningsarbete. Regionalt utvecklingsansvariga aktörerer ska inom sitt uppdrag inom kompetensförsörjning se helheten och verka för samverkan för bäst effekt.

Småland och Öarnas handlingsplan med utmaningar och prioriteringar tar sin utgångspunkt i de fyra regionala utvecklingsstrategierna förstärkt av en, för programområdet gemensam, socioekonomisk analys. Projekt som genomförs i Småland och Öarna har möjlighet att samverka transnationellt inom de regionalt utpekade områdena och kan bidra till EU:s strategi för Östersjöregionen. Transnationellt samarbete kan användas både som verktyg för innovation, kunskapsinhämtning och spridning av resultat och idéer.

Agenda 2030 är FN:s gemensamma globala mål för hållbar social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Mål och delmål kan knytas in regionalt, nationellt och internationellt och är en vägvisare vad gäller att förstå, initiera och genomföra hållbar utveckling. Agenda 2030 är en viktig utgångspunkt i de regionala utvecklingsstrategierna och därmed för Småland och Öarnas regionala handlingsplan. För Småland och Öarna relaterar utmaningarna till flertalet mål i Agenda 2030 men i synnerhet till:

- *Mål 3 – God hälsa och välbefinnande*
- *Mål 4 – God utbildning för alla*
- *Mål 5 – Jämställdhet*
- *Mål 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt*
- *Mål 9 – Hållbar industri, innovationer och infrastruktur*
- *Mål 10 – Minskad ojämlikhet*

Förutom dessa kan insatser i ESF+ vara förutsättningsskapande genom t.ex. kompetenshöjande insatser som ökar förmåga att bidra till flera andra mål i Agenda 2030.

EU-kommissionen lyfter i landrapporter och landspecifika rekommendationer att ESF+ i Sverige ska användas till livslångt lärande, digitala färdigheter och övergångar till arbete och karriärväxling. Insatser för individer med funktionsnedsättning, integration av tredjelandsmedborgare och individer med kort utbildning lyfts fram. ESF+ ska bidra till de politiska målen Ett smartare Europa, Ett grönare Europa och Ett mer socialt Europa.

3.2. Öka möjligheten till ett inkluderande och hållbart arbetsliv för alla

Programmet för ESF+ för perioden 2021–2027 har fem programområden. Småland och Öarnas regionala handlingsplan är grunden för det arbete som ska bedrivas regionalt inom programområde A ”öka möjligheten till ett inkluderande och hållbart arbetsliv för alla”. Programområde A omfattar de särskilda målen *VI Främja livslångt lärande och VII Uppmuntra aktiv inkludering.*

Programområdet och dess särskilda mål handlar om insatser direkt till individer, att bygga strukturer och samverkan samt attitydpåverkan för att förändra könssegregerade yrkesval och för att underlätta för individer, som även under god ekonomisk utveckling, saknar reguljärt arbete. Insatser ska bidra till sysselsättning, tillväxt och ett hållbar arbetsliv både genom livslångt lärande och genom att öka möjligeten till sysselsättning eller studier för alla arbetssökande. Insatser kan riktas brett för att ge effekter på hela kedjan, från ekonomiskt utsatthet samt etablering och återinträde på arbetsmarknaden, till insatser för sysselsatta oavsett instabli eller stabil ställning på arbetsmarknaden.

Särskilt mål VI handlar om att främja livslångt lärande, särskilt flexibla möjligheter till kompetenshöjning och omskolning för alla när det gäller digitala färdigheter, bättre förutse förändringar och nya krav på kompetens utifrån arbetsmarknadens behov, underlätta karriärövergångar och främja yrkesmässig rörlighet. Särskilt mål VI ska möta behov av kompetensutveckling i alla verksamheter. Det handlar om yrkesverksamma individer som ska kunna bibehålla sin ställning i en föränderlig arbetsmarknad och individer som behöver stärka sin ställning för att minska risk för ett framtida utanförskap. Här finns möjlighet att utveckla organsiationer, system och strukturer.

Särskilt mål VII handlar om att uppmuntra aktiv inkludering i syfte att främja lika möjligheter och aktivt deltagande samt förbättra anställningsbarheten. Särskilt mål VII riktar sig främst till individer som står utanför arbetsmarknaden och syftet med insatserna under målet är att skapa förutsättningar för fler att delta på arbetsmarknaden.

3.3 Utmaningar för omställning i Småland och Öarna

I relation till ESF+ har fyra utmaningar identifierats i Småland och Öarna. Dessa har i sin tur ett samband med varandra.

- **Ojämställd, ojämlik och icke inkluderande arbetsmarknad**
  Jämställdhet mellan kvinnor och män är en grundläggande och statsrättslig norm och ett tydligt politiskt mål i Sverige. Jämställdhetspolitikens övergripande mål är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns stora skillnader inom Småland och Öarna när det gäller könsfördelningen i olika branscher och vem som får ta del av kompetensutvecklande insatser och aktiviteter. Näringslivet är dominerat av branscher med en hög andel män anställda och det

råder en i flera fall ej representativ övervikt av män i styrande och ledande befattningar. Fler kvinnor än män arbetar inom den offentliga sektorn. Kvinnorna föder barn tidigare än kvinnorna i riket. På delregional nivå slår könsskillnaderna, i vissa områden, igenom ännu tydligare än på övergripande nivå. Det finns regionala undantag, exempelvis Gotland, med ett mindre traditionellt genusmönster och en arbetsmarknad som i högre utsträckning är präglad av branscher med en förhållandevis jämn könsfördelning.

Både kvinnor och män i Småland och Öarna har en högre sysselsättningsgrad än i riket. Könsskillnaderna sett till sysselsättningsgrad är dock relativt stora jämfört med andra regioner. Kvinnor har en lägre sysselsättningsgrad än män. Särskilt stor är könsdifferensen i sysselsättningsgrad hos utrikes födda. Efter pandemin ser vi en bestående långtidsarbetslöshet för åldersgruppen 50+, sett till kön något högre för kvinnor.

Män och kvinnor har en alltmer divergerande inställning till utbildning. En större andel kvinnor än män har en eftergymnasial utbildning. Kvinnor utbildar sig i högre omfattning än män och kvinnor har en större benägenhet än män att flytta i ung ålder till storstäder. Småland och Öarna har en sårbarhet i ett begränsat antal arbetsgivare som attraherar unga välutbildade kvinnor. De som istället flyttar in har ofta lägre utbildningsnivå och behov av insatser från utbildningssystemet.

Samtidigt som arbetsgivare signalerar kompetensbrist har stora grupper arbetssökande, däribland utrikes födda och äldre svårt att komma in på arbetsmarknaden. Utrikes födda har fått en starkare ställning på arbetsmarknaden i Småland och Öarna, men sysselsättningsgapet jämfört med inrikes födda är fortsatt stort. Personer med funktionsnedsättning har ofta svårt att komma in på arbetsmarknaden oavsett konjunkturläge. Det saknas individanpassad vägledning med ett holistiskt grepp för personer som riskerar att hamna utanför eller redan är utanför arbetsmarknaden.

Det finns geografiska ojämlikheter mellan städer och landsbygd. Inomregionalt finns i mindre orter en högre andel personer med lägre utbildning. Här är tillgång till arbetsmarknad och utbildning sämre. Fysisk och digital infrastruktur är i vissa delar av Småland och Öarna inte tillräckligt utbyggd för att möjliggöra pendling och för att skapa attraktivitet för företag på små orter. Arbetsplatser för högutbildade koncentreras i allt högre grad till större städer. Sammantaget ger dessa inomregionala skillnader ojämlikheter där boende utanför större tätorter i större utsträckning riskerar att exkluderas och där risken för ohälsa är större. När det gäller ohälsa finns det riskfaktorer både på samhällsnivå och på individnivå som har betydelse för individens psykiska hälsa. Den psykiska hälsan påverkas samtidigt av

vad man gör, hur man lever och vad man är med om, och den förändras under livet. Geografiska skillnader relaterat till ohälsa beror till stor del på sociokonomiska riskfaktorer som utbildningsnivå, inkomster och boende. Tillgång till bil är ofta nödvändigt för att kunna ta ett arbete. Det som kan minska inomregionala skillnader är att fler högutbildade, både under och efter pandemin, fått möjlighet att jobba på distans. Om den möjligheten består så underlättar det för individen att välja boendeord i landsbygdsområden.

Förutsättningarna för en hållbar ekonomisk tillväxt inom regionen gör att det geografiska perspektivet är viktigt att beakta för att främja ett ökat arbetsmarknadsdeltagande. Inomregional tillgänglighet till arbetsplatser är av stor betydelse för att minska sårbarheten i händelse av kriser som påverkar olika sektorer i ekonomin olika. Utan ett geografiskt perspektiv finns även risk för inlåsningseffekter där individers möjlighet till arbetsmarknadsintroduktion försämras genom att de bor på en plats där arbetsmöjligheterna är låga.

Nyföretagande och innovationsförmåga är centrala komponenter i strukturomvandling. Nyföretagandet är något lägre än i riket förutom på Gotland där nyföretagandet är högt. Det låga nyföretagandet kan bero på att arbetsmarknaden generellt sett varit starkare senare år och att arbetskraften valt att ta anställning. Det är tveksamt om förnyelseförmåga alltid är korrelerat med hög andel nyföretagande då många innovationer växer fram i befintliga företag. För att fånga innovationsförmåga behöver hänsyn tas till innovationskraft både i befintliga och nya företag. Idag ses inte företagande som en möjlighet i samma utsträckning som arbete eller studier. Andelen kvinnor som startar företag är låg.

- **Kompetensförsörjning och brister i matchning**
  Arbetsmarknaden förändras i allt snabbare takt. Varje konjunkturnedgång eller strukturomvandling medför minskade eller förändrade behov av arbetskraft. Den välfärdsutmaning vi står inför, där färre personer i arbete ska försörja allt fler, ställer nya krav på individen, arbetsgivaren och arbetsmarknaden i stort. Småland och Öarna har länge stått inför utmaningen att efterfrågan från arbetsgivare inte matchar utbudet av kompetens på arbetsmarknaden. Undersökningar som riktats till arbetsgivare i Småland och Öarna har visat att företag framhåller kompetensförsörjning som främsta hindret för expansion. Det livslånga lärandet är idag inte i fokus hos vare sig arbetsgivare eller arbetstagare. Potentialen i livslångt lärande uppmärksammas inte som en del av lösningen för att klara kompetensförsörjningen eller för att skapa ett hållbart arbetsliv.

  Samtidigt som kompetensförsörjningen är en av de största utmaningarna i Småland och Öarna har stora grupper, däribland utrikes födda och personer med

8

funktionsnedsättning, svårt att komma in på arbetsmarknaden även under högkonjunktur. Utrikes födda står för hela arbetskraftstillväxten i Småland och Öarna men arbetslösheten skiljer sig mycket åt mellan inrikes och utrikes födda. Differensen sett till sysselsättningsgrad är i Småland och Öarna högre än i riket. En positiv tendens är att utrikes föddas sysselsättningsgrad har ökat något mer än i riket de senaste åren.

För att arbetsmarknaden ska vara i balans är matchning mellan utbildning och arbete centralt. Matchningen på arbetsmarknaden är viktig att följa för att kunna kartlägga att utbildningsplatser balanseras med efterfrågan på utbildning. Matchningsgraden varierar något mellan län och lite mer mellan olika näringsgrenar. Inom vissa branscher är personliga egenskaper, d.v.s. social kompetens, ofta viktigare än formell utbildning. Inom SMÖ arbetar 8 av 10 i åldern 20-64 år i ett yrke som helt eller delvis matchar sin högsta utbildning 2019.

Teknikutvecklingen genomsyras av ett högt kunskapsinnehåll och är beroende av kvalificerad arbetskraft, som till stor del är globalt rörlig. När alltmer automatiseras och digitaliseras höjs kraven på att öka arbetsplatsernas kompetens inom dessa områden. Produktionsprocesser blir alltmer fragmenterade och utspridda över världen vilket skapar globala värdekedjor med ökad specialisering i olika delar av produktionsprocessen. Den genomsnittliga och högsta utbildningsnivån i många företag är för låg för att klara omställningsbehov och ha konkurrenskraft i ett alltmer kunskaps- och teknikintensivt näringsliv. Förmågan att koppla näringslivet till globala värdekedjor och marknader behöver stärkas och utvecklas liksom förmågan att skapa grön omställning.

Välfärdsutmaningen har sin grund i att omsorgsbehovet växer genom fler äldre, fler med rätt till stöd för funktionsnedsättning samt en ökad psykisk ohälsa. Färre ska försörja fler och bristen på omsorgsmedarbetare ökar. Många kommuner kommer få betydligt sämre förutsättningar att upprätthålla kvaliteten i välfärden i framtiden till följd av fler äldre och färre i arbetsför ålder. Småland och Öarna har en något äldre åldersstruktur än riket och försörjningskvoten är betydligt högre än i riket. Stora årskullar närmar sig en vårdintensiv ålder och de närmaste åren är det förhållandevis små ålderskullar som kommer in på arbetsmarknaden till följd av ett lågt barnafödande under andra hälften av 90-talet.

Genom att säkerställa en god arbetsmiljö kan fler arbeta längre vilket är avgörande för kompetensförsörjningen i olika sektorer. Arbetsmarknaden är under förändring men hela arbetslivserfarenheten, såväl positiv som negativ, från första arbetsdagen har betydelse för arbetsförmågan, viljan och orken att arbeta senare i livet. Det gäller såväl inom offentlig sektor som inom det privata näringslivet. Det finns

9

arbetsmiljöutmaningar kopplat till anställningstrygghet, arbetsmiljö och möjlighet till utveckling.

- **Långsam takt i den digitala omställningen**
  Den nationella digitaliseringsstrategin har det övergripande målet att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Den digitala utvecklingen möjliggör förnyade arbetssätt och nya affärsmöjligheter. Kraven höjs på investering av ny teknik och att öka den digitala kompetensen. Sättet att producera, automatisera och robotisera produktionen av varor och tjänster ställer krav på digital spetskompetens. Småland och Öarna är ett industri- och förädlingsstarkt område men graden av automatisering, AI och robotisering är, med en del undantag, relativt låg. Både i arbetet kring smart specialisering, i digitala agendor, i kompetensförsörjningsstrategier och i OECD-rapporter framhålls vikten av digitaliseringskunskap. Detta gäller alla branscher och oavsett företagsstorlek.

  Den digitala omställningen har skapat nya marknader, digitalt tillgängliga, där förändrade beteenden, nya förväntningar och krav ställs på företag och organisationer. Digitalisering kan innebära att befintliga verksamheter och arbetsuppgifter fasas ut.Samtidigt som det finns miljöstrategiska nyttor med digitalisering så finns en utmaning i att det också kan skapa en större belastning på miljö och klimat.

  Digital kompetens och tillgång till digital teknik och digital infrastruktur är grundläggande för delaktighet i samhället för invånare, företag och organisationer och viktiga faktorer för samhällets utveckling och konkurrenskraft.

  För ett fortsatt starkt välfärdssamhälle finns behov av att hitta nya lösningar och rusta oss för att kunna ställa om snabbt. Insatser i form av t.ex. kompetenshöjande insatser och nya arbetssätt behövs både för att utveckla och effektivisera välfärdstjänster. Den digitala utvecklingen har stor betydelse för ökad tillgänglighet och effektivitet inom exempelvis välfärdstjänster. Utmaningar som finns i demografin och den ökade försörjningskvoten kräver nya innovativa lösningar.

  Strukturer för en hållbar digital inkludering samt förutsättningar till digital fortbildning behövs stärkas. Idag finns invånare som saknar grundläggande digitala kunskaper och tillgång till relevanta digitala verktyg. Att leva i digitalt utanförskap innebär lägre tillgång till välfärdstjänster. Enligt internetstiftelesen använder personer med funktionsvariation, personer med låg inkomst och personer med låg hushållsinkomst i lägre utsträckning internet än andra. Pandemin ökade den digitala förmågan både inom företag/organisationer och hos medarbetare. Restriktionerna har medfört nya arbetssätt med ökad användning av digitala verktyg. Efterfrågan på

10

digital kompetens kommer med stor sannolikhet att växa av den teknikdrivna strukturomvandlingen inom alla näringsgrenar och sektorer framöver.

Låg utbildningsnivå och brist på möjlighet till livslångt lärande
I Småland och Öarna är utbildningsnivån generellt låg. Unga människor lämnar för högre studier och återvänder inte till sina tidigare hemkommuner. Formell utbildning har blivit allt viktigare för möjligheten att få ett arbete. Därför är det av avgörande betydelse för individ och samhälle att så många som möjligt kan lotsas till rätt utbildning. För att komma in på arbetsmarknaden är en fullgången gymnasieutbildning viktig. Idag är det svårt för individen att finna kvalificerad vägledning kring studieval. Många gånger styrs valet av individens egna mål och motiveringar utan kännedom om efterfrågan på arbetsmarknaden. Medvetenhet om olika utbildningsvägar saknas troligen generellt hos många. All form av utbildning och alla utbildningsvägar passar inte alla människor.

Inriktning på studier, inte bara utbildningsnivå, är avgörande för den regionala kompetensförsörjningen. Det finns idag en viss diskrepans mellan arbetsmarknadens behov och befolkningens utbildningsval. De närmaste decennierna förväntas en betydande brist inom en mängd gymnasiala yrkesutbildningar

Det saknas idag incitament och effektiva strukturer för livslångt lärande. Utbildningskedjan är idag inte konstruerad för att människor ska fortbilda sig under arbetslivet. Det finns svårigheter att ta igen en förlorad gymnasieexamen senare i livet och stora utmaningar gällande yrkesväxling. Några avgörande faktorer är att kunna ta tjänstledigt för studier, att ha ekonomiska möjligheter att göra det, och att det sedan premieras hos arbetsgivaren. Det saknas också tillgång till korta flexibla kurser som passar både arbetsgivares efterfrågan och arbetstagarens situation.

Det handlar också om attityder och samhällets norm att människor inte utbildar sig genom hela livet. Utmaningarna finns både på arbetsgivarsidan och på utbildningssidan. Det livslånga lärandet är inte i fokus hos arbetsgivare och arbetstagare och bidrar därmed inte till att klara kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden eller till att skapa ett hållbart arbetsliv.

Utrikes födda med kompetenser och erfarenheter har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden och att få sina kunskaper validerade. Småland och Öarna står inför utmaningar när det gäller säkerställning av valideringsmöjligheter inom alla branscher.

3.4. Prioriteringar, effekter, målgrupper och genomförande i Småland och Öarna

11

För att stärka Småland och Öarna i den strukturomvandling som drivs på av bland annat global konkurrens, digitalisering, grön omställning och teknikutveckling behöver nya förmågor utvecklas och stärkas. Långsiktig strukturomvandling och omställning kräver välutbildad arbetskraft. I Småland och Öarna har den ekonomiska tillväxten de senaste åren varit svagare än riket vilket till stor del beror på lägre tillväxt inom service och tjänster där takten inte nått samma nivå som i riket.

- **En jämlik, jämställd och inkluderande arbetsmarknad med vidgade normer**
  En jämställd hållbar regional utveckling bygger på jämlika förutsättningar och att alla invånares potential tillvaratas. För en region är det avgörande att attrahera, behålla och utveckla människor, företag och kapital. Jämställdhet, mångfald och inkludering är förutsättningsskapande för en regions förmåga att attrahera, behålla och utveckla kompetenser och för att stärka den långsiktiga kompetensförsörjningen.

  Den europeiska pelaren för sociala rättigheter har en viktig roll för att skapa rätt utvecklingsmöjligheter och tillväxt. En stärkt förmåga att aktivt arbeta för en jämställd och inkluderande arbetsmarknad är direkt påverkande på andra utmaningar som t.ex. kompetensförsörjning och konkurrenskraft. Den svenska jämställdhetspolitiken har sex mål där ESF+ kan bidra till flertalet på ett generellt plan och på lång sikt. Specifikt kan ESF+ bidra till målet om ekonomisk jämställdhet som ska ge möjligheter till ekonomisk självständighet och till målet om jämställd utbildning som ska ge jämlika möjligheter och villkor vad gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.

  En jämställd och inkluderande arbetsmarknad är central för att möjliggöra potentialen hos de som utgör arbetskraften. För att öka kunskapsnivån, bredda näringslivet och få ett mer innovativt klimat är det viktigt att öka mångfalden av män och kvinnor och olika bakgrunder i olika branscher. Ökad jämställdhet och mångfald möjliggör större innovationskraft och ökad lönsamhet. Det finns behov i Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län att bredda näringslivet genom att öka antalet tjänste- och kunskapsintensiva företag. Detsamma gäller på Gotland, men där är den främsta utmaningen att rekrytera och behålla högutbildade i det tjänstestarka regionala näringslivet. För att lyckas med detta behöver normer och attityder kring företagande, anställningsbarhet, företagskultur och ledarskap vidgas för att inkludera och attrahera kompetens som finns hos unga, kvinnor, utrikesfödda och högutbildade. En ökad mångfald och öppenhet stärker utvecklingen i Småland och Öarna.

  Ett stimulerande, uppmuntrande och tillåtande näringslivs och innovationsklimat

ökar intresset för att starta, driva och utveckla framgångsrika företag vilket är av avgörande betydelse för jobb, välfärd och en hållbar regional tillväxt och attraktionskraft. Skrivning om företagande behövs. En ökad förståelse hos arbetsgivare för ett inkluderande ledarskap leder till en breddad rekryteringsbas och en ökad mångfald på arbetsplatsen. Ökad jämställdhet och mångfald kan även resultera i en stärkt innovationskraft och en ökad lönsamhet. Samtidigt ökar det förutsättningarna för att varje individs potential och kompetens tas tillvara.

Det är av vikt att i Småland och Öarna säkerställa en integrerad arbetsmarknad och ett inkluderande arbetliv. På sikt är det viktigt att minska sysselsättningsgapet mellan inrikes och utrikes födda och att sysselsättningsgraden för utrikes födda fortsätter att öka. För att förbättra inträdet på arbetsmarknaden krävs ibland specifika insatser. Här finns ett förbättringsarbete att göra både i näringslivet och i den offentliga strukturen. En viktig faktor är samverkan och samhandling mellan offentliga aktörer såsom kommuner, regionalt utvecklingsansvariga och Arbetsförmedlingen. Detta skapar förutsättningar för ett strategiskt utvecklingsarbete. Samordning kring individer med komplexa behov underlättar för individen och ger ett bättre resultat. Att kombinera en jobbfokuserad insats, kompetenshöjning och en hälsorelaterad insats har positiv effekt men innebär en utmaning gällande samverkan och koordination.

Den sociala innovationskraften och samhällsnyttan som sociala företag och andra samhällsentreprenörer kan bidra med bör tillvaratas i större utsträckning. Det handlar inte bara om att skapa sysselsättning för utsatta grupper utan också om att stödja alternativa ägandeformer och nya sätt att driva företag. Utmaningsdriven innovation kan vara hävstång för att lösa såväl sociala, ekologiska och ekonomiska utmaningar även inom offentlig sektor. Detta kan leda till nya sätt att möta dagens och framtidens samhällsutmaningar.

Normer och attityder kring anställningsbarhet kan ha stor påverkan på kompetensförsörjningen. Satsningar som motverkar diskriminering utifrån kön, ålder, etnicitet och funktionsnedsättning är angeläget. Normen kring vem som är anställningsbar behöver vidgas samtidigt som specifika insatser som underlättar inträdet på arbetsmarknaden behöver också utvecklas.

Effekter av prioriteringen kopplat till särskilda mål i ESF+

Prioritering kopplad till särskilda mål	Särskilt mål VI Främja livslångt lärande Effekter	Särskilt mål VII Uppmuntra aktiv inkludering Effekter

13

En jämlik, jämställd och inkluderande arbetsmarknad med vidgade normer **Effekt på individnivå**	Lika möjlighet/rätt att kompetensutveckla sig oavsett tidigare bakgrund och var du än bor Ökad andel företagande kvinnor.	Minskad arbetslöshet bland utsatta grupper.
En jämlik, jämställd och inkluderande arbetsmarknad med vidgade normer **Effekt på organisationsnivå**	Minskad könssegregering på utbildningar Ett mer jämlikt och jämställt arbetsliv och utbildningssytem Ökad jämställdhetssäkring Ökad medvetenhet om normer och attityder i arbetslivet hos arbetsgivare Ökat utbud av arbetskraft och kompetens.	Fler arbetsgivare ser vinsten av att anställa jämlikt och jämställt.
En jämlik, jämställd och inkluderande arbetsmarknad med vidgade normer **Effekt på strukturnivå**	En mer jämställd och jämlik arbetsmarknad Vidgade normer och förändrade attityder kring anställningsbarhet. Ett ökat jämställt och jämlikt utbildningssystem med hög tillgänglighet.	Jämlika och jämställda möjligheter och villkor vad gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.

Insatser inom prioriteringen kopplad till särskilda mål i ESF+

Genomförande behöver ske på individ-, organisations- och strukturnivå för störst effekt. På individnivå handlar det om kompetenshöjande insatser och om rustande insatser. På organisationsnivå handlar det om kunskapshöjande insatser och om insatser som främjar ett normmedvetet och inkluderande ledarskap. På strukturnivå handlar det om insatser som utvecklar arbetsmetoder hos arbetsgivare och utbildningsanordnare och i ideell sektor, samt om insatser som stöttar ett inkluderande arbetsgivarskap och färdigheter i att kunna anpassa arbetsuppgifter.

Särskilt mål VI främja livslångt lärande

- *In*satser som leder till ökad normmedvetenhet, exempelvis genom ökat lärande och kunskapsutbyte samt samverkan kring normer och attityder

- Insatser som leder till jämlika kompetensutvecklingsmöjligheter, exempelvis genom handledarutbildning för arbetsgivare och utbildningsaktörer

Särskilt mål VII Uppmuntra aktiv inkludering

- Insatser som leder till vidgade normer och förändrade attityder kring anställningsbarhet, exempelvis genom handledarutbildning, motiverande samtal, samverkan och innovativa arbetssätt.

- Insatser som leder till att arbetsgivare ser vinsten av att anställa jämlikt och jämställt, exempelvis genom aktiva insatser kring att matcha arbetsgivare och arbetssökande.

Här tänker vi också att vi för läsvänlighetens skull klipper in målgrupper från programmet. Vi kommer också in på potentiella aktörer (brett)

- **Rätt kompetens på en föränderlig arbetsmarknad**
  Att lösa bristen på rätt kompetens är direkt avgörande för att klara den framtida omställningen, med hög konkurrenskraft och för att klara väldfärdsutmaningen. Småland och Öarna behöver stärka förmågan att se framtida behov i en föränderlig omvärld och det långsiktiga arbetet med kompetensförsörjning inom näringslivet och offentlig sektor behöver bli mer strategiskt. Teknikutveckling, digitalisering och förändrade konkurrensförhållanden ställer nya krav och strukturomvandlingen behöver vara framgångsrik så att konkurrenskraft bibehålls samtidigt som mer omogna näringar växer.

  För att kunna möta snabba förändringar på arbetsmarknaden och arbetsgiveras behov är möjligheter till yrkesväxling och livslångt lärande centralt. Inom vissa branscher sker utvecklingen snabbt och påverkar yrken och yrkesroller. Det innebär samtidigt möjligheter att organisera arbetskraften på nya sätt. Genom validering kan befintlig kompetens matchas mot behov på arbetsmarknaden och antalet personer som står utanför arbetsmarknaden kan minska. Validering kortar ner utbildningstid och bidrar både till snabbare omställning och möjlighet till yrkesväxling.

  Påverkan av normer och attityder kring anställningsbarhet kan ha stor påverkan på kompetensförsörjningen. Satsningar som motverkar diskriminering utifrån kön, ålder, etnicitet, funktionsnedsättning är angeläget. Normen kring vem som är anställningsbar behöver vidgas samtidigt som specifika insatser som underlättar inträde/tillgång på arbetsmarknaden också behöver utvecklas.

  Att skapa ett hållbart arbetsliv för den kompetens som finns på arbetsmarknaden är också viktigt. För individers välstånd och för att möta utmaningen att färre ska försörja fler behövs insatser för att arbetskraften ska hålla längre. Det gäller arbetsmiljö, hälsofrämjande insatser men också arbetskraftens möjlighet till kompetensutveckling för ett fortsatt sammanhang på arbetsmarknaden. Förutsättningar behöver skapas för ett hållbart arbetsliv. Detta behöver ske proaktivt, långsiktigt, strukturerat och hållbart. Insatser behövs t.ex. för att den stora samhällsbärande gruppen kvinnor inom välfärdstjänster ska ha bra arbetsförhållanden och hålla länge inom sina professioner.

  För att möta utmaningen med kompetensförsörjning är livslångt lärande, samverkan mellan utbildning och arbetsliv, strategisk kompetensplanering och ungas inträde på arbetsmarknaden prioriterade frågor för många europeiska aktörer. EU-kommissionen uppmuntrar regioner till europeisk samverkan för gemensamma lösningar av kompetensbrist kopplat till regionernas smarta specialiseringsstrategier. Särskilt aktuellt är kompetenser kopplat till EU:s gröna giv och digitalisering. *Gå in på flaskhalsar förmågor för s3 (ERUF-programmet tabell 12) Näringslivsutveckling, innovation och kompetensförsörjning behöver gå hand i hand när det gäller….*

  Kompetensförsörjningen i Småland och Öarna behöver också lösas genom att attrahera helt

15

ny kompetens. Kompetens- och arbetsmarknadsregionen behöver utökas. Med digitala möjligheter finns inte bara möjlighet till geografisk utvidgning och att attrahera kompetens nationellt och internationellt.

Kompetensförsörjningsfrågan behöver lyftas som en avgörande strategisk fråga hos arbetsgivare. Förutom att få en klar bild över vilken kompetens som behövs framåt i enskilda organisationer och i samhället i stort behövs fler arbetsgivare som medvetet och ihållande arbetar för ett attraktivt arbetsgivarskap,
Rekrytering som är jämställd och jämlik i alla aspekter blir allt viktigare. Här krävs öppenhet, vidgade normer och attitydförändring där medvetenhet skapas om hur arbetslivet utvecklas och hur kreativt och innovativt klimat kan uppnås. För att kompetensförsörjningen ska bli långsiktigt hållbar krävs också att arbetsmarknaden kommunicerar aktuellt och framtida behov till både individer och till skolor och utbildningsaktörer. Arbetsgivare behöver arbeta strategiskt både för att öka kompetensen hos befintlig personal och genom nyrekryteringar. Kompetenskartläggning behöver bli ett naturligt inslag i arbetsgivarnas strategiska arbete.

Välfärdsutmaningen skapar behov av samverkan för att hitta lösningar på den kommande omsorgskrisen. Samverkan kan ske med andra aktörer/branscher både lokalt, regionalt såväl som nationellt och internationellt i syfte att hitta nya arbetssätt, metoder och organisering av arbetet. Möjligheter för att att den stora grupp som står utanför arbetsmarknaden blir en del av lösningen på välfärdsutmaningen behöver ses över.

Effekter av prioriteringen kopplat till särskilda mål i ESF+

Prioritering kopplad till särskilda mål	Särskilt mål VI Främja livslångt lärande	Särskilt mål VII Uppmuntra aktiv inkludering
Rätt kompetens på en föränderlig arbetsmarknad		
Rätt kompetens på en föränderlig arbetsmarknad **Effekt på individnivå**	Fler individer förbättrar sin ställning på arbetsmarknaden En ökad flexibilitet och nya möjligheter till yrkesväxling	Fler unga har slutfört en gymnasial utbildning Fler individer har etablerat sig på arbetsmarknaden.
Rätt kompetens på en föränderlig arbetsmarknad **Effekt på organisationsnivå**	Utvecklad förmåga till strategisk kompetensplanering Vidgade normer och förändrade attityder kring anställningsbarhet.	Individer rustas för inträde på arbetsmarknaden. Arbetsgivarnas förmåga att arbeta med inkludering har ökat.
Rätt kompetens på en föränderlig arbetsmarknad **Effekt på strukturnivå**	Förbättrade strukturer för validering och yrkesväxling Ökad stegförflyttning på arbetsmarknaden	Förbättrade strukturer för aktiv inkludering. Breddad arbetsmarknad med plats för alla

16

Insatser inom prioriteringen kopplad till särskilda mål i ESF+
<u>Särskilt mål VI</u> Främja livslångt lärande
Genomförandet behöver ske på individ-, organisations- och strukturnivå för störst effekt. På individnivå krävs insatser för att främja förståelsen och nyttan av arbetsmarknadens möjligheter, där de kan bidra. För det krävs det att arbetsgivare ges stöd för hur de möjliggör yrkes-, och karriärväxling, men även att arbetsgivare omvärldsbevakar och ständigt utvecklar sitt ledarskap för att sträva efter att hålla en modern och hållbar arbetsplats. Det behöver utvecklas korta kurser, med flexibla villkor och som är ekonomiskt hållbara. Arbetsmarknaden behöver bli flexibel och underlätta samspelet mellan de olika aktörerna, för individens bästa med vägledning och relaterade insatser för att stöda individen och stärka sin vilja och kapacitet att utveckla sin kompetens i samband med de möjligheter som finns på arbetsmarknaden.

<u>Särskilt mål VII</u> Uppmuntra aktiv inkludering

Genomförandet behöver ske på individ-, organisations- och strukturnivå för störst effekt. Individer behöver ha tillgång till studie- och yrkesfrämjande samt motivationshöjande insatser, däribland ett stärkt generellt vägledarskap. Fler individer kan etablera sig på arbetsmarknaden genom att anpassa anställningsformerna och utöka normen för dem. Det förutsätter en förståelse för det individuella behovet i form av förmåga och kapacitet. För det krävs en bred samverkan mellan arbetsmarknadens myndigheter och olika aktörer, inklusive arbetsgivare, för att skapa incitament och sömlösa lösningar.

Här tänker vi också att vi för läsvänlighetens skull klipper in målgrupper från programmet. Vi kommer också in på potentiella aktörer (brett)

- **Ökad digital kompetens och digital inkludering**

  Den digitala omställningen i Småland och Öarna behöver ske i en högre takt, effektiviseras och inkludera alla. Stödstrukturer och infrastruktur för att på bästa sätt möta och stå rustad inför den digitala framtiden behöver stärkas. Kunskapen om digitalisering behöver öka så att förmågor och beteenden hos människor, företag och organisationer stärks för att ta till sig digitaliseringens möjligheter. En stärkt omställningsförmåga är avgörande för konkurrenskraften och samhällsutvecklingen och behöver inkludera insatser på individ-, organisations- och strukturnivå.

  Digital kompetens omfattar förmåga att följa med i den digitala utvecklingen på ett sätt som ger möjligheter att få och behålla en anställning, att kunna starta och driva företag eller för att stärka organisationser eller företags innovationsförmåga och konkurrenskraft. Digital kompetens innebär att vara förtrogen med digitala verktyg och tjänster samt ha förmåga att följa med och delta i den digitala utvecklingen utifrån sina förutsättningar. Genom digital trygghet ska människor, företag och organisationer känna tillit till och förtroende i användningen av digitala tjänster och att de är enkla att använda. Digital kompetens omfattar livslångt lärande med möjligheter för individen att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Det omfattar även att stärka arbetsgivares möjligheter att utveckla sitt ledarskap i förändring och omställning.

  Digitaliseringen är ett viktigt verktyg för inkludering och kan vara en del i inträdet på arbetsmarknaden för individer med sammansatt problematik. Nya träffytor kan skapas som

ger möjligheter till att ta tillvara på engagemang och kompetenser. Strukturellt ger digitaliseringen oss möjligheter att skapa kreativa mötesplatser i både fysisk och digital miljö, där lärosäte, offentlig sektor, näringsliv och civilsamhälle kan mötas.

Ökad digital kompetens och digital inkludering behöver bidra till en inkluderande och normvidgande arbetsmarknad där kompetensen möter behoven och där det finns goda förutsättningar till utbildning, fortbildning och karriärbyte. Digital kompetens och digital inkludering hänger ihop då förändring och omställning handlar om attityder, normer, jämlikhet och jämställdhet. Digital tillgänglighet är därför en förutsättning för att alla individer ska kunna delta i den digitala utvecklingen. Det är också en förutsättningen för deltagande i det demokratiska samhället. När alltmer av det offentliga digitaliseras behövs digital kompetens för att individer ska kunna tillgodogöra sig sina rättigheter till deltagande och påverkan.
Nya innovativa lösningar för samhälle, miljö och klimat behöver prioriteras för ett fortsatt starkt välfärdssamhälle och för att möta utmaningen som finns med försörjningskvoten. Kompetenshöjande insatser och nya arbetssätt behövs både för att tillgängliggöra, utveckla och effektivisera välfärdstjänster. Automation och artificiell intelligens (AI) skapar nya möjligheter men brist på digitalt ledarskap, tillgänglighet till spetskompetens och kunskap om hur digitaliseringen kan bidra till ökad kvalitet riskerar att hämma utvecklingen. Kunskap och medvetenhet om hur digitaliseringen kan bidra till att lösa utmaningar för samhälle, miljö och klimat behöver stärkas. Möjligheten med miljöstrategisk digitalisering som skapar nytta för både samhälle och miljö behöver lyftas.

Effekter av prioriteringen kopplat till särskilda mål i ESF+

Prioritering kopplad till särskilda mål	Särskilt mål VI Främja livslångt lärande	Särskilt mål VII Uppmuntra aktiv inkludering
Ökad digital kompetens och digital inkludering **Effekter på individnivå**	Fler individer har ökad digital kompetens som möter arbetsmarknadens behov och skapar demokratiska värden.	Fler individer har grundläggande digitala kunskaper och tillgång till relevanta digitala verktyg för ett aktivt arbetsliv. Färre individer lever i digitalt utanförskap.
Ökad digital kompetens och digital inkludering **Effekter på organisationsnivå**	Ökad digital kompetens och digital inkludering är ett verktyg för strategisk kompetensförsörjning.	Organisationer har användarvänliga digitala verktyg och processer/utbildning på plats för att aktivt inkludera alla medarbetare och nyanställda.
Ökad digital kompetens och digital inkludering **Effekter på strukturnivå**	Strukturer finns för en inkluderande och normvidgande arbetsmarknad där kompetensen möter behoven Stärkt demokratiskt deltagande	En hållbar och jämlik struktur för digital inkludering. Denna bidrar till ökad etablering på arbetsmarknaden.

Insatser inom prioriteringen kopplad till särskilda mål i ESF+

Genomförande behöver ske på individ-, organisations- och strukturnivå för störst effekt. På individnivå handlar det om insatser som leder till digitala färdigheter i arbetslivet och till grundläggande digitala kunskaper för ökade möjligheter till en god anknytning och etablering på arbetsmarknaden. På organisationsnivå handlar det om insatser som ger ökad medvetenhet om ledarskap i ett arbetsliv som drivs av digitalisering och ökad medvetenhet om individuella behov av att ställa om till digitalt arbetsliv. På strukturnivå handlar det om insatser som leder till främja strategisk kompetensförsörjning och att inkludera medarbetare, med en god digital arbetsmiljö, som gör att arbetsgivare får kännedom om metoder att leda på distans.

Digitalisering som verktyg för ett aktivt arbetsliv.

Särskilt mål VI främja livslångt lärande

- *In*satser som leder till att utveckla digitala färdigheter och ge konfidens i en yrkesroll, exempelvis kunskaper, innovativa arbetssätt

- Insatser som leder till att använda digitalisering som verktyg för ett aktivt arbetsliv, exempelvis samverkan, metodutveckling.

Särskilt mål VII Uppmuntra aktiv inkludering

- Insatser som leder till Insatser som leder till ökad digital kompetens, exempelvis genom individuellt anpassat stöd

- Insatser som leder till breddad rekrytering och arbetsgivarskap och medarbetarskap i digitala miljöer, exempelvis utveckling av normer, handledning

Här tänker vi också att vi för läsvänlighetens skull klipper in målgrupper från programmet. Vi kommer också in på potentiella aktörer (brett)

- **Livslångt lärande utifrån den framtida arbetsmarknadens behov**
  Omställning kräver en väl fungerande kompetensförsörjning vilket i sin tur underbyggs med en fungerande utbildningskedja. Med fungerande utbildningskedja menas att det finns en stark och fungerande koppling mellan arbetsliv och utbildning, att utbildningsaktörers vägledning är av hög kvalitet och rustar individer för arbetsmarknaden, att kunskapen om arbetsmarknaden och dess behov är god och förmedlas kontinuerligt till studerande av arbetsmarknadens aktörer. Fungerande utbildningskedjor ger också möjligheter till flexibla utbildningsformer som är anpassade efter individ och arbetsliv. Samverkan behöver fungera utifrån perspektiven individ, organisation och struktur. Möjligheten till omskolning och yrkesväxling behöver underlättas.

  Förutsättningar behöver skapas för ett lärande för alla genom hela livet. Det kan

handla om att skapa ett brett och varierat utbud av utbildningar. Det kan även handla om att stöd och vägledning erbjuds i samband med utbildning eller i samband med att behov uppstår för indviden av att klara av ökade kompetenskrav i sin nuvarande anställning. Regionalt utvecklingsansvariga aktörer, myndigeter, kommuner och utbildningsanordnare bör ta ett större ansvar att tillgängliggöra korta distansutbildningar. En samordnad struktur behövs för livslångt lärande där man kan söka utbildning oavsett geografisk hemvist

Det är av stor vikt att genomströmningen på gymnasiet ökar och att unga etablerar sig på arbetsmarknaden eller studerar vidare efter fullföljd gymnasieutbildning.

Utbildning och livslångt lärande kan bidra till att möta välfärdsutmaningen. Dels behövs rena utbildningsinsatser med inriktning på bristyrken men det behövs även förmågor att utveckla effektivitet och förmåga att skapa potential genom digitaliserade arbetssätt.

Valideringens roll i kompetensförsörjningsarbetet behöver stärkas. För att bättra nyttja den potential som finns både bland personer utanför arbetsmarknaden och på arbetsmarknaden behöver vi utveckla systemen för att validera och ta tillvara kompetens, erfarenheter och i förekommande fall språkkunskaper. Det behövs tydliggörande och synliggörande av arbetsgången för validering. Det behövs utveckling och struktur för validering där även utbildningsmöjligheterna synliggörs. Det behövs nya grepp för validering i kombination med vilken typ av kompetensutveckling som krävs.Genom validering som följs upp av utbildingsinsatser kan förflytting ske av redan anställda vilket möjliggör nyanställningar. Genom validering kan bredd och spets skapas.

Utformningen av den långsiktiga kompetensförsörjningen behöver bygga på en systematisk dialog utifrån näringslivets kompetensbehov. Här bör såväl större företag som små- och medelstora företag bidra med sina erfarenheter.

I studie och yrkesvägledningen behövs en god kartläggning av krav på formell och informell kompetens. Det är viktigt för att studie- och yrkesvägledningen ska kunna peka på krav, arbetskraftsbehov och valmöjligheter för individens studie- och yrkesbana.

Flexibiliteten och närheten mellan arbetslivet och skolan blir viktig för att sänka trösklarna mellan skola, fortsatta studier och arbetsmarknaden. Ett engagemang från arbetsgivarna redan i grundskoleverksamheten möjliggör för fler i ung ålder att se möjligheter i lokala företag och branscher. Engagemanget behöver vara ömsesidigt mellan näringslivet och skolverksamhetens sida att erbjuda eleven tidig

20

kontakt med arbetslivet genom hela utbildningstiden. Näringslivets engagemang i gymnasieskolans arbete kan exempelvis handla om utformning och utveckling av olika YH-utbildningar och lärlingsutbildningar.

En möjlighet för lärande under livet är folkbildningen där en viktig utgångspunkt är att bygga självförtroende. Ett exempel på folkbildningens roll som vägledande kompass kan vara orienterade och motiverande kurser inför ett nästa steg mot högre studier. Människor som tror på sig själva tar ansvar för sin egen utveckling till nytta för alla.

Effekter av prioriteringen kopplat till särskilda mål i ESF+

Prioritering kopplad till särskilda mål	Särskilt mål VI Främja livslångt lärande	Särskilt mål VII Uppmuntra aktiv inkludering
Livslångt lärande utifrån den framtida arbetsmarknadens behov **Effekter på individnivå**	Möjligheter för livslångt lärande finns för alla individer i alla faser av livet.	Fler individer slutför utbildningar på grundskole-, gymnasial och eftergymnasial nivå. Fler individer har tillgång till flexibelt lärande som stärker deras möjlighet på arbetsmarknaden. Individens kompetens, både formell och icke formell tas tillvara.
Livslångt lärande utifrån den framtida arbetsmarknadens behov **Effekter på organisationsnivå**	Det livslånga lärandet är ett viktigt verktyg i det strategiska kompetensförsörjningsarbetet hos företag och organisationer.	Arbetsgivaren inser vikten av en inkluderande arbetsplats och ser det som ett verktyg i sin strategi för utveckling.
Livslångt lärande utifrån den framtida arbetsmarknadens behov **Effekter på strukturnivå**	System och struktur finns för att bedöma och förutse förändringar och nya krav på kompetens utifrån nya behov på arbetsmarknaden. System och struktur som möjliggör det livslånga lärandet utifrån arbetsmarknadens behov.	Det finns struktur för att göra väl underbyggda studie- och yrkesval. En ökad samverkan finns på strukturnivå för att ta tillvara individers kompetens på bästa sätt. Att utjämna stora inomregionala skillnader och särskilt för de områden med en hög andel individer som saknar gymnasiebetyg.

Insatser inom prioriteringen kopplad till särskilda mål i ESF+

<u>Särskilt mål VI Främja livslångt lärande</u>
Genomförandet behöver ske på individ-, organisations- och strukturnivå för störst effekt. Individer erbjuds vägledning och en förståelse av de yrken och arbeten som utvecklas i samhället i samband med vilken kompetens som krävs och hur den kan utvecklas.

Arbetsgivare har tillgång till verktyg och kunskaper för att kunna validera individers kompetens, det finns stöd i strategisk kompetensutveckling som bidrar till ett hållbart arbetsliv och flera möjligheter till varje individ under hela sitt arbetsliv. Arbetsmarknaden är flexibel och möjliggör rörelse mellan branscher.

Särskilt mål VII Uppmuntra aktiv inkludering

Genomförandet behöver ske på individ-, organisations- och strukturnivå för störst effekt. Individer erbjuds vägledning samt individuellt stöd för att utöka motivering och hitta en passande sysselsättning. Det kompletteras med en bra struktur för arbetsplatsbelagt lärande och att arbetsgivare ges stöd och information för att kunna anställa utanför normen. Myndigheter och olika typer av aktörer i samhället samverkar för att bidra till en hållbar arbetsmarknad.

Här tänker vi också att vi för läsvänlighetens skull klipper in målgrupper från programmet. Vi kommer också in på potentiella aktörer (brett)

3.5. Småland och Öarna i ett transnationellt sammanhang

Regionerna i Småland och Öarna påverkas av förändringar i omvärlden. Både i ett Europa- och Östersjöperspektiv är det angeläget att utveckla de transnationella kontakterna och erfarenheterna. Socialfonden i Småland och Öarna ska därför uppmuntra till transnationellt samarbete och lärande inom relevanta projekt. Det transnationella samarbetet ska tydligt bidra till att stärka projektens genomförande och resultat. Det ska vara baserat på de regionala prioriteringarna som har utgjort grund för inriktningen på utlysningen. Insatserna kan handla om erfarenhetsutbyte, omvärldskunskaper och metodutveckling. Det kan också handla om att utveckla konkret samverkan mellan socialfondsprojekt i olika medlemsländer i form av gemensamma utbildningsinsatser.

Regionerna i Småland och Öarna omfattas av två gränsöverskridande program: Mellersta Östersjöprogrammet (Gotland) och Södra Östersjöprogrammet (Kalmar och Kronoberg). Både Mellersta och Södra Östersjöprogrammen kommer precis som socialfondsprogrammet att innehålla insatser inom det politiska målet 4: Ett mer socialt Europa. Mellersta Östersjöprogrammet möjliggör gränsöverskridande insatser i syfte att öka sysselsättning genom mer utvecklad social infrastruktur och social ekonomi. Södra Östersjöprogrammet erbjuder möjligheten att samverka och utveckla kompetenser inom besöksnäring.

I Småland och Öarnas geografi finns det också två väletablerade samverkansplattformar med tydlig fokus på territoriellt samarbete och stark koppling till Mellersta och Södra Östersjöprogrammen samt Östersjöprogrammet:

- Euroregion Baltic (Kalmar, Kronoberg, Blekinge i Sverige, Bornholm i Danmark, Klaipeda i Litauen, Kaliningrad i Ryssland, Pommern och Warmia-Mazurien i i Polen),
- Östersjökommissionen inom Conference of Peripheral and Maritime Regions (Gotland, Skåne, Västerbotten, Stockholm, Östergötlands, Gävleborg och Norrbotten i Sverige, Helsinki-Uusimaa, Oulu, Österbotten, Egentliga Finland, Päijänne-Tavastland och Kymenlaakso i Finland, Mecklenburg-Vorpommern i Tyskland samt estniska kommunförbundet).

Tillsammans med Linnéuniversitet och Jönköping University ingår Jönköping, Kalmar och Kronoberg i samarbetet Småland Blekinge Halland South Sweden. Med hjälp av det gemensamma kontoret i Bryssel engagerar sig medlemmarna i nätverkande, kunskapshöjande och policypåverkande aktiviteter som skapar goda möjligheter till transnationell samverkan i Småland och Öarna.

Socialfonden i Småland och Öarna ska också ta hänsyn till prioriteringarna i EU:s strategi för Östersjöregionen. Syftet med EU:s Östersjöstrategi är att möta de gemensamma utmaningar som länderna i Östersjöregionen står inför i dag. Strategin har tre mål: rädda havsmiljön, länka samman regionen och öka välståndet. Målet om att öka välståndet har en tydlig koppling till Europeiska socialfonden.

EU:s för Östersjöregionen kan bidra till det politiska mål 4: Ett mer socialt Europa genom ett fördjupat regionalt samarbete i Östersjöregionen som kan exempelvis syfta att förbättra utbildningsnivån, minska skolavhopp eller utbyten för att regionens kapacitet utnyttjas maximalt genom ökad delaktighet och sysselsättning bland såväl kvinnor som män på arbetsmarknaden.

3.6 Urvalskriterier för Småland och Öarna

För att möta utmaningarna och nå framgång i prioriteringarna krävs samverkan, normförändring, hållbarhetsfokus och öppenhet. Nya förmågor behöver utvecklas och kunskapshöjning ske. I Småland och Öarna ska projekt som uppfyller ett eller flera av följande kriterierier prioriteras högt:

- Projekt som…

6. Plan för genomförande

En beskrivning av utlysningsplanen som läggs för två år fram. En beskrivning av att handlingsplanen ska följas upp årligen och likaså ska utlysningsplanen revideras årligen.

Syftet med utlysningsplaner är att skapa framförhållning kring framtida utlysningar och på så sätt generera bättre förutsättningar för att säkra koppling till behov och regionala utvecklingsstrategier. Planerna ger potentiella projektägaremöjlighet att synka sina verksamhetsplaner med socialfondsprogrammets finansieringsmöjligheter.

Framförhållning innebär fasta utlysningstillfällen under programperioden 2021 – 2027: första omgången öppnas i november med prioriteringsbeslut i juni och andra omgången öppnas under maj med prioriteringsbeslut i december.

Erfarenheter från den nuvarande programperioden visar behov av viss flexibilitet. Därför öppnar Strukturfondspartnerskapet (SFP) möjligheten att justera utlysningstider som redan har planerats.

Utlysningsplaner bidrar till att strukturera arbete med behovskartläggning, mobiliseringsinsatser inför utlysningar samt regionala samrådsprocesser och strukturfondspartnerskapets prioritering som sker efter det att utlysningar stängs.

Utlysningsplanerna föreslås löpa på 2-år och revideras varje år.

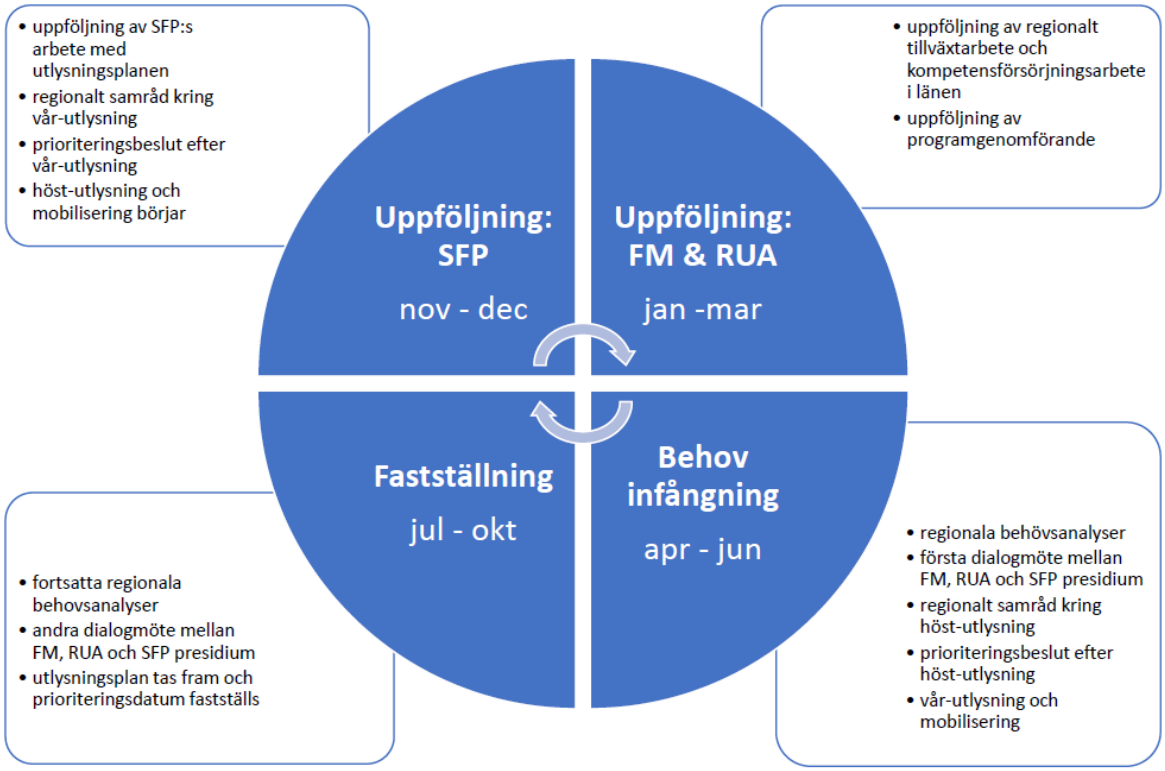

Uppföljning: Förvaltantde myndighet och och Regionalt utvecklingsansvariga aktörer

Under årscykelns första del följs upp förvaltande myndigheternas och regionernas arbete. Förvaltande myndigheter (FM) förbereder info om programgenomförande och presenterar den tills det första Strukturfondspartnerskapets möte i mars. Syftet är att skapa en bra bild av genomförda programinsatser, måluppfyllelse, projektens effekt och relevans, involverade aktörer, samt eventuella synergier med andra relevanta program, osv.

Under samma första sammanträdet förbereder regionalt utvecklingsansvariga organisationer (RUA) information om relevanta insatser kopplat till regionalt tillväxt och kompetensförsörjningsarbete. RUA ska använda sig av informationen som tas fram under återrapporteringen om det regionala tillväxtarbetet till Näringsdepartementet och kompetensförsörjningsuppdraget till Tillväxtverket. Syftet är att skapa en bra bild av relevanta insatser i regioner, deras eventuell koppling till strukturfonder, projektens utfall för den regionala utvecklingen, osv.

Kartläggning av behov

Under årscykelns andra steg påbörjar behovsanalyser inom hela programområdet. I april samtalar regionalt utvecklingsansvariga aktörer (RUA) med relevanta aktörer i sina län för att kartlägga behov och identifiera förutsättningar för framtida utlysningar. Behovsinventering sker också löpande i olika relevanta forum och nätverk som samordnas av RUA.Dialogen tar sin utgångspunkt i regionala analyser, handlingsplan för ESF+ Småland och Öarna och regionala utvecklingsstrategier. Dessa analyser kommer att diskuteras i maj vid det första dialogmötet mellan RUA, Förvaltande myndighet och Strukturfondspartnerskapet presidium.

Syftet med det första dialogmötet är att resonera kring eventuella inriktningar till kommande utlysningar, synergier med regionala insatser samt med nationella utlysningar eller/och andra delar av ESF+. Diskussionen fortsätter med hela SFP under sammanträdet i juni.

Under årscykelns andra fas pågår arbete kopplat till höstutlysning. I april/maj, efter att förvaltande myndighet lämnar över ansökningar till Strukturfondspartnerskapet öppnas regionalt samråd hos RUA. Sturkturfondspartnerskapets sekretariat förbereder beslutsförslag inför junisammanträdet. Strukturfondspartnerskapet prioriterar mellan inlämnade ansökningar under sammanträdet i juni.

Under detta steg öppnas också vårutlysning och mobiliseringsinsatser initieras i hela programområdet.

Fastställning

I augusti fortsätter RUA dialog med relevanta aktörer i sina län i syfte att ha en samlad bild av vilka behov och förutsättningar finns i regionerna för attraktiva utlysningar och framgångsrikt mobiliseringsarbete i framtiden. Syfte med det andra dialogmötet som hålls i september mellan RUA, förvaltande myndgihet samt SFP:s presidium är att förbereda och förankra ett förslag till utlysningsplan för följande år. Utlysningsplanen ska innehålla bl.a. behovsanalys, datum och inriktningar för kommande utlysningarna, målgrupper och typer av projektägare, tematiska områden och koppling till relevanta strategier så som regionala utvecklingsstrategier, kompetensförsörjningsstrategier, smart specialiseringsstrategier, andra viktiga anvisningar om vilken typ av projekt förväntas, t.ex. länsgränsöverskridande eller strategiska projekt.

Förslaget presenteras till SFP vid oktobermöte. SFP tar fram utlysningsplanen och fastställer sammanträdsdatum till nästkommande år.

Uppföljning: Strukturfondspartnerskapet

Under årscykelns fjärde steg följer Strukturfondspartnerskapet, förvaltande myndighet och RUA upp sitt arbete med utlysningsplanen. Syfte med uppföljningen är att effektivisera arbetet, identifiera utbildningsbehov för SFP:s ledamöter och eventuellt justera pågående processer.

Under detta steg pågår arbete kopplat till vårutlysning. I oktober/november, efter att förvaltande myndighet lämnar över ansökningar till SFP, öppnas regionalt samråd hos RUA och SFP:s presidium förbereder beslutsförslag inför decembersammanträdet. Strukturfondspartnerskapet prioriterar mellan inlämnade ansökningar under sammanträdet i december.

Höstutlysning öppnas under den tiden och mobiliseringsinsatser initieras i hela programområdet.

Månadsrapport – feb 2022, ANA

0 0 1 0 av 1 Mätetal

Mätetal	Resultat	Analys	Diagram
Ekonomi i balans	6 500 tkr	**Regional utveckling (ANA) +6,5 mnkr**	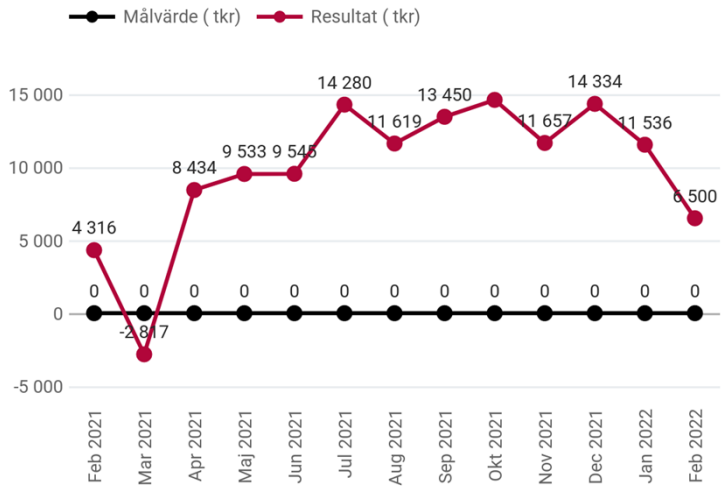

Regional utveckling (ANA) +6,5 mnkr

A. Verksamhetsområdet Utbildning och kultur (+2,0 mnkr)

Verksamhetsområdet har en positiv budgetavvikelse på 2,0 mnkr efter februari månad.

Folkhögskolornas budgetavvikelse är positiv och uppgår till 0,8 mnkr och beror bland annat på högre statsbidrag än budgeterat och intäkter från deltagare i samband med terminsstart som inte har periodiserats.

Verksamheten vid Smålands musik och teater följer i stort budgeten men uppvisar en liten positiv budgetavvikelse med 0,1 mnkr. Det är tidigt på året och alla kostnader för perioden har inte kommit ännu.

Övrig kultur, kulturbidrag och gestaltning samt kulturprojekten har en positiv budgetavvikelse på 1,2 mnkr. Det beror på flera faktorer, bland annat finns det fortsatt vakanta tjänster inom verksamheten men en tjänst tillträds i mars. Statsbidraget är högre än budgeterat samt att flera aktiviteter inte har hunnit genomföras ännu utan kommer att starta allt eftersom under året.

Kostnader för bidragsgivning visar på en negativ budgetavvikelse med -0,4 mnkr och beror främst på att utbetalt bidrag inte riktigt överensstämmer med periodiserad budget. De administrativa kostnaderna visar en positiv budgetavvikelse på 0,3 mnkr bland annat beroende på en föräldraledighet.

Naturbruksskolornas ekonomi beräknas vara i balans för perioden. En genomlysning av naturbruksskolornas ekonomi genomförs i samband med att ett nytt samarbetsavtal med länets kommuner ska tecknas inför år 2023.

B. Centrala anslag (+4,5 mnkr)

Budgetavvikelsen 2022 +4,5 mnkr förklaras av främst av projektstöd i form av regionala utvecklingsmedel, vilket förklaras av att medel för projektstöd inte är nyttjade i nivå med budget.

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Årsredovisning 2021 med bilagor

Förslag till beslut

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- godkänner årsredovisning för 2021 avseende de delar som avser nämndens verksamhet och utgiftsområden.

Sammanfattning

Förslag till årsredovisning för 2021 har upprättats. I årsredovisningen redovisas hur de av fullmäktige uppsatta målen för ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet liksom finansiella mål uppnåtts. Utifrån måluppfyllelsen är bedömningen att verksamheten under 2021 i Region Jönköpings län kännetecknas av god hushållning.

Information i ärendet

Inledning

Region Jönköpings läns utgångspunkt för styrning är Kommunallagens krav på god hushållning, både ur ett verksamhetsperspektiv och ur ett finansiellt perspektiv. God hushållning skapas genom att verksamheten är ändamålsenlig och kostnadseffektiv med en finansiering som långsiktigt garanterar verksamheten.

För att bedöma om Region Jönköpings län kännetecknas av god hushållning analyseras hur den egna verksamheten utvecklas i förhållande till de mål som regionfullmäktige satt upp samt hur verksamhetens resultat förhåller sig till regioner och landsting i övrigt.

I budgeten anger regionfullmäktige vilka mål (systemmätetal samt inriktningsmål) som ska uppnås för att verksamheten ska kännetecknas av god hushållning. Regionstyrelsen och nämnderna har i månadsrapporter följt hur verksamheten utvecklats mot uppsatta mål samt hur ekonomin har utvecklats mot budget. Regionstyrelsen har under 2021 i två delårsrapporter återrapporterat till regionfullmäktige.

I årsredovisningen för 2021 lämnas en slutlig redovisning av hur verksamheten har utvecklats och om de mål som regionfullmäktige angett för verksamheten har

uppnåtts. Av de 38 mål för en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet som fullmäktige angivit och som mäts för 2021 har 26 mål (68 procent) helt eller delvis uppnåtts, vilket är en förbättring med tre procent jämfört med föregående år. Coronapandemin har påverkat måluppfyllelsen 2021. Verksamhetsmålen är högt satta och omprövas varje år för att vara utmanande.

Den finansiella analysen i årsredovisningen, baserad på fullfonderingsredovisning av pensioner, visar att finansiella mål för långsiktighet och uthållighet har uppnåtts. Årets resultat på 1 274 miljoner kronor är 644 miljoner kronor högre än budget. Över tid ska verksamhetens nettokostnad utgöra högst 98 procent av skatteintäkter och statsbidrag/kommunal utjämning. Verksamhetens nettokostnad uppgick 2021 till drygt 94 procent av skatter, statsbidrag och kommunal utjämning. Sammanlagt sedan 2015 uppgår nettokostnaden till 95 procent. Målet om högst 98 procent över tid är uppfyllt.

Det övergripande finansiella målet är att verksamhetens resultat över tid ska finansiera investeringarna. Resultatet måste därmed vara på en nivå som möjliggör detta. Nuvarande period för egenfinansiering omfattar åren 2015–2025. Verksamhetens resultat före finansnetto för Region Jönköpings län 2021 är 756 miljoner kronor. Resultatet tillsammans med avskrivningarna på 1 208 miljoner kronor är 636 miljoner kronor högre än nettoinvesteringarna, vilket innebär att investeringarna har egenfinansierats 2021. Enligt budget 2020 hanteras investeringar som avser köp av tåg som tidigare leasats (156 miljoner kronor 2019) utanför målet om egenfinansiering. Med hänsyn till detta, har för periodens sju första år investeringarna fullt ut finansierats med egna medel med en marginal på 1 379 miljoner kronor.

Bedömningen är att Region Jönköpings län har en god hushållning, både finansiellt och verksamhetsmässigt med hänsyn tagen till påverkan av coronapandemin.

Till årsredovisningen biläggs barnbokslut och hållbarhetsredovisning.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-03-01
- Årsredovisning 2021
- Barnbokslut
- Hållbarhetsredovisning

Beslut skickas till

Regionledningskontoret ekonomi

REGIONLEDNINGSKONTORET

Jane Ydman
Regiondirektör

Årsredovisning 2021

Region Jönköpings län

Innehållsförteckning

Goda insatser för våra invånare under ett utmanande år **2**
Grundläggande värderingar **4**
Året 2021 i korthet **3**
För ett bra liv i en attraktiv region **9**
Regional utveckling **13**
Folkhälsa och sjukvård **40**
Väsentliga personalförhållanden **72**
Stöd, service och kommunal utveckling **81**
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning **87**
Händelser av väsentlig betydelse **89**
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning **90**
Översikt över verksamhetens utveckling **107**
Den kommunala koncernen **109**
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten **114**
Balanskravsresultat **117**
Förväntad utveckling **118**
Finansiella rapporter **119**
Notförklaringar **129**
Revisionsberättelse för år 2021 ..... **144**

Goda insatser för våra invånare under ett utmanande år

Visionen för allt vårt arbete är *För ett bra liv i en attraktiv region*. Jönköpings län ska vara den bästa platsen att besöka, växa upp, leva, verka och åldras på för alla. 2021 var ännu ett år starkt präglat av Coronapandemin men trots det har goda resultat nåtts inom många områden och en hel del av det som var planerat har kunnat genomföras.

Det händer mycket under ett år i vår breda verksamhet för invånarnas bästa. Denna årsredovisning utgår från det uppdrag som regionfullmäktiges 81 ledamöter beslutade om i december 2020. Som inledande avsnitt finns ”året i korthet” där du snabbt får en bild av några händelser som vi valt att lyfta fram. Bläddrar du vidare finns mycket mer att läsa om regional utveckling, folkhälsa och sjukvård, vårt arbete med hållbar utveckling, våra medarbetare och vår ekonomi.

Som utgångspunkt för vägval och strategier i arbetet för våra invånare finns de övergripande styrdokumenten *Regionala utvecklingsstrategi* samt *Tillsammans möter vi framtidens behov av hälso- och sjukvård.* Dessa ger en brett förankrad och långsiktig inriktning för hur Region Jönköpings län fortsätter arbetet mot visionen.

Den politiska ledningen, Koalition för Region Jönköpings län, pekade i Budget för 2021 ut några områden med särskilt fokus – ekonomi i balans, historisk satsning på hälso- och sjukvården, stöd till näringsliv och kultur, smidigare kollektivtrafik och resor samt målsättningen Sveriges bästa offentliga arbetsgivare. Trots ett år som påverkats mycket av pandemin har verksamheten kunnat arbeta med uppdragen inom dessa områden.

För att åstadkomma resultat för våra invånare inom såväl utpekade fokusområden som övriga ansvarsområden vi som region har krävs förhållningssätt och strategier och stödjer och arbetet med dessa har stärkts ytterligare under 2021. Kvalitet som strategi har i flera decennier varit vägledande för våra arbetssätt och vägval. Medarbetar- och chefsutveckling är grunden för att vår organisation ska kunna möta framtiden. Några exempel på ledningsstrategier är samverkan med andra aktörer, samskapande av välfärdstjänster tillsammans med invånarna samt involvering av våra engagerade medarbetare i arbetet med att utveckla och ständigt förbättra verksamheten.

Under pandemin har samverkan med länets aktörer stärkts och vi jobbar på riktigt tillsammans för invånarnas bästa i hela länet.

En god hushållning och att leda för hållbarhet är också viktiga områden. Verksamhetens ekonomi är i grunden i god balans sedan många år. Liksom andra regioner samt kommuner visar 2021 ett mycket högre ekonomiskt resultat än vad som planerats för, dels på grund av höga ersättningar från staten för coronarelaterade kostnader och dels på grund av väldigt hög avkastning på placerade medel. Men det viktiga är en i grunden god ekonomi, det behöver vi för att ha stabila förutsättningar för vårt välfärdsuppdrag och för investeringar i utrustning och lokaler som är viktiga förutsättningar för att klara uppdraget. Vårt arbete med hållbar utveckling ledde även detta år till en mycket bra placering i öppna jämförelser inom miljöområdet. Arbetet med att bidra till de globala målen i Agenda 2030 pågår i hela vår verksamhet. Under 2021 har stora steg tagits i arbetet med att elektrifiera transporter genom att laddinfrastruktur byggts för elbilar och ökad användning av elbussar i Jönköpings stadstrafik.

Arbetet för att nå målet att Region Jönköpings län år 2025 ska vara bäst i landet på att ta tillvara digitaliseringens möjligheter har under 2020 och 2021 tagit ett rejält språng, till stora delar drivet av pandemin som skyndat på det arbetet. Användningen av digitala lösningar i våra kontakter med invånarna och i våra verksamheter har ökat och nya arbetssätt har fått fäste som är viktiga att ta tillvara och fortsätta med även efter pandemin.

Samtidigt som vi har högt förtroende hos våra invånare och goda resultat tack vare en väl fungerande verksamhet med engagerade medarbetare har vi utmaningar. För att möta framtiden behöver vi lyckas med att ta tillvara kraften hos alla våra invånare och samtidigt utveckla nya arbetssätt där de digitala

möjligheterna är en viktig del. Befolkningsutvecklingen och de välfärdsbehov som följer med det kommer att kräva att vi arbetar på nya sätt och att vi tar tillvara på de möjligheter som det ger.

Det som gör oss framgångsrika i vårt arbete för ett bra liv i en attraktiv region är medarbetare och chefers stora engagemang och viljan att utveckla både sig själva och verksamheten. Året som vi nu lägger bakom oss innebar att många av våra medarbetare och chefer har fått arbeta mer än normalt, med andra arbetsuppgifter än man vanligtvis gör och många har fått sina förutsättningar i arbetet helt förändrade.

Vi tackar alla medarbetare för alla fina insatser under 2021!

Mia Frisk
Regionstyrelsens ordförande

Jane Ydman
Regiondirektör

Grundläggande värderingar

Kundorientering

En organisations långsiktiga framgång beror på dess förmåga att skapa värde för dem som den finns till för – kunderna. De externa och interna kundernas uttalade och underförstådda behov, krav, önskemål och förväntningar ska vara vägledande för organisationen, dess medarbetare och verksamhet.

Engagerat ledarskap

För att skapa en kultur som sätter kunden i främsta rummet krävs ett personligt, aktivt och synligt engagemang från varje ledare. Ledarskapets viktigaste uppgifter är att ange riktningen för verksamheten, ta till vara potentialen i individers olikheter och erfarenheter, skapa förutsättningar för medarbetarna samt att i dialog med dem definiera och följa upp målen.

Allas delaktighet

En förutsättning för en framgångsrik organisation är att varje medarbetare känner sig ha förtroende att utföra och utveckla sina arbetsuppgifter. Var och en måste därför se sin roll i helheten, ha klara mål, de medel som krävs samt kunskap om de resultat som ska uppnås.

Kompetensutveckling

Den samlade kompetensen är avgörande för organisationens framgång och konkurrenskraft. Därför måste kompetensutvecklingen ses både ur ett organisatoriskt och ett individuellt perspektiv, för att därmed utveckla och tillföra kompetens på ett sätt som stärker såväl individen som organisationen i sin helhet.

Långsiktighet

Organisationens verksamhet måste värderas med tanke på utveckling och konkurrenskraft över tiden. Ett uthålligt förbättringsarbete leder till ökande produktivitet och effektivitet, bättre miljö, nöjdare kunder och varaktig lönsamhet på lång sikt.

Samhällsansvar

Varje organisation har ett samhällsansvar utöver lagar och förordningar. Organisationen och dess medarbetare måste se sina processer, varor och tjänster som delar i en större helhet och aktivt medverka till förbättringar i både samhälle och miljö.

Processorientering

Organisationens verksamhet ska ses som processer som skapar värde för kunderna. Processorientering stimulerar till att analysera och förbättra arbetsflöden och arbetsorganisation, och lägger grunden för kundorienterad verksamhetsutveckling.

Förebyggande åtgärder

Det är lönsamt att förebygga fel och ta bort risker i processer, varor och tjänster. Framsynthet, förutseende och planering är nyckelord i förbättringsarbetet där även kunder och leverantörer ska engageras.

Ständiga förbättringar

Konkurrenskraft kräver ständiga förbättringar och förnyelse av alla verksamhetens delar. Förutsättningen för detta är ett metodiskt förbättringsarbete som genomsyrar organisationen och en kultur som stimulerar till ständigt lärande, kreativitet och nya idéer.

Lära av andra

För att kunna vidareutvecklas måste organisationen och dess medarbetare på alla områden skaffa sig ny kunskap om vad som är möjligt att uppnå och hur detta kan uppnås. Detta kräver jämförelser med dem som är bäst på en viss process, oavsett vilken bransch eller sektor de tillhör.

Snabbare reaktioner

I alla verksamheter är kortare svarstider, kortare ledtider och snabbare reaktioner på kundernas behov av avgörande betydelse. Det gäller såväl för utveckling, produktion och leverans av varor och tjänster, som för administrativa processer.

Faktabaserade beslut

Beslut måste bygga på dokumenterade och tillförlitliga fakta. Varje medarbetare måste inom sitt arbetsområde få möjlighet att mäta och analysera fakta av betydelse för att uppfylla sina mål och för att tillfredsställa sina kunder.

Samverkan

Samverkan genomsyrar varje framgångsrik organisation. Det är väsentligt att genom samverkan på flera plan och i olika avseenden ta till vara kompetenser och erfarenheter hos såväl medarbetare som hos kunder, leverantörer, partners, ägare och huvudmän.

AMBULANS

2431

100% FÖRNYBAR EL

Året 2021 i korthet

Vi vill ge länets invånare förutsättningar för ett bra liv i en attraktiv region. Varje dag pågår utveckling, förbättringsarbete och många insatser för att göra vardagen bättre och tryggare för dem vi är till för; alla som lever och verkar i Jönköpings län.
2021 dominerades av en fortsatt coronapandemi. Men det hände mycket mer, vilket vi berättar om på dessa sidor.

2021 med fokus på vaccination, provtagning, smittspårning och rehabilitering

2021 kom att domineras av det omfattande arbetet att vaccinera länets invånare mot allvarlig sjukdom i covid-19. Genom ett omfattande arbete med logistik, kylkedjor, personal och lokaler genomfördes den största insatsen i modern tid för att skydda befolkningen mot den sjukdom som kommit att genomsyra samhällslivet sedan våren 2020.

Region Jönköpings län byggde upp en organisation där primärvården stod för vaccinationsarbetet, för att skapa hög tillgänglighet. Pensionerade sjuksköterskor blev grundbulten i detta omfattande arbete, där allt ifrån kyrkor och tidigare bilhallar, till kulturhus och ishallar förvandlades till vaccinationslokaler för att skapa effektiva flöden. En vaccinationsstab bildades med vaccinsamordnare, logistiker, smittskyddsläkare, apotekare med flera, som ledde det komplexa arbetet att fördela ut de vaccindoser som i början var en bristvara innan det under andra halvan av året kom allt större vaccinvolymer.

87 procent vaccinerade

Vid årsskiftet 2020/2021 hade omkring 87 procent av länets invånare, 12 år eller äldre, fått den första dosen vaccin.
Efter en relativt lugn sommar sköt smittspridningen åter fart under hösten 2021 då den mer smittsamma omikronvarianten spreds snabbt, vilket återigen innebar en kraftansträngning för många medarbetare i Region Jönköpings län.

Länsinvånare som behövde sjukhusvård för covid-19 ökade på nytt, och genomförda PCR-prov (varav 50 procent var positiva vissa perioder), slog vecka för vecka nya rekord, och innebär ett stort arbete för laboratoriemedicin. Samtidigt fortsatte det intensiva arbetet med att erbjuda länets invånare både en andra vaccindos och en påfyllnadsdos.

Fokus på rehabilitering

Under 2021 blev det också stort fokus på rehabilitering för postcovid, vilket bland annat ledde till multidisciplinära behandlingskonferenser, MDK, för de mest komplexa fallen av postcovid.
Covid-19 genomsyrade verksamheten på många sätt, med bland annat operationer som fick skjutas fram, en länstrafik som tappade resenärer och ett näringsliv och kulturliv som kunde ansöka om extra ekonomiskt stöd.

Samtidigt blev en rad stora byggnationer klara för inflyttning, den första kullen läkarstudenter i Jönköping kunde ta sin examen och det långsiktiga arbetet med att rekrytera nya medarbetare och skapa bra arbetsmiljö och förutsättningar för de 11 000 medarbetarna fortsatte.

Bidra till globala målen

Det viktiga arbetet att bidra till de globala målen i Agenda 2030 pågick på bred front i hela verksamheten. Under 2021 har vi till exempel tagit stora steg i arbetet med att elektrifiera transporter. Vi har byggt laddinfrastruktur för elbilar och ökat användning av elbussar i Jönköpings stadstrafik.
Vi har också börjat utforska hur fokus på mänskliga rättigheter kan ge ännu mer kraft i arbetet med social hållbarhet. Detta ska säkra att vi blir ännu bättre på att möta och uppfylla behov som länets invånare och patienter har.

Forskning/utveckling

Coronapandemin har förstås lett till en rad forskningsstudier. Region Jönköpings län driver eller deltar i en rad studier, bland annat inom operations- och intensivvårdsklinikerna.
Ett annat exempel är Lovisa Hellgren, neuropsykolog vid rehabiliteringsmedicinska kliniken, Länssjukhuset Ryhov, och doktorand vid Linköpings universitet som inom ämnet Kognitiv rehabilitering och mental trötthet efter förvärvad hjärnskada, har studerat de förändringar av hjärnan som covid-19 kan leda till.
Sydöstra sjukvårdsregionen (Region Östergötland, Region Jönköpings län och Region Kalmar län) driver också ett forskningsprojekt som studerar biverkningar efter vaccinering mot covid-19 och hur varaktigt skydd vaccinet ger.

Flera andra forskningsstudier uppmärksammades under året. Bland annat Francis Rezk, kärlkirurg på Länssjukhuset Ryhov, som studerade vårdhygien och konstaterade att utveckling av vårdhygienrutiner och hygienobservationer skulle kunna minska problemen med infektioner i samband med kärloperationer. Eller Björn Alkner, överläkare i ortopedi, på Höglandssjukhuset som i sin studie kunde konstatera att uthållighetsträning, i det här fallet cykling, ger utsöndring av signalsubstanser som är gynnsamma mot vissa sjukdomstillstånd.

Byggnationer/investeringar

Under året kunde flera stora byggnationer tas i bruk och invigas. Nya hus D1-D2 på Ryhov fylldes undan för undan, bland annat med en helt ny och utökad akutvårdsavdelning, AVA, och stora delar av onkologkliniken. I hus 37 på Höglandssjukhuset kunde bland annat operationsavdelning och ortopedklinik invigas.
Efter sommaren kunde vårdcentral, Folktandvård, familjecentral med flera flytta in i helt nybyggda Råslätts vårdcentrum, samtidigt som Jönköpings nya bussdepå stod klar att ta i bruk för Jönköpings länstrafiks entreprenör.

Röntgen fortsatte sin upprustning och kunde bland annat ta i drift nya MR-kameror på Höglandssjukhuset.

I april togs det första spadtagen för en ny tågdepå i Nässjö, en satsning för de nya Krösatågen och den regionala tågtrafiken som ska stå klar 2023.

Ett annat spadtag togs ungefär samtidigt, denna gång för helt nya lokaler för vårdcentralen Bra Liv Värnamo Väster.

Nya arbetssätt

Coronapandemin ledde till att nya arbetssätt skapades. Inom intensivvården skapades kohorter, speciella avdelningar för att kunna vårda patienter sjuka i covid-19 isolerat.
Inom primärvården utvecklades ”Säker covidvård”, där de patienter som testat positivt för covid-19 och statistiskt hade förhöjd risk för allvarlig sjukdom, erbjöds daglig uppföljning av sin vårdcentral, för att i tid upptäcka och åtgärda försämrat tillstånd. Vissa perioder tillkom nästan hundra patienter varje gång när statistik togs fram tre gånger i veckan.

Omställning till nära vård pågår i samverkan med andra aktörer. Vården ska ske närmare patienten. Det handlar bland annat om att flytta fokus från organisation till person och relation, från att vara reaktiv till proaktiv, att patienten ska bli en aktiv medskapare och bättre samordning av insatserna kring patienten.

Kollektivtrafik/Infrastruktur

I juni 2021 rullade Jönköpings länstrafiks största satsning någonsin ut i Jönköpings stadstrafik, med utökning av trafikutbudet i hela linjenätet, bland annat med helt ny stomlinje 4 i Jönköping som trafikerar mellan Vätterslund till Huskvarna. Dessutom blev det en helt ny bussflotta med 51 nya

Ett nytt trafikavtal för stadstrafiken i Jönköping trädde i kraft i juni. Det innebär bland annat att 51 nya elbussar med tillhörande laddplatser togs i drift. De nya bussarna har dessutom högre komfort, USB-laddare vid varje plats och wifi ombord. Satsningen innebär minskade koldioxidutsläpp, tystare stadstrafik och bättre arbetsmiljö.
Kollektivtrafiken drabbades också av pandemieffekter i form av minskat resandeunderlag. Under hösten lanserades en ny flexbiljett, anpassad till de nya resvanor som många fått, med arbete blandat på arbetsplatsen och från distans hemma.

I slutet av året fick regionaltågen (Krösatågen) en ny operatör i SJ AB, som inledde sitt arbete med tre fokus: Att behålla den höga kundnöjdheten, drift och underhåll, samt nätverk med ersättningsbussar i beredskap vid störningar.

Regional utveckling

Andra helgen i september genomfördes den första Gårdsrundan i Jönköpings län. Gårdar och matproducenter över hela länet höll öppet, och med hjälp av en interaktiv karta kunde invånarna hitta fram till närproducerad och bra mat. Satsningen, som ingick i den regionala livsmedelsstrategin, blev en succé med över 20 000 deltagare och Gårdsrundan kommer genomföras även under 2022.
Under året fortsatte också en rad aktörer att utveckla Jönköpings län inom den regionala utvecklingsstrategin, RUS.

En strategi för smart specialisering (S3) togs också fram och godkändes av regionstyrelsen. Det är en viktig komponent i EU:s tioårsstrategi för tillväxt och sysselsättning som innebär att regionerna skapar en strategi för att bli globalt konkurrenskraftiga inom områden där det finns särskilda fördelar gentemot andra regioner.

Kompetensutvecklingsprojektet ”Framtidssäkrad industri” befinner sig nu i andra halvlek. Trots stor påverkan av coronapandemin ska ett 50-tal företag få hjälp att kartlägga sina kompetensbehov.

Jönköpings län ska bli bäst i Sverige på att ta tillvara digitaliseringens möjligheter. Under året pågick arbetet med att ta fram konkreta handlingsplaner för att uppnå delmålen i länets digitaliseringsstrategi.

Kultur

Kulturen var hårt drabbad av pandemin under 2021. Region Jönköpings län delade därför ut fler arbetsstipendier till konstnärer och kulturutövare än under ett ”vanligt” år. Vi ökade också bidragen för att främja arrangörsledet.
Med tillfälliga regionala medel kunde vi stödja kulturaktiviteter för barn och unga under hösten. Fler än 80 kulturaktiviteter pågick i hela länet för nästan 4 000 barn och unga, flera av dem ingick i Bästa Biennalen – en konstfestival för unga där Region Jönköpings län var med för första gången.
2021 var det premiär för Kultursommar – en möjlighet för unga att få prova på ett kulturyrke inom film, dans eller bild och form med professionella kulturarbetare som handledare. Vi genomförde också Freja sommarskola i teater tillsammans med Unga Spira.
Kulturhuset Spira fyllde 10 år, och firades ordentligt med turnéer till länets kommuner och flera aktiviteter på plats i hela länets kulturhus.

Medicinska resultat

Under coronapandemin har hittills cirka 4 000 personer fått sjukhusvård för covid-19. Kunskapen och möjligheten att ge behandling har ökat under tiden. Syrgas och högflödessyrgas, bukläge och kortison är fortfarande en viktig del, men till det har det tillkommit läkemedel som kan bromsa virusutvecklingen och trycka ner inflammationen.
I de nationella mätningar som gjorts under året har resultaten för Region Jönköpings län varit goda. Nationell patientenkät akutmottagning, som presenterades av Sveriges Kommuner och Regioner i mars visade till exempel att åtta av tio patienter var nöjda eller mycket nöjda med sitt besök.

Den 3 mars sattes akutsjukvården på stort prov i samband med ett knivdåd i Vetlanda. Sju män blev knivskurna, men tack vare en snabb insats från såväl allmänhet som primärvård och hela akutvårdskedjan, överlevde samtliga skadade.

Utbildning

Sedan tidigare har laboratoriemedicin, barnkliniken i Region Jönköpings län och medicinkliniken, Länssjukhuset Ryhov, utsetts till så kallade universitetssjukvårdsenheter. Nu har också primärvården fått denna kvalitetsstämpel, som kan bidra till utvecklingen och som är en del i det utbildningsansvar som primärvården har för de läkarstudenter som gör sin verksamhetsförlagda utbildning på vårdcentral.
För tre år sedan startade Studieort Jönköping den decentraliserade läkarutbildningen där elever från termin sex kan läsa i Jönköping, Kalmar, Linköping eller Norrköping. I slutet av året var den första kullen färdig att ta examen.
– Jag är väldigt nöjd med utbildningen. Det har varit bra placeringar och alla har varit engagerade. Vår kursledning har varit fantastisk. Jag har inget att klaga på kurserna, men scheman kan alltid utvecklas, säger Matilda Andersson, en av de 22 läkarna som är klara med grundutbildningen.

Barn

Jönköpings län ska vara den bästa platsen att växa upp, leva och bo på för barn och ungdomar. Det är det övergripande målet för ett lärande nätverk där en lång rad aktörer samarbetar, med målet att förbättra hälsan med två procentenheter per år.
En av många praktiska satsningar är de utökade hembesök vid fyra tillfällen som Nässjö kommun erbjuder alla förstagångsföräldrar, då en sjuksköterska från barnhälsovården och kurator från socialtjänsten kommer på gemensamma besök.

En stor satsning på barn- och ungdomspsykiatri har inletts under året. För att möta det kraftigt ökade söktrycket sker en omfattande personalrekrytering av främst psykologer och läkare, samtidigt som lokaler utökas och organisationen ses över för att bygga ut den primära nivån för insatser till barn och unga.

Tandvård

Råslätt Folktandvård Jönköping kunde lämna en trång och svårarbetat klinik och flytta in i helt nybyggda Råslätts vårdcentrum där de tar emot patienterna i nya, välfungerade och fina lokaler.
Vissa besök hos tandvården behöver inte vara fysiska. Därför inledde allmäntandvården under året möjligheten till digitala vårdmöten, där patienten kan möta tandsköterska, tandhygienist eller tandläkare.

Under året fortsatte arbetet i samarbete med Jönköping University och Linköpings universitet att förbereda ansökan om tandläkarutbildning i Jönköping för att möta behovet av tandläkare. Planen är start 2024 med 40 utbildningsplatser, fullt utbyggt.

Miljö/hållbarhet

Arbetet med att elektrifiera transportsektorn är en viktig del i klimatomställningen. Under året har vi tagit stora steg för att elektrifiera både personbilar och bussar. Vi har byggt 182 nya laddplatser för elbilar på våra tre sjukhus, åtta vårdcentraler samt på Stora Segerstads naturbrukscentrum. Att satsa på elbilar är helt i linje med vår drivmedelsstrategi där fordon som drivs av el och biogas prioriteras i första hand.
Under året har vi även börjat utforska hur fokus på mänskliga rättigheter kan ge ännu mer kraft i arbetet med social hållbarhet. Det innebär att vi använder rättighetsbaserade arbetssätt, som bygger på FN:s sex principer för att uppfylla de mänskliga rättigheterna: ickediskriminering och jämlikhet, deltagande och inkludering samt transparens och ansvar.

Samverkan

Region Jönköpings län samverkar med ett stort antal andra aktörer och organisationer inom en rad områden. Inom REKO, Samverkan Region Jönköpings län och länets kommuner, finns olika insatser inom hälsa, vård och välfärd. Det handlar till exempel om teatermonologer, affärsutveckling, konstnärssamtal, dans för dig med Parkinson, digitala vårdmöten och en återhämtningsinriktad psykiatri.
F-samverkan, kallas det nätverk som sedan många års finns för krisberedskap i Jönköpings län, med ett stort antal aktörer deltagande. Under coronapandemin har F-samverkan haft stor betydelse för det täta samarbetet och korta vägar till kommunikation och beslut i olika frågor, till gagn för länets invånare.

motivation

För ett bra liv i en attraktiv region

Region Jönköpings län verkar inom områden som är avgörande för människors liv och hälsa, men också inom områden som ger länet förutsättningar för tillväxt och utveckling. Sambanden mellan dessa områden är starka. Människor väljer att leva där det finns jobb, utbildning, en god livsmiljö, kultur och möjlighet att kunna pendla till arbete, skola och fritidsaktiviteter. Där människor bor finns behov av hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, utbildning och kultur. Länets företag behöver välutbildade medarbetare och en bra infrastruktur. Allt hänger ihop och är förutsättningar *För ett bra liv i en attraktiv region*!

2015 bildades Region Jönköpings län, för att öka möjligheterna att tillsammans med kommuner och andra aktörer skapa förutsättningar för utveckling, tillväxt och attraktivitet i länet. Regionbildningen präglades av nära samverkan med kommuner och andra aktörer och det fortsatta arbetet tillsammans präglas av fortsatt samverkan och tillit.

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) 2020-2035 är en viktig utgångspunkt i länet där samarbete och samverkan är nyckelbegrepp. Samarbetet med övriga regioner fortsätter både på nationell nivå, i sydöstra sjukvårdsregionen och i Brysselsamarbetet.

Det regionala tillväxtarbetet grundas på analyser av regionala förutsättningar, strukturbilder, uppföljningar och utvärderingar i syfte att främja lärande och utveckling. Under 2021 har Coronapandemin påverkat även det regionala utvecklingsarbetet. Insatser och kunskaper till följd av pandemiarbetet under 2020 har förmedlats genom nätverk i länet och omsatts i nya riktade insatser under 2021. Arbetet med att vidareutveckla länets samlade arbete som behövs för att förverkliga RUS:en har fortsatt. I det arbetet är ambitionen att öka samverkan mellan alla berörda aktörer i Jönköpings län och under 2021 har många steg tagits mot att förverkliga regionbildningens intentioner.

Vår hälso- och sjukvård är en av Sveriges bästa. Vi arbetar hälsofrämjande och invånarna erbjuds en hälso- och sjukvård med bästa möjliga värde och kvalitet och med samma förutsättningar i hela länet. Förebyggande insatser ska genomsyra hälso- och sjukvården och vara en självklar del i all vård och behandling. Frågor om levnadsvanor och livsstil ska ingå naturligt i varje patientmöte, utifrån en helhetssyn på individen.

Tillsammans möter vi framtidens behov av hälso- och sjukvård är den strategi fram till 2030 som regionfullmäktige antagit och som visar övergripande riktning för Region Jönköpings läns hälso- och sjukvårdsarbete, där omställningen till nära vård är en viktig del.

Ett starkt folkhälsoarbete är en viktig bas för vårt arbete och det sker till stor del tillsammans med länets kommuner, myndigheter, andra aktörer i länet och inte minst genom ideella insatser inom civilsamhället.

Hälso- och sjukvården har under 2021 till stora delar handlat om att hantera Coronapandemin, både vård av sjukdomsfall på grund av Covid-19 samt provtagning och vaccination. Stora insatser har gjorts och omställningen för att kraftsamla kring detta har visat förmågan i hela vårt system att snabbt anpassa sig till efter vad som är bäst för invånaren i den aktuella situationen. Invånarnas höga förtroende har visat sig i Hälso- och sjukvårdsbarometern som genomfördes under 2020 och redovisades i februari 2021. Region Jönköpings län placerar sig i topp inom en rad områden i den nationella jämförelsen Hälso- och sjukvårdbarometern och har bästa placering när det gäller bland annat invånarnas förtroende för länets sjukhus. Det egna resultatet är också det bästa i en jämförelse fem år tillbaka i tiden.

2021 var ytterligare ett år med gott samarbete med länets kommuner och ett gemensamt målarbete kring Nära vård. Inom samverkanssystemet REKO och dess strategigrupper sker många fina arbeten som alla syftar till att göra det bättre för invånarna, alla – från barnen till de äldre.

Hur Region Jönköpings län styr mot vision och övergripande strategiska mål
Utgångspunkt för styrningen är att uppnå god hushållning. Att ha en god hushållning innebär att

verksamheten bedrivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt och med en finansiering som långsiktigt garanterar verksamheten utan skattehöjning. Den årliga budgeten är det viktigaste styrdokumentet. I budgeten formuleras vision och mål, samt handlingsplaner för hur områden ska förbättras och utvecklas.
Verksamheten beskrivs, planeras och följs ur de fem perspektiven medborgare och kund, process och produktion, lärande och förnyelse, medarbetare samt ekonomi. Via månadsuppföljning, delårsrapporter, årsredovisningen och i dialoger följs löpande hur väl målen i budget och verksamhetsplan nås. Flera av insatserna inom området regional utveckling är av en mer långsiktig karaktär och samtidigt som vi har samordningsansvar är vi en av flera aktörer som ska bidra till en god utveckling. Regionstyrelsen och nämnderna har följt måluppfyllelsen varje månad och även efterfrågat kompletterande information om verksamheten, dess utveckling och aktuella åtgärdsplaner. Under året ges vid behov nya uppdrag inom nya områden eller för att förbättra måluppfyllelsen.

Måluppfyllelse och god hushållning 2021
Bedömningen av om god hushållning nåtts för 2021 grundar sig dels på hur verksamheten utvecklats i förhållande till regionfullmäktiges mål, dels på hur verksamhetens resultat förhåller sig till regionsektorn i övrigt. Det innebär att Region Jönköpings län ska ha en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet. I årsredovisningens avsnitt för huvudområdena regional utveckling samt folkhälsa och sjukvård, redovisar vi hur verksamheten har utvecklats och om de mål som regionfullmäktige angett för verksamheten kunnat nås.
Liksom för 2020 har coronapandemin påverkat årets måluppfyllelse, som jämfört med åren före pandemin är lägre även om 2021 visar något högre måluppfyllelse än 2020. År 2021 är 68 procent av målen uppfyllda eller delvis uppfyllda. Motsvarande siffra var 65 procent år 2020.

Målen för verksamheten är högt satta och omprövas inför varje budgetår. Analys sker inom områden där målen inte nås och vid behov tas åtgärdsplaner fram. En bedömning av långsiktighet och uthållighet av den finansiella styrningen kan inte isoleras till ett enskilt år, utan måste göras för flera år, till exempel tio år, eller över en konjunkturcykel. Målet om egenfinansiering av investeringar förutsätter överskott som tillsammans med avskrivningskostnader täcker investeringarna sett över en period, åren 2015–2025. Verksamhetens resultat före finansnetto för Region Jönköpings län 2021 är 756 miljoner kronor. Resultatet tillsammans med avskrivningarna på 1 208 miljoner kronor är 636 miljoner kronor högre än nettoinvesteringarna, vilket innebär att investeringarna har egenfinansierats 2021. För periodens sju första år har investeringarna fullt ut finansierats med egna medel. Utifrån detta är bedömningen att Region Jönköpings län har en god hushållning, både verksamhetsmässigt och finansiellt.

Tabell 1. Måluppfyllelse ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet

	2021	Andel	2020	Andel
Antal mätetal som är uppfyllda	13	34%	12	30%
Antal mätetal som är delvis uppfyllda	13	34%	14	35%
Antal mätetal som inte är uppfyllda	12	32%	14	35%
Totalt antal mätetal	38		40	

Måluppfyllesle per perspektiv

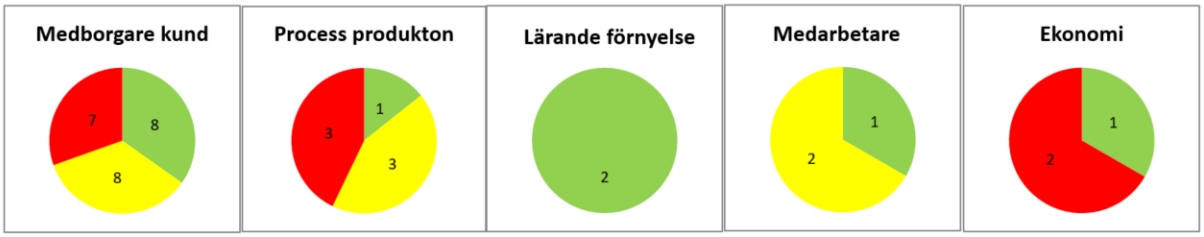

Coronapandemin påverkar även måluppfyllelsen 2021
Av de 38 mål för en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet som fullmäktige angivit och som mäts för 2021 har 26 mål (68 procent) helt eller delvis uppnåtts, vilket är en förbättring med tre procent jämfört med föregående år. Totalt har fullmäktige beslutat om 39 mål för år 2021, men för mätetalet indikatorer i öppna jämförelser finns inget utfall. Det förklaras av att i 2021 års Hälso- och sjukvårdsrapport inte gjorts sedvanliga jämförelser mellan regionerna utan fokus har varit på effekterna av pandemin.
Förändring av mätetal med utebliven måluppfyllelse föregående år till måluppfyllelse i år, finns främst inom medarbetar perspektivet där sjukfrånvaron sjunkit med över en procent jämfört med 2020.

Inom medborgare kund är det mätetal inom folkhälsa och sjukvård samt verksamhet inom regional utveckling, utbildning och kultur som inte måluppfyllelse nås. Mätetal som inte når måluppfyllelse är tillgänglighetmätetal samt publikmått för Smålands musik och teater.

Mätetal som helt eller delvis har måluppfyllelse inom folkhälsa och sjukvård är kundtillfredsställelse national patientenkät, jag har tillgång till den hälso- och sjukvård jag behöver och andel i befolkningen som har stor förtroende för hälso- och sjukvården i sin helhet. Hel eller delvis måluppfyllelse finns även för mätetal inom primärvården så som medicinsk bedömning inom tre dagar. Inom specialistsjukvården är det mätetalen faktisk väntetid till första besök inom 60 dagar och faktisk väntetid till operation/åtgärd inom 60 dagar som har hel eller delvis måluppfyllelse. Inom Folktandvården finns hel eller delvis måluppfyllelse för andel karies fria 19-åringar, andel berättigade till nödvändig tandvård som fått den utförd och mätetalet andel revisionspatienter i tid till undersökning och behandling.

Inom Länstrafiken finns hel eller delvis måluppfyllelse för mätetal kopplade till kundnöjdhet samt andel tåg som går enligt tidtabell. Inom verksamhet inom regional utveckling, utbildning och kultur finns måluppfyllelse för mätetalen sökande per utbildningsplats folkhögskolan och antal antagna i förhållande till antal elever som slutar årskurs 9 i länet naturbruksskolorna.

Inom process produktion nås inte måluppfyllelse för mätetalet standardiserade vårdförlopp (SVF) inom max ledtid för folkhälsa sjukvård. Mätetal som helt eller delvis har uppnått måluppfyllelse är vårdprevention samt standardiserade vårdförlopp. För Länstrafiken nås inte måluppfyllelse för antal resor och antal påstigande mil. Inom verksamhet inom regional utveckling, utbildning och kultur nås måluppfyllelse för mätetalet andel deltagare som slutför kurs inom folkhögskolan och delvis måluppfyllelse för andel elever på naturbruksprogrammet som slutför sin utbildning med godkänd examen.

Inom perspektivet lärande och förnyelse nås måluppfyllelse för båda mätetalen antal forskarutbildade medarbetare och antal publikationer.

För medarbetarperspektivet uppfylls alla mätetal helt eller delvis. Jämfört med 2020 har sjukfrånvaron sjunkit markant.

Inom perspektivet ekonomi finns måluppfyllnad för mätetalet ekonomi i balans. Länstrafikens mätetal kostnad per resenär-km samt skattesubventionsgrad når inte måluppfyllelse.

Regional utveckling

Regional utveckling har under året intensifierat arbetet för att bli det långsiktigt hållbara länet, både socialt, miljömässigt, och ekonomiskt. Förutsättningar för innovation, utbildning, forskning och hållbar samhällsutveckling har prioriterats föra att skapa ett attraktivt, hållbart och konkurrenskraftigt län. Även arbetet för att främja en effektiv och snar utbyggnad av nya stambanor med tre stationer i länet har intensifierats.

Pandemin har satt länets näringsliv på stora prov. Ökad digitalisering har minskat betydelsen av den fysiska placeringen och möjliggör ett annat arbetsliv samtidigt som avbrutna leveranskedjor betonar vikten av tillgång till nära produktion och försörjning. För länet kan detta betyda bättre möjligheter att bo och leva på landsbygden samtidigt som det medför utmaningar för länets många små och medelstora företag inom tillverkningsindustrin. Restriktionerna kring fysiska möten och resor har blixtbelyst behovet av starka fiberuppkopplingar för såväl offentliga som privata tjänster.

Näringslivets förutsättningar och utveckling har stärkts genom smart specialiseringsstrategi. Strategin ger inriktningen för det fortsatta arbetet inom länets styrkeområden:

- Smart industri/kunskapsintensiva tillverkningsföretag
- E-handel och logistik
- Skogsnäring och träförädling
- Besöksnäring
- Livsmedel och livsmedelsförädling

I det postpandemiska samhället är kompetens en global tillgång där förmåga att attrahera, utveckla och behålla kompetenser är avgörande för att utveckla en attraktiv och konkurrenskraftig region. Regional utveckling har bland annat verkat för att Jönköpings län ska erbjuda bra boendemöjligheter och goda möjligheter att kunna ta del av samhällstjänster. En positiv utveckling har skett under 2021 men detta arbete behöver fortsätta, där regional utveckling är en aktör som är driver på arbetet med att nå de nationella och regionala målen för utbyggnad av bredband både för hushåll och arbetsplatser.

Hållbarhet
Den regionala utvecklingsstrategin tar sin utgångspunkt i hållbar utveckling och Agenda 2030. Under 2021 har det funnits ett stort fokus på klimatutmaningarna. I augusti kom IPCC:s rapport som fastslog att tiden för att uppnå 1,5-gradersmålet har krympt och att det nu är klarlagt att temperaturökningarna orsakas av människan. Under hösten genomfördes klimattoppmötet COP 26 i Glasgow som ytterligare underströk hur angeläget det är att öka takten i klimatomställningen.

Växthusgasutsläppen minskar i stadig takt i länet - men för att nå 1,5-gradersmålet samt målet om att vara ett plusenergilän år 2045 behöver förändringstakten öka ytterligare. Coronapandemin har påverkat koldioxidutsläppen i positiv riktning och det är viktigt att fokusera på att dessa inte ökar igen när restriktioner försvinner och samhället öppnas upp. Arbetet behöver fortsatt inriktas på att öka fossilfria transporter och utveckling av ett energieffektivt näringsliv.

Gällande utvecklingen mot ett mer jämställt län står utvecklingen och stampar utifrån de mätetal som följs. Bedömningen är att år 2021 inte har inneburit några noterbara förbättringar. Utmaningen ligger kvar oförminskad och fortsatta insatser behövs.

I kommande regionalfondsprogram och socialfondsprogram för Småland och öarna är jämställt näringsliv och grön omställning prioriterade områden, vilket innebär att det finns goda förutsättningar att finansiera framtida utvecklingsinitiativ inom dessa områden.

Under 2021 har arbetet skett utifrån fokus på Agenda 2030. Arbetet har handlat om både kunskapshöjande insatser, men också hur det går för länet i Agenda 2030-målen. En samlad bild håller på att sammanställas.

Vikt har också lagts vid att samordna länets hållbarhetsprojekt för att säkerställa så effektiva genomföranden som möjligt och kartlägga vita områden. Ett nätverk finns nu etablerat och intressanta

initiativ återfinns exempelvis inom området industriell symbios. Ett nära samarbete med högskolan har ägt rum med syfte att öka näringslivets kompetens inom hållbar utveckling, där ett högskoleprogram riktat till företagare har startats upp under året. Flera medarbetare har höjt sina kunskaper inom hållbar utveckling och nya arbetssätt har utvecklats för att främja hållbar omställning.

Tillgänglighet
Genom projektet Nya stambanor samlar regionen de närmast berörda kommunerna tillsammans med handelskammaren för att säkerställa att en så snar utbyggnad av nya stambanor genom länet kan ske med stationer i Tranås, Jönköping och Värnamo i enlighet med Sverigeförhandlingen. Ett arbete som pågick sedan hösten året innan och som slutfördes under våren var att samla övriga län kring stambanans sträckning för att påverka Trafikverket i deras uppdrag att sänka kostnaden för stambanorna. Projektet har hållit samman och drivit arbetet för de andra länen, vilket resulterat i en enig linje för kommunerna och regionerna längs banans tänkta sträckning i de synpunkter som Trafikverket inhämtat i sitt uppdrag. Projektet har därefter gått in i en ny fas efter att regeringen fattat beslut om direktiv för åtgärdsplaneringen där en ram avsatts för utbyggnaden av stambanor. I samband med detta bildades också en särskild del av Trafikverket som ägnas åt stambanorna. Projektet etablerade tidigt dialog med Trafikverket kring detta och har etablerat en samordningsgrupp tillsammans med övriga län längs sträckningarna för att säkerställa en effektiv samverkan med Trafikverket. Genom att arbetet nu gått in i en ny fas har projektet stärkts genom upphandling av projektledning samt initiativ av ett flertal studier och utredningar med sikte på regeringens kommande beslut om nationell plan.
Sektionen för samhällsplanering och infrastruktur har parallellt med påverkansarbetet kopplat till nationell plan och processen kring nya stambanor arbetat intensivt med att ta fram en ny regional plan för transportinfrastruktur. Detta har också skett nära synkroniserat med arbetet att ta fram en regional cykelstrategi. Arbetet har skett i nära samarbete med länets kommuner och har under året nått fram till beslut om remissversioner av såväl regional plan som regional cykelstrategi. Sektionen har också inlett arbetet med att ta fram regionala strukturbilder tillsammans med länets kommuner.

Ett nytt statligt stöd för bredband har rullats ut under årets första halva, vilket inneburit en ny roll för regionen genom stödsystemet. Utöver detta har regionen genom regionsamverkan också arbetat intensivt för att främja utbyggnaden av bredband till länets städer och landsbygd. Som särskilt projekt för sektionen har studien Jönköpings län helt uppkopplat 2025 tagit fram en arbetsmetod för att bedöma kostnaden för samhället av ofullständig bredbandsutbyggnad, med Gnosjö som pilotkommun.

Attraktivitet och livsmiljö
Sektionen Attraktivitet och livsmiljö har under året påbörjat arbetet inom de fyra prioriterade delstrategierna: Utveckla ett attraktivt kultur- och fritidsutbud som präglas av mångfald, Utveckla attraktiva besöksmål i både stad och landsbygd, Driva en hållbar digital utveckling samt Skapa och upprätthålla en samverkansmodell med civilsamhället. Arbetet har fokuserat på kartläggning av nuläge och identifiering av övriga läsaktiviteter inom ovanstående områden. Fokus har även lagts på ansökning från utlysningar främst inom Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf).

Konkreta insatser som har genomförts under året är till exempel kartläggning av befintliga samverkansstrukturer mellan det civila och offentliga, projektmedel till framtagande av regional besöksnäringsstrategi i samverkan med Smålands turism samt pandemiinsatser riktat mot kultur, besöksnäringen och kulturella och kreativa näringar.

En stor utmaning för organisationen är att hitta en strategi för att bli bäst i landet på att ta vara på digitaliserings möjligheter. Hur skall och bör samverkan med övriga aktörer i länet utformas och hur ska detta kommuniceras för att nå ut i länet? Hur ska Regional utveckling formeras för uppdraget för bästa resultat?

Näringsliv och kompetensförsörjning
Coronapandemin slog till med full kraft mot länets näringsliv under våren 2020. Många blev korttidspermitterade och oron var stor kring hur länets företag skulle drabbas långsiktigt av pandemin. Inom fordonsindustrin påmindes man om finanskrisen tolv år tidigare, som då kom att slå hårt mot

länets fordonsindustri. Skulle länets tillverkningsindustri på nytt gå igenom ett liknande stålbad?

Under hösten 2020 återhämtade sig tillverkningsindustrin och hjulen började snurra igen. Dock blev de negativa effekterna långvariga för besöksnäringen och den kulturellt-kreativa näringen. Även om tillverkningsindustrin återhämtade sig under hösten 2020 så har nya problem tonat upp sig under 2021, såsom brist på komponenter och försenade leveranser. Under hösten 2021 har även drastiskt ökade el- och drivmedelspriser slagit hårt mot näringslivet. Även den senaste pandemivågen har påverkat näringslivet genom markant ökad sjukfrånvaro eller frånvaro på grund av karantänsbestämmelser.

Till detta kommer att kompetensmatchningen fortfarande är ett stort problem för näringslivet. Många företag söker med ljus och lykta efter personer med rätt kompetens. Denna missmatchning fanns även innan pandemin slog till men har inte minskat under pandemin. Samtidigt är allt för många personer arbetslösa och den gruppen har ökat under pandemin.

Det finns även en risk att de som innan pandemin hade en svag ställning på arbetsmarknaden på grund av kompetensbrist kan förlora sina jobb och hamna i långtidsarbetslöshet. Genom pandemin har också den digitala utvecklingen hamnat i fokus och digitaliseringen går nu i en alltmer högre takt. Det accentuerar vikten av att stärka möjligheten till livslångt lärande och kompetensutveckling. Det regionala kompetensförsörjningsarbetet är därför viktigare än någonsin.

Det finns en stark utvecklingsoptimism bland länets näringsliv. Den nyligen genomförda rapporten *Näringslivsanalys i Jönköpings län 2021 (Bintess)* visar på vikten av att förstärka arbetet kring en ökad beredskap för att möta de förändringar som nationella och globala utmaningar indikerar och som har accentuerats än mer under de två senaste årens pandemi. Fokus under de kommande åren kommer att ligga på kompetensförsörjning och kompetensutveckling samt digitalisering, omställning och hållbar tillväxt.

Internationellt arbete

Sedan våren 2020 och under hela 2021 har arbetet inför EU:s nya programperiod pågått. Strukturfonderna i form av ERUF och ESF är viktiga verktyg i arbetet med den regionala utvecklingsstrategin. Arbetet inför den nya programperioden har samordnats av Region Jönköpings län. I detta arbete har under 2021 påbörjats arbete med att planera för samordnade insatser inom Småland och Öarna. Ett gemensamt projekt inom smart specialisering har initierats mellan länen. Den gemensamma analys som genomförs i projektet kommer att kunna ligga till grund för fler framtida gemensamma satsningar mellan länen.

I den regionala utvecklingsstrategin och i organiseringen hos Regional utveckling är det internationella arbetet både ett eget och ett tvärsektoriellt område. Prioriterade delstrategier inom det internationella området som omfattar alla delar av den regionala utvecklingsstrategin handlar om att dra nytta av de resurser som EU erbjuder och att bidra till att utveckla EU i en mer hållbar riktning. Nyttjandet av ERUF-medel och ESF-medel är, sett till projekt verksamma i länet inom Småland och Öarna, relativt god. För att öka potentialen både vad gäller nyttjande och effekt behövs ökad samverkan, nya aktörer som kan och vill driva projekt samt, inom vissa områden, ett ökat regionalt ledarskap. Detta blir inte minst viktigt inför den nya programperioden. Förutsättningar behöver skapas för att initiativ, inte minst inom strukturfonderna, på sikt ska kunna växla upp i EU:s sektorsprogram. Det behövs också en större medvetenhet om de transnationella programmen och strategierna som Interreg och Östersjöstrategin. Fler aktörer behöver stimuleras att delta i ramprogrammet för forskning och innovation. Under 2021 har ett kunskapshöjande projekt som på sikt ska öka länets förmåga på EU-arenan initierats. Ett framgångsrikt internationellt arbete kräver också ett tidigt arbete på EU-arenan inom strategiskt viktiga områden. Under 2021 har, tillsammans med kollegor inom Bryssel-samarbetet Småland, Blekinge och Halland South Sweden, en pilot för strategiskt påverkansarbete påbörjats.

En hållbar region

Strategiska mål: 2035 är Jönköpings län ett hållbart län

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län skall motverka utanförskap

Aktiviteter	Analys
Vägar till hållbar utveckling - digital inkludering	Projektet sker i samverkan både nationellt och med andra regioner. Projektet har bland annat tagit fram konceptet "Koppla upp"-dagarna och konceptet har genomförts i länet under två somrar. I samverkan med civilsamhällets organisationer har olika stationer satts upp i länets kommuner för att stötta invånare i digitalt utanförskap. Ett annat resultat är också att ett nätverk med civilsamhällesaktörer har bildats för att samordna insatser på området digital inkludering.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län skall främja cirkulära affärsmodeller

Aktiviteter	Analys
Vägar till hållbar utveckling - hållbarhetsdriven näringslivsutveckling/cirkulära affärsmodeller	Fokus under året har varit att mobilisera och öka kunskap och förmåga inom cirkulära affärsmodeller hos företagsfrämjande aktörer och företag. Flera olika verktyg för att stötta företagen i omställningen till cirkulära affärsmodeller har tagits fram och är under utveckling. Exempel är en mall för handlingsplan för hållbar utveckling i företag och organisationer samt en digital nulägesanalys för cirkulär ekonomi och mätmetod för hållbara företag och organisationer.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län skall främja en ökad förmåga till elförsörjning

Aktiviteter	Analys
Regional utveckling ska under året aktivt stödja genom finansiering och påverkansarbete utveckling inom länet för att uppdraget skall uppnås.	Samverkan inom Regionsamverkan syd har initierats under året med fokus påverkansarbete och kommer att få större utrymme under 2022. Några länsspecifika insatser på området har dock inte startat under året. Jönköpings län har undertecknat ett elektrifieringslöfte som pekar ut elektrifieringssatsningar i länet.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län skall främja en säkrad tillgång till dricksvatten av hög kvalitet

Aktiviteter	Analys
Miljöprojekt för att minska andel läkemedelsrester i vattnet.	Inventering av behov och möjliga insatser har fortsatt och samverkan har etablerats med länsstyrelsen gällande deras handlingsprogram Hälsans vatten. Även olika finansieringsmöjligheter för projekt och insatser har kartlagts.
Regional utveckling ska under året aktivt stödja genom finansiering och påverkansarbete utveckling inom länet för att uppdraget skall uppnås.	Ett aktivt arbete pågår där regional utveckling deltar som part i flera dialoger i frågan. Frågan bevakas bland annat genom samverkan med Länsstyrelsen och pågående dialoger med kommunerna.

Prioriterade uppdrag: Perspektiven en jämställd regional tillväxt samt hållbarhet ur de tre perspektiven ska prägla alla regionala utvecklings- och tillväxtprocesser i syfte att skapa ett på alla områden jämställt och hållbart län.

Aktiviteter	Analys
Agenda 2030	En stärkt samverkan har skett under året mellan Region Jönköpings län, Länsstyrelsen och länets 13 kommuner kring arbetet med Agenda 2030. Ett förarbete har gjorts för att på ett enhetligt sätt framöver kunna följa länets utveckling mot de 17 globala målen. Erfarenhetsutbyte kring hur Agenda 2030 kan integreras i styrning och ledning har skett och även en genomgång av hur Sverige står sig i en global jämförelse. Regionen har även anslutit sig till Glokala Sverige och därmed blev Agenda 2030 ett naturligt inslag på Region Jönköpings läns hållbarhetsdag.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska driva på arbetet med en hållbarhetsdriven näringslivsutveckling

Aktiviteter	Analys
Livsmedelsstrategi för Jönköpings län	Projektet avslutades vid årsskiftet och håller på att summeras. Några viktiga slutsatser är att målen i projektet har nåtts, trots att två av tre år av projekttiden löpt under pandemin. De insatser i handlingsplanerna som var planerade till projekttiden har i stort genomförts med goda betyg i utvärderingarna. En bedömning är att projektet lett till ökad kunskap hos intressenterna i livsmedelskedjan, vilket i förlängningen kommer leda till ökade möjligheter till förädling, nya affärsområden, hållbar produktion samt i bästa fall en ökad grad av självförsörjning. En grund för ett fortsatt framgångsrikt arbete för att nå visionen “nära till bra mat” är lagd.
Etablering av Grön mack i länet	En konstruktiv dialog sker löpande mellan ett etablerande företag och en av länets kommuner om en etablering på en av länets logistikparker. Region Jönköpings län fortsätter stötta i dialogen.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska främja socialt företagande

Aktiviteter	Analys
Regional utveckling ska under året aktivt stödja genom finansiering och påverkansarbete utveckling inom länet för att uppdraget skall uppnås.	Region Jönköpings län har under året inom projektet Vägar till hållbar utveckling verkat för att främja socialt företagande.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska driva på arbetet med en jämställd regional tillväxt.

Aktiviteter	Analys
JÄJ - Gemensamt genomföra aktiviteter i samverkan	JÄJ-samarbetet fungerar som en sammanhållande plattform för regional samverkan inom jämställdhet och social hållbarhet. Under året har samverkan och aktiviteter skett i samarbete med t.ex. näringslivsorganisationer och civilsamhället.

En attraktiv region

Strategiska mål: 2035 är Jönköpings län den bästa platsen att besöka, växa upp, bo, leva, verka, åldras på och flytta till för alla

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län skall driva på arbetet med att formalisera samverkan med civilsamhället i länet

Aktiviteter	Analys
Skapa en överenskommelse mellan Region Jönköpings län och länets organisationer inom den sociala ekonomin	Arbetet har initierats under hösten. Konkreta aktiviteter för samverkan med relevanta aktörer inom folkhälsa och regional utvecklings ansvarsområden har identifierats. Diskussioner om att teckna ett första idéburet offentligt partnerskap (IOP) under år 2022 pågår.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län skall medverka till framtagande av regional besöksnäringsstrategi

Aktiviteter	Analys
Upprättande av projektgrupp för framtagande av regional besöksnäringsstrategi.	Arbetet är planerat och genomfört av ny projektledare för besöksnäringsstrategin som påbörjade sitt uppdrag under hösten. Detta skapar rätt förutsättningar för en bra process runt kommande arbete med besöksnäringsstrategin som påbörjas 2022.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län skall revidera liggande kulturplan. Ny flerårig kulturplan skall antas 2022

Aktiviteter	Analys
Upprättande av tidsatt projektplan för revidering av kulturplan	Arbetet påbörjades under hösten och förslag till ny kulturplan planeras för att behandlas av regionfullmäktige under hösten 2022.

Prioriterade uppdrag: Landsbygdsutveckling

Aktiviteter	Analys
Service på landsbygden/kommersiell service	Årligt särskilt driftstöd har betalats ut till 16 butiker i länet. Hemsändningsbidrag har betalats ut till 6 kommuner under året, vilket är en ökning jämfört med föregående år då det var 4 kommuner. Behovet av stöd har ökat under pandemin och möjliggör att fler äldre i länet kan bo kvar på sin hemort.

Prioriterade uppdrag: Utveckla kommunernas digitala verksamheter och service

Aktiviteter	Analys
Digitaliseringsrådet	Under hösten togs beslut om att verksamhetsplan för 2021 även skall gälla över 2022. Under året har projekt kring Internet of Things (IOT) tagit fart och målet är att få med samtliga kommuner i detta arbete. Hittills deltar 10 av länets 13 kommuner.

Prioriterade uppdrag: Förverkliga uppdragen i digitaliseringsstrategin

Aktiviteter	Analys
Utveckla den digitala kompetensen i länets kommuner	Inom digitaliseringsrådets verksamhet görs årliga mätningar via Dimios, ett verktyg som mäter och följer upp digital mognad inom offentliga förvaltningar. Varje deltagande kommun har haft flertalet interna träffar för att diskutera utfallet och planlägga sina digitaliseringsinsatser i respektive kommun. Digitaliseringsrådet använder resultaten från mätningarna för att prioritera kommande insatser.
Projekt – kartlägga digitaliseringens effekter	Arbetet pågår löpande i nära samverkan med forskningsinstitutionerna via digitaliseringsrådet. Kartläggningen visar på en ökad digital mognad och förståelse för den digitala arenan, både hos offentliga aktörer och invånare i stort. Pandemin har skyndat på utvecklingen.
Affärsutvecklingscheckar inom digitalisering	Arbetet med Affärsutvecklingscheckarna via EU:s React-medel tog fart efter sommaren och har successivt rullat igång med störst efterfrågan gällande digital omställning.

En tillgänglig region

Strategiska mål: 2035 skapar tillgänglighet utvecklingskraft i Jönköpings län

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län skall driva på och stödja satsningen på nya stambanor. Detta inkluderar att vara en samlande roll i länet och samverka med andra län längs den planerade sträckningen samt att vara en aktiv samarbetspartner till Trafikverket.

Aktiviteter	Analys
Projekt Nya stambanor	Utredningsuppdrag är upphandlade i enlighet med beställning från styrgruppen. Projektledning för projektet är upphandlat.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län skall ta fram en trafikslagsövergripande länstransportplan. Som stöd i planeringen ska nödvändigt kunskapsunderlag tas fram, exempelvis om godsflöden i länet.

Aktiviteter	Analys
Nationella och regionala transportplanen	Remissversion av den regionala transportplanen är framtagen och beslutad. Synpunkter på den nationella planen är under insamlande. Den nationella planen och den regionala planen innebär att flera insatser för infrastrukturen genomförs som bidrar till den regionala utvecklingsstrategins genomförande, som utbyggnaden av nya stambanor samt stärkta järnvägsförbindelser inom länet.
Regional cykelstrategi	Remissversionen av den regionala cykelstrategin är framtagen och avstämd med den politiska referensgruppen. Efter strategins antagande ges regionen möjlighet att mer effektivt och målmedvetet genomföra de prioriterade kommunöverskridande cykelåtgärderna inom länet.
Genomförande av cykelstrategi	Strategin skickas på remiss under inledningen av år 2023. Genomförandet av cykelstrategin inleds under våren 2023 efter beslut.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län skall utveckla arbets- och samverkansformer för att implementera den nya statliga stödformen för bredbandsutbyggnad.

Aktiviteter	Analys
Regional bredbandskoordinator	Arbetet fortskrider med förberedelser inför kartläggningsarbetet som planeras för att genomföras under första kvartalet 2022.
Genomförande av bredbandsstrategin	Framsteg har gjort i utbyggnad av bredband i länet, men ännu har inte de regionala bredbandsmål som är fastställda i bredbandsstrategin uppnåtts.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län skall utveckla arbets- och samverkansformer för framtagandet av strukturbilder. Denna arbetsmetod skall ske parallellt med utvecklandet av regional planering.

Aktiviteter	Analys
Strukturbilder	De första mötena med samverkansgruppen för strukturbilder har genomförts och förberedelserna är gjorda inför nästa steg i detta arbete. Genom strukturbilder kan länet utveckla samverkansformer för regional planering samt skapa en geografisk målbild för samverkan inom flera områden.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska stödja utvecklingsarbetet i Nässjö och genom analyser och påverkansprocesser bidra till att göra Nässjö till ett nationellt centrum för järnvägsutbildningar.

Aktiviteter	Analys
Regional utveckling ska under året aktivt stödja genom finansiering och påverkansarbete utveckling inom länet för att uppdraget skall uppnås.	Regional utveckling är redo att agera då tillfälle ges att stödja utvecklingen inom länet i linje med uppdraget.

Prioriterade uppdrag: Stödja utvecklingsarbetet i Nässjö och genom analyser och påverkansprocesser bidra till att göra Nässjö till ett nationellt centrum för järnvägsutbildningar och järnvägsutveckling

Aktiviteter	Analys
Riktade insatser och projekt för att stärka Nässjö som nationellt centrum för järnvägsutbildning	Nässjö kommun arbetar med att ta fram en projektansökan kring nationellt järnvägscentrum.

En smart region

Strategiska mål: 2035 är Jönköpings län en långsiktigt hållbar och innovativ tillväxtregion

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska leda och samordna innovationssystemet mot faktorer som driver morgondagens innovation.

Aktiviteter	Analys
E-merge	Samverkansprojektet mellan Region Jönköpings län, Science Park och Jönköpings tekniska högskola pågick i 38 månader och avslutades vid årsskiftet. Projektet har varit framgångsrikt i det att parterna har utvecklat metodik och verktyg för att stötta e-handel och dessa finns kvar som del av ordinarie verktygslådor även efter projektavslut.
Region Jönköpings län ska initiera processer och utifrån länets särskilda utmaningar till omställningsfokus och digital transformation.	Region Jönköpings län har startat olika projekt som har fokus på omställning, digitalisering och hållbarhet. Även externa projekt har påbörjats.
Projekt Vart i hela världen är världen på väg?	Vart i hela världen-projektet beviljar kontinuerligt stöd till konsultinsatser för att stärka små och medelstora företags konkurrenskraft och förmåga till omställning.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska initiera omställningsfokus från produkt till funktion/tjänst – Digitaliseringseffekt

Aktiviteter	Analys
Affärsutvecklingscheckar	Arbetet med affärsutvecklingscheckarna via React-EU har tagit fart under 2021. Vid årsskiftet hade 24 beslut fattats på sammanlagt 4,5 mnkr av totalt utrymme motsvarande 9 mnkr. Ytterligare medel har sökts från ERUF som kan innebära att totalt 3 mnkr kan komma att tillföras under 2022.
Projekt Kvalitetsledning 2.0	Projektet framskrider som planerat. Projektets regionala näringslivsanalys visade sig bli ett uppskattat och ändamålsenligt redskap för strategisk omvärldsbevakning även hos externa aktörer. Behovet av ökade insikter om företagens sårbarhet möts genom olika kunskapshöjande insatser.
Projekt Proaktiv omställningshandledning	Projektet erbjöd stöd till små och medelstora företag i Jönköpings län att hitta rätt när det gällt andra aktörers möjliga stöd och insatser. Det har främst handlat om företag som har drabbats ekonomiskt av covid-19.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska driva på arbetet med en hållbarhetsdriven näringslivsutveckling med fokus ökat nyföretagande och nyföretagande bland nya grupper.

Aktiviteter	Analys
Kontinuerligt genomföra analyser av näringslivet	Arbete och dialog pågår om fortsätt inriktning. Under 2021 presenterades rapporten Näringslivsanalys i Jönköpings län 2021. Mätningar via företagsbarometern har gett värdefull information om företagens nulägessituation i länet.
Jämställd regional tillväxt	Insatser för jämställd regional tillväxt pågår. Arbetet med att sprida information om jämställdhet i länet på webbplattsformen Jäj har fortsatt.

Aktiviteter	Analys
	Ett arbete har även påbörjats för att hitta nya former för att arbeta tillsammans med civilsamhälle, näringslivsbolag m.fl. för ett tydligare fokus på jämställd regional tillväxt.
En översyn av verksamhetsbidragen ska ske med syftet att koppla dessa till genomförandet av handlingsplanerna i den regionala utvecklingsstrategin	Ett förslag till riktlinjer för verksamhetsbidrag är under beredning. Ambitionen är att kunna presentera ett färdigt förslag under första kvartalet 2022.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska analysera ägarskiftesfrågan och andra demografiska utmaningar

Aktiviteter	Analys
Regional utveckling ska under året aktivt stödja genom finansiering och påverkansarbete utveckling inom länet för att uppdraget skall uppnås.	Påverkansarbete sker genom olika seminarier och event som Regional utveckling arrangerar eller deltar i. Mycket av detta påverkansarbete har skett genom digitala kanaler på grund av pandemin.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska tydliggöra utpekade styrkeområden för att attrahera kapital och etableringar

Aktiviteter	Analys
Utländska direktinvesteringar	Region Jönköpings län har som regional partner till Business Sweden ett löpande avtal för samarbetet med möjliga utländska etableringar till länet. Region Jönköpings län, tillsammans med länets kommuner, samarbetar med att synliggöra länet inom ramen för dessa ekosystem kopplade till regionens Smart Specialiseringsstrategi S3 i syfte att främja etableringar till Jönköpings län.
Handlingsplaner som stärker företagens långsiktiga konkurrenskraft	Näringslivsanalys Jönköpings län 2021 presenterades i juni 2021, som en del av projektet Kvalitetsutveckling 2.0. Denna rapport ska tillsammans med erfarenheter från projekten Vart i hela världen är världen på väg och Framtidssäkrad industri ligga till grund för att utveckla en systematik som stärker företagens långsiktiga konkurrenskraft. Arbetet med att ta fram en Smart specialiseringsstrategi är också en viktig del i detta arbete. Alla dessa satsningar fortsätter under 2022.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska utarbeta en smart specialiserings strategi

Aktiviteter	Analys
Utarbeta och förankra en smart specialiseringsstrategi med följdfokus att attrahera kapital och etableringar.	Region Jönköpings läns Smart Specialiseringsstrategi är antagen av Regionfullmäktige. Arbetet med implementering påbörjas under första kvartalet 2022.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska utvärdera ett länsövergripande resurscenter för innovation och kompetens

Aktiviteter	Analys
Utreda och utveckla formerna för samverkan mellan olika aktörer i ett länsövergripande resurscenter för innovation och kompetens.	Förstudien är påbörjad och arbetet löper på enligt plan.

En kompetent region

Strategiska mål: 2035 säkerställs matchningen på arbetsmarknaden i Jönköpings län genom det livslånga lärandet

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska tillsammans med relevanta aktörer ta fram fungerande samverkansmodeller kring kompetensförsörjning som möter arbetsmarknadens kompetensbehov och stöder det livslånga lärandet.

Aktiviteter	Analys
Arbeta för en ny nationell tandläkarutbildning till regionen.	Arbetet med att etablera en ny tandläkarutbildning vid Jönköping University (JU) pågår och dialog förs mellan högskolan och Region Jönköpings län. Inlämnad ansökan från JU har granskats av Universitetskanslersämbetet (UKÄ) och resulterat i att en ny och omarbetad ansökan ska lämnas in under våren 2022.
Etablera ett funktionellt ledningssystem som fokuserar på kompetensförsörjning och kompetensutveckling av yrkesverksamma.	Arbetet med ett funktionellt ledningssystem involverar JU, yrkeshögskoleaktörer och kommunala vuxenutbildningsenheter. Några olika utbildningar har realiserats i detta samarbete.
Stärka integrationsperspektivet i kompetensförsörjningsarbetet	Projektet avslutades år 2020. Under år 2021 har erfarenheterna från projektet spridits och det finns förslag på flera olika insatser och inriktningarna för det fortsatta arbetet.
Samla aktörerna och ta fram en gemensam plattform för arbetet med kompetensförsörjningen för näringslivets och offentlig sektors behov	Under 2021 har flera dialoger med olika aktörer genomförts i syfte att stärka kompetensförsörjningen i länet. Dessa båda projekt fortlöper in i kommande år. Dialogerna har legat till grund för att forma en gemensam inriktning.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska stärka utbudet av yrkesvux- och yrkeshögskoleutbildningar.

Aktiviteter	Analys
Arbeta för att öka antalet utbildningsplatser vid JU och YH-utbildningar	En intern dialog pågår för att identifiera och besluta hur en kompetensbehovsanalys kan tas fram. Likaså pågår en utveckling av utvecklingswebben för att kunna lyfta Yrkeshögskolan (YH) som utbildningsform på webbplatsen. Planering är på gång för mötesplatsen mellan företag och YH-anordnare i januari som anordnas av Region Jönköpings län och Handelskammaren.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska utveckla arbetet med att etablera effektiva strukturer för validering.

Aktiviteter	Analys
Regional utveckling ska under året aktivt stödja, genom finansiering och påverkansarbete, arbetet med att etablera effektiva strukturer för validering utveckling inom länet för att uppdraget skall uppnås.	Region Jönköpings län deltar i ett nationellt ESF-projekt Valideringslyft som leds av Myndigheten för Yrkeshögskolan. Regional utveckling är även finansiär eller deltagare i flera regionala projekt inom industrin som utvecklar branschvalideringen i länet.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska uppmärksamma värdet av kommunala lärcentra som möjliggörare av det livslånga lärandet

Aktiviteter	Analys
Lärcentra i alla länets kommuner	Region Jönköpings län deltar i länsrektorsnätverk för vuxenutbildning och finns med i dialogen vid ansökan om statsbidrag för lärcentra.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska medverka i planeringen av utbud och inriktning för regionalt yrkesvux inom kommunal vuxenutbildning.

Aktiviteter	Analys
Regional utveckling deltar aktivt i planering och dimensionering av regionalt yrkesvuxutbildningar i länets kommuner.	Region Jönköpings län deltar i länsrektorsnätverk för vuxenutbildning och finns med i dialogen vid ansökan om statsbidrag för yrkesvux.

En global Region

Strategiska mål: 2035 är Jönköpings län ett internationellt konkurrenskraftigt län

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska verka för ett internationellt perspektiv inom samtliga områden i den regionala utvecklingsstrategin

Aktiviteter	Analys
Säkerställa att det internationella perspektivet beaktas i samtliga strategiområden vid uppstarten av ledningssystemet för den regionala utvecklingsstrategin.	Arbete pågår för att på ett strukturerat och systematiskt sätt implementera det internationella perspektivet i samtliga strategiområden.

Prioriterade uppdrag: Region Jönköpings län ska mobilisera internt och externt inför nästa programperiod för EU:s sammanhållningspolitik för att öka utvecklingskapitalet som verkar i länet.

Aktiviteter	Analys
Mobilisera av interna och externa resurser genom samordning och påverkansarbetet inför EU:s nya programperiod.	Mobiliseringen är påbörjad under programmeringsarbetet och kommer att pågå ännu mer intensivt under 2022. För ESF har mobilisering skett delvis genom förstudie. Arbetet samordnas med övergripande arbete i Småland och Öarna kring utlysningsplaner och urvalsprocesser och det som sker inom förvaltande myndigheter för fonderna.
Arbeta för ökad tilldelning av 1:1 medel och andra nationella utvecklingsmedel till länet	Under december 2021 erhölls besked om att bemyndigande och anslag kvarstår på nuvarande nivå.
Förbereda nästa programperiod för EU:s samhållningspolitik	Region Jönköpings län koordinerar arbetet för Småland och öarna. Förslag till operativt program för Europeiska regionala utvecklingsfonden har lämnats till Näringsdepartementet som i sin tur har lämnat programmet vidare till EU-kommissionen. Erbjudandet att ta fram en regional handlingsplan för ESF kom från Arbetsmarknadsdepartementet i december med deadline i april 2022.

Verksamhet för regional utveckling

Ekonomi

Strategiska mål: God hushållning av resurser på såväl kort som lång sikt

Framgångsfaktorer: Kostnadseffektiv verksamhet

Uppdrag/mål: Finansieringen av regionala utvecklingsinsatser och regionala utvecklingsstrategin

Aktiviteter	Analys
Verktyg för uppföljning och utvärdering	Utveckling av projektmodul är genomförd och implementering har skett under hösten. Dialog pågår med Jönköping University kring ett gemensamt projekt för att utveckla system för att mäta den hållbara regionala tillväxten utifrån länets förutsättningar.
Analysarbetet	Behovet av att utveckla analysarbetet kvarstår. Vi avser att under år 2022 lägga fram en plan för hur detta ska ske i nära samarbete med övriga aktörer inom länet för att åstadkomma en gemensam lägesbild. Preliminärt arbetsnamn är "Läget i Länet".
Projekt drivna i egen regi	De projekt som regional utveckling bedriver ska vara centrala och strategiska för att förverkliga den regionala utvecklingsstrategin. Vår utgångspunkt är att dessa ska syfta till att höga kapaciteten inom länet även hos externa aktörer. Detta kommer att fortsätta att utvecklas för att säkerställa kompetensen hos projektledarna samt bemanningen i projekten.

Verksamhet inom Regional utveckling, utbildning och kultur

Utbildning och kultur är en del inom Regional utveckling (RU) och ansvarar för två naturbruksskolor, två folkhögskolor, Smålands Musik och Teater (SMoT) samt kulturutveckling. Verksamhetsområdet ansvarar även för flera olika typer av bidrag och ersättningar till skolor, organisationer och arrangörer.

På uppdrag av länets 13 kommuner erbjuder verksamhetsområdet naturbruksutbildning på Stora Segerstads naturbrukscentrum och Tenhults naturbruksskola. Inom verksamhetsområdets folkhögskolor, Sörängens folkhögskola och Värnamo folkhögskola, bedrivs folkbildning för deltagare av alla nationaliteter, kön och funktionsvariationer. Verksamhetsområdet erbjuder även länets invånare kultur, som är hälsofrämjande samt bidrar till ett bra liv i regionen och är attraktivt för människor och företag. Kulturutveckling har ett regionalt uppdrag inom konst- och bildningsområdena bild och form, dans, film, hemslöjd, litteratur, samt biblioteksutveckling. Enheten bedriver även arbete inom områdena barn och unga, integration och yttrandefrihet.

Kulturutveckling har påverkats av pandemin. Mycket av de planerade aktiviteterna har behövt ställas om, ställas in eller flyttas fram. Regionbibliotek Region Jönköpings län har under året genomfört alla sina större evenemang och utbildningsdagar digitalt med anledning av pandemin.

Verksamhetsåret för SMoT har präglats av pandemin och dess restriktioner. Under hösten kunde verksamheten starta upp igen i enlighet med de publikrestriktioner som har gällt. Stora marknadsföringsinsatser har genomförts under hösten för att locka tillbaka publik.

Pandemin påverkade även Region Jönköping läns folkhögskolor men de har haft målet att så mycket undervisning som möjligt skulle ske på plats. Pandemin har också medfört att flera av skolornas planerade aktiviteter fått ställas in. Antalet deltagarveckor har ökat under 2021 jämfört med år 2020.

Även regionens naturbruksgymnasier har fått anpassa sig efter rådande restriktioner och vårterminens utbildning var delvis på distans. Från och med höstterminen kunde återigen all utbildning genomföras på plats. Totalt sett har de två naturbruksprogrammen en positiv utveckling gällande elevantal.

Medborgare och kund

Strategiska mål: Ett attraktivt och framgångsrikt utbildningsutbud på naturbruksprogrammet och regionens folkhögskolor med hög kvalitet, anpassat efter befolkningens och arbetsmarknadens behov

Framgångsfaktorer: Utgå från behovsanalyser som ger underlag för utbildningarnas dimensionering och inriktning

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Sökande per utbildningsplats (folkhögskolan)	2	2,4	Målet är uppnått. Allt fler kvinnor söker sig till folkhögskolorna. På Sörängens folkhögskola är det foto på distans som har högst söktryck, motsvarande sex sökande per plats. Söktrycket på Värnamo folkhögskola har stor spridning och det är främst den allmänna kursen och socialpedagogsutbildningen som många söker sig till.
Antal antagna i förhållande till antal elever som slutar årskurs 9 i länet (Naturbruksskolorna)	3 %	3,3 %	Målet är uppnått. Andelen antagna elever på Stora Segerstad och Tenhult i förhållande till antal elever som slutar årskurs 9 i länet är 3,3 %. Det kan sättas i relation till motsvarande nationella siffra som är 2,9 %. Intresset för att välja yrkesprogram ökar, och naturbruksprogrammet ökar mest av alla yrkesprogram. Detta gäller både den nationella och regionala antagningsstatistiken, som är bättre än på många år.

Uppdrag/mål: Naturbruksskolorna ska vara kunskaps- och kompetenscenter för den gröna sektorn i länet

Aktiviteter	Analys
Naturbruksskolorna ska vara naturliga mötesplatser för den gröna sektorn i regionen/för regionen	Naturbruksskolorna fungerar redan idag som naturliga mötesplatser för den gröna sektorn. Under året och i samband med framtagandet av en ny verksamhetsinriktning för de kommande åren, har detta perspektiv belysts ytterligare i syfte att förstärka naturbruksskolornas roll. Den pågående förstudien kring Återtag av livsmedel är ett led i att stärka skolornas roll som mötesplats för den gröna näringen. Coronapandemin har samtidigt betydligt försvårat arbetet med att ta emot externa besökare för att utveckla arbetet med naturliga mötesplatser för den gröna sektorn.
Vuxenutbildning inom den gröna sektorn.	Vid Tenhults naturbruksgymnasium har två utbildningar kopplade till trädgårdsnäringen anordnats i samarbete med Jönköpings kommun. Kommunen är nöjd med utbildningen och vill fortsätta samarbetet.
Utveckla djurhållningen	Båda skolorna arbetar med ständiga förbättringar och uppdaterar även byggnader och rutiner för att vara ett föredöme som andra kan ta lärdom av.
Skolplan för Naturbruksskolorna	Skolplan tas fram i anslutning till att ett reviderat samverkansavtal med kommunerna om naturbruksutbildningen har beslutats. Till samverkansavtalet finns en bilaga med verksamhetsinriktning, vilken kan ligga till grund för innehållet i skolplanen. Samverkansavtalet med bilaga överlämnades till kommunernas beslutsprocess i oktober 2021.

Uppdrag/mål: Folkhögskolors och studieförbunds möjligheter att stärka det regionala kompetensförsörjningsarbetet ska tillvaratas.

Aktiviteter	Analys
Utveckla samarbetet kring fortbildnings- och kompetensutvecklingsuppdraget	Dialog pågår med folkbildningens organisationer i länet om hur folkhögskolor och studieförbund kan bli än mer delaktiga i det regionala kompetensförsörjningsuppdraget.

Uppdrag/mål: Utbildningar inom eftergymnasiala utbildningar och uppdragsutbildningar på olika nivåer som är anpassade efter näringens behov ska erbjudas

Aktiviteter	Analys
Identifiera folkhögskolorna roll	Dialog om folkhögskolornas roll pågår. Frågan kommer att fortsätta att diskuteras i ledningsgruppen under 2022.
Bildningsplan för Folkhögskolorna.	Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA) antog bildningsplan för folkhögskolorna i december 2020.

Strategiska mål: Alla länsinvånare ska ha möjlighet att vara delaktiga i kulturlivet, till kulturupplevelser och till eget skapande.

Framgångsfaktorer: Genom egna insatser och stöd till föreningslivet och det fria kulturlivet skapa engagerade och kulturintresserade medborgare och fler mötesplatser. Kulturverksamhet i alla kommuner i Jönköpings län.

Uppdrag/mål: Kulturen ska vara vital och närvarande i hela länet

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Betalande publik Smålands Musik och Teater	70 000	35 263	Målet är inte uppfyllt. Coraonpandemin och dess restriktioner har påverkat verksamheten. Under sista tertialet fick SMoT tillbaka en stor del av publiken men en försiktighet att samlas kvarstår.
Publik vid föreställningar för barn och ungdom	25 000	7 390	Målet är inte uppfyllt. På grund av coronapandemin nås inte målvärdet.

Aktiviteter	Analys
Främja och delta i kulturellt samarbete	Under 2021 har pandemin påverkat förutsättningarna för samarbeten och deltagande i internationella, nationella och regionöverskridande nätverk. Trots svårigheterna har verksamheten varit aktiv på alla nivåer. Vissa samarbeten har varit tvungna att pausas, men i många fall har de genomförts i nya former. Det har inneburit att ett viktigt utvecklingsarbete har kunnat genomföras trots pandemin.
Yttrandefrihet, mångfald, demokrati och mänskliga rättigheter	Under året har arbetet med regionens fristadsförfattare varit i fokus. Det har bland annat inneburit medverkan i samtal såväl nationellt, regionalt som lokalt om kulturens roll för demokrati och mänskliga rättigheter.
Digitaliseringens möjligheter	Under 2021 har SMoT erbjudit flertalet digitala produktioner. SMoT har också samarbetat med radio P4 Jönköping och erbjudit karantändramatik och SmåLits Litterära utflyktguide som en del av den digitala verksamheten.
Kunskapsutvecklingen	Möten med olika grupper och nätverk har genomförts.
Strukturer för samråd	Nya strukturer för samråd har skapats inom kultursamverkansmodellen och dess chefsgrupp. Inom respektive konstområde har strukturer för dialog med intressenter varit i fokus.
Främja interkulturella möten	Att främja interkulturella möten har skett både digitalt och fysiskt mellan verksamhetens olika kulturutvecklare inom sektionen för kulturutveckling. Strukturer för att identifiera fler interkulturella möten mellan konstformer har tagits fram. och arbetas vidare med.
Dialog mellan civilsamhället och konstnärliga utövare	Pågår med vissa problem med anledning av pandemin.
Biblioteksverksamheter	Under året har en kartläggning och analys genomförts tillsammans med folkbiblioteken och länets kommuner under benämningen Mera bibliotek. Kartläggningens syfte var att hitta samverkansområden inom bibliotekslandskapet i länet.
Professionell scenkonstinstitution	SMoT har trots coronapandemin och restriktioner erbjudit ett brett utbud till länsinvånarna som dans, musik, teater och övrig verksamhet såsom Frejas sommarskola, lunchlyrik och Pride.
Bedriva turnéverksamhet	SMoT har under hösten 2021 lyckats nå sitt mål om närvaro i länets

Aktiviteter	Analys
	samtliga 13 kommuner. Av dessa har produktioner riktade till barn och unga varit i 12 av kommunerna.
Uppdatera kulturplanen för planperioden 2022-2025	Process och tidsplan är klar. Under 2022 planeras följande: dialoger januari-februari.

Uppdrag/mål: Möjligheter för alla att delta och ta del av kulturliv och kulturupplevelser

Aktiviteter	Analys
Genom digitala kanaler öka möjligheten för länets invånare att ta del av kulturupplevelse	Under pandemin har SMoT utvecklat det digitala arbetet vilket har stärkt kompetensen och ökat kreativiteten inom detta område. Digitaliseringen öppnade för möjligheten att nå invånarna i länet under en tid då konsten inte kunde upplevas live. Detta tycks ha haft en positiv inverkan på publikens digitala kompetens och benägenhet att konsumera.
Inkluderande arbetssätt	På grund av pandemin har arbetet avbrutits och återupptas 2022.
Det fria kulturlivet	Inom SMoT har det varit samarbetsprojekt med svenskakyrkan, barnkörer, Värnamo folkhögskola och Sörängens folkhögskola. Även samarbete med externa artister och Share music och storband i regionen.
Samverkan med det fria kulturlivet och amatörgrupper	*Se kommentar under Samverkan med det fria kulturlivet.*
Gästspel och samarbete med externa arrangörer	Under 2021 har två gästspel från riksteatern besökt Spira. SMoT har även tillsammans med det sydsvenska danssamarbetet skickat ut produktionen Djurens karneval utanför Jönköpings läns gränser, till besök i Kronoberg, Kalmar, Blekinge och Skåne.
Konferensverksamhet med kulturinslag	2021 har varit ett annorlunda år med blandade restriktioner. Under året har SMoT genomfört 132 konferenser på plats. SMoT har fortsatt att erbjuda bland annat popupteater, musikunderhållning med Jönköpings Sinfonietta, digitala specialsydda rundvandringar, filmade humorinslag m.m.
Samtidskonsten i länet	Det strategiska arbetet med att stärka samtidskonsten i länet har skett i samarbete med Statens konstråd och inom ramen för RSS. I samarbete med Statens konstråd skapades möjligheter för länets konstnärer att etablera sig utanför Jönköpings län. Den här insatsen kommer att utvecklas ytterligare.

Uppdrag/mål: Ett välutvecklat konst- och kulturliv präglat av hög kvalitet inom både bredd och spets

Aktiviteter	Analys
Kulturell verksamhet av god kvalitet. God konstnärlig kvalitet	Pandemin har inneburit stora begränsningar för kulturlivets möjligheter att verka. Publika evenemang har ställts in eller hittat nya former. Sektionen för kulturutveckling har stöttat det fria kulturlivet i omställningen till digitala plattformar och möjligheten att söka krismedel. En annan viktig insats är medverkan till tvärkonstnärliga samtal mellan konstområden och intuitioner. Det har varit en nära dialog med konstutövarna i länet gällande nuvarande och framtida behov för att bibehålla god konstnärlig kvalitet. Via verksamhetsbidrag, projektbidrag och arrangörsbidrag har stöd givits till kulturverksamhet.
Varierat utbud av musik, teater och dans	Flera konstformer har samarbetat över gränser. Musikal, musik, dans, teater och opera har blandats med scensamtal, operakalas, poesiläsning, pride, demokratiföreläsningar med mera.

Uppdrag/mål: Ökad närvaro i länets samtliga kommuner

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
SMOT Antal samverkansavtal med kommun	13	2	Målet är inte uppfyllt. Samverkan med 12 av länets 13 kommuner är bättre och starkare än tidigare. Den gemensamma drivkraften är att ge länets invånare mer kultur. Det planeras genom att kulturcheferna och SMoT:s verksamhetschef har pågående dialoger och arbetsgrupper. Samarbetet har vuxit under 2021 och kommer mynna ut i fler konkreta handlingar under 2022. Jönköpings Kommun har SMoT i sin kommun och är således av naturliga skäl inte lika aktiva i gruppen.

Aktiviteter	Analys
Upprätta samverkansavtal om det lokala utbudet av scenkonst med länets kommuner avseende såväl barn och unga som för en vuxen publik	SMoT har länge haft en utmaning att få intresse av dessa avtal ute i kommunerna då det finns ett varierande intresse från kommunernas sida.

Uppdrag/mål: Barn och unga

Aktiviteter	Analys
Ge möjlighet för barn i både låg- och högstadieålder att få en kulturupplevelse både i kulturhuset Spira och i sina hemkommuner	Under våren har Resten av livet (klassrumsmonolog) och Hedda Gabler spelats för skolor. Låtar, lek och läten har varit på turné. Utöver de egna produktionerna har 5-6 gästspel för ålderskategorin i Kulturhuset Spira genomförts.

Uppdrag/mål: Skapa bättre förutsättningar att verka som professionell utövare i länet

Aktiviteter	Analys
Förutsättningar för professionella författare	En rad aktiviteter har genomförts som skapar möjligheter för länets författare. Det har skett i form av bidrag, utveckling av litterära noder och festivaler. Regionens litteraturutvecklare har bidragit till att stärka arbetet runt litteraturhusen i länet. Detta har varit en viktig infrastruktursatsning för professionella författare i länet.
Konstnärliga residensprogram	Arbetet med residens har försvårats under pandemin, men inom ramen för RSS har ett utvecklingsarbete påbörjats för att gemensamt hitta vägar fram i frågan.
Ökad kunskap om fristadsprogrammet	Regionens fristadsförfattare har medverkat i samtal såväl nationellt, regionalt som lokalt om kulturens roll för demokrati och mänskliga rättigheter. Genom ett samarbete med regionbibliotek och länets folkbibliotek har kunskap om fristadsprogrammet spridits i länet.

Uppdrag/mål: Fokus på barn och ungas kultur

Aktiviteter	Analys
Möjlighet att ta del av och skapa kultur	Ung Scen Spira genomfördes under kulturlovet hösten 2021. En vecka av skapande för länets yngre invånare. Under två veckor sommaren 2021 anordnade SMoT Frejas sommarskola.

Aktiviteter	Analys
Verksamheter för barn och unga.	Barn och unga är prioriterade inom samtliga verksamheter. Trots pandemin har betydande insatser kunnat göras under året. Särskilt kan nämnas satsningen på feriepraktik i länet, vilket gett möjlighet för mer än 100 ungdomar att få kulturarbete under sommarlovet. Samtliga kommuner deltog i satsningen. En annan insats som fick stort genomslag var satsningen på att ge barn möjligt att ta del av kultur under höstlovet. Här samverkade samtliga aktörer inom kultursamverkansmodellen, kommunerna i länet och civilsamhället.
Museernas pedagogiska verksamhet	Länets museum har under året anpassat sin verksamhet utifrån de restriktioner som coronapandemin medfört. Ordinarie pedagogisk verksamhet har inte kunnat genomföras. Redovisning av verksamheternas arbete redovisas i respektive verksamhets egen årsredovisning.

Uppdrag/mål: Utveckla, stödja och främja det fria kulturlivet

Aktiviteter	Analys
Utveckla tvärkonstnärlig samverkan	Detta är ett ständigt pågående arbete. Under året kan nämnas att samverkan har utvecklats inom dans och film genom projektet Dansbänkar. Även arbetet mellan gestaltning och regionbiblioteket har bidragit till tvärkonstnärlig utveckling inom projekten Gläntan och Sagoslingan på Ryhov.
Förutsättningar för de ideella kulturaktörerna	Dialog planeras för att genomföras med fria kulturlivet år 2022.

Process och produktion

Verksamhetsmått kultur

Smålands musik och teater	2017	2018	2019	2020	2021
Betalande publik Smålands Musik och Teater*				**11 670**	**35 263**
varav Kulturhuset Spira				11 670	25 305
varav Jönköpings kommun, exklusive kulturhuset Spira				-	3 419
varav Övriga kommuner i länet				-	6 539
Publik Smålands Musik och Teater	**115 585**	**117 898**	**97 264**	**28 729**	**40 195**
varav Kulturhuset Spira	92 704	91 003	80 687	22 070	30 237
varav Jönköpings kommun, exklusive kulturhuset Spira	10 192	16 854	5 436	3 100	3 419
varav Övriga kommuner i länet	12 689	10 041	11 141	3 559	6 539
Publik vid föreställningar för barn och ungdom Smålands Musik och Teater	**28 130**	**24 060**	**23 625**	**10 326**	**7 390**
varav Kulturhuset Spira	15 452	18 746	21 963	6 997	3 615
varav Jönköpings kommun, exklusive kulturhuset Spira	6 715	849	230	1 960	641
varav Övriga kommuner i länet	5 963	4 465	1 432	1 369	3 134

** Nytt mått från 2020*

2021 präglas av pandemi och inställda föreställningar och konserter. Trots det har verksamheten mött över 40 000 människor med scenkonst, både stora och små. *Det motsvarar en måluppfyllnad på 57%.* Scenkonsten har presenterats på olika platser - i Spira, på turné, i skolor, utanför ålderdomshem, i idrottshallar, i köpcenter och i parker. Turnéverksamheten för barn och unga har under året fungerat väl. Samtliga kommuner har beställt ett flertal barnproduktioner under året och skolbesöken har varit många, vilket syns i tabellens sista rad.

Strategiska mål: Enklare vardag för patienter och medarbetare

Framgångsfaktorer: Sveriges bästa digitala vård och stödsystem.

Uppdrag/mål: Underlätta användandet och kunskap om digitala stöd och tjänster

Aktiviteter	Analys
Verka för att personal och invånare ska vara väl förtrogna med digitala hjälpmedel	Regionbiblioteket arbetar genom insatsen Digitalt först med användaren i fokus för att stärka folkbiblioteksspersonalens digitala kompetens och medie- och informationskunnighet vilket är viktigt för det demokratiska samhällets utveckling. Genom att bidra till att lyfta den digitala kompetensen på länets folkbibliotek ges länets invånare förutsättningar att bli väl förtrogna med digitala hjälpmedel.

Strategiska mål: Främja kulturell mångfald och regionala särdrag. Dialog med civilsamhället

Framgångsfaktorer: Samverkan med olika aktörer inom kulturområdet

Aktiviteter	Analys
Uppdatera uppdragsbeskrivningar	Uppdaterade uppdragsbeskrivningar finns till samtliga sex verksamheter inom kultursamverkansmodellen.
Årliga dialogmöten (kultur)	Dialogmöten med verksamheter inom kultursamverkansmodellen har genomförts löpande under året. Kulturutskottet har genomfört dialoger med verksamheterna enligt plan och sektionen för kulturutveckling har samordnat återkommande dialoger med verksamheterna.
Dialogmöten med civilsamhället	Dialogsamtal har påbörjats med civilsamhället - både fysiskt och digitalt.
Kulturforum	Pågår enligt plan med genomförande 2022.

Strategiska mål: Eleverna på naturbruksgymnasierna ska slutföra sin utbildning med godkänd examen inom tre år.

Framgångsfaktorer: Utbildningsinnehåll anpassat till elevernas behov

Uppdrag/mål: Deltagarna inom folkhögskolan ska slutföra sina kurser.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Andel deltagare som slutför kurs inom folkhögskolan	85 %	90 %	Målet är uppnått. Trots ett pandemiår har de allra flesta deltagare på Värnamo folkhögskola valt att stanna kvar och fullföljt sina studier. På Sörängens folkhögskola har pandemin sannolikt påverkat antal avhopp, i synnerhet i filialen i Jönköping.
Andel elever på naturbruksprogra	90 %	89 %	Målet är delvis uppnått. Resultatet för 2021 blev 89 %, att jämföra med 2019 och 2020 uppnådde 87 %.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
mmet som slutför sin utbildning med godkänd examen			

Lärande och förnyelse

Strategiska mål: Professionell kunskap och förbättringskunskap

Framgångsfaktorer: Lärande i vardagen

Uppdrag/mål: Identifiera arbetssätt eller arbetsuppgifter som inte längre bedöms som värdeskapande och beskriver hur man arbetar med att förändra eller fasa ut dessa.

Regional utvecklings organisation är inne i en utvecklingsfas. Arbetssätt och arbetsuppgifter utan värde fasas ut löpande genom till exempel digitalisering.

Strategiska mål: Naturbruksskolorna ska vara ledande inom sina områden och det ska ske ett kontinuerligt utvecklingsarbete i syfte att bidra till de gröna näringarnas utveckling.

Framgångsfaktorer: Tillämpad forskning, försöksverksamheter och öppna testbäddar behöver utvecklas på skolorna i samarbete med akademi, forskningsinstitutioner och näringsliv

Uppdrag/mål: Naturbruksskolorna utvecklas till kompetenscentra där tillämpad forskning, försöksverksamheter och öppna testbäddar bidrar till ökad självförsörjningsgrad av livsmedel och ett långsiktigt hållbart jordbruk.

Aktiviteter	Analys
Utveckla miljöer och sprida kunskap för att miljömålen	Naturbruksskolorna arbetar systematiskt för att utveckla och sprida kunskaper, som bidrar till att nå miljömålen.
Sprida kunskap om de gröna näringarnas potential	Naturbruksskolorna samverkar med branschen, med studie- och yrkesvägledare, med högskolan, etc.

Uppdrag/mål: Tenhults naturbruksgymnasium och Stora Segerstads naturbrukscentrum ska kunna använda sina producerade livsmedel både till de egna eleverna och till att försörja övriga kök och restauranger i verksamheten inom Region Jönköpings län

Aktiviteter	Analys
Förutsättningar för mat till kök och restauranger	Förstudie för projekt Återtag är startat. Projektledare och styrgrupp är utsedd, och styrgruppsmöten har genomförts vid två tillfällen. Workshops med skolorna har genomförts under oktober.

Ekonomi

Strategiska mål: God hushållning av resurser på såväl kort som lång sikt

Framgångsfaktorer: Kostnadseffektiv verksamhet

Uppdrag/mål: Arbeta kostnadseffektivt för att uppnå ekonomi i balans

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Ekonomi i balans -ANA	0 tkr	14 334 tkr	Målet är uppfyllt. Utbildningsverksamheten för Folkhögskolornas redovisar ett överskott på 2,5 mnkr vilket förklaras av lägre personalkostnader jämfört med budget. Kulturverksamheten redovisar ett överskott på 8,4 miljoner, varav Smålands musik och teater redovisar ett överskott på 3,2 miljoner kronor. Det förklaras främst av att inställda produktioner på grund av coronapandemin och dess restriktioner inte bidraget till några högre kostnader, då kontrakten var anpassade efter förändrade behov. Övrig kultur som inkluderar Regionbibliotek och kulturutveckling visar ett överskott på 5,2 miljoner kronor, vilket främst förklaras av vakanser, omställning och anpassning av verksamhet utifrån coranapandemins restriktioner. Ett överskott redovisas även för projektmedel där medlen inte nyttjas för projektstöd i nivå med budget.

Länstrafiken

Länstrafikens uppdrag är att inom Jönköpings län och angränsande områden bedriva och utveckla kollektivtrafiken. Uppdraget utgår från Region Jönköping läns vision ”För ett bra liv i en attraktiv region”. Ett bra liv förutsätter bland annat goda möjligheter att resa i det dagliga livet vilket innebär att vi med ett så bra trafikutbud som möjligt ska erbjuda våra resenärer en prisvärd, enkel och säker resa till sitt arbete, sina studier eller fritidsaktiviteter.

Verksamheten omfattar den allmänna kollektivtrafiken med buss och tåg samt Serviceresor, vilket innefattar närtrafik, färdtjänst och sjukresor.

Sedan slutet på mars 2020 har spridningen av coronapandemin haft stor påverkan på hela verksamheten. Antalet resor i både den allmänna kollektivtrafiken och inom Serviceresor har minskat kraftigt. Resandeminskningen inom den allmänna trafiken har medfört stora biljettintäktsminskningar. Antalet resor inom Serviceresor har sedan pandemins start minskat även om de ökat sedan i våras. Under året har särskilda fordon för covid-smittade patienter använts och kunder över 70 år har rest ensamma. En lägre grad av samkörning pga ensamåkning och färre kunder per fordon har medfört att kostnaderna inom Serviceresor ökat.

I den allmänna trafiken har bussar och tåg körts som planerat trots resandeminskningar, vilket har gjorts i enlighet med Folkhälsomyndighetens rekommendationer för att minimera trängsel ombord. I en stor del av trafiken har påstigning gjorts i bakre dörrarna vilket medfört att resenärer inte kunnat lösa biljetter ombord. Efter sommaren har man kunnat öppna upp framdörrarna igen då det installerats skyddsglas hos föraren.

Efter flera års arbete med ett nytt biljettsystem så skedde lanseringen i slutet på april. Arbete har fortsatt under året med övrig teknik i fordonen, såsom wifi, kundräkningssystem med mera.

Planerade kampanjer för att marknadsföra ny trafik och nya fordon inom både regionbussar och stadstrafiken har skjutits upp. Det pågår planering för kommande kampanjer när restriktionerna lättar och pandemin börjar ebba ut.

Upphandlingen av Krösatågstrafiken blev överprövad och ett tillfälligt avtal har skrivits med operatör. Byggnation av ny tågdepå i Nässjö pågår samt nya tågfordon är beställda. Tågdepå färdigställs under 2023 och full drift med nya fordon planeras hösten 2024.

Den nya bussdepån i Jönköping stod klar inför trafikstart i juni och är i full drift för stadstrafiken. Inom Serviceresor togs i december tilldelningsbeslut i upphandlingen med trafikstart i september 2022.

Ett nytt Trafikförsörjningsprogram beslutades av Regionfullmäktige i juni. Trafikförsörjnings-programmet sträcker sig till 2035 och innehåller långsiktiga mål för kollektivtrafiken.

Medborgare och kund

Strategiska mål: Ökad andel kollektiva resor samt behovsanpassade serviceresor - för hållbar utveckling

Framgångsfaktorer: Konkurrenskraftiga restider och hög turtäthet.

Aktiviteter	Analys
Slutföra aktiviteter i avsiktsförklaringen med Jönköpings kommun	Resterande infrastrukturprojekt håller på att färdigställas. Arbetet med ansvaret för hållplatserna är avslutat och framtida utveckling av stadstrafiken i Jönköping fortsätter. Så småningom behöver en avsiktsförklaring 2.0 tas fram. En effekt av infrastrukturprojekten är att framkomligheten och restiden förbättras.
Utreda en vidareutveckling av stadstrafiken i Nässjö	Diskussioner pågår med Nässjö kommun och arbetet fortsätter 2022.
Påbörja en översyn av Värnamo stadstrafik	Arbetet fortsätter 2022.

Framgångsfaktorer: Prisvärt

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Prisvärdhet	50 %	41 % ◆	Målet är delvis uppfyllt. Resultatet för prisvärdhet är högre än landets genomsnitt på 39%.

Framgångsfaktorer: Nöjda kunder

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Andel nöjda NKI - allmän trafik - alla länsbor	55 %	46 % ◆	Målet är delvis uppfyllt. Resultatet är lägre än landets genomsnitt på 52%.
Andel nöjda NKI - allmän trafik - resenärer	65 %	58 % ◆	Målet är delvis uppfyllt. Nöjdheten bland resenärerna är två procentenheter lägre än landets genomsnitt.
Andel nöjda NKI - serviceresor	85 %	85 % ●	Målet är uppfyllt. Nöjdheten har minskat något under året men når ändå målsättningen på 85% vilket är på samma nivå som föregående år.
Andel tåg som går enligt tidtabell	95 %	96 % ●	Målet är uppfyllt. Andelen tåg som når slutdestination enligt tidtabell är 96%.

Aktiviteter	Analys
Lansering av nytt biljettsystem	Lansering av biljettsystemet gjordes i slutet av april. I det nya systemet har resenärer möjlighet att köpa samtliga biljetter i nya appen och biljettmaskiner finns nu utplacerad på större bytespunkter i länet.
Lansering av nya stadstrafiken i Jönköping	En ny bussdepå har byggts i Jönköping som stod klar inför trafikstarten i juni. Den nya stadstrafiken har bl.a. utökats med en ny stombusslinje samt nya fordon varav en stor del elbussar.

Process och produktion

Verksamhetsmått

Länstrafiken (tusental)	2017	2018	2019	2020	2021
Antal resor- buss och tågtrafik	22 783	22 647	22 088	13 147	9 667
Andel regelbundna resenärer (% av länets invånare)	23	23	22	20	16
Antal serviceresor	681	692	715	508	593
- Varav färdtjänstresor	516	559	591	405	475
- Varav sjukresor	165	133	124	103	118

Antalet resor i buss- och tågtrafik har minskat kraftigt pga coronapandemin, vilket också påverkar andelen regelbundna resenärer. Antalet Serviceresor har också minskat men en gradvis ökning har skett under 2021.

Strategiska mål: Ändamålsenlig och kostnadseffektiv trafik

Framgångsfaktorer: Trafikutbud med högt resande. Tryggt och säkert

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Antal påstigande/mil	9,2	4	Målet är inte uppfyllt. Resultatet för påstigande per mil nås inte vilket beror på att resandet är lägre på grund av pandemin. Resandestatistiken har varit bristfällig under året eftersom antalet påstigande bygger på validerade resor ombord. I slutet på april lanserades det nya biljettsystemet och den sista maj slutade det gamla systemet att användas helt. På grund av skiftet av biljettsystemet och en del brister inledningsvis samt att påstigning inte gjorts i framdörr på bussarna fram till sommaren är resandestatistiken delvis missvisande och det verkliga resandet är förmodligen högre än statistiken visar. Resandet och valideringarna har ökat efter sommaren.
Antal resor ska öka jfm föregående år	Öka jfm 2020	-20 %	Målet är inte uppfyllt. Resultatet för antal resor nås inte vilket beror på att resandet är lägre på grund av pandemin.

Lärande och förnyelse

Strategiska mål: Kundanpassad organisation

Framgångsfaktorer: Ständiga förbättringar

Aktiviteter	Analys
"Förändringsresa" Kundcenter	Struktur och rutiner är framtagna och implementerade. Vidareutbildning av personal har genomförts löpande under året och en större utbildningsinsats i kundbemötande har försenats på grund av pandemin men genomförs under våren 2022. Arbetet med att ta fram nyckeltal kopplade till framgångsfaktorerna och uppföljning av dessa fortsätter som en del av marknadsplanen för 2022.

Ekonomi

Strategiska mål: God hushållning av resurser på såväl kort som lång sikt

Framgångsfaktorer: Kostnadseffektiv verksamhet

Uppdrag/mål: Arbeta kostnadseffektivt för att uppnå ekonomi i balans

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Ekonomi i balans –TIM nämnden	0 tkr	21 678 tkr	Målet är uppfyllt. Det ekonomiska resultatet för TIM-nämndens ansvarsområde uppgår totalt till + 21,7 miljoner kronor. Länstrafiken redovisar en positiv budgetavvikelse på 18,9 miljoner kronor där allmäntrafiken tillsammans med stab och marknad visar en positiv budgetavvikelse på 35,1 miljoner kronor. Pandemin har haft stor påverkan på biljett intäkterna vilka är 121 miljoner kronor lägre än budget 2021. Efter tertial två erhölls kompensation för minskade intäkter och ökade kostnader på 124 miljoner kronor på grund av pandemin på, vilket vände budgetavvikelsen till positiv. Under året har elbuss-premie tilldelats på 24,6 miljoner kronor och i december erhölls statsbidrag för intäktsbortfall om 47 miljoner kronor. Även en nedsättning av banavgifter för tågtrafiken har skett på totalt knappt 6 miljoner, vilket också förbättrat resultatet. Service resor visar en negativ budgetavvikelse på 16,2 miljoner. Av avvikelsen förklara 11 miljoner av miljöersättning till trafikföretagen. Resterande avvikelse förklaras av att det varit ensamåkning för äldre och att det i övrigt varit glesare i fordonen för att minska smittoriskerna, vilket medfört att det gått åt fler fordon. Ett överskott på 2,3 mnkr finns för anslaget för projektmedel som inte utnyttjats under år 2021.

Aktiviteter	Analys
Handlingsplan för ekonomi i balans	För att få en ekonomi i balans kommande år behöver biljettintäkterna öka och ett program för återstart av resandet i kollektivtrafiken har tagits fram. Programmet innehåller bl.a. kampanjerbjudanden och marknadsföringsinsatser.

Framgångsfaktorer: Högt resandeunderlag

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Kostnad per resenär - km (serviceresor)	Inte öka mer än index 22,4 kr/km	25,62 kr/km	Målet är inte uppfyllt. Samåkningen i fordonen har ökat något i slutet på året vilket ger viss effekt på kostnaden/resenärkm. Den är fortfarande hög och målet nås inte vilket beror på att det varit färre bokningsbara platser i fordonen pga pandemin.
Skattesubventions grad - allmän trafik	60 %	68 %	Målet är inte uppfyllt. Skattesubventionsgraden som ökat under pandemin på grund av minskade biljettintäkter, har förbättrats under slutet av året eftersom statsbidragen räknas med som intäkter.

Aktiviteter	Analys
Se över måltalet för subventionsgraden.	Det är ett arbete som är gjort i samband med framtagandet av förslag till nytt Trafikförsörjningsprogram.

Folkhälsa och sjukvård

Hälso- och sjukvården har även under 2021 till allra största delen handlat om coronapandemin. I genomsnitt fick 85 personer per 1 000 invånare i Region Jönköpings län covid-19 under 2021. Detta är en nästan fördubbling jämfört med 2020. En del av förklaringen är en stor ökning av antalet testade personer.

Den regional särskild sjukvårdsledning fortsatte under våren för att till sommaren avvecklas. Under hösten ökade smittspridningen igen och i början av december gick Region Jönköpings län åter upp i stabsläge.

För att kommunicera kring pandemiläget har speciella Pandemimöten hållits digital varje vecka våren 2021. I december i samband med den ökade smittspridningen och ökad belastning på sjukvården genomfördes pandemimötena åter varje vecka för alla chefer och andra nyckelpersoner. Antalet deltagare har legat på runt 350-500 personer per tillfälle.

Det förebyggandet arbetet i vardagen har varit avgörande för att kunna minska smittspridningen. Kommunikationsinsatserna har varit omfattande, mot både vården men även övriga samhället. Mediakontakter har varit en viktig kommunikationskanal ut mot invånarna, men även 1177.se och sociala medier. Under vissa perioder under året har pressträffar hållits varje vecka för att informera om smittspridning, provtagning, vaccinering och belastningen på vården med mera.

Vårdcentralerna har under året tagit ett stort ansvar i provtagningen för covid-19, smittspårningen och vaccineringen för Covid-19. I slutet av 2020 fanns vaccin framtaget och den stora vaccinationskampanjen mot covid-19 kunde starta. Ett nytt IT-system Mittvaccin infördes för att hantera bokningar, registrering av vaccinationer och uppföljning. Under 2021 har drygt 688 000 vaccinationsdoser givits.

Säker vård Covid-19 är ett arbetssätt som togs fram under våren för att i förväg förutse risk för svår covid-19 och IVA vård. Patienter med risk identifierades och dessa kunde vårdcentralerna följa upp noggrannare med gott resultat.

Laboratorieverksamheten tog ett stort ansvar för att säkerställa provtagningen för covid-19. Tack vare externa leverantörer har tillgängligheten till provsvar varit god. Under 2021 togs 368 899 covid-19 prover på 191 228 unika individer. 30 674 unika länsbor konstaterades ha smittats av covid-19. Flest smittade per 1000 invånare fanns i Gnosjö och Sävsjö, lägst antal smittade fanns i Eksjö och Vetlanda. De båda sistnämnda kommunerna var de som under 2020 hade flest smittade.

Under 2021 skrevs 1 859 patienter in till slutenvården för sin covid-19, den stora majoriteten av dessa under vinter/vår. Några patienter fick mer än ett slutenvårdstillfälle på grund av denna sjukdom. Under 2021 sjukhusvårdades 1720 unika patienter för covid-19. Ungefär 178 av dessa vårdades på intensivvårdsavdelning under sitt vårdtillfälle. Antalet som avled på sjukhus under 2021 med huvuddiagnos covid-19 var 112 patienter, ungefär hälften så många som under 2020.

Ett arbetssätt med multidisciplinära konferenser (MDK) för behandling, rehabilitering och uppföljning av långtidscovid har tagits fram och testats under hösten.

Under året ökade läkarbesöken på vårdcentralerna med 7 procent, medan besök hos andra personalkategorier minskade med ungefär lika många. Mycket personal användes för provtagning och vaccinationer inom primärvården. Även akutmottagningarna ökade antalet kontakter med ungefär 10 procent.

Antalet som väntar på operation har ökat med 11 procent, främst bland de som inte var brådskande eller akuta. Antalet väntande till operation var 5 427 vid årsskiftet, vilket är en ökning med drygt 500 väntande jämfört med samma period förra året. .

Arbetet med planen för framtidens hälso- och sjukvården och förflyttningen mot nära vård har fortsatt. Bästa platsen att växa upp, leva och åldras på har tagit ny fart med koppling till strategigrupperna barn och unga, psykiatri och missbruk samt äldre. Även arbetet med Personcentrerade och sammanhållna

vårdförlopp pågår och implementering av ett par vårdförlopp har skett under hösten.

Hälso- och sjukvårdsbarometern som genomfördes under 2021 visar att Region Jönköpings län har det näst högsta förtroendet hos befolkningen av alla regioner i riket och att man upplever den näst bästa tillgängligheten till vården.

Medborgare och kund

Strategiska mål: Jämlik hälsa och nöjda patienter/kunder

Framgångsfaktorer: Personcentrerad vård

Uppdrag/mål: Utveckla den personcentrerade vården

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Kundtillfredsställ else - nationell patientenkät	80 %	88	Målet är uppfyllt. Under 2021 genomfördes fyra nationella patientenkäter; Öppen och slutenvård inom specialiserad somatisk vård, Primärvård och specialiserad rehabilitering. Andel positiva gällande helhetsintrycket för dessa undersökningar var 91,4 procent, 92,3 procent, 83,4 procent och 84,9 procent. Det ovägda genomsnittet blir därmed 88 procent, vilket är bättre än de senaste mätningarna.
Jag har tillgång till den hälso- och sjukvård jag behöver - Instämmer helt/delvis.	90 %	92 %	Målet är uppfyllt. Hälso- och sjukvårdsbarometern 2021 visar att 92 procent av befolkningen i vårt län uppfattar att de har tillgång till den hälso- och sjukvård de behöver. Region Jönköpings län ligger på andra plats i landet.
Andel i befolkningen som har stort/mycket stort förtroende för hälso- och sjukvården i sin helhet i sitt landsting/region	78 %	80 %	Målet är uppfyllt. Hälso- och sjukvårdsbarometern 2021 visade att 80 procent av befolkningen i Jönköpings län har stort eller mycket stort förtroende för hälso- och sjukvården i sin helhet. Region Jönköpings län ligger på andra plats i landet. Snittet för riket är 69 procent.

Aktiviteter	Analys
Fortsätta utveckla den personcentrerade vård och inkludera patientföreningar och brukarråd i arbetet	I arbetet med planen för framtidens hälso- och sjukvård är den personcentrerade vården central och utgår från patienten, brukarens och närståendes behov och förmåga att hantera sin sjukdom.

Uppdrag/mål: Existentiell hälsa och andlig vård

Aktiviteter	Analys
Erbjuda samtalsgrupper för medarbetare och patienter i vården samt för allmänheten	Det har erbjudits och genomförts samtalsgrupper kring existentiell hälsa kontinuerligt för personal under året. Det genomförs även forskning i form av intervjuer av personal som deltagit i samtalsgrupperna. För patienter och invånare genomförs samtalsgrupper kring existentiell hälsa inom olika verksamheter. Exempelvis finns det grupper inom psykiatriska kliniken och rehabiliteringsmedicinska kliniken. Den psykiatriska akutmottagningen kommer att starta en grupp för efterlevande

Aktiviteter	Analys
	till personer som begått suicid. Diakoner har utbildats och startar upp grupper för allmänheten.

Uppdrag/mål: Fortsätta att erbjuda samtal kring livsfrågor.

Aktiviteter	Analys
Fortsatt arbete kring livsfrågor i patientens vårdplan samt via självhjälpsgrupper och lärcaféer	Arbete pågår, men formerna för att beskriva vilka åtgärder som görs, samt effekterna behöver utvecklas ytterligare. Exempelvis arbetar barn- och ungdomspsykiatriska kliniken med att möta patient och vårdnadshavare i att hantera livsfrågor och att erbjuda verktyg för bästa möjliga liv utifrån barnets förutsättningar och rättigheter. I vårdplanen beskrivs strategier för att nå dem samt en utvärdering där behandling och givna insatser följs upp. Barnkonventionen är en utgångspunkt i dialogen om barnets liv. Vårdcentralerna erbjuder hjälp till att förändra levnadsvanor avseende tobak, alkohol, kost och motion. Vid vårdmöten uppmärksammas, förutom fysiska besvär, även psykiska, sociala och existentiella behov.

Framgångsfaktorer: Hög tillgänglighet

Uppdrag/mål: Förbättra tillgängligheten

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Medicinsk bedömning i primärvården inom tre dagar	90 %	80 % ◆	Målet är delvis uppfyllt. Resultatet för vårdcentralerna varierar mycket. Det har varit hög belastning på samtliga vårdcentraler även under 2021. Det försämrade resultatet beror sannolikt till största delen på pandemin.
Tid till ambulans - andel prio 1 larm inom 20 minuter	80 %	68 % ■	Målet är inte uppfyllt. Tillgängligheten uppgår till 68 procent under 2021. Föregående år 70 procent. Antalet uppdrag har ökat med 4 procent jämfört med föregående år. Det ökade antalet uppdrag har bidragit till en minskad tillgänglighet jämfört med tidigare år. SOS Alarm har också längre handläggningstider än tidigare för bedömning och prioritering av uppdrag. Verksamheten har på grund av coronapandemin haft ambulanser ur tjänst. Detta har också påverkat tillgängligheten negativt. Från och med november är ambulansverksamheten i normal drift.
Faktisk väntetid till första besök inom 60 dagar i specialiserad vård nationell rapportering	80 %	77 % ◆	Målet är delvis uppfyllt. Helårsresultatet är något under målnivån. Coronapandemin är en del av förklaringen. Det är dock ett bättre resultat om man jämför med helår 2019. Antalet väntande är sista december omkring 20 procent fler än samma datum 2020. Antalet genomförda kontakter är något fler än föregående år (2 procent).
Genomförda återbesök inom medicinskt måldatum	90 %	79 % ■	Målet är inte uppfyllt. Stabilt utfall varje månad omkring 10 procent från målnivån, marginellt sämre än 2020.
Faktisk väntetid till operation/åtgärd inom 60 dagar, specialiserad vård	80 %	80 % ●	Målet är uppfyllt. Det har varit en stor påverkan av coronapandemin och det är många med ett lägre prioriterat ingrepp som väntat långt över 90 dagar. De stora utmaningarna under 2021 gör att det är drygt 500 patienter fler som väntar jämfört med december 2020.

Aktiviteter	Analys
Utökning av rehabiliteringsresurserna i primärvården	Utökning av sjukgymnaster och arbetsterapeuter i primärvården har skett kontinuerligt. Vårdcentralerna arbetar med direkttriagering till rehabiliteringspersonalen för flera olika besvär.
Förstärkning av psykosociala team	I regelboken för 2021 har en förstärkning av vårdpengen genomförts, som är riktat till de psykosociala teamen.

Uppdrag/mål: Förbättra tillgängligheten till 1177 vårdguiden på telefon.

Aktiviteter	Analys
Se över var 1177 är bäst organiserad	I nuläget rekommenderas ingen ändring av organiseringen av 1177 vårdguiden på telefon. I projektet *Första linjens digitala vård* ser man över hur verksamheten kan effektiviseras genom triagering och förändrade arbetssätt.

Uppdrag/mål: Arbeta aktivt med att ta hand om den uppskjutna vården

Aktiviteter	Analys
Planering och uppföljning av den uppskjutna vården	Under coronapandemin som pågått i snart två år, har antalet väntande till operation ökat. Under hösten var målet att verksamheten skulle kunna börja operera mer, men andra faktorer som minskad verksamhet under sommaren och byte av journalsystem på operationsklinikerna har gjort att verksamheten inte kom igång i den utsträckning som planerats. Under sista delen av året ökade åter antalet covid-19 sjuka också påverkade operationskapaciteten. Därför ligger den uppskjutna vården på en oförändrad nivå.

Framgångsfaktorer: Jämlik hälsa och vård

Uppdrag/mål: Arbeta för jämlik hälsa att vården erbjuds och fördelas på lika villkor.

Aktiviteter	Analys
Utbildning och diplomering i hbtq-frågor	Under året har flertalet hbtqi-diplomeringar fått ställas in på grund av coronapandemin. Diplomeringsutbildningen för AT-läkarna har kunnat genomföras under året men delvis digitalt. Totalt avslutades fyra grupper och fyra grupper påbörjades under året. Kortare utbildning/föreläsning hölls på Sörängens folkhögskola för samtliga elever i november månad och en digital utbildning/föreläsning hölls för psykosvården.

Uppdrag/mål: Arbeta med integration

Aktiviteter	Analys
Upplys om hälso- och sjukvården på olika språk	Arbetet med Hälsoskolan fortsätter på olika arenor. Nya kontakter med samverkanspartners har etablerats under hösten i samband med vaccinering. Enkätuppföljningar genomförs i december. Under året har Hälsoskolan utvecklats med ämnen på olika språk, exempelvis om RS-virus, vaccin mot Covid-19, allemansrätten, hedersrelaterat våld samt suicid prevention, Agenda 2030 och Patientkontakt.

Aktiviteter	Analys
Fortsatt samverkan och samarbete tillsammans med kommuner	Föräldraskapsstöd har fortsatt att erbjudas under året. I vägledande samspel har två grupper i olika språk genomförts. Speciella aktiviteter för äldre utrikesfödda har genomförts som till exempel: Öxnegården Må bra i naturen, promenader utomhus, undervisning från Hälsoskolan med inriktning om Covid-19, provtagning, vaccination, stress och oro, tandvård, trafiksäkerhet och Allemansrätten. Enkätuppföljningar av Hälsoskolan visar att 70 procent av deltagarna har börjat med någon form av regelbunden motion. Drygt 60 procent har också gjort förändringar avseende kost. Uppföljningar visar också livsstilsförändringar som bättre sömnvanor och att deltagare fått verktyg att hantera stress och oro.

Uppdrag/mål: Funktionsnedsättning

Aktiviteter	Analys
Samverkan med länets kommuner och föreningsliv inom funktionshinderområdet	Samverkan med föreningslivet inom funktionshinderområdet har genomförts på olika sätt. Ett lärande nätverk för omställning till nära vård startade upp i februari. Ämnen som egenvård, Patientkontrakt och juridik har varit inslag under träffarna. Utbildnings- och informationsinsatser har genomförts av deltagarna kopplat till den egna föreningen. En arbetsgrupp i Funktionsrätt har påbörjat ett samarbete med Barn och unga kopplat till Folkhälsoenkät ung SÄR. Länsrådet för funktionsnedsättningar och Dialogmöten är återkommande aktiviteter.
Arbeta med att förbättra tillgängligheten	Anpassning av lokaler utifrån ett funktionsnedsättningsperspektiv görs kontinuerligt. Coronapandemin har påverkat på många sätt och det är viktigt att kunna erbjuda olika sätt för invånare och patienter att få tillgång till information, stöd och miljö.
Skapa jämlika förutsättningar för personer med funktionshinder	Vid förändringar av verksamheten ska tillgängligheten beaktas och säkerställas för att personer med funktionsnedsättning får tillgång på lika villkor som andra till den fysiska miljön, transporter, information och kommunikation, samt IT- system. Även service och utbud av tjänster som erbjuds allmänhet ska vara tillgängligt.

Framgångsfaktorer: Bästa plats att växa upp och åldras på - Främja barn och ungdomars hälsa och förebygga psykisk ohälsa.

Uppdrag/mål: Tillgängligheten ska stärkas inom barn- och ungdomspsykiatrin och barn- och ungdomshälsan

Aktiviteter	Analys
Metodstöd för ungas psykiska hälsa	Ett flertal aktiviteter och riktade insatser har genomförts under året. Samtidigt har stora delar av verksamheten varit påverkad av pandemin och aktiviteter har fått ställas in, genomförts i mindre grupper eller genomförts digitalt.
Bygga ut utredning och behandling för neuropsykiatri	Budgetmedel har tillförts barn- och ungdomspsykiatrin för att öka kapaciteten för utredning och behandling. Utvecklingsarbete pågår inom flera områden. Arbetet med att förbättra tillgängligheten till utredning sker både med egna resurser och köpta utredningar. Utmaningar finns avseende rekrytering för att förstärka egen utredningskapacitet, framförallt psykologer. Samverkan med kompetensförsörjningsenheten pågår avseende psykologrekrytering, men även för att förstärka kapacitet för uppföljning och behandling efter utredning.

Uppdrag/mål: Utredning för utveckling av första linjens barn- och ungdomspsykiatrin

Aktiviteter	Analys
Starta upp ett arbete tillsammans med kommunerna	Arbetet med förstärkt samverkan med kommuner inom ramen för omställningen till nära vård pågår enligt plan. Inom ramen Bästa platsen att leva på har lärandeseminarium ägt rum.

Uppdrag/mål: Förbättringsarbeten med inspiration från Skottland och Cincinatti

Aktiviteter	Analys
Förbättringsarbetet fortsätter tillsammans med kommunerna	Arbetet i *Bästa platsen att växa upp, leva och bo* på fortsätter. Samverkan mellan Region Jönköpings län och kommunerna är påbörjad. En projektrapport fram till och med januari 2022 är under framtagande och kommer att vara klar under februari månad. Planering inför resultatredovisning av teamens arbete pågår samt planering inför 2022.

Uppdrag/mål: Arbeta för en jämlik barnhälsovård.

Aktiviteter	Analys
Riktade insatser till familjer med behov av extra stöd	Flera familjecentraler erbjuder föräldrarna gemensamt hembesök av BHV-sjuksköterska och kurator. Arbetet med riktade hembesök av enbart barnhälsovården samt också gemensamt med familjecentralerna och socialtjänsten fortgår. Erfarenheterna av de riktade hembesöken så här långt är att de ytterligare stärker möjligheten att identifiera och ge tidigt stöd till de familjer som behöver detta.

Uppdrag/mål: Familjecentraler

Aktiviteter	Analys
Nya familjecentraler	Familjecentralsplaneringen pågår med Gnosjö kommun. Råslätts familjecentral har flyttat in i nya lokaler. I Mullsjö finns delar av familjecentralen på plats. Nybyggnationen av Norrahammars familjecentral pågår. Inflyttning planerad till sommaren 2022. Ny familjecentral i Nässjö pågång. Planering för ny familjecentral i Tranås kommun pågår, beslut är ännu inte taget.

Uppdrag/mål: Ungdomsmottagningar

Aktiviteter	Analys
Öka tillgängligheten genom att fortsätta att utveckla den digitala ungdomsmottagningen	Ungdomsmottagningen online är på plats. För att öka tillgängligheten till den digitala ungdomsmottagningen har alla barnmorskor utbildats i OnLine.

Framgångsfaktorer: Bästa plats att växa upp och åldras på - Främja äldres hälsa och förebygga psykisk ohälsa

Uppdrag/mål: Arbeta riktat mot äldres hälsa

Aktiviteter	Analys
Ta fram en plan för arbetet med att förbättra äldres psykiska hälsa	Arbete pågår med integrering av äldres hälsa i etableringen av hälsocenter i Jönköpings län, samverkan med civil- och pensionärsrörelsen, samt digital inkludering och insatser för minskad ensamhet.

Aktiviteter	Analys
Metodstöd för äldres psykiska hälsa	Arbete är påbörjat för att motverka äldres ofrivilliga ensamhet. En person har anställts som jobbar strategiskt och länsövergripande med denna fråga. Flera olika insatser och aktiviteter för seniorer har startats upp och visas i Seniorportalen, som spridits i länet. Seniora existentiella samtalsledare har utbildats. Några samtalsgrupper har kommit igång under hösten och fler kommer att påbörjas under 2022. Hur grupper kan startas upp påverkas av coronapandemin. Även pensionärsföreningarna har startat ett projekt för att motverka ofrivillig ensamhet hos seniorer i länet. De har uppsökande verksamhet hos sina medlemmar.

Uppdrag/mål: Utvärdera den geriatriska våren i Region Jönköpings län

Aktiviteter	Analys
Utvärdera den geriatriska vården	Arbetet har planerats men försenats med anledning av coronapandemin och har därför inte kunnat färdigställas under året.

Uppdrag/mål: Trygg och säker vård och omsorg

Aktiviteter	Analys
Fortsatt utökning av läkarstödet i kommunerna	Nuvarande avtal har förlängts under 2021. Översyn av avtal för läkarmedverkan i särskilda boendena och den kommunala hemsjukvården har genomförts under hösten 2021 för att samordnads med utvecklingen av nära vård i samverkan med länets kommuner. Avtalet kommer att fastställas i REKO tidigt under 2022.
Trygg och säker vård och omsorg i hemmet	Avtalet angående läkaruppdrag och medicinsk samverkan mellan vårdcentraler och kommuner är färdigt. Beskrivning och överenskommelse tillsammans med länets kommuner om gemensamma arbetssätt, som en del av arbetet i förflyttningen mot Nära vård är färdig och sprids. Detta för att underlätta samarbetet i vården runt personer med behov från både Region Jönköpings län och kommunerna. Kontinuerligt utvecklingsarbete pågår för att hitta nya arbetssätt och sprida dessa för att stärka samverkan mellan vårdcentraler och kommunal hälso- och sjukvård.

Uppdrag/mål: Organisera verksamheten så att de mest sjuka invånarnas behov av hälso- och sjukvård tillgodoses.

Aktiviteter	Analys
Erbjuda patientkontrakt	Arbetet med införandet av patientkontrakt fortsätter enligt plan. Antalet överenskommelser ökar. Rutiner och mallar för dokumentation är framarbetat, men behöver ytterligare utvecklas och testas. Stödmaterial är framtaget. Patientkontrakt är en integrerad del i införandet av de *personcentrerade och sammanhållna vårdförloppen*. Ett fortsatt samskapande med invånare och dialogforum med fokus på patientkontrakt har genomförts med patientorganisationer och politiker. Region Jönköpings län arbete har bidragit till det nationella arbetet med fokus patientkontrakt – invånare. Insikter från detta arbete integreras vidare i utveckling av patientens kunskapsstöd. Forskning inom patientkontrakt har fortsatt under 2021. En övergripande handlingsplan är framarbetad för det fortsatta arbetet

Aktiviteter	Analys
	under 2022.
Erbjuda patienter en fast vårdkontakt	Punktmätning genomförd på särskilda boende med goda resultat Fortsatt arbete med att säkra processer och dokumentation.

Strategiska mål: Bra munhälsa, God tandvård

Framgångsfaktorer: God tillgänglighet och bra bemötande

Uppdrag/mål: Arbeta med tillgänglighet till tandvård

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Täckningsgrad för den uppsökande verksamheten (munhälsobedömningar)	90 %	70%	Målet är inte uppfyllt. Pandemin har påverkat att den planerade verksamheten inte kunnat utföras. Under de första månaderna 2021 utfördes inga munhälsobedömningar på grund av pandemin. Andel som fått munhälsobedömning utförd är 70 procent vilket är ett bättre resultat jämfört med 2020 då 45 procent fick munhälsobedömning utförd.
Andel berättigade till nödvändig tandvård som fått den utförd	47 %	54 %	Målet är uppfyllt. Av totalt antal berättigande (6 415 personer) har 54 procent behandlats. Av totalt 3 444 personer som fått nödvändig tandvård utförd har Folktandvården behandlat 2 262 och privata vårdgivare 1 394. Differensen beror på att personer har fått behandling hos både Folktandvård och privat vårdgivare.
Allmäntandvård: Andel revisionspatienter i tid till undersökning och behandling, Folktandvården	90 %	82 %	Målet är delvis uppfyllt. Relativt små förändringar har skett under 2021. 12 av 26 kliniker har en tillgänglighet på 90 procent eller mer. 14 kliniker har en tillgänglighet mellan 89 och ned till ca 47 procent.
Tillgänglighet specialisttandvård inom 60 dagar efter remiss	80 %	31 %	Målet är inte uppfyllt. Detta är ett nytt mätetal för 2021, därför är jämförelser med tidigare perioder ej möjligt.

Strategiska mål: Sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Jämlik hälsa, jämlik verksamhet och mångfald

Uppdrag/mål: Arbete med mänskliga rättigheter och diskrimineringsgrunderna för en jämlik hälsa och jämlik verksamhet

Aktiviteter	Analys
Ett tydligt jämställdhetsperspektiv i samtliga verksamheter	Frågan finns i Hållbarhetsprogrammet för 2021-2025. En arbetsgrupp för att hålla ihop området Social hållbarhet har bildats med en styrgrupp som följer arbetet. Syftet är att så mycket av arbetet som sker utifrån delmål och aktiviteter i Hållbarhetsprogrammet, ska ske synkroniserat med arbetet som sker utifrån andra styrdokument och uppdrag.
Möjligheten att ta del av regionfullmäktiges sammanträden ska utvecklas, ett	Genomfört - avslutat under VT 2021.

Aktiviteter	Analys
exempel är att under 2021 införa teckenspråks- och skrivtolkning.	

Uppdrag/mål: Konkretisera hur jämställdhetsarbetet ska utvecklas och genomföras i organisationens samtliga verksamheter.

Aktiviteter	Analys
Handlingsplan jämställdhetsintegrering	Arbetet med jämställdhetsintegrering samordnas med de delmål och aktiviteter som finns i dimensionen social hållbarhet i Hållbarhetsprogrammet under framgångsfaktorn *vi är till för alla*.
Identifiera och åtgärd av omotiverade eller godtyckliga skillnader i förhållande till kön	Flertalet av mätetal i vården kan redovisas i förhållande till kön. Verksamheterna ansvarar för om det finns omotiverade skillnader och ta ansvar för att åtgärda vid behov. Även på övergripande nivå värderas eventuella skillnader.

Process och produktion

Strategiska mål: Enklare vardag för patienter och medarbetare

Framgångsfaktorer: Sveriges bästa digitala vård och stödsystem.

Uppdrag/mål: Leda arbetet med att nå målet och under 2021 konkretiseras planen att uppnå målet

Aktiviteter	Analys
Arbeta för att uppnå målet att ha Sveriges bästa digitala vård och stödsystem	Region Jönköpings län genomför under en treårsperiod en kraftsamling kring e-hälsa genom att samla resurser och kompetenser i programmet *Enklare vardag för patienter och medarbetare.* Syftet är att bättre samordna de initiativ och arbeten som pågår såväl nationellt, sjukvårdsregionalt, regionalt som lokalt och öka användningen av befintliga e-hälsotjänster. Vårdcentralernas uppdrag att erbjuda e-tjänster förtydligas och utökas genom exempelvis arbeta med första linjens digitala vård, som är en satsning på den nationella plattformen för symtombedömning, hänvisning och chatt. Ett annat område är att stärka arbetet med kronikergrupper genom en lösning för egenmonitorering. Båda dessa satsningar är något försenade på grund av överklagan vid upphandling. Planeras starta under 2022.

Uppdrag/mål: Fortsätta utvecklingen mot digitala tjänster

Aktiviteter	Analys
Fortsätta utökningen och tillgängligheten till digitala vårdmöten och andra digitala tjänster inom sjukhusvården och primärvården.	I februari 2021 infördes MittVaccin som boknings- och journalsystem för vaccination mot covid-19. Fram till och med december 2021 har totalt runt 690 000 doser vaccin registrerats i MittVaccin i Region Jönköpings län. Under hösten 2021 infördes MittVaccin även för alla andra vaccinationer inom Region Jönköpings län, exempelvis vaccin som ges inom barnhälsovården, influensavaccinationer och resevaccin. Digitala vårdbesök kan i princip genomföras i alla vårdverksamheter i länet. Arbete kvarstår med att bredda användningen till fler medarbetare och säkerställa arbetssätten. Användningen av Journalen via nätet har ökat under året på grund av provsvaren för covid-19. Arbete har genomförts för att ytterligare utöka antalet informationsmängder i Journalen via nätet och Nationella patientöversikten. 1177.se har under året fortsatt att vara huvudkanalen för spridning av information kring coronapandemin och vaccination.
Införa lösningar för egenmonitorering	Upphandling av hemmonitorering är genomförd i samverkan med Region Kalmar, men överklagan gör att projektet är försenat.
Införa första linjens digitala vård - automatiserad anamnes och triagering	Ett gemensamt program för införande av en nationell plattform för första linjens digitala vård (FLDV) pågår i sydöstra sjukvårdsregionen. Programmets huvudsyften är att öka tillgängligheten för invånaren i den första kontakten med vården. Invånaren ska kunna komma i kontakt med vården främst via en symtomguide, kunna chatta eller ha videosamtal med vården och sedan sömlöst hänvisas till rätt vårdnivå. I ett senare skede ska olika nationella tjänster också ingå, såsom förbättrade möjligheter för invånaren att boka tider, följa sin remiss, kunna se vilket utbud som finns var, samt kunna få kallelser digitalt. Det nationella programmet är en del i överenskommelsen God och nära vård, som syftar till att skapa en förbättrad tillgänglighet till vården. En upphandling av en nationell lösning via Inera påbörjades men beslutet om tilldelning överklagades vilket medför försening av programmet.

Uppdrag/mål: Införa digitala verktyg med artificiell intelligens

Aktiviteter	Analys
Starta förstudie för Artificiell Intelligens	En kartläggning av vad som finns i form av AI i verksamheten idag är genomförd och presenterad för programstyrgruppen för Ehälsa. Leverantörerna till flera av våra befintliga IT-stöd har AI-produkter som tilläggsapplikationer eller som en kommande vidareutveckling i sina produkter. Förslaget är att nya IT-stöd med artificiell intelligens bör även fortsättningsvis införas i våra verksamheter utifrån verksamhetens behovs- och nyttoanalys. Hantering sker i ordinarie process, med beredning, beslutsgång och prioritering i programstyrgrupps- och styrgruppsstrukturen.

Uppdrag/mål: Digifysisk vårdcentral

Aktiviteter	Analys
Undersök möjligheterna för digifysisk vårdcentral	Arbetet har försenats på grund av pandemin.

Uppdrag/mål: Underlätta användandet och kunskap om digitala stöd och tjänster

Aktiviteter	Analys
Program för Enklare vardag - för patienter och medarbetare	Programmet tar ett helhetsgrepp om de e-hälsotjänster som finns inom Region Jönköpings län. Programmet ska förverkliga de strategiska vägval som gjorts och säkerställa att Region Jönköpings län har angreppssätt och metoder som gör det möjligt att dra full nytta av och använda befintliga e-hälsotjänster optimalt. Dialog med verksamhetsområden pågår inom flera utvecklingsområden. Metod för implementering har tagits fram och införandet av tjänster har genomförts vid ett flertal verksamheter.

Uppdrag/mål: Fortsätta utvecklingen av vårdsystemet Cosmic

Aktiviteter	Analys
Kontinuerlig utveckling och förbättring av vårdsystemet Cosmic	Flera utvecklingsområden pågår, exempelvis beställning och svar (BOS) för klinisk fysiologi och röntgen kommer genomföras vecka 11 2022. En breddning av Cosmics mobila lösning NOVA planeras. Cosmics beslutsstöd CDS strokeprevention är startad under hösten som pilot. En pilot är även genomförd med taligenkänning, som fallit väl ut och en utökning har påbörjats. Cambio har resursbrist vilket medfört att uppgraderingar förskjutits och vissa önskade förbättringar har skjutits fram till 2022 eller 2023.

Strategiska mål: Bra folkhälsoarbete

Framgångsfaktorer: Effektiva och ändamålsenliga processer

Uppdrag/mål: Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande

Aktiviteter	Analys
Fortsätta arbetet för att förbättra arbetssätten och digitaliseringen av hälsosamtal.	På grund av pandemin har medarbetare från verksamheten inte kunnat involveras i arbetet. Vissa aktiviteter har ej kunnat genomföras eller påbörjas på grund av brist på IT-resurser. Samverkan med Hälsocenter har fortsatt för uppföljning av vissa patienter och levnadsvanor efter hälsosamtal. Arbetet är ett delprojekt i Tillsammansarbetet och fortsätter under 2022.
Revidera handlingsplanen till strategin Tillsammans för jämlik hälsa och ett bra liv i Jönköpings län.	Revideringen av handlingsplanen inför 2022-2023 har genomförts. Arbetet har skett genom besök till länets kommuner och förankring i ledningssystemet för samverkan mellan länets kommuner och Region Jönköpings län. Avstämningar har skett med samverkansansvariga för respektive handlingsområde samt i arbetsgrupper och workshops kopplade till dessa. Även Regional utveckling, Länsstyrelsen, Smålandsidrotten, Jönköping University och andra länsaktörer har givits möjlighet att yttra sig över ett remissförslag till handlingsplan. Handlingsplanen kommer att tas upp för beslut i nämnden för Folkhälsa sjukvård i januari 2022.

Uppdrag/mål: Livsstilsutmaningen

Aktiviteter	Analys
Ta fram en handlingsplan för utveckling kring livsstilsutmaning	Sju vårdcentraler med högst Care need index (CNI) i kombination med antal listade CNI-tunga personer påbörjar en satsning med prioriterade medel under tre år inom ramen för vårdval i Region Jönköpings län. I satsningen ingår att pröva riktade hälsofrämjande insatser och förbättra

Aktiviteter	Analys
	tillgängligheten till vård och stöd. Vårdcentralerna ska även öka förståelsen och kunskapen om vikten av en god hälsa (psykiskt, psykiskt, socialt) hos både invånarna i området och hos medarbetare/chefer, samt tidig upptäckt utifrån riskfaktorer. Hälsocenter har skapats där lokal överenskommelse skrivs mellan kommun och Region Jönköpings län. Fokus på hälsocoachtimmar utifrån befolkningsmängd i respektive kommun. Uppdrag och nätverk för hälsocoacher. Utrymme för lokala anpassningar är viktigt för ägarskap och engagemang, inte minst i civilsamhället.
Hälsofrämjande arbete i socioekonomiskt utsatta områden.	Vid avstämningsmöte för det hälsofrämjande arbetet i socioekonomiskt utsatta områden har vårdcentralerna rapporterat om status i deras arbete, samt diskuterat möjligheter och utmaningar framöver. Det hälsofrämjande arbetet pågår men anpassas efter omständigheter och behov. På grund av den fortsatt rådande situationen med spridning av covid-19 har flera vårdcentraler signalerat om en stor belastning och därför haft svårt att delta i annat arbete i den omfattning som önskats.
Fortsätta att arbeta målinriktat för att förbättra folkhälsan hos länets invånare	Alla sju vårdcentralen har gjort en projektplan som ligger till grund för arbetet. Några vårdcentraler har ändrat inriktning i sin plan. På workshopen i november såg merparten av deltagande vårdcentraler att man har svårigheter i att hålla arbetet igång, när man samtidigt är belastad av coronapandemin. Detta gör att arbetet inte går så snabbt framåt som önskvärt.
Etablera hälsocenter i merparten av länets kommuner	Kommunerna i Jönköpings län och Region Jönköpings län satsar gemensamt på att utveckla hälsocenter tillsammans med civilsamhälle och föreningsliv. Hälsocenter är en lokal samverkansmodell för kommuner, vårdcentraler och ideell sektor. Samtliga 13 kommuner i länet deltar nu i samverkan att etablera Hälsocenter.

Uppdrag/mål: Bidrag inom folkhälsoområdet

Aktiviteter	Analys
Uppföljningsbesök till föreningar genomförs	Uppföljning av bidragsgivning till ideella länsorganisationer sker på olika sätt. Generell uppföljning görs i samband med organisationers ansökan för nästkommande år. Utöver detta bjuds årligen cirka 8 föreningar in för ett möte. Beviljade projektmedel följs upp genom inskickad rapport senast 3 månader efter avslutat projekt. Under 2020-2021 har flera organisationer som beviljats projektmedel ansökt om förlängning då pandemin påverkat drift av projekt. Förlängning har beviljats till mars 2022.
Fördelning av bidrag inom folkhälsoarbetet	Förslag till fördelning av bidrag inom folkhälsoområdet sker årligen under hösten. Beslut fattas i december i nämnden för Folkhälsa och sjukvård. Den 14 december godkändes både förslag till bidragsgivning för 2022 samt en utlysning av de medel som kvarstår. Utlysning av dessa sker i mars 2022 då föreningar som inte tidigare sökt medel från Region Jönköpings län uppmuntras att söka organisations- och verksamhetsbidrag för 2022. Organisationer som redan sökt medel och beviljats är inte aktuella vid denna utlysning.

Uppdrag/mål: Hälsa för livet

Aktiviteter	Analys
Meny till invånare	Utvecklingsarbetet som startade under året i Sydöstra sjukvårdsregionen för att öka användningen och utveckla stöd och behandlingsprogrammet *Tobakshjälpen*, har fungerat bra och gett resultat. Arbetet kommer fortsätta även under 2022. Piloten gällande fysisk aktivitet har avslutats och uppfattats positivt av patienter och behandlare. Avtal kommer att tecknas med Region Stockholm som äger programmet Mindfulness.
Utveckling och spridning av fler mötesplatser och hälsocaféer likt hjärtats hus i länet	I slutet av 2021 inleddes arbetet med en ny digital plattform för hälsocafédelarna som tydligare ska vända sig direkt mot invånare. Hälsocenter och Recovery college är nya givna samarbetspartners. Digital mötesplats har genomförts som en pilot vid två tillfällen ”Ärligt talat”. Under 2021 övergick Hjärtats hus från ett arvfondsprojekt till att drivas av Region Jönköpings län. Arbete pågår med breddning av diagnoser från cancer till ett flertal andra diagnoser som till exempel hjärt- och kärl sjukdomar och diabetes. Under året har ett flertal aktiviteter genomförts trots pandemin. Hjärtat hus är uppbyggt kring volontärer, personer med egen erfarenhet. Under hösten genomfördes en gemensam utbildning för Peer, Levande biliotek samt volontärer från Hjärtas hus och gemensamma nätverksträffar har på börjats. Självhjälpsgrupper avseende utmattning, närstående till någon som mår psykiskt dåligt och Förälder/närstående till vuxna barn med missbruk samt vänskap/ensamhet pågår.

Uppdrag/mål: Jämlik rehabilitering

Aktiviteter	Analys
Fortsatt arbete med att utveckla jämlik rehabilitering utifrån patientens behov, tillsammans med kommun, primärvård och specialistvård	Utvecklingen av rehabkedjan bedrivs i samarbete mellan primärvård, kommun och specialiserad vård. Samordningsgrupp rehabilitering är en arbetsgrupp under REKO. I samarbetet har det varit fokus på arbete med rehabiliteringsplan och digital artrosskola. Arbetet har skett med patientmedverkan och involvering av alla vårdnivåers rehabpersonal från början dvs hela rehabkedjan. Under coronapandemin har gruppen arbetat med att utveckla rehabiliteringen för covid-19 patienter på alla vårdnivåer inklusive den kommunala hälso- och sjukvården. Gruppen har även var i delaktig i att ta fram en uppföljning för personer som vårdats för covid-19 inom slutenvården.

Uppdrag/mål: Rehabilitering återgång till arbetet

Aktiviteter	Analys
Optimera sjukskrivningarna inom området psykisk ohälsa	Vårdcentraler inom Region Jönköpings län deltar i ett förbättringsarbete gällande sjukskrivningar inom främst psykisk ohälsa och ospecifik smärta. Det övergripande syftet med förbättringsarbetet är att förenkla och optimera sjukskrivningsprocessen för såväl patient som vårdcentral samt frigöra tid för andra patientgrupper. Förbättringsarbetet har resulterat i att man tagit fram enhetliga rutiner för sjukskrivningsprocessen. Rutinerna kommer att spridas till alla länets vårdcentraler.
Utveckla arbetssätt inom sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen	Forskningsstudien har blivit något försenad på grund av att en komplettering till etikansökan behövdes. Studien startas upp januari 2022.
Utveckla metodstöd	Fortsatt arbete pågår inom förbättringsområdet smärta och psykisk ohälsa.

Strategiska mål: Säker hälso- och sjukvård, och tandvård

Framgångsfaktorer: Effektiva och ändamålsenliga processer

Uppdrag/mål: Säker vård alla gånger

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Vårdprevention	90 %	82 %	Målet är delvis uppfyllt. Den ökning av andel patienter som efter riskbedömning fått åtgärder utförda har under året gått tillbaka till tidigare nivåer. Systematiska utbildningar till alla nyanställda sjuksköterskor och återkommande utbildningarna för undersköterskor planeras vilket kan förbättra resultatet framöver igen.

Aktiviteter	Analys
Säker vård alla gånger	Normalt patientsäkerhetsarbete pågår, med beredskap att hantera specifika pandemirelaterade frågeställningar. Samtidigt pågår förberedelsearbete inför 2022, med anpassning till nationell handlingsplan för patientsäkerhet.
Genomföra patientsäkerhetsberättelser	En ny nationell mall för patientsäkerhetsberättelse (PSB) är framtagen, planering av arbetssätt för rapportering i Stratsys är klar. Arbete med att sammanställa PSB på övergripande nivå pågår.
Genomför patientsäkerhetsronder	Arbetssättet med patientsäkerhetsronder har utvärderats och justerats för att stärka det proaktiva patientsäkerhetsarbetet. Patientsäkerhetsronder i realtid (PiR) inom psykiatrin samt ambulans och akutklinikerna är genomförda och fler kliniker kan nu erbjudas detta. Planering för vårens patientsäkerhetsronder pågår enligt årshjul för patientsäkerhet.
Patientsäkerhetsdialoger	Patientsäkerhetsdialoger och uppföljning av patientsäkerhetsarbetet har genomförts enligt årshjul för patientsäkerhet i anslutning till verksamhetsuppföljningarna.

Uppdrag/mål: Arbeta med strategiska fokusområden för patientsäkerheten

Aktiviteter	Analys
Utveckla arbetssätt och uppföljning av strategiska fokusområden	Ledning och styrning av det systematiska patientsäkerhetsarbetet är intensifierat. Så även arbetet med nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet och patientsäkerhet i det nationella systemet för kunskapsstyrning. Etablering av en lokal samverkansgrupp patientsäkerhet planeras starta upp i februari 2022.

Strategiska mål: Kunskapsbaserad och ändamålsenlig vård

Framgångsfaktorer: Effektiva och ändamålsenliga processer

Uppdrag/mål: Fortsätta det påbörjade arbetet inom kunskapsstyrningen

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Indikatorer i öppna jämförelser		▬	Under 2021 genomfördes ingen Hälso- och sjukvårdsrapport med sedvanlig jämförelse mellan regionerna, utan ett antal mått presenterades enbart på nationell nivå utan data från respektive region. Därför har detta mått inte har något utfall för 2021.

Aktiviteter	Analys
Följer den nationella utveckling och genomför lokala anpassningar vid behov	Region Jönköpings län bevakar utvecklingen av Nationellt kliniskt kunskapsstöd för en hel vårdkedja och deltar i dialog om utveckling av hur regionerna ska kunna hämta nationellt kunskapsinnehåll. Faktagrupperna har börjat revidera dokument utifrån rekommendationerna i Nationellt kliniskt kunskapsstöd. Ett arbete är påbörjat med prototyper för visning av Fakta och olika typer av kunskapsstöd inom en handfull programområden på webbplatsen Folkhälsa och sjukvård i syfte att hitta generiska lösningar och gemensamma standarder för innehåll. Utvecklingen integreras i införandet av länsgemensamma programområden och implementering av vårdförlopp.
Utveckla kunskapsstyrning utifrån nationell och sjukvårdsregional modell	Handlingsplanen för etablering av länsgemensamma programområden och stödstrukturer för kunskapsstyrning förtydligas som utgångspunkt för fortsatt arbete. Planen beskriver syfte och mål, sammanhang, prioriterade aktiviteter samt roller och ansvar i etableringen vilket har identifierats är viktiga delar där gemensam uppfattning är avgörande för att komma vidare i utvecklingen.

Uppdrag/mål: Personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp

Aktiviteter	Analys
Fortsätta arbetet med personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp	Arbetet med införande av personcentrerade och standardiserade vårdförlopp (PSVF) pågår. Under året är PSVF för stroke/TIA, reumatoid artrit samt Höftledsartros införts. Fler vårdförlopp är på gång.

Uppdrag/mål: Samarbetsvård - kroniska sjukdomar

Aktiviteter	Analys
Somatisk hälsa vid psykisk sjukdom	Projektet Sammarbetsvård psykisk hälsa har startat främst i samverkan mellan vuxenpsykiatriska klinikerna, folkhälsa, primärvård och kommuner. Arbetet sker något långsammare på grund av coronapandemin.
Omhändertagande av patienter med kronisk sjukdom	Arbetet sker inom ramen för Tillsammans för bättre hälsa och jämlik vård. Uppföljning av hur hjärtsviktsmottagningar utvecklats, planeras under hösten. Andra utvecklingsinitiativ som pågår är t ex inom ramen för vårdsamordningsprocessen och målsättningarna inom patientkontrakt samt inom samarbetsvård psykisk hälsa. En ny modell för att analysera särskilda riskfall vid utskrivning har påbörjats. Syftet är att förstärka överföring till primärvård när det är angeläget. Metoden har börjat användas för patienter med covid-19 där en stor risk för svår sjukdom identifierats.

Aktiviteter	Analys
Förbättra konsultstöd från specialistvården till primärvården	Arbetet med att utveckla konsultstöd mellan specialistsjukvård och primärvård för personer med kroniska sjukdomar har delvis pausats på grund av coronapandemin. Det har dock skett annat utvecklingsarbete framförallt i projektet "säker covid", där ett nära samarbete med infektionsspecialist och primärvård har möjliggjort ett bättre proaktivt omhändertagande av personer med risk för allvarlig covidsjukdom. Arbetssättet kan bli en modell för hur samarbetet kan utvecklas även för andra diagnosgrupper.

Uppdrag/mål: Palliativ vård - vård i livets slutskede

Aktiviteter	Analys
En utredning ska göras ihop med kommunerna	Arbete i samverkan mellan specialistvård, vårdcentrals- och kommunnivå utifrån utredningens rekommendationer pågår.
Vårdplatser för specialiserad palliativ vård	Ett arbete pågår med att tillskapa palliativa åtgärdsplatser på länets tre akutsjukhus.
Specialiserad sjukvård i hemmet	Specialiserad sjukvård i hemmet (SSIH) ska ge ett ökat stöd till primärvården och kommunerna samt till slutenvårdskliniker på sjukhusen.

Uppdrag/mål: Samordning av det suicidpreventiva arbetet

Aktiviteter	Analys
Arbeta med samordning av suicidprevention	Under året har nätverksträffar genomförts med de lokala samordnarna för suicidprevention. Den grundläggande suicidpreventionsutbildning som alla kommunsamordnare erhållit har följts upp. Grundutbildning i suicidprevention har genomförts tillsammans med Räddningstjänsten för blåljuspersonal (polis, ambulans, räddningstjänst). Studien kring "attityder till screening för beroendeproblem och suicidalitet" har fortsatt och resultaten är nu klara. Psykiatriveckan fick i år en egen dag om suicidprevention och suicidpreventiva veckan utökades till att fler aktörer från länet deltog. Suicidprevention har även varit med som en del i Folkhälsomyndighetens satsning för Antistigma i Region Jönköpings län.

Uppdrag/mål: Våld i nära relationer

Aktiviteter	Analys
Fortsatt utveckling och utvärdering av modellen inom hela länet	Behandling av våldsutsatta och våldsutövare är etablerad. Behandling av barn har delvis startat. Det pågår en utveckling inom området där alla barn som har föräldrar aktuella inom verksamheten alternativ till våld, ATV, ska ha rätt till information och avlastande samtal. I vissa fall erbjuds även barnen psykologsamtal.

Uppdrag/mål: Habilitering som ger stöd och behandling till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar

Aktiviteter	Analys
Beslut kring habiliteringens verksamhet vad gäller lokaler	Tillfälliga lokaler på Mossle-området har möjliggjort en förbättrad arbetsmiljö för verksamheten. Då verksamhetens lokaler inte behöver vara knutna till sjukhuset har regionfastigheter påbörjat ett arbete med att finna lämpliga lokaler i Värnamo.

Uppdrag/mål: God läkemedelsanvändning

Aktiviteter	Analys
Lagernivåer av kritiska läkemedel	Arbetet kring lagernivåer av kritiska läkemedel för sjukhusens räkning påbörjades innan pandemin och har i och med densamma intensifierats. Region Jönköpings län arbetar även i nationella konstellationer för att säkra tillgång och fördelning av viktiga läkemedel där tillverkande företag flaggat för bristsituationer.
Undvika olämpliga läkemedel hos äldre	Flera aktiviteter pågår kontinuerligt för att undvika olämpliga läkemedel till äldre, tex läkemedelsgenomgångar, handlingsplan äldre och läkemedel och olika utbildningsinsatser. Arbete inom trygg och säker sjukvård och omsorg samt arbete med patientkontrakt och läkemedelsplan fortgår. Revidering av häftet "Läkemedelsbehandling av de mest sjuka och sköta äldre" pågår. Handlingsplan för säker användning av opioider är framtagen och godkänd.

Uppdrag/mål: Smittskydd och vårdhygien

Aktiviteter	Analys
Storskalig vaccinationskampanj mot covid-19.	Under december började dos 3 erbjudas till alla över 18 år där det gått sex månader sedan dos 2. Under 2021 har drygt 644 000 vaccindoser givits i länet. Vid årsskiftet var täckningsgraden i länet 87 procent för dos 1 och 84 procent för dos 2 hos personer som är 12 år eller äldre. Bland personer från 18 år hade 33 procent fått dos 3.
Förstärkning av vårdhygiens arbete mot primärvården.	Fokus under hösten har legat på att identifiera vilka behov som finns i primärvården och vad för vårdhygieniska aktiviteter som behöver skapas och stärkas. Tid har lagts på att upprätta en preliminär handlingsplan med mål för kommande år, och att planera aktiviteter för 2022.

Uppdrag/mål: Kris- och katastrofmedicinskberedskap

Aktiviteter	Analys
Civilt försvar	Arbetet utifrån uppdaterade överenskommelser mellan Sverige Kommuner och Regioner (SKR) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) samt Socialdepartementet pågår. Beredskapssamordnare med ansvar för regionövergripande kontinuitetsplanering och Risk och säkerhetsanalys (RSA) har anställts. Projektledare för området försörjningsberedskap har anställts. Övningsverksamheten ses över och utökas enligt överenskommelsen. Övriga uppdrag planeras och kommer att startas 2022.
Kompetenshöjning gällande totalförsvar mm	På grund av pandemin har planerade utbildningar inom området fått skjutas framåt, det gäller till exempel de sista delarna av

Aktiviteter	Analys
	totalförsvarsövningen som planerats.
Översyn av lagerhållning och lokaler	Utifrån uppdraget om försörjningsberedskap i överenskommelsen om civilt försvar för hälso- och sjukvården har en projektledare anställts med uppdraget att kartlägga området och föreslå förstärkningar för att möta de krav som ställs vid höjd beredskap. Arbetet har påbörjats med planering och kommer att fortgå under kommande år. De mest prioriterade områdena är läkemedel, blod, medicinsk teknik och sjukvårdsmaterial samt lagerhållning av dessa.
Utbildning i kris- och katastroflägen	Utbildningsverksamheten har påverkats av pandemin. Dock har regional grundkurs i katastrofmedicin hållits vid två tillfällen och utbildning inför pågående dödligt våld har genomförts. Övning i särskild sjukvårdsledning har genomförts både fysiskt och digitalt under året.

Uppdrag/mål: Idéburen offentligt partnerskap

Aktiviteter	Analys
Ta fram en strategi för arbetet med idéburen offentligt partnerskap	Under 2021 har riktlinjer för IOP (idéburet offentligt partnerskap) tagits fram. Nästa steg blir att upprätta ett IOP med den ideella förening som aviserat IOP en längre tid. Detta planeras under våren 2022.

Uppdrag/mål: Tydliggöra länsklinikernas uppdrag

Aktiviteter	Analys
Nya riktlinjer för länsklinikerna	En utredning om länsklinikernas uppdrag har under året slutförts. En workshop genomfördes under hösten med verksamhetschefer och ytterligare en workshop genomfördes i samverkan med en parlamentarisk politisk grupp. Utifrån detta är ett tjänstemannaförslag framtaget och frågan kommer beredas politiskt i januari 2022. I förslaget finns uppdraget för länsklinikerna beskrivet utifrån fyra områden; fast bemanning, kompetensutveckling, ansvar för akutsjukhusen samt ansvar för den nära vården i alla länsdelar.

Uppdrag/mål: Akutsjukhusens uppdrag

Aktiviteter	Analys
Tydliggöra akutsjukhusens uppdrag	En utredning är slutförd, och en definition och beskrivning av vad som krävs för tre välfungerade akutsjukhus i Region Jönköpings län är framtaget. En workshop med sjukvårdsdirektörer, verksamhetschefer tillsammans med en parlamentarisk politisk grupp har genomförts under hösten. Utifrån detta är ett tjänstemannaförslag framtaget som kommer beredas politiskt under januari 2022. I förslaget beskrivs vad som *måste* finnas på akutsjukhus och vilka funktioner som *bör* finnas. Även tillgång till vårdplatser, lokaler och vilken kompetens som behövs finns beskrivet i förslaget.

Uppdrag/mål: Införa tjänsten SMS livräddare i Region Jönköpings län

Aktiviteter	Analys
Införa och marknadsföra tjänsten SMS-livräddare	Tjänsten infördes 1 september. Marknadsföringsaktiviteter, samt uppföljning av tjänsten pågår.

Framgångsfaktorer: Samverkan med kommunerna

Uppdrag/mål: Samverkan i strategigrupp Barn och unga

Aktiviteter	Analys
Uppföljning av gemensamma aktiviteter och projekt i samverkan	Strategigrupp barn och unga påbörjade arbetet utifrån den nya årsplaneringen och tidplan för ärendeberedning. Ett första möte ägde rum gällande gemensam struktur för handlingsplaner för alla tre strategigrupper. De överenskommelser som finns ses över, för att sedan finnas med i uppföljningen av handlingsplanen.

Uppdrag/mål: Samverkan i strategigrupp Psykiatri och missbruk

Aktiviteter	Analys
Uppföljning av gemensamma aktiviteter och projekt i samverkan	Tillsammans med länets kommuner i strategigrupp Psykiatri och missbruk drivs flera aktiviteter och projekt. Arbetet utgår från statliga satsningar. Exempelvis har en nationell satsning kring suicidprevention startat med lokal samordnare i varje kommun och med mål att skapa handlingsplan/program för suicidprevention. Arbetet stöds av regional samordnare för suicidprevention.
Enhet för omhändertagande av berusade personer etableras (Tillnyktringsenhet TNE)	Verksamheten startades upp, men pausades på grund av pandemin och behov av personalresurs inom covid-19 vården. Verksamheten startade igen första september i nya lokaler i hus D1/D2 på Ryhov.
Stärka vården för beroende och missbruk i samverkan med kommunerna.	Arbetet med uppdragsbeskrivning har inte kommit igång som planerat på grund av att man avvaktat etablering av tillnyktringsenheten. Fokus i beroendevården har hittills under året varit att uppdatera och revidera samverkansöverenskommelse och insatstrappa. Det utgör också ett viktigt underlag för planering av integrerad mottagning. Socialutskottet har lagt förslag om utredning av huvudmannaskapet för vårdansvar för personer med psykisk ohälsa och beroendesjukdom.

Uppdrag/mål: Samverkan i strategigrupp Äldre

Aktiviteter	Analys
Uppföljning av gemensamma aktiviteter och projekt i samverkan.	God samverkan med kommunerna i strategigrupp Äldres olika områden och processer. Arbete utifrån "Bästa platsen att leva och åldras på" pågår som en del i Nära vård omställningen. Där ingår Trygg och säker vård och omsorg, hälsofrämjande och förebyggande insatser. Goda erfarenheter i samband med pandemin tas till vara i samarbetet.

Uppdrag/mål: Samverkan i eHälsorådet

Aktiviteter	Analys
Samverka med kommunerna kring ehälsofrågor	Arbete pågår tillsammans med strategigrupperna Äldre, Barn- och unga samt Psykiatri missbruk, för att se över behovet av IT-stöd i processen kring patienter. Aktuella frågor handlar om informationsöverföring, Link, Mittvaccin med mera.

Uppdrag/mål: Stärka samverkan och samarbetet med kommunerna kring rehabiliteringsprocessen

Aktiviteter	Analys
Samverkan med kommunerna kring rehabiliteringsprocessen	Samverkan med kommunerna kring rehabiliteringsprocessen sker inom ramen för arbetsgruppen samordningsgrupp rehabilitering under REKO.

Framgångsfaktorer: God cancervård

Uppdrag/mål: Standardiserade vårdförlopp cancer

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Standardiserade vårdförlopp - andel patienter i SVF	70 %	66 % 	Målet är delvis uppfyllt. Under den senaste 12-månadsperioden har totalt 2 371 patienter nydiagnostiserats inom cancerförloppen vilket är något fler i jämförelse med motsvarande period förra året. Av dessa har 66 procent inkluderats i standardiserade vårdförlopp och startat behandling vilket är något färre än föregående period då motsvarande resultat var 69 procent. SVF bröstcancer, SVF tjock- och ändtarmscancer, SVF huvud- och halscancer samt SVF malignt melanom är förlopp med hög inklusionsgrad och som når uppsatt mål. Det finns en eftersläpning i dokumentationen vilket gör att andelen totalt sett kan förväntas bli något högre.
Standardiserade vårdförlopp - andel inom max ledtid	80 %	41 % 	Målet är inte uppfyllt. Under den senaste 12-månads-perioden har totalt 1 927 patienter startat behandling i standardiserade vårdförlopp och av dessa har 794 (41 procent) skett inom fastslagen ledtid för respektive förlopp. Motsvarande period föregående år startade 48 procent behandling inom fastslagen ledtid. SVF hjärntumör (80 procent) samt SVF akut leukemi (82 procent) är exempel på vårdförlopp som når uppsatt mål. För övriga vårdförlopp finns en variation mellan 10 till 62 procent inom angiven ledtid. Nationellt är motsvarande resultat för totalt startade behandlingar under året 48 procent med ett spann på 35 till 65 procent mellan regionerna.

Aktiviteter	Analys
Fortsatt utveckling och förvaltning av standardiserade vårdförlopp.	Standardiserade vårdförlopp (SVF) är en del i det ordinarie arbetssättet. Cancervården fortsätter med processorienterat arbetssätt utifrån patienternas väg i vården.

Uppdrag/mål: Screening av tjocktarmscancer

Aktiviteter	Analys
Samordning och planering av tarmscreening	Underlag inför start av tarmcancerscreening är insänt till gemensamt samordningskansli, GSK, vid enheten för cancerprevention och screening, Regionalt cancercentrum Stockholm – Gotland. Screeningverksamheten i Region Jönköpings län startar 2022.

Uppdrag/mål: Prostatacancertestning

Aktiviteter	Analys
Aktivt delta i Sydöstra sjukvårdsregionens arbete för införande av organiserad prostatacancertestning	Region Jönköpings län har åtagit sig att vara pilot i sydöstra sjukvårdsregionen för att skapa en process för erbjudande om organiserad prostatacancertestning (OPT). Ett arbete är startat utifrån den förstudie som gjorts och som inkluderar digitaliserade lösningar för urval och utskick samt svarshantering. OPT planeras vara i drift under 2022.

Uppdrag/mål: Cancerrehabilitering

Aktiviteter	Analys
Fortsatt arbete för att utveckla en trygg personcentrerad, behovsinriktad och resurseffektiv rehabilitering av hög kvalitet	I enlighet med det nationella vårdprogrammet för cancerrehabilitering pågår olika förbättringsinitiativ inom följande områden: Erbjudande om kontaktsjuksköterska och min vårdplan cancer mäts och redovisas centralt. Behovsbedömning och hälsoskattning för cancerrehabilitering implementeras successivt i samband med nationellt införande av digital Min vårdplan. En rehabguide för cancersjukdomar har utarbetats och implementering av länsgemensam mall och arbetssätt pågår för rehabiliteringsplanen. KVÅ-kod finns både för upprättande, revidering och uppföljning.

Uppdrag/mål: Öka deltagandet i screeningprogram

Aktiviteter	Analys
Kommunikationsinsatser för att öka deltagandet i screeningprogram	Arbete pågår för att på olika sätt öka deltagandet. Kommunikationsinsatser i media. Uppsökande verksamhet genom exempelvis att hemtester har skickats till kvinnor som inte deltagit i screening av livmoderhalscancer på minst sju år.

Uppdrag/mål: Avancerad läkemedelsbehandling

Aktiviteter	Analys
Behandlingsenheter	Arbetet har påbörjats och fungerar nu i Värnamo. På Höglandssjukhuset i Eksjö har arbetet försenats på grund av coronapandemin. Även lokalfrågan är ännu inte klar i Eksjö.

Framgångsfaktorer: God tandvård

Uppdrag/mål: Allmäntandvård barn och unga

Aktiviteter	Analys
Revidering av barn- och ungdomstandvårdsprogrammet	Nytt barn- och ungdomstandvårdsprogram har tagits fram och beslutats. Utbildning av medarbetare på bred bas och tillämpning sker successivt.

Uppdrag/mål: Specialisttandvård

Aktiviteter	Analys
Framtagande av mätetal för specialisttandvården	Stor variation i registreringen i journalsystemet T4 har uppdagats liksom olikheter i hur man i verksamheten registrerar remisshanteringen. Arbete pågår för att fastställa ett gemensamt arbetssätt som ska säkerställa att rätt data hämtas ut och registreras i mätetalen.

Verksamhetsstatistik

Primärvård

Egenproducerad vård (inkl såld vård)	2017	2018	2019	2020	2021
Antal besök, läkare	671 731	947 326	692 119	400 402	427 550
Antal besök, annan personalkategori	789 439	757 980	743 314	648 639	602 226
-varav distansbesök utomlänare*	218 028	519 779	268 564	21 137	21 430
-varav distansbesök länsbor	3 003	14 172	10 007	32 002	39 494
Andel distansbesök i länet av länsbor	0,2 %	1,1 %	0,8 %	2,8 %	3,5 %
Länets vårdkonsumtion					
Antal besök, läkare	452 779	455 715	466 782	406 735	433 488
Antal besök, annan personalkategori	843 657	828 406	814 031	740 733	700 079

**Under 2017-2019 hade vårdcentralerna inom vårdvalet underleverantörsavtal med andra digitala aktörer*

Under 2021 ökar antalet besök till läkare i primärvården jämfört med 2020 men når inte upp till de nivåer som var innan pandemin. Besök till andra personalkategorier är lägre 2021 än tidigare och beror på att mycket tid har disponerats för provtagning och vaccinering. Av alla öppenvårdsbesök av länet invånare sker 58 procent i primärvården, det är något lägre än tidigare år och beror på det minskade antalet besök till andra personalkategorier. Andelen distansbesök ökar successivt men är ännu en förhållandevis liten andel. 2021 är det invånarna i länet som ökat antalet digitala besök.

Somatisk vård

Egenproducerad vård (inkl såld vård)	2017	2018	2019	2020	2021
Antal disponibla vårdplatser *	624	598	564	538	540
Vårdtid i dagar	194 676	177 722	172 612	161 008	170 422
Antal vårdtillfällen	48 374	48 918	48 023	43 554	46 294
Medelvårdtid, dagar	4,0	3,6	3,6	3,7	3,7
Antal läkarbesök	360 015	371 475	366 197	331 573	354 320
Antal besök annan personalkategori	292 970	297 441	300 388	289 456	309 391
Varav distansbesök	0	0	248	2 184	8 291
Andel distansbesök	0,00 %	0,00 %	0,04 %	0,35 %	1,25 %
Länets vårdkonsumtion **					
Vårdtid i dagar	208 757	192 707	187 891	175 039	185 979
Antal vårdtillfällen	51 335	52 318	51 246	46 615	49 356
Antal läkarbesök	389 405	400 238	401 329	365 352	384 424
Antal besök annan personalkategori	291 704	295 008	299 590	287 093	306 323

**Disponibel vårdplats: Vårdplats i sluten vård med fysisk utformning, utrustning och bemanning som säkerställer patientsäkerhet och arbetsmiljö.*
***Länets vårdkonsumtion speglar den vård länets invånare har konsumerat. Detta beräknas genom att såld vård exkluderas från den egenproducerade vården och köpt vård från andra aktörer tex andra regioner läggs till.*

Inom den specialiserade somatiska vården ökar såväl öppenvården som slutenvården under 2021 jämfört med 2020 men är något lägre än innan pandemin. Andelen distanskontakter ökar men är fortfarande en väldigt lång andel av besöken.

Specialiserad psykiatrisk vård

Egenproducerad vård (inkl såld vård)	2017	2018	2019	2020	2021
Antal disponibla vårdplatser	137	129	120	114	117
Vårdtid i dagar	42 104	39 478	38 014	35 097	36 582
Antal vårdtillfällen	4 177	4 040	4 247	4 093	4 056
Medelvårdtid, dagar	10,1	9,8	9,0	8,6	9,0
Antal läkarbesök	26 907	27 380	30 014	27 432	30 602
Antal besök annan personalkategori	110 955	108 128	112 628	104 709	103 821
Varav distansbesök	0	0	191	2 175	10 497
Andel distansbesök	0,00 %	0,00 %	0,13 %	1,65 %	7,81 %
Länets vårdkonsumtion					
Vårdtid i dagar	52 256	48 442	46 141	43 271	46 569
Antal vårdtillfällen	4 221	4 126	4 241	4 034	4 150
Antal läkarbesök	25 309	26 203	28 599	26 123	29 334
Antal besök annan personalkategori	108 258	105 761	109 803	101 959	100 754

Den specialiserad psykiatriska slutenvården är relativt stabil över tid. Inom öppenvården är antalet läkarbesök 2021 på samma nivå som 2019 medan besök hos annan personalkategori är på lägre nivå än tidigare. Inom den psykiatriska vården ses en kraftig ökning av andelen digitala besök som 2021 uppgick till nästan åtta procent.

Tandvård

	2017	2018	2019	2020	2021
Barn och ungdomstandvård*					
Antal behandlade barn hos folktandvården	66 650	67 659	67 789	64 126	61 413
Antal behandlade barn hos privat tandläkare	7 054	7 725	8 360	8 555	8 547
Allmäntandvård vuxna: Antal behandlade patienter	83 495	78 486	75 193	65 314	63 206
Specialisttandvård: Antal behandlade patienter	10 796	11 358	11 539	9 836	10 306
Tandvård för patienter med rätt till tandvårdsstöd	9 699	9 768	9 835	4 468	5 913
Antal patienter, munhälsobedömning	4 469	4 229	4 077	1 648	2 695
Antal patienter, nödvändig tandvård	3 727	3 957	3 971	3 068	3 444

**2017 räknas åldrarna 3-21 år som barn- och ungdomstandvård. 2018 räknas åldrarna 3-22 år som barn- och ungdomstandvård. 2019-2021 räknas åldrarna 3-23 år som barn- och ungdomstandvård. På samma sätt räknas man som vuxen från och med 22 år 2017, från och med 23 år år 2014–2016, från och med 22 år 2017, från och med 23 år 2018 samt från 24 år 2019-2021.*

Allmäntandvård

Det minskade antalet behandlade vuxna patienter beror på en minskad produktion under pandemin. Antalet behandlade patienter med rätt till tandvårdsstöd ökar jämfört med 2020 men är väsentligt lägre än tidigare år. Det beror till största delen på att munhälsobedömningar, där vårdbehov upptäcks, inte kunnat genomföras fullt ut på grund av besöksförbud på boenden. Barntandvården har fortlöpt enligt planering och det minskade antalet behandlade patienter är en följd av förlängt revisionsintervall för friska individer.

Specialisttandvård

Antal behandlade patienter har minskat något inom käkkirurgi där det ses en nedgång i antal besök, främst beroende på minskade resurser på operations- och narkospersonal.

Strategiska mål: Ledning, utveckling och kommunikation

Framgångsfaktorer: Mål och tillitsbaserad styrning

Uppdrag/mål: Process för ökad tillitsbaserad styrning och ledning

Aktiviteter	Analys
Region Jönköpings läns målstyrning ses över	Uppdraget i Budget 2021 är att Region Jönköpings län ska initiera en process för ökad tillitsbaserad styrning och ledning genom delaktighet av medarbetare och i dialog med länets kommuner för att utveckla Region Jönköpings läns målstyrning på fullmäktige- och nämndnivå. Den modell som Region Jönköpings län använder för planering, ledning och uppföljning av verksamheten har sin grund sedan 1990-talet men har utvecklats och anpassats löpande. Modellen bygger på vision, värderingar/ledningsstrategier, mål, handlingsplaner för förbättring och utveckling, mätetal samt ständiga förbättringar. Några nyckelbegrepp har funnits med i flera decennier såsom *god hushållning* och *kvalitet som strategi*. Ett exempel på arbete som pågår vad gäller ledning och styrning är koppling av de 13 grundläggande värderingarna till fem ledningsstrategier, detta ska bidra till att chefer i organisationen får tydligare vägledning i vilket agerande som behövs för att leva upp till värderingarna. Ett annat arbete som pågår är att utveckla våra samverkansformer inom ramen för vårt samverkansavtal. Här pågår arbetet i såväl Central samverkansgrupp (CSG) som i verksamhetsområdenas samverkansgrupper. Ett väl fungerande samverkansklimat är en viktig förutsättning för delaktighet och involvering. För att inleda arbetet kring tillitsbaserad styrning och ledning genomfördes ett seminarium under budgetberedningens dagar i september 2021. Nästa steg i det arbetet tas i budgetberedningen januari 2022.

Framgångsfaktorer: Kommunikation som verktyg för måluppfyllelse

Uppdrag/mål: Kommunikationen, såväl extern som intern, ska bidra till att stärka varumärket Region Jönköpings län.

Aktiviteter	Analys
Fortsatt stöd för chefers kommunikation, fortsatt utveckling av kommunikationskanaler, samt plattformar för samarbeten och dialog	Arbetet med att utveckla chefssidor på intranätet har av både tekniska som pandemiska skäl fördröjts under 2021, men ska genomföras under 2022.

Lärande och förnyelse

Strategiska mål: Professionell kunskap och förbättringskunskap

Framgångsfaktorer: Lärande i vardagen

Uppdrag/mål: Forskning och utveckling av hälso- och sjukvården

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Antal forskarutbildade medarbetare	125	150	Målet är uppfyllt. Fem medarbetare disputerade under 2021.
Antal publikationer	150	175	Målet är uppfyllt. Antalet vetenskapliga publikationer ökade under 2021.

Aktiviteter	Analys
Skapa stödjande strukturer och processer. Skapa mötesplatser, nätverk och utvärdera	Futurum har ett kontinuerligt arbete att skapa stödjande strukturer och processer för utbildnings- och forskningsuppdrag som finns i verksamheterna i Region Jönköpings län. Fokus har varit på en säker och effektiv process för uttag av hälsouppgifter i forskningsprojekt. Ett arbete pågår med att stödja omställningen till *Nära vård* genom forsknings- och utbildningsuppdragen. Det innebär också att skapa mötesplatser och nätverk för medarbetare med uppgifter och intresse för dessa frågor och att nyttja kompetensen i utvärderingsuppdrag. Arbetet utvecklas och går enligt plan även om fysiska nätverksträffar inte har kunnat genomföras.
Kvalitetsregister	Region Jönköping län har mandaten att samordna kvalitetsregisterutveckling i Sydöstra sjukvårdsområdet. Under 2021 har fokus varit på att stärka samverkan med 12 register, juridiska och ekonomiska aspekter utifrån nytt reglemente från SKR samt att stärka registercentrumets nätverksarbete i sydöstra sjukvårdsregionen.
Klinisk simulering	Klinisk simulering har nu tre fullvärdiga träningsmiljöer. Samverkan med Linköpings Universitet, hjärt- och lungräddningsverksamhet (HLR) och träning av instruktörer är tre viktiga områden. I träningsmiljöerna har också sjuksköterske- och undersköterskeutbildningsprogram genomförts. Samverkan med kommuner och Jönköping University har initierats.
Internationellt arbete	Region Jönköpings läns utåtriktade arbete i internationella nätverk har under pandemins något lugnare höst återupptagits med besök av europeiska nätverk. Samverkan med såväl Skottland, England, Danmark och Finland har genomförts. I samverkan med EU-kontor och SBH har fortsatt kontakter med Italien genomförts. Ett nytt samarbetsavtal med Institute of Healthcare Improvement är på väg att skrivas under. Detta sätter fokus på tillsammans bildens fortsatta fokus i samverkan med våra kommuner samt ett nystartat toppledarprogram.

Uppdrag/mål: Tandvård - Odontologiska institutionen är ett ledande centrum

Aktiviteter	Analys
Inrätta utbildningar för både tandläkare och tandsköterskor i länet.	Ansökan till Universitets kanslersämbete och till myndigheten för yrkeshögskoleutbildningar pågår

Uppdrag/mål: Identifiera arbetssätt eller arbetsuppgifter som inte längre bedöms som värdeskapande och beskriver hur man arbetar med att förändra eller fasa ut dessa.

Aktiviteter	Analys
Respektive verksamhet identifierar arbetssätt eller arbetsuppgifter som inte längre bedöms som värdeskapande och beskriver hur man arbetar med att förändra eller fasa ut dessa.	Arbetet med att identifiera arbetssätt och arbetsuppgifter som inte längre bedöms som värdeskapande är en ständigt pågående process på flera nivåer samtidigt, allt ifrån mötet mellan behandlare och patient till arbetet inom strategiskt ledningsarbete. Exempel är övergång från tidskrävande administrativt manuella processer till digitala.

Uppdrag/mål: Fortsatt arbetet med kapacitet och produktionsstyrning (KPS)

Aktiviteter	Analys
Stödja verksamheten i arbetet med kapacitet och produktionsstyrning (KPS)	Kirurgisk och medicinska verksamhetsområdena genomför kartläggning och utvecklingsarbete för att ta tillvara kapacitet på bästa sätt. Fokus under året har varit att få stöd för schemaläggning. Flera kliniker inom verksamhetsområde kirurgi har en operationsfördelning beräknad på kösituation och produktionsplan.

Uppdrag/mål: Använda SIQ som kvalitets- och ledningsstöd i den nära vården

Aktiviteter	Analys
Arbeta med kopplingen mellan grundläggande värderingar, BSC och ledningsstrategier	Under årets verksamhetsdialoger, där syftet är att föra en dialog om arbetssätt och resultat mellan regionledningsföreträdare och verksamhetsområdesledningar, har fokus legat på de fem ledningsstrategierna; skapa värde med kunder och intressenter, involvera engagerade medarbetare, leda för hållbarhet/god hushållning, utvecklar värdeskapande processer samt förbättrar verksamheten och skapar innovationer. Grafiskt har vi integrerat bilden av de sedan 1990-talet etablerade 13 grundläggande värderingarna med våra fem ledningsstrategier. Under hösten har temat i Nätverk för engagerat ledarskap (NEL), där våra 550 chefer deltar i samtalsgrupper varit ledningsstrategierna. Under 2022 fortsätter NEL:s teman att utgå från vara våra ledningsstrategier. Under hösten har vi genomfört fyra digitala sändningar som vi valt att kalla RJL Fokus ledning. Det är en halvtimmes chefsforum för alla 550 chefer med syfte att kommunicera gemensamma ledningsfrågor för hela organisationen. Utgångspunkten för samtalen som förs i RJL fokus ledning är visionen, värderingar/ledningsstrategier och våra gemensamma uppdrag i budget.

Uppdrag/mål: Undersöka möjligheten att införa en innovationsfond

Aktiviteter	Analys
Undersöker möjligheterna att införa innovationsfond	Finns inskrivet för start i budget för 2022. Samverkan inom plattformens ram pågår liksom fördjupning av samverkan i sydöstra sjukvårdsregionen.

Ekonomi

Region Jönköpings län har som inriktningsmål att ligga i nedre kvartilen avseende strukturjuterad hälso- och sjukvårdskostnad per invånare.

Region Jönköpings län klarar inte målet 2020 som är det senaste resultatåret. Regionen har den 7:e lägsta kostnaden 2020 vilket innebär att Regionen förflyttar sig från att ha legat lägst i riket 2019 till att närma sig mitten.

Differensen till Region Värmland som ligger inom nedre kvartilen är 171 kronor per invånare vilket motsvarar cirka 60 miljoner kronor.

Region Jönköpings län har gjort flera riktade satsningar de sista åren på bland annat God och Nära vård samt extra lönesatsningar på personal vilket kan förklara en förflyttning mot mittenkvartilen. 2020 var också det första pandemiåret och med relativt mycket statliga ersättningar som kan hanterats lite olika mellan regionerna och på så sätt försvåra analysen.

Ett annat sätt att beskriva hälso- och sjukvårdens kostnadseffektivitet är att jämföra kostnad per producerad DRG poäng. En låg kostnad per producerad DRG poäng indikerar en hög produktivitet där regionen levererar mycket vård för insatta resurser. 2020 var Region Jönköpings län den region som hade bäst produktivitet mätt som kostnad per DRG poäng.

Figur 1. Strukturjusterad hälso- och sjukvårdskostnad 2020 kronor per invånare

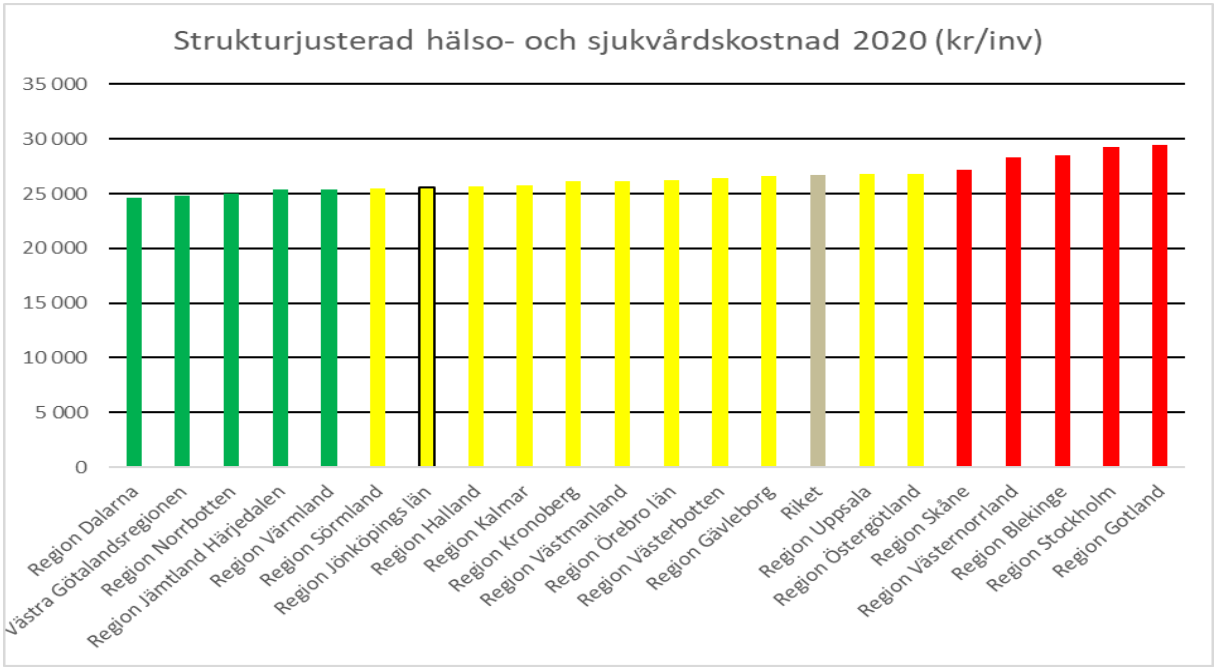

Ett annat sätt att beskriva hälso- och sjukvårdens kostnadseffektivitet är att jämföra kostnad per producerad DRG poäng. En låg kostnad per producerad DRG poäng indikerar en hög produktivitet där regionen levererar mycket vård för insatta resurser. 2020 var Region Jönköpings län den region som hade bäst produktivitet mätt som kostnad per DRG poäng.

Figur 2. Kostnad kronor per producerad DRG poäng 2020 specialiserad somatisk vård

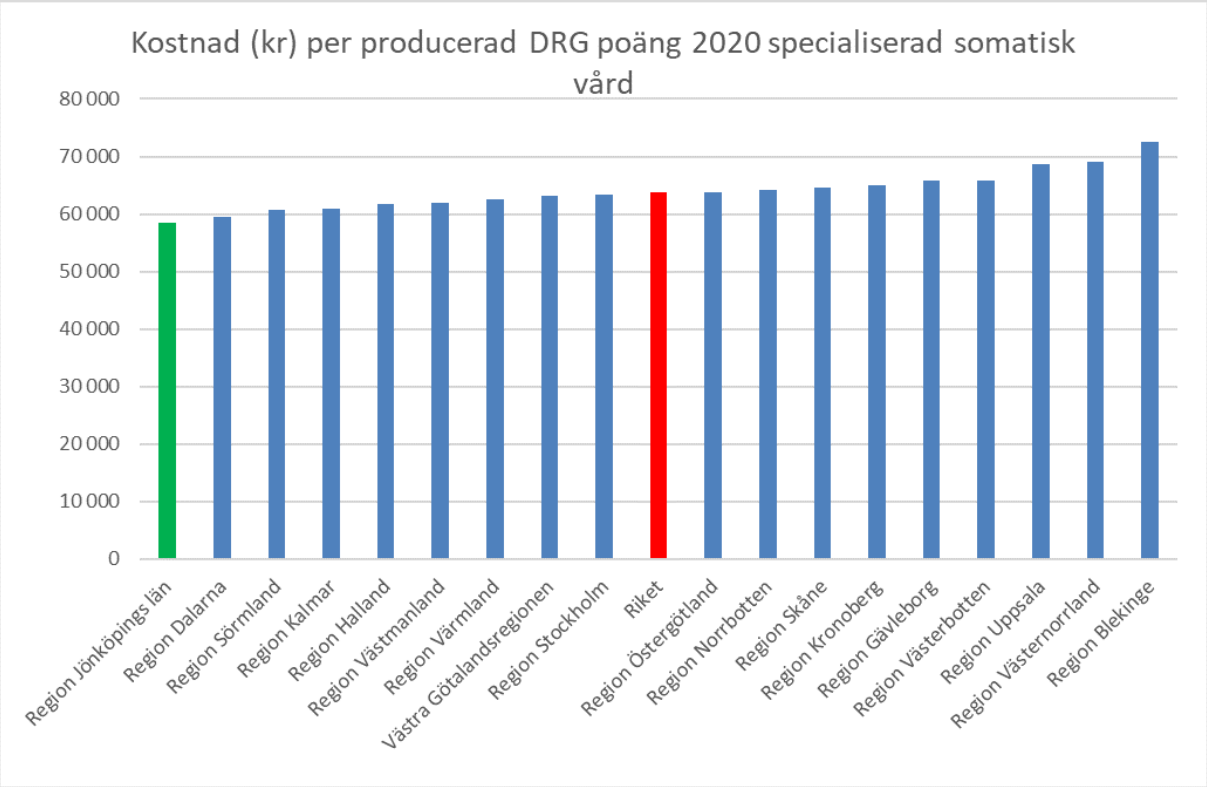

Strategiska mål: God hushållning av resurser på såväl kort som lång sikt

Framgångsfaktorer: Kostnadseffektiv verksamhet

Uppdrag/mål: Arbeta kostnadseffektivt för att uppnå ekonomi i balans

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Ekonomi i balans-FS nämnd	0 tkr	-80 840 tkr	Målet är inte uppfyllt. FS-nämnden redovisar för helår 2021 ett negativt resultat på 80,8 miljoner kronor.

Nettokostnad inom nämnden för folkhälsa och sjukvård per område, mnkr

Område	Utfall 2021	Budget	Avvikelse mot budget
Primärvård	2 061,1	2 185,7	124,6
Specialiserad somatisk vård	6 361,9	6 237,9	-124,0
Specialiserad psykiatrisk vård	1 032,6	958,8	-73,8
Tandvård	290,3	291,8	1,5
Övrig hälso- och sjukvård	433,8	443,7	9,9
Politisk verksamhet	1,1	1,3	0,2
Medicinsk service	49,8	30,7	-19,2
Summa	**10 230,7**	**10 149,8**	**-80,8**

Figur 3. Nettokostnad per område 2020 (exkl tandvård), procent

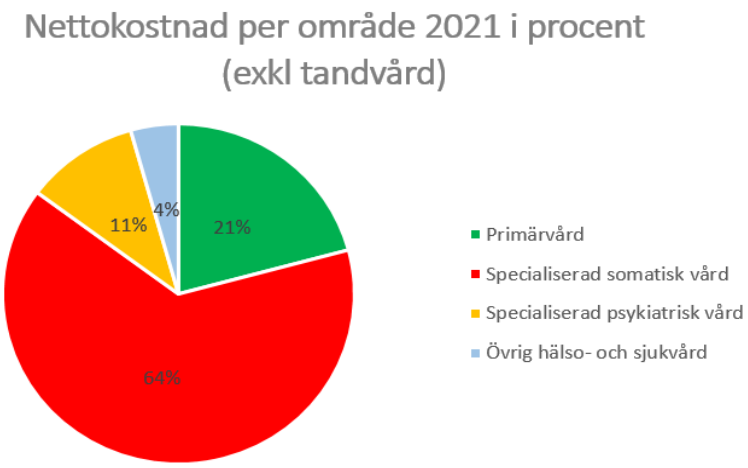

Hälso- och sjukvårdens nettokostnad uppgick 2021 till 10,2 miljarder kronor. (avser nettokostnad inom nämnden för folkhälsa och sjukvård). Nettokostnad per område följer en nationell standard (VI2000) för hur hälso- och sjukvårdens kostnader ska redovisas för att möjliggöra jämförelser oavsett vilken organisation som finns inom respektive region. För att få fram nettokostnad per område fördelas overhead och olika gemensamma kostnader och intäkter ut till ett område. Det innebär att en avvikelse mot budget kan påverkas av detta.

Primärvård
Primärvården finansieras främst genom så kallad kapitering, som innebär att varje vårdcentral ersätts utifrån invånarnas val. Nettokostnaden för primärvården uppgick 2021 till 2 061 miljoner kronor, vilket är en marginell ökning med 0,1 procent. Den låga nettokostnadsökningen beror på höga intäkter för provtagning och vaccinering. Intäkterna för detta har varit högre än kostnadsökningen då även befintlig personal har fått prioritera detta arbete. Primärvårdens andel har under ett par år ökat men minskade med cirka 1 procentenhet 2021 till följd av den låga nettokostnadsökningen. Primärvården har en ekonomi i balans 2021.

Specialiserade somatiska vård
Den specialiserade somatiska vården är till omsättning och andel det största området inom hälso- och sjukvården, 64 procent. Den somatiska vården finansieras i huvudsak genom budgetram. Nettokostnaderna för specialiserad somatisk vård uppgick 2021 till 6 362 miljoner kronor. Det är en ökning med 6,3 procent och den somatiska vården har inte en ekonomi i balans år 2021.

Specialiserade psykiatriska vård
Den specialiserade psykiatriska vården motsvarar till omsättning och andel 11 procent av nettokostnaden för hälso- och sjukvård. Den psykiatriska vården finansieras i huvudsak genom budgetram där budgeten har utökats under året för barn och ungdomspsykiatrin. Nettokostnaden har under ett par år ökat relativt mycket och för 2021 är ökningen 11,1 procent. Kostnaderna ökar för såväl den egna verksamheten som köpt psykiatrisk vård. Kostnadsökningen leder till att en ekonomi i balans inte uppnås 2021.

Tandvården
Tandvården redovisar en ekonomi i balans för 2021 trots vikande patientintäkter till följd av Covid.

Övrig hälso- och sjukvård
Nettokostnaderna för området övrig hälso- och sjukvård uppgick till 434 miljoner kronor 2021 och jämfört med 2020 är det en ökning med 6,6 procent. Området övrig hälso- och sjukvård består av flera delområden som exempelvis smittskydd, mammografi och ambulansverksamhet. Sammantaget redovisas en positiv avvikelse mot budget på 10 miljoner kronor.

Medicinsk service
Medicinsk service finansieras till störst delen av intäkter från köpande verksamheter (primärvård, somatisk- och psykiatrisk vård). Den ekonomiska obalansen förklaras av ökade kostnader inom radiologin och mikrobiologen som inte täckts av befintliga priser.

Uppdrag/mål: Följa omställningen och förstärkningen av den nära vården

Aktiviteter	Analys
Utveckla nyckeltal	Nämndsnyckeltal för att följa förflyttningen i Framtidens hälso- och sjukvård och nära vård är framtagna och godkända i nämnd för Folkhälsa och sjukvård.

Uppdrag/mål: Utreda kostnader för digitala besök

Aktiviteter	Analys
Utreda hur kostnaderna för digitala vårdbesök ska hanteras	En modell med sänkt kostnad för digitala vårdbesök har tagits fram.

Barnmorska
HANNA
Barnmorska

Väsentliga personalförhållanden

Region Jönköpings län är en attraktiv arbetsgivare. Det är ett resultat av samspelet mellan chefer och medarbetare som har förmågan att omsätta grundläggande värderingar och verksamhetsuppdrag i praktisk handling på ett framgångsrikt sätt. Att involvera kompetenta och motiverade medarbetare är nyckeln till framgång.

Att medarbetarna i Region Jönköpings län utför ett viktigt arbete med utmanande arbetsuppgifter har varit tydligt under året. Mycket av fokus har även under 2021 handlat om att hantera pandemin och de utmaningar och påfrestningar den medfört.

Medarbetare i siffror
Verksamheten utförs dels i egen regi, dels av privata aktörer. Region Jönköpings läns planering och åtgärder har betydelse för hela verksamheten, medan detta kapitel handlar om medarbetare anställda i Region Jönköpings län.
Vid utgången av 2021 hade Region Jönköpings län 11 321 anställda. Av dem var 10 564 tillsvidareanställda och 757 visstidsanställda. Utöver dessa avlönades totalt motsvarande 358 årsarbetare med timlön under 2021

Anställningsform	Kön	Heltid	Deltid	Totalt
Antal anställda tillsvidare	Kvinnor	7 132	1 335	8 467
	Män	1 979	118	2 097
Antal anställda visstid	Kvinnor	418	133	551
	Män	174	32	206
Totalt antal anställda		**9 703**	**1 618**	**11 321**

Region Jönköpings län mäter även antal anställda uttryckt i faktiska årsarbetare, vilket visar hur många årsarbetare som varit i tjänst i genomsnitt under året. Hänsyn tas till både tjänstgöringsgrad och frånvaro. I genomsnitt har antalet ökat med 345 faktiska årsarbetare under 2021 jämfört med 2020. Förändringen varierar mellan yrkesgrupperna men beror sett till totalsiffran för Region Jönköpings län både på ett ökat antal årsarbetare (som i sin tur både beror på en ökad sysselsättningsgrad och fler anställda). Ökningen av årsarbetare är många yrkesgrupper kopplad till pandemin och det behov av ökad bemanning som det medfört. Frånvaron har totalt sett ökat under 2021 men det beror på en ökning av föräldraledighet och vård av barn medan sjukfrånvaron har minskat.

Faktiska årsarbetare i genomsnitt 2021-2019

Yrkesgrupp	Faktiska årsarbetare 2021	Faktiska årsarbetare 2020	Faktiska årsarbetare 2019
Ledning och administration	1 880	1 801	1 722
Läkare	1 129	1 083	1 048
Sjuksköterskor (ink barnmorskor)	2 393	2 297	2 275
Tandvård	487	494	512
Teknik, kök och service	836	803	789
Undersköterska/Skötare mfl	1 372	1 327	1 340
Utb fritid och kultur	269	260	250
Övrig vård-, rehab och omsorg	1 044	999	987
Summa	**9 410**	**9 065**	**8 923**

Personalomsättning

Kön	Avgångar antal (tillsvidare-anställda)	Personal-omsättning	Personal-omsättning (exkl pension)	Ny-rekrytering	Nyrekryteringar antal (tillsvidare-anställda)
Kvinnor	691	8,2 %	5,9 %	10,0 %	839
Män	185	8,9 %	6,6 %	12,0 %	249
Totalt	**875**	**8,4 %**	**6,0 %**	**10,4 %**	**1 088**

Strategiska mål: Sveriges bästa offentliga arbetsgivare

Framgångsfaktorer: Ett starkt arbetsgivarvarumärke

Uppdrag/mål: Strategisk kompetensförsörjning

Sveriges befolknings fortsätter att växa och det finns en stor utmaning i att andelen barn, unga och äldre ökar snabbare än den arbetsföra befolkningen. Region Jönköpings län är en attraktiv arbetsgivare vilket bland annat märks i de rekryteringar som genomförts under året där totalt drygt 32 000 kandidater sökt jobb i Region Jönköpings län. Antalet anställda i våra verksamheter fortsätter öka men trots detta krävs fler och andra insatser än bara rekrytering för att möta de demografiska utmaningarna och fortsatt ha en god kompetensförsörjning i verksamheten.

Samarbetet med utbildningsanordnare för att utbilda framtidens medarbetare har fortsatt, trots att situationen med pågående pandemi försvårat uppgiften att ta emot elever och studenter, totalt har ca 9 000 APL- och VFU- veckor genomförts under året.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Kandidatupplevelse - CNPS (Candidate Net Promoter Score)	75 %	57 % ◆	Målet är delvis uppfyllt. För hela perioden 2021 är Region Jönköpings län bättre än 57 % av samtliga andra offentliga verksamheter i samma mätning. Detta är en marginell försämring sedan mätningen efter tertial två 2021 då resultatet var 60 % men samtidigt en klar förbättring mot resultatet för helår 2020 som låg på 45 %. Våra största utvecklingsområden kopplat till kandidatupplevelsen är att skapa ännu bättre insyn i alla steg i våra rekryteringsprocesser och att jobba med att förbättra

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
			helhetsintrycket av vår ansökningsprocess. Som styrkor beskrivs få tekniska problem vid ansökan samt ett gott intryck av intervjutillfället.
Kostnad för bemanningsföretag (hyrkostnad som andel av egna personalkostnader)	2 %	3 % ◆	Målet är delvis uppfyllt. Utfallet ligger över målnivån. Den ackumulerade kostnaden för bemanningsföretag har ökat med cirka 33 miljoner kronor (21,4%) jämfört med samma period 2020. Kostnaden för hyrläkare har ökat med 16,8 mnkr (12,5%) medan kostnaden för sjuksköterskor har ökat med 16,2 miljoner kronor (82,3%) jämfört med samma period föregående år. Handlingsplaner finns i berörda verksamheter för att minska beroende av bemanningsföretag. I vissa verksamheter är de ökade kostnaderna kopplade till pandemin och för att klara bemanningen men det finns också exempel på användande av hyrpersonal för att jobba undan kö inom olika undersökningstyper.

Aktiviteter	Analys
Utbildningsanställningar 2021	I december 2021 var drygt 100 sjuksköterskor och 5 undersköterskor utbildningsanställda på hel eller halvfart. Totalt sökte ca 250 medarbetare till utbildningsanställningarna med start hösten 2021. Inom vissa specialiteter kom dock färre än önskat på utbildningen vid högskola/universitet vilket medförde att tillsättningen inom vissa specialistinriktningar blev något lägre än antalet fördelade utbildningsanställningar. För att öka intresset för utbildningsanställningar har Kirurgisk vård erbjudit traineetjänster inom OP/IVA där medarbetare får prova på att arbeta under tre månader.
Utvärdering av karriärtjänster för yrkesskickliga sjuksköterskor	I den utvärdering som genomförts framkommer bland annat att kliniker med allmänsjuksköterskor som har teamsjuksköterskor är nöjda och att uppdraget fungerar väl. De fördelar som cheferna för dessa kliniker vill framhålla är att klinikerna i större utsträckning har kunna arbeta med att uppdatera PM, rutiner och flera förbättringsarbeten har genomförts. Teamsjuksköterskor har också bidragit med bättre stöttning till nya kollegor, tydligt mentorskap och utbildning på enheten inom exempelvis dokumentation. Utöver detta har även medarbetarna utvecklats, tagit stort ansvar och vuxit som människor och i sin yrkesroll. Det finns fortsatt utmaningar och mer möjligheter med yrkesrollen som teamsjuksköterska, bland annat kopplat till klinker med specialistsjuksköterskor där karriärtjänsten inte införts.
Utveckla kompetensförsörjningsenheten	Kompetensförsörjningsenheten (KFE) fortsätter utvecklingen av rekryteringsprocessen, chefsrekryteringsprocessen, Sveriges bästa kandidatupplevelse, relocation och utlandsrekrytering och utveckling av rekryteringsportalen. För att trygga kompetensförsörjningen utvecklar KFE och bemanningsenheten erbjudandet av rekrytering och bemanning för verksamheterna i Region Jönköpings län. Målgruppsarbetena gällande prioriterade målgrupper inom hälso- och sjukvård fortsätter. Utbildning i kompetensbaserad rekrytering utvecklas för att möta chefernas behov på ett mer flexibelt sätt. Sommarkampanj och rekrytering har utvecklats och är igång för 2022.
Länsöverskridande resursenhet	Bemanningsenheten har vid årsskiftet varit igång ca 6 månader och har

Aktiviteter	Analys
	under 2021 hjälpt 10 avdelningar med sjuksköterskor, 4 avdelningar med undersköterskor och 7 verksamheter med vårdadministration. Behovet av sjuksköterskor och vårdadministratörer har ökat under året medan behovet av undersköterskor inte varit lika stort. Rekrytering av sjuksköterskor, främst till Eksjö, och vårdadministratörer kommer fortsätta under början av 2022.
Medarbetarlöfte	Under året har arbetet startat med att planera för insamling av data för att ta fram ett antal kommunikationsfokus för Region Jönköpings län. Detta kommer utgöra grunden för organisationens medarbetarlöfte. En av våra utmaningar är att förstå vilket nuläge vårt arbetsgivarvarumärke befinner sig i och hur det skiljer sig mot vår målsättning. Med stöd från en extern aktör kommer arbetet 2022 fortsätta med djupintervjuer med personer i ledningen, en enkät till alla medarbetare och analys av leverantörens årliga undersökning av vad som är viktigt för potentiella medarbetare. Nästa steg är en workshop där de tre perspektiven vävs samman och resultaten från workshopen blir en beskrivning hur det är att jobba i Region Jönköpings län, det bästa med oss som arbetsgivare och vad som särskiljer oss från andra liknande organisationer.
Utreda nytt Förmånspaket	Utredning och förslag på införande av en ny förmånsportal för att på ett enklare och bättre sätt kunna synliggöra och administrera våra förmåner har genomförts. Avvaktar beslut om att påbörja en eventuell upphandling under 2022. Höjning av fiskvårdbidrag är beslutat i budget 2022.

Uppdrag/mål: Arbetstidsmodeller

Projektet 80-10-10 dominerades det första halvåret av pandemins verkningar vilket innebar att projektet var satt på paus. Utrymme för att arbeta med den specifika arbetstidsmodellen saknades då personal både var och varit hårt belastad, och arbetet med sommarbemanning tog plats.
Projektet 80-10-10 avslutas vid årsskiftet 2021. Ett avslutande möte har genomförts med berörda chefer och en slutrapport ska skrivas under våren. Ett beslut är taget i styrgruppen om att starta ett projekt som omfattar olika arbetstidsmodeller med fokus på inventering och risk- och konsekvensanalys. Ett nytt projektdirektiv har arbetats fram under hösten och ska ligga till grund för fortsatt arbete.

Uppdrag/mål: Yrkesspecifik introduktion

I samverkan med HR och Kommunikation har grupper etablerats för att se överintroduktionen för både nya medarbetare och nya chefer i regionen. Tema områdena för att stödja nya anställda sjuksköterskor och undersköterskor benämnda RIU (Regiongemensamt introduktions- och utvecklingsprogram) och CUP har samverkat i högre utsträckning än tidigare utifrån deltagarnas egna önskemål samt verksamheternas behov. Pandemin har påverkat genomförandet under våren 2021 medan hösten fungerat enligt plan.

Framgångsfaktorer: Kompetenta, delaktiga och engagerade medarbetare

Uppdrag/mål: En välfungerande lönebildning

Aktiviteter	Analys
Riktad lönesatsning	Löneöversyn 2021 är slutförd. Nya löner betalades ut med junilönen med retroaktivitet från april. De yrkesgrupper som var identifierade och låg längst från den önskade målbilden prioriterades och tog del av del av den riktade satsningen enligt plan. Fördelning och utfall har skett utifrån gruppernas relativa löneläge i förhållande till önskad målbild.

Uppdrag/mål: Fortsätta arbetet för att förstärka det lokala ledarskapet och chefsskapet

Aktiviteter	Analys
Utredning av lokala sjukhusledningar	En utredning kring lokala sjukhusledningar är genomförd. Arbetet inleddes med samtal med verksamhetschefer, därefter genomfördes ett antal workshops som gav fyra alternativa förslag som en mindre arbetsgrupp tog hand om och konkretiserade. Förslaget presenterades och diskuterades under en workshop med verksamhetsföreträdare tillsammans med en parlamentarisk politisk grupp. Utifrån detta är ett tjänstemannaförslag framtaget för lokal ledning sjukhus. Ärendet ska behandlas i nämnden för folkhälsa och sjukvård i januari 2022.

Uppdrag/mål: God samverkan

Aktiviteter	Analys
Översyn av samverkansavtal	Arbete med att ta fram underlag för ett nytt samverkansavtal har pågått under 2021 genom bland annat workshops tillsammans i olika samverkansgrupper. Utkast till nytt samverkansavtal är klart och bedömningen är att det kan förhandlas med fackliga organisationerna under de inledande månaderna 2022.

Uppdrag/mål: Hållbart chefskap

Aktiviteter	Analys
Chefers introduktion	Pågående projekt kring chefers introduktion pausades i samband med pandemin. Nystart av arbetet skedde delvis under hösten med fokus på genomförande av ett antal aktiviteter under nästa år. Arbetet är nära kopplat till pågående projekt med den regionövergripande introduktionen för alla medarbetare. För att komma vidare i vissa delar behöver även det övergripande arbetet kopplat till ledningsstrategier och ledarskapsprofil för Region Jönköpings län inväntas.
Ledarskapsprofil	Arbete med att ta fram en ledarprofil pågår. Utgångspunkten är ledningsstrategierna för framgång samt önskvärda beteenden hos ledare för att främja gott medarbetarskap.
Fortsatt implementering av Lärande och kompetensportalen	Möjligheten att dokumentera medarbetarsamtal finns i LoK (lärande och kompetens) sedan i februari men fortsatt arbete krävs för att stötta chefer i hur systemet bäst kan stödja dialogen med medarbetarna. Under hösten har en pilot påbörjat arbetet med att bygga upp roller och kompetenser. Arbetet löper parallellt med framtagandet av karriärmodeller. Arbetet fortgår under 2022 och när implementeringen av kompetensdelen är genomförd kommer det erbjuda chefer goda möjligheter till systemstöd i sin kompetensplanering/kompetensförsörjning. Det kommer också ge medarbetare en tydlig bild av sin individuella utvecklingsplan och möjliga utvecklings-/karriärvägar.

Uppdrag/mål: Hälsa och likabehandling

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
Personalhälsa - sjukfrånvaro	6,9 %	6,4 % 🟢	Målet är uppfyllt. Sjukfrånvaron är totalt sett under året lägre än föregående år även om den fortsatt ligger på en högre nivå än 2019, som är ett mer jämförbart normalår.

Mätetal	Målvärde	Resultat	Analys
			Nivån kan sett till hela året förklaras med pandemin och Folkhälsomyndighetens rekommendationer att stanna hemma vid minsta symptom. Det är även i år den korta sjukfrånvaron som ligger högre medan den långa ligger kvar på ungefär samma nivå som 2019. Andelen långvarig sjukdom i tabellen beror inte på lägre antal sjuktimmar inom långvarig sjukdom utan att antalet kortvariga sjuktimmar ökat kraftigt i samband med pandemin. Sjukfrånvaron ökade kraftigt i december i samband med ökad smittspridning av covid-19 och låg som enskild månad högre än december 2020. Den höga sjukfrånvaron kombinerat med en kraftig ökning i frånvaro för vård av barn har påverkat bemanningssituationen och medfört att läget varit ansträngt i flera verksamheter under slutet av året. Kvinnor har fortsatt en högre sjukfrånvaro än män och yngre har fortsatt en lägre sjukfrånvaro än äldre. Kontinuerligt arbete fortsätter tillsammans med chefer, HR och AME för att skapa goda förutsättningar för hälsofrämjande arbetsplatser och en långsiktigt god arbetsmiljö.

Sjukfrånvaro i %	2019	2020	2021
Total sjukfrånvaro	5,6	6,9	6,4
Män	3,2	4,3	4,0
Kvinnor	6,3	7,6	7,0
Olika åldersgrupper			
< 29 år	4,8	5,8	5,3
30-49 år	5,7	7,2	6,3
> 50 år	5,9	7,1	6,9
Andel långvarig sjukdom, över 60 dagar, av total sjukfrånvaro	55,3	45,5	50,2

Mättekniken för ovanstående lagstadgad sjukredovisning skiljer sig från Region Jönköpings läns interna redovisning/mätning.

Aktiviteter	Analys
Alla nyanställningar ska utgå från heltid	Riktlinje för heltid som norm finns och ligger till grund för arbetssätt där nyanställda erbjuds heltidsanställning. Den genomsnittliga tjänstgöringsgraden för tillsvidareanställda i Region Jönköpings län ligger på ca 97%. Sett till andelen medarbetare som har en heltidsanställning finns en stor dock en stor skillnad mellan män (94%) och kvinnor (84%). Även om skillnaderna beror på medarbetarens initiativ och önskemål är det ett observandum som ur ett kompetensförsörjningsperspektiv såväl som ur ett långsiktigt jämställdhetsperspektiv kräver fortsatt arbete.
Utveckla naturunderstödd rehabilitering.	Utveckling av Naturunderstödd rehabilitering (NUR) pågår inom verksamhetsområde utbildning och kultur. Under våren 2022 kommer nyckelpersoner inom regionen informeras verksamheten och förbättra

Aktiviteter	Analys
	samverkan med de som skriver remisser.
Implementering av digitalt stöd för SAM-arbetet	Ett systemstöd för det systematiska arbetsmiljöarbetet och arbetet för lika rättigheter och möjligheter har införts under 2021. Målet är att alla verksamheter ska använda verktyget för dokumentation av sitt arbetsmiljöarbete under 2022. Syftet är att ge ökat stöd till chefer som har arbetsmiljöansvar genom enklare och enhetligare arbetssätt. Skyddsombud och medarbetare kommer även stödjas i delaktighet/samverkan. Stödet ger också möjlighet att på övergripande nivå säkerställa att organisationen bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete utifrån det lagstadgade uppföljningsarbetet "årlig uppföljning" och arbete för lika rättigheter och möjligheter.
Anställda ska kunna erbjudas att köpa reseprodukter till ett subventionerat värde av arbetsgivaren.	Arbetet med frågan pausades tillsvidare i mars 2020 med anledning av Coronapandemin. Arbetet har återupptagits under november 2021 med reservation för att nya restriktioner för kollektivtrafikresande har införts december 2021.

Uppdrag/mål: Systematiskt arbetsmiljöarbete

Det systematiska arbetsmiljöarbetet har varit viktigt under coronapandemin. I det dagliga arbetet och inför förändringar har arbete med att undersöka, riskbedöma, åtgärda och följa upp systematiskt genomförts, för att främja en god arbetsmiljö.
Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet är viktig för att reflektera över hur arbetsmiljöarbetet fungerat under året. Om det vid uppföljningen framkommer brister ska dessa åtgärdas för att förbättra arbetssätt. Uppföljningen är ett underlag inför kommande år. Skyddsombud deltar i det systematiska arbetsmiljöarbetet och i arbetsmiljögrupper på olika nivåer sker en samverkan.

Arbetsmiljöfrågorna har stort fokus på säkerhet då arbetsmoment skulle kunna få allvarliga konsekvenser i annat fall. Det arbetet utgår från risk- och säkerhetspolicyn och ingår i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Ett viktigt arbete för att skapa tryggare arbetsplatser har varit initiering av omarbetad utbildning för bemötande i riskfyllda situationer som beräknas vara klar under kommande året. Medarbetare får i sin introduktion information om lokala säkerhetsrisker. Vid behov initieras utbildning inom exempelvis brand eller bemötande av hotfulla situationer.

Rapporterade arbetsolyckor/skador har minskat under 2021 och är på ungefärliga nivåer som innan pandemin. De största orsakerna till arbetsskador är kontakt med kemiskt ämne eller smittämne, som kan antas ha samband med coronapandemin, även hantering av spetsigt föremål/perforation och fallolyckor. Hot och våld ligger på konstant nivå i jämförelse med tidigare år.

Rapporterade tillbud minskade under 2021 i jämförelse mot 2020. Liksom föregående år härrör dessa till coronapandemin ex rutiner som brustit i samband med smittade patienter.

Från och med 2018 följs arbetsrelaterade sjukdomar upp. Under 2020-2021 har de flesta koppling till medarbetare i riskyrken som insjuknat i sjukdomen covid-19. Inga arbetsrelaterade dödsfall har inträffat under senaste tre åren.

Arbetsolyckor/arbetsskador och riskobservationer/tillbud 2017-2020*

Antal	2017	2018	2019	2020	2021
Antal arbetsolyckor/arbetsskador	360	397	457	771	409
- varav kvinnor	269	302	349	649	335
- varav män	91	95	108	122	74
Antal tillbud	374	325	309	542	398

**Med arbetsolyckor/arbetsskador avses en olycka eller skada som uppstått på grund av arbetet och drabbar medarbetare. Det kan gälla kroppslig skada men även ohälsa på grund av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Med tillbud menas en oönskad händelse som skulle kunnat leda till ohälsa eller olycksfall - en avvikelse/händelse där ingen medarbetare skadades.*
**Arbetsskador – uppgifterna visar pågående ärenden.*
**Tillbud – enbart totalt antal tillbud. Könsuppdelad statistik inte tillgänglig.*

Stöd, service och kommunal utveckling

Verksamhetsstöd och service
Verksamhetsstöd och service ger stöd och service till Region Jönköpings läns verksamheter och länets invånare inom 13 olika områden.

Inom Verksamhetsstöd och service pågår ständiga förbättringar för att förverkliga idén om att vara "Din självklara samarbetspartner – tillgänglig, kompetent och värdeskapande" Stort engagemang läggs på att skapa enhetlig service och prissättning samt lika villkor över länets alla delar med fokus på god hushållning.

Några områden har större utmaningar än andra. Område invånarservice med enheten 1177 Vårdguiden på telefon som har hög personalomsättning. Ett annat område är område måltid som arbetar med att komma till rätta med den negativa budgetavvikelsen.

Ytterligare ett område med stora utmaningar är hjälpmedelscentralen, HMC, som har en underskottsproblematik främst beroende på brist av reservdelar vilket medfört större nyinköp av hjälpmedel än normalt.

Ett arbete med att säkerställa lagernivåer av produkter har genererat kvarstående, förhöjda lagervärden och en extern lageryta har införskaffats. Nya servicetjänster har tillkommit för att avlasta vårdverksamheterna under pandemin, detta utifrån rätt använd kompetens inom bland annat vårdnära servicetjänster och läkemedelsförsörjning.

IT-centrum
IT-centrum har det samlade ansvaret för IT i Region Jönköpings Län. I ett nära samarbete med kunderna medverkar IT-centrum till att verksamheterna utvecklas och stöds med bra IT-lösningar. IT-centrum finns i Jönköping, Eksjö och Värnamo, och har ca 200 medarbetare. Arbetet bedrivs enligt ett kvalitetsledningssystem, som är certifierat enligt ISO 9001.
Digitaliseringen driver en fortsatt hög efterfrågan på IT-centrums tjänster. Ett flertal

utvecklingsprojekt har pågått under året. Fokus har legat på Cosmic och dess planerade uppgraderingar.

Invånaren har under året fått tillgång till såväl 1177 sjukvårdsrådgivningens journal som förlossningsjournalen. Dessutom har projekt pågått för kommande införande av såväl digitala kallelser inom flera verksamheter som lösningar inom screeningsverksamheter.

Inom Länstrafiken pågår flera stora initiativ, där bl.a. leverans av nya tekniklösningar till bussar och tåg skett under året. IT-centrum har infört en automatiserad intelligens i form av den digitala medarbetaren Ruben, som kan användas för att eliminera manuella, repetitiva processer i verksamheterna. Flertalet projekt av mer teknisk karaktär har pågått, t.ex. förberedelse för en stor uppgradering av ekonomisystemet Raindance, lösningar inom katalog och behörighetshantering, och effektivare hantering av IT-sårbarheter för att ytterligare stärka IT-säkerheten.

Samarbetet inom Kundgrupp Cosmic har förstärkts, med anledning av den utvecklingssatsning som kundgruppen beslutat om. Även samverkan med Inera och länets kommuner har fortsatt enligt plan.

Coronapandemin har utmanat även IT-centrum. Det har handlat om att säkerställa planerade leveranser, stärka IT-säkerheten, samt stödja verksamheten i förändrade arbetssätt, alltmedan personalen i stor utsträckning arbetat hemifrån. IT-centrum har hållit hög takt i arbetet med kravhantering och test- och kvalitetssäkring, för att kompensera för bortfall av verksamhetsresurser i pågående projekt. Brist på IT-utrustning på marknaden har skapat utmaningar i att möta verksamhetens ökade behov av bärbara datorer och utrustning för videomöten. Prioritering av behoven har skett löpande tillsammans med verksamheterna.

Kommunal utveckling
Region Jönköpings län har sedan regionbildningen år 2015 ett organisatoriskt ansvar för visst primärkommunalt samarbete. Kommunerna i Jönköpings län har enats om samverkan inom ett antal prioriterade områden såsom social välfärd och sjukvård, utbildning, fritidsverksamhet, miljötillsyn samt kurs- och konferensverksamhet. Kommunal utveckling är också en bas för att samordna högskolans verksamhetsförlagda utbildning inom kommunerna.
Kommunal utveckling är kommunernas gemensamma utvecklingspartnerskap där länets tretton kommuner aktivt styr och driver utvecklingsarbetet genom aktiva chefsnätverk/styrgrupper eller liknande och till verksamheten utlånad personal. Primärkommunalt samverkansorgan (PKS) definierar och fastställer vilka prioriterade områden man önskar samverka kring inom ramen för Kommunal utveckling. Syftet med samverkan är att åstadkomma en gemensam verksamhetsutveckling, en effektivare resursanvändning och högre kvalitet i de primärkommunala verksamheterna. Verksamheten finansieras dels genom grundfinansiering från kommunerna, dels genom externa medel såsom projektmedel och statliga satsningar.

Social välfärd och hälso- och sjukvård ser att kommunernas behov av avstämning, samordning har dominerat även verksamhetsåret 2021 där samverkan har stärkts mitt i krisen. Det har erbjudits täta digitala avstämningar för mellankommunal samverkan. Särskild samverkansledning för ledningssystemet/ReKo har regelbundet stämt av samverkan. Samt samråd och nulägesrapporter och gemensam inriktningsbeslut i F-samverkan krisledning, samt socialchefsnätverket. Projekt och utbildningsinsatser har i några fall fått förskjutas i tid, och mycket har kunnat genomföras genom andra former och distanslösningar.

Inom FoUrum fritid så har coronapandemin också påverkat arbetet på Kommunal utveckling, på så vis att samordning har fått en mer betydande roll. Behovet hos kommunerna har varit att ha kontinuerliga avstämningar kollegor emellan samt att i samband med att beslut fattas har ambitionen varit att så långt det varit möjligt hålla en gemensam tråd i länet. Behovet av det kollegiala samtalet och utbytet har varit stort på både operativ och strategisk nivå. Kommunal utvecklingar har bidragit i arbetet genom att öppna upp digitala forum samt bjudit in relevanta aktörer som ett komplement i syfte att fatta så rätt beslut som möjligt. Inom samtliga nätverk har det funnits behov av kontinuerliga avstämningar oavsett storlek på kommun.

Medborgare och kund

Strategiska mål: Jämlik hälsa och nöjda patienter/kunder

Framgångsfaktorer: Hög tillgänglighet

Uppdrag/mål: Förbättra tillgängligheten till 1177 vårdguiden på telefon.

Aktiviteter	Analys
Förbättra tillgängligheten till 1177 vårdguiden på telefon.	För att uppnå det beslutade tillgänglighetsmålet, besvara 75 % av inkommande samtal inom 9 minuter, behöver samtliga regioner (21) vara med samverkan samt att vara fullt bemannade (utifrån antalet invånare i respektive region). I nuläget är endast 10 regioner i samverkan och de flesta regioner är underbemannade och saknar medarbetare i tjänsten vilket leder till att tillgängligheten blir försämrad. Arbete med rekrytering för 1177-enheten i region Jönköping fortgår och som tidigare är målet att bli fullt bemannade, 31 årsarbetare. Rekryteringsaktiviteterna har haft ett positivt utfall de senaste två åren.

Framgångsfaktorer: Vårdnära service

Uppdrag/mål: Arbetsuppgifter som idag till stor del sköts av sjukvårdsutbildad personal ska där det är möjligt, utan ökade kostnader, flyttas över till servicepersonal för rätt använd kompetens

Aktiviteter	Analys
Vårdnäraservice	Utökning av vårdnära servicetjänster har under året skett på Höglandssjukhuset och Länssjukhuset Ryhov där verksamheter i hus D1/D2 står för merparten. Övertagande av måltidshantering på avdelningskök för vissa verksamheter har också genomförts.

Process och produktion

Strategiska mål: Enklare vardag för patienter och medarbetare

Framgångsfaktorer: Sveriges bästa digitala vård och stödsystem.

Uppdrag/mål: Underlätta användandet och kunskap om digitala stöd och tjänster

Aktiviteter	Analys
Arbeta för att öka kunskap kring digitala tjänster inom hela verksamhetsområdet.	För att fortsätta utvecklingen mot digitala tjänster samt underlätta användandet och öka kunskapen har en enklare kartläggning och behovsanalys påbörjats. Internutbildningar har utförts för att öka kunskap och trygghet i att använda digitala tjänster.
Ur ett IT-perspektiv bidra till att underlätta verksamhetens och invånarnas användande av digitala stöd och tjänster	IT-centrum bidrar i det regiongemensamma programmet "Enklare vardag - för patienter och medarbetare". Parallellt genomförs den utveckling och förvaltning som prioriteras av regionens IT-styrgrupper.
Genomföra prioriterade initiativ för att förbättra och tydliggöra regionens användning	Ett program för att göra HSA till källsystem för organisationsinformation har pågått under året, med flera

Aktiviteter	Analys
av organisationsinformation, centrala katalogtjänster och behörighetsstyrning	ingående projekt. Syftet är att skapa god kvalitet i grunddata kring organisationsinformation, och på så vis skapa effektiva gemensamma arbetsprocesser och säkerställa att Region Jönköpings läns alla IT-stöd utgår från gemensam och kvalitetssäkrad grunddata. Parallellt har en förstudie pågått för förbättringar av regionens katalogtjänster i stort, samt ett projekt för en första fas av centraliserad behörighetsstyrning. Den sistnämnda med fokus på uppföljning av behörigheter.

Strategiska mål: Kunskapsbaserad och ändamålsenlig vård

Framgångsfaktorer: Samverkan med kommunerna

Uppdrag/mål: Samverkan i styrgrupp för hjälpmedelsverksamheten

Aktiviteter	Analys
Omvärldsbevaka, identifiera utvecklingsfrågor och ta fram handlingsplaner i samverkan	Implementeringen/utvecklingen av välfärdsteknik pågår mot kommunerna och flera strategiska forum och utbildningar har genomförts där information givits. Detta har skapat dialog om hur vi ska gå vidare. Ett välfärdsteknikråd finns där erfarenheter utbyts. Inom diabetesområdet har en ordnat införandegrupp startats för att kunna få bättre struktur på införande under avtalsperioden. Här har flera regioner visat intresse för vårt arbetssätt.

Uppdrag/mål: Samverkan i eHälsorådet

Aktiviteter	Analys
Verka för god samverkan med länets kommuner	Under året har det nya IT-stödet Mitt Vaccin införts i Region Jönköpings län och samplanering sker för ett kommande införande hos länets kommuner.

Framgångsfaktorer: Effektiva och ändamålsenliga processer

Uppdrag/mål: God läkemedelsanvändning

Aktiviteter	Analys
Lagernivåer av kritiska läkemedel.	Innan pandemin startade hade sjukhusapotekets lagernivåer sett över och höjts för ett stort antal läkemedel. Våren 2020 höjdes lagret ytterligare för läkemedel som var särskilt viktiga för behandling av patienter med Covid-19. Dialog är påbörjad kring framtida behov av lokaler då kommande nationella riktlinjer kring regionernas ansvar för beredskapslagerhållning av läkemedel kan medföra behov av större lageryta.

Strategiska mål: Kostnadseffektiv upphandling

Framgångsfaktorer: Rätt beteende - avtal

Uppdrag/mål: Områden definieras där innovationsvänlig upphandling ska främjas.

Aktiviteter	Analys
Definiera områden där innovationsvänlig upphandling ska främjas.	Vid projektstart för samtliga upphandlingar ska analys göras om det är möjligt att öppna för innovation.

Lärande och förnyelse

Strategiska mål: Professionell kunskap och förbättringskunskap

Framgångsfaktorer: Lärande i vardagen

Uppdrag/mål: Identifiera arbetssätt eller arbetsuppgifter som inte längre bedöms som värdeskapande och beskriver hur man arbetar med att förändra eller fasa ut dessa

Aktiviteter	Analys
Fortsätt effektivisera genom moderna arbetssätt (agilt/lean)	IT-centrum arbetar sedan flera år tillbaka med agila/leana metoder för att höja effektiviteten och undvika tidstjuvar. Under året har insatser genomförts för att ytterligare systematisera IT-centrums resurshantering utifrån behov, planering och utfall. Arbete har också pågått kring att förbättra förvaltningsgruppernas planering och prioritering genom att förfina översiktligheten av kommande behov och pågående uppgifter.
Arbete med att förändra eller fasa ut arbetssätt eller arbetsuppgifter som inte längre bedöms som värdeskapande	Genom att nyttja befintliga elektroniska system har kontrollen av narkotiska läkemedel tagits över av personal från område läkemedelsförsörjning. Inom område Inköp och materialförsörjning har digital dokumentsignering samt schablonberäkning av tidig kostnadsberäkning i investeringsprojekt genomförts.

Ekonomi

Strategiska mål: God hushållning av resurser på såväl kort som lång sikt

Framgångsfaktorer: Kostnadseffektiv verksamhet

Uppdrag/mål: Arbeta kostnadseffektivt för att uppnå ekonomi i balans

Aktiviteter	Analys
Fortsatt arbete med framtagande av regiongemensamma, IT-relaterade avtal (upphandling)	IT-centrum har under året fortsatt att aktivt jobba med att ta fram IT-relaterade avtal med hög kvalitet, såväl kostnadsmässigt som innehållsmässigt. Bland annat har fler upphandlingar av medicintekniska produkter med IT-kopplingar samt arbete med skrivare och tillbehör genomförts. Flera upphandlingar görs i samverkan med andra regioner.

Uppdrag/mål: Lokalförsörjning

Aktiviteter	Analys
Andel tomställda lokaler	Andelen tomställda lokaler som inte berörs av ombyggnationsprojekt uppgår till 1,28%. Dock kommer flera större ombyggnationsprojekt att starta både på Länssjukhuset Ryhov och på Höglandssjukhuset i Eksjö samt att ett pågår i Nässjö.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Befolkning
Befolkningsutvecklingen påverkar dels efterfrågan på våra tjänster, dels storleken på skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Den 31 december 2021 hade Jönköpings län 367 064 invånare, en ökning med 2 054 invånare jämfört med 2020. Förändringen beror i huvudsak på nettoinflyttning och ett födelseöverskott. För första gången sedan år 2000 hade länet ett positivt inrikes flyttnetto. Nio av 13 kommuner ökade sin folkmängd under 2021. Jönköpings län har en långsiktigt positiv befolkningsutveckling med i genomsnitt drygt 2 900 invånare per år de senaste fem åren. Länet har en högre andel personer som är 80 år eller äldre. Andelen 80 år och äldre i länet uppgick den 31 december 2021 till 5,8 procent. Motsvarande andel för riket är 5,3 procent. Andelen utrikesfödda var 18,8 procent den 31 december 2021. Motsvarande andel för riket är 20,0 procent. Variationen inom länet är stor. Lägst andel utrikesfödda har Habo kommun med 8,4 procent och högst andel har Gnosjö kommun med 25,9 procent.

Arbetslöshet och varsel
Under 2020 hände mycket på arbetsmarknaden med anledning av coronakrisen. En del branscher drabbas hårt, andra inte alls. Antalet varsel ökade kraftigt under våren men utfallet blev inte så stort. Ungefär en fjärdedel av länets anställda inom privat näringsliv har berörts av korttidspermitteringar. Arbetslösheten ökade under 2020 men har 2021 succesivt minskat till en lägre nivå än innan pandemin. Långtidsarbetslösheten ligger däremot kvar på en högre nivå vilket tyder på att de som står långt ifrån arbetsmarknaden har fått det ännu svårare. Andelen arbetslösa och personer i program med aktivitetsstöd var i december 2021 5,8 procent av den registerbaserade arbetskraften 16–64 år i länet 2021, vilket är en minskning av arbetslösheten med 1,8 procentenheter från december 2020. Riksmedeltalet var 7,2 procent i december 2021. Nässjö kommun hade länets högsta arbetslöshet med 8,3 procent och Habo kommun den lägsta med 3,2 procent. Andelen arbetslösa i åldrarna 18–24 år var 7,1 procent i december 2021. Motsvarande andel i december 2020 var 10,6 procent. Riksmedeltalet var 8,7 procent i december 2021.

Region Jönköpings läns finanspolicy

Tillgång på kapital har huvudsakligen sin grund i ett sparande för infriande av framtida pensionsförpliktelser. Detta gäller såväl den del som förvaltas inom ramen för pensionsplaceringsförvaltning som den del som förvaltas inom ramen för rörelseplaceringsförvaltning. Därutöver har Region Jönköpings län behov av en likviditet som matchar löpande in- och utbetalningar och som utgör buffert för kortsiktigt negativa förändringar i penningströmmar. Kapitalet förvaltas i två delar, i form av pensionsplaceringsförvaltning och rörelseplaceringsförvaltning.
Enligt finanspolicyn ska pensionsplaceringar allokeras (fördelas) med 20–45 procent i aktiefonder och 50–65 procent i räntepapper och 0–15 procent i alternativa placeringar, som till exempel fastighetsinvesteringar. Genomsnittligt har under 2021 43 procent varit placerat i aktier, 55 procent i räntor och 2 procent i fastighetsinvesteringar.

De finansiella tillgångar som inte räknas som pensionsplacering definieras som rörelseplacering. Förvaltningen av rörelseplaceringar ska ske genom placeringar i riskfria räntebärande instrument där insatt kapital garanteras under förutsättning av inlösen vid förfallotillfällena.

Återlån av pensionsmedel minskade trots livslängdseffekter

Region Jönköpings läns totala pensionsförpliktelser uppgick 31 december 2021 till 9 747 miljoner kronor inklusive särskild löneskatt. Då ingår 41 miljoner kronor som tryggats i pensionsförsäkring (se tabell nedan samt not 20).
Pensionsplaceringarna är lägre än pensionsförpliktelsen, vilket visar att Region Jönköpings län tidigare använt viss del av pensionsmedlen till investeringar och den löpande verksamheten. Trots en hög ökning av pensionsförpliktelserna, främst beroende på livslängdseffekter med 476 miljoner kronor, så minskade de återlånade medlen under 2021. Det beror på en mycket hög värdeutveckling, där netto av realiserade vinster och förluster och orealiserade värdeökningar på pensionsmedel blev 731 miljoner kronor.

Tabell 2. Återlån pensionsmedel 2015–2021

(miljoner kronor)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pensionsförpliktelser							
1. Avsättning inkl löneskatt i balansräkningen	3 236	3 434	3 677	4 065	4 414	4 662	5 264
2. ”Ansvarsförbindelse” inkl löneskatt i balansräkningen	5 225	5 068	4 889	4 753	4 594	4 492	4 442
3. Totala pensionsförpliktelser i balansräkningen enligt fullfondering (1+2)	**8 461**	**8 502**	**8 566**	**8 818**	**9 008**	**9 154**	**9 706**
4. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring*	49	48	46	44	42	41	41
5. Summa pensionsförpliktelser (3+4)	**8 508**	**8 550**	**8 612**	**8 862**	**9 050**	**9 195**	**9 747**
Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde							
6. Pensionsmedelsplaceringar i balansräkningen**	4 630	4 690	4 897	4 912	5 477	5 643	6 434
7a. Pensionsförsäkringskapital	58	57	58	56	58	57	57
7b. Varav överskottsfond	3	3	4	4	3	3	5
8. Summa förvaltade pensionsmedel (6+7a)	**4 688**	**4 747**	**4 955**	**4 968**	**5 535**	**5 700**	**6 491**
Finansiering							
9. Återlånade medel (5-8)	**3 820**	**3 803**	**3 657**	**3 894**	**3 515**	**3 495**	**3 256**
10. Konsolideringsgrad procent (8/5)	**55**	**56**	**58**	**56**	**61**	**62**	**67**

*2015-2017 är cirkavärden pga att upplysningskravet inte fanns de åren, 2018-2021 enligt KPA

** Inklusive upplupna räntor

Händelser av väsentlig betydelse

Coronapandemin
Hälso- och sjukvården har under 2021 till allra största delen handlat om coronapandemin. Vårdcentralerna har under året tagit ett stort ansvar i provtagningen för covid-19, smittspårningen och vaccineringen för covid-19. Under 2021 har drygt 688 000 vaccinationsdoser givits Laboratorieverksamheten tog ett stort ansvar för att säkerställa provtagningen för covid-19.Under 2021 togs 368 899 covid-19 prover på 191 228 unika individer. 30 674 unika länsbor konstaterades ha smittats av covid-19. Det regionala tillväxtarbetet grundas på analyser av regionala förutsättningar, strukturbilder, uppföljningar och utvärderingar i syfte att främja lärande och utveckling. Insatser och kunskaper till följd av pandemiarbetet under 2020 har förmedlats genom nätverk i länet och omsatts i nya riktade insatser under 2021.

Större investeringar
Under året investerade Region Jönköpings län totalt 572 miljoner kronor för en ytterligare förbättrad hälso- och sjukvård genom om- och nybyggnation på de tre sjukhusområdena och vårdcentraler, samt satsning på kollektivtrafik. De största projekten är nybyggnation av hus D1/D2 vid Länssjukhuset Ryhov samt Råslätts Vårdcentral

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Strategiska mål: God hushållning av resurser på såväl kort som lång sikt

Framgångsfaktorer: Kostnadseffektiv verksamhet

Uppdrag/mål: Arbeta kostnadseffektivt för att uppnå ekonomi i balans

Mätetal	Målvärde	Resultat
Ekonomi i balans-Region Jönköpings län	0 tkr	643 961 tkr

Aktiviteter	Analys
Under 2021 påbörjas ett arbete med att utvärdera och arbeta fram målet för egenfinansiering för nästkommande period.	I arbetet med att arbeta fram mål för egenfinansiering för nästkommande period inväntas och beaktas förslaget från utredningen om God kommunal hushållning i det fortsatta arbetet.

Finansiell analys

Syftet med den finansiella analysen är att beskriva Region Jönköpings läns finansiella styrka och klargöra om organisationen, ur finansiell synvinkel, har en god hushållning.

I den solidariskt finansierade och demokratiskt styrda välfärden är verksamheten målet och ekonomin medlet. Det övergripande finansiella målet för god hushållning är att vi över tid ska finansiera investeringarna med egna medel. Utgångspunkten är att Region Jönköpings läns verksamheter inte kostar mer än vad som kan finansieras genom skatteintäkter och statsbidrag. Region Jönköpings läns ekonomiska resultat ska vara på en nivå där såväl konjunktursvängningar som framtida åtaganden kan klaras. Det handlar om att klara pensionsåtaganden gentemot personalen, investering och finansiering i all verksamhet som Region Jönköpings län ansvarar för. För att tydliggöra detta och åstadkomma en mer rättvisande redovisning förändrade dåvarande landstinget redovisningen av pensioner i enlighet med den så kallade fullfonderingsmodellen från och med 2008, från att tidigare redovisat enligt blandmodellen.

(Beskrivning av fullfondering och blandmodell finns på sidan xx i not 1 Redovisningsprinciper).

Mål: Investeringar ska över tidsperioden 2015-2025 egenfinansieras till 100 procent.
Resultat: 123 procent. Målet är uppfyllt för åren 2015–2021.

Finansiella målen uppfyllda i år och över tid

Det övergripande finansiella målet är att verksamhetens resultat över tid ska finansiera investeringarna. Resultatet måste därmed vara på en nivå som möjliggör detta. Under åren 2004–2014 klarade Region Jönköpings län att egenfinansiera investeringarna. Nuvarande period för egenfinansiering omfattar åren 2015–2025. Över tid ska även verksamhetens nettokostnad utgöra högst 98 procent av skatteintäkter och statsbidrag/kommunal utjämning och att finansnettot på tillgångsförvaltningen ska täcka de finansiella kostnaderna avseende pensionsskulden.

För periodens sju första år har investeringarna fullt ut finansierats med egna medel, med en marginal på 1 223 miljoner kronor.

Verksamhetens nettokostnad uppgick 2021 till drygt 94 procent av skatter, statsbidrag och utjämning. Sammanlagt sedan 2015 uppgår nettokostnaden till 95 procent, så målet om högst 98 procent över tid är uppfyllt.

Finansnettot 2021 visar plus 518 miljoner kronor, främst beroende på höga realiserade vinster samt höga orealiserade värdeökningar. Finansnettot för tiden 2015 fram till 2021 justerat enligt verkligt värde visar plus 971 miljoner kronor, vilket innebär att målet om finansnetto i balans över tiden är uppfyllt. Mer om detta i finansnettoavsnittet på sidan 100.

Tabell 3. Verksamhetens resultat och egenfinansiering

(miljoner kronor)	2015–2020	2021	2015–2021
Verksamhetens resultat	3 061	756	3 817
Egna medel i förhållande till nettoinvesteringar	**587**	**636**	**1 223**
Verksamhetens nettokostnad/Skatter, statsbidrag (%)	**95,2**	**94,1**	**95,0**
Justerat finansnetto enligt verkligt värde	**453**	**518**	**971**

Årets resultat mycket över budget

Årets resultat på 1 274 miljoner kronor är 644 miljoner kronor högre än budget. Det består av negativ avvikelse på nettokostnaden med 36 miljoner kronor och positiva avvikelser på skatteintäkter med 321 miljoner kronor och på generella statsbidrag och utjämningssystemet med 31 miljoner. Det gör att verksamhetens resultat (resultat före finansnetto) är 316 miljoner kronor högre än budget. Det totala finansnettot är 328 miljoner kronor högre än budget, där kostnaden för värdesäkring av pensioner visar 159 miljoner kronor i negativ avvikelse, främst till följd av effekter av höjd livslängd. Finansnettot avseende tillgångssidan (finansiella placeringar) visar 487 miljoner kronor i positiv avvikelse.

Årets resultat jämfört med föregående år

För att jämföra resultaten mellan åren brukar vi lyfta fram händelser av jämförelsestörande karaktär och engångshändelser. Även året 2021 har påverkats av fortsatt pandemi. Stora insatser har skett inom vården för att hantera Covid-19-patienter samt för att minska den uppskjutna vården. Region Jönköpings län hade enheter som gick på krislägesavtal hela första halvåret. Staten fortsatte också att ge riktade stöd i form av provtagnings- och vaccinationsersättning inom vården samt viss ersättning för intäktsbortfallet inom trafiken. Åren 2021 och 2020 är svåra att jämföra med varandra eller med tidigare år med hänsyn till coronapandemin.

Under året har vissa händelser som kan ses som jämförelsestörande inträffat. Livslängdsantaganden i RIPS (Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld) har höjts. Det innebär en ökning av totala pensionsskulden på totalt 476 miljoner kronor, där 310 miljoner kronor ökat verksamhetens nettokostnad och 166 miljoner kronor avser höjd finanskostnad. Region Jönköpings län har under 2021 fått merkostnadsersättning avseende covid-19 december 2020 på 60 miljoner kronor. Ersättningen för december var inte beslutad vid bokslutet 2020 varför det inte kunde hanteras då. Under året har Länstrafiken fått miljöbonus från Statens energimyndighet för inköpta elbussar på 25 miljoner kronor.

Årets resultat är 162 miljoner kronor högre än 2020. Rensat för livslängdseffekter och elbusspremie samt överföring av merkostnadsersättning till 2020 så är årets resultat 493 miljoner kronor högre än 2020. Det högre resultatet beror främst på finansnettot, som totalt är 776 miljoner kronor högre. Detta hänförs mest till realiserade och orealiserade värdeförändringarna på placeringar, som i år är plus 726 miljoner kronor mot förra årets plus 91 miljoner. Även kostnaden för värdesäkring på pensioner är 151

miljoner kronor lägre 2021 rensat för livslängdseffekten. Verksamhetens resultat är jämförbart 283 miljoner kronor lägre än förra året.

Tabell 4. Resultaträkning

(miljoner kronor)	Utfall 2020	Utfall 2021	Avvikelse mot budget
Verksamhetens intäkter	3 051	3 581	
Verksamhetens kostnader	-13 639	-15 160	
Avskrivningar	-406	-452	
Verksamhetens nettokostnad	**-10 993**	**-12 031**	**-36**
Skatteintäkter	9 144	9 644	321
Generella statsbidrag o utjämning	3 053	3 143	31
Verksamhetens resultat	**1 204**	**756**	**316**
Finansnetto tillgångar	206	831	487
Finansnetto skulder (pensioner)	-298	-313	-159
Årets resultat	**1 112**	**1 274**	**644**

Egenfinansiering av investeringar över tid

Målet om egenfinansiering av investeringar förutsätter ett överskott på verksamhetens resultat som tillsammans med avskrivningskostnader täcker årets investeringar.

Då egenfinansiering uppnåtts till och med 2014 gick Region Jönköpings län från och med 2015 in i en ny avstämningsperiod för egenfinansiering vilken omfattar 2015–2025. I samband med införandet av verkligt värde på pensionsplaceringarna så ändrades egenfinansieringsmåttet till att utgå från verksamhetens resultat. Denna förändring skedde dels beroende på de stora svängningarna mellan åren som verkligt värde medför och dels att avkastningen på tillgångsplaceringarna ska täcka de finansiella kostnaderna avseende pensionsskulden och inte användas till investeringar.

För periodens sex första år, till och med 2020, översteg verksamhetens resultat tillsammans med avskrivningarna investeringarna med 587 miljoner kronor. Verksamhetens resultat 2021 som tillsammans med avskrivningarna är 1 208 miljoner kronor är 636 miljoner kronor högre än nettoinvesteringarna. Ackumulerat för 2015-2021 är investeringarna egenfinansierade med 1 223 miljoner kronor. Motsvarande 122,9 %.

Nettoinvesteringarna på 572 miljoner kronor är cirka 378 miljoner kronor lägre än budget och nivån minskade med drygt 400 miljoner kronor mot 2020. För perioden 2015-2021 har investeringarna fullt ut finansierats med egna medel, med en marginal på 1 223 miljoner kronor. Enligt budget 2020 hanteras investeringar som avser köp av tåg som tidigare leasats (156 miljoner kronor 2019) utanför målet om egenfinansiering. Med hänsyn till detta är hela periodens marginal 1 379 miljoner kronor. Investeringarna 2022 förväntas uppgå till 928 miljoner kronor.

Region Jönköpings läns investeringsutgifter bedöms uppgå till i genomsnitt cirka 925 miljoner kronor per år fram till och med 2024.

2021 uppgick investeringsutgifterna till 581 miljoner kronor, investeringsbidrag erhölls med knappt 8 miljoner kronor och inventarier såldes för knappt 2 miljoner. 306 miljoner kronor investerades i byggnader och mark. Här utgör de största utgifterna i miljoner kronor:

- Hus D1 Ryhov – 50 miljoner kronor
- Komponentsutbyten – 37 miljoner kronor
- MR 3-Tesla Eksjö – 25 miljoner kronor
- Råslätts Vårdcentral – 24 miljoner kronor
- HAI ombyggnad av 3 labb Ryhov – 19 miljoner kronor

- Hybridsal Operation Ryhov – 18 miljoner kronor
- Trafikplan Ryhov – 17 miljoner kronor
- Laddinfrastruktur elbilar – 15 miljoner kronor
- Familjecentral Nässjö – 14 miljoner kronor
- Hus 37 Eksjö – 12 miljoner kronor
- Elkraftsförsörjning Ryhov – 10 miljoner kronor
- Folktandvården Nässjö – 10 miljoner kronor
- Sängtvätt och sängverkstad Eksjö – 8 miljoner kronor
- CT labb 11-13 Ryhov – 6 miljoner kronor
- Bårhus och obduktion Ryhov – 6 miljoner kronor
- Genomlysningslabb Eksjö – 5 miljoner kronor
- CT labb Eksjö – 4 miljoner kronor
- Solpaneler – 4 miljoner kronor
- Djurvårdsutbildning Tenhults naturbruksgymnasium – 4 miljoner kronor

Övriga immateriella och materiella investeringar på 276 miljoner kronor består av 16 miljoner kronor i IT-system, 161 miljoner kronor i medicinteknisk utrustning, 25 miljoner kronor i IT-utrustning, 30 miljoner kronor i fordon, varav 18 miljoner kronor i tåg, 1 miljoner kronor i byggnadsinventarier, 3 miljoner kronor i konst samt 40 miljoner kronor i övriga inventarier. Utöver detta investerades 3,5 miljoner kronor i tågdepån medan bussdepån återbetalade 4,5 miljoner kronor som finansiella anläggningstillgångar.

Tabell 5. Egenfinansiering

(miljoner kronor)	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Summa 2015–2021
Verksamhetens resultat	235	212	313	251	846	1 204	756	3 817
Avskrivningar	369	385	398	374	361	406	452	2 745
Egna medel till investeringar	**604**	**598**	**711**	**624**	**1 207**	**1 610**	**1 208**	**6 562**
- nettoinvesteringar	-338	-613	-837	-819	-1 186	-974	-572	-5 338
Summa	**266**	**-15**	**-126**	**-195**	**21**	**636**	**636**	**1 223**
Ackumulerad summa	**266**	**251**	**125**	**-70**	**-49**	**587**	**1 223**	

Verksamhetens resultat har försämrats men är mycket bättre än budget

För att nå målet om en långsiktig och uthållig finansiering av verksamheten är det viktigt att verksamhetens nettokostnad över tid inte ökar mer än skatteintäkter och generella statsbidrag. Trenden 2015-2018 har varit att denna relation, det vill säga verksamhetens resultat, har varit relativt stabil, men där egentligen endast 2017 utgör en förbättring. Det betyder att nettokostnaden ökat mer än skatter och generella statsbidrag. Men 2019-2020 ökade intäktssidan mycket mer än nettokostnaden.

Under 2021 ökade nettokostnaden i löpande priser med 1 038 miljoner kronor motsvarande hela 9,4 procent. Rensat för livslängdseffekten är ökningen 728 miljoner kronor, motsvarande 6,6 procent. Detta är högre än genomsnittet då ett vägt medel i regionsektorn är 4,8 procent. Om en justering görs för merkostnadsersättningen som avser 2020 och för elbusspremien är ökningen 873 miljoner, motsvarande 8,0 procent. Stor förklaring till den höga ökningen avser personalkostnader som inklusive sociala avgifter ökade med 8,0 procent. Skatteintäkter och generella statsbidrag ökade med 589 miljoner kronor, motsvarande 4,8 procent. Här ingår ökning av nya kostnadsutjämningssystemet med 55 miljoner kronor till följd av minskad införandeavgift. Skatteintäkterna ökade med 500 miljoner kronor eller 5,5 procent. Men 2020 erhölls generella statsbidrag på 381 miljoner kronor som kompensation för låga skatteintäkter. Verksamhetens redovisade resultat är 448 miljoner kronor lägre än 2020, medan ett mer jämförbart verksamhetsresultat är 283 miljoner lägre än 2020.

Nettokostnaden 2021 är 12 031 miljoner och skatter och statsbidrag är 12 787 miljoner. Linjen, vilken har skalan till höger, är skillnaden mellan ovanstående och utgör verksamhetens resultat, vilket är 756 miljoner kronor för 2021 (figur 4). Det redovisade verksamhetsresultatet är 316 miljoner kronor högre än budget.

Tabell 6. Verksamhetens resultat samt nettokostnads-, skatteintäkts- och statsbidragsökningar 2015–2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Verksamhetens nettokostnad (miljoner kronor)	**9 135**	**9 634**	**10 016**	**10 413**	**10 651**	**10 993**	**12 031**
Nettokostnadsökning (%)	3,7	5,5	4,0	4,0	2,3	3,2	9,4
Skatteintäkter (miljoner kronor)	7 407	7 801	8 154	8 397	9 122	9 144	9 644
Generella statsbidrag och utjämning (miljoner kronor)	1 962	2 045	2 175	2 267	2 375	3 054	3 143
Summa skatter och statsbidrag (miljoner kronor)	**9 369**	**9 846**	**10 329**	**10 664**	**11 497**	**12 198**	**12 787**
Skatte- och statsbidragsökning (%)	3,4	5,1	4,9	3,2	7,8	6,1	4,8
Verksamhetens resultat (miljoner kronor)	**235**	**213**	**313**	**251**	**846**	**1 204**	**756**

Figur 4. Verksamhetens nettokostnad och finansieringen (miljoner kronor)

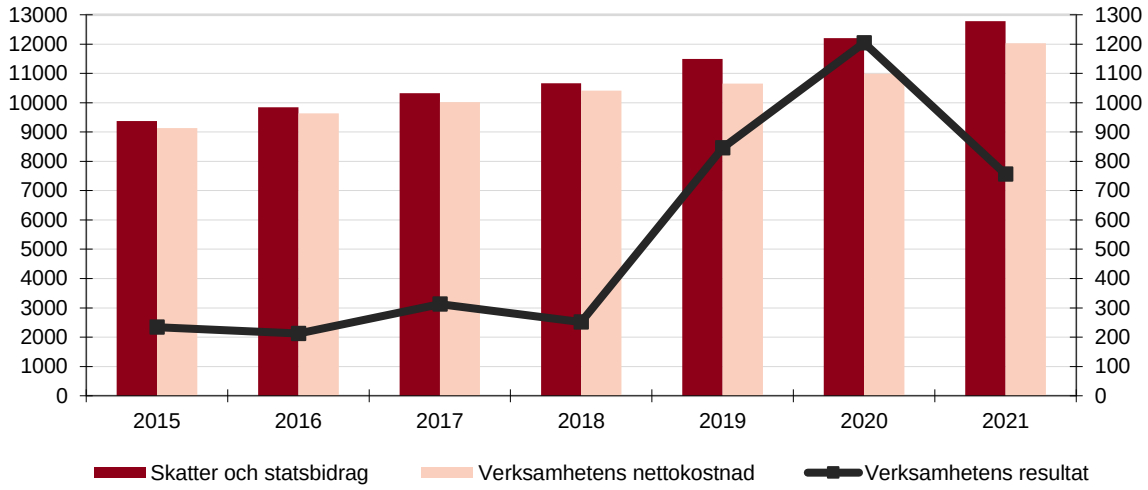

Verksamhetens nettokostnad

Verksamhetens nettokostnad, 12 031 miljoner kronor, är 36 miljoner kronor högre än budget. Det motsvarar en faktisk ökning i löpande priser med 9,4 procent. Som nämnts i stycket ovan ingår engångseffekt av pensionsavsättning vid förändrat livslängdsantagande med 310 miljoner kronor, merkostnadsersättning för 2020 med 60 miljoner kronor samt elbusspremie med 25 miljoner kronor. Rensat för dessa är ökningen 8,0 procent.

Nettokostnadsförändringen i fast pris, den så kallade volymförändringen rensat för jämförelsestörande poster, visar på en ökning med 3,7 procent. Personalkostnaderna totalt inklusive sociala avgifter, kurser och konferenser uppgick till 7 446 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning med 8,0 procent. Lönekostnaderna exklusive sociala avgifter ökade med 7,1 procent. Ingångna avtal utgjorde 3,2 procent inklusive överhäng från 2020, där årets lönesatsningar var 3,1 procent inklusive extrasatsningen. Utöver avtal ökade lönekostnaderna exklusive sociala avgifter med nästan 185 miljoner kronor. Här utgörs cirka 110 miljoner kronor av krisavtal. Kostnaden för övertid ökade med 15 miljoner kronor inklusive flextidsersättning, medan kostnaden för komp, jour och semester minskade med 12 miljoner kronor. Sjuklönekostnaden minskade med 17 miljoner kronor inklusive arbetsgivaravgifter till 118 miljoner kronor, medan ersättningen från staten för sjuklönekostnader blev

16 miljoner kronor vilket är 44 miljoner kronor lägre än 2020, då de för vissa månader täckte kostnaden fullt ut 2020. De resterande ökade lönekostnaderna förklaras av fler årsarbetare.

Utöver kostnaden för den egna personalen har bemanningsföretag inom vården anlitats till en kostnad av 187 miljoner kronor. Det är en ökning med 33 miljoner kronor, motsvarande 21 procent. Ökningen avser i kronor ungefär lika delar läkare som sjuksköterskor med 16-17 miljoner kronor men procentuellt är ökningen mycket högre inom sjuksköterskesidan där kostnaden ökat med 82 procent. Ökningen för läkare har skett inom alla områden utom inom primärvården och tandvården. Den största ökningen både i kronor och procentuellt finns inom psykiatrin. Ökningen för sjuksköterskor har främst skett inom OP/IVA-klinikerna samt inom röntgen.

Tabell 7. Kostnad inhyrd vårdpersonal per område

(miljoner kronor)

Område	Kostnad 2021	Förändring jämfört med 2020*
Primärvård	55	0
Somatisk vård	33	2
Psykiatrisk vård	24	10
Tandvård	1	-1
Medicinsk diagnostik	44	14
Medicinsk service (OP-IVA/Akuten)	30	8
Summa	**187**	**33**

*ett plusbelopp i förändringskolumnen betyder ökade kostnader

Läkemedelskostnaderna inklusive riskdelning/rabatter uppgick till 1 290 miljoner kronor. Kostnaden har jämfört med 2020 ökat med 39,4 miljoner kronor. 2021 har påverkats positivt av en ökad rabatt på 8,5 miljoner kronor avseende rekvisitionsläkemedel, då fem kvartals rabatter påverkat 2021 för att komma i rätt fas. Utöver detta så erhölls under året 0,5 miljoner kronor i rabatter som avsåg 2020. Justerat för detta så är nettokostnadsökningen för läkemedel 48,9 miljoner kronor eller 3,9 procent. Den så kallade riskdelningen/rabatten på förmånsläkemedel och smittskyddsläkemedel beräknas avseende 2021 bli 96,7 miljoner. Riskdelningen innebär att staten begär tillbaka 40 procent genom att minska läkemedelsbidraget, vilket motsvarar 38,7 miljoner kronor. Kostnadsökningen totalt exklusive rabatter visar på en ökning med 5,8 procent jämfört med rikets 3,8 procent. Kostnaderna per invånare är fortfarande något lägre än riket.

Region Jönköpings läns nettokostnad för köpt specialiserad riks- och regionvård 2021 är 959 miljoner kronor, vilket är en ökning med 73 miljoner kronor, motsvarande 8,2 procent, jämfört med 2020. Det är även 55 miljoner kronor över budget. Regionsjukvården ökade med 23 miljoner kronor, varav den somatiska vården står för 24 miljoner kronor. Rikssjukvården ökade med 50 miljoner kronor, där somatiska vården ökade med 42 miljoner kronor.

Region Jönköpings län erhöll 2021 riktade statsbidrag inom flera områden i hälso- och sjukvården. Många av bidragen avser förlängda eller sammanslagna överenskommelser som även fanns i motsvarande form 2020 och tidigare. Överenskommelsen om sjukskrivning och rehabilitering upphörde 2020 och där fick regionen 1,9 miljoner kronor mindre än vad som beräknades i bokslutet 2020. Under året tillkom och utökades bidrag för olika insatser inom covid-19 samt medel för utökad läkarbemanning i äldreomsorgen.

Tabell 8. Riktade statsbidrag (miljoner kronor)

Område	Bidrag 2021	Budgeterat bidrag 2021	Bidrag 2020
God och nära vård (inklusive barnhälsovården o vårdens medarbetare)	197,9	202,9	195,9
Civilt försvar (inom Hälso- och sjukvården)	7,9	7,9	1,3
Psykisk hälsa	31,6	37,3	32,9
Förlossning/Kvinnohälsa	48,6	34,7	33,0
Jämlika, effektiva vårdförlopp	7,6	2,1	7,6
Nya Kömiljarden	92,3	89,9	102,9
Cancervården	13,0	12,0	11,3
Sjukskrivning/Rehab/Försäkringsmedicinska utredningar	-1,9	0	31,1
Summa riktade statsbidrag enl överenskommelser	**397,0**	**386,9**	**416,0**
Uppskjuten vård/Covid-19-vård	211,0	141,0	0,0
Provtagningsersättningar Covid-19 (PCR, serologi, antigen)	501,0	0,0	249,8
Smittspårningsersättningar Covid-19	25,3	0,0	44,6
Skyndsamma transporter Covid-19	6,5	0,0	0,0
Merkostnadsersättning Covid-19 för 2020	60,0	0,0	311,7
Psykisk ohälsa patienter Covid-19	0,0	0,0	1,0
Smittskyddsåtgärder servering Covid-19	0,3	0,0	0,5
Vaccinationsersättningar per dos Covid-19	181,9	0,0	0,2
Vaccinationsersättningar Covid-19 (förberedelse, kostnader, skyndsam vaccination, utökat genomförande)	57,7	0,0	0,0
Bemanningsmoms privata	7,6	0,0	6,4
Ökad läkarkompetens äldreomsorgen	4,2	0,0	0,0
Summa ”nya” riktade statsbidrag Covid-19 med mera	**1 055,5**	**141,0**	**614,2**
Summa riktade statsbidrag	**1 452,5**	**527,9**	**1 030,2**

Utöver bidragen i tabellen ovan finns även sedan flera år tillbaka riktade statsbidrag i form av t ex råd och stöd 3,3 miljoner kronor, tolktjänstbidrag 2,2 miljoner kronor, samt bidrag för arbete mot våld i nära relationer 2,3 miljoner kronor.

Nämndernas budgetramar 2021

Regionfullmäktige fördelar anslag för verksamheten till respektive nämnd med specificering på utgiftsramar (områden) som följer strukturen i ”Verksamhetsindelning för regioner – VI 2000”. I avsnittet finansiella rapporter återredovisas budget och utfall per nämnd och utgiftsområde i rapporten Driftredovisning.

Regionstyrelsen och nämnderna har genom månadsrapporter från förvaltningen löpande följt utvecklingen av såväl ekonomi som verksamhet. Regionstyrelsen har utifrån sin uppsiktsplikt under

året följt övriga nämnders ekonomi och verksamhet. Detta har skett dels genom månadsrapporterna, dels genom att efter april och augusti avge delårsrapporter till regionfullmäktige omfattande Region Jönköpings läns utveckling mot angivna mål i budgeten samt ekonomisk helårsprognos för samtliga nämnder. I årsredovisningens avsnitt Folkhälsa och sjukvård samt Regional utveckling redovisas nämndernas verksamhetsresultat och ekonomiska utfall, nedan följer en kort sammanfattning.

Nämnden för folkhälsa och sjukvård redovisar en negativ budgetavvikelse på 81 miljoner kronor, vilket är en försämring mot 2020 med 210 miljoner kronor. Nettokostnadsökningen för område hälso- och sjukvård var 5,5 procent. Rensat för förändring av kostnader för diabeteshjälpmedel med mera, som flyttats till Regionstyrelsen under året, är förändringen 7,0 procent. Den egna verksamheten försämrades med 153 miljoner kronor trots en kompensation för pandemin på 243 miljoner kronor. Centrala anslagen inklusive riks- och regionsjukvård och övrig köpt vård försämrades med 58 miljoner kronor.

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet redovisar en positiv budgetavvikelse på 14 miljoner kronor, vilket är på samma nivå som 2020. Verksamhetsområdet visar en positiv avvikelse på 11 miljoner kronor, vilket är 2,8 miljoner kronor högre än 2020. Den positiva förändringen finns inom kulturen som nu visar plus 7,4 miljoner kronor. I övrigt finns överskott inom utbildning på 3 miljoner kronor, vilket är samma nivå som 2020. Centralt finns överskott för regionala utvecklingsprojekt som visar plus 2,6 miljoner, vilket är 1,9 miljoner kronor lägre än 2020 samt outnyttjad budget inom kultur på 0,5 miljoner kronor, vilket är på samma nivå som 2020.

Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö redovisar en positiv budgetavvikelse på knappt 22 miljoner kronor, vilket är en förbättring med 41 miljoner kronor. Hela förändringen mellan åren finns inom Länstrafiken. Kollektivtrafikens budgetavvikelse tillsammans med stab är positiv med 35 miljoner kronor, vilket är en förbättring med 81 miljoner. Här ingår erhållen elbusspremie på 25 miljoner kronor samt kompensation från regionstyrelsen för minskade intäkter och ökade kostnader till följd av pandemin med 124 miljoner kronor. Avvikelsen inom serviceresor försämrades med 40 miljoner till minus 16 miljoner kronor.

Anslaget för regionstyrelsen redovisar en positiv budgetavvikelse på 152 miljoner kronor, vilket är 31 miljoner kronor lägre än 2020. Verksamhetsområdena visar en positiv avvikelse på 56 miljoner kronor vilket är 8 miljoner kronor lägre än 2020. Centrala anslagen visar en positiv avvikelse med 97 miljoner kronor vilket är 23 miljoner lägre än 2020. De positiva centrala budgetavvikelserna avser främst pandemirelaterade ersättningar där merkostnadsersättning för december 2020 utgör 60 miljoner kronor. Ofördelad budget inom Hälso- och sjukvård visar plus 23 miljoner kronor. Underskott finns inom IT-utveckling som visar minus 14 miljoner kronor och direktavskrivning vid nybyggnationer visar underskott med 29 miljoner kronor, då detta är budgeterat i investeringsramen.

Regionstyrelsens övergripande anslag redovisar en negativ budgetavvikelse på 145 miljoner kronor, vilket är en försämring med 286 miljoner kronor mot 2020. Främsta orsaken till underskottet och försämringen avser livslängdseffekten på pensioner vilken utgör 310 miljoner kronor. Övriga pensionskostnader och arbetsgivaravgifter visar plus 26 miljoner kronor till följd av lägre avgifter för unga under sommaren, att fler äldre och yngre än beräknat arbetat samt lägre pensionsadministration och färre särskilda avtalspensioner. Överskott finns även inom riktade statsbidrag som visar 152 miljoner kronor mer än budget. Underskott finns inom internränta och avskrivningsbudget som visar minus 15 miljoner kronor.

Tabell 9. Avvikelse per nämnd inom verksamhetens nettokostnad (miljoner kronor)

Nämnd	Avvikelse
Folkhälsa och sjukvård	**-80,9**
varav verksamhetsområden	-93,1
varav centrala anslag	12,2
Arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet	**14,3**
varav verksamhetsområden	10,9
varav centrala anslag	3,4
Trafik, infrastruktur och miljö	**21,7**
varav verksamhetsområde	18,9
varav centrala anslag	2,8
Regionstyrelsen	**152,3**
varav verksamhetsområden	55,8
varav centrala anslag	96,5
Regionstyrelsen övergripande	**-145,3**
varav riktade statsbidrag	152,2
varav internränta/avskrivning	-15,4
varav pensioner mm	-282,2
Regionfullmäktige	**2,0**
Totalt	**-35,9**

Skatteintäkter

Enligt den slutliga taxeringen för 2020 års inkomster ökade den beskattningsbara inkomsten i riket med 2,10 procent. I Jönköpings län var motsvarande ökning 1,09 procent. Detta är mycket lägre än 2019 då riket ökade med 2,83 procent och vårt län 2,17 procent.

I december 2021 bedömde SKR att skatteunderlaget för riket 2021 skulle öka med 4,6 procent, vilket ligger till grund för 2021 års prognosticerade slutavräkning i bokslutet. Enligt deras prognos i februari 2022 är bedömningen 5,0 procent för 2021. Det medför en positiv påverkan på skatteintäkterna 2022 med 104 kronor per invånare, motsvarande cirka 38 miljoner kronor.

Region Jönköpings läns redovisade skatteintäkter 2021, enligt SKR:s prognos i december 2021, och beaktat slutlig avräkning för 2020 uppgår till 9 644 miljoner kronor. Det är hela 500 miljoner kronor högre än de redovisade skatteintäkterna 2020, vilket motsvarar 5,5 procent. Tabell 10 och not 6 i kapitel Finansiella rapporter visar att 2021 påverkats positivt med 39 miljoner i justering avseende 2020 års slutskattebesked. Skatteintäkterna 2021 blev 321 miljoner kronor högre än budget.

Region Jönköpings läns skattesats 2021 har varit 11,76. Det är 14 öre högre än riksgenomsnittets 11,62 exklusive Gotland. En mer rättvisande jämförelse är att beakta olika kostnadsansvar för hemsjukvård och kollektivtrafik med mera. Region Jönköpings läns justerade skattesats blir då 11,56 vilket är 6 öre under riksgenomsnittet. Fem regioner hade en lägre justerad skattesats 2021 än Jönköping, där landets lägsta justerade skattesats var 11,25.

Tabell 10. Skatteintäkter 2021

	2021	Budgetavvikelse
Preliminär skatteintäkt 2021	9 364	+41
Prognos slutavräkning 2021	241	+241
Justeringspost 2020	39	+39
Summa	**9 644**	**+321**

Generella statsbidrag och utjämningssystemet

Generella statsbidrag och bidrag för kommunal utjämning ökade med 90 miljoner kronor till 3 143 miljoner kronor. Det är 31 miljoner kronor högre än budget.

Utjämningsbidrag inklusive extrasatsningar

Bidraget för kommunal utjämning uppgick till 2 003 miljoner kronor, vilket är 41 miljoner kronor högre än budget. Det är en ökning med 409 miljoner kronor jämfört med 2020. Den största förändringen beror på att regionen nu får ett regleringsbidrag på 253 miljoner kronor mot en regleringsavgift 2020 på 87 miljoner kronor. Detta avser främst extra generella statsbidrag med 238 miljoner kronor som nu ingår i regleringsbidraget. Dessa medel motsvarar de 343 miljonerna som erhölls som separata generella bidrag 2020.

Översynen ”Lite mera lika” om kostnadsutjämningen för kommuner och regioner som genomfördes 2020, har påverkat kostnadsutjämningsavgiften. Regionen har fått sänkt avgift med cirka 262 miljoner kronor årligen. För att mildra effekterna för de regioner som får ökade avgifter infördes ett införandestöd under 2020-2022 som alla regioner är med att finansiera. För 2021 är införandeavgiften inom regleringsavgiften 102 kronor/invånare, vilket för regionen utgör cirka 37 miljoner kronor. Det är 55 miljoner kronor lägre införandeavgift än för 2020. Netto har den nya kostnadsutjämningen därmed gett 225 miljoner kronor för 2021. Denna effekt utgör ingen budgetavvikelse då det nya systemet budgeterades 2021. För 2022 kommer införandeavgiften vara 16 kronor/invånare, vilket för regionen motsvarar 6 miljoner kronor. Från och med 2023 har därmed nya kostnadsutjämningssystemet fått full effekt.

Regeringen fortsatte även med särskilda satsningar enligt Budgetpropositionen 2017 (BP 2017), då 10 miljarder anvisades från och med 2017 för mer resurser i välfärden. För 2020 tilldelades regionerna 2,7 miljarder kronor, för att 2021 öka till 3,0 miljarder kronor. Pengarna fördelades 2017-2020 dels på samma sätt som det kommunala utjämningssystemet, i kronor per invånare, dels med hänsyn till antalet asylsökande och nyanlända. Från 2021 fördelas hela tillskottet per invånare och ligger i utjämningsanslagets regleringsbidrag med 106 miljoner kronor, vilket är 6 miljoner kronor högre än 2020.

Läkemedelsbidrag

För 2021 finns en överenskommelse om statsbidrag avseende läkemedelsförmånen. För Region Jönköpings län innebar det ett bruttobidrag på 1 187,5 miljoner kronor. Enligt överenskommelsen finns även vinst- och förlustdelningsmodell som löser ut om kostnaderna avviker mer än 3 procent från beloppen i avtalet samt en riskdelning som innebär att staten tar tillbaka 40 procent av den rabatt som regionerna får inom förmånsläkemedlen och smittskyddsläkemedlen, genom att minska läkemedelsbidraget. Den så kallade riskdelningen/ rabatten på förmånsläkemedel/smittskydds-läkemedel beräknades till 96,7 miljoner kronor, vilket gör att bidraget minskar med 38,7 miljoner kronor. Enligt en prognos av SKR i januari 2022 så utlöses vinst- och förlustmodellen 2021 avseende hepatit C och för förmånsläkemedel, vilket innebär lägre bidrag med 0,6 miljoner kronor respektive 8,2 miljoner kronor. Efter ytterligare rabattavdrag för 2020 på 0,2 miljoner kronor blev 2021-års

läkemedelsbidrag 1 139,8 miljoner kronor, vilket är 10,2 miljoner kronor lägre än budget. Läkemedelsbidraget ökade med 74,4 miljoner kronor, motsvarande 7,0 procent. Det förklaras dels av ökade anslag från staten med 5,5 procent men även förändring i behovsmodellen (som inte förändrats sedan 2002), vilken syftar till att fördela statsbidraget efter bedömt behov och inte efter förbrukning. Bytet av behovsmodell ledde till en ovanligt stor omfördelning mellan regionerna där Region Jönköpings län fick 47 kronor per invånare mer än anslagsökningen, motsvarande cirka 17 miljoner kronor.

Region Jönköpings läns kostnad för läkemedelsförmånen inklusive smittskydd och rabatter 2021 var 974,6 miljoner kronor, vilket är en ökning mot 2020, med 27,0 miljoner kronor motsvarande 2,8 procent.

Tabell 11. Generella statsbidrag och utjämningssystemet

(miljoner kronor)	2021	Budget-avvikelse	2020
Inkomstutjämningsbidrag	1 830	10	1 774
Kostnadsutjämningsavgift	-80	2	-93
Regleringsavgift inklusive invånardel välfärdsmiljard	0	0	-87
Regleringsbidrag inklusive invånardel välfärdsmiljard och övriga tillskott	253	29	0
Välfärdsmiljard flyktingvariabler	0	0	26
Extra generellt stöd till följd av pandemin	0	0	343
Kompensation för periodiseringsfond	0	0	13
Krisstödsbidrag	0	0	12
Läkemedelsbidrag	1 140	-10	1 065
Summa	**3 143**	**31**	**3 053**

Finansnettot bättre än budget tack vare stora värdeökningar på placeringar

Samtidigt som verksamhetens resultat är 316 miljoner kronor bättre än budget, vilket redovisats tidigare, så bidrar det totala finansnettot med ytterligare 328 miljoner kronor bättre än budget. Region Jönköpings läns finansiella intäkter uppgår till 927 miljoner kronor och de finansiella kostnaderna avseende tillgångssidan uppgår till 96 miljoner kronor. Det ger ett finansnetto på tillgångsförvaltningen på 831 miljoner kronor, vilket är 487 miljoner kronor bättre än budget.

Finansiella kostnaderna avseende skuldsidan, vilka består av värdesäkring av pensioner, är 313 miljoner kronor. Det är 159 miljoner kronor sämre än budget, främst till följd av livslängdseffekten på 166 miljoner kronor. Det ger ett totalt finansnetto på 518 miljoner kronor, vilket är 610 miljoner kronor bättre än 2020.

Tabell 12. Finansnetto 2015-2021

(miljoner kronor)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Finansnetto tillgångar							
Finansiella intäkter enligt verkligt värde*	514	252	289	235	695	325	927
Finansiella kostnader enligt verkligt värde*	-51	-44	-55	-192	-102	-120	-96
Summa verkligt finansnetto tillgångar	**463**	**208**	**234**	**43**	**593**	**206**	**831**
Finansnetto skulder							
Summa verkligt finansnetto skulder	**-125**	**-76**	**-207**	**-239**	**-348**	**-298**	**-313**
Summa totalt verkligt finansnetto	**338**	**132**	**27**	**-197**	**244**	**-92**	**518**

* Alla årens värden är justerade enligt verkligt värde på tillgångarna och utan genomsnittseffekter på skulderna

Tabell 12 visar finansnettot för åren 2015-2021 justerat till verkligt värde på tillgångssidan och verkligt värde utan genomsnittsmodellen för pensionsvärdesäkringen (finansnetto skulder). Finansnettot för tillgångsplaceringarna visar för hela perioden ett genomsnitt av 368 miljoner kronor. Det är något högre än det budgeterade finansnettot för tillgångarna 2021 som var 344 miljoner kronor, vilket ska återspegla avkastning över tid. Det totala finansnettot över perioden är plus 971 miljoner kronor, vilket ger ett genomsnitt över perioden på plus 139 miljoner kronor per år.

Region Jönköpings läns finansiella tillgångar vid året slut var 9 632 miljoner kronor medan avsättningen för pensionsåtagande uppgick till 9 706 miljoner kronor. De finansiella placeringarna totalt är nu på en nivå som med en genomsnittlig avkastning på cirka 4 procent kan hålla jämna steg med kostnaden för värdesäkring av pensioner. Hur enbart pensionsplaceringarna förhåller sig till pensionsskulden framgår i avsnittet ”Återlån av pensionsmedel minskade trots livslängdseffekter”.

Orealiserade värdeökningar uppgick vid årets slut till 1 506 miljoner kronor vilka ingår i det bokförda värdet. Det är en ökning med hela 402 miljoner kronor vilket tillsammans med övriga värdeökningar påverkat resultatet positivt. Den genomsnittliga avkastningen 2021 på samtliga finansiella tillgångar (inklusive orealiserade värdeökningar) utgjorde 9,76 procent.

Avkastning på finansiella tillgångar i form av ränteintäkter, utdelning och realiserade och orealiserade värdeökningar utgör 927 miljoner kronor (finansiella intäkter tillgångar i tabell 12). Det är 601 miljoner kronor bättre än 2020 och 580 miljoner kronor bättre än budget. Främsta anledningen till förbättringen är att de orealiserade värdeökningarna 2021 varit 211 miljoner kronor högre och de realiserade vinsterna blev 398 miljoner kronor högre. Även ränteintäkterna blev 11 miljoner kronor högre än 2020 medan utdelningarna minskade med 19 miljoner kronor. Finansiella kostnaderna på tillgångssidan är 24 miljoner kronor bättre än 2020 men 93 miljoner kronor sämre än budget. Det beror på att de orealiserade förlusterna, som i år är noll, är 96 miljoner kronor lägre än 2020. Däremot är de realiserade förlusterna, som budgeteras till noll, 91 miljoner kronor sämre än budget och 70 miljoner kronor sämre än 2020.
Värdesäkring av Region Jönköpings läns pensionsåtagande är bland annat baserat på basbelopps-förändringar och ränteuppräkningar. Årets kostnad på 313 miljoner kronor innehåller, som nämnts tidigare, kostnad för höjda livslängdsantagande med 166 miljoner kronor. Bortsett från dessa så är årets värdesäkring 147 miljoner kronor, vilket är 7 miljoner kronor bättre än budget och 151 miljoner kronor lägre än 2020.

Pensionsplaceringar når målet och slår även jämförelseindex

Region Jönköpings läns finanspolicy anger att en viss del av finansiella tillgångar placeras enligt reglementet för pensionsplaceringar. Policyn anger hur dessa medel ska förvaltas och vilken risk som tillåts (se avsnittet ”Viktiga förhållande för resultat och ekonomisk ställning”).

Pensionsplaceringarna hade vid årets början ett anskaffningsvärde av 4 528 miljoner kronor och ökade under året med 386 miljoner kronor till 4 914 miljoner kronor. Marknadsvärdet utgjorde vid årets ingång 5 643 miljoner kronor inklusive upplupna räntor och ökade under året med 791 miljoner kronor till 6 434 miljoner kronor.

Avkastningsmålet på pensionsplaceringarna är från och med 2015 faktisk inflation plus 10-årig realränta plus 2 procent sett över en flerårsperiod. För 2021 motsvarar detta 3,10 procent enligt marknadsvärde. Resultatet 2021 blev 9,98 procent, målet är uppfyllt för 2021.

Avkastningsmålet för pensionsplaceringar är ett långsiktigt mål och variationer enskilda år kan vara betydande beroende på svängningar på aktiemarknaden. Varje år relateras därför avkastningen även till jämförbara index för varje tillgångsslag.

Under 2021 blev utfallet bättre än jämförelseindex för tillgångsslagen aktiefonder, alternativa investeringar men inte för räntor. Den totala genomsnittsavkastningen blev bättre än index.

Rörelseplaceringar uppfyller mål och slår index

De finansiella tillgångar som inte räknas som pensionsplacering definieras som rörelseplacering. Policyn anger hur dessa medel ska förvaltas och vilken risk som tillåts (se avsnittet ”Viktiga förhållande för resultat och ekonomisk ställning”).

Vid årets början hade rörelseplaceringarna ett bokfört värde av 2 636 miljoner kronor inklusive upplupna räntor med ett marknadsvärde på 2 638 miljoner kronor. Rörelseplaceringarnas bokförda värde vid årets slut inklusive upplupna räntor var 3 223 miljoner kronor och marknadsvärdet 3 230 miljoner kronor.

Avkastningsmålet för rörelseplaceringar är OMRX T-Bill. För 2021 motsvarar det -0,21 procent. Även jämförelseindex för rörelseplaceringar, vilket baseras på OMRX T-Bill (ett index som är tänkt att spegla värdeutvecklingen för en portfölj av statsskuldväxlar), motsvarar -0,21 procent. Resultatet 2021 blev 1,40 procent, så målet är uppfyllt.

Tabell 13. Avkastning pensionsplaceringar 2015–2021, fördelat på tillgångsslag och totalt

(procent)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Avkastning aktiefonder	9,1	10,8	11,0	-1,3	34,9	8,6	34,3
Jämförelseindex	5,5	13,7	6,0	-5,3	22,5	7,5	33,4
Avkastning alternativa inv.	– 8,1	3,2	4,5	0,5	1,5	8,4	13,5
Jämförelseindex	-0,3	-0,7	-0,8	-0,8	-0,5	-0,2	-0,2
Avkastning räntor	3,1	3,2	0,5	0,9	0,4	-0,7	1,2
Jämförelseindex	0,8	4,2	0,2	0,7	0,4	-0,6	1,4
Genomsnittsavkastning	**5,4**	**5,6**	**4,2**	**0,0**	**11,1**	**3,1**	**10,0**
Jämförelseindex	1,4	7,8	2,3	-1,5	8,1	2,2	8,7
Mål: Från 2015, faktisk inflation + 10-årig realränta + 2 procent sett över flerårsperiod	1,4	1,7	3,4	2,9	3,3	3,1	3,1

Tabell 14. Avkastning rörelseplaceringar 2015–2021

(procent)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Avkastning rörelseplaceringar	-0,2	2,1	1,3	0,8	2,0	1,0	1,4
Jämförelseindex	-0,3	-0,7	-0,8	-0,8	-0,5	-0,2	-0,2
Mål: OMRX T-Bill	-0,3	-0,7	-0,8	-0,8	-0,5	-0,2	-0,2

Stark finansiell ställning

När Region Jönköpings läns förmåga att infria sina betalningsförpliktelser ska bedömas, tas hänsyn till det totala pensionsåtagandet enligt rättvisande pensionsredovisning, fullfondering.

Det sätt som pensioner finansierats och redovisats fram till 1998, har inneburit att kommunsektorn i allmänhet, och regionsektorn i synnerhet, idag visar en negativ soliditet. Det innebär att det inte finns tillgångar som fullt ut täcker skulder inklusive pensionsåtagande. En situation som är möjlig enbart för att pensionsförpliktelser inte i sin helhet ska betalas på en gång. I den mån även äldre pensionsförpliktelser kunnat finansieras, har dessa återlånats och använts för investeringar och i mindre utsträckning för sparande i avkastningsbara tillgångar.

Region Jönköpings läns situation jämfört med sektorn i övrigt är den omvända, det vill säga en större del har placerats i avkastningsbara tillgångar (se avsnittet ”Viktiga förhållande för resultat och ekonomisk ställning”).

Positiva soliditeten fortsätter öka

Soliditeten (eget kapital i förhållande till totala tillgångar) mäter betalningsförmågan på lång sikt.

Region Jönköpings län visade positiv soliditet enligt fullfonderingsredovisning av pensioner för första gången 2016. Överskotten 2017-2020 medförde att soliditeten fortsatte att öka. Eget kapital var 31 december 2020 uppe i 3 437 miljoner kronor, vilket motsvarade en soliditet på +22,3 procent.

Överskottet 2021 på 1 274 miljoner kronor ökar det Egna kapitalet till 4 711 miljoner kronor, vilket ger en soliditet på +27,2 procent.

Den genomsnittliga soliditeten för regionerna 2021, inklusive Gotland, omräknad enligt fullfondering, var minus 4 procent. Region Jönköpings län visar sedan 2018 den högsta soliditeten i riket.

Tabell 15. Tillgångar, eget kapital, skulder och avsättningar

(miljoner kronor)

	2018-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2021-12-31
Anläggningstillgångar	4 633,7	5 461,7	6 035,7	6 176,9
Omsättningstillgångar	*7 749,9*	8 372,8	9 384,9	11 157,3
Summa tillgångar	**12 383,7**	**13 834,6**	**15 420,6**	**17 334,1**
Eget kapital	1 110,9	2 306,9	3 437,4	4 711,4
Avsättningar och skulder	11 272,7	11 527,6	11 983,2	12 622,8
Summa avsättningar, skulder och eget kapital	**12 383,7**	**13 834,6**	**15 420,6**	**17 334,1**

Tabell 16. Soliditet 2015-2021

(procent)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Soliditet – enligt fullfondering	– 2	+1	+4	+9	+17	+22	+27
Soliditet – enligt blandmodell	+48	+48	+47	+47	+50	+51	+53

Kassaflöde

Nyckeltal för likviditet beskriver betalningsförmågan på kort sikt där begreppet omsättningstillgång, som utöver likvida medel även omfattar kortfristiga fordringar och förråd, används i relation till kortfristiga skulder och verksamhetens kostnader. Då pensionsplaceringarna inte är avsett att användas till de kortfristiga skulderna eller till verksamhetens kostnader, används omsättningstillgångarna exklusive pensionsmedel i nyckeltalet.

När omsättningstillgångarna sätts i relation till verksamhetens kostnader och omräknas till dagar erhålls begreppet likviditetsdagar, det vill säga det antal dagar som de likvida medlen normalt räcker till om det inte sker några inbetalningar.

Alla likviditetsmått exklusive pensionsmedel har sjunkit tidigare år, främst till följd av de ökande investeringsnivåerna. Även kassaflödet, som nu definieras som förändring av likvida rörelseplaceringsmedel, har sjunkit. 2017 och 2018 var kassaflödet till och med negativt då resultatnivån inte nådde upp till en nivå som krävs för de stora investeringarna. 2020 förbättrades likviditetsmåtten och kassaflödet främst beroende på de stora statliga stöden som betalades under året samtidigt som de sänkta skatteintäkterna inte påverkade det årets likviditet.

Årets kassaflöde är också positivt med 585 miljoner kronor. Det är 721 miljoner kronor bättre än budget. Årets resultat på 1 274 miljoner kronor är 644 miljoner kronor högre än budget, men rensat för ej rörelselikviditetspåverkande händelser och förändring korta skulder och fordringar, så bidrar verksamheten med 1 176 miljoner kronor till de likvida medlen, vilket är 360 miljoner kronor bättre än budget. En förklaring att budgetavvikelsen för likviditeten sjunker är att de höjda skatteintäkterna på 280 miljoner kronor som påverkat resultatet positivt inte har påverkat årets likviditet, då den sänkta skatteskulden för 2020 års skatter inte utbetalas förrän 2022 och de ökade skattefordringarna för 2021 års skatter inte inbetalas förrän 2023. Investeringarna på 572 miljoner kronor är nästan 380 miljoner lägre än budget, vilket påverkat likviditetsavvikelsen positivt.

Tabell 17. Likviditetsnyckeltal 2015–2021

(miljoner kronor, där inte annat anges)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Förändring totala medel, inklusive pensionsplaceringar*	346	187	83	451	594	855	1 373
Kassaflöde / Förändring likvida rörelseplaceringsmedel	75	100	-108	-196	27	688	585
Likviditetsdagar exklusive pensionsmedel	70	69	63	54	53	68	75
Likviditet exklusive pensionsmedel (kvot)	1,40	1,42	1,30	1,20	1,19	1,35	1,65
Rörelsekapital (omsättningstillgångar exklusive pensionsmedel minus kortfristiga skulder)	821	894	672	484	455	970	1 870

* Endast 2018-2021 är enligt verkligt värde

Regionernas ekonomi – omvärldsanalys

Ett sätt att bedöma regionens ekonomiska styrkor och svagheter är att relatera till övriga regioner inklusive Gotland. I Figur 5 redovisas sektorns måluppfyllelse för åtta gemensamt framtagna mått på kort och lång sikt. Måtten är beräknade enligt blandmodellen med undantag av soliditetsmåttet som är enligt fullfondering. Alla måtten relateras till ett regiongemensamt målvärde, som motsvarar en rimlig nivå för sektorn. Om detta mål uppfylls så ligger kurvan i diagrammets ytterkant.

Region Jönköpings län (blå linje) relateras målvärdet (grön linje ytterkant)

Figur 5. Finansiell styrka i relation till regionsektorn 2021

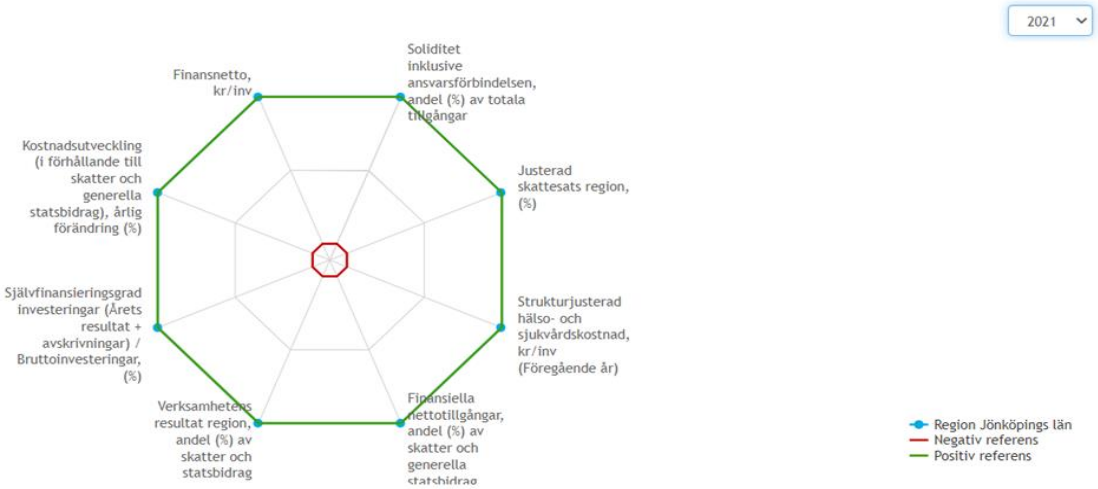

Mått	Definition	Region Jönköpings värde	Målvärde	Regionsnitt (ovägt medel)
Långsiktiga måtten				
Soliditet enligt fullfondering	eget kapital/totala tillgångar	27,3 %	> 10,0 %	-4 %
Justerad skattesats	med hänsyn till olikheter i verksamhetsansvar (kollektivtrafik, hemsjukvård, färdtjänst och utbildning)	11,56	< 11,57	11,68
Strukturjusterad hälso- och sjukvårdskostnad kr/inv	Strukturjusterad kostnad för hälso- o sjukvård (ett års eftersläp)	25 585	< 25 640	26 459
Finansiella nettotillgångar andel av skatter och generella statsbidrag	(Finansiella tillgångar – Finansiella skulder) / Skatter o generella bidrag	78 %	> 53 %	42 %
Kortsiktiga måtten				
Verksamhetens resultat andel av skatter och generella statsbidrag	Verksamhetens resultat / Skatter och generella bidrag	3,7 %	> 2,0 %	4,1 %
Självfinansieringsgrad investeringar	Årets resultat + avskrivningar/ bruttoinvesteringar	296,1 %	>100,0 %	260,4 %
Kostnadsutveckling i förhållande till skatter och generella statsbidrag	Ökning av bruttokostnader i relation till ökning av skatt o generella bidrag (exkl ev skattehöjning)	79,7 %	< 98,0 %	76,1 %
Finansnetto kr/inv	(Finansiella intäkter – Finansiella kostnader) / Antal invånare	2 049,9	> 1 990	1 526,7

Region Jönköpings län når det sektors-gemensamma målet i alla åtta måtten. Därför ligger vår blå linje i ytterkanten där även den gröna målvärdeslinjen finns. I jämförelse med rikssnittet så är regionen bättre än snittet i sex av de åtta måtten. Regionen är sämre än snittet avseende verksamhetens resultat i förhållande till skatter och statsbidrag samt avseende bruttokostnadsökning i förhållande till ökning av skatter och statsbidrag. Båda dessa mått påverkas av regionens höga kostnadsutveckling under året avseende främst personalkostnaderna.

Finns många sätt att jämföra sig med andra, men enligt dessa, bland regionerna, gemensamt framtagna finansiella nyckeltalen så är Region Jönköpings läns ekonomi relativt stark. Det är dock andra året i rad som regionens kostnadsutveckling ligger bland de högsta i riket. Under 2021 har regionen den fjärde högsta ökningen.

Översikt över verksamhetens utveckling

	2015	2016	2017	2018 enl ÅR	Just 2018 enligt verkligt värde	2019	2020	2021
FINANSIELLA NYCKELTAL								
Likviditet	3,33	3,32	3,21	3,07	3,27	3,41	3,37	3,89
Likviditet exklusive pensionsmedel	1,40	1,42	1,30	1,20	1,20	1,19	1,35	1,65
Kassalikviditet (dagar)	201	197	189	177	191	201	215	225
Kassalikviditet exklusive pensionsmedel (dagar)	70	69	63	54	54	53	68	75
Soliditet (%)	-2,4	0,6	3,8	5,2	9,0	16,7	22,3	27,2
Nettokostnad/skatt o bidrag (%)	97,5	97,8	97,0	97,6	97,6	92,6	90,1	94,1
Egenfinansiering investeringar (%) respektive år	178,9	97,6	84,9	76,2	76,2	101,8	165,3	211,3
Egenfinansiering enl ovan ack från 2015	178,9	126,5	107,0	97,3	97,3	98,7	112,3	122,9
Rörelsekapital (miljoner kronor)	4 794	4 953	4 922	4 893	5 381	5 920	6 601	8 290
Rörelsekapital exklusive pensionsmedel (miljoner kronor)	821	894	672	484	484	455	970	1 870
RESULTAT (miljoner kronor)								
Verksamhetens nettokostnad	-9 135	-9 634	-10 016	-10 413	-10 413	-10 651	-10 993	-12 031
Skatteintäkter och generella statsbidrag	9 369	9 846	10 329	10 664	10 664	11 497	12 198	12 787
Verksamhetens resultat (Resultat före finansnetto)	235	213	313	251	251	846	1 204	756
Årets resultat	392	316	366	193	56	1 196	1 112	1 274
VOLYMFÖRÄNDRING (procent)								
Region Jönköpings län	2,8	1,7	1,7	0,4	0,4	0,0	1,8	
Genomsnitt i riket	3,1	2,6	2,5	2,5	2,5	2,0		
UTDEBITERING								
Region Jönköpings län	11,26	11,26	11,26	11,26	11,26	11,76	11,76	11,76
Region Jönköpings län justerat för kollektivtrafik, hemsjukvård m.m.	11,09	11,07	11,06	11,05	11,05	11,57	11,59	11,56
Genomsnitt i riket	11,35	11,41	11,42	11,44	11,44	11,55	11,62	11,62

Definitioner:

Likviditet: Visar Regionens betalningsförmåga på kort sikt. Omsättningstillgångar / Kortfristiga skulder

Kassalikviditet: Likvida medel / Verksamhetens kostnader inkl avskrivningar * 365 dagar

Soliditet: Visar Regionens betalningsförmåga på lång sikt. Eget kapital / Totala tillgångar

Egenfinansieringsgrad investeringar:

Verksamhetens resultat exklusive avskrivningar / nettoinvestering

Rörelsekapital: Avspeglar Regionens finansiella styrka. Omsättningstillgångar - Kortfristiga skulder

Blandmodell

	2015	2016	2017	2018 enl ÅR	Just 2018 enligt verkligt värde	2019	2020	2021
FINANSIELLA NYCKELTAL								
Likviditet	3,33	3,32	3,21	3,07	3,27	3,41	3,37	3,89
Likviditet exklusive pensionsmedel	1,40	1,42	1,30	1,20	1,20	1,19	1,35	1,65
Kassalikviditet (dagar)	197	192	186	174	187	198	211	221
Kassalikviditet exklusive pensionsmedel (dagar)	68	68	62	53	53	52	67	74
Soliditet (%)	48,0	47,5	47,0	45,2	47,4	49,9	51,4	52,8
Nettokostnad/skatt o bidrag (%)	100,1	100,4	99,5	100,1	100,1	95,0	92,4	96,3
Resultat efter finansiella poster/skatter o statsbidrag (%)	2,4	1,6	1,8	0,5	-0,8	9,0	8,3	9,6
Egenfinansieringsgrad investeringar (%)	105,3	56,9	54,1	44,0	44,0	79,0	136,7	161,7
Rörelsekapital (miljoner kronor)	4 794	4 953	4 922	4 893	5 381	5 920	6 601	8 290
Rörelsekapital exklusive pensionsmedel (miljoner kronor)	821	894	672	484	484	455	970	1 870
RESULTAT (belopp i miljoner kronor)								
Verksamhetens nettokostnad	-9 383	-9 883	-10 274	-10 677	-10 677	-10 921	-11 272	-12 314
Årets resultat	226	160	186	58	-80	1 037	1 010	1 224
UTDEBITERING								
Region Jönköpings län	11,26	11,26	11,26	11,26	11,26	11,76	11,76	11,76
Region Jönköpings län justerat för kollektivtrafik, hemsjukvård m.m.	11,09	11,07	11,06	11,05	11,05	11,57	11,59	11,56
Genomsnitt i riket	11,35	11,41	11,42	11,44	11,44	11,55	11,62	11,62

Definitioner:

Likviditet: Visar Regionens betalningsförmåga på kort sikt. Omsättningstillgångar / Kortfristiga skulder

Kassalikviditet: Likvida medel / Verksamhetens kostnader inkl avskrivningar * 365 dagar

Soliditet: Visar Regionens betalningsförmåga på lång sikt. Eget kapital / Totala tillgångar

Egenfinansieringsgrad investeringar:

Verksamhetens resultat exklusive avskrivningar / nettoinvestering

Rörelsekapital: Avspeglar Regionens finansiella styrka. Omsättningstillgångar - Kortfristiga skulder

Den kommunala koncernen

Regionens koncernföretag och andra samägda företag

Förvaltningsberättelsen ska enligt 2 kap 5§ Lagen om kommunal redovisning omfatta även sådan kommunal verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. Det kan avse till exempel aktiebolag, stiftelse, ekonomisk förening, ideell förening, handelsbolag, samordningsförbund eller kommunalförbund.

Region Jönköpings läns engagemang i nedanstående juridiska personer är av den omfattningen att sammanställda räkenskaper, utöver nedanstående redovisning, inte tillför ytterligare väsentlig information.

Region Jönköpings läns koncernföretag

ALMI Företagspartner Jönköping AB

Almi Företagspartner AB ägs till 100 procent av svenska staten. Utöver moderbolaget Almi Företagspartner består koncernen av 16 regionala dotterbolag. Almi Företagspartner Jönköping är ett regionalt dotterbolag. Affärsidén är att Almi ska vara det ledande kunskapsföretaget för tillväxt och förnyelse av små och medelstora företag i länet samt för bildandet av nya. Almi stöttar små och medelstora företag med finansiering och rådgivning.

prel

	2019	2020	2021
Ägarandel (procent)	49	49	49
Resultat efter finansiella poster (miljoner kronor)	1,6	1,2	-4,5
Årets resultat (miljoner kronor)	1,6	1,2	-4,5
Balansomslutning (miljoner kronor)	48,8	47,2	43,9
Soliditet (procent)	84	90	86
Omsättning (miljoner kronor)	36,6	34,9	32,4
Antal anställda	22	22	25

Bostadsbyggen i Jönköping AB

Bolaget bedriver fastighetsförvaltning. Bostadsbyggen i Jönköping AB ägs till hälften av Riksbyggen ekonomisk förening och till andra hälften av Region Jönköpings län.

prel

	2019	2020	2021
Ägarandel (procent)	50	50	50
Resultat efter finansiella poster (miljoner kronor)	2,2	2,3	0,7
Årets resultat (miljoner kronor)	1,7	1,7	0,6
Balansomslutning (miljoner kronor)	63,5	76,0	91,7
Soliditet (procent)	16	16	17
Omsättning (miljoner kronor)	13,1	13,4	13,5

Smålands Turism AB
Region Jönköping och länets kommuner har bildat Smålands Turism AB. Under 2020 togs beslutet att Region Jönköpings Län ska köpa samtliga aktier från kommunerna, och det var nästan slutfört under 2021. Bildandet innebär en tydlig satsning på turism som en regional utvecklingsfaktor. Bolaget ska erbjuda hög kompetens och samordning inom turismen samt utveckla konkurrensförmåga och generera lönsam tillväxt i Region Jönköpings län och dess företag.

	2019	2020	2021 prel
Ägarandel (procent)	50	98	99
Resultat efter finansiella poster (miljoner kronor)	1,0	-0,4	1,4
Årets resultat (miljoner kronor)	0,7	-0,2	0,8
Balansomslutning (miljoner kronor)	5,1	5,9	5,9
Soliditet (procent)	53	41	60
''Omsättning (miljoner kronor)	17,9	15,8	17,4
Antal anställda	9	6	5

Stiftelsen Jönköpings läns museum
Region Jönköpings län är, tillsammans med Jönköpings kommun och Hembygdsförbundet, stiftare av Jönköpings läns museum. Från och med 1998 delas ansvaret mellan stiftarna. Det innebär att Region Jönköpings län tar ansvar för verksamhetens innehåll och utveckling, medan Jönköpings kommun tar ansvar för att erbjuda ändamålsenliga lokaler. Verksamheten för Stiftelsen Jönköpings läns museum har som huvudsyfte att ge allmänheten möjlighet att ta aktiv del av sin historia, nutid och framtid.

Museets verksamhet har under året tagit stora steg i den digitala utvecklingen, inte minsta publikt där sociala medier, bloggar, filmer via Youtube samt digitala visningar och program erbjudits i allt större omfattning vilket rönt stor uppskattning hos många av länets invånare.

	2019	2020	2021 prel
Inflytandegrad (procent)	33	33	33
Resultat efter finansiella poster (miljoner kronor)	0,1	-3,2	4,8
Årets resultat (miljoner kronor)	0,1	-3,2	4,8
Balansomslutning (miljoner kronor)	32,7	27,3	39,1
Soliditet (procent)	62	63	56
Omsättning (miljoner kronor)	49,4	48,6	53,2
Antal anställda	46	47	48

TvNo Textilservice AB
Bolaget bedriver tvätteri- och textiluthyrningsverksamhet. Cirka 95 procent av verksamheten riktar sig till kunder inom vårdsektorn i Jönköpings och Östergötlands län. Produktionsvolymen 2021 har ökat med 5,7% jämfört med 2020.

	2019	2020	2021 prel
Ägarandel (procent)	49	49	49
Resultat efter finansiella poster (miljoner kronor)	3,7	-1,4	10,5
Årets resultat (miljoner kronor)	3,0	0,7	8,3
Balansomslutning (miljoner kronor)	110,2	119,6	127,8
Soliditet (procent)	64	58	62
Omsättning (miljoner kronor)	114,9	122,6	129,6
Antal årsarbetare (medelantal)	133	137	151

RJL Älghunden 4 AB
Bolaget förvärvades i augusti 2017 av Region Jönköpings län och bytte namn från Nivika Älghunden AB till RJL Älghunden 4 AB. Byggnationen av bussdepån färdigställdes under våren 2021 och hyresgästen flyttade då in. All bussverksamhet flyttades över till den nya depån i början av sommaren.

prel

	2019	2020	2021
Ägarandel (procent)	100	100	100
Resultat efter finansiella poster (miljoner kronor)	-0,7	-0,4	7,8
Årets resultat (miljoner kronor)	0	0	5,5
Balansomslutning (miljoner kronor)	76,9	238	237,9
Soliditet (procent)	72	93	93
Omsättning (miljoner kronor)	0	0	14,7
Antal anställda	0	0	0

RJL Tågdepån Nässjö AB
Under 2020 förvärvades bolaget Goldcup 20096 AB av Bolagsrätt Sundsvall för att senare namnändras till RJL Tågdepå Nässjö AB. Region Jönköpings Län planerar att bygga en ny tågdepå i Nässjö för Länstrafikens tåg. Under 2021 har mycket av det grundläggningen färdigställts. Tågdepån beräknas vara färdigställd under 2023.

prel

	2020	2021
Ägarandel (procent)	100	100
Resultat efter finansiella poster (miljoner kronor)	-0,2	-1,1
Årets resultat (miljoner kronor)	-0,2	-0,8
Balansomslutning (miljoner kronor)	11,7	218,9
Soliditet (procent)	-1,6	-1,1
Omsättning (miljoner kronor)	0	0
Antal anställda	0	0

Regionens andra samägda företag

Samordningsförbunden
De tre samordningsförbunden bedriver finansiell samordning av insatser inom rehabiliteringsområdet som utförs av huvudmännen. Dessa insatser syftar till att hjälpa personer i yrkesverksam ålder att få eller förbättra förmågan att arbeta.
Huvudmännen i samordningsförbunden:

- Arbetsförmedlingen
- Försäkringskassan
- Region Jönköpings län
- Kommunerna i Jönköpings län

Finnvedens Samordningsförbund prel

	2019	2020	2021
Inflytandegrad (procent)	17	17	17
Resultat efter finansiella poster (miljoner kronor)	-0,5	0,2	0,8
Årets resultat (miljoner kronor)	-0,5	0,2	0,8
Balansomslutning (miljoner kronor)	2,8	2,9	2,7
Soliditet (procent)	60	63	75
Omsättning (miljoner kronor)	5,1	5,2	5,2
Antal anställda	0	0	0

Samordningsförbundet Södra Vätterbygden prel

	2019	2020	2021
Inflytandegrad (procent)	14	14	14
Resultat efter finansiella poster (miljoner kronor)	-1,1	0,8	0,4
Årets resultat (miljoner kronor)	-1,1	0,8	0,4
Balansomslutning (miljoner kronor)	3,1	3,3	3,7
Soliditet (procent)	32	56	61
Omsättning (miljoner kronor)	7	7,5	7,9
Antal anställda	2	2	2

Höglandets samordningsförbund prel

	2019	2020	2021
Inflytandegrad (procent)	11	11	11
Resultat efter finansiella poster (miljoner kronor)	-0,2	0,5	0,4
Årets resultat (miljoner kronor)	-0,2	0,5	0,4
Balansomslutning (miljoner kronor)	1,0	1,7	1,9
Soliditet (procent)	55	61	77
Omsättning (miljoner kronor)	6,4	8	8,0
Antal anställda	1	1	1

Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg (KSA)
Kommunalförbundet Svensk Ambulansflyg bildades 2016 för att skapa samordningsvinster och stordriftsfördelar. Förbundets ändamål är att bedriva luftfartsverksamhet och för medlemmarna tillhandahålla ambulansflyg samt samordna och koordinera densamma. I ansvaret ingår att via egen regi eller utkontraktering omhänderta den operativa driften av såväl ambulansflyg som beställnings- och koordineringscentral. Förbundet skall även i övrigt verka för utveckling av förbundets verksamhet. Syftet är att effektivisera ambulansflyg för att öka patientnyttan och patientsäkerheten genom samordning av gemensamma resurser. Förbundets medlemmar består av alla landsting och regioner i Sverige. 2021 uppgick medlemsbidraget till 1 706 735 kronor (2020: 609 000 kronor). Investeringen i flygplan finansieras genom lån från förbundets medlemmar.

prel

	2019	2020	2021
Inflytandegrad (procent)	3	3	3,5
Resultat efter finansiella poster (miljoner kronor)	1	1,6	10,8
Årets resultat (miljoner kronor)	1	1,6	10,8
Balansomslutning (miljoner kronor)	91	176,9	771,5
Soliditet (procent)	72	93	4
Omsättning (miljoner kronor)	11	20,2	120,9
Antal anställda	3,3	4,7	62

Samtrafiken i Sverige AB
Samtrafiken är ett tjänsteutvecklingsföretag som arbetar med att göra kollektivt resande enklare, mer tillgängligt och mer pålitligt. Företaget ägs av alla regionala kollektivtrafikmyndigheter samt merparten av de kommersiella trafikoperatörerna. I företagets kärnverksamhet ingår dels att koordinera hela landets trafikinformation, exempelvis avgångstider och hållplatser, dels att kombinera olika aktörers trafikdata och biljettformat. Samtrafiken och partners samarbetar för att landets aktörer ska följa branschpraxis inom biljett- och betalstandarder.

AB Transitio
1999 beslutade trafikhuvudmännen att bilda ett gemensamägt vagnbolag; Transitio. Ägare är 20 regioner och regionala kollektivtrafikmyndigheter.

AB Transitio anskaffar, finansierar och förvaltar spårfordon åt sina ägare. Syftet är främst att optimera ägarnas fordonskostnader samt säkerställa en hög kvalitet och kompetens inom områdena anskaffning, förvaltning och underhåll.

Inera AB
Inera ägs av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Inera koordinerar och utvecklar gemensamma digitala lösningar till nytta för invånare, medarbetare och beslutsfattare. I uppdraget ingår förvaltning av nationella e-hälsotjänster, teknisk infrastruktur och gemensamma regelverk och standarder. Ungefär 40 digitala tjänster drivs idag av Inera, bland annat 1177 Vårdguiden, Nationell patientöversikt och Journalen. I uppdraget ingår också att samverka med andra aktörer inom e-hälsoområdet, exempelvis regeringen, myndigheter, privata vårdgivare, akademi och ideella organisationer samt marknadens aktörer. För ett par år sedan utvidgades Ineras uppdrag till att även omfatta kommunernas verksamhetsområden, exempelvis skola. Syftet är att öka tempot i digitaliseringen genom att återanvända Ineras kompetens och bredda Ineras tjänsteutbud.

LFF Service AB
och Läkemedelsförsäkringen AB
I samband med att driften av sjukhusapoteket övertogs av Landstinget i november 2013, förvärvades en organisationsaktie i LFF Service AB, vilken inte kan säljas vidare. Detta bolag, tillsammans med sitt helägda dotterbolag Svenska Läkemedelsförsäkringen AB, administrerar och försäkrar ett gemensamt åtagande för ägarföretagen att ersätta personer som drabbats av personskador orsakade av läkemedel. Försäkringen omfattar också personer som deltar i kliniska prövningar.

Den svenska Läkemedelsförsäkringen bildades 1978 efter att en frivillig överenskommelse träffats mellan läkemedelsföretagen i Sverige. LFF Service AB:s Läkemedelsförsäkring bygger på delägarnas kollektiva och solidariska ansvar för läkemedels-skador i Sverige. Bakom Läkemedelsförsäkringen står forskande läkemedelsbolag, generikabolag, parallellimportörer, Apoteket AB, distributionsbolag samt forsknings och utvecklingsbolag. Region Jönköpings län är nu en av 371 delägare.

Löf –Regionernas Ömsesidiga Försäkringsbolag
Regionernas Ömsesidiga Försäkringbolag, Löf, är ett rikstäckande försäkringsbolag vars huvuduppgift är att försäkra de vårdgivare som finansieras av regionerna. Löf:s slutkunder är de patienter som drabbats av patientskada och uppdraget är att utreda och lämna ersättning till patienter som skadats i vården samt att bidra till att antalet skador i vården minskar.

Löf är ett ömsesidigt försäkringsbolag som ägs av samtliga regioner. Verksamheten omsätter årligen cirka 1,5 miljard kronor och har en balansomslutning på cirka 12 miljarder kronor. 2021 var Region Jönköpings läns andel 3,53 procent och premieinbetalningen 57,1 miljoner kronor.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Region Jönköpings län styrs demokratisk
Regionfullmäktige beslutar om verksamheten i stort och är Region Jönköpings län högsta beslutande instans. De 81 ledamöterna väljs vart fjärde år i allmänna val. Den politiska ledningen 2019–2022: Socialdemokraterna 22, Kristdemokraterna 10, Centerpartiet 8, Bevara Akutsjukhusen 7, Liberalerna 3 och Miljöpartiet 3 ledamöter i regionfullmäktige. Övriga partier: Moderaterna 13, Sverigedemokraterna 11 och Vänsterpartiet 4 ledamöter i regionfullmäktige. Regionrevisorerna har fullmäktiges uppdrag att granska all verksamhet i Region Jönköpings län. Patientnämnden stödjer och hjälper patienter i den offentliga vården. Regionstyrelsen har 15 ledamöter. I regionstyrelsen ingår ledamöter från Socialdemokraterna, Kristdemokraterna, Centerpartiet, Bevara Akutsjukhusen, Liberalerna, Miljöpartiet, Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet. Regionstyrelsen leder det politiska arbetet och genomför regionfullmäktiges beslut tillsammans med nämnderna för folkhälsa och sjukvård, arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet samt trafik, infrastruktur och miljö. Ett kommunalt forum är kopplat till regionstyrelsen och de tre nämnderna.

Organisation
Regiondirektören är högsta chef för Region Jönköpings län, ytterst ansvarig för att verksamheten fungerar och rapporterar till regionstyrelsen. Från 2015 organiseras sjukvården i verksamhetsområdena Kirurgisk vård, Medicinsk vård, Psykiatri, rehabilitering och diagnostik. Övriga verksamhetsområden är Vårdcentralerna Bra Liv, Folktandvården, IT-centrum, Verksamhetsstöd och service, Länstrafiken, Utbildning och kultur samt Kommunal utveckling

Hur Region Jönköpings län styr mot vision och övergripande strategiska mål
Utgångspunkt för styrningen är att uppnå god hushållning. Det innebär att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt och med en finansiering som långsiktigt garanterar verksamheten utan skattehöjning. Offentliga medel används för att skapa värde för invånarna genom god hushållning. Budget och verksamhetsplan med flerårsplan är det viktigaste styrdokumentet. I budgeten formuleras vision och mål, samt handlingsplaner för hur områden ska förbättras och utvecklas. Målen ska vara så konkreta att de kan brytas ned till den nivå där de ska genomföras. Som hjälpmedel för styrning av den egna verksamheten använder vi Balanced Scorecard (BSC). Modellen fokuserar på det som är strategiskt viktigt, helhetstänkande och balansen mellan fem olika perspektiv

Internkontroll
Med intern kontroll avses de strukturer, system och processer som bidrar till tydlighet och ordning och som säkerställer att verksamheten bedrivs i enlighet med mål, uppdrag och övriga styrdokument. Den interna kontrollen ingår i styrningen och är en del i ledningssystemet. Intern kontroll bidrar till

- att verksamheten når sina mål – med effektivitet, säkerhet och stabilitet.
- att informationen och rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och rättvisande.
- att verksamheten efterlever lagar, regler, avtal m.m

Intern kontroll och styrning bedrivs utifrån två inriktningar:

1. Via månadsuppföljningar, delårsrapporter och årsredovisning kontrolleras att:

- tjänster produceras som uppnår och tillgodoser de behov som fullmäktige, styrelse och nämnder angivit i budget/verksamhetsplan i form av verksamhetsmål och ekonomiska ramar

- verksamheten håller en hög kvalitet och produktivitet i förhållande till jämförbara organisationer i omvärlden

2. Via en årlig kontrollplan säkerställs att organisationen och det sätt som arbetet bedrivs på säkrar:

- följsamhet till lagar, riktlinjer och policys
- rättvisande och tillförlitlig redovisning och information om verksamheten
- skydd mot förluster eller förstörelse av Regionen Jönköpings läns tillgångar
- upptäckt av allvarliga fel och eliminering av dessa
- ändamålsenliga och väl dokumenterade system och rutiner.

Arbete med kontrollmoment

Arbete med kontrollmoment dokumenteras i tre steg

- En kontrollplan med olika kontrollmoment fastställs inför budgetåret i Regionstyrelsen och i nämnderna.
- Rapporter skrivs för varje kontrollmoment och delges regiondirektören och berörda funktioner i verksamheten
- En sammanfattande rapport för samtliga kontrollmoment tas fram.

Kontrollmoment 2021

Under 2021 har 7 kontrollmoment utförts

- Extra ersättningar till personal
- Arbetsbelastning som följd av Coronapandemin
- Licenser i IT-system
- Utnyttjande av statliga projektmedel
- Inkurans i lager och förråd
- Ersättningssystemet inom primärvården
- Avtalstrohet

Under 2021 har det även tagits fram en åtgärdsplan för varje kontrollmoment som kan användas för att tydliggöra vilka åtgärder som prioriteras, vem som är ansvarig för genomförandet av åtgärden och vilken tidplan som gäller

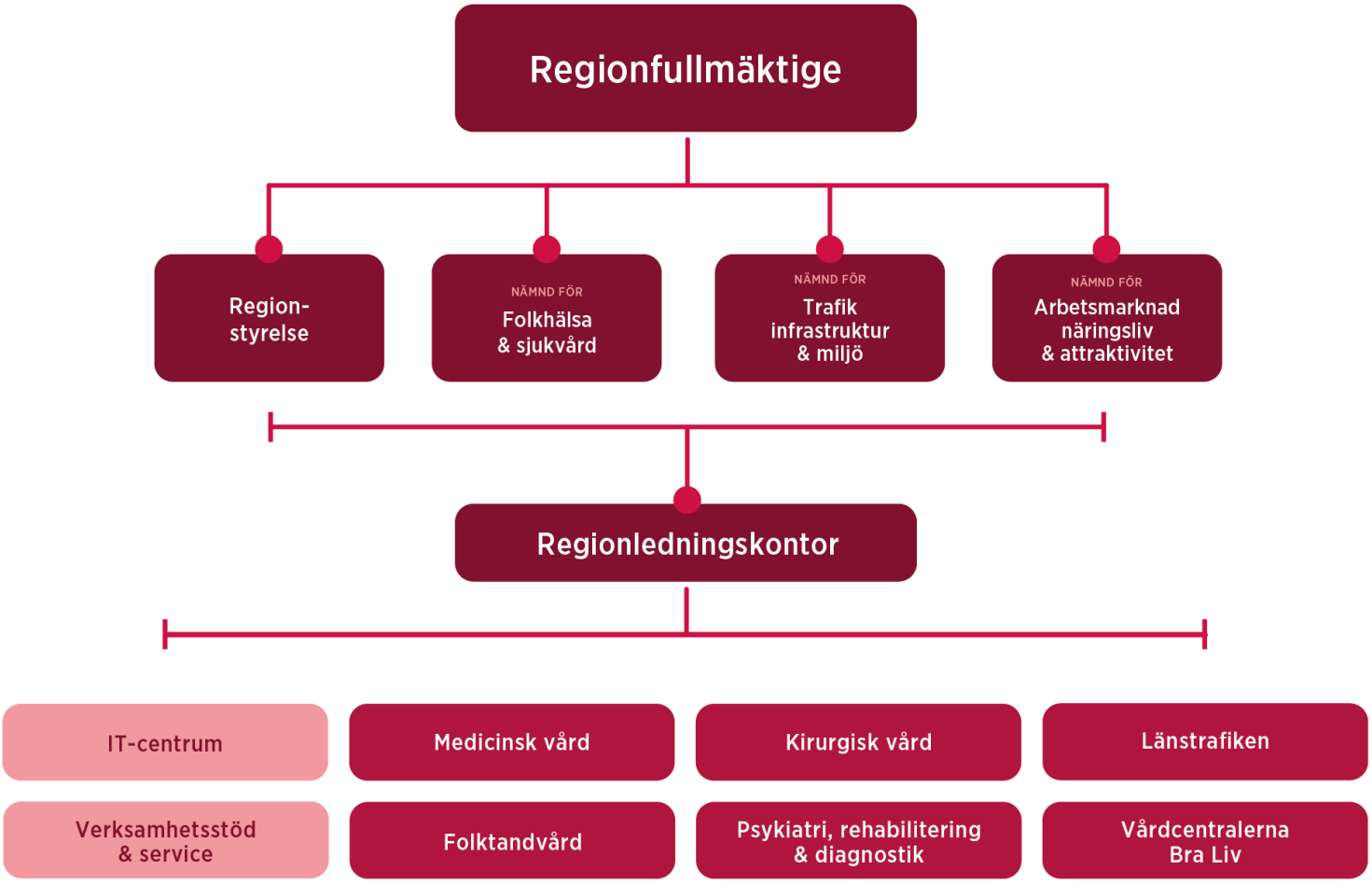
Regionfullmäktige
Region-styrelse
NÄMND FÖR
Folkhälsa & sjukvård
NÄMND FÖR
Trafik infrastruktur & miljö
NÄMND FÖR
Arbetsmarknad näringsliv & attraktivitet
Regionledningskontor
IT-centrum
Medicinsk vård
Kirurgisk vård
Länstrafiken
Verksamhetsstöd & service
Folktandvård
Psykiatri, rehabilitering & diagnostik
Vårdcentralerna Bra Liv

Balanskravsresultat

Enligt 11 Kap. 10 § Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska årets resultat efter balanskravsjusteringar (balanskravsresultat) redovisas. Om balanskravsresultatet för ett visst räkenskapsår är negativt, ska det enligt 11 kap 11 § samma lag anges när och på vilket sätt den i 11 kap. 12 § kommunallagen (2017:725) föreskrivna regleringen kommer ske. Om återställning ej kan ske inom tre år ska skälen framgå. Vidare ska det framgå om det finns negativa resultat från tidigare år att återställa. Balanskravsresultatet utgår ifrån blandmodellen vad gäller pensionsredovisningen.

Region Jönköpings läns balanskravsresultat är baserade på de redovisade resultaten enligt blandmodellen justerat för balanskravsjusteringar. 2019-2021 års resultat utgår från nya LKBR avseende till exempel verkligt värde. Någon omräkning av tidigare års resultat enligt verkligt värde har i balanskravsutredningen inte skett. Regionen använder inte resultatutjämningsreserv (RUR).

Regionen har inga historiska underskott att återställa. Nedan följer balanskravsutredning med jämförelseår.

Tabell 18. Balanskravsutredning 2015–2021

(miljoner kronor, där inte annat anges)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Årets resultat enligt blandmodellen	**226**	**160**	**186**	**58**	**1 037**	**1 010**	**1 224**
- samtliga realisationsvinster vid avyttring av AT	-3	-4	-18	-29	-2	-4	-2
+ realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0	0	0	0	0
+ realisationsförlust enligt undantagsmöjlighet	0	0	0	0	0	0	0
+- orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	25	18	-562	-95	-402
Årets balanskravsresultat	**223**	**156**	**193**	**46**	**473**	**911**	**821**

Förväntad utveckling

Förväntad utveckling - framtidsbedömning finansiell situation

En av de målbilder för 2030 som är antagna i budget 2021 är *Hållbar utveckling och långsiktig finansiering*. I målbilden fastställs att för att trygga verksamhetens finansiering på lång sikt ska vi ha ett ekonomiskt resultat som innebär att nödvändiga investeringar finansieras med egna medel. I en jämförelse med övriga regioner har Region Jönköpings län fortsatt en stark ekonomi. Ur finansiell synvinkel har Region Jönköpings län en god hushållning. Detta ger ett gott utgångsläge inför kommande period då hela den offentliga sektorns ekonomi kommer att utmanas på flera sätt.

SKR ser att den globala återhämtningen hålls tillbaka något av den höga inflationen och den mindre expansiva ekonomiska politiken i främst USA. Ändå ser de globala utsikterna goda ut och minskade pandemirestriktioner leder till ökad konsumtion och investeringar såväl globalt som i Sverige.

SKR bedömer att konjunkturen stärkts i Sverige 2022. Såväl BNP som sysselsättning antas öka under 2022. BNP ökar med 3,6 procent i år samtidigt som arbetslösheten långsamt faller tillbaka. Även skatteunderlaget ökar kraftigt i år och nästa år. SKR bedömer att inflationen faller tillbaka under senare delen av 2022 efter att ha drivits upp av höga energipriser i slutet av förra året. Det finns en osäkerhet i utvecklingen av energipriserna och utvecklingen för den Rysk-Ukrainska konflikten som kan påverka bedömningen av den svenska inflationsutvecklingen.

Prognos för BNP tillväxten för 2023 beräknas till 1,6 procent, för 2024 1,4 procent, medan BNP tillväxten antas bli något högre för 2025 och hamna på cirka 1,8 procent.

Återgången till ett normalläge för varu- och tjänstekonsumtion kommer att leda till en normalisering av arbetsmarknaden, men även vissa utmaningar. Dels ska vakanser tillsättas och risken är stor att utbudet av arbetskraft inte matchar efterfrågan. Dels innebär den ekonomiska utvecklingen en fortsatt strukturomvandling. Jobb kommer att rationaliseras bort och andra jobb tillkommer som kräver speciella färdigheter. Enligt SKR:s bedömning kommer arbetslösheten som inte beror på konjunkturen att stanna vid 7,5 procent, vilket är en fortsatt hög nivå.

Behoven av välfärdstjänster kommer att öka utifrån att demografin förändras med fler invånare i de åldersgrupper som har behov av välfärdstjänster i förhållande till antalet invånare som ingår i gruppen arbetsför ålder.

Under 2021 hade hälso- och sjukvården hade hälso- och sjukvården ett sammantaget underskott motsvarande 0,8 % mot budget efter kompensation från regionstyrelsen för merkostnader på grund av pandemin med 243 miljoner. Både år 2021 och år 2020 har påverkats av ökade kostnader på grund av pandemin där regionen har fått statlig ersättning för merkostnaderna. Region Jönköpings län har fokus på att nå en kostnadsnivå som följer budgeterad nivå. Trafik och infrastruktur har ett mindre överskott mot budgeten 2021 efter kompensation från regionstyrelsen för minskade intäkter på grund av pandemin med 124 miljoner. Minskat nyttjande av kollektivtrafiken som en följd av coronapanedmin innebär ett underskott 2020 inom trafik och infrastruktur med 2,3 procent. Budget 2022 med flerårsplan 2022-2023 ger budgeterat resultat som klarar av egenfinansierings målet. En utmaning inför 2022 är att få tillbaka resenärer till att nyttja kollektivtrafiken. Länstrafiken arbetar aktivt med marknadsföringsinsatser för att lyckas med detta.

Att klara verksamheten inom tilldelad budget är en fråga som ständigt måste hållas aktuell för att inte tappa kostnadskontrollen, även för de verksamheter som har budgetbalans. Att vända en negativ obalans tar oftast tid och kräver uthållighet.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

(miljoner kronor)	2019	2020	2021	Budget	Avvikelse mot budget
Verksamhetens intäkter [3)]	2 761,3	3 051,3	3 580,9	2 544,3	1 036,7
Verksamhetens kostnader [4)]	-13 051,9	-13 639,0	-15 160,0	-14 094,9	-1 065,1
Avskrivningar [5)]	-360,8	-405,6	-451,9	-444,4	-7,5
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	**-10 651,4**	**-10 993,3**	**-12 030,9**	**-11 995,0**	**-35,9**
Skatteintäkter [6)]	9 122,5	9 144,2	9 644,1	9 323,0	321,1
Generella statsbidrag och utjämning [7)]	2 374,7	3 053,5	3 142,9	3 112,0	30,9
VERKSAMHETENS RESULTAT	**845,9**	**1 204,4**	**756,1**	**440,0**	**316,1**
Finansiella intäkter [8)]	694,9	325,4	926,7	347,0	579,7
Finansiella kostnader [9)]	-344,8	-417,6	-408,9	-157,0	-251,9
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	**1 196,0**	**1 112,1**	**1 274,0**	**630,0**	**644,0**
Extraordinära poster [10)]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ÅRETS RESULTAT	**1 196,0**	**1 112,1**	**1 274,0**	**630,0**	**644,0**

Notförklaringar se sidorna 129-143

Balansräkning

(miljoner kronor)	2019	2020	2021
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar [11)]	39,2	31,1	32,3
Materiella anläggningstillgångar			
1. Mark och byggnader [12)]	4 225,7	4 523,4	4 605,2
2. Maskiner och inventarier [13)]	999,5	1 115,6	1 155,0
Finansiella anläggningstillgångar [14)]	197,3	365,7	384,4
Summa	**5 461,7**	**6 035,7**	**6 176,9**
Omsättningstillgångar			
Förråd [15)]	64,7	108,3	127,0
Fordringar [16)]	904,4	1 018,0	1 398,8
Kortfristiga placeringar [17)]	6 840,5	7 389,5	9 215,8
Kassa och bank [18)]	563,2	869,1	415,7
Summa	**8 372,8**	**9 384,9**	**11 157,3**
SUMMA TILLGÅNGAR	**13 834,6**	**15 420,6**	**17 334,1**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Regionkapital [19)]	1 110,9	2 306,9	3 437,4
Händelser direkt mot egna kapitalet [19)]	0,0	18,3	0,0
Årets resultat	1 196,0	1 112,1	1 274,0
Summa	**2 306,9**	**3 437,4**	**4 711,4**
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner [20)]	9 007,9	9 153,9	9 705,7
Andra avsättningar [21)]	0,0	0,0	0,0
Summa	**9 007,9**	**9 153,9**	**9 705,7**
Skulder			
Långfristiga skulder [22)]	66,7	45,5	49,5
Kortfristiga skulder [23)]	2 453,0	2 783,8	2 867,6
Summa	**2 519,7**	**2 829,3**	**2 917,0**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	**13 834,6**	**15 420,6**	**17 334,1**
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER			
Panter och därmed jämförliga säkerheter [24)]	48,9	769,4	922,2
Pensionsförpliktelse som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna [25)]	22,6	26,0	26,0
Övriga ansvarsförbindelser [26)]	100,0	100,0	100,0

Notförklaringar se sidorna 129-143

Kassaflöde

(miljoner kronor)	2019	2020	2021	Års-budget	Per Budget	Avvikelse mot budget
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets Resultat	**1 196,0**	**1 112,1**	**1 274,0**	**630,0**	**630,0**	**644,0**
Justering för ej rörelselikviditetspåverkande poster [27)]	351,4	774,9	618,7	763,9	763,9	-145,2
- Likviditetspåverkande Pensionsutbetalningar inkl löneskatt	-372,2	-394,0	-406,9	-399,5	-399,5	-7,4
Poster som redovisas i annan sektion [28)]	-0,3	-1,1	6,1	0,0	0,0	6,1
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	***1 174,9***	***1 491,9***	***1 491,8***	***994,4***	***994,4***	***497,5***
+Minskning/-ökning kortfristiga fordringar	-22,9	-113,6	-380,8	0,0	0,0	-380,8
+Minskning/-ökning förråd/varulager	-5,9	-43,5	-18,7	0,0	0,0	-18,7
-Minskning/+ökning övriga kortfristiga skulder	84,5	330,8	83,8	-178,0	-178,0	261,8
Summa rörelsekapitalförändring avseende löpande verksamhet	**55,8**	**173,6**	**-315,8**	**-178,0**	**-178,0**	**-137,8**
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**1 230,7**	**1 665,5**	**1 176,1**	**816,4**	**816,4**	**359,7**
INVESTERINGAR						
- Inköp av immateriella anläggningstillgångar	-5,0	-6,7	-16,1	-9,0	-9,0	-7,1
- Inköp av materiella anläggningstillgångar	-1 158,0	-850,1	-565,9	-824,0	-824,0	258,1
- Inköp av finansiella anläggningstillgångar [14)]	-25,0	-165,0	0,9	-117,0	-117,0	117,9
+ Investeringsbidrag [22)]	0,3	1,0	7,7	0,0	0,0	7,7
+ Försäljning av immateriella och materiella anläggningstillgångar [29)]	1,9	46,8	1,7	0,0	0,0	1,7
Kassaflöde från investeringsverksamhet	**-1 185,8**	**-974,1**	**-571,7**	**-950,0**	**-950,0**	**378,2**
FINANSIERING						
+Minskning/-ökning av långfristiga fordringar och finansiella Anläggningstillgångar exkl köp [14)]	-2,4	-3,4	-19,7	-3,0	-3,0	-16,7
- ej likviditetspåverkande reavinster/+reaförluster finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**-2,4**	**-3,4**	**-19,7**	**-3,0**	**-3,0**	**-16,7**
UTBETALNING AV BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR						
- Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur [18)]	**-15,7**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA RÖRELSEPLACERINGSMEDEL	**26,7**	**688,0**	**584,7**	**-136,6**	**-136,6**	**721,2**
PENSIONSPLACERINGAR						
+ Återinvesterad realiserad avkastning (pensionsmedel)	5,2	71,4	386,5	85,0	85,0	301,5
+- Justering för orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar (pensionsmedel)	562,2	95,4	401,7	191,0	191,0	-95,6
Kassaflöde från pensionsmedelsplaceringar	**567,5**	**166,9**	**788,2**	**276,0**	**276,0**	**205,9**
FÖRÄNDRING AV TOTALA MEDEL inkl pensionsmedel enligt verkligt värde	**594,1**	**854,9**	**1 372,9**	**139,4**	**139,4**	**927,1**
Likvida rörelseplaceringsmedel vid årets början	1 912,4	1 939,1	2 627,1	2 627,1		0,0
Likvida rörelseplaceringsmedel vid årets slut	1 939,1	2 627,1	3 211,8	2 490,5		721,2
Pensionsplaceringar vid årets början (enligt verkligt värde)	4 897,2	5 464,6	5 631,5	5 631,5		0,0
Pensionsplaceringar vid årets slut (enligt verkligt värde)	5 464,6	5 631,5	6 419,7	5 907,5		512,2
Likvida medel inkl pensionsplaceringar vid årets början	6 809,6	7 403,7	8 258,6	8 258,6		0,0
Likvida medel inkl pensionsplaceringar vid årets slut	7 403,7	8 258,6	9 631,5	8 398,0		1 233,4

Notförklaringar se sidorna 129-143

DRIFTREDOVISNING (mnkr)

	Utfall 2021	Budget 2021	Avvikelse mot budget	Bokslut 2020	Netto-kostnads-förändring
Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet					
05 Utbildning	51,0	53,8	2,8	49,2	3,5%
06 Kultur	163,5	171,9	8,5	156,9	4,2%
08 Allmän regional utveckling	51,1	53,8	2,8	39,9	28,1%
91 Politisk verksamhet	1,0	1,3	0,3	1,0	-2,1%
Summa	**266,5**	**280,83**	**14,3**	**247,1**	**7,9%**
Nämnden för folkhälsa och sjukvård					
00 Primärvård	2 061,1	2 185,7	124,6	2 058,1	0,1%
01 Specialiserad somatisk vård	6 361,9	6 237,9	-124,0	5 985,3	6,3%
02 Specialiserad psykiatrisk vård	1 032,6	958,8	-73,8	929,1	11,1%
03 Tandvård	290,3	291,8	1,5	282,8	2,6%
04 Övrig hälso- och sjukvård	433,8	443,7	9,9	407,0	6,6%
91 Politisk verksamhet	1,1	1,3	0,2	1,2	-4,8%
94 Medicinsk service *	49,8	30,7	-19,2	29,8	67,1%
Summa	**10 230,7**	**10 149,8**	**-80,9**	**9 693,3**	**5,5%**
Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö					
04 Övrig hälso- och sjukvård	101,1	87,4	-13,8	89,3	13,2%
07 Trafik och infrastruktur	900,9	936,0	35,0	918,2	-1,9%
91 Politisk verksamhet	1,4	1,9	0,4	1,5	-7,7%
Summa	**1 003,5**	**1 025,2**	**21,7**	**1 009,0**	**-0,6%**
Regionstyrelsen					
00 Primärvård	77,2	81,5	4,3	50,7	52,3%
01 Specialiserad somatisk vård	42,9	45,2	2,3	40,8	5,1%
02 Specialiserad psykiatrisk vård	10,5	11,0	0,4	10,0	5,1%
04 Övrig hälso- och sjukvård	364,0	404,1	40,1	198,0	83,8%
08 Allmän regional utveckling	23,4	21,9	-1,5	17,5	33,8%
91 Politisk verksamhet	43,4	47,3	3,8	41,7	4,2%
96 Allmän service	413,0	545,6	132,7	203,7	102,7%
98 Fastighetsförvaltning	7,5	-22,3	-29,8	8,9	-16,4%
Summa	**981,9**	**1 134,2**	**152,3**	**571,4**	**71,8%**
Regionstyrelsen övergripande					
Internränta	-97,7	-101,1	-3,5	-92,5	5,6%
Pensioner mm	220,4	-62,8	-283,2	-150,1	-246,9%
Inkassoåterbäring mm	-1,1	0,0	1,1	-0,5	94,7%
Avskrivningsbudget mm	0,8	-11,1	-11,9	0,0	
Statsbidrag hälso- och sjukvård	-590,2	-438,0	152,2	-298,3	97,8%
Summa	**-467,7**	**-613,0**	**-145,3**	**-541,5**	**-13,6%**
RF och övrigt utanför nämnder					
Patientnämnden (Politisk verksamhet)	1,6	1,3	-0,3	1,2	27,2%
Parlamentariska nämnden (Politisk verksamhet)	0,3	0,2	-0,1	0,2	10,6%
Regionfullmäktige och revision	14,3	16,7	2,4	12,5	14,4%
Summa	**16,1**	**18,1**	**2,0**	**14,0**	**15,4%**
Verksamhetens nettokostnad	**12 030,9**	**11 995,0**	**-35,9**	**10 993,3**	**9,4%**
** Medicinsk service som tillhör verksamhetsområde Medicin och Kirurgi redovisas under somatisk vård.*					
Förändring på driftredovisning enligt blandmodell					
Regionstyrelsen övergripande					
Pensionsutbetalningar intjänade före 1998	283,5	275,4	-8,1	278,5	1,8%
Summa Regionstyrelsen övergr enligt blandmodell	**-184,3**	**-337,7**	**-153,4**	**-263,0**	**-29,9%**
Verksamhetens nettokostnad enligt blandmodell	**12 314,4**	**12 270,4**	**-44,0**	**11 271,7**	**9,2%**

Bruttoinvesteringsredovisning

Belopp i miljoner kronor	Budgeterad ram	Utbetalning 2021	Total Utbetalning
IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Kirurgisk vård			
Pågående			
Metavision	8,8	0,6	8,3
Länstrafiken			
Avslutade			
Biljettsystem (budgeterad under maskiner och inventarier)		12,3	12,3
Teknikhus (budgeterad under maskiner och inventarier)		0,7	0,7
Immateriella utan spec		**2,5**	**2,5**
Summa Immateriella anläggningstillgångar	**8,8**	**16,1**	**23,8**
Materiella Anläggningstillgångar Maskiner och inventarier			
Utrustning för regiongemensamma byggnationer			
Pågående			
Hus 37 Höglandssjukhuset Eksjö (budget inkl direktavskrivningar)*	225,0	2,3	99,9
Hus D1 Länssjukhuset Ryhov (budget inkl	130,0	22,8	47,1
ÖP/IVA Värnamo sjukhus (budget inkl direktavskrivningar)*	151,1	0,1	107,9
Psykiatri, rehabilitering och diagnostik			
Avslutade			
CT Länssjukhuset Ryhov Jönköping	33,0	14,4	32,0
CR labb 6 Höglandssjukhuset Eksjö	4,5	4,0	4,0
CR labb 3 Länssjukhuset Ryhov Jönköping	4,0	3,5	3,5
CR labb 4 Länssjukhuset Ryhov Jönköping	4,0	3,8	3,8
Labb 4 och 5 Värnamo sjukhus	7,0	7,1	8,1
CR Lantmätargränd Jönköping	4,0	3,7	3,7
Blodbuss	3,0	3,5	3,5
Röntgenarkiv Eksjö	2,0	1,3	1,3
Pågående			
MR-investeringar	89,5	17,3	59,0
Genomlysningslabb Höglandssjukhuset Eksjö	5,5	1,5	6,0
Labb 15-17 Länssjukhuset Ryhov	31,5	14,4	30,9
CT labb Nässjö	11,0	7,0	7,0
Medicinsk vård *Pågående*			
Patientövervakning Länssjukhuset Ryhov (Delas med Kirurgisk vård och Psykiatri, rehabilitering och diagnostik)	32,4	0,1	29,6
Storbilsambulans	2,9	0,2	0,2
Utbildning och kultur			
Avslutade			
Lös konst och gestaltningar	4,0	0,0	3,0
Skogsmaskiner, skördare och skotare	6,0	4,7	4,7
Självgående hack	3,3	3,3	3,3
Pågående			
Lös konst och gestaltningar	15,3	2,8	10,2

forts. nästa sida

Länstrafiken			
Avslutade			
Revision X14-tåg	6,0	6,0	6,0
Biljettsystem**	51,1	-5,1	35,5
Teknikhus**	22,6	2,9	19,5
Pågående			
Revision Itino-tåg	19,4	11,3	11,3
IT-centrum			
Pågående			
Telefoniplattform Infrastruktur	5,0	4,7	4,9
Verksamhetsstöd och Service			
Pågående			
Kylceller Bårhus, Länssjukhuset Ryhov	4,0	3,6	3,6
Sängtvätt Höglandssjukhuset Eksjö	4,5	3,4	3,4
Inventarier utan specifikation	149,0	115,2	115,2
Summa Maskiner och inventarier	**1 030,6**	**259,8**	**668,1**
Mark och byggnader			
Avslutade			
CT Labb 11-13 Ryhov	15,0	6,2	14,7
Delprojekt Hus 37, Eksjö – avslutat tidigare		11,6	11,6
Hus D1 Länssjukhuset Ryhov	973,0	49,8	932,3
Solpaneler	30,0	4,1	31,1
Komponentprojekt	64,5	11,9	67,9
Pågående			
MR 3-Tesla Eksjö	34,3	25,2	30,6
HAI Ombyggnad av 3 labb på Ryhov	87,6	19,4	50,6
Bårhus och Obduktion Ryhov	17,0	5,6	15,5
Akutmottagning Psykiatri Ryhov	8,7	0,1	1,7
Infektionskliniken Ryhov	18,9	1,1	15,2
Familjecentral Nässjö	33,9	14,2	16,7
Elkraftsförsörjning Ryhov	87,5	10,1	87,4
Sängtvätt och sängverkstad Eksjö	11,5	7,6	11,8
Råslätts Vårdcentrum	161,5	24,2	144,9
Djurvårdsutbildning Tenhults naturbruk	25,3	3,6	3,7
Folktandvården Nässjö	48,2	9,9	13,9
Hybridsal Operation Ryhov	38,8	17,7	19,6
Laddinfrastruktur elbilar	23,9	14,7	15,3
Cykelparkeringar	7,6	0,3	7,1
Trafikplan Ryhov	70,9	17,3	17,4
Hjälpmedelscentralen Ryhov	11,4	0,1	0,1
Energisparprojekt hus 11 0 19 Värnamo	6,6	0,4	0,4
CT-labb Nässjö	7,0	4,3	4,3
Genomlysningslab Eksjö	14,2	4,8	4,8
Köket Värnamo	24,0	0,5	0,4
Datorhall/serverhall	24,3	0,1	0,1
Hus 06/25 Eksjö	290,0	0,8	0,8
Elkraftsförsörjning Värnamo	68,6	2,8	2,8
Innegård Sänghiss Eksjö	15,8	2,2	2,2
Komponentprojekt	61,9	24,8	31,4
Övriga projekt med totalram 0,1-4,9 miljoner kronor	22,1	10,6	15,2
Summa Mark och byggnader	**2 304,0**	**306,0**	**1 571,5**

forts. nästa sida

Summa Materiella anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Bussdepå	333,5	-4,4	298,0
Tågdepå	3,6	3,5	3,6
Summa Finansiella anläggningstillgångar	**337,1**	**-0,9**	**301,6**
TOTAL BRUTTOINVESTERING	3 680,5	581,0	2 565,0
Beräknad utbetalning enligt budget 2021: 950 miljoner kronor			
* Delar av budget avser driftskostnader ** Delar av budget och kostnader för Teknikhus och biljettsystem har omförts till driftbudget			
INVESTERINGSBIDRAG			
Metodikum (RA Simulator)		-0,1	
Solpaneler		-7,1	
Frys		-0,5	
Summa Investeringsbidrag		-7,7	
TIDIGARE BEVILJADE INVESTERINGAR SOM EJ KOMMER ATT GENOMFÖRAS (Avslutas inför 2022)			
Inga investeringar att avsluta			

Blandmodell

Resultaträkning blandmodell

(Belopp i miljoner kronor)	2019	2020	2021	Budget	Avvikelse mot kalkylerad budget
Verksamhetens intäkter [3)]	2 761,3	3 051,3	3 580,9	2 544,3	1 036,7
Verksamhetens kostnader [33)]	-13 321,5	-13 917,5	-15 443,5	-14 370,3	-1 073,3
Verksamhetens nettokostnad exkl avskrivningar	**-10 560,2**	**-10 866,2**	**-11 862,6**	**-11 826,0**	**-36,6**
Avskrivningar [3)]	-360,8	-405,6	-451,9	-444,4	-7,5
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNAD	**-10 921,0**	**-11 271,8**	**-12 314,4**	**-12 270,4**	**-44,1**
Skatteintäkter [6)]	**9 122,5**	**9 144,2**	**9 644,1**	**9 323,0**	**321,1**
Utjämningssystemet	1 326,4	1 594,5	2 003,2	1 962,0	41,2
Läkemedelsbidrag	999,4	1 065,3	1 139,8	1 150,0	-10,2
Flyktingmedel/Extrasatsningar Covid/livmoderhalsscanning	48,9	393,7	0,0	0,0	0,0
Generella statsbidrag och utjämning [7)]	***2 374,7***	***3 053,5***	***3 142,9***	***3 112,0***	***30,9***
VERKSAMHETENS RESULTAT	**576,3**	**926,0**	**472,6**	**164,6**	**308,0**
Finansiella intäkter [8)]	694,9	325,4	926,7	347,0	579,7
Finansiella kostnader Tillgångar	-102,3	-119,8	-95,8	-3,0	-92,8
Finansiella kostnader Skulder (pensioner)	-131,7	-121,6	-79,3	-76,6	-2,7
Skatter och statsbidrag	*11 497,2*	*12 197,7*	*12 787,0*	*12 435,0*	*352,0*
Finansnetto exkl värdesäkring	*592,6*	*205,6*	*830,9*	*344,0*	*486,9*
Finansnetto	*460,9*	*84,0*	*751,6*	*267,4*	*484,2*
Skatter, statsbidrag och finanser	*11 958,1*	*12 281,7*	*13 538,6*	*12 702,4*	*836,2*
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	**1 037,2**	**1 009,9**	**1 224,2**	**432,0**	**792,2**
Extraordinära poster [10)]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ÅRETS RESULTAT	**1 037,2**	**1 009,9**	**1 224,2**	**432,0**	**792,2**

Notförklaringar se sidorna 129-143

Balansräkning blandmodell

(miljoner kronor)	2019	2020	2021
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar [11]	39,2	31,1	32,3
Materiella anläggningstillgångar			
1. Mark och byggnader [12]	4 225,7	4 523,4	4 605,2
2. Maskiner och inventarier [13]	999,5	1 115,6	1 155,0
Finansiella anläggningstillgångar [14]	197,3	365,7	384,4
Summa	**5 461,7**	**6 035,7**	**6 176,9**
Omsättningstillgångar			
Förråd [15]	64,7	108,3	127,0
Fordringar [16]	904,4	1 018,0	1 398,8
Kortfristiga placeringar [17]	6 840,5	7 389,5	9 215,8
Kassa och bank [18]	563,2	869,1	415,7
Summa	**8 372,8**	**9 384,9**	**11 157,3**
SUMMA TILLGÅNGAR	**13 834,6**	**15 420,6**	**17 334,1**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Regionkapital [35]	5 863,9	6 901,1	7 929,4
Händelser direkt mot egna kapitalet [35]	0,0	18,3	0,0
Årets resultat	1 037,2	1 009,9	1 224,2
Summa	**6 901,1**	**7 929,4**	**9 153,5**
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner [36]	4 413,7	4 661,9	5 263,6
Andra avsättningar [21]	0,0	0,0	0,0
Summa	**4 413,7**	**4 661,9**	**5 263,6**
Skulder			
Långfristiga skulder [22]	66,7	45,5	49,5
Kortfristiga skulder [23]	2 453,0	2 783,8	2 867,6
Summa	**2 519,7**	**2 829,3**	**2 917,0**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	**13 834,6**	**15 420,6**	**17 334,1**
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER			
Panter och därmed jämförliga säkerheter [24]	48,9	769,4	922,2
Pensionsåtagande (förmåner intjänade före 1998)	3 697,2	3 615,0	3 574,9
Löneskatt pension (förmåner intjänade före 1998)	896,9	877,0	867,3
Summa pensionsansvarsförbindelse (förmåner intjänade före 1998)	**4 594,2**	**4 492,0**	**4 442,2**
Övriga pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna [25]	22,6	26,0	26,0
Övriga ansvarsförbindelser [26]	100,0	100,0	100,0

Notförklaringar se sidorna 129-143

Kassaflöde blandmodell

(miljoner kronor)	2019	2020	2021
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets Resultat	**1 037,2**	**1 009,9**	**1 224,2**
- ej rörelselikviditetspåverkande återinvesterad realiserad	-5,2	-71,4	-386,5
- ej rörelselikviditetspåverkande orealiserad kursförändring	-562,2	-95,4	-401,7
+ ej likviditetspåverkande avskrivningar	360,8	405,6	451,9
- ej likviditetspåverkande ianspråktagna avsättningar [18)]	-0,4	0,0	0,0
+ ej likviditetspåverkande avsättningar [18) 24)]	451,8	363,7	725,0
-ej likviditetspåverkande investeringsbidragsnyttjande	-4,1	-3,8	-3,7
Justering för ej rörelselikviditetspåverkande poster [27)]	240,6	598,6	384,9
- Likviditetspåverkande pensionsutbetalningar inkl löneskatt	-102,6	-115,5	-123,3
Posten som redovisas i annan sektion [28)]	-0,3	-1,1	6,1
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	***1 174,9***	***1 491,9***	***1 491,8***
+Minskning/-ökning kortfristiga fordringar	-22,9	-113,6	-380,8
+Minskning/-ökning förråd/varulager	-5,9	-43,5	-18,7
-Minskning/+ökning övriga kortfristiga skulder	84,5	330,8	83,8
Justering för rörelsekapitalförändring avseende löpande verksamhet	**55,8**	**173,6**	**-315,8**
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**1 230,7**	**1 665,5**	**1 176,1**
INVESTERINGAR			
- Inköp av immateriella anläggningstillgångar	-5,0	-6,7	-16,1
- Inköp av materiella anläggningstillgångar	-1 158,0	-850,1	-565,9
-Inköp av finansiell anläggningstillgång [14)]	-25,0	-165,0	0,9
+ investeringsbidrag [22)]	0,3	1,0	7,7
+ Försäljning av anläggningstillgångar [29)]	1,9	46,8	1,7
Kassaflöde från investeringsverksamhet	**-1 185,8**	**-974,1**	**-571,7**
FINANSIERING			
+Minskning/-ökning av långfristiga fordringar och finansiella Anläggningstillgångar [14)]	-2,4	-3,4	-19,7
- ej likviditetspåverkande reavinster/ + förluster vid försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**-2,4**	**-3,4**	**-19,7**
UTBETALNING AV BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR			
- Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur	**-15,7**	**0,0**	**0,0**
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA RÖRELSEPLACERINGSMEDEL	**26,7**	**688,0**	**584,7**
PENSIONSPLACERINGAR			
- Återinvesterad realiserad avkastning (pensionsmedel)	5,2	71,4	386,5
+- Justering för orealiserade värdeförändringar av finansiella tillgångar (pensionsmedel)	562,2	95,4	401,7
Kassaflöde från pensionsmedelsplaceringar	**567,5**	**166,9**	**788,2**
FÖRÄNDRING AV TOTALA MEDEL inkl pensionsmedel enligt verkligt värde	**594,1**	**854,9**	**1 372,9**
Likvida rörelseplaceringsmedel vid årets början	1 912,4	1 939,1	2 627,1
Likvida rörelseplaceringsmedel vid årets slut	1 939,1	2 627,1	3 211,8
Pensionsplaceringar vid årets början (enligt verkligt värde)	4 897,2	5 464,6	5 631,5
Pensionsplaceringar vid årets slut (enligt verkligt värde)	5 464,6	5 631,5	6 419,7
Likvida medel inkl pensionsplaceringar vid årets början	6 809,6	7 403,7	8 258,6
Likvida medel inkl pensionsplaceringar vid årets slut	7 403,7	8 258,6	9 631,5

Notförklaringar se sidorna 129-143

Notförklaringar

Not 1. Redovisningsprinciper

Region Jönköpings läns redovisningssystem följer Lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597), samt i förekommande fall rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning. I de fall Region Jönköpings län avviker från rekommendationerna beskrivs detta jämte skäl för avvikelsen.

Intäkter

Skatteintäkter

Region Jönköpings län har i enlighet med rekommendation R2 använt den prognos på skatteavräkningen som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) publicerade i december 2021. Differensen mellan den slutliga taxeringen 2021 avseende 2020 års inkomster och den redovisade skatteintäkten i bokslutet 2020, har redovisats som justeringspost i 2021 års bokslut enligt not 6.

Statsbidrag

Generella statsbidrag

Generella statsbidrag och bidrag och avgifter i utjämningssystemet redovisas normalt det år de inbetalas, då de inte innehåller några villkor eller andra restriktioner avseende när bidraget får eller ska användas.

Bidraget för läkemedelsförmånen redovisas som ett övrigt generellt statsbidrag. Bidraget erhålls normalt med två månaders eftersläp varför två månaders bidrag fordringsbokförs, se not 16. Sedan 2019 skuldförs statens del av rabattåterföringen, vilken dras av från bidraget året efter bokslutsåret. Även vinst och förlustdel av bidraget för förmånen och hepatit C skuldförs vilka redovisas separat i not 23.

Specialdestinerade/riktade statsbidrag

De flesta av de specialdestinerade statsbidragen redovisas (intäktsförs) det år de avser oavsett betalningstidpunkt. De bidrag som inte betalats bokslutsåret har fordringsförts enligt not 16, se även not 2 uppskattningar och bedömningar för detaljer.

I not 23, där de förutbetalda intäkterna specificerats, framgår om något riktat statsbidrag skuldförts, till exempel på grund av återbetalningsskyldighet eller användning kommande år. Kommunal utveckling hanterar riktade statsbidrag som villkorade projektmedel och intäktsför dessa i takt med användningen, då flera delar av dessa avser både regionen och kommunerna.

Övriga intäkter

Abonnemangstandvård, som i Region Jönköpings län kallas frisktandvård, tillhandahålls i form av treåriga avtal där patienten betalar en årlig avgift för att få den tandvård som behövs. Inkomsten intäktsförs linjärt över avtalstiden oavsett hur många eller vid vilka tider som behandlingarna utförs.

Villkorade projektbidrag som oftast avser flerårigа projekt intäktsredovisas i takt med projektets kostnader fram till projektets slut. Efter projekttidens slut skuldbokförs eventuella inte utnyttjade bidrag om återbetalningsskyldighet finns, i annat fall intäktsförs bidraget vid projektslut.

Kostnader

Leasingavtal

Av Region Jönköpings läns finanspolicy framgår att leasing i princip endast ska förekomma vad gäller bilar. All nuvarande leasing klassificeras som operationell leasing. Utöver bilar finns från och med 2012 även leasingavtal av tåg, vilket övertagits från Jönköpings länstrafik AB. Förekommer även längre hyresavtal avseende tandteknisk utrustning och medicinteknisk utrustning.

I not 30 redovisas förfallotidpunkter på de framtida leasingavgifterna för de avtal som finns per 211231 och är längre än tre år och inte uppsägningsbara förrän avtalstiden går ut. Detta gäller för tåg, tandteknisk och medicinteknisk utrustning, lokalhyror samt flerårsleasing bilar.

Avskrivningar
Avskrivningar är månadsvisa värdeminskningar vilka fördelas på tillgångens nyttjandeperiod, det vill säga den tid som tillgången förväntas kunna användas. Avskrivningen börjar då investeringen tas i bruk och sker i normalfallet linjärt, det vill säga med lika stora nominella belopp varje år. För byggnader sker detta i normalfallet senast i samband med slutbesiktning. För mark, pågående ny- om- och tillbyggnader av byggnader samt konst sker ingen planmässig avskrivning. Avskrivningstiderna följs upp regelbundet, men ändras inte ofta för att behålla kontinuitet i redovisningen.

Komponentredovisning
Inom byggnadssidan skedde från och med 2014 en övergång till komponentredovisning. Komponentmodellen innebar att 25 olika nya komponenter skapades med sex olika nyttjandeperioder. Kvar sedan tidigare finns anpassningar i hyrda lokaler.

De insatser som även fortsättningsvis bokas som planerat underhåll är årliga insatser som görs för att vidmakthålla befintlig standard. Det finansiella måttet egenfinansiering, påverkades inte av förändringen. Resultatet ökade och avskrivningarna ökade. Detta gav ett ökat investeringsutrymme, vilket motsvarades av den högre investeringsutgiften.

Tabell 19. Nyttjandeperioder och årliga avskrivningar immateriella och materiella anläggningar

Anläggning	Nyttjandeperiod	Årlig avskrivning
Immateriella		
Applikationsprogram	3-8 år	12-33 %
Medicintekniska informationssystem	3-8 år	12-33 %
Materiella		
IT-utrustning	3-10 år	10-33 %
Medicinteknisk utrustning	3-10 år	10-33 %
Tandteknisk utrustning	3-15 år	7-33 %
Byggnadsinventarier	7-10 år	10-14 %
Bilar, transportfordon	4-10 år	10-25 %
Jord- och skogsbruksmaskiner	8-10 år	10-12 %
Tåg	10-26 år	4-10 %
Revisioner tåg	5 år	20 %
Ombyggnationer hyrda lokaler	4-8 år	12-25 %
Övriga inventarier	3-10 år	10-33 %

Tabell 20. Nyttjandeperioder och årliga avskrivningar byggnadskomponenter

Anläggning	Nyttjandeperiod	Årlig avskrivning
Stomme (betong)	50 år	2 %
Stomme (lätt), fönster, fasadytterväggar (puts), takbeläggning, ledningsnät VVS och el, invändiga stomkompletteringar (lång), ställverk	30 år	3 %
Hiss, ventilation, belysningsarmaturer, försörjningssystem gas, VVS-armaturer	20 år	5 %
Kylanläggning, markberedning, markanläggning, invändiga stomkompletteringar (ytskikt, väggar, tak, fast inredning, vitvaror), solpaneler	15 år	7 %
Pumpar, motorer, teletekniska anläggningar, Styr- och övervakningsanläggning, Fasad-trä, mindre ombyggnation, energibesparande åtgärder	10 år	10 %
Mindre hyresgästanpassade ombyggnationer, energibesparande åtgärder, provisoriska byggnader (paviljonger)	5 år	20 %

Tillgångar

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar omfattar immateriella och materiella tillgångar.
Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med tillägg för investeringar som ger ekonomiska fördelar eller ökad servicepotential och med avdrag för planmässiga avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I de fall investeringen finansierats med offentliga bidrag, intäktsförs inkomsten på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande och förbrukning. Den del som ännu inte intäktsförts, finns bland de långfristiga skulderna (långfristig förutbetald intäkt) i balansräkningen. Icke offentliga investeringsbidrag intäktsförs från och med 2020 när investeringen skett. Region Jönköpings län har inga lån och således inga lånekostnader som kan hänföras till anläggningarna.

Materiella anläggningstillgångar
Materiella anläggningstillgångar består av inventarier och utrustning, mark och markanläggningar samt byggnader som är avsedda för stadigvarande bruk. Vid redovisning följs RKR R4.

För att inventarier och utrustning ska redovisas som investering och inte kostnadsbokföras direkt krävs en varaktighet på minst tre år och en anskaffningskostnad exklusive moms som överstiger gränsvärdet 50 000 kronor (ett helt prisbasbelopp avrundat uppåt). Denna gräns gäller från 2018 och någon retroaktiv justering har inte gjorts. Tidigare år har gränsen varit ett halvt prisbasbelopp (2017 var ett halvt prisbasbelopp 22 400 kronor). Vid bedömning av om en anskaffning ska bokföras som kostnad eller investering används varje enskilt objekts anskaffningsvärde som grund, även vid köp som är ett led i en större inventarieanskaffning. Regeln tillämpas i princip även vid anskaffning av inventarier med ett naturligt samband men här finns undantag för samband som är så starka att flera inventarier är nödvändiga för investeringens behov.

Om- och tillbyggnad av byggnad samt nybyggnation redovisas som anläggning om åtgärdens utgift överstiger 600 000 kronor. Om underhållsåtgärder, som i normalfallet kostnadsbokförs direkt, sker i samband med om- och tillbyggnader ingår dessa i investeringens anskaffningsvärde precis som vid nybyggnation. Utbyte av komponenter enligt komponentmodellen kan ha lägre belopp.

Immateriella anläggningstillgångar
Immateriella tillgångar består av IT-system och programvarulicenser som upphandlats. I den mån IT-system utvecklas internt betraktas dessa inte som tillgångar utan de kostnadsförs.

Förutsättningen för att IT-system och programvarulicenser ska hanteras som en investering och bokföras som en tillgång är att anskaffningsvärdet överstiger 500 000 kronor och att nyttjandeperioden är mer än tre år.

Omsättningstillgångar

Lager och förråd
Lager och förråd värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen. Undantag från detta gäller läkemedelslager på Sjukhusapoteket vilket värderas till genomsnittliga anskaffningsvärden.

Finansiella omsättningstillgångar
Region Jönköpings läns samtliga placeringsmedel är klassificerade som omsättningstillgångar. Finansiella placeringar avseende pensionsmedel i aktiefonder, räntefonder och alternativa placeringar som fastigheter som innehas för att generera avkastning eller värdestegring värderas enligt verkligt värde.
Finansiella placeringar avseende rörelsemedel i räntebärande instrument där syftet är inlösen vid förfallotillfällena värderas till anskaffningsvärdet.

Skulder och avsättningar

Pensionsskuld/avsättning
Region Jönköpings län använder RKR R10 avseende värdering och upplysningar av pensionsförpliktelser. Här framgår att värdering av pensionsförpliktelser inklusive löneskatt ska göras med tillämpning av vid varje tidpunkt gällande RIPS, Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld. Dessa riktlinjer uppdaterades 2021 där

modellen för genomsnittliga livslängden förändrades till att baseras på ett kommunalt bestånd samt ändrad metod till så kallad ekonomisk dödlighet. Detta för att få en högre precision i skattningen av pensionsskulden då måttet beaktar skillnad i dödlighet mellan låg- och höginkomsttagare. Denna ändring medförde för Region Jönköpings län en ökad pensionsavsättning 2021 med 476 miljoner kronor inklusive löneskatt.

Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning LKBR, 5 kap. 4 § och 6 kap. 4 §, ska regionens pensioner i bokslutet redovisas enligt den så kallade blandmodellen, då pensionsförmåner intjänade före 1998 inte ska tas upp som skuld eller avsättning.

Region Jönköpings län beslutade från och med årsredovisningen 2008 att införa en mer rättvisande pensionsredovisning, så kallad fullfondering, vilket innebär att balansräkningens skuldsida även innehåller pensioner intjänade före 1998. De årliga utbetalningarna av pensioner intjänade före 1998 inklusive löneskatt minskar balansräkningens pensionsavsättning. I resultaträkningen redovisas värdesäkring med mera av det totala pensionsåtagandet som en finansiell kostnad.

Den finansiella analysen och årsredovisningens finansiella rapporter omfattande resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys, driftredovisning och nyckeltal är upprättade enligt rättvisande pensionsredovisning (fullfondsmodellen).

För att uppfylla lagens krav anges i årsredovisningen även en resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och driftredovisning enligt blandmodellen. Även noter som skiljer sig från fullfondering redovisas enligt blandmodellen. Redovisningen enligt blandmodellen följer värderingsprinciperna enligt rekommendation R10. Hur blandmodellsredovisningen påverkats framgår av not 33 till not 36.

Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas i enlighet med rekommendation R10 som avsättning, när det är troligt att de kommer leda till utbetalningar. Avtal som inte har börjat utbetalas, redovisas som ansvarsförbindelse och de framgår av not 25. De förtroendevaldas intjänade ålderspensioner/ livränta redovisas som avsättning från 2014.

Leverantörsskulder i utländsk valuta
Leverantörsskulder i utländsk valuta värderas till fakturadatumets gällande valutakurs. Eventuell avvikelse från denna kurs redovisas som valutadifferens vid utbetalningstillfället. Någon omräkning enligt kursen på balansdagen sker inte enligt väsentlighetsprincipen.

Skuld till personalen
Region Jönköpings läns skuld till personalen i form av semesterlöneskuld, ej kompenserad övertid, jour och beredskap samt tillhörande upplupen arbetsgivaravgift har värderats och redovisats som kortfristig skuld enligt löneläget och gällande arbetsgivaravgifter per den 31 december 2021. Timlöner som tjänas in redovisas under nästkommande månad då lönen betalas, i enlighet med konsekvensprincipen.

Övriga avsättningar och ansvarsförbindelser
Avsättningar och ansvarsförbindelser regleras i Rådet för Kommunal Redovisnings rekommendation R9.

2016 gjordes avsättning för medfinansiering av statlig infrastruktur järnväg. Region Jönköpings läns andel utgör 32,3 miljoner kronor, vilken kostnadsfördes 2016. Trafikverket rekvirerade 50 procent vid byggstart varför den ingående avsättningen motsvarade 16,1 miljoner kronor enligt not 21. Under 2019 slutbetalades detta till Trafikverket varför avsättningen upplöstes.

Region Jönköpings läns avsättningar avser därför endast pensioner samt särskild löneskatt enligt not 20 enligt fullfondering och not 36 enligt blandmodell.

Region Jönköpings läns ansvarsförbindelser framgår av not 24-26 samt av balansräkningen enligt blandmodell.

Sammanställda räkenskaper och kommunala koncernen
Enligt LKBR 11 kap. 12 § ska förvaltningsberättelsen innehålla upplysningar om koncernen.
I särskilt avsnitt redovisas de juridiska personer som ingår i Region Jönköpings läns koncernföretag samt andra samägda organisationer. För dessa redovisas ägarandelar, verksamhetsbeskrivning och nyckeltal.

Enligt LKBR 12 kap. 2 § behöver sammanställda räkenskaper inte upprättas om samtliga kommunala koncernföretag, såväl var för sig som tillsammans, är utan väsentlig betydelse för regionen.

Region Jönköpings läns engagemang i dessa bolag, stiftelser, Kommunalförbund eller Samordningsförbund är av den omfattningen att sammanställda räkenskaper inte tillför väsentlig information.

Not 2. Uppskattningar och bedömningar

Utöver de vanliga bedömningarna avseende ej slutjusterade statsbidrag som läkemedelsbidrag inklusive rabattavdrag, som framgår av redovisningsprinciperna, så finns även för 2021 fordringar som avser pandemirelaterade bidrag, som provtagningsersättning samt vaccinationsersättningar, men däremot ingen fordran avseende sjuklöneersättningar.

Sjuklönekostnadsersättning avseende december 2021 har inte beräknats i bokslutet då beslutet om att återinföra tillfälliga regler för december 2021-mars 2022 togs först 7 februari 2022. Beslut avseende sjuklönekostnadsersättning för december enligt tak på 1,07 procent av lönekostnaderna togs 14 februari och ger en sjuklönekostnadsersättning på 3,862 miljoner kronor vilken då har redovisats 2022.

Under 2021 har ersättning för PCR och serologitester avseende covid-19 inbetalats av Folkhälsomyndigheten med eftersläpning. I december inbetalades ersättning för september-november. För december har 101,352 miljoner kronor fordringsförts baserat på rapporterade tester och bekräftelse från Folkhälsomyndigheten. Denna summa kommer att inbetalas i mars 2022.

Under året har även ersättningar för vaccindoser avseende Covid-19 inbetalats med en månads eftersläpning. I bokslutet har därför fordran avseende utförda vaccindoser för december månad enligt statistik från Folkhälsomyndigheten på 15,9 miljoner kronor fordringsförts. I januari månad erhölls ersättning för decemberdoserna med 16,0 miljoner kronor.

Regionen har i övrigt inga fordringar på riktade statsbidrag avseende överenskommelser. Regionen ska senast 31 mars 2022 till Kammarkollegiet lämna en kortfattad ekonomisk redovisning av hur vissa av de beviljade statsbidragen har använts. Alla rekvirerade eller på annat sätt erhållna riktade statsbidrag avseende 2021 har intäktsförts på 2021. Någon uppskattning av beloppet har därför ej behövt ske. Bedömningen är att erhållna medel utnyttjats till avsett ändamål.

(Belopp i miljoner kronor)

Not 3 Verksamhetens intäkter	**2019**	**2020**	**2021**
Ersättning från patienter - öppen hälso- och sjukvård	142,1	121,1	127,4
Ersättning från patienter - sluten hälso- och sjukvård	18,8	17,5	18,5
Ersättning från patienter - tandvård	166,0	148,2	159,1
Ersättning från patienter - övriga	14,2	15,1	16,5
Ersättning från trafiken - biljettintäkter	353,9	252,2	252,6
Försäljning av hälso- och sjukvård	403,1	236,0	258,7
Försäljning av tandvård	98,7	81,5	90,4
Försäljning av regional utveckling	152,4	139,0	149,0
Försäljning av material/varor	169,6	165,9	159,5
Försäljning av tjänster	443,4	426,6	456,3
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	654,9	1 327,9	1 757,8
Offentliga investeringsbidrag			2,4
Övriga specialdestinerade bidrag	82,7	58,1	73,5
Övriga intäkter, inklusive vinst vid försäljning av fastigheter och inventarier	61,4	62,1	59,2
Summa verksamhetens intäkter	**2 761,3**	**3 051,3**	**3 580,9**

Not 4 Verksamhetens kostnader	**2019**	**2020**	**2021**
Löner	4 447,6	4 789,5	5 128,9
Lagstadgade arbetsgivaravgifter och avtalsförsäkringar	1 370,0	1 472,5	1 561,0
Pensionskostnader	481,4	447,4	792,5
Kostnad för särskild löneskatt	123,2	113,6	198,5
Övriga personalkostnader	112,9	69,5	74,3
Kostnader för köpt verksamhet med mera	3 390,6	3 353,9	3 857,5
Kostnader för läkemedel (inom och utom förmånen) inkl rabatter och Apodos	1 175,1	1 250,6	1 289,2
Övriga verksamhetskostnader	1 951,1	2 142,1	2 258,1
Verksamhetens kostnader exklusive avskrivningar	**13 051,9**	**13 639,0**	**15 160,0**

Not 5 Avskrivningar

Avskrivningar är beräknade på anläggningstillgångarnas anskaffningsvärde med avdrag för eventuella investeringsbidrag till och med 2008. Från och med 2009 sker inget avdrag från anskaffningsvärdet för investeringsbidrag utan bidragen redovisas som långfristig förutbetald intäkt och intäktsförs som bidragsintäkt i takt med avskrivningen.

Anläggningstyper	**2019**	**2020**	**2021**
- Immateriella tillgångar IT-system/program	17,6	14,9	14,9
- Byggnader och markanläggningar	162,4	196,3	217,4
- markanläggningar	0,0	0,0	0,0
- medicinteknisk och tandteknisk utrustning och övrig IT-utrustning	125,7	126,5	148,0
- bilar, transportfordon	30,2	41,2	43,7
- övriga inventarier	24,9	26,6	27,9
Summa	**360,8**	**405,6**	**451,9**

[1)] 34,4 miljoner kronor avser extra nedskrivning efter inventering och anpassning till nya investeringsregler.

[2)] 1,0 miljoner kronor avser extra nedskrivning efter inventering och anpassning till nya investeringsregler.

Not 6 Skatteintäkter	**2019**		**2020**	**2021**
Preliminära skatteintäkter innevarande år	9 189,9	*	9 327,3	9 363,9
Prognos slutavräkning innevarande år	-79,5		-139,6	241,0
Slutreglering av skatteintäkter föregående år:	12,2		-43,5	39,2
Slutjustering av skatteintäkter två år före i år:	0,0		0,1	0,1
Summa	**9 122,5**		**9 144,2**	**9 644,1**

*) Skattehöjningen på 50 öre gav cirka 388 miljoner kronor i ökade skatteintäkter 2019, se även jämförelsestörande poster först bland noterna

200-kronan, den statliga skatt om 200 kronor som alla skattskyldiga med förvärvsinkomster betalar, ingår i preliminära skatteintäkter innevarande år vilken överfördes till kommuner och landsting under 1999-2004.

Skatteunderlagsutveckling (i procent)	**2020**		**2021**		**Ackumulerat**
Budget	0,9	*	3,5	*	4,4
Utfall/prognos	2,1	**	4,6	***	6,8
Budgetavvikelse	**1,2**		**1,1**		**2,4**

* SKR:s bedömning för riket 2020 och 2021
** Slutligt taxeringsutfall för riket 2020, Skatteverket, december 2021
*** Av SKR i december 2021 bedömd genomsnittlig ökning i riket

Not 7 Generella statsbidrag och utjämning	**2019**	**2020**	**2021**
Inkomstutjämning, bidrag	1 735,6	1 774,2	1 830,6
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0
Införandebidrag	0,0	0,0	0,0
Kostnadsutjämningavgift	-339,5	-93,0	-80,3
Rörligt införandeavdrag			
Ökad tillgänglighet i vården			
Regleringsavgift/bidrag*	-69,7	-86,8	252,9
Läkemedelsbidrag	999,4	1 065,3	1 139,8
Generella bidrag från staten:			
Stöd avseende flyktingsituationen	43,9	25,6	0,0
Extra stöd till hälso- och sjukvården (invånarbaserat) *	0,000	0,000	0,0
Kompensation för höjda arbetsgivaravgifter unga	0,000	0,000	0,0
Extra stöd för långtidsarbetslösa	0,0	0,0	0,0
Livmoderhalsscreening	5,0	0,0	0,0
Extra stöd till följd av pandemin	0,0	343,2	0,0
Kompensation för periodiseringsfond	0,0	12,6	0,0
Krisstödsbidrag	0,0	12,3	0,0
Summa	**2 374,7**	**3 053,5**	**3 142,9**

* 2017 års invånarbaserade stöd till hälso- och sjukvård ingår med 31,8 mnkr i regleringsbidraget/avgiften.
*2018 års invånarbaserade stöd till hälso- och sjukvård ingår med 31,8 mnkr i regleringsbidraget/avgiften.
*2019 års invånarbaserade stöd till hälso- och sjukvård ingår med 52,9 mnkr i regleringsbidraget/avgiften.
2020 års invånarbaserade stöd till hälso- och sjukvård ingår med 74,1 mnkr i regleringsbidraget/avgiften.
2021 års invånarbaserade stöd till hälso- och sjukvård ingår med 105,6 mnkr i regleringsbidraget/avgiften.

Bidrag inom sjukskrivningsmiljarden

*) 2012-års sjukskrivningsmiljard består av både 2011-års bidrag (28,2 miljoner kronor) och 2012-års bidrag (27,0 miljoner kronor).

* Från och med 2005 gäller ett nytt utjämningssystem där tidigare generella statsbidrag inordnats i utjämningssystemet. Riksdagsbeslut om förändrade statsbidrag tillförs/avräknas regleringsposten fortsättningsvis.

2) Införandeavdraget i det tidigare utjämningssystemet slutreglerades 2003

* Generellt statsbidrag för åren 2009 - 2012 avser bidrag för minskad sjukfrånvaro, Landstingets andel av den så kallade sjukskrivningsmiljarden.

** 2006 avser sysselsättningsstöd och 2010 avser tillfälligt konjunkturstöd

Bidrag inom sjukskrivningsmiljarden redovisas från 2014 som specialdestinerat statsbidrag. Åren 2012-2013 är justerade i enlighet med ny princip.

Not 8 Finansiella intäkter	**2019**	**2020**	**2021**
Utdelning på aktier och andelar	25,2	35,5	16,5
Efterlikvider	0,0	0,0	0,0
Ränteintäkter	84,4	70,2	80,9
Realiserad vinst vid försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0
Realiserad vinst vid försäljning av finansiella omsättningstillgångar	13,6	17,1	415,3
Återföring av nedskrivna aktier och andelar	0,0	0,0	0,0
Återföring av nedskrivna finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0
Orealiserad vinst verkligt värde finansiella omsättningstillgångar	562,2	190,9	401,7
Realiserade valutakursvinster	0,2	0,3	0,1
Övriga finansiella intäkter	9,4	11,3	12,2
Summa finansiella intäkter	**694,9**	**325,4**	**926,7**

Not 9 Finansiella kostnader	**2019**	**2020**	**2021**
Transaktionskostnader i betalningssystem, samt övriga finansiella kostnader	3,7	2,9	4,9
Realiserad förlust vid försäljning av finansiella omsättningstillgångar	98,4	21,2	90,8
Orealiserad förlust av finansiella omsättningstillgångar	0,0	95,5	0,0
Justering finansiella kostnader enligt verkligt värde	0,0	0,0	0,0
Nedskrivning av finansiella anläggningstilgångar	0,0	0,0	0,0
Realiserade valutakursförluster	0,2	0,1	0,2
Ränta på pensionsavsättning inklusive löneskatt	242,5	297,9	313,1
Övriga finansiella kostnader			
Summa finansiella kostnader	**344,8**	**417,6**	**408,9**
Summa finansnetto not 8 minus not 9	**350,1**	**-92,3**	**517,8**

* från och med 2013 ändrade bankerna aktiefonder till att vara icke-utdelande, beroende på ändrad skattelagstiftning. Från 2014 finns åter igen både utdelande och icke-utdelande fonder.

1) Rabatter redovisas från 2002 i verksamhetens nettokostnad och uppgick 2002 till 6,4 mnkr och 2003 till 7,6 mnkr.

2) Kundförluster redovisas från 2002 i verksamhetens nettokostnad och uppgick 2002 till 5,2 mnkr och 2003 till 5,1 mnkr.

** 18,8 miljoner kronor av övriga finansiella intäkter 2009 avser återbäring av medlemsavgifter från Sveriges Kommuner och Landsting

Not 10 Extraordinära poster	**2019**	**2020**	**2021**

Den extraordinära kostnaden 2000 på 46 miljoner kronor avser en ändrad värdering av pensionsskuld i samband med byte av pensionsadministratör.
2002-års extraordinära kostnad på 32,9 miljoner kronor avser pensionsavlösen för personal som gick över till Stiftelsen Högskolan i samband med
Den extraordinära intäkten på 65 miljoner kronor 2005 avser realisationsvinst vid försäljning av fastigheter.
63 miljoner kronor avser Hälsohögskolan och 2 miljoner kronor avser rektorsbostaden vid Värnamo folkhögskola.
Inga extraordinära poster finns för 2019, 2020 eller 2021.

Not 7 Rörelsekapitalförändring avseende löpande verksamhet (ingår numera i kassaflödesanalysen)	***2019***	***2020***	***2021***
+Minskning/-ökning kortfristiga fordringar	*-22,9*	*-22,9*	*-22,9*
+Minskning/-ökning förråd/varulager	*-5,9*	*-5,9*	*-5,9*
-Minskning/+ökning övriga kortfristiga skulder	*84,5*	*84,5*	*84,5*
-neutralisering av omklassificering av LÖF från långfr skuld till kortfr skuld	*0,0*	*0,0*	*0,0*
Summa	***55,8***	***55,8***	***55,8***

Not 11 Immateriella anläggningar	2019	2020	2021
Förvärvade immateriella anläggningstillgångar			
Ingående Anskaffningsvärde	261,1	258,3	243,3
Inköp	5,0	6,7	16,1
Försäljningar	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	-7,8	-21,8	-19,2
Överföringar	0,0	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	**258,3**	**243,3**	**240,2**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-209,1	-219,1	-212,2
Försäljningar	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	7,6	21,8	19,2
Överföringar	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-17,6	-14,9	-14,9
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-219,1**	**-212,2**	**-207,9**
Utgående redovisat värde	**39,2**	**31,1**	**32,3**

Not 12 Byggnader och mark	2019	2020	2021
Ingående Anskaffningsvärde	7 340,7	8 088,3	8 582,3
Inköp	747,7	494,0	306,0
Försäljningar	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	-0,1	0,0	-20,2
Överföringar	0,0	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	**8 088,3**	**8 582,3**	**8 868,1**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 700,2	-3 862,5	-4 058,9
Försäljningar	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,1	0,0	13,4
Överföringar	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-162,4	-196,3	-217,4
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-3 862,5**	**-4 058,9**	**-4 262,9**
Utgående redovisat värde	**4 225,7**	**4 523,4**	**4 605,2**
Ingående Anskaffningsvärde	7 340,7	7 340,7	7 340,7
Ingående ackumulerad avskrivning enligt plan	-3 700,2	-3 700,2	-3 700,2
Ingående bokfört byggnads- och markvärde	**3 640,5**	**3 640,5**	**3 640,5**
Årets investering	747,7	747,7	747,7
Omklassificering	0,0	0,0	0,0
Årets avyttring	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivning	-162,4	-162,4	-162,4
Årets förändring	**585,3**	**585,3**	**585,3**
Utgående bokfört byggnads- och markvärde	**4 225,7**	**4 225,7**	**4 225,7**

Not 13 Maskiner och Inventarier	2019	2020	2021
Ingående Anskaffningsvärde	2 107,8	2 388,4	2 580,7
Inköp	410,4	356,1	259,8
Försäljningar	-33,4	-72,5	-10,6
Utrangeringar	-96,4	-91,3	-164,5
Överföringar	0,0	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	**2 388,4**	**2 580,7**	**2 665,4**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 336,5	-1 388,9	-1 465,1
Försäljningar	33,2	29,2	10,6
Utrangeringar	95,2	89,0	163,6
Överföringar	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-180,8	-194,3	-219,6
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-1 388,9**	**-1 465,1**	**-1 510,4**
Utgående redovisat värde	**999,5**	**1 115,6**	**1 155,0**

Not 14 Finansiella anläggningstillgångar inklusive långfristiga fordringar	2019	2020	2021
Ingående värde RJL Älghunden 4 AB, aktier	112,436	137,436	302,436
Ingående värde Tågdepån i Nässjö AB, aktier	0,000	0,000	0,050
Årets investeringar bussdepån	25,000	165,000	-4,431
Årets investeringar tågdepån	0,000	0,050	3,500
Utgående värde RJL Älghunden och tågdepån aktier som anses som investeringar enligt kassaflödesanalysen	**137,436**	**302,486**	**301,555**
TvNo Textilservice AB, aktier	1,470	1,470	1,470
Länsteknikcentrum i Jönköpings län AB, aktier	0,000	0,000	0,000
Nedskrivning aktier Länsteknikcentrum pga likvidation	0,000	0,000	0,000
Jönköpings Länstrafik AB, aktier	0,000	0,000	0,000
Kust till Kust AB, aktier	0,015	0,015	0,015
Samtrafiken i Sverige AB, aktier	0,030	0,030	0,030
Almi Företagspartner Jönköping AB, aktier	0,490	0,490	0,490
Bostadsbyggen i Jönköping AB, aktier	1,000	1,000	1,000
Inera AB, aktier	0,005	0,005	0,005
Smålands Turism AB, aktier	0,300	0,588	0,594
AB Transitio, aktier	1,000	1,000	1,000
Euro Info Centre, aktier			
SEB Läkemedels- och Bioteknikfond, andelar			
LFF Service AB, aktier	0,001	0,001	0,001
Reftele Biogas AB, aktier	0,020	0,000	0,000
Andelar i bostadsrättsföreningar	0,127	0,127	0,127
Stiftelsen Jönköpings läns museum, andelar			
Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag, garantikapital			
Andel i Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag	49,743	49,743	49,743
Nedskrivning ovillkorade kapitaltillskott Landstingens Ömsesidiga Försäkringssbolag			
Övriga andelar	2,666	3,364	3,753
Utlämnat lån till Jönköpings Länstrafik AB	0,000	0,000	0,000
Summa aktier och andelar som anses som finansiering enligt kassaflöde	**56,867**	**57,833**	**58,228**
Övriga långfristiga fordringar	3,009	5,369	24,643
Summa aktier, övriga andelar och långfristiga fordringar som anses som finansiering enligt kassaflöde	**59,876**	**63,202**	**82,871**
Summa finansiella anläggningstillgångar inklusive långfristiga fordringar	**197,312**	**365,688**	**384,426**

Not 15 Förråd	2019	2020	2021
Sjukhusapoteket	15,3	23,3	21,0
Materialförsörjningsförråd	15,3	52,5	71,2
Materialförråd Regionfastigheter	1,9	1,9	2,0
Tekniska hjälpmedel, Hjälpmedelscentralen	10,5	9,6	11,6
Tekniska hjälpmedel, Ortopedklinikerna	8,7	7,6	8,0
Hörhjälpmedel	3,0	3,1	2,9
Synhjälpmedel	1,1	0,8	0,8
Bränsleförråd Regionfastigheter	2,5	2,9	2,8
Råvaruförråd Naturbruken	2,3	2,5	2,2
Husdjur Naturbruken	4,1	4,0	4,5
	64,7	**108,3**	**127,0**

Not 16 Kortfristiga fordringar	2019	2020	2021
Fordran på staten avseende riktade statsbidrag inom hälso- och sjukvården	28,6	216,0	117,2
Fordran på staten avseende läkemedelsbidrag	174,4	185,2	197,9
Övriga fordringar på staten och Försäkringskassan	157,9	107,2	202,3
Kund-och vårdavgiftsfordringar	171,0	161,1	252,4
Övriga kortfristiga fordringar	7,1	3,5	3,0
Förutbetalda kostnader	292,0	280,7	293,9
Upplupna skatteintäkter (positiv avräkning)	4,1	0,0	241,0
Övriga upplupna intäkter	69,2	64,3	91,1
Summa	**904,4**	**1 018,0**	**1 398,8**

Not 17 Kortfristiga placeringar	2019	2020	2021
Extern förvaltning, placeringar pensionsmedel marknadsnoterade aktiefonder	1 131,6	1 235,8	1 203,9
Extern förvaltning, placeringar pensionsmedel marknadsnoterade ränteobligationer			
Egen förvaltning, placeringar pensionsmedel alternativa investeringar	50,0	50,0	100,3
Extern förvaltning, placeringar pensionsmedel likvida medel *	0,0	0,0	345,9
Orealiserade värdeförändringar pensionsmedel enligt redovisning	1 008,4	1 103,8	1 505,5
Summa pensionsmedelsplaceringar	**5 271,4**	**5 487,6**	**6 419,7**
Egen förvaltning, rörelseplaceringar alternativa investeringar	1 569,1	1 901,9	2 796,1
Summa rörelseplaceringar	**1 569,1**	**1 901,9**	**2 796,1**
Summa kortfristiga placeringar	**6 840,5**	**7 389,5**	**9 215,8**

* Pensionsmedel likvida medel är från och med 2021 omförda från kontogruppen Kassa och bank i not 18 och ingår nu i not 17

Not 18 Kassa och bank	2019	2020	2021
Bank pensionsmedel *	193,2	143,9	0,0
Kassa, bank	370,0	725,2	415,7
Summa Kassa, Bank	**563,2**	**869,1**	**415,7**
Summa finansiella placeringar och kassa, bank	**7 403,7**	**8 258,6**	**9 631,5**

* Bank pensionsmedel är från och med 2021 omförda till kontogruppen Kortfristiga placeringar och ingår i not 17

Not 19 Eget kapital	2019	2020	2021
Ingående eget kapital	**1 110,9**	**2 306,9**	**3 437,4**
Årets redovisade resultat enligt fullfondering	1 196,0	1 112,1	1 274,0
Justering årets resultat till följd av ändrad redovisningsprincip	0,0	18,3	0,0
Utgående eget kapital enligt fullfondering	**2 306,9**	**3 437,4**	**4 711,4**

Not 20 Avsättningar för pensioner / pensionsåtagande	2019	2020	2021
Ingående avsättning inklusive särskild avtalspension, visstidspension och löneskatt	**8 817,6**	**9 007,9**	**9 153,9**
Nyintjänad förmånsbestämd ålderspension exkl löneskatt	231,7	178,9	251,1
Nyintjänade efterlevandepensioner exkl löneskatt	1,5	6,6	2,3
Nyintjänad PA-KL-pension exkl löneskatt	8,7	5,7	12,0
Nyintjänad ålders- och efterlevandepension förtroendevalda enligt PBF och OPF	2,9	2,6	2,3
Slutbetalning Förmånsbestämd ålderspension 61-65 år/tillägg FÅP exkl löneskatt	0,0	0,0	0,0
Arbetstagare som pensionerats med särskild avtalspension eller visstidspension exkl löneskatt	8,4	1,2	1,6
Ränte- och basbeloppsuppräkningar exkl löneskatt	280,3	239,7	118,4
Övrig post exkl löneskatt	4,3	-0,2	1,2
Genomsnittsjustering rullande treårssnitt exkl löneskatt (se redovisningsprinciper)	-85,1*	0,0	0,0
Pensionsutbetalningar exkl löneskatt	-299,6	-317,1	-327,4
Förändring av löneskatt	37,2	28,5	14,9
Ändring av försäkringstekniska grunder inkl löneskatt *	0,0	0,0	475,6
Utgående avsättning inklusive särskild avtalspension och visstidspension	**9 007,9**	**9 153,9**	**9 705,7**
Aktualiseringsgrad för ovanstående pensionsförpliktelser är respektive år	98,0%	98,0%	98,0%

* Genomsnittmodellen för pensionsfinanskostnader togs bort från och med 2019 mht verkligt värde på tillgångssidan.
Detta påverkade 2019 med cirka 106 miljoner kronor i lägre finanskostnader inklusive löneskatt.

Utöver avsättningarna finns också kortfristig skuld avseende avgiftsbestämd Ålderspension (tidigare individuell del) till de anställda, vilken framgår av not 23.

2002 bytte Hälsohögskolan huvudman. I samband med detta tryggades deras pensioner genom inbetalning till försäkringsbolaget SPP numera KPA.

Jönköpings länstrafik AB tryggade 2008 sina pensioner hos KPA. Denna försäkring kvarstår även efter 2012 då länstrafiken införlivades i Landstinget.

Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	42,1	40,8	40,8
Pensionskapitalets värde exklusive överskottsfond	55,0	53,8	52,4
Överskottsfondens värde	3,2	3,5	5,0

Not 21 Övriga avsättningar	2019	2020	2021
Ingående avsättning	**16,1**	**0,0**	**0,0**
Slutfakturering Trafikverket infrastrukturbidrag 190919	-15,7	0,0	0,0
Upplösen restavsättning infrastrukturbidrag då Trafikverket slutfakturerat 190919	-0,4	0,0	0,0
Utgående avsättning	**0,0**	**0,0**	**0,0**

Not 22 Långfristiga skulder	2019	2020	2021

Ingående långfristig skuld avseende förutbetalda investeringsbidrag	**70,5**	**66,7**	**45,5**
Investeringsbidrag enligt årets kassaflödesanalys*	0,3	1,0	7,7
Direkt intäktsförda privata investeringsbidrag	0,0	-1,0	0,0
Intäktsförda tidigare års privata investeringsbidrag till följd av ändrad redovisningsprincip	0,0	-18,1	-0,7
Intäktsförda investeringsbidrag i takt med investeringarnas nyttjande (minskning av lång skuld enligt kassaflödesanalys)	-3,8	-3,1	-2,5
Under året använda investeringsbidrag som erhållits tidigare år (minskning av lång skuld enligt kassaflödesanalys)	-0,3	0,0	-0,5
Utgående långfristig skuld avseende förutbetalda offentliga investeringsbidrag	**66,7**	**45,5**	**49,5**

* Investeringsbidrag 2021 avser solpanelsbidrag Boverket på 7,1 mnkr, Linköpings universitet till läkarlinjen 0,1 mnkr, samt Frysbidrag 0,5 mnkr
* Investeringsbidrag 2020 avser 1,0 miljon kronor privat bidrag avseende solpaneler, bidraget 2019 avser Stora Segerstad från Boverket på 0,3 miljoner kronor.

Not 23 Kortfristiga skulder	**2019**	**2020**	**2021**
Förutbetalda skatteintäkter (negativ avräkning)	79,5	262,5	100,4
Leverantörsskulder	973,8	915,5	1 023,6
Upplupna arbetsgivaravgifter, sjukförsäkringsavgifter, källskatt, löneskatt, mervärdesskatt och energiskatt	459,7	532,8	528,3
Skuld till personalen (löner, semester, jour och komp)	367,9	425,7	454,3
Löneväxlingsskuld	10,1	0,0	0,0
Individuell del / Avgiftsbestämd ålderspension	194,1	206,2	217,5
Återbetalning läkemedelsbidrag avseende vinst/förlustdel samt statens del av rabattåterbäring	46,1	45,6	47,5
Övriga förutbetalda intäkter *	196,3	245,3	301,5
Övriga upplupna kostnader	125,6	150,3	194,3
Summa	**2 453,0**	**2 783,8**	**2 867,6**
* Övriga förutbetalda intäkter avser:			
- Arbete mot våld i nära relationer	1,6	0,9	0,0
- Vaccination covid 19	0,0	12,3	0,0
- Ökad läkarkompetens i äldreomsorgen	0,0	0,0	7,3
- Bemanningsmoms	0,0	1,0	0,0
-Frisktandvård	3,3	3,2	3,3
-hyresintäkter	3,7	4,1	4,4
- utmärkelser/priser	0,2	0,1	0,0
- förutbetalda intäkter buss och tåg, länstrafiken	32,1	22,1	21,0
- förutbetalda projektmedel Kommunal utveckling	67,7	110,0	160,7
- Naturbruksgymnasiernas ackumulerade resultat, skuld till kommunerna	9,2	14,8	13,1
- övriga, främst villkorade projektbidrag samt sjukvårdsregionala medel	78,4	76,8	91,8
Summa	**196,3**	**245,3**	**301,5**

Not 24 Panter och därmed jämförliga säkerheter	**2019**	**2020**	**2021**
Smålands Turism AB	2,0	2,0	2,0
RJL Tågdepån Nässjö AB inkl moderbolagsborgen till NCC Sverige AB för tågdepån (63,0)	0,0	722,2	722,2
TvNo Textilservice AB, 49 procent av pensionsandel	11,2	14,5	12,7
Transitio, garanterat av Region Jönköpings län enligt proprieborgen efter regress *	35,6	30,7	185,3
Summa	**48,9**	**769,4**	**922,2**

* Borgensbeloppet är baserat på vad regionen garanterat för egna tåg, av Transitios skuld.
Regionen har beslutat att ge AB Transitio i uppdrag att avropa regionaltågsfordon med tillhörande högvärdeskomponenter och strategisk utrustning samt ingått borgen såsom för egen skuld (proprieborgen) för upphandlad finansiering upp till 990 miljoner kronor avseende spårfordon, högvärdeskomponenter och strategisk utrustning.
I borgensbeloppet på 185,3 mnkr ovan ingår 156,5 mnkr för hittills anskaffade tåg i enlighet med uppdraget.

Regionen är som försäkringstagare delägare i LÖF Regionernas Ömsesidiga Försäkringsbolag. Enligt § 5 i bolagsordningen gäller att "Delägarna svarar som juridiska personer var för sig för bolagets förbindelser, envar till ett belopp motsvarande 10 gånger den premie han har haft att erlägga under det år förlusten uppkommit".
För Region Jönköpings län skulle detta motsvarat 571 miljoner kronor 2021.

Not 25 Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	2019	2020	2021
Visstidspensioner enligt PBF, förtroendevalda inklusive löneskatt	13,4	16,1	16,9
Avgångsersättning enligt PBF, förtroendevalda inklusive arbetsgivaravgift	0,0	0,0	0,0
Omställningsstöd enligt OPF-KL, förtroendevalda inklusive arbetsgivaravgift	9,1	9,8	9,1
Summa	**22,6**	**26,0**	**26,0**
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension enligt PBF	4	5	5
Antal förtroendevalda med rätt till avgångsersättning enligt PBF	0	0	0
Antal förtroendevalda med rätt till omställningsstöd enligt OPF-KL	9	10	9

Not 26 Övriga ansvarsförbindelser	2019	2020	2021
Trafikverket*	200,0	200,0	200,0
-Jönköpings, Värnamo och Vaggeryds kommuner	-100,0	-100,0	-100,0
Netto regionens medfinansieringsandel Trafikverket	**100,0**	**100,0**	**100,0**

* Regionfullmäktige beslutade 2017 att godkänna överenskommelse (avsiktsförklaring) med Trafikverket avseende sam- och medfinansiering av elektrifiering av det så kallade Y:et med nybyggnation Byarum-Tenhult på totalt 500 miljoner kronor. 300 miljoner kronor samfinansieras (statliga medel) av regional transportplan 2018-2029 och 200 miljoner kronor garanteras i medfinansiering av regionen. Den regionala medfinansieringen fördelas mellan regionen och berörda kommunerna Jönköping, Värnamo och Vaggeryd där kommunerna står för hälften.
Under förutsättning av medfinansieringsavtal/genomförandeavtal med Trafikverket innebär det en kostnad för medfinansiering för regionen med netto 100 miljoner kronor.

Not 27 Justering för ej rörelselikvidpåverkande poster	2019	2020	2021
- ej rörelselikviditetspåverkande återinvesterad realiserad pensionsmedelsavkastning	-5,2	-71,4	-386,5
- ej rörelselikviditetspåverkande orealiserad kursförändring	-562,2	-95,4	-401,7
+ ej likviditetspåverkande avskrivningar	360,8	405,6	451,9
- ej likviditetspåverkande ianspråktagna avsättningar	-0,4	0,0	0,0
+ ej likviditetspåverkande avsättningar	562,5	540,0	958,7
-ej likviditetspåverkande investeringsbidrags nyttjande	-4,1	-3,8	-3,7
Summa ej rörelselikvidpåverkande poster	**351,4**	**774,9**	**618,7**

Not 28 Realisationsvinster/förluster vid avyttring av anläggningstillgångar	2019	2020	2021
Reavinst vid försäljning av inventarier	-1,8	-3,9	-1,7
Reaförlust vid försäljning av immateriella anläggningar	0,0	0,0	0,0
Reaförlust vid utrangering av immateriella anläggningar	0,2	0,0	0,0
Reaförlust vid försäljning av fastigheter	0,0	0,0	0,0
Reaförlust vid utrangering av fastigheter	0,0	0,0	6,9
Reaförlust vid försäljning av inventarier	0,1	0,4	0,0
Reaförlust vid utrangering av inventarier	1,2	2,4	0,9
Summa realisationsvinster/förluster vid försäljning av anläggningar	**-0,3**	**-1,1**	**6,1**

Not 29 Försäljningspriser av sålda anläggningstillgångar	2019	2020	2021
Fordon: traktorer, skogsmaskiner, jordbruksmaskiner, ambulanser, fyrhjulingar, åkgräsklippare och bilar m.m.	0,4	3,2	0,4
Fordon: tåg	0,0	40,6	0,0
Sjukvårdsutrustningar	1,4	3,0	1,3
Summa försäljningssumma för sålda anläggningstillgångar	**1,9**	**46,8**	**1,7**

Not 30 Leasing	2019	2020	2021
Operationella leasingavtal			
Tåg - erlagd leasing/hyra under året	24,0	8,7	9,5
- förfallotidpunkt inom ett år	9,2	9,2	9,2
- förfallotidpunkt 1-5 år	36,6	36,6	36,9
- förfallotidpunkt senare än 5 år	9,2	18,3	9,2
Tandteknisk utrustning - erlagd leasing/hyra under året	5,5	5,5	5,5
- förfallotidpunkt inom ett år	4,1	5,5	2,7
- förfallotidpunkt 1-5 år	0,0	2,3	4,5
- förfallotidpunkt senare än 5 år	0,0	0,0	0,0
Medicinteknisk utrustning - erlagd leasing/hyra under året	8,0	9,9	9,5
- förfallotidpunkt inom ett år	7,9	8,6	5,8
- förfallotidpunkt 1-5 år	8,6	0,0	0,0
- förfallotidpunkt senare än 5 år	0,7	0,0	0,0
Lokalhyror - erlagd leasing/hyra under året	96,1	95,2	114,4
- förfallotidpunkt inom ett år	93,3	93,5	99,8
- förfallotidpunkt 1-5 år	197,6	189,3	246,5
- förfallotidpunkt senare än 5 år	105,7	97,8	93,3
Bilar flerårsleasing - erlagd leasing/hyra under året	11,9	12,3	12,7
- förfallotidpunkt inom ett år	11,9	12,9	14,7
- förfallotidpunkt 1-5 år	9,8	12,9	12,7
- förfallotidpunkt senare än 5 år	0,0	0,0	0,0
Bilar korttidshyra - erlagd leasing/hyra under året	2,8	1,6	1,0
Övrig leasing/korttidshyror	4,8	6,5	6,4

Not 31 Upplysning om upprättade särredovisningar	2019	2020	2021
Tandvårdens särredovisning	RJL 2019/179	RJL 2020/86	RJL 2021/137
Upprättade särredovisningar finns diarieförda på ovanstående diarienummer			

Not 32 Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision	2019	2020	2021
Kostnader för räkenskapsrevision			
Sakkunnigt biträde	0,4	0,4	0,4
Förtroendevalda revisorer och revisionskontoret	0,4	0,3	0,3
Total kostnad för räkenskapsrevision	**0,7**	**0,7**	**0,7**
Kostnader för övrig revision			
Sakkunnigt biträde	2,5	0,5	1,1
Förtroendevalda revisorer och revisionskontoret	3,6	3,2	3,3
Total kostnad för övrig revision	**6,0**	**3,8**	**4,4**
Total kostnad för revision	**6,8**	**4,4**	**5,1**

Not 33 Verksamhetens kostnader enligt blandmodell	2019	2020	2021
Löner	4 447,6	4 789,5	5 128,9
Lagstadgade arbetsgivaravgifter och avtalsförsäkringar	1 370,0	1 472,5	1 561,0
Pensionskostnader	698,4	671,5	1 020,7
Kostnad för särskild löneskatt	175,9	167,9	253,8
Övriga personalkostnader	112,9	69,5	74,3
Kostnader för köpt verksamhet med mera	3 390,6	3 353,9	3 857,5
Kostnader för läkemedel (inom och utom förmånen)	1 175,1	1 250,6	1 289,2
Övriga verksamhetskostnader	1 951,1	2 142,1	2 258,1
Summa verksamhetens kostnader exklusive avskrivningar enligt blandmodellen	**13 321,5**	**13 917,5**	**15 443,5**

Not 34 Finansiella kostnader enligt blandmodell	2019	2020	2021
Transaktionskostnader i betalningssystem, samt övriga finansiella kostnader	3,7	2,9	4,9
Realiserad förlust vid försäljning av finansiella omsättningstillgångar	98,4	21,2	90,8
Orealiserad förlust av finansiella omsättningstillgångar	0,0	95,5	0,0
Realiserade valutakursförluster	0,2	0,1	0,2
Ränta på pensionsavsättning inklusive löneskatt	131,7	121,6	79,3
Summa finansiella kostnader enligt blandmodell	**234,1**	**241,4**	**175,2**
Summa finansnetto enligt blandmodell	**460,9**	**84,0**	**751,6**

Not 35 Eget kapital enligt blandmodell	2019	2020	2021
Ingående eget kapital	**5 863,9**	**6 901,1**	**7 929,4**
Årets redovisade resultat enligt blandmodell	1 037,2	1 009,9	1 224,2
Justering årets resultat till följd av ändrad redovisningsprincip	0,0	18,3	0,0
Utgående eget kapital enligt blandmodell	**6 901,1**	**7 929,4**	**9 153,5**

Not 36 Avsättningar för pensioner enligt blandmodell	2019	2020	2021
Ingående avsättning inklusive särskild avtalspension, visstidspension och löneskatt	**4 064,6**	**4 413,7**	**4 661,9**
Pensionsutbetalningar exkl löneskatt	-82,6	-93,0	-99,2
Nyintjänad förmånsbestämd ålderspension exkl löneskatt	244,8	193,8	267,6
Arbetstagare som pensionerats med särskild avtalspension eller visstidspension exkl löneskatt	8,4	1,2	1,6
Ränte- och basbeloppsuppräkningar exkl löneskatt	106,0	97,9	63,8
Övrig post exkl löneskatt	4,3	-0,2	1,2
Genomsnittsjustering rullande treårssnitt exkl löneskatt (se redovisningsprinciper)	0,0	0,0	0,0
Förändring av löneskatt	68,2	48,5	57,0
Ändring av försäkringstekniska grunder inkl löneskatt *	0,0	0,0	309,6
Utgående avsättningar för pensioner enligt blandmodell	**4 413,7**	**4 661,9**	**5 263,6**

Utgående avsättningar enligt blandmodell uppdelat per förmån	2019	2020	2021
Individuell del för 1998 och 1999	181,8	177,8	175,8
Förmånsbestämd Ålders Pension	3 267,7	3 469,0	3 950,9
Pension till efterlevande	12,8	16,1	14,8
PA-KL pensioner	39,1	41,0	51,6
GP / SÅP / SAP / VP / PBF / OPF**	50,6	47,8	42,8
Särskild löneskatt	861,7	910,2	1 027,6
Förändrad avsättning avseende försäkringstekniska grunder inklusive löneskatt *			
Summa	**4 413,7**	**4 661,9**	**5 263,6**

** GP är Garantipensioner / SÅP är Särskilda Ålderspensioner / SAP är Särskilda Avtalspensioner / VP är Visstidspensioner / PBF och OPF avser ålderspension- och livränta för förtroendevalda

Revisionsberättelse för år 2021

HÅLLBARHETSREDOVISNING 2021

Region Jönköpings län

HÅLLBARHETSREDOVISNING 2021 är producerad av Region Jönköpings län i mars 2022.

Innehåll

HÅLLBARHETSÅRET I KORTHET 2
SÅ HÄR ARBETAR VI MED HÅLLBAR UTVECKLING 3
Vad är hållbar utveckling? 4
Hållbarhetsstyrning och uppföljning 4
Styrande dokument och verktyg 4
Organisation och ansvar - hållbarhetsprogram och hållbarhetsredovisning 5
Väsentlighetsanalys 6
Intressenter 6
Framgångsfaktorer för hållbar utveckling 6
Agenda 2030 8
HÅLLBARHETSPROGRAM 2021 9
Vi är till för alla 10
Mål 10
Så här gick det 2021 11
Vi är klimatsmarta 16
Mål 16
Så här gick det 2021 17
Vi bidrar till en sund livsmiljö 22
Mål 22
Så här gick det 2021 23
Vi använder våra resurser klokt 28
Mål 28
Så här gick det 2021 28
NATIONELLA JÄMFÖRELSER 32
GRI-INDEX 33

Kontakt
Miljöperspektiv: Annelie Wiklund, miljöcontroller, e-post: annelie.wiklund@rjl.se
Socialt perspektiv: Malin Skreding Hallgren, utvecklingsledare Qulturum, e-post: malin.skreding.hallgren@rjl.se
Region Jönköpings län, Box 1024, 551 11 Jönköping
Foton: Johan Werner Avby, Region Jönköpings län
Illustrationer: Jenny Gustafsson och Christine Sundin, Region Jönköpings län

HÅLLBARHETSÅRET I KORTHET

I vårt hållbarhetsprogram för 2021-2025 tar vi nya kliv framåt för att bli ännu bättre – mot visionen För ett bra liv i en attraktiv region.

80%

80% av länets invånare har högt förtroende för hälso- och sjukvården.

JÄMSTÄLLDHET ska genomsyra vår verksamhet ur alla aspekter och är en viktig del av vår personalpolitik.

Ledningsgrupp: 41 % män och 59 % kvinnor.

Medarbetare: 20 % män och 80 % kvinnor.

71%

71 % av länets invånare uppfattar att vården ges på lika villkor.

7 nya verksamheter blev **HBTQI-DIPLOMERADE** under året.

Bättre byggmaterial!

Vi har ökat från 62 % till 75 % A/B-klassade material enligt Sunda Hus.

Mer solenergi!
Vi har ökat vår egen solel från 170 MWh till 2 400 MWh/år

123%
Egenfinansiering

2015–2025 ska vi egenfinansiera våra investeringar till minst 100%.

Region Jönköpings läns beräknade **KLIMATPÅVERKAN** under 2021 var 53 000 ton CO2-e (exkl. kapitalförvaltning)

● Inköp och resursförbrukning (livsmedel, möbler, läkemedelsanvändning i verksamheten, förbrukningsartiklar, medicinska gaser, tvätteritjänster, avfall | ● Tjänsteresor och arbetspendling | ● Fastigheter (drift och byggnation) ● Kollektivtrafik | ● Naturbruk

Vi är bästa region i Sverige på att prioritera svenska och ekologiska livsmedel:
- Ekologiska livsmedel 58 %
- Svenskt kött, mejeri och ägg 79 %
- Svensk frukt, bär, grönsaker och potatis 41 %

● Upphandlingar som inte är prioriterade
● Särskilda hållbarhetskrav

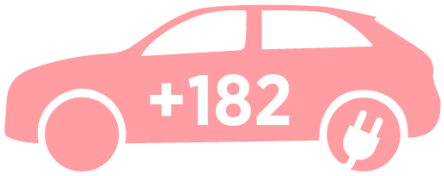

Vi har installerat fler laddplatser

Fler återanvända möbler!
1229 möbler återanvändes
– ca 3,9 mn kr sparades

Patienternas helhetsintryck av primärvården

FÄRRE RECEPT ANTIBIOTIKA.
Från 224 till 217 recept per 1 000 invånare

Stort steg mot ännu mer klimatsmart busstrafik:
- 100 % förnybar energi regionbusstrafik
- 54 elbussar i stadstrafiken

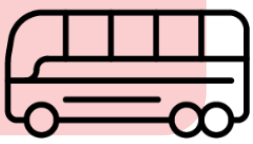

SÅ HÄR ARBETAR VI MED HÅLLBAR UTVECKLING

Varje dag, året om, inom alla Region Jönköpings läns verksamheter arbetar vi för att nå en hållbar utveckling. Vi har redan kommit långt i vårt hållbarhetsarbete. I vårt nya hållbarhetsprogram för 2021-2025 tar vi nya kliv för att bli ännu bättre.

Vad är hållbar utveckling?

En hållbar utveckling tillgodoser alla människors behov och rättigheter idag utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina. För att utvecklingen ska vara hållbar måste vi uppnå hållbarhet inom alla de tre hållbarhetsdimensionerna – ekologisk, social och ekonomisk – och säkerställa att de tre dimensionerna hela tiden samverkar.

Ett ekologiskt hållbart samhälle innebär att ta ansvar för hur vi använder planetens resurser – alltså hur vi skyddar planeten genom att långsiktigt förvalta, skydda och bevara naturresurser, konsumera och producera hållbart samt öka beredskapen mot klimatförändringar. Vi kan bidra genom att använda våra resurser klokt, minimera utsläpp till luft och vatten, bevara biologisk mångfald och arbeta för en hållbar konsumtion, produktion och samhällsplanering.

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett bra liv med god hälsa, utan orättvisa skillnader – helt enkelt ett samhälle där människors lika värde står i centrum. Det kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen.

Ekonomisk hållbarhet innebär att förvalta och utveckla mänskliga och materiella resurser på ett långsiktigt hållbart sätt. Vi arbetar för en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk utveckling där varje generation bär kostnaderna för den service som den generationen beslutar om och själv konsumerar. Ambitionen är att våra investeringar under perioden 2015-2025 ska finansieras med egna, och inte lånade, medel, vilket vi för perioden 2015-2021 har uppnått.

Hållbarhetsstyrning och uppföljning

Styrande dokument och verktyg

Region Jönköpings läns budget med verksamhetsplan och flerårsplan formulerar vårt uppdrag med vision, värderingar, strategiska mål och mätetal för uppföljning. Hållbarhetsprogrammet för 2021-2025, som är en del av budgeten, sammanfattar hur vår organisation ska bidra till en hållbar utveckling och omfattar alla verksamheter som är finansierade av Region Jönköpings län. Uppföljning av hållbarhetsprogrammet görs tertial- och årsvis i samband med uppföljning av budget med verksamhetsplan. Rapportering sker i Stratsys som är Region Jönköpings läns IT-stöd för ledning och uppföljning. Varje år görs också denna hållbarhetsredovisning som en del av årsredovisningen.

Region Jönköpings län är certifierade enligt miljöledningssystemet ISO 14001, som säkerställer att arbetet med miljömålen i hållbarhetsprogrammet genomförs på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Där ingår att bland annat att, i dialog med interna och externa

intressenter, arbeta för att minska verksamhetens betydande miljöpåverkan samt hantera eventuella avvikelser. Särskilda rutiner finns för att göra riskanalyser gällande betydande miljöaspekter samt att rapportera avsteg från rutiner, bristande lagefterlevnad och förbättringsförslag.

Region Jönköpings läns hållbarhetsarbete berörs dessutom av ett antal länsstrategier och styrande dokument. Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är en vägvisare för Jönköpings läns samlade utvecklings- och tillväxtarbete. Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete sker enligt en regional strategi och handlingsplan för jämlik hälsa. Trafikförsörjningsprogrammet är ett verktyg för en effektiv persontrafik och innehåller redovisning kring behovet av regional kollektivtrafik samt mål för kollektivtrafikförsörjningen.

I övrigt arbetar Region Jönköpings län i enlighet med barnkonventionen (svensk lag sedan 2020), konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt FN:s sex människorättsprinciper. Regionfullmäktige har också skrivit under CEMR-deklarationen (Council of European Municipalities and Regions), en europeisk deklaration för jämställdhet på lokal och regional nivå, som är ett verktyg för att integrera jämställdhetsperspektivet i all verksamhet.

Region Jönköpings län deltar aktivt i länets klimatråd, i råden för jämställdhet och integration samt plattformen för mänskliga rättigheter. Andra exempel på samverkansforum är Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Vätternvårdsförbundet, Jönköpings läns luftvårdsförbund, Glokala Sverige, samverkan om Agenda 2030 med Länsstyrelsen Jönköpings län, Regionala samordningsgruppen för social hållbarhet och Forum för social hållbarhet i Jönköpings län.

Organisation och ansvar - hållbarhetsprogram och hållbarhetsredovisning

Hållbarhetsprogrammet liksom hållbarhetsredovisningen omfattar hela Region Jönköpings läns verksamhet inklusive helägda bolag.

Regionfullmäktige, som är högsta beslutande organ, fastställer årsredovisning inklusive hållbarhetsredovisning samt hållbarhetsprogram. Regionfullmäktige avsätter medel för genomförandet av hållbarhetsprogrammet i samband med budget och verksamhetsplan med flerårsplan. Programmet kan revideras under programperioden.

Regionstyrelsen verkställer besluten, leder och samordnar verksamheten samt följer regelbundet upp att hållbarhetsprogrammet verkställs i alla verksamheter och återrapporteras till regionfullmäktige. Detta sker genom delårsrapporter och årsredovisning inklusive hållbarhetsredovisning.

Regiondirektören ansvarar för att hållbarhetsprogrammet genomförs och har Region Jönköpings läns miljöchef, HR-direktör och folkhälsochef som stöd i arbetet. För att implementera hållbarhetsprogrammet i hela vår verksamhet har en digital hållbarhetsutbildning utvecklats som alla anställda ska gå med start 2022.

Genom ägardirektiv arbetar vi för att de bolag som vi är ägare i ska följa de delar i hållbarhetsprogrammet som är relevanta för dem. Förteckning av våra hel- och delägda bolag finns i årsredovisningen (avsnitt Den kommunala koncernen).

Väsentlighetsanalys

I samband med att hållbarhetsprogrammet för 2021-2025 togs fram genomförde vi ett antal intressentdialoger och uppdaterade vår väsentlighetsanalys. Eftersom hållbarhetsprogrammet har fokus på organisationens interna hållbarhetsarbete har det varit viktigt att inkludera medarbetare och politiker i arbetet. Vi har genomfört workshops och dialoger med cirka 200 medarbetare i vår egen organisation samt med Länsstyrelsen i Jönköpings län, för att ta reda på vilka områden, mål och åtgärder som de tycker är viktiga. Våra 360 miljöombud har också erbjudits möjlighet att lämna synpunkter. En politisk referensgrupp med regionpolitiker har följt arbetet och gett inspel i processen och en mindre enkätundersökning har genomförts riktad till länets invånare.

Intressenter

Vi har löpande dialoger med våra intressenter i olika hållbarhetsrelaterade frågor och vi samverkar med länets kommuner, myndigheter, det civila samhället och näringslivet. Vi tar hänsyn till intressenternas synpunkter när vi tar fram olika planer och program. Det här är våra viktigaste intressenter och de hållbarhetsfrågor som de tycker är viktigast att vi som organisation arbetar med:

Invånare vill ha bra, tillgängliga och säkra hälso- och sjukvårdstjänster, väl fungerande kollektivtrafik och ett brett kulturutbud.

Medarbetare vill att vi är en attraktiv och hälsofrämjande arbetsgivare med goda arbetsförhållanden.

Politiker vill, som ansvariga och uppdragsgivare, att verksamheten utvecklas väl och är attraktiv. De vill ha förutsättningar för att kunna fatta beslut och ta en aktiv roll för utvecklingen i länet.

Studerande vill ha utbildningar som skapar goda förutsättningar för framtiden. Hälsofrämjande arbets- och studieförhållanden är också viktigt.

Leverantörer vill att vi är en ansvarsfull upphandlare, med tydliga krav i upphandling och avtal, samt att vi har en konstruktiv dialog med dem.

Samarbetspartners vill att vi tar en ledarroll för utvecklingen och att vi aktivt deltar i de satsningar som görs för en hållbar utveckling, både i och utanför länet.

Framgångsfaktorer för hållbar utveckling

Med utgångspunkt från vad intressenterna tycker är viktigt, har vi gjort en väsentlighetsanalys av de olika hållbarhetsfrågorna utifrån hur stor påverkan är och utifrån hur stora förutsättningarna är att nå en förändring. Detta har resulterat i fyra framgångsfaktorer i det nya hållbarhetsprogrammet för 2021-2015.

1. Vi är till för alla – Vi är en socialt hållbar organisation, med människors lika värde i centrum. Vi bedriver en jämlik verksamhet med ett gott bemötande och är en del av en samhällsutveckling där länets invånare och patienter samt våra medarbetare upplever tillit, förtroende och delaktighet.

Varför är det viktigt? Att skapa ett socialt hållbart samhälle är en grundläggande utgångspunkt för mänskligheten, d.v.s. att människor lever ett bra liv med god hälsa, utan orättvisa skillnader och att mänskliga rättigheter är tillgodosedda. Viktiga utgångpunkter är jämlikhet, jämställdhet och att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen. Eftersom vi är en stor offentlig verksamhet är det viktigt för oss att bidra i detta arbete både när det gäller våra medarbetare och i kontakt med våra patienter och andra människor som vi arbetar tillsammans med.

2. Vi är klimatsmarta – Vi minskar vår klimatpåverkan, anpassar oss till ett förändrat klimat och bidrar till att Jönköpings län blir ett klimatsmart plusenergilän som producerar mer förnybar energi än vad vi använder.

Varför är det viktigt? Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. Att arbeta i linje med Parisavtalets mål att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader är en mycket prioriterat fråga både globalt och lokalt. Region Jönköpings län äger ett stort antal fastigheter och fordon med stor möjlighet att påverka i positiv riktning. Vi behöver också planera och förebygga negativa effekter av den globala uppvärmningen.

3. Vi bidrar till en sund livsmiljö – En sund livsmiljö innebär att våra verksamheter inte bidrar till negativa miljö- och hälsoeffekter. Vi väljer varor, kemiska produkter, livsmedel och läkemedel som gör så lite skada på miljö och hälsa som möjligt och vi främjar en hälsosam inom- och utomhusmiljö.

Varför är det viktigt? Hotet mot den biologiska mångfalden är ett stort globalt problem av samma vikt som klimathotet. Den stora användningen av farliga kemiska produkter är ett angeläget område. All produktion av varor innebär en omfattande negativ miljöpåverkan både till följd av utvinning av råvaror och i produktionsledet. Huvuddelen av vår miljö- och klimatpåverkan sker via våra omfattande inköp av varor och tjänster. Genom att ställa hållbarhetskrav finns därför stora möjligheter att påverka både den egna miljöbelastningen och marknaden i positiv riktning.

4. Vi använder våra resurser klokt – Klok resursanvändning innebär att våra verksamheters utveckling inte tar resurser från kommande generationer. Vi använder både naturliga och ekonomiska resurser på ett effektivt och hållbart sätt.

Varför är det viktigt? I Sverige konsumerar vi som om det fanns fyra jordklot vilket är ohållbart. Det är av största vikt att minska användningen av nya produkter samt öka återanvändning och återvinning, d.v.s. att skapa en cirkulär ekonomi. Vår verksamhet har en omfattande användning av förbrukningsmaterial där vi har möjlighet att efterfråga produkter som tillverkats av återvunnet material. Det är också viktigt att begränsa våra avfallsmängder och vårt matsvinn. Då finanssektorn har stor indirekt miljöpåverkan är det också viktigt att ställa hållbarhetskrav i våra kapitalplaceringar.

Agenda 2030

Vårt hållbarhetsarbete kopplar an till Agenda 2030 och de 17 globala målen för hållbar utveckling, som FN:s medlemsländer antagit, se figur 1. I avsnitt Hållbarhetsarbete 2021 redovisar vi i inledningen av respektive framgångsfaktor vilka globala mål som vi framför allt bidrar till.

Figur 1 Illustration av de globala målen.

HÅLLBARHETSPROGRAM 2021

Region Jönköpings län arbetar för en hållbar utveckling som är hälsofrämjande och jämlik med barnens bästa i centrum. Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling är en viktig utgångspunkt. Vårt hållbarhetsprogram 2021-2025 syftar till att visa hur vi ska arbeta för att på ett långsiktigt hållbart sätt nå vår vision *För ett bra liv i en attraktiv region*.

Hållbarhetsprogrammet 2021-2025 utgår från våra fyra framgångsfaktorer:

- Vi är till för alla
- Vi är klimatsmarta
- Vi bidrar till en sund livsmiljö
- Vi använder våra resurser klokt

Programmet omfattar 11 mål, 45 delmål och 65 prioriterade åtgärder som ska genomföras där vi har en betydande möjlighet att skapa en hållbar utveckling i den egna verksamheten, som samhällsaktör, som finansiär, som delägare i bolag.

Figur 2 Framsidan av Hållbarhetsprogram 2021-2025.

I detta avsnitt redovisas 2021 års arbete med hållbarhetsprogrammet indelat i de fyra framgångsfaktorerna. För varje framgångsfaktor redovisas inledningsvis en översikt av mål och delmål samt utfallet för de mätetal och aktiviteter som indirekt visar i vilken utsträckning mål och delmål uppnås. Därefter redovisas i text och med hjälp av mätetal i vilken utsträckning de mest relevanta delmålen uppnåtts. För varje framgångsfaktor redovisas också ett gott exempel på vad som har gjorts under året.

Hållbarhetsarbetet har under 2021 påverkats starkt av coronapandemin. Exempel på detta redovisas under respektive framgångsfaktor.

Vi är till för alla

Vi är en socialt hållbar organisation, med människors lika värde i centrum. Vi bedriver en jämlik verksamhet med ett gott bemötande och är en del av en samhällsutveckling där länets invånare och patienter samt våra medarbetare upplever tillit, förtroende och delaktighet.

Mål

I hållbarhetsprogrammet finns nedanstående mål och delmål.

MÅL: Vår verksamhet styrs av värden kring jämlikhet, jämställdhet och ett normmedvetet förhållningssätt och bemötande.

Delmål:

- Ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv ska ingå i analyser, resursfördelning och beslutsfattande i organisationens verksamheter och projekt.
- Samtliga medarbetare ska ha kunskap om vad normmedvetenhet och icke-diskriminering innebär i praktiken.

MÅL: Vi är en inkluderande, hälsofrämjande och attraktiv arbetsplats där alla medarbetare har lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter.

Delmål:

- Sjukfrånvaron ska vara låg och skillnaden i sjukfrånvaro mellan kön och yrkeskategori ska minska.
- Trakasserier, kränkande särbehandling eller könsrelaterat våld i arbetslivet ska inte förekomma.
- Alla medarbetare ska uppleva att de har lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter – oberoende av kön, ålder, religion, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller könsidentitet och könsuttryck.
- Alla medarbetare ska ha likvärdiga möjligheter till kompetensutveckling utifrån verksamhetens behov och medarbetarens uppdrag, oavsett yrkeskategori.
- Alla medarbetare ska uppleva att de är delaktiga i sin arbetsplatsutveckling.
- Heltidsarbete ska vara norm, deltidsarbete en möjlighet.

MÅL: Vi är en del av en samhällsutveckling som bygger på tillit, förtroende, delaktighet och ansvar.

Delmål:

- Tillgänglighet ska vara ett prioriterat utvecklingsområde utifrån flera perspektiv – information och kommunikation, verksamhet och lokaler.
- Konferenser, utbildningsdagar och evenemang som vi anordnar ska vara hållbara och tillgängliga.
- Genomförandet och utvecklingen av våra tjänster och verksamheter ska ske i samverkan med dem vi är till för, med hänsyn till deras erfarenheter och upplevelser.
- Verksamheter och arbetsplatser ska aktivt främja integration och inkludering utifrån ett mångfaldsperspektiv.

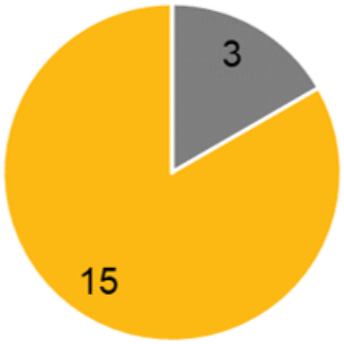

Så här gick det 2021

Vi genomför och följer upp våra mål och delmål med hjälp av aktiviteter och mätetal. Cirkeldiagrammet till vänster visar antal aktiviteter/mätetal enligt följande kategorier:

- Inget resultat/ej påbörjat
- Mätetal/aktivitet uppfyllt
- Mätetal/aktivitet delvis uppfyllt
- Mätetal/aktivitet ej uppfyllt

Nedan redovisas förkortade beskrivningar av aktiviteter och mätetal inom respektive kategori.

Jämlikhet, jämställdhet
Kompetensutvecklingsinsatser – jämlikhets- och jämställdhetsintegrering

Följ upp jämlikhets- och jämställdhets-perspektiv vid verksamhetsutveckling och fördelning av finansiellt stöd

Se över beslutsstöd och utbildningar

Normmedvetenhet, ickediskriminering

Erbjud coaching

Målgruppsanpassa stöd

Tillgänglighet

Öka användning av universell utformning

Sprid verktyg och kunskap – hälsolitteracitet

Kompetensutveckling – funktionsnedsättningar och tillgänglighet

Samverkan

Utveckla aktivt samskapande

Utveckla mötesplatser

Ge stöd genom coaching och verktyg

Utveckla finskt förvaltningsområde

Integration och inkludering

Utbildningsinsatser – kulturmedvetenhet

Utveckla insatser för språkutvecklingen hos medarbetare på arbetstid

Utveckla nationella minoriteternas rättigheter

Tillgänglighet

Målgruppsanpassa stöd

Hållbara evenemang

Utveckla beslutstöd

Normmedvetenhet, ickediskriminering

Anpassa befintligt kvalitetsstöd med normmedvetenhet

I följande avsnitt redovisas mer detaljerad information om vårt arbete inom framgångsfaktorn Vi är till för alla.

Verksamhetsstyrning - jämlikhet, jämställdhet och normmedvetenhet

Delmål: Ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv ska ingå i analyser, resursfördelning och beslutsfattande i organisationens verksamheter och projekt.

Hösten 2021 startade ett ettårigt utbildningsprogram om rättighetsbaserat arbete, d.v.s. att integrera mänskliga rättigheter i ordinarie arbetssätt, rutiner och strategier. 30 medarbetare från många olika verksamheter deltog i en dags grundutbildning och nio av dessa fortsatte med en fördjupningsutbildning och kommer att arbeta vidare med verksamhetsnära

förbättringsarbete under våren 2022. Det årliga barnbokslutet, med avstamp från barnkonventionen, redovisas som särskild bilaga till regionens årsredovisning.

Delmål: Samtliga medarbetare ska ha kunskap om vad normmedvetenhet och icke-diskriminering innebär i praktiken

Inom arbetet med hbtqi-frågor (homosexuella, bisexuella, trans-, queer och intersex-personer) genomgick sju grupper hbtqi-diplomering/omdiplomering under 2021. Ytterligare diplomeringar/omdiplomeringar liksom föreläsningar och utåtriktade insatser fick ställas in på grund av pandemin.

Under hösten återupptogs utbildningen ”En förälder blir till”, med syfte att bidra till ett jämlikt föräldraskap genom normmedvetna perspektiv. Under året har även en e-utbildning om hållbar utveckling tagits fram, med normmedvetenhet som en röd tråd, som kommer att erbjudas alla medarbetare från och med våren 2022.

Inkluderande, hälsofrämjande och attraktiv arbetsplats

Nedan visas en översikt av information om anställda i Region Jönköpings län. Kommentarer kopplat till dessa tabeller redovisas under respektive delmål.

Tabell 1 Anställda 2021. Fördelningen avseende ålder och kön är densamma som föregående år.

Anställda	-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60+ år	Totalt	Andel – kön
Antal kvinnor	1 209	2 251	2 073	2 283	1 202	**9 018**	80 %
Antal män	280	613	579	557	274	**2 303**	20 %
Totalt antal	**1 489**	**2 864**	**2 652**	**2 840**	**1 476**	**11 321**	
Andel – ålder	13 %	25 %	23 %	25 %	13 %		

Tabell 2 Ålders- och könsfördelning i Regionstyrelse och ledningsgrupp 2021.

Ledningsgrupp	-29 år	30-49 år	50+ år	Totalt	Andel – kön
Antal kvinnor	0	2	8	**10**	59 %
Antal män	0	2	5	**7**	41 %
Totalt antal	**0**	**4**	**13**	**17**	
Andel – ålder	0 %	24 %	76 %		

Regionstyrelse	-29 år	30-49 år	50+ år	Totalt	Andel
Kvinnor	0	2	2	**4**	27 %
Män	0	8	3	**11**	73 %
Totalt	**0**	**10**	**5**	**15**	
Andel – ålder	0 %	67 %	33 %		

Tabell 3 Nyckeltal som beskriver aktiva åtgärder för lika rättigheter och möjligheter.

Nyckeltal – lika rättigheter och möjligheter	2019	2020	2021
Anställning och tjänstgöringsgrad			
Andel av antal anställda			
Kvinnor	80 %	80 %	80 %
Män	20 %	20 %	20 %
Andel heltidsanställda	**84 %**	**85 %**	**86 %**
Kvinnor	82 %	83 %	84 %
Män	93 %	93 %	94 %
Genomsnittlig tjänstgöringsgrad	**96 %**	**96 %**	**96 %**
Kvinnor	95 %	96 %	96 %
Män	98 %	98 %	98 %

Frånvaro, årsarbetare			
Sjukfrånvaro	**4,9 %**	**6,0 %**	**5,6 %**
Kvinnor	5,5 %	6,6 %	6,1 %
Män	2,6 %	3,7 %	3,5 %
Föräldraledighet	**6,6 %**	**6,5 %**	**6,6 %**
Kvinnor	7,4 %	7,3 %	7,5 %
Män	3,4 %	3,2 %	3,2 %
Vård av sjukt barn (vab)	**0,5 %**	**0,6 %**	**0,7 %**
Kvinnor	0,5 %	0,6 %	0,7 %
Män	0,5 %	0,6 %	0,7 %
Chefsbefattningar			
Direktör			
Kvinnor	56 %	56 %	63 %
Män	44 %	44 %	38 %
Verksamhetschef			
Kvinnor	62 %	65 %	65 %
Män	38 %	35 %	35 %
1:a linjens chef			
Kvinnor	79 %	78 %	79 %
Män	21 %	22 %	21 %
Andel kvinnor på chefsbefattningar per antal anställda kvinnor	4,6 %	4,7 %	4,7 %
Andel män på chefsbefattningar per antal anställda män	6,3 %	6,1 %	5,9 %
Utrikes födda			
Anställda utrikes födda, balanstal *(andel utrikes födda bland regionanställda jämfört länets befolkning)*	0,6	0,6	

Delmål: Sjukfrånvaron ska vara låg och skillnaden i sjukfrånvaro mellan kön och yrkeskategori ska minska.

Befintliga verktyg som stödjer det systematiska arbetsmiljöarbetet, till exempel arbetsmiljöronder och riskbedömningar, har utvecklats ytterligare under året. Ett nytt digitalt verktyg för det systematiska arbetsmiljöarbetet har lanserats till chefer och skyddsombud. För analys av sjukfrånvaron hänvisas till årsredovisningen.

FAKTA - SAM-hjulet
De olika delarna i det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) bildar en helhet. Det innebär att vi som arbetsgivare följer de fyra stegen: att undersöka alla arbetsförhållanden, identifiera risker och riskbedöma, ta fram åtgärder för att hantera riskerna samt följa upp att de genomförda åtgärderna lett till avsedd effekt. Tillsammans med friskfaktorer finns grunden för att skapa en god arbetsmiljö. Arbetsgivarens arbete för aktiva åtgärder för lika rättigheter och möjligheter har integrerats i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Delmål: Trakasserier, kränkande särbehandling eller könsrelaterat våld i arbetslivet ska inte förekomma.

Under året har arbetet fortsatt för att säkerställa att övergripande processer motsvarar kraven utifrån lika rättigheter och möjligheter samt icke-diskriminering och att dessa efterlevs. Arbetsmiljöutbildningen har kompletterats med området Våld i nära relation. Som stöd finns även Region Jönköpings läns riktlinje för att förebygga och hantera kränkande särbehandling, diskriminering, trakasserier och repressalier.

Delmål: Alla medarbetare ska uppleva att de har lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter – oberoende av kön, ålder, religion, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller könsidentitet och könsuttryck.

För att verksamheterna ska kunna arbeta främjande med lika rättigheter och möjligheter utifrån diskrimineringslagen, finns ett stödmaterial. Materialet är kopplat till de arbetsmiljö-

ronder som digitaliserats och integrerats i det systematiska arbetsmiljöarbetet i Region Jönköpings läns verksamhetsledningssystem.

Delmål: Heltidsarbete ska vara norm, deltidsarbete en möjlighet.

Av deltidsanställda medarbetare är fortfarande den övervägande andelen kvinnor. Se tabell 3 på sidan 11. Projektet Heltid som norm, som startades 2016 för att erbjuda alla som vill arbeta heltid en permanent heltidsanställning, har varit framgångsrikt. Den genomsnittliga tjänstgöringsgraden för kvinnor har ökat med en procentenhet sedan 2015 och andelen kvinnor med heltidsanställning har ökat med sex procentenheter sedan 2015.

Samhällsutveckling

Delmål: Tillgänglighet ska vara ett prioriterat utvecklingsområde utifrån flera perspektiv – information och kommunikation, verksamhet och lokaler.

Arbetet med att öka medvetenhet om begreppet universell utformning, och vad det innebär i praktiken, pågår. Hälsolitteracitet (förmågan att förvärva, förstå och använda hälsoinformation) kan ses som en del i den universella utformningen och uppmärksammas i flera framtagna handlingsplaner, bl.a. för införandet av patientkontrakt. Material och verktyg tas fram för att underlätta för medarbetare i denna process.

Delmål: Genomförandet och utvecklingen av våra tjänster och verksamheter ska ske i samverkan med dem vi är till för, med hänsyn till deras erfarenheter och upplevelser.

Regionen har under året arbetat vidare med verktyg och mötesplatser för bättre samverkan och samskapande. Ett metodstöd för praktisk träning av kommunikation och bemötande i vårdmöten är under utveckling. En länsövergripande utbildning i Medskapande ledarskap genomfördes under våren 2021. Levande bibliotek och peers (personer med patient- och närståendeerfarenheter) deltar fortlöpande i utvecklingsarbete. Hjärtats hus verksamhet har breddats för fler diagnoser, Esther-representanter (personer med patient- och närståendeerfarenhet) deltar i förbättringscoachutbildningar. Ett antal lärande nätverk har startat inom Jönköpings län, till exempel ett med patientföreningar och Funktionsrätt i Jönköpings län, ett för Registercentrum Sydost och ett för medskapande ledarskap. Dialogmöten med patientföreningar och politiker anordnas löpande.

Sedan 2018 ingår Region Jönköpings län i finskt förvaltningsområde. Det innebär att sverigefinnar ska kunna använda det finska språket i kontakt med Region Jönköpings län, både muntligen och skriftligen. Ett prioriterat områden är att identifiera rättighetsbärare som kan uttrycka den finska minoritetens behov samt involvera finska föreningar och intresseorganisationer i planering och genomförande av regionens uppdrag.

Delmål: Verksamheter och arbetsplatser ska aktivt främja integration och inkludering utifrån ett mångfaldsperspektiv.

Qulturum och hälsokommunikatörerna har tagit fram en utbildning i kulturmedvetenhet under året, som finns tillgänglig både fysiskt och digitalt. En fysisk utbildning genomfördes under hösten. Verksamhetsstöd och service har under året arbetat vidare med sitt arbetsplatsmaterial om mångfald och kultur.

Regionens arbetsgrupp för nationella minoriteter (samer, tornedalingar, sverigefinnar, judar och romer) har bland annat fokus på barns rätt att utveckla sitt minoritetsspråk samt att bevara och levandegöra kulturer och sedvänjor. Under 2021 har arbetsgruppen tagit fram mål- och

inriktningsdokument för arbetet (ej politiskt beslutat). Ett pågående arbete är att synkronisera planer och strategidokument för att lyfta de nationella minoriteternas behov av stöd, service och tjänster. En viktig utmaning är att få kontakt med rättighetsbärarna för att kunna möta de behov som finns. Nationella minoriteter som område har under året lagts in på regionens webbplats. Under året har även en länsövergripande arbetsgrupp för nationella minoriteter bildats, bestående av representanter från länsstyrelsen, Jönköpings kommun, Gislaveds kommun samt Region Jönköpings län.

Gott exempel: Hjärtats hus finns till för alla

Hjärtats hus är en mötesplats för personer som är berörda av långvariga sjukdomar och söker kontakt med andra att dela sina erfarenheter med, även närstående. Det startade som ett projekt för cancer-patienter 2016 och efter fem års utveckling har det under 2021 blivit en permanent verksamhet inom Region Jönköpings län. Nu finns Hjärtats hus i Jönköping, Värnamo, Eksjö och Tranås.

På Hjärtats hus stärker besökare och volontärer både sig själva och varandra genom olika aktiviteter, som styrs av besökarnas önskemål. Pandemin har naturligtvis påverkat även Hjärtats hus verksamhet. Under våren 2021 anordnades bland annat digitala Online-fika.

– Ibland hade vi ett tema, men ofta gavs det tillfälle för att bara se varandra och få prata i grupp, berättar Maggie Målevik, initiativtagare och verksamhetsansvarig för Hjärtats hus. Under året testades också ett nytt inslag, MusikQafe, där en musikkunnig volontär presenterade musik som besökarna sedan samtalade om, utifrån upplevelsen av musiken. Till en början var även dessa träffar digitala, men under hösten kunde de gå över till fysisk form.

– Nu när Hjärtats hus har blivit permanentat ska vi även välkomna besökare och volontärer med andra diagnoser, andra långtidssjuka, att delta i vår verksamhet. Ett steg som vi hoppas och tror ska förstärka vår verksamhet på många plan, säger Maggie.

Vi är klimatsmarta

Vi minskar vår klimatpåverkan, anpassar oss till ett förändrat klimat och bidrar till att Jönköpings län blir ett klimatsmart plusenergilän som producerar mer förnybar energi än vad vi använder.

Mål

I hållbarhetsprogrammet finns nedanstående mål och delmål.

MÅL: Vi ska minska vår klimatpåverkan från våra fastigheter och anpassa vår verksamhet till ett förändrat klimat.

Delmål:

- Vi ska minska vår klimatpåverkan från direkt påverkbara utsläpp med minst 25 procent till år 2025 jämfört med 2019. Med det menar vi utsläpp i Scope 1 och 2 enligt Greenhouse Gas Protocol.
- Användningen av värme och el i våra fastigheter och verksamheter ska minska. År 2025 ska köpt energi understiga 145 kWh/m^2 vilket innebär en minskning med 11 procent jämfört med 2019.
- År 2022 har vi tagit fram handlingsplaner för de mest betydande klimatriskerna för vår verksamhet utifrån riskbedömning i vår klimatanpassningsplan.
- Genom en hållbar byggprocess ska vi under programperioden minska klimatpåverkan från om- och nybyggnationer.

MÅL: Klimatpåverkan från våra transporter ska minska och transportsystemet ska vara resurseffektivt.

Delmål:

- År 2025 ska:
  - bussar i allmän kollektivtrafik drivas med 100 procent förnybara drivmedel, exempelvis bioetanol, biogas, biodiesel, vätgas och ursprungsmärkt förnybar el.
  - dieseltåg drivas med den andel förnybara drivmedel som är godkänd, dock minst 20 procent,
  - eltåg drivas med 100 procent förnybar el,
  - fordon inom serviceresor drivas med minst 40 procent förnybara drivmedel.
- Under programperioden ska klimatpåverkan från privata resor till vårdinrättningar minska, genom digitala och samordnade vårdmöten och stimulerande av hållbara resealternativ.
- År 2025 ska andelen förnybara drivmedel i upphandlade hyrbilar och transporttjänster vara minst 80 procent.
- Under programperioden ska klimatpåverkan per årsarbetare minska med minst 40 procent för tjänsteresor, inklusive egna godstransporter, jämfört med 2019.
- Vi ska stimulera våra medarbetare till att välja mer hållbara resealternativ för arbetspendling, med en målsättning att minska klimatpåverkan per anställd med minst 30 procent under programperioden, jämfört med 2019.
- Vi ska kartlägga förutsättningarna för att våra ambulanser och lantbruksfordon ska kunna drivas på förnybara drivmedel.

Så här gick det 2021

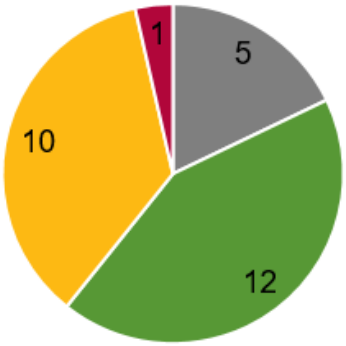

Vi genomför och följer upp våra mål och delmål med hjälp av aktiviteter och mätetal. Cirkeldiagrammet till vänster visar antal aktiviteter/mätetal enligt följande kategorier:

- Inget resultat/ej påbörjat
- Mätetal/aktivitet uppfyllt
- Mätetal/aktivitet delvis uppfyllt
- Mätetal/aktivitet ej uppfyllt

Nedan redovisas förkortade beskrivningar av aktiviteter och mätetal inom respektive kategori. Ett upphöjt M i slutet betyder att det är ett mätetal. Övriga är aktiviteter.

Transporter

Digitala vårdmöten

Förnybara drivmedel – köpta transporter[M]

Drivmedelskrav i upphandlingar

Förnybara drivmedel i egna fordon

Teknik för resfria möten

System för samåkning

Förmånscyklar

Nya busslinjer mellan sjukhusen

Fastigheter/klimatanpassning

Bygg klimatsmart

Klimathänsyn i byggprocessen

Transporter

Företagslösning – JLT-biljetter

Poolcyklar/tjänstecyklar

Strategi för resfria möten

Samordna vårdbesök

Fastigheter/klimatanpassning

Produktion av förnybar energi

Fastigheter/klimatanpassning

Köpt el och värme[M]

Köp energisnål utrustning

Transporter

Förnybara drivmedel – regionbuss[M]

Förnybara drivmedel – tåg[M]

Förnybara drivmedel – serviceresor[M]

Klimatpåverkan från arbetspendling[M]

Förnybara drivmedel i stadstrafik[M]

Flexibla arbetsformer

Klimatpåverkan från tjänsteresor[M]

Klimatpåverkan från flyg[M]

Förnybara drivmedel i egna fordon[M]

Klimatbokslut

Direkt påverkbar klimatpåverkan[M]

Transporter

Cykelservice som personalförmån

I följande avsnitt redovisas mer detaljerad information om vårt arbete inom framgångsfaktorn Vi är klimatsmarta.

Klimatpåverkan

FAKTA - Klimatberäkningar
Greenhouse Gas Protocol (GHGP) är den internationellt mest vedertagna beräknings- och redovisningsstandarden för klimatberäkningar. Genom att dela in utsläppen i olika scope ges en tydlig bild av vilka utsläpp som är direkta och indirekta.
Scope 1: Direkta utsläpp som verksamheten har kontroll över, t.ex. utsläpp från bränslen i fordon.
Scope 2: Indirekta utsläpp som uppstår vid produktion av inköpt el, fjärrvärme och fjärrkyla.
Scope 3: Övriga indirekta utsläpp som bland annat uppstår från inköp av varor och tjänster, ny- och ombyggnation samt kapitalförvaltning.

Region Jönköpings län redovisar sedan 2018 sin klimatpåverkan i enlighet med Greenhouse Gas Protocol[1]. Huvuddelen av klimatpåverkan är kopplad till scope 3 (77 %, exkl. kapitalförvaltning). Den totala klimatpåverkan uppgick 2021 till ca 53 000 ton koldioxidekvivalenter (exklusive kapitalplaceringar). Det är en minskning med ca 20 procent från föregående år. Den indirekta klimatpåverkan från vår kapitalförvaltning uppgick till ca 22 000 ton koldioxidekvivalenter varav 5 690 ton utgörs av scope 1 och 2 för de företag som vi äger aktier i. I figur 3 visas hur den total klimatpåverkan fördelas mellan olika poster. Klimatpåverkan från fastighetsdriften har ökat som en konsekvens av ökat uppvärmningsbehov. Klimatpåverkan från ny/ombyggnation har reducerats med ca 70 %. Beräkningsmetoden har ändrats från och med 2021. Båda metoderna är uppskattningar som baseras på utbetalda medel. Dessa har reducerats med ca 40 % mellan 2020 och 2021 vilket delvis förklarar reduktionen. Resterande del beror troligen på den ändrade beräkningsmetoden. Klimatpåverkan från kollektivtrafiken har sjunkit ytterligare, framför allt som en följd av att

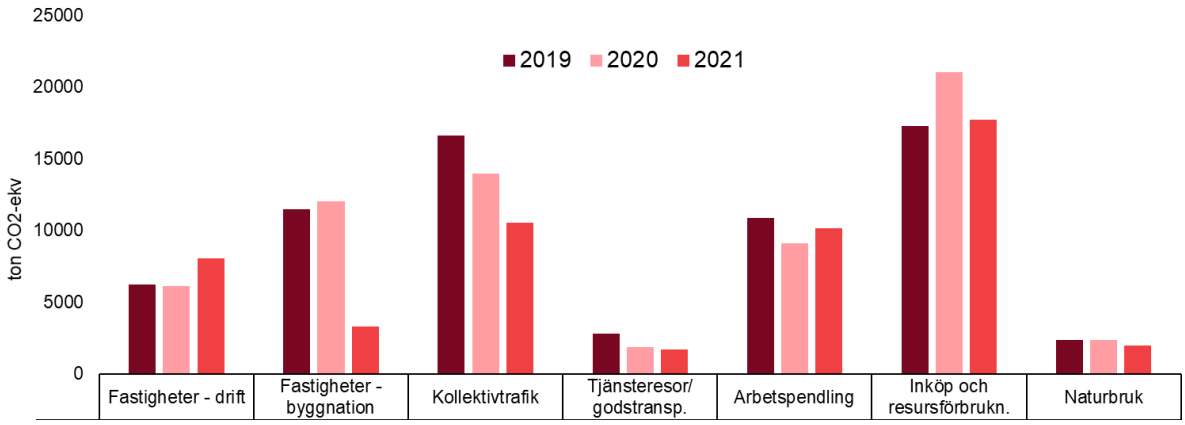

Figur 3 Total klimatpåverkan i enlighet med Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollet) inom scope 1, 2 och 3. (exklusive kapitalförvaltning). Posterna Fastigheter – byggnation, Arbetspendling, Inköp och resursförbrukning redovisas huvudsakligen i scope 3.

[1] Från och med 2021 års klimatredovisning har flera ändringar i beräkningsmetoder gjorts, framför allt till följd av att ett nytt beräkningsverktyg för klimatredovisningar, som tagits fram av SKR i samarbete med ett antal regioner, har använts; Beräkningsmetod för nätbaserad energi har bytts från market-based method till location-based method. Beräkningsmetod för byggnation följer nu det nya verktyget samt att komponentprojekt och vissa övriga mindre ombyggnadsprojekt har tagits med. Metod för beräkning av klimatpåverkan från förbrukningsmaterial har bytts från GHGP-verktyg (baserat på amerikansk data) till data från upphandlingsmyndigheten. Ytterligare varugrupper har tagits med bland inköp av varor och tjänster; möbler och läkemedelsanvändning i verksamheten. Inköpta godstransporter har utökats med ytterligare ett par upphandlingar. Posten naturbruk har beräknats med hjälp av verktyget Vera. För kapitalförvaltning redovisas numera även scope 3-utsläpp. Beräkningarna för 2018-2020 har så långt som möjligt justerats för att jämförelse över tid ska vara möjlig.

nytt trafikavtal för stadstrafiken trädde ikraft under 2021. Klimatpåverkan till följd av resor är fortsatt låg till följd av coronapandemin.

Klimatpåverkan till följd av inköp av varor och tjänster har hittills inte kunna beräknas fullt ut. I posten ingår för närvarande, förbrukningsmaterial, möbler, tvätteritjänster, livsmedel, medicinska gaser och annan läkemedelsanvändning i verksamheten, se figur 4. Det finns dock stor osäkerhet i dessa beräkningar eftersom merparten baseras på inköpsvolymer uttryckt i kronor. Anledningen till att klimatpåverkan från inköpen var extra höga 2020 var framför allt ovanligt stora inköp av möbler till det nya huset D1/D2 på Ryhov och att ovanligt mycket förbrukningsmaterial köptes in som en konsekvens av pandemin.

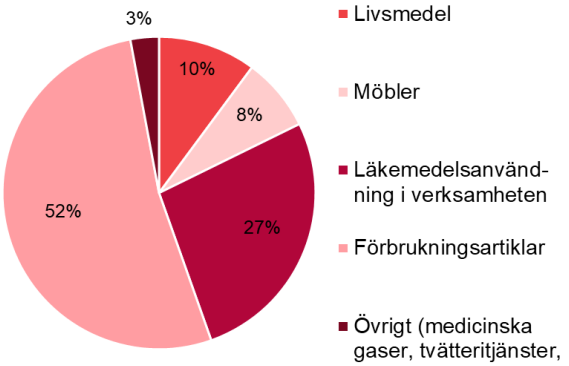

Figur 4 Fördelning (andel) av klimatpåverkan från olika delar i posten Inköp och resursförbrukning i figur 3.

Delmål: Vi ska minska vår klimatpåverkan från direkt påverkbara utsläpp med minst 25 procent till år 2025 jämfört med 2019. Med det menar vi utsläpp i Scope 1 och 2 enligt Greenhouse Gas Protocol.

Direkta påverkbara utsläpp (scope 1 och 2) uppgick sammantaget till cirka 12 300 ton koldioxidekvivalenter. Det är en minskning med 36 procent jämfört med 2019 vilket innebär att vi med god marginal har uppnått målet för 2025. Det beror framför allt på minskade utsläpp från kollektivtrafiken. Av utsläppen i scope 1 och 2 kommer 53 procent från drift av fastigheter, 25 procent från kollektivtrafiken, 12 procent från naturbruksutbildningar, 7 procent från tjänsteresor/godstransporter och 3 procent från medicinska gaser, se figur 5. Den minskade klimatpåverkan från naturbruksgymnasierna bedöms i stor utsträckning bero på att antalet mjölkkor reducerats.

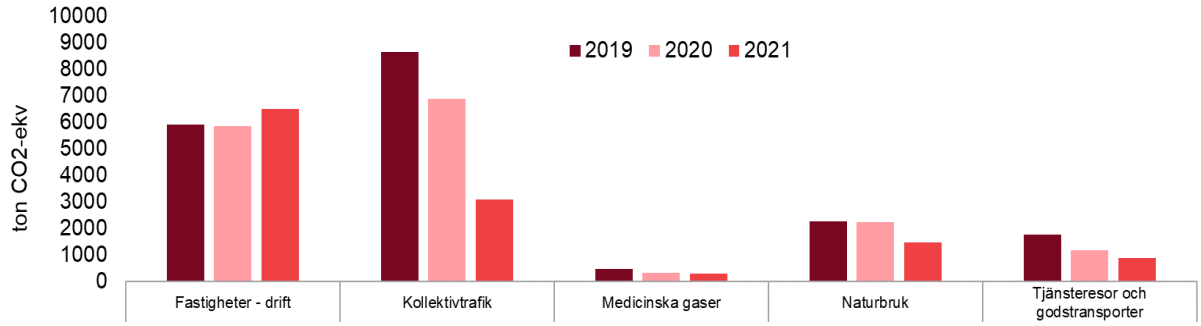

Figur 5 Klimatpåverkan i enlighet med Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollet) inom scope 1, 2.

Energianvändning

Delmål: Användningen av värme och el i våra fastigheter och verksamheter ska minska. År 2025 ska köpt energi understiga 145 kWh/m^2 vilket innebär en minskning med 11 procent jämfört med 2019.

Under 2021 köptes 153 kWh energi per kvadratmeter i våra egna fastigheter. Det uppfyllde årets delmål som var 158 kWh/m^2. Utöver den köpta energin producerades ca 2,4 GWh solel. Målet är att 2025 producera 5 GWh solel per år.

Transporter

Delmål: År 2025 ska:
- bussar i allmän kollektivtrafik drivas med 100 procent förnybara drivmedel. Med förnybara drivmedel menar vi till exempel bioetanol, biogas, biodiesel, vätgas och ursprungsmärkt förnybar el,
- dieseltåg drivas med den andel förnybara drivmedel som är godkänd, dock minst 20 procent förnybara drivmedel,
- eltåg drivas med 100 procent förnybar el,
- fordon inom serviceresor drivas med minst 40 procent förnybara drivmedel.

Alla delmål om förnybar energi i kollektivtrafiken uppnåddes för 2021.

Delmål: År 2025 ska andelen förnybara drivmedel i upphandlade hyrbilar och transporttjänster vara minst 80 procent.

De upphandlade transporttjänster som ingår i detta mätetal är hyrbilar, bud- och persontransporter, distribution av nutritionsprodukter, bussresor med chaufför och transporttjänster i Jönköpings län. Den genomsnittliga andelen förnybara drivmedel uppgick till 65 % och varierade mellan 24 % och 100 % för de olika leverantörerna.

Delmål: Under programperioden ska klimatpåverkan per årsarbetare minska med minst 40 procent för tjänsteresor, inklusive egna godstransporter, jämfört med 2019.

Klimatpåverkan från flyg har minskat kraftigt under 2020 och 2021, se figur 7, huvudsakligen beroende på Coronapandemin. Det bidrar starkt till att målet om att minska klimatpåverkan från tjänsteresor, inklusive egna godstransporter uppnåddes redan 2020, se figur 6.

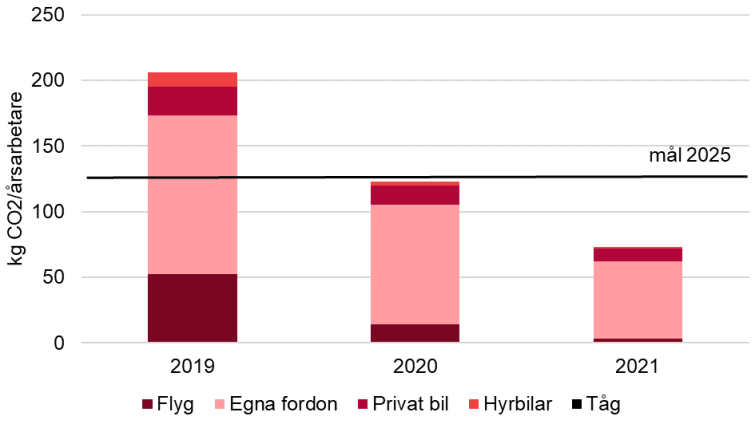

Figur 6 Klimatpåverkan från tjänsteresor och egna godstransporter (kg koldioxid/årsarbetare). I egna fordon ingår inte ambulanser och arbetsmaskiner.

Den största delen av klimatpåverkan från våra tjänsteresor är utsläpp från de fordon som ägs av Regions Jönköpings län. Även dessa resor har minskat under pandemin. Utsläppen från egna fordon kan också minskas genom att vi köper fordon som drivs med förnybara drivmedel, d.v.s. som följer vår drivmedelstrategi, se figur 8. Det är också viktigt att rätt bränsle tankas i fordonen. I figur 9 visas andel förnybar energi som används i de fordon som ägs av Region Jönköpings län, exklusive ambulanser och arbetsmaskiner.

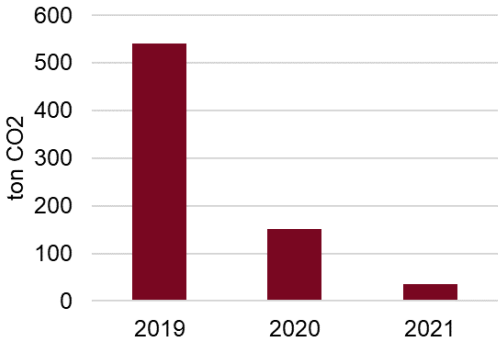

Figur 7 Klimatpåverkan från flygresor (ton koldioxid).

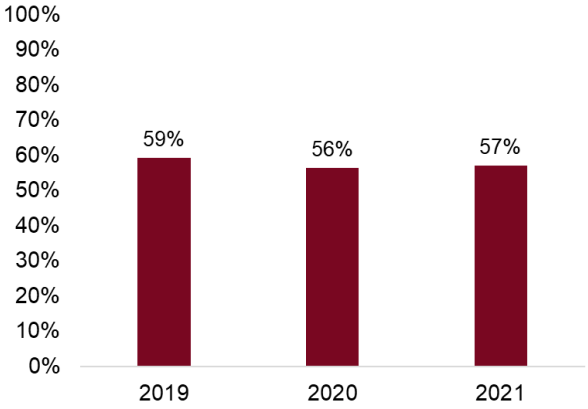

Figur 8 Andel personbilar och lätta lastbilar (exklusive ambulanser) som uppfyller Region Jönköpings läns drivmedelsstrategi.

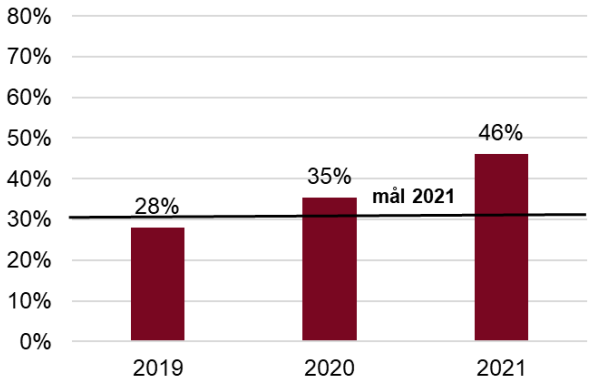

Figur 9 Andel förnybar energi som används i de fordon som ägs av Region Jönköpings län (exkl. arbetsmaskiner och ambulanser).

Klimatanpassning

Delmål: 2022 har vi tagit fram handlingsplaner för de mest betydande klimatriskerna för vår verksamhet utifrån riskbedömning i vår klimatanpassningsplan.

Arbetet med handlingsplaner har påbörjats under året. Riskanalysen visar att vi kommer att få ett varmare, blötare och torrare klimat. Det innebär ökade risker framför allt för områdena fastigheter och infrastruktur, vård och omsorg samt naturbruksgymnasierna. Exempel på risker och konsekvenser som kommer att hanteras i handlingsplanerna är:

- Mer frekventa och långvariga värmeböljor som ökar risken för dödsfall och ohälsa.
- Nya typer av sjukdomar och skadedjur kan spridas till vårt län.
- Ökad risk för bakterier i livsmedel, sårläkning kan bli mer svårhanterad.
- Ökad risk för ras, skred och översvämningar som kan medföra avbrott i verksamheten och skador på byggnader och infrastruktur.

Gott exempel: Ny laddinfrastruktur för elbilar

Under 2021 har det byggts laddplatser för elbilar på våra tre sjukhus, åtta vårdcentraler samt Stora Segerstads naturbruks-centrum. Laddplatserna är till för patienter, personal och besökare men flertalet är till för verksamhetsbilar och poolbilar. Jonas Milton, verksamhetschef för område länstransporter inom Verksamhetsstöd och service, säger att elbilen är ett utmärkt färdmedel:

- Elbilen fungerar utmärkt om det finns en bra laddinfrastruktur. Tillgången till laddning är en förutsättning för att kunna byta till en elbil och minska miljöpåverkan. Jag tycker att det är väldigt positivt att vi nu gör den här satsningen för att komma dit!

Vi bidrar till en sund livsmiljö

En sund livsmiljö innebär att våra verksamheter inte bidrar till negativa miljö- och hälsoeffekter. Vi väljer varor, kemiska produkter, livsmedel och läkemedel som gör så lite skada på miljö och hälsa som möjligt och vi främjar en hälsosam inom- och utomhusmiljö.

Mål

I hållbarhetsprogrammet finns nedanstående mål och delmål.

MÅL: Våra inom- och utomhusmiljöer ska vara hälsofrämjande och hållbara.

Delmål:

- Utomhusmiljön kring våra fastigheter ska vara hälsofrämjande och den biologiska mångfalden ska öka.
- Nybyggnation ska minst motsvara kriterierna för miljöbyggnad silver. År 2025 ska de byggmaterial vi använder uppgå till minst 80 procent A- och B-klassade byggmaterial enligt SundaHus.

MÅL: Vi ska stärka den sociala hållbarheten och minska den negativa hälso- och miljöpåverkan genom våra upphandlingar.

Delmål:

- Under programperioden ska sociala hållbarhetskrav och mer långtgående miljökrav ställas i prioriterade upphandlingar. Livscykelperspektivet ska guida oss i val av produkter.
- År 2025 ska 100 procent av våra särskilt farliga* kemiska produkter ha utretts med syfte att hitta hälso- och miljöanpassade alternativ. Vi ska ha bytt ut produkter där det varit möjligt.

** Särskilt farliga kemiska produkter innehåller utfasningsämnen enligt Kemikalieinspektionens PRIO-verktyg och/eller REACH kandidatförteckning.*

MÅL: Vi ska främja en hållbar läkemedelskedja som med bibehållen patientnytta bidrar till att minska miljöpåverkan från läkemedel.

Delmål:

- År 2025 ska antal uthämtade antibiotikarecept per år vara högst 250 recept per 1000 invånare, vilket innebär en minskning med 8 procent jämfört med 2019. Rekvirerad antibiotika för slutenvård ska minska i enlighet med Stramas* målsättningar.
- Under programperioden ska förskrivningen av prioriterade miljöbelastande läkemedel minska.
- Vi ska förbättra invånarnas kunskap om hur läkemedel påverkar miljön och hur överblivna läkemedel ska kasseras.
- Vi ska utöka samverkan med länets kommuner och länsstyrelsen om läkemedels miljöpåverkan och rening av läkemedelsrester.

** Det nationella nätverket Samverkan mot antibiotikaresistens.*

MÅL: Vi ska främja en hållbar livsmedelsproduktion, hälsosamma matvanor och en ökad självförsörjningsgrad.

Delmål:

- Av våra livsmedelsinköp ska år 2025:
  - minst 95 procent av kött, mejeriprodukter och ägg vara producerade i enlighet med krav motsvarande svensk lagstiftning inom djurhållning,
  - minst 50 procent av frukt, bär, grönsaker och potatis vara producerade i enlighet med krav motsvarande svensk lagstiftning inom livsmedelsproduktion,

- minst 95 procent av fisk och skaldjur vara märkt med MSC eller motsvarande för hållbart fiske/fiskodling,
- 100 procent av kaffe, te, drickchoklad och bananer vara producerade med sociala och etiska krav motsvarande Fairtrade och vara ekologiskt producerade,
- minst 65 procent av de totala livsmedelsinköpen vara ekologiskt producerade.

- Öka användning av närproducerade livsmedel inom befintliga och kommande livsmedelsavtal samt genom att ta tillvara naturbruksgymnasiernas egenproducerade livsmedel.
- Vi ska servera måltider som främjar hälsosamma matvanor och minskar klimatpåverkan.

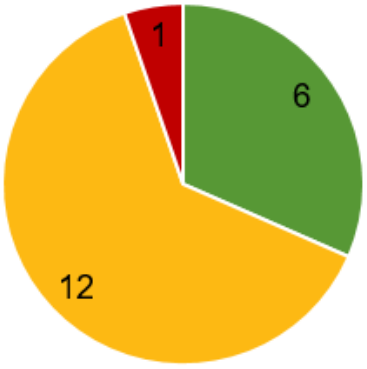

Så här gick det 2021

Vi genomför och följer upp våra mål och delmål med hjälp av aktiviteter och mätetal. Cirkeldiagrammet till vänster visar antal aktiviteter/mätetal enligt följande kategorier:

- Inget resultat/ej påbörjat
- Mätetal/aktivitet uppfyllt
- Mätetal/aktivitet delvis uppfyllt
- Mätetal/aktivitet ej uppfyllt

Nedan redovisas förkortade beskrivningar av aktiviteter och mätetal inom respektive kategori. Ett upphöjt M i slutet betyder att det är ett mätetal. Övriga är aktiviteter.

Läkemedel

Mer icke farmakologiska behandlingar

Använd startförpackningar och tidsbegränsade ordinationer

Förskriv mindre av de prioriterade miljöbelastande läkemedlen

Inom- och utomhusmiljöer

Använd bra byggmaterial[M]

Mer ängsmark

Mer synligt vatten o gröna tak

Vattna med regnvatten

Upphandling

Kartlägg farliga ämnen i material

Livsmedel

Svenskt kött, mejeri, ägg[M]

Ekologiska livsmedel[M]

Implementera kostpolicyn

Använd mindre buteljerat vatten

Inom- och utomhusmiljöer

I-tree-beräkningar för utomhusmiljöer

Läkemedel

Antibiotikaförskrivning[M]

Livsmedel

Svensk frukt/grönt[M]

MSC-märkt fisk/skaldjur[M]

Fairtrade/ekologiskt kaffe/bananer mm[M]

Klimatpåverkan från livsmedel[M]

Upphandling

Utredda farliga kemiska produkter[M]

I följande avsnitt redovisas mer detaljerad information om vårt arbete inom framgångsfaktorn Vi bidrar till en sund livsmiljö.

Inomhus- och utomhusmiljöer

Delmål: Utomhusmiljön kring våra fastigheter ska vara hälsofrämjande och den biologiska mångfalden ska öka.

Under året har så kallade I-tree-beräkningar genomförts för våra utomhusmiljöer vid sjukhusen. Det innebär att man med hjälp av ett dataprogram beräknar det ekonomiska värdet av trädens ekosystemtjänster. Under året har även planering gjorts för att öka totala ytan av ängsmark med 20 000 m^2 kring våra sjukhus samt uppföra insektshotell. Vi utvärderar också möjligheten till synligt vatten inom våra fastigheter och gröna tak i våra ny- och ombyggnadsprojekt. Arbete pågår även för att delar av bevattningen av utemiljön ska ske med dagvatten.

Delmål: Nybyggnation ska minst motsvara kriterierna för miljöbyggnad silver. År 2025 ska de byggmaterial vi använder uppgå till minst 80 procent A- och B-klassade byggmaterial enligt SundaHus.

FAKTA - Miljöbyggnad
Miljöbyggnad är en svensk miljöcertifiering för byggnader. Certifiering kan ske i tre klasser:
Brons - Lagkrav eller rekommendationer följs.
Silver - Här krävs bland annat att solskyddet, ljudmiljön och ventilationen är bättre än gällande lagkrav.
Guld – Motsvarar en hög nivå som de mest ambitiösa byggnaderna kan satsa på att få.

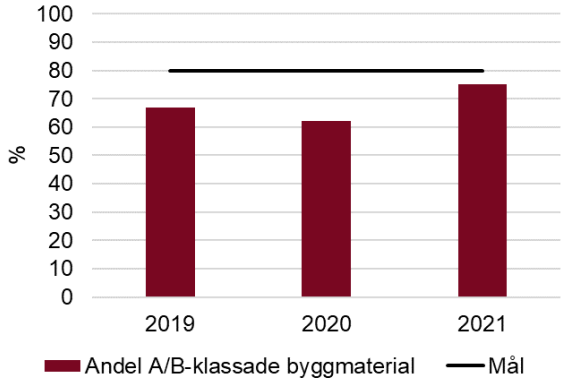

Figur 10 Andel (%) A- och B-klassade byggmaterial enligt Sunda Hus vid ny- och ombyggnation.

Inom området byggmaterial fortsätter vi arbeta för att öka andelen byggmaterial med hög miljöklassning (klass A+B enligt byggvarubedömning Sunda Hus) vid ny- och ombyggnation. En kraftig förbättring har åstadkommits under 2021, se figur 10.

Vi arbetar även för att vår nybyggnation minst ska uppfylla Miljöbyggnad silver. I ett projekt i Eksjö kommer vi arbeta särskilt intensivt eftersom det kravet finns inskrivet upphandlingen. I samband med det kommer vi se över kravställningarna i PTS (Program för teknisk standard, ett IT-system samt ett nätverk för att utbyta erfarenheter kring vårdbyggandet i Sverige).

Hållbar upphandling

Delmål: Under programperioden ska sociala hållbarhetskrav och mer långtgående miljökrav ställas i prioriterade upphandlingar. Livscykelperspektivet ska guida oss i val av produkter.

Inköp av varor, tjänster och entreprenader står för en betydande del av organisationens kostnader och har därför stor betydelse. Under 2021 fakturerades Region Jönköpings län totalt ca 8,8 miljarder kr. De tolv största leverantörerna fakturerade 40 % av den totala summan och dessa leverantörer rör kategorierna läkemedel (39 %), kollektivtrafik (22 %), vårdtjänster (22 %) och pensionsavsättningar (17 %).

All upphandling ska ske affärsmässigt genom konkurrens mellan olika leverantörer för att säkerställa en effektiv användning av resurserna. Totalt har Region Jönköpings län ca 3400 leverantörsavtal med en avtalsperiod på vanligtvis fyra år.

Huvuddelen av organisationens miljö- och klimatpåverkan sker via inköp av varor och tjänster. Genom upphandlingar med olika former av hållbarhetskrav finns därför stora möjligheter att påverka både den egna miljöbelastningen och marknaden i positiv riktning.

FAKTA - Samarbete för hållbar upphandling
Sedan 2010 bedriver Sveriges regioner ett framgångsrikt samarbete inom hållbar upphandling för att använda gemensamma resurser på ett effektivt sätt och offentlig upphandling som ett av de viktigaste verktygen att nå målen i Agenda 2030.

I de upphandlingar där varorna och tjänsterna påverkar viktiga miljöfrågor eller har en tydlig koppling till socialt ansvar ställs mer långtgående hållbarhetskrav, se figur 11 och 12. Under året avslutades upphandlingar där det ställdes till exempel avancerade krav om drivmedel för transporttjänster och ambulanser, krav på hälsosamma och miljömedvetna menyer hos konferensanläggningar, krav på Svanencertifierade kuvert samt krav som begränsar innehåll av skadliga ämnen i bland annat toners, enterala nutritionsprodukter, bröstförband och gipsprodukter. Ett omfattande kravarbete har även genomförts i livsmedelsupphandlingar för att underlätta målarbetet kopplat till livsmedelsmålen, se avsnitt Livsmedel på s. 27.

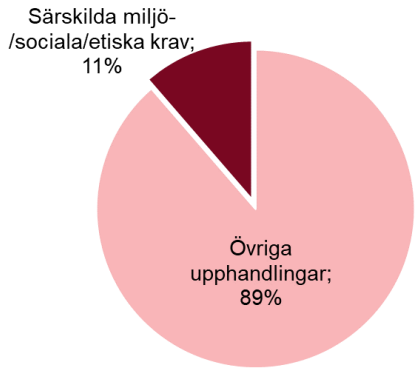

Figur 11 Andel av antalet upphandlingar där särskilda miljö-/sociala/etiska krav ställs.

I arbetet med att ställa krav ur ett socialt perspektiv har Region Jönköpings län antagit Uppförandekod för leverantörer (dnr LJ2013/496) som under året tillämpats inom t.ex. områdena IT och kommunikation, distribution, vårdrelaterad utrustning och hjälpmedel, vårdrelaterade förbrukningsvaror, läkemedel samt medicinteknik.

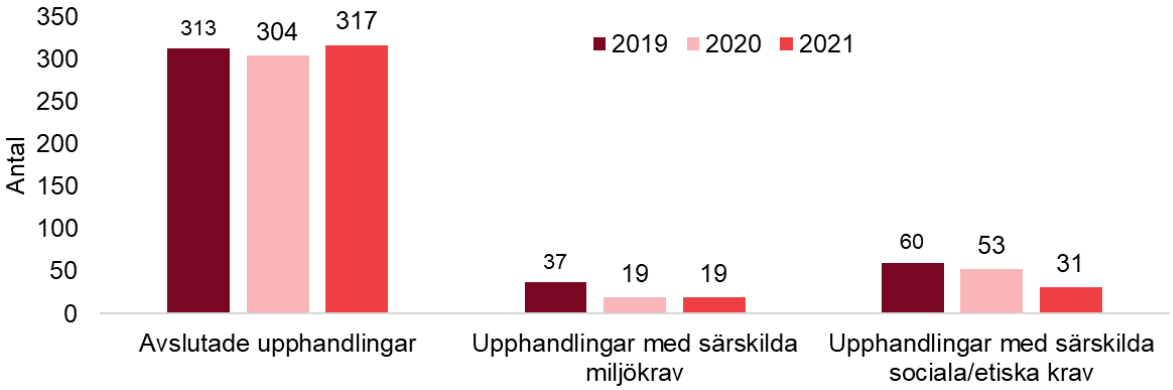

Figur 12 Antal upphandlingar med särskilda miljö- respektive sociala/etiska krav.

Bland övriga ej prioriterade upphandlingar finns standardkrav inom kategorierna medicintekniska produkter, medicinteknisk utrustning och vissa IT-produkter. Inom kategorierna tjänster och direktupphandlingar tillämpas inga hållbarhetskrav.

Delmål: År 2025 ska 100 procent av våra särskilt farliga* kemiska produkter ha utretts med syfte att hitta hälso- och miljöanpassade alternativ. Vi ska ha bytt ut produkter där det varit möjligt.
** Särskilt farliga kemiska produkter innehåller utfasningsämnen enligt Kemikalieinspektionens PRIO-verktyg och/eller REACH kandidatförteckning.*

Region Jönköpings län arbetar systematiskt med att byta ut kemiska produkter till alternativ som är mindre farliga. 26 % av de särskilt farliga kemiska produkterna har under 2021 utretts med syfte att hitta hälso- och miljöanpassade alternativ. Arbetet har således inletts för att 2025 nå målet 100 %.

Läkemedel

Delmål: Under programperioden ska förskrivningen av prioriterade miljöbelastande läkemedel minska.

FAKTA - Läkemedelskommittén
Läkemedelskommittén är ett expertorgan inom läkemedel och läkemedelsterapi som verkar för en rationell, säker och kostnadseffektiv hantering av läkemedel där patientens och samhällets bästa beaktas.

Årets arbete med att begränsa förskrivning av prioriterade miljöbelastande läkemedel redovisas i gott exempel på s. 27. Ett exempel på ett prioriterat miljöbelastande ämne är diklofenak som finns i olika smärtstillande preparat. Diklofenak kan påverka njurar och lever hos bland annat fiskar. Störst miljöpåverkan blir det när ämnet används i gel som smörjs på huden. Det beror på att en mycket liten del av ämnet tränger in i huden och resten tvättas bort och kommer ut i vattendragen eftersom reningsverken inte är byggda för att kunna rena läkemedelsrester.

Livsmedel

Delmål: Av våra livsmedelsinköp ska år 2025:

- minst 95 procent av kött, mejeriprodukter och ägg vara producerade i enlighet med krav motsvarande svensk lagstiftning inom djurhållning,
- minst 50 procent av frukt, bär, grönsaker och potatis vara producerade i enlighet med krav motsvarande svensk lagstiftning inom livsmedelsproduktion,
- minst 95 procent av fisk och skaldjur vara märkt med MSC eller motsvarande för hållbart fiske/fiskodling,
- 100 procent av kaffe, te, drickchoklad och bananer vara producerade med sociala och etiska krav motsvarande Fairtrade och vara ekologiskt producerade,
- minst 65 procent av de totala livsmedelsinköpen vara ekologiskt producerade.

En översikt av alla livsmedelsmålen med tillhörande slutmål för 2025 redovisas i figur 13. Delmål finns för respektive år fram till 2025 och för 2021 uppnåddes tre av delmålen (andel svenskproducerad frukt, bär, grönsaker och potatis, Fairtrade/ekologiskt kaffe/te/ bananer, MSC-märkt fisk och skaldjur). Delmålen för andel svenskproducerat kött, mejeriprodukter och ägg samt andel ekologiska livsmedel uppnåddes inte. Arbetet med att nå slutmålen för 2025 fortsätter.

Våra tre centralkök är KRAV-certifierade tillsammans med naturbruksgymnasiet i Tenhult.

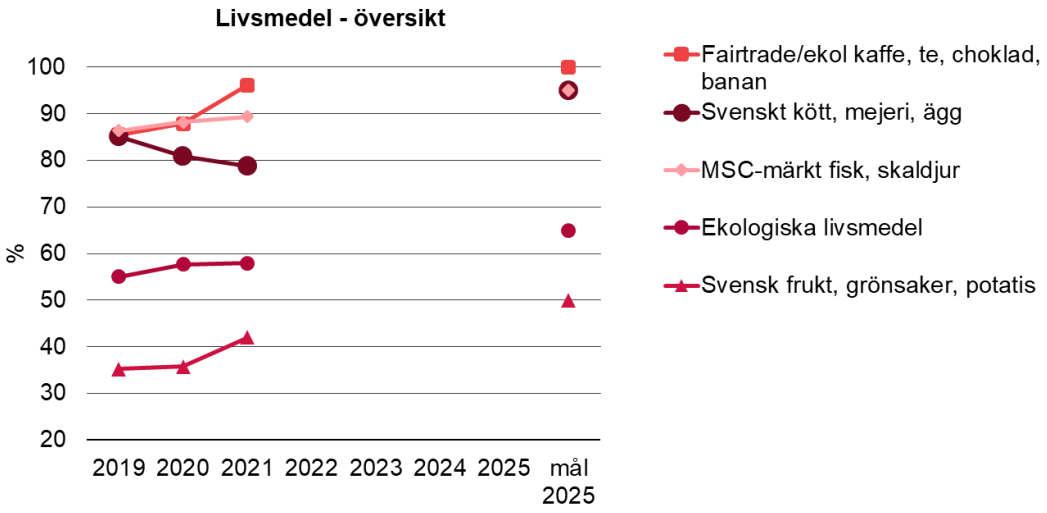

Figur 13 Översikt – delmål inom livsmedelsområdet.

Delmål: Vi ska servera måltider som främjar hälsosamma matvanor och minskar klimatpåverkan.

2020 fastställdes en kostpolicy med tillhörande tillämpningsanvisningar. Under året har ett råd för hållbara matvanor skapats som har tagit fram en handlingsplan för implementering och uppföljning av kostpolicyn. Målsättningen är att klimatpåverkan ska minska under perioden 2019-2025. Klimatpåverkan per kg livsmedel har minskat med ca 4 % under 2019-2021, se figur 14.

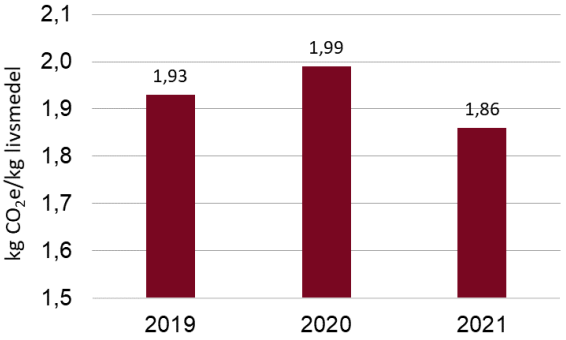

Figur 14 Genomsnittlig klimatpåverkan per kg inköpta livsmedel i Region Jönköpings län.

Gott exempel: Vägledning - prioriterade miljöbelastande läkemedel

Läkemedel är ofta anpassade för att stå emot biologisk nedbrytning och kan därför finnas kvar i miljön under lång tid. Läkemedel bryts ner i varierande grad i reningsverken, vilket gör att de återfinns nedströms reningsverk och kan nå vattendrag och grundvatten. Under 2021 har en vägledning tagits fram tillsammans med en förteckning över prioriterade miljöbelastande läkemedel med förslag till åtgärder för att minska användningen av dessa läkemedel. Vägledningen har tagits fram av område miljö och Region Jönköpings läns läkemedelskommitté och är ett stöd för att uppnå läkemedelsmålen i hållbarhetsprogrammet 2021-2025.

Vi använder våra resurser klokt

Klok resursanvändning innebär att våra verksamheters utveckling inte tar resurser från kommande generationer. Vi använder både naturliga och ekonomiska resurser på ett effektivt och hållbart sätt.

Mål

I hållbarhetsprogrammet finns nedanstående mål och delmål.

MÅL: Vi ska öka andelen cirkulära materialflöden, avfallsmängden ska minska och återvinningen ska öka.

Delmål:

- Hållbar användning av förbrukningsmaterial: År 2025 ska klimatpåverkan från prioriterade förbrukningsartiklar minska med minst 15 procent jämfört med 2019. De prioriterade förbrukningsartiklarna listas i vår handbok för klokare materialval.
- Vid flytt eller nyetableringar ska en så stor andel som möjligt av inredningen vara återanvänd.
- Vårt matsvinn ska minska med minst 30 procent till 2025 jämfört med 2020.
- År 2025 ska allt matavfall sorteras ut, med syfte att främja produktion av biogas och biogödsel.

MÅL: Vår kapitalförvaltning ska vara socialt hållbar och bidra till minskat fossilberoende.

Delmål:

- Den relativa klimatbelastningen från vår kapitalförvaltning ska minska jämfört med år 2019 och klimatbelastningen ska vara lägre än för jämförbara index. Målet omfattar aktieinnehav och mäts i ton koldioxidekvivalenter/mnkr av portföljens innehavs totala omsättning.

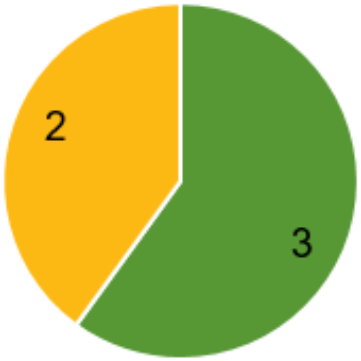

Så här gick det 2021

Vi genomför och följer upp våra mål och delmål med hjälp av aktiviteter och mätetal. Cirkeldiagrammet till vänster visar antal aktiviteter/mätetal enligt följande kategorier:

- Inget resultat/ej påbörjat
- Mätetal/aktivitet uppfyllt
- Mätetal/aktivitet delvis uppfyllt
- Mätetal/aktivitet ej uppfyllt

Nedan redovisas förkortade beskrivningar av aktiviteter och mätetal inom respektive kategori. Ett upphöjt M i slutet betyder att det är ett mätetal. Övriga är aktiviteter.

Cirkulära materialflöden

Välj mer miljösmarta förbrukningsmaterial

Kapitalförvaltning

Ställ bättre hållbarhetskrav i kapitalförvaltning

Avfall

Matsvinn från restauranger[M]

Matsvinn från patientportioner[M]

Kapitalförvaltning

Klimatpåverkan från kapitalförvaltning[M]

I följande avsnitt redovisas mer detaljerad information om vårt arbete inom framgångsfaktorn Vi använder våra resurser klokt.

Förbrukningsartiklar

Delmål: Hållbar användning av förbrukningsmaterial: År 2025 ska klimatpåverkan från prioriterade förbrukningsartiklar minska med minst 15 procent jämfört med 2019. De prioriterade förbrukningsartiklarna listas i vår handbok för klokare materialval.

Användning av förbrukningsmaterial ger effekt på klimat och ekonomi. Region Jönköpings län har i samverkan med Sydöstra sjukvårdsregionen tagit fram en vägledning för klimathänsyn vid val av förbrukningsartiklar. Vägledningen syftar till att byta till mer återvunnet material, minska onödig användning och öka användningen av flergångsmaterial istället för engångsmaterial.

Under 2021 har utveckling av en mer kvalificerad beräkningsmetod för uppföljning av klimatpåverkan från inköp av våra prioriterade förbrukningsartiklar inletts. Detta arbete kommer att fortsätta under 2022.

Cirkulär ekonomi

Delmål: Vid flytt eller nyetableringar ska en så stor andel som möjligt av inredningen vara återanvänd.

Genom att samordna och öka tillgängligheten på begagnade möbler i Region Jönköpings län bidrar möbelförrådet till att färre nya möbler köps in, se gott exempel på s. 31.

FAKTA – cirkulär ekonomi
En cirkulär ekonomi är motsatsen till den traditionella, linjära ekonomin. Istället för att tillverka, köpa, använda och sedan slänga sakerna, utnyttjas allt som tillverkats så länge det går. När sakerna är förbrukade återanvänds och återvinns så mycket som möjligt om och om igen – allt för att tära mindre på jordens resurser och minska vårt avfall.

Andra exempel på åtgärder för att främja cirkulär ekonomi är att IT-centrum under lång tid sett till att utbytt, men fungerande IT-utrustning, återanvänds eller återvinns. Ett samarbete finns också med biståndsorganisationen Human Bridge, som förmedlar materialbistånd till sjukhus runt om i världen.

På länets tre sjukhus görs ett aktivt arbete med att styra innehållet i vårdenheternas läkemedelsförråd genom så kallad läkemedelsservice. Förråden är anpassade efter vårdenhetens specialitet och innehåller de läkemedel som används ofta på enheten. Det gör att läkemedel som används sällan undviks och att vi minimerar mängden läkemedel som kasseras på grund av att de passerat utgångsdatum. Det finns också ett elektroniskt söksystem för att lokalisera läkemedel som inte finns i det egna förrådet men som finns att tillgå på sjukhuset i övrigt.

Avfall

Inom Region Jönköpings län uppkom cirka 3 000 ton avfall under året. Nio procent av detta var så kallat farligt avfall, till exempel smittförande avfall, amalgam, läkemedelsavfall, kemiska produkter, oljor, elektronik, ljuskällor och batterier. I figur 15 och 16 redovisas avfallsmängder och hur avfallet tas omhand.

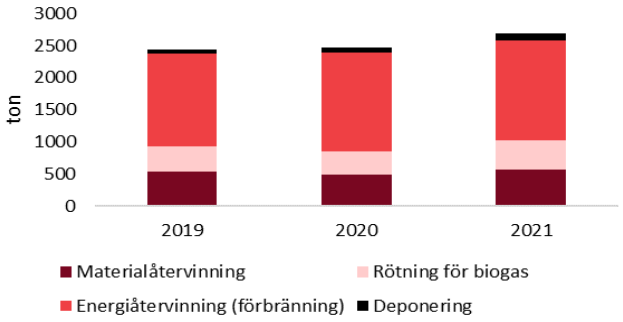

Figur 15 Mängd icke farligt avfall samt omhändertagande.

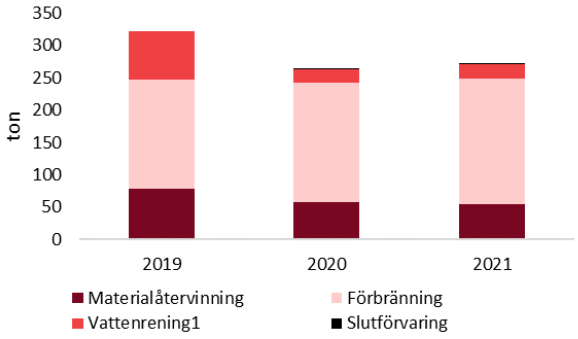

Figur 16 Mängd farligt avfall samt omhändertagande.
[1]Restprodukten förbränns.

Delmål: Vårt matsvinn ska minska med minst 30 procent till 2025 jämfört med 2020.

En patientportion är ca 450 g medan en restaurangportion i genomsnitt är ca 675-700 g. En bidragande orsak till den relativt stora genomsnittliga restaurangportionen är att bufféservering tillämpas i flera restauranger. I figur 17 visas matsvinnet uttryckt i gram/portion. Matsvinnet från restaurangportioner och patientportioner har minskat med 16 % respektive 17 % jämfört med basåret 2020. Det uppfyllde med marginal delmålet för 2021 som var en minskning med 10 %.

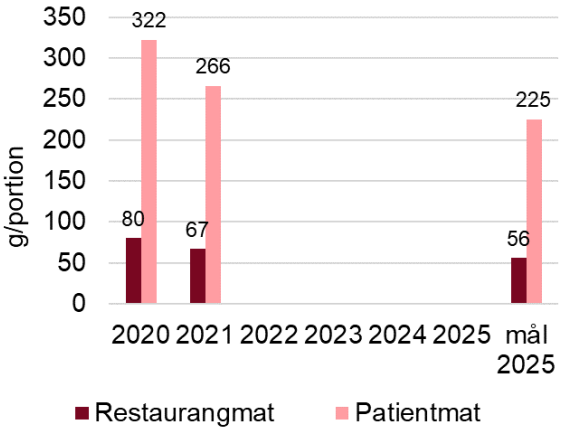

Figur 17 Matsvinn från restauranger (på sjukhus, naturbruksgymnasier och folkhögskolor) och från servering av mat till patienter på sjukhusavdelningar. Matsvinn inkluderar produktionssvinn, beställning-/serveringssvinn och tallrikssvinn.

Under 2020 har en samverkan mellan sjukhusen i Eksjö och Värnamo inletts som innebär att man erbjuder en fast 15-rättersmeny med enportionslådor som har längre hållbarhet. Maten tillagas från grunden med högkvalitativa råvaror men hållbarheten förlängs med en pastöriseringsmetod som gör att maten kan tillverkas mot lager istället för mot osäkra prognoser. Övergången till en fast 15-rättersmeny har minskat matsvinnet genom att underlätta för patienten att hitta mat som hen tycker om och problemet med överbeställningar har minskat. Detta system kommer att införas även på Länssjukhuset Ryhov i Jönköping.

Delmål: År 2025 ska allt matavfall sorteras ut, med syfte att främja produktion av biogas och biogödsel.

Under 2021 har en enkel förstudie genomförts för att utreda hur ett system för insamling av matavfall på sjukhuset Ryhov bör fungera. Pilottest och breddinförande planeras under 2022-2023 då även förstudier/utredningar för övriga verksamheter i Region Jönköpings län kommer att genomföras.

Kapitalförvaltning

Delmål: Den relativa klimatbelastningen från vår kapitalförvaltning ska minska jämfört med år 2019 och klimatbelastningen ska vara lägre än för jämförbara index. Målet omfattar aktieinnehav och mäts i ton koldioxidekvivalenter/mnkr av portföljens innehavs totala omsättning.

Målet är uppfyllt både i jämförelse med basåret 2019 och med jämförbart index, se figur 18.

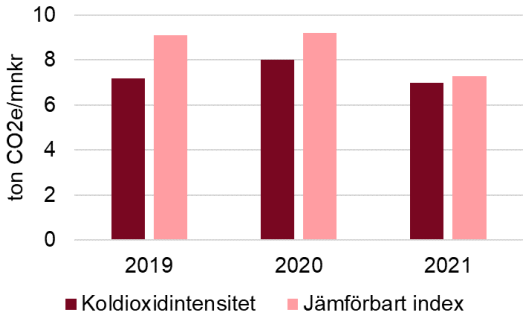

Figur 18 Klimatpåverkan till följd av kapitalförvaltning (koldioxid-intensitet som mäts som ton koldioxidekvivalenter/mnkr av portföljens innehavs totala omsättning). Mätetalet omfattar bolagens utsläpp i scope 1 och 2. Beräkning görs enligt ISS Ethix 2019-2020 och enligt MSCI 2021. Jämförande index är 50 % ISS ESG Screened Global Markets Index (ett globalt fossilfritt index) och 50 % SIXPRX.

Gott exempel: Möbelförrådet – både ekonomiskt och miljösmart

Region Jönköpings län har möbelförråd på sjukhusområdena i Jönköping, Värnamo och Eksjö. När verksamheter ska byta ut möbler görs en bedömning om de istället kan vara användbara för någon annan verksamhet. Möblerna förvaras sedan i möbelförråden och andra verksamheter har möjlighet att överta möblerna istället för att investera i nya. Via ett webb-baserat verktyg kan alla verksamheter gratis beställa från alla möbelförrådens utbud oavsett ort. Under 2021 har 1229 möbler kunnat återanvändas. Jämfört med ett nypris på möblerna har en besparing gjorts på ca 3,9 miljoner kronor. Att återanvända möbler medför också stor minskad miljöpåverkan genom att nya möbler inte behöver produceras.

NATIONELLA JÄMFÖRELSER

Olika nationella jämförelser görs med syfte att jämföra information om t.ex. kvalitet, resultat och kostnader inom verksamhetsområden som regioner ansvarar för eller är en viktig part i t.ex. företagsklimat, miljöarbete, trygghet och säkerhet samt folkhälsa.

I november 2021 publicerades den senaste rapporten från Sveriges kommuner och regioner kring miljöarbetet i Sveriges regioner. Rapporten jämför sex områden, som baseras på utfallet för 2020. Det här är vår placering bland landets 21 regioner. Värdet inom parentes anger förra årets placering:

- Ekologiska livsmedel, mätt som ekonomiskt värde, plats 1 (3)
- Medicinska gasers klimatpåverkan, plats 2 (4)
- Energianvändning per lokalyta, plats 4 (4)
- Antibiotikaförskrivning, plats 6 (6)
- Avfallshantering, plats 6 (8)
- Förnybara drivmedel i kollektivtrafiken, plats 18 (18)

Om samtliga sex indikatorer vägs samman kommer Region Jönköpings län på första plats, vilket vi är stolta över.

När det gäller social och ekonomisk hållbarhet redovisas bland annat dessa indikatorer:

- Soliditet (eget kapital minus pensionsskuld för pensionsförmåner intjänade före 1998 inklusive löneskatt, dividerat med totala tillgångar), plats 1 (1)
- Strukturjusterad hälso- och sjukvårdskostnad, kr/inv (kostnadsnivån för hälso- och sjukvård sedan hänsyn tagits till kostnadspåverkande faktorer som regionen inte kan påverka bland annat befolkningens ålderssammansättning m.m.), plats 1 (4)
- Patientens helhetsintryck i nationella patientenkäten primärvård (NPE), plats 5 (7 2019).
- Andel invånare som har stort eller mycket stort förtroende för hälso- och sjukvården i sin helhet, 80 procent i Hälso- och sjukvårdsbarometern, plats 2 (1 2019)
- Andel invånare som uppfattar att vården ges på lika villkor, det vill säga att behovet av vård avgör tillgången till vård, 71 procent i Hälso- och sjukvårdsbarometern, plats 1 (1 2019)
- Andel invånare mellan 16 och 84 år som saknar tillit till andra, 29 procent, enligt Folkhälsomyndighetens rapport Hälsa på lika villkor, plats 14 (16 2020)
- Regionernas arbete med att göra sin verksamhet, lokaler och information tillgänglig för personer med funktionsnedsättning, 31/39 poäng i årlig uppföljning av Myndigheten för delaktighet, samma poäng som majoriteten av regionerna inom alla frågeområden utom två (sämre vid ett och bättre vid ett)
- Andel heltidsarbetande månadsavlönade, enligt SKR:s personalstatistik, plats 20 (20 2019)

Som framgår ovan ligger region Jönköpings län i framkant inom många av de nationella jämförelser som görs även inom social och ekonomisk hållbarhet.

GRI[2]-INDEX

Region Jönköpings läns hållbarhetsredovisning upprättas per kalenderår och är en del av (bilaga) årsredovisningen och fastställs av regionfullmäktige den 19 april. Hållbarhetsredovisningen finns i denna bilaga men vissa hänvisningar görs till andra delar av årsredovisningen. Hållbarhetsredovisningen är upprättad i enlighet med Global Reporting Initiative Standards, dess koncept, principer och upplysningar. För samtliga upplysningar där uppgift ska lämnas fördelat per region, har vi gjort avsteg eftersom Region Jönköpings län enbart verkar i ett län. Nedan redovisas en översikt av var information om de olika upplysningarna enligt GRI finns. I de fall hänvisning görs till årsredovisningen föregås sidangivelsen av ett Å.

Upp-lysning	Beskrivning	Sida	Avsteg/kommentar
GRI 2: GENERELLA UPPLYSNINGAR (2021)			
Organisationen och dess rapporteringsmetoder			
2-1	Information om organisationen		Region Jönköping län, svensk offentlig verksamhet med huvudkontor i Jönköping
2-2	Enheter som ingår i organisationens hållbarhetsrapport	5	
2-3	Rapporteringsperiod, rapporteringscykel och kontaktperson	33	Kontaktperson: Maria Cannerborg, miljöchef, maria.cannerborg@rjl.se
2-4	Korrigering av information		Korrigeringar av information från tidigare rapporteringsperioder har skett för klimatbokslutet, se fotnot på sid 18.
2-5	Extern granskning/verifiering		Hållbarhetsredovisningen har inte varit föremål för extern granskning.
Verksamhet och medarbetare			
2-6	Aktiviteter, värdekedja och andra affärsrelationer	24-25 Å109-113	Inga väsentliga förändringar sedan föregående redovisning.
2-7	Anställda	12-13 Å72-79	
2-8	Arbetare som inte är anställda		Avsteg. Uppgifter saknas.
Styrning			
2-9	Styrningsstruktur och sammansättning	4,5 Å114-116	Regionfullmäktiges medlemmar finns här: https://rjl.tromanpublik.se/. De väljs genom allmänna demokratiska val vart fjärde år. Avsteg: Sammanställning av Regionfullmäktiges ledamöters ordinarie arbeten eller bisysslor saknas liksom bedömning av underrepresenterade sociala grupper och kompetenser som är relevanta för organisationens effekter. Uppgift om intressentrepresentation bedöms ej var relevant, då alla ledamöter väljs genom demokratiska val.
2-10	Nominering och val av högsta styrande organ		Nominering sker i de olika partierna inför valen.
2-11	Ordförande för det högsta styrelseorganet		Ordförande i regionfullmäktige har inte har någon ledande befattning i övrigt i organisationen.
2-12	Det högsta styrelseorganets roll i att övervaka hanteringen av påverkan	4,5	Se även https://rjl.se/Demokrati/politisk-organisation/arbetsordning-och-reglementen-for-politiska-organ/
2-13	Delegering av ansvar för att hantera påverkan	4,5	

[2] GRI (Global Reporting Initiative) är en icke vinstdrivande organisation som tillhandahåller ett ramverk för hållbarhetsredovisning för företag och andra organisationer. Målet för arbetet är en globalt hållbar ekonomi.

Upp-lysning	Beskrivning	Sida	Avsteg/kommentar
2-14	Det högsta styrelseorganets roll i hållbarhetsrapportering	4,5	
2-15	Intressekonflikter		Jäv regleras i Kommunallagen och vi följer dessa regler.
2-16	Kommunikation av kritiska problem		Inga kritiska problem har rapporterats under rapporteringsperioden.
2-17	Det högsta styrelseorganets kollektiva kunskap		En årlig hållbarhetsdag arrangeras dit även politiker bjuds in.
2-18	Utvärdering av det högsta styrelseorganets prestationer		Görs via internkontroll och i vissa fall anlitas externa revisioner - t.ex. rapporterna Region Jönköpings läns arbete med hållbar utveckling med fokus på miljö och klimat respektive social hållbarhet. Båda rapporterna är daterade 2021-03-19.
2-19	Ersättningspolicy		Arvodesregler för förtroendevalda i Region Jönköpings län, Mandatperioden 2019-2022, RJL 2018/12888
2-20	Process för att fastslå ersättning		Se ovan.
2-21	Årlig total ersättningsandel		Avsteg. Stora variationer finns till följd av övertid, deltid etc.
Strategi, policyer och praxis			
2-22	Uttalande om strategi för hållbar utveckling	Å3-4	
2-23	Policyåtaganden	4-5, 8	Försiktighetsprincipen tillämpas generellt, ingår i svensk miljölagstiftning.
2-24	Implementering av policyer		Implementering sker via hållbarhetsprogram 2021-2025 och övrigt hållbarhetsarbete som bedrivs i Region Jönköpings län.
2-25	Processer för att åtgärda negativ påverkan	4-5, Å5-6	
2-26	Mekanismer för att söka råd och väcka oro	4-5	Visselblåsarfunktion finns från januari 2022.
2-27	Lagefterlevnad		Inga betydande fall av bristande lagefterlevnad under rapportperioden.
2-28	Medlemskap i organisationer	5	
Intressentengagemang			
2-29	Förhållningssätt till intressentengagemang	6	
2-30	Kollektivavtal		100 % omfattas av kollektivavtal.
GRI 3: UPPLYSNINGAR OM VÄSENTLIGA FRÅGOR (2021)			
3-1	Process för att fastslå väsentliga frågor	6-7	
3-2	Lista över väsentliga frågor	7	Mindre modifieringar av benämningen på de fyra framgångsfaktorerna har gjorts jämfört med hållbarhetsprogram 2017-2020.
3-3	Styrning av väsentliga frågor	4-5	Se även hållbarhetsredovisningen i övrigt.
GRI 201: EKONOMISKT RESULTAT (2016)			
201-1	Intäkter, kostnader och resultat	Å119	
201-3	Pensionsåtaganden		Andel av lön som avsätts av arbetsgivare: 12,70 % (2021)
GRI 301: MATERIAL (2016)			
301-1	Materialanvändning - i vikt eller volym	-	Data är inte tillgänglig. Mätetal som rör förbrukningsmaterial inom vården är under utveckling.
GRI 302: ENERGI (2016)			
302-1	Energianvändning inom organisationen	19	
302-3	Energieffektivitet	19	
GRI 305: UTSLÄPP (2016)			
305-1	Direkta utsläpp av växthusgaser (scope 1)	18-19	
305-2	Indirekta utsläpp av växthusgaser (scope 2)	18-19	

Upp-lysning	Beskrivning	Sida	Avsteg/kommentar
305-3	Andra indirekta utsläpp av växthusgaser (scope 3)	18-19	
GRI 306: AVFALL (2020			
306-2	Avfall - fördelat på typ och hantering	29-30	
GRI 308: LEVERANTÖRSBEDÖMNING AVSEENDE MILJÖFÖRHÅLLANDEN (2016)			
308-1	Nya leverantörer som screenas utifrån miljökriterier	24-25	
GRI 401: ANSTÄLLNINGSFÖRHÅLLANDEN (2016)			
401-1	Nyrekrytering och personalomsättning	Å73	
GRI 403: HÄLSA OCH SÄKERHET (2018)			
403-1	Ledningssystem för hälsa och säkerhet i arbetet	Å72-79	
403-2	Identifikation av faror, riskanalys och incidentgranskning	Å72-79	
403-3	Service inom hälsa	Å72-79	
403–4	Arbetarinflytande, konsultation och kommunikation avseende hälsa och säkerhet i arbetet	Å72-79	
403–5	Utbildning av arbetare inom hälsa och säkerhet i arbetet	Å72-79	
403–6	Främjande av arbetares hälsa	Å72-79	
403–7	Förebyggande åtgärder inom hälsa och säkerhet direkt länkat till affärsrelationer	25	Sociala/etiska krav ställs i relevanta upphandlingar.
403-8	Arbetstagare som omfattas av ett ledningssystem för hälsa och säkerhet		Alla medarbetare omfattas i enlighet med gällande arbetsmiljölagstiftning.
GRI 405: MÅNGFALD OCH JÄMSTÄLLDHET (2016)			
405-1	Mångfald bland ledning och anställda	12-13	Avsteg: för 2021 har vi valt att inte redovisa anställda uppdelat på personalgrupp.
405-2	Löneskillnader mellan kvinnor och män		Se separat årlig lönekartläggning enligt lagkrav.
GRI 406: ICKE-DISKRIMINERING (2016)			
406-1	Antal incidenter avseende diskriminering och vidtagna åtgärder		Medarbetar- och säkerhetsenkät planeras under 2022. Där fångas medarbetares upplevelse av diskriminering upp. Antal konstaterade fall enligt diskrimineringslagen saknas systemstöd för.
GRI 414: LEVERANTÖRSBEDÖMNING AVSEENDE SOCIALA FÖRHÅLLANDEN (2016)			
414-1	Nya leverantörer som screenas utifrån sociala/etiska kriterier	24-25	

För ett bra liv i en attraktiv region.

Region Jönköpings län

BARNBOKSLUT

Årsberättelse 2021

Foto: Johan Werner Avby

Innehåll

Inledning och kommentarer 1
1. Demografi barn och unga 3
2. Grunden för barnets rättigheter 3
2.1 Förbud mot diskriminering 3
2.2 Principen om barnets bästa 4
2.3 Ansvar för barnets rättigheter 6
2.4 Rätt till livet, goda förutsättningar för optimal utveckling 7
2.5 Åsiktsfrihet, delaktighet och rätt att bli hörd 9
3. Barnets friheter och rätt till utveckling, utbildning, lek, vila, kultur och fritid 12
3.1 Rätt till utbildning 12
3.2 Rättigheter för barn med funktionsnedsättning 13
3.3 Rätt till vila, lek, kultur och fritid 14
4. Rätt till goda uppväxtvillkor 15
4.1 Föräldrars ansvar för barns utveckling, uppfostran och ekonomi 15
5. Rätt till hälsa 17
5.1 Rätt till bästa uppnåeliga hälsa 17
5.2 Rätt till rehabilitering till barn som farit illa 31
6. Region Jönköpings läns barnrättsbaserade verksamhet 32
6.1 Barn som anhöriga 32
6.2 Barnrättsombud 33
6.3 Barnskyddsteam 35
6.4 Fokusgrupp Barnets rättigheter. 37

Inledning och kommentarer

Barnbokslut 2021 innefattar aktiviteter både från hälso- och sjukvården, Länstrafiken samt utbildning och kultursektorn. Syftet med rapporten är att ge en bild av verksamheterna ur ett barnrättsperspektiv. FN:s konvention för barnets rättigheter utgör ett grundfundament i samarbetet och samverkan med såväl länets kommuner som idéburna organisationer. Barnbokslutet garanterar ingen heltäckande bild av arbetet som genomförts för barns bästa.

Infektionssäsongen 2020/2021 var mild för länets barn. Det var ytterst få fall av RS-virus och det var ett minskat antal akutbesök för barn under 1 år i jämförelse med tidigare år. I oktober skedde en dramatisk ökning av bekräftade RS-virus fall, vilket speglades i ett ökat söktryck inom samtliga barnverksamheter. Under 2021 har Barnkliniken för tredje gången genomfört en uppdragsutbildning i samverkan, Neonatal intensivvård, 7,5 hp, med Hälsohögskolan. I den utbildningen är både patient och vårdnadshavare med och bidrar med egna erfarenheter av neonatalvård. Barnkliniken har genomfört en kollegial granskning enligt ett nationellt koncept ”Barnanpassad vård” www.barnanpassadvard.se

Under 2020 var det 6534 besök på barnakuten och 3306 akutbesök för barn under ett års ålder på länets Barn- och ungdomsmedicinska mottagningar (BUMM) totalt 9840. Under 2021 var det 8980 besök på barnakuten och 3809 besök på BUMM:s mottagningar i länet, totalt 12 789 - en ökning med nästan 3000 besök.

Under 2021 inkom totalt 5285 remisser till En väg in, barn och unga, psykisk hälsa (EVI), varav 4645 accepterades och 2537 remisser fördelades till BUH. Resterande remisser fördelades till barn- och ungdomspsykiatrin (BUP). 1079 digitala vårdmöten har genomförts inom BUH vilket motsvarar 14 procent av genomförda besök.

Tack vare Region Jönköpings läns satsning har fler barn och unga fått hjälp inom Barn- och ungdomspsykiatrin under 2021 - vi har ökat både antalet kontakter och antalet patienter jämfört med 2020 (från 30 000 kontakter till 40 000 kontakter, samt från 3 900 patienter till 4500 patienter).

Barnahus har under 2021 haft en ökad ärendemängd, dels utifrån ny lagstiftning gällande barnfridsbrott men även totalt sett har mängden ärenden ökat. Liksom tidigare år ställer det stora antalet ärenden krav på personalresurser som berör både socialtjänsten och hälso- och sjukvården i Region Jönköpings län.

Munhälsa bland barnen i vår region är god och den ökning av kariesförekomst som tidigare noterats i de yngre åldrarna ser ut att ha vänt. I åldrarna 3, 6 och 12 år ser vi en positiv trend.

Nu finns det 22 familjecentraler i länet. Totalt är det 25 757 barn inskriva på länets familjecentraler och tillgängligheten till länets familjecentraler är 98,7 procent. Under 2021 initierades ett utvecklingsarbete med att skapa ett grundpaket för föräldrastödjande insatser i grupp, detta i syfte att erbjuda en likvärdighet på familjecentralerna i länet.

I samband med sitt hälsobesök på BHV får barn i åldern 4 och 5 år besvara frågor via en digital enkät.. 33 av 36 barn upplevde att de som arbetade på BHV berättade vad som skulle hända så att barnen förstod. 31 av 36 barn tyckte att de som jobbade på BHV lyssnade på det som barnen ville säga. Barn- och ungdomsmedicinska mottagningar i länet genomförde också en digital enkät där det framkom att samtliga barn, 30 svarande, upplevde att de hade fått veta vad som skulle hända på besöket på ett sätt som de förstod och 28 av 30 barn upplevde att de hade blivit lyssnade på.

Sektion Folkhälsa har genomfört utbildning och diplomering inom hbtqi. Det har påbörjats diplomering av BUP Jönköping. Fyra catchup-utbildningar, tre digitala och en fysisk där personal från redan diplomerade verksamheter deltagit. Under året har hälsokommunikatörerna genomfört utbildningar, både fysiska och digitala, i föräldraskapsstöd på olika arenor i länet varav en livesändning tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan. Nässjö kommun förbereder en film som syftar till att öka barns närvaro i förskolan och därmed öka språkinlärning. Hälsokommunikatörerna har översatt manus till filmen på arabiska , somaliska , tigrinja och dari.

Ungdomsmottagningar har förstärkt kuratorstjänster- och barnmorsketjänster på de fysiska ungdomsmottagningarna samt ökat antal lediga tider i den digitala mottagningen UM online.

Länstrafiken gör årliga mätningar genom KOLBAR (Kollektivtrafikbarometern) som på senare tid fått utökat fokus, bland annat på trygghetsfrågor. Det har visat sig i tidigare undersökningar att just ungdomar känt större otrygghet i kollektivtrafiken än andra grupper. Denna oro rör hur förare kör bussar och om man ska komma fram i tid.

Under tre höstveckor varje år arrangeras Höst i Glänta. 2021 visades bilderboksillustrationer av Matilda Ruta och en upptäckarpromenad - Kliv in i bilden - kring bilderna gjordes. Lekterapin flyttade ut en liten skaparhörna till Glänta och KulturSjukhuset underhöll med musik, sagor och berättelser lite här och var på sjukhuset.

Både Tenhult- och Stora Segerstads naturbruksgymnasium har under 2021 fortsatt arbetet kring elevers frånvaro. Elevernas mentorer följer dagligen upp de elever som saknas i skolan och har dialog med hemmet. 98 procent av eleverna på Tenhults naturbruksgymnasium och 78 procent på Stora Segerstad uppfyllde kraven för gymnasieexamen.

Under 2021 inkom 971 synpunkter och klagomål till patientnämnden. Utav dessa var det 92 ärende som gällde barn 0-17 år, vilket är fler barnärende än tidigare.

Under 2021 har Strategigrupp barn och unga fortsatt arbetet med Bästa platsen att växa upp, leva och bo på där de tre områden (fullföljda studier, psykisk hälsa, fysisk aktivitet) i nära samverkan med skola, hälso- och sjukvård, socialtjänst och fritid fortsatt varit prioriterade. Exempel på deltagande team som varit med från start är Nässjö Familjecentral och Attarpsskolan i Bankeryd.

Inom Region Jönköpings län finns nu cirka 260 barnrättsombud, och i oktober 2021 genomfördes en utbildningsdag kring barnkonventionen för nya barnrättsombud. Under vår och höst 2021 genomfördes nätverksträffar för barnrättsombuden.

1. Demografi barn och unga

Antalet barn och unga upp till 18 år är 79 747 stycken (2021-12-01) och utgör cirka 22 procent av den totala befolkningen i länet.

2. Grunden för barnets rättigheter

Region Jönköpings län arbetar för alla barns lika värde, jämställdhet, jämlikhet och förbud mot diskriminering.

2.1 Förbud mot diskriminering

Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Inget barn ska diskrimineras på någon grund. Vi ska visa alla barn och deras familjemedlemmar samma respekt. (Artikel 2)

2.1.1 Barnahus

Inom barnahusverksamheten tas barn emot oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion/trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning.

2.1.2 Habiliteringscentrum

Habiliteringscentrum tar emot barn- ungdomar och vuxna samt deras anhöriga och närstående, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion/trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning.

Hörselhabiliteringen är HBTQ-certifierad och kommer att förnya certifieringen under 2022.

I februari 2021 genomfördes en klinikdag, som klinikens etikombud planerat, med samtliga medarbetare på habiliteringscentrum, om mångfald, normmedvetenhet och likabehandling. Klinikdagen följdes upp i juni med en presentation av Region Jönköpings läns nya hållbarhetsprogram där bland annat jämställdhets- och jämlikhetsintegrering ingår. Habiliteringscentrum knöt ihop Region Jönköpings läns hållbarhetsprogram med resultaten från diskussionerna de hade om normmedvetenhet och likabehandling.

2.1.3 Naturbruksgymnasierna

Region Jönköpings läns gymnasieskolor Tenhults Naturbruksgymnasium och Stora Segerstad Naturbruksgymnasium har fungerande planer mot diskriminering och kränkande behandling.

2.1.4 Sektion Folkhälsa

Sektion Folkhälsa har påbörjat utbildning och diplomering på Barn- och ungdomspsykiatrin inom hbtqi (homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera uttryck och identiteter och intersexpersoner). Fyra catchup-utbildningar har genomförts, tre digitala och en fysisk där personal från redan diplomerade verksamheter deltagit, vilket innebär att personal från tex familjecentraler, elevhälsa och fritidsverksamhet deltar gemensamt.

I samverkan med Jönköpings kommun anordnades en dag med fokus unga transpersoner där Sektion Folkhälsa deltog i planeringsarbetet och även höll en kortare föreläsning.

2.1.5 Ungdomsmottagning

Länets ungdomsmottagningar är hbtqi-diplomerade och nyanställd personal erbjuds catchup-utbildning för att verksamheten ska kunna upprätthålla kompetensen. Under året genomfördes ett webbinarium om utredning vid könsdysfori tillsammans med Lundströmsmottagningen (Lundströmmottagningen är Västra Götalandsregionens enhet för personer med könsdysfori).

2.2 Principen om barnets bästa

Vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Om barnets bästa inte kan genomföras ska kompenserade åtgärder göras för att beslut ska bli så bra som möjligt. (Artikel 3)

2.2.1 Barnahus

Barnahus mål är att förstärka barns rättigheter genom rättsprocessen och ge dessa barn ett gott bemötande och stöd, samt vid behov omgående krisinsatser och bedömning av behandlingsinsatser. På Barnahus får barnen vistas i en trygg miljö, och övriga inblandade professioner (polis, åklagare, socialtjänst och hälso- och sjulvård) kommer till Barnahus för att i en utsatt situation för barnet ge barnet skydd, en trygg rättsprocess och hjälp till förståelse för vad som sker. Barnets bästa ska vara i fokus under processen. Barnet ska vara informerat om åtgärder som berör honom eller henne samt ges tillfälle att uttrycka sin uppfattning i den utsträckning och på det sätt som barnets mognad medger.

2.2.2 Familjecentral

Enligt det samverkansavtal som Strategigrupp barn och unga tagit beslut om ska gälla i Region Jönköpings län (2019) beskrivs det att en familjecentral bedriver hälsofrämjande, generella, tidigt förebyggande och stödjande insatser som vänder sig till blivande föräldrar, föräldrar och barn. Kännetecknande för verksamheten är att huvudmännen, kommunen och Region Jönköpings län, samordnar sina resurser under samma tak för att möjliggöra tvärprofessionell samverkan. Familjecentralen bör innehålla mödra- och barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst genom individ- och familjeomsorg med inriktning mot förebyggande arbete. Nu finns det 22 familjecentraler i länet, varav en av dessa beskrivs som familjecentralslikanande på grund av att alla verksamheterna inte finns under samma tak. Totalt är det 25 757 barn inskriva på länets familjecentraler och tillgängligheten till länets familjecentraler är 98,7 procent.

2.2.3 Habiliteringscentrum

Grunden för Habiliteringscentrums arbete är mötet med barn, ungdomar och vuxna, som kommer i kontakt med dem utifrån sina individuella behov av habilitering, rehabilitering eller behov av tolk. Utgångspunkt är alla människors lika värde. Det innebär att de möter alla utifrån individens unika livssituation och förutsättningar. Habiliteringscentrum bygger sin verksamhet genom meningsskapande möten.

Barnets bästa betyder inte alltid att de ska få det de önskar, olika perspektiv behöver vägas samman och en bedömning göras vad som är rimligt exempelvis utifrån resurser, tid och lagar. Det är därför viktigt för Habiliteringscentrum att reflektera över i vilken utsträckning och omfattning barnet ska delta i olika insatser. Genom kartläggning, observation, samverkan, samtal med vårdnadshavare/nätverk, görs en bedömning av vad som är bäst för barnet.

2.2.4 Naturbruksgymnasierna

På naturbruksgymnasierna beaktas Barnets bästa vid alla möten med eleven så som exempelvis vid mentorsmöte och utvecklingssamtal samt vid elevhälsoteamens möten där beslut tas utifrån barnets bästa.

2.2.5 Verksamhetsutveckling i samverkan

Vårdnadshavares tillgång till barnets journal

En skrivelse är skickad till Sveriges kommuner och regioner och e-hälsorådet för att uppmärksamma dem om problemen med att föräldrar inte får tillgång till barnets journal då denne passerat 13 års ålder. Vårdnadshavare har behov av att ha tillgång till barnets journal och e-tjänster i de fall där barnet, exempelvis på grund av sjukdom, behöver stöd och hjälp. Svar inkom men ingen förändring är ännu genomförd.

Många familjer har svårt att hitta information om barnsjukvård på 1177 och det är otydligt vad som gäller för barn i olika åldrar. En enkel instruktion är framtagen som underlättar för barn, familjer och personal att hitta samlad information bland annat om vad som är möjligt och inte möjligt när det gäller e-tjänster i olika ålder.

Förbättringsarbetet genom praktiskt arbete

Under 2021 påbörjades en gemensam utbildning i förbättringsarbete genom praktiskt arbete. Utbildningen planerades och genomfördes av verksamhetsutvecklare tillsammans från habiliteringscentrum, barnkliniken, barnhälsovården, barn- och ungdomsenheten och rehabiliteringscentrum. Flera olika förbättringsarbeten pågår. Två träffar har genomförts under 2021 och avslutningen planers till mars 2022. Däremellan sker praktiskt arbete inom verksamheterna. Syftet är att arbeta med verksamhetsgemensamma barnprocesser, identifiera gap och driva förbättringar inom området. Stort fokus ligger på att bidra till bättre och tydligare omhändertagande för barn och familjer som rör sig inom flera verksamheter. Medarbetare från de olika verksamheterna ingår i gemensamma förbättringsteam.
Totalt påbörjades sex förbättringsområden.

- Barns delaktighet och medbestämmande vid digitala vårdmöten
- Samverkan runt barn med komplexa vårdbehov
- Förbättra arbetssätt och samverkan mellan BHV och neonataldagsjukvård
- Barns levnadsvanor
- Förbättringsgrupp temagruppledare
- Förberedelser inför åtgärder och insatser

Uppdragsutbildning Neonatal intensivvård

Under 2021 har Barnkliniken för tredje gången genomfört en uppdragsutbildning i samverkan, Neonatal intensivvård, 7,5 hp, med Hälsohögskolan. I den utbildningen är både patient och vårdnadshavare med och bidrar med egna erfarenheter av neonatalvård. Deltagare i utbildningen kom förutom från Jönköping även från andra barnkliniker i landet så som Linköping, Västervik, Kalmar, Halmstad, Växjö och Karlstad.

2.3 Ansvar för barnets rättigheter

Verksamheten ska vara barnrättsbaserad i arbetsmetoder och rutiner. Det är ett personligt yrkesansvar samt verksamhetsansvar att prioritera, respektera, skydda och säkerställa barnets rättigheter i vårt arbete. Vi ska se barnets om rättighetsbärare. (Artikel 4)

2.3.1 Barnhälsovården

Inom barnhälsovården finns barnrättsombud för varje APT-område som deltar i de utbildningar och nätverk som Region Jönköpings läns anordnar för barnrättsombuden och via APT för denna kunskap vidare till sina kollegor. Temagrupperna *Barns delaktighet* och *Barn som far illa* arbetar för att utveckla och stärka kunskaperna om barns rättigheter inom barnhälsovården. Ett arbete i temagruppen barn som far illa är att kontinuerligt uppdatera och förstärka kunskaperna avseende orosanmälan samt följa antalet orosanmälningar som görs. Temagrupp *Barns delaktighet* har som ett fokus att genom olika material och vetenskaplig förankring öka kunskaperna hos medarbetarna för att förstärka barnens möjligheter till delaktighet utifrån barnet bästa. Hösten 2021 deltog temagrupp *Barns delaktighet* med en föreläsning på barnrättskonferensen i Jönköping.

2.3.2 Barn och ungdomsenheten

Barn- och ungdomsenheten har under 2021 fokuserat på att öka kunskapen om barn som rättighetsbärare. Vardagliga dilemman såsom exempelvis vårdnadshavares rättigheter kontra barnets rättigheter har diskuterats med barnombudet i Region Uppsala, tillika ordförande för Nätverket för barnanpassad vård, i samband med en klinikutvecklingsdag.

Barn- och ungdomshälsan har inarbetat arbetssätt att identifiera barn som far illa, vilket innebär att varje barn som har kontakt får frågan om de bevittnat eller blivit utsatt för våld. Under 2021 har riktlinjer och administration förtydligats, exempelvis att frågan om våldsutsatthet kan ställas vid andra och fler tillfällen under behandlingsprocessen. I samband med nybesök inom BUH fick 66 procent motsvarande 1200 barn och unga frågan om de varit utsatta eller bevittnat våld. Av dessa svarade 34 procent ja på frågan.

2.3.3 Barnahus

Det är varje barns rättighet att få växa upp i en miljö fri från alla former av våld och övergrepp. Enligt artikel 19, FN:s barnkonvention har barnet rätt till skydd mot våld och övergrepp i familjen. Sverige har skrivit under barnkonventionen och har därmed åtagit sig ett särskilt ansvar för att skydda dessa barn. Barnets rätt till skydd och en trygg rättsprocess utgör grunden för beslutet att ha ett Barnahus i Jönköpings län. Det är även utgångspunkten och det som styr i det dagliga mötet med alla barn som besöker verksamheten. De utredningar som parallellt genomförs inom rättsväsendet och socialtjänsten ska inledas skyndsamt och bedrivas så snabbt som hänsynen till barnet och sakens komplexitet medger

2.3.4 Habiliteringscentrum

Habiliteringscentrum har barnrättsombud på alla enheter. Barnrättsombuden träffas regelbundet för att stötta varandra och utbyta erfarenheter och tips.

Under 2021 har några av barnrättsombuden deltagit vid olika barnrättskonferenser och därefter delgivit det till övriga ombud vid Habiliteringscentrum. Vid ett tillfälle tittade de

tillsammans på några av filmerna från barnrättsdagarna och reflekterade därefter över hur de kan jobba vidare utifrån dem.

2.3.5 Kultur och utveckling

Kultur och utveckling har ett barnrättsombud med ett nätverk för barnrättsarbete inom hela Regional utveckling för att mer aktivt kunna arbeta med frågorna. I bidragshandläggningen inom kulturområdet har man barnkulturvetare som tittar på barnets perspektiv och delaktighet för de projekt som sökt medel från Kultur och utveckling.

Regionbibliotek Region Jönköpings län har under året startat ett nätverk med de folkbibliotek i länet som särskilt önskar utveckla metoder för att implementera barnkonventionen i sin verksamhet.

2.3.6 Länstrafiken

I Trafikförsörjningsprogrammet, som antogs 2021 av regionfullmäktige, finns ett kapitel om social hållbarhet där trygghetsfrågor tas upp som en viktig del i kollektivtrafiken. Länstrafiken gör årliga mätningar genom KOLBAR (Kollektivtrafikbarometern) som på senare tid fått utökat fokus, bland annat på trygghetsfrågor. Det har visat sig i tidigare undersökningar att just ungdomar känt större otrygghet i kollektivtrafiken än andra grupper. Det har då inte varit fråga om våld eller annan brottslighet utan mer kring hur förare kör bussar och om man ska komma fram i tid. Det återstår att se hur tryggheten påverkas av den ökade diskussionen kring ungdomsrån och gängvåld.

2.3.7 Naturbruksgymnasierna

På Naturbruksgymnasierna utses elevskyddsombud vilka deltar vid Skolkonferensen och vid skolans arbetsmiljöarbete.

2.4 Rätt till livet, goda förutsättningar för optimal utveckling

Barn har rätt till liv, överlevnad och bästa möjliga förutsättningar för en optimal utveckling. Vi ser till barnets hela livssituation och vid behov samarbetar vi med andra – med barnet i centrum. (Artikel 6)

2.4.1 Barn och ungdomsmedicinska mottagningen

Uppdragsundersökningar

Barn- och ungdomsmedicinska mottagningen i Jönköpings län har under 2021 påbörjat ett utvecklingsarbete tillsammans med Kommunal utveckling och länets socialtjänster för att förtydliga processen med hälso- och/eller läkarundersökningar i samband med socialtjänsten utredningar kopplat till LVU och barns placeringar utanför hemmet. Syftet är att säkerställa att barnets hela hälsa ska uppmärksammas i en placeringsprocess. Exempelvis används en arbetsmetod, Barns behov i Centrum (BBIC), och som bidrar till att kartlägga barnets totala hälsa och vårdbehov.

2.4.2 Habiliteringscentrum

För Habiliteringscentrum är det viktigt att insatserna upplevs meningsfulla och bidrar till att individens vardag blir hanterbar. De arbetar för god hälsa och individens utveckling. Genom att stödja individens förståelse för- och tillit till sig själv, vill Habiliteringscentrum stärka

individens förmåga att skapa mening och se möjligheter.

Habiliteringscentrum strävar efter att arbeta utifrån en helhetssyn, vilket förutsätter samverkan med- och tillit till varandra och till andra aktörer. Vid habiliterande insatser krävs mycket samverkan och samarbete med alla som finns i närheten av individen. Insatsen sker därför i hög utsträckning med familj och anhöriga, men även genom skola, övrig vård och privata aktörer.

2.4.3 Kultur och utveckling

Letterbox club

Regionbibliotek Region Jönköpings län samverkar i utvecklingsprocesser som bedrivs för att gynna barn och unga. T.ex. inom ramen för Letterbox club sker samverkan med folkbibliotek och socialtjänst i 11 av länets kommuner och flera regionala och nationella parter. Letterbox club vänder sig till barn i utsatta livssituationer med syftet att stimulera och väcka barns nyfikenhet och lust att läsa, räkna och lära sig.

Språklust

Inom utvecklingsarbetet Språklust sker bred samverkan mellan länets folkbibliotek och flera regionala institutioner. Syftet är att sprida kunskap om språkutveckling, läsning som en god levnadsvana och källa till ett ökat ordförråd, stimulera föräldrar att prat-läsa och samtala kring böcker med sina barn och uppmuntra till biblioteksbesök.

Vid Barnhälsovårdens hembesök hos familjen då barnet är 8 månader får familjen foldern ”Läs tillsammans” (översatt till 8 språk), ett bokmärke som hälsar välkommen till biblioteket och gåvoboken ”Knacka på”. Språklust finns också med vid barnets hälsobesök som 5-åring i Barnhälsovården. Då deltar barnet i dialog med sjuksköterskan med fokus på högläsning och goda levnadsvanor och får gåvoboken ”Saga-sagor Fiffiga kroppen och finurliga knoppen” och en välkommenhälsning från biblioteket.

Glänta

I projektet Glänta – barnbibliotek på sjukhus har det under 2021 arbetats vidare med att utveckla, utöka och fördjupa verksamheten. Glänta är en plats för barn och unga som besöker länssjukhuset Ryhov, öppen och tillgänglig dygnet runt. Hit kan man komma som patient eller besökare för att läsa, leka, vila och låna böcker. I Glänta kan barn och människor i alla åldrar ta del av berättelser på olika språk, konst och musik och ibland också dramatiserat sagoberättande. Här finns en stor interaktiv surfplatta med bl.a. Polyglutt som är en app med barnböcker på mer än 50 olika språk inkl. TAKK (Tecken som alternativt och kompletterande kommunikationssätt) och teckenspråk.

Under tre höstveckor varje år arrangeras Höst i Glänta. 2021 visades bilderboksillustrationer av Matilda Ruta och en upptäckarpromenad - Kliv in i bilden - kring bilderna gjordes. Lekterapin flyttade ut en liten skaparhörna till Glänta och KulturSjukhuset underhöll med musik, sagor och berättelser lite här och var på sjukhuset.

I Gläntaprojektet ingår också aktiviteter utanför den fysiska platsen Glänta. Två gånger i veckan (med reservation för perioder av hög smittspridning) går vi till barndagvården och träffar barn och läser och pratar om böcker. Det kallas Läsklubb.

Under 2021 har också planeringen av en Sagoslinga påbörjats och en barnrond har genomförts som en del av förberedelsearbetet. Sagoslingan är ett promenadstråk med QR-koder för dans, musik och sagor och annat spännande, som ska gå både inom- och utomhus i anslutning till Glänta och barnkliniken på Ryhov. Invigning beräknas ske hösten 2022. Utveckling av Sagoslingan och verksamheten i barnbiblioteket Glänta bedrivs i nära samarbete med Barnkliniken, Bild och form/gestaltning, Mark och trädgård, Regionbibliotek och KulturSjukhuset.

2.4.4 Naturbruksgymnasierna

Mentor vid naturbruksgymnasierna ser till hela barnets situation i samverkan med vårdnadshavare med barnet i centrum. Elevhälsoteamets representanter ser till barnets bästa i alla möten med elev, vårdnadshavare, socialtjänst, Barn- och ungdomspsykiatrin, Habiliteringen med flera.

2.5 Åsiktsfrihet, delaktighet och rätt att bli hörd

Barn har rätt till delaktighet i beslut som rör dem, både i kontrollen av det egna livet och som en del av gruppen barn. Vi ska ta det som barn säger på allvar och väga det utifrån barnets ålder och mognad. (Artikel 12)

2.5.1 Barnhälsovården

För att främja barnets delaktighet i hälsobesöken inom barnhälsovården finns ett bildspel på 1177.se för de olika hälsobesöken (2,5 år, 3 år, 4 år och 5 år) som beskriver de olika momenten i hälsobesöken. I den kallelse som familjen får inför besöket uppmanas familjen att titta på bildspelet inför barnets hälsobesök. För att ytterligare förstärka barnet delaktighet i hälsobesöket skickas ett Kort ”Hej kompis” tillsammans med kallelsen och riktar sig direkt till barnet. Vid besöket beskriver sjuksköterskan de olika delarna i besöket utifrån en platta med samma bilder som finns i bildspelet på 1177.se. Barnet får sedan själv bestämma i vilken ordning hen vill genomföra besöket genom att välja bland momenten. och flytta över bilden på genomfört moment till Tåget. När ett av momenten är avklarat flyttar barnet bilden från plattan till tåget och väljer sedan nästa moment.

För att kontinuerligt utforska barns erfarenhet av hälsobesöken får barn i åldern 4 och 5 år i samband med sitt hälsobesök besvara frågor avseende om de fått information som de förstod, om de som arbetade på BHV lyssnade på det som barnet ville berätta samt en övergripande fråga om hur barnet upplevde besöket. Frågorna besvarar barnet via en digital enkät där bilder och inspelat ljud underlättar för barnet att besvara frågorna. Undersökningen genomförs vart annat år och varje BHV-enhet arbetar med den digitala enkäten under två veckor. Nedan beskrivs svar från 36 barn.

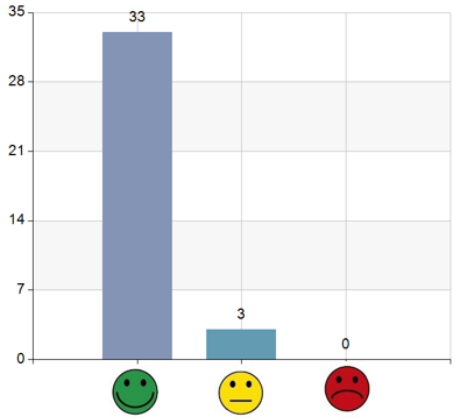

Om du fick vänta, fanns det något att göra?

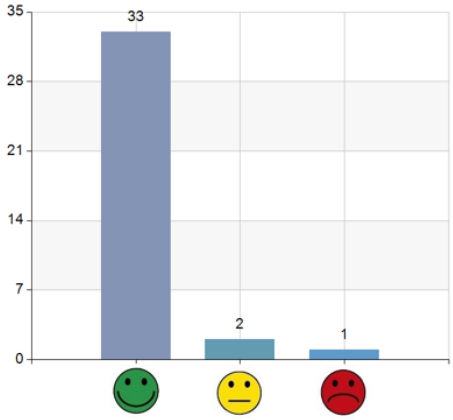

Berättade de som jobbar här om det som skulle hända så du förstod?

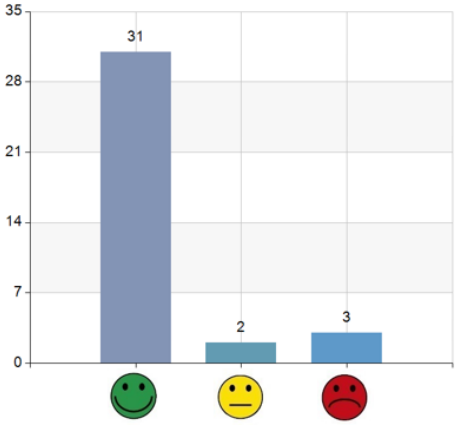

Lyssnade de som jobbar här på det du ville säga?

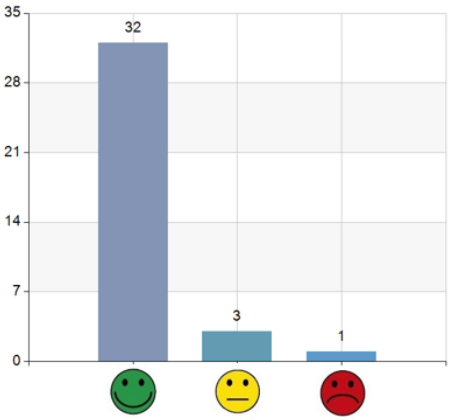

Hur tycker du att det är här?

Spontana reflektioner från barnen när de fått frågan: ”Är det något mer du vill berätta som var bra?”

2.5.2 Barn- och ungdomsmedicinska mottagningen

Barn- och ungdomsmedicinska mottagningarna i länet tog under två veckor vardera in barns åsikter och kommentarer via en digital enkät. Resultatet visade att samtliga barn, 30 svarande, upplevde att de hade fått veta vad som skulle hända på besöket på ett sätt som de förstod. 28

av 30 barn upplevde att de hade blivit lyssnade på.
En kommentar var
"Det var bra att när jag inte förstod riktigt vad de menade att jag skulle göra förklarade de igen tills jag förstod och de hade alltid en trevlig ton och är väldigt vänliga och trevliga".

Barn- och ungdomsmedicinska mottagningarna i länet erbjuder barn och unga och vårdnadshavare svara på en kundenkät vid två tillfällen per år.

Resultat barn och ungdom, BUMM länet, december 2021

1. Jag tyckte att personalen lyssnade på mig.	97 %
2. Jag tyckte jag kunde lita på den personal jag träffade.	93 %
3. Jag fick vara med och bestämma så mycket jag önskade om vilken hjälp jag skulle få.	85 %
4. Jag förstod den information som jag fick under besöket.	84 %

2.5.3 Barn och ungdomshälsan

Barn- och ungdomshälsan erbjuder barn och unga, vid tre tillfällen per år att svara på en kundenkät.

Resultat barn och ungdom, BUH länet, nov 2021

1. Jag tyckte att personalen lyssnade på mig.	97 %
2. Jag tyckte jag kunde lita på den personal jag träffade.	97 %
3. Jag fick vara med och bestämma så mycket jag önskade om vilken hjälp jag skulle få.	89 %
4. Jag förstod den information som jag fick under besöket.	95 %

2.5.4 Habiliteringscentrum

För att säkerställa att barn, ungdomar och vuxna med kognitiva funktionsnedsättningar förstår syftet med besöket och vad som händer under besöket på habiliteringscentrum, används bildkallelser som visar hur lokalerna ser ut, bilder på personalen de ska möta och bilder som visar vad de ska prata om på besöket. Under besöket på habiliteringscentrum används exempelvis samtalsmatta eller andra bildstöd som är utvecklade specifikt för syftet med mötet. För att öka barns delaktighet och möjlighet att komma till tals och visa hur de känner inför olika saker, används pekkartor i samband med besöket.

Barnrättsombud inom habiliteringscentrum deltar tillsammans med barnrättsombud på andra kliniker, i ett förbättringsarbete där de ska undersöka hur barns delaktighet vid digitala vårdmöten kan förbättras. Arbetet beräknas vara klart under 2022.

2.5.5 Naturbruksgymnasierna

Naturbruksgymnasierna arbetar kontinuerligt med elevinflytande på olika nivåer genom klassråd, elevråd och skolkonferens. Vid dessa möten lyfter eleverna egna frågor samt

kommer med synpunkter på verksamheten. Skolorna genomför årligen elevenkäter, som ger eleverna möjlighet att uttrycka sina åsikter och komma med förslag.

2.5.6 Sektion Folkhälsa

Under våren 2021 släpptes resultaten från enkätundersökningen, Folkhälsoenkät Ung. Alla ungdomar i år 9 och år 2 på gymnasiet erbjöds att delta i enkäten där svarsfrekvensen var 77 procent. Nytt var också att Folkhälsoenkät Ung erbjöds till ungdomar på grundsärskolan åk 7-9 samt gymnasiesärskolan åk 1-4 och hade en svarsfrekvens på 52 procent. Resultaten sammanställdes med de viktigaste resultaten ifrån varje tema som infografik och sattes ihop till en kortare film. Detta för att ge återkoppling till ungdomarna kring vad resultaten visade.

Marknadsföring av Folkhälsoenkät Ung och Kultur (FUnK) har gjorts i samband med presentation av resultatet från Folkhälsoenkät Ung 2020. FUnK är en del i arbetet med att ta till vara på resultatet från Folkhälsoenkät Ung och initierades i syfte att utveckla en metodik för att inkludera unga i bearbetning och gestaltning av enkätens resultat via kulturella utryck. Syftet är att erbjuda en metod som ger ökad självinsikt, är identitetsstärkande och bidrar till hälsa genom att ungdomar får vara delaktiga och ges möjlighet att uttrycka sig i frågor som handlar om dem själva. Ett metodstöd har arbetats fram för att underlätta för de skolor och kulturaktörer som vill påbörja liknande projekt.

2.5.7 Ungdomsmottagning

Under 2021 genomfördes en väntrumsenkät där ungdomarna fick chansen att svara på frågor om hur de upplevt kontakten med ungdomsmottagningen, hur de blivit bemötta och om de känner att de fått hjälp med det de behöver. I enkäten fanns det även utrymme för att lämna förslag på hur verksamheten kan förbättras. 97 procent av ungdomarna svara att de kunde ta upp det jag ville och att de blivit lyssnade på. 98 procent upplever personalen som mycket kunnig och 95 procent upplever personalen som mycket förstående. På frågan *Om du besökt kurator eller psykolog, upplever du att du fått rätt stöd för att kunna förbättra hur du mår?* ger 85 procent de två högsta betygen åt frågan.

3. Barnets friheter och rätt till utveckling, utbildning, lek, vila, kultur och fritid

Varje barn har rätt att utvecklas till sin fulla potential utifrån sina förutsättningar, i sin egen takt och med lämpligt stöd.

3.1 Rätt till utbildning

Barn har rätt till utbildning och kostnadsfri grundskola. Högre utbildning ska vara tillgänglig utifrån förmåga. Barn ska ha tillgång till studie- och yrkesvägledning samt uppmuntras till regelbunden närvaro. Disciplin ska respektera barns värdighet och barnkonventionen. (Artikel 28)

3.1.1 Naturbruksgymnasierna

Tenhults naturbruksgymnasium kartlägger ungdomarnas behov av stöd genom tidiga startsamtal och överlämningar från tidigare skolan, samtal med vårdnadshavare och

mentorstid. Under 2021 har Tenhults naturbruksgymnasium fortsatt arbetet kring elevers frånvaro. Elevernas mentorer följer dagligen upp de elever som saknas i skolan och har dialog med hemmet. Professionernas roller i elevhälsoteamet är tydliga och de träffas varje vecka för att följa upp elever som behöver stöd, på så sätt används skolans resurser på bästa sätt för att möta elevernas behov. 98 procent av eleverna på Tenhults naturbruksgymnasium klarade gymnasieexamen.”

Under pandemin har elever i behov av särskilt stöd fått undervisning på plats på skolan även då distansundervisning bedrivits, detta för att hjälpa eleven att nå målen i kurser och främja psykisk hälsa. Elever som sörjer eller är orolig p.g.a. anhörigs sjukdom har möjlighet att få stöd och samtala med kurator.

Även Stora Segerstad naturbruksgymnasium har under 2021 intensifierat arbetet kring elevers frånvaro. Elevernas mentorer, tillsammans med skolans elevhälsoteam följer snabbt upp frånvaro samt återkopplar till elev och vårdnadshavare. Detta kan leda till olika insatser för att främja närvaron. Andelen elever som uppfyllde kraven för gymnasieexamen på naturbruksprogrammet var, vårterminen 2021, 78 procent. Antalet elever på yrkesintroduktion som genomförde ett gymnasiearbete var 3 elever och samtliga var godkända. Så andelen godkända gymnasiearbeten på yrkesintroduktion var 100 procent.

Under 2021 avslutade Stora Segerstads elevhälsoteam SPSM:s (specialpedagogiska skolmyndigheten) ettåriga utbildning *Att höja skolans elevhälsokompetens*. Där sätts fokus på att tydliggöra olika professionernas roller och på så sätt kunna använda skolans resurser på bästa sätt för att möta eleverna behov.

3.2 Rättigheter för barn med funktionsnedsättning

Barn med funktionsnedsättning ska ges förutsättning för att leva ett värdigt och anständigt liv som främjar självförtroendet och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhället på lika villkor. Deras behov av stöd ska beaktas. (Artikel 23)

3.2.1 Habiliteringscentrum

Habiliteringscentrums personal samverkar med förskola/skola kring barn med funktionsnedsättningar till exempel gällande förhållningssätt och pedagogiska strategier för att underlätta barnens inlärning, kommunikation och sociala interaktion. Hörselpedagogerna ser även över ljudmiljön för barn med hörselnedsättning och synpedagogerna ser över anpassningen av barnets miljö ur ett synperspektiv.

Barn med omfattande funktionsnedsättningar har rätt till LSS-insatser som till exempel kontaktperson eller ledsagare. Dessa insatser kan möjliggöra en mer aktiv fritid för barn och ungdomar med funktionsnedsättningar. LSS- insatser handläggs av kommunen och habiliteringens kurator förmedlar ofta kontakten mellan familj och LSS-handläggare.

3.2.2 Naturbruksgymnasierna

Förutsättningar och beaktande av behov för barn med funktionsnedsättning att aktivt delta och ta del av det utbud som Region Jönköpings län har. Alla barns rätt till en bra utbildning

beaktas på naturbruksgymnasierna. Förutom naturbruksprogrammet finna individuellt program och introduktionsprogrammen, programinriktat val och yrkesintroduktion. Elever i behov av särskilt stöd får särskilt stöd inom gymnasiesärskolans Individuella program och Skog mark och djur erbjuds på skolan.

3.3 Rätt till vila, lek, kultur och fritid

Barn har rätt till vila och balans i livet mellan förskola/skola, fritidsaktiviteter och sysslor i hemmet. Barn har rätt att utvecklas genom lek. Barn har rätt till fritids- och kulturaktiviteter som är anpassade efter deras ålder och behov. (Artikel 31)

3.3.1 Familjecentral

På familjecentralens öppna förskola erbjuds barn en pedagogisk gruppverksamhet samtidigt som den kan ge föräldrar stöd i föräldrarollen. Här sker lärande möten i en trygg miljö, där lek, skapande, sång och samtal blandas. På öppna förskolan sker en naturlig inlärning, både av språklig och av social karaktär. Här har alla rätt att ”bara vara” utan krav på prestation och resultat. Verksamheten på öppna förskolan utvecklas tillsammans med besökarna, genom att skapa arbetsformer där barn och föräldrar är delaktiga, På grund av rådande pandemin så har många av länets öppna förskolor varit tvungna att vara stängda under övervägande delen av året, dock har digitala alternativ och utomhusaktiviteter erbjudits i många delar av länet.

3.3.2 Habiliteringscentrum

Barn- och ungdomshabiliteringen anordnar vartannat år en föräldrautbildning i *Lek och samspelsutveckling*, den riktar sig till barn i förskoleåldern eller till barn med en lekutveckling i motsvarande ålder. Utbildningen tar upp olika aspekter av lek, lekens betydelse för barns utveckling, ljudmiljö och visuell miljö, anpassning av lek - lekglimtar från vardagen, autism och lek- att erövra leken för barn med samspels- och kommunikationssvårigheter.

Specialpedagogerna på barn- och ungdomshabiliteringen har regelbundet öppet lekotek eller gruppverksamhet, för förskolebarn och deras föräldrar. Syftet med träffarna är att ge barn och föräldrar möjlighet att knyta kontakter, hämta kunskap, utbyta erfarenheter och stimulera barnets lek, lust och lärande. Mötesplatserna skapas tillsammans.

Personal på Habiliteringscentrum försöker även förmedla till föräldrarna vad kommunerna erbjuder gällande mer anpassade aktiviteter för att barnen ska få en meningsfull fritidssysselsättning.

3.3.3 Kultur och utveckling

Skapa Dans är en koreografitävling för unga dansare mellan 14 – 22 år. Tävlingens syfte är att uppmuntra ett eget dansskapande hos amatörer samt visa på den fantastiska kreativitet, kompetens och det kunnande som finns hos dansutövande ungdomar. Skapa Dans är mer än en tävling, det är en möjlighet för unga koreografer att utveckla sitt sceniska uttryck samt träffa andra unga dansare med samma intresse. Skapa dans genomfördes i år i Jönköping.

3.3.4 Naturbruksgymnasierna

Luciatåg och andra aktiviteter, utöver vanlig undervisning, erbjuds och genomförs på Tenhults naturbruksgymnasium. På Stora Segerstad arbetar fritidspersonal tillsammans med

eleverna för att skapa en meningsfull fritid med exempelvis pyssel, innebandy, träning, bakning och andra aktiviteter.

4. Rätt till goda uppväxtvillkor

Alla barn har rätt till goda uppväxtvillkor som är gynnsamma för barnets optimala utveckling.

4.1 Föräldrars ansvar för barns utveckling, uppfostran och ekonomi

4.1.1 Familjecentral

Familjecentralen ska stödja och stärka föräldrar i sitt föräldraskap, tidigt identifiera familjer som behöver stöd samt verka för ett jämställt föräldraskap. Familjecentralerna erbjuder familjer individuellt föräldraskapsstöd, men även föräldraskapsstöd i grupp. Det individuella stödet för barn och föräldrar är mycket stor del av familjecentralens verksamhet kvinnohälsovården och barnhälsovården träffar så gott som alla blivande/ nyblivande föräldrar, Inom dessa verksamheter sker de både ett generellt och ett mer riktat program då möjlighet till extra kontroller/ samtal ges till de familjer som behöver extra stöd
I stort sett alla familjecentraler i länet har en upparbetad rutin angående vårdplanering kring tidig upptäckt redan under graviditeten när barnmorskan identifiera att de blivande föräldrarna inte mår väl, till dessa träffar bjuds föräldrarna in, barnmorska, BHV-sjuksköterskan och andra aktörer exempelvis psykiatri och psykolog på så sätt kan en planering inför det kommande föräldraskapet skapat och ett etablerat stöd finns på plats när barnet är fött.
Familjecentralerna erbjuder föräldraskapsstöd i grupp. 18 av 19 tillfrågade familjecentraler erbjuder någon form av föräldragrupper innan barnet är fött. Det kan ske genom aulaföreläsningar eller genom mindre gruppverksamhet på familjecentralen. Ämnen som berörs är amning, förlossning, andningsprofylax anknytning samt förberedelse kring föräldraskapet och samspel.

Föräldragrupper, efter barnet är fött, erbjuds på 15 av 19 familjecentralen. Ofta är det förstagångsföräldrar som går på dessa träffar och barnen är vanligtvis 0-18 månader gamla. Aktiviteter eller ämnen som erbjuds är ofta utifrån föräldrarnas egna önskemål. Exempel på ämnen som tas upp är samspel, små barns mat, alkohol, barnsäkerhet, barn och sjukdomar, babymassage, hälsa och fysisk aktivitet, föräldrar och nätet och sömn. I föräldragrupperna bjuds även externa aktörer bjud in till dessa träffar så som exempelvis NTF, förskolesamordnare, Röda korset, biblioteket och hälsokommunikatörer.
15 av 19 familjecentraler erbjuder ett riktat stöd till de föräldrarna som behöver extra stöd. Exempel på riktade föräldragrupper är: psykisk sköra föräldrar, tvillingträffar, adoptivgrupper, pappagrupper, unga föräldrar, föräldrar som är singlar samt föräldragrupper på somaliska, arabiska och lätt svenska.

Universella föräldraskapsprogram erbjuds på 18 av 19 familjecentraler. De två vanligaste programmen som erbjuds är International Child Development Programme, ICDP, (12) följt av Trygghetscirkeln (4), Cope (3) ABC (1) och Komet (1).

På grund av rådande pandemi så har föräldraskapsstödet i grupp på samtliga familjecentraler varit tvunget att ställas in, i många delar av länet har digitala varianter av föräldragrupper erbjudits

Under 2021 initierades ett utvecklingsarbete med att skapa ett grundpaket för föräldrastödjande insatser i grupp, detta i syfte att erbjuda en likvärdighet på familjecentralerna i länet. Arbetet beräknas vara klart i oktober 2022.

En enkät till föräldrarna genomfördes 2021. Den besvarades av besvarades av 874 föräldrar. I enkäten så uppgav de som besvarade enkäten 99 procent att de kände sig mycket välkomna på familjecentralen. 99,6 procent av föräldrarna upplevde att personalen alltid hade barnets bästa i fokus. Ungefär en tredjedel av föräldrarna uppgav att de någon gång behövt extra stöd från familjecentralerna och detta stöd handlade i de flesta fall om stödsamtal med familjecentralens kurator kring föräldrastöd, relationer och psykisk ohälsa, men de uppgav också att de fått stöd kring förlossningsrädsla, matproblematik och sömn.

4.1.2 Habiliteringscentrum

Genom att erbjuda föräldrautbildningar om diagnos och att hantera funktionsnedsättningen, ökar möjligheten att vara delaktig för patienten. Kurserna varierar i längd mellan en halv dag upp till 5 hel- och halvdagstillfällen. Ofta deltar även en vårdnadshavare med erfarenhet vid utbildningar om diagnos. Dessa föräldrar delger sina erfarenheter om hur det var att få ett barn med den diagnosen och hur det påverkat dem. Habiliteringscentrum erbjuder även olika utbildningar som syftar till att förbättra förutsättningarna för kommunikation och samspel i familjen. Exempel på detta är Lek och samspelsutveckling, Seriesamtal och sociala berättelser, PECS (Picture Exchange Communication System), AKK (Alternativ och kompletterande kommunikation), TAKK (Tecken som alternativt och kompletterande kommunikationssätt).

4.1.3 Sektion Folkhälsa

Hälsokommunikatörerna arbetar med föräldraskapsstöd. Genom enkätuppföljningar från Hälsoskolan 2020-2021, går det att se att deltagare efterfrågar mer kunskap om ämnen som föräldraskapsstöd, stress och oro. Under året har vi hälsokommunikatörerna genomfört utbildningar, både fysiska och digitala, i föräldraskapsstöd på olika arenor i länet varav en livesändning tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan. Då *Språklust* implementerats som en del i föräldraskapsstödet har hälsokommunikatörerna, genom logoped, fått ta del av Språklust.

Nässjö kommun förbereder en film som syftar till att öka barns närvaro i förskolan och därmed öka språkinlärning. Hälsokommunikatörerna har översatt manus till filmen på arabiska , somaliska , tigrinja och dari. Inläsning av berättarröst kommer att ske på fyra språk.

Under det gångna året har det gjorts utbildningsinsatser för Region Jönköpings läns hälsokommunikatörer i *Vägledande samspel* steg 1 och steg 2, *Mitt barn i den svenska skolan,* pappagruppledarutbildning, utbildning om suicidprevention samt hedersrelaterat våld. Två grupper i *Vägledande samspel*, på arabiska och dari, har genomförts under hösten 2021.

I planeringen för 2022 är att göra fyra filmer om ungdomsmottagningen där manus är översatt av hälsokommunikatörerna på arabiska , somaliska , dari och tigrinja.

Under 2021 har samverkansarbetet mellan sektion Folkhälsa, barnhälsovården och RF-SISU Småland fortsatt för att öka rörelseglädjen och den fysiska aktiviteten hos 5-åringar. Målgruppen är de barn och deras föräldrar som har svårast att komma igång. Under året har konceptet som startade i Nässjö 2019 ”Prova-på-rörelse-kort” för 5-åringar där sjuksköterskor på barnhälsovården i samband med 5 årsbesöket delar ut ett kort till alla 5 åringar och deras familjer, spridits till Habo och Mullsjö På kortet finns olika föreningar angivna med kommunens utbud av aktiviteter som barnen får prova på.

Under hösten 2021 genomfördes två återstående utbildningstillfällena av ”En förälder blir till”. Målet med utbildningen är att alla familjer ska känna sig välkomna när de besöker verksamheter som är till för dem. Ämnen var psykisk hälsa och kulturell medvetenhet. Deltagande familjecentraler var Gränna, Öxnehaga, Vetlanda, Gislaved och Eksjö. Avslutande vernissage planeras till juni 2022 då alla familjecentraler får tillfälle att visa upp resultat från genomförda förbättringsarbeten i utbildningen.

5. Rätt till hälsa

5.1 Rätt till bästa uppnåeliga hälsa

Barn har rätt till bästa uppnåeliga hälsa och likvärdig tillgång till hälsa-och sjukvård. Det inkluderar fysiskt, psykiskt och sexuell hälsa, barns levnadsmiljöer samt skydd från våld, missbruk och skadliga sedvänjor.

5.1.1 Barnahus

Målgruppen för Barnahus Jönköpings län är barn och ungdomar som misstänks ha varit utsatta för våldsbrott av någon i nära relation eller sexuella övergrepp oavsett relation till den misstänkte som faller inom ramen för anmälningsskyldigheten till socialtjänsten (14 kap.1 § Socialtjänstlagen) och liknande allvarliga brott. Målgruppen avser barn och ungdomar mellan 0 till och med 17 år.

Under 2021 har sammanlagt 578 barn varit aktuella för hantering på Barnahus, 2020 var det 439 barn. Polisen har haft 408 barnförhör på Barnahus i Jönköping. Utöver detta har också 80 förhör hållits på polishuset i Eksjö och 7 barnförhör hållits på polishuset i Värnamo. Att jämföra med 2020 då det var 291 barnförhör på Barnahus i Jönköping, 30 barnförhör på polishuset i Eksjö samt 2 barnförhör på polishuset i Värnamo. Läkarundersökning har planerats för 84 barn, 2021 och 2020 var antalet 91 barn.

1 juli 2021 kom ny lagstiftning om barnfridsbrott. Barnfridsbrottet gör det straffbart att låta barn bevittna vissa brott mellan närstående, eftersom dessa barn enligt forskning löper ökad risk att drabbas av både psykisk och fysisk ohälsa. I och med barnfridsbrottet har Barnahus fått en ny målgrupp. Barnahus har under 2021 haft en ökad ärendemängd, dels utifrån ny lagstiftning gällande barnfridsbrott men även totalt sett har mängden ärenden ökat. Liksom tidigare år ställer det stora antalet ärenden krav på personalresurser som berör både

socialtjänsten och hälso- och sjukvården i Region Jönköpings län. Verksamheten har genomfört sitt uppdrag trots pågående pandemi, vilket ställt ytterligare krav på såväl flexibilitet, samverkan som smittskyddsåtgärder.

Under 2021 har Barnahus, utöver basverksamheten, arbetet med utveckling utifrån nedanstående fokusområden:

- Fortsatt fördjupning av kunskap och kompetens inom hedersrelaterat våld mot barn och unga, kopplat till rättsprocessen på Barnahus. Kompetenssatsningen har letts av Barnafrid, efter ett regeringsuppdrag.
- Introducerat modellen ”Efter barnförhöret” i två av länets kommuner. Barnahus har utbildat aktuella kommuner i metoden samt tillsammans med dessa kommuner upprättat rutiner genomförande av testomgångar.
- Arbetat med modellen ”Fjärde rummet” har påbörjats under året. I Fjärde rummet kan barnahusmodellen användas för att ge fler utsatta barn tillgång till stöd och behandling avseende sin psykiska hälsa. Utifrån detta har Barnahus arbetat för ett närmare samarbete mellan Barnahus och Alternativ till våld (ATV). I den processen har det framkommit behov att närmare kartlägga de olika verksamhetsområdena. Arbetet med detta har påbörjats, men är i sin linda.

5.1.2 Barnhälsovården

I samband med det första hembesöket när barnet är ca 2 veckor gammal får föräldrar som har nyfödda barn en nyckelringsnalle, ett informationskort och information om att de kan boka om tiderna, se barnets tillväxtkurva och att de kan förbereda sig själva och sitt barn, i alla åldrar, inför besöket genom att läsa på 1177.se. Utifrån riktade stadsbidrag och inom ramen för Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård i Region Jönköpings län, har barnhälsovården arbetat vidare för att ge alla barn bästa möjliga hälsa. För att främja barns hälsa med särskilt fokus på barn i socioekonomiskt utsatta områden har det särskilda arbete som startades upp hösten 2018 i fyra pilotområden utvecklats. Arbetet har bedrivits med det övergripande målet att öka tillgängligheten för grupper som har sämre hälsa och tandhälsa och lägre vaccinationstäckning. Arbete för att öka tillgängligheten har bedrivits med utökade hembesök och under året har också hembesök i samverkan med socialtjänsten utvecklats på allt fler Familjecentraler. Hembesöksprogrammet har omfattat såväl universella som riktade hembesök. För att ytterligare utveckla arbetet med riktat stöd till de familjer som har behov av detta påbörjade två BHV-enheter arbete med metoden SEEK/Barnsäkert i oktober 2019. Arbetssättet innebär att föräldrarna i samband med hälsobesök när barnet är 8 veckor, 10 månader, 18 månader, 2½ år samt 4 år får besvara ett frågeformulär med frågor om psykosociala riskfaktorer; barnsäkerhet, föräldrastress, ekonomisk utsatthet, nedstämdhet, våld i nära relationer samt alkohol. Syftet med frågorna är att på ett mer strukturerat och tillförlitligt sätt identifiera de familjer som har behov av extra stöd. 1:a september 2020 påbörjade ytterligare nio BHV-enheter arbetet med SEEK/Barnsäkert och med start 4 oktober 2021 arbetar nu alla BHV-enheter med SEEK/Barnsäkert.

När barnet är åtta veckor erbjuds alla mammor ett samtal kring psykiskt mående utifrån en depressionsskal utformad för nyblivna mammor. Tre BHV-enheter i Region Jönköpings län startade under hösten 2020 upp arbetet med enskilt föräldrasamtal med den icke födande föräldern utifrån det material som finns beskrivet i den nationella Rikshandboken för Barnhälsovården. Under våren 2021 startade ytterligare fyra BHV-enheter med detta arbete för att på bästa sätt också ge individuellt stöd till den icke födande föräldern. En utvärdering kommer att ske under våren 2022 för att se på vilket sätt detta arbete kan bredd införas i Region Jönköpings län.

För att öka vaccinationstäckningen har arbetet med information kring vaccinationer utvecklats. Arbetet med att stärka personalens kompetens och bemötande i samtal med föräldrar som är tveksamma till vaccinationer utvecklats vidare utifrån utarbetade riktlinjer inom ramen för Temagrupp Vaccinationers arbete.

Ett samverkansarbete mellan barnhälsovården och Smålandsidrotten har påbörjats för att förbättra hälsan och öka den fysiska aktiviteten bland 5-åringar. I samband med ordinarie 5-års besök på barnhälsovården får barnet och vårdnadshavaren med sig ett prova-på-kort till lokala idrottsföreningars aktiviteter. Detta arbete har uppskattats av barn, föräldrar och idrottsföreningar och detta arbete planeras att starta upp i flera kommuner. I Nässjö kommun och Habo/Mullsjö är arbetet fullt ut implementerat. Sävsjö har fått skjuta upp sin implementeras på grund av Coronapandemin.

5.1.3 Barnkliniken

Infektionssäsongen 2020/2021 var mild för länets barn. Det var ytterst få fall av RS-virus och det var ett minskat antal akutbesök för barn under 1 år i jämförelse med tidigare år. I oktober skedde en dramatisk ökning av bekräftade RS-virus fall, vilket speglades i ett ökat söktryck inom samtliga barnverksamheter. Antalet svårt sjuka barn som behövde inneliggande vård var avsevärt högre än de senaste åren. Även de lite äldre barnen drabbades och i vissa fall behövde även dessa barn sjukhusvård.

Under 2021 har Barn- och ungdomsmedicinska kliniken bytt namn till Barnkliniken. Detta med syfte att förenkla för barn, familjer och vårdgivare att hitta rätt. Namnbytet från Barn- och ungdomsmedicinska kliniken till Barnkliniken har genomförts eftersom barn och närstående blandat i hop barnöppenvård och barnklinik och ibland åkt till fel enhet. Remisser har också hamnat fel vilket medfört fördröjning i omhändertagandet.

Barnanpassad vård

Barnkliniken har genomfört en kollegial granskning enligt ett nationellt koncept ”Barnanpassad vård” www.barnanpassadvard.se Granskningen utgår ifrån ett flertal frågeställningar inom fem olika områden: vårdprocess och organisation, miljö, trygghet, delaktighet och information, lärande, inflytande och påverkan, rättigheter. Det har genomförts en egengranskning där barn och vårdnadshavare varit med och bidragit med input. Verksamheten granskades också av en extern klinik (barnkliniken i Norrköping). Det har i

slutet av året färdigställts rapporter som nu värderas av nätverket centralt. Besked och återkoppling kommer i januari 2022.

5.1.4 Tillgång till hälso- och sjukvård

För att följa upp barnets rätt till likvärdig tillgång till hälso- och sjukvård mäts bl.a. vårdgarantin och andra nyckeltal för barn.

Nyckeltal 2020	Mål	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021
Andel barn 1- 18 år som omfattas av vårdgarantin som fick komma på ett **läkarbesök i primärvården inom 7 dagar** (Helår) **Från och med 1 januari 2019 är vårdgarantin ändrad till 3 dagar*	100 %	93 %	93,2 %	92,8 % *	91,9 %	89,9 %
Andel barn under 18 år som får träffa läkare **och är** färdigbehandlad på barnakuten inom 4 timmar	80 %	89 %	82 %	88 %	87 %	87 %
Andel barn under 18 år som omfattas av vårdgarantin och utfört **planerat läkarbesök i specialiserad vård inom 60 dagar** (Barnklinik, Helår)	80 %	76,1 %	81,7 %	81,9 %	79 %	82 %
Andel barn under 18 år som fått en tid inom 60 dagar inom specialiserade vården **(Barnmottagning, helår)**	80 %	93,7 %	90 %	91,6 %	93	89,7 %

Besökstrycket har varit lågt i början på året men har under våren/sommaren ökat. Färre lindrigt sjuka har sökt på barnakuten under coronapandemin varför andelen med komplexa problem som har tagit längre tid att handlägga har varit större. Under vår/sommar har söktrycket ökat även av lindrigt sjuka där flera hänvisats till primärvården.

Tillgänglighet inom Barn- och ungdomsmedicinska mottagningen

Tillgängligheten inom BUMM har under 2021 generellt varit god till nybesök och återbesök. Under hösten 2021 i samband med stort antal sjuka små barn och ökat behov av akuttider, i kombination med personals egen sjukfrånvaro eller vård av barn behövdes medicinsk prioritering göras för att bibehålla god patientsäkerhet och arbetsmiljö. Samtliga familjer som bedömdes kunna vänta och inte erbjudas kontakt inom måldatum informerades, fick informationsmaterial kopplat till egenvård samt uppmaning att kontakta vården vid frågor eller uppkomna symptom.

Barnens epidemi

Under hösten sågs en stor smittspridning av RSV bland barn och besökstrycket ökade, en stor topp i oktober med en liten nedgång under december. Infektionssäsongen hösten 2020-våren 2021 var mild för länets barn. Det var ytterst få fall av RS-virus och det var ett minskat antal

genomförda akutbesök för barn under 1 år, i jämförelse med tidigare år. I oktober skedde en dramatisk ökning av bekräftade RS-virus fall, vilket speglades i ett ökat söktryck inom samtliga barnverksamheter. Antalet svårt sjuka barn med RS-virus kunde inte jämföras med något tidigare år. Svårt sjuka barn som behövde inneliggande vård var avsevärt fler än de senaste åren. Även de lite äldre barnen drabbades och i vissa fall behövde även sjukhusvård. Under december månad kunde man ses en liten nedgång av sjuka barn med RS-virus.

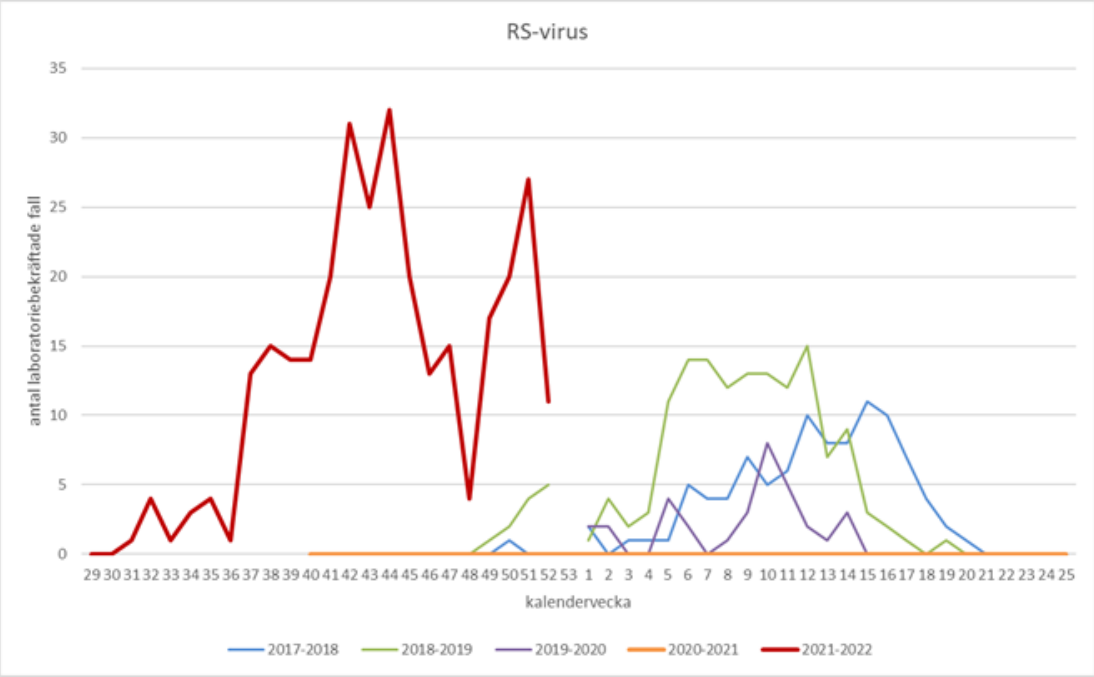

Diagrammet visar antal sjuka barn med RS-virus från 2017 till och med 2021.

Även om de flesta barn blivit lindrigt sjuka av Covid-19 har barn och barnsjukvården påverkats på olika sätt. Barnakuten fick flytta in på barnavdelningen för att ge plats åt vuxna infekterade/covidsjuka på akutmottagningen. Under 2020 var det 6534 besök på barnakuten och 3306 akutbesök för barn under ett års ålder på länets Barn- och ungdomsmedicinska mottagningar (BUMM) totalt 9840. Under 2021 var det 8980 besök på barnakuten och 3809 besök på BUMM:s mottagningar i länet, totalt 12 789 - en ökning med nästan 3000 besök.

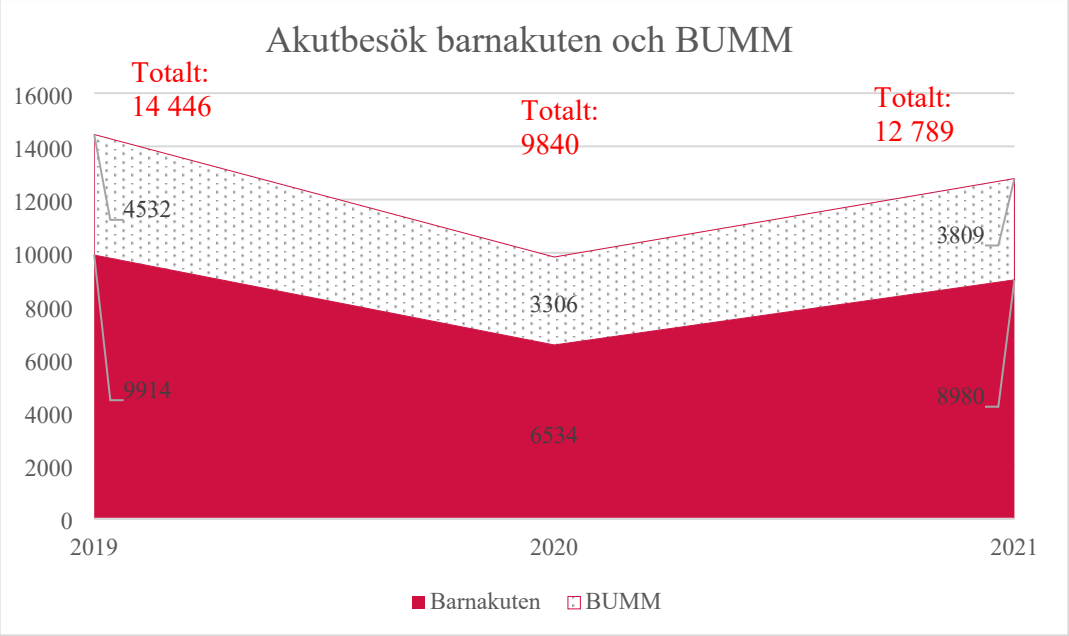

Diagrammet visar antal akutbesök till barnakuten och BUMM från 2019 till 2021.

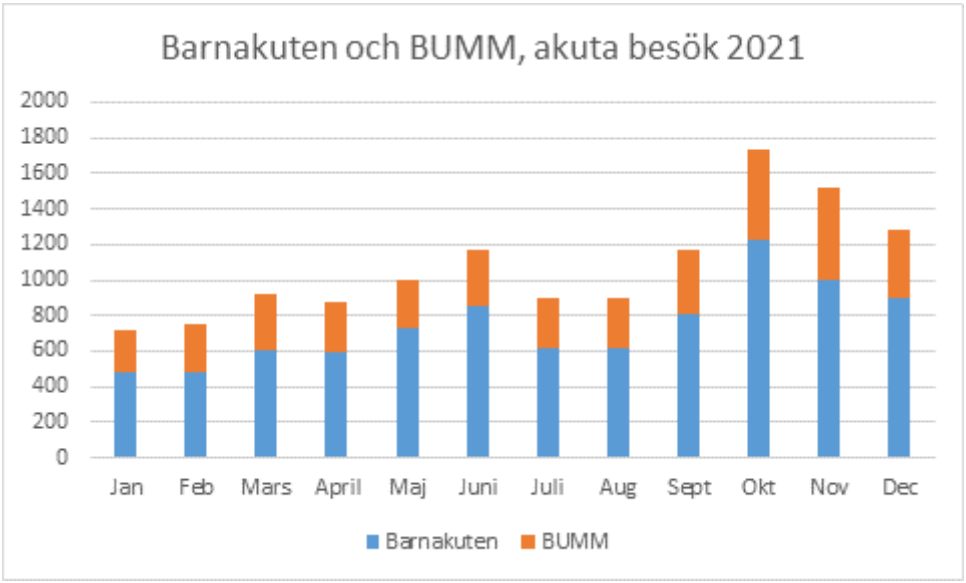

Diagrammet visar antal akuta besök till barnakuten och BUMM för 2021 uppdelat per månad.

5.1.5 Barnsjukvård

Målsättningen för inneliggande vård av barn är att barn ska vårdas i barnanpassad miljö av barnkompetent personal. Det finns en överenskommelse som innebär att barn som behöver sjukhusvård mer än två dygn eller har samtidig annan komplicerad sjukdom eller funktionsnedsättning ska vårdas på barnkliniken Ryhov. Utvärdering av efterlevnaden till överenskommelsen följs upp kontinuerligt.

Under coronapandemin har de planerade besöken kunnat genom föras i hög utsträckning. Videomöten har använts i större utsträckning mot tidigare som ett komplement till fysiska besök. Det finns en del uppskjuten vård och ett antal barn som väntar på magnetkameraundersökningar, barnortopediska operationer, skopier och tandbehandlingar.

Under 2021 har totalt 9 barn avlidit, (2020 totalt 17 barn). Att barn dör är tack och lov relativt ovanligt, majoriteten av barnen hade bakomliggande sjukdomar som påverkade deras möjlighet till överlevnad.

Med anledning av coronapandemin har arbetssätt behövts förändras. Det var en stor andel viktiga MR undersökningar i narkos som inte gick att genomföra på grund av brist på narkostider. Barnkliniken införde sedering med hjälp av Dexdor i samverkan med narkos och radiologen. En stor andel barn kunde med hjälp av sedering nasalt genomföra undersökningar som annars inte varit möjliga att genomföra under pandemin. Arbetssättet är tidskrävande för barnklinikens medarbetare som i och med detta är med före, under och efter undersökning.
I och med att uppvaksavdelningen på OP/IVA användes för covidvården under 2021 fick barn som fått narkos i samband med MR övervakas vid uppvakning efter narkos på dagvården.
Under 2021 färdigställdes ett nationellt verktyg för att uppmärksamma försämring hos barn i slutenvård, Pediatric Early Warning Score (swe-PEWS). Tidigare fanns olika versioner i landet, varav en version använts sedan 2014 på barnkliniken i Jönköping. Sedan 1 april 2021 används den uppdaterade nationella versionen på barnavdelningen. Önskan finns att införa verktyget i alla verksamheter som vårdar barn i slutenvård i länet, planering av utbildningsinsatser pågår.

5.1.6 Barn- och ungdomsmedicinska mottagningen

Tillgängligheten inom BUMM har under 2021 generellt varit god till nybesök och återbesök. Under hösten 2021 i samband med stort antal sjuka små barn och ökat behov av akuttider, i kombination med personals egen sjukfrånvaro eller vård av barn behövdes medicinsk prioritering göras för att bibehålla god patientsäkerhet och arbetsmiljö. Samtliga familjer som bedömdes kunna vänta och inte erbjudas kontakt inom måldatum informerades, fick informationsmaterial kopplat till egenvård samt uppmaning att kontakta vården vid frågor eller uppkomna symptom.

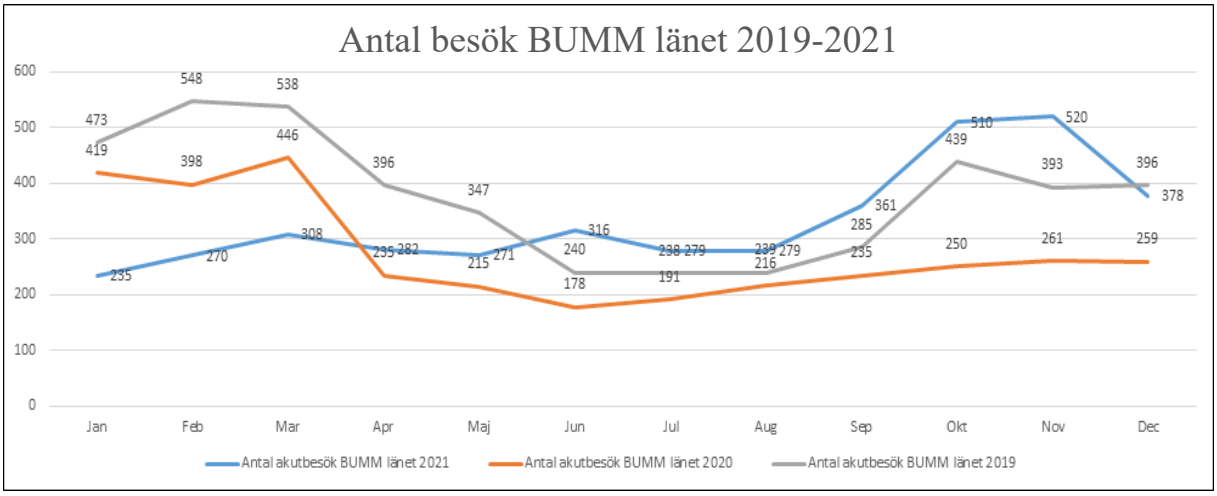

Diagrammet visar antalakutbesök på barn. Och ungdomsmedicinska mottagningen för år 2019-2021.

5.1.7 Barn- och ungdomshälsan

Under 2021 inkom totalt 5285 remisser till En väg in, barn och unga, psykisk hälsa (EVI), varav 4645 accepterades och 2537 remisser fördelades till BUH. Resterande remisser fördelades till barn- och ungdomspsykiatrin (BUP). 1079 digitala vårdmöten har

genomförts inom BUH vilket motsvarar 14 procent av genomförda besök. Under perioden har 257 digitala stöd- och behandlingsprogram påbörjats inom Stöd och behandling i 1177.se.

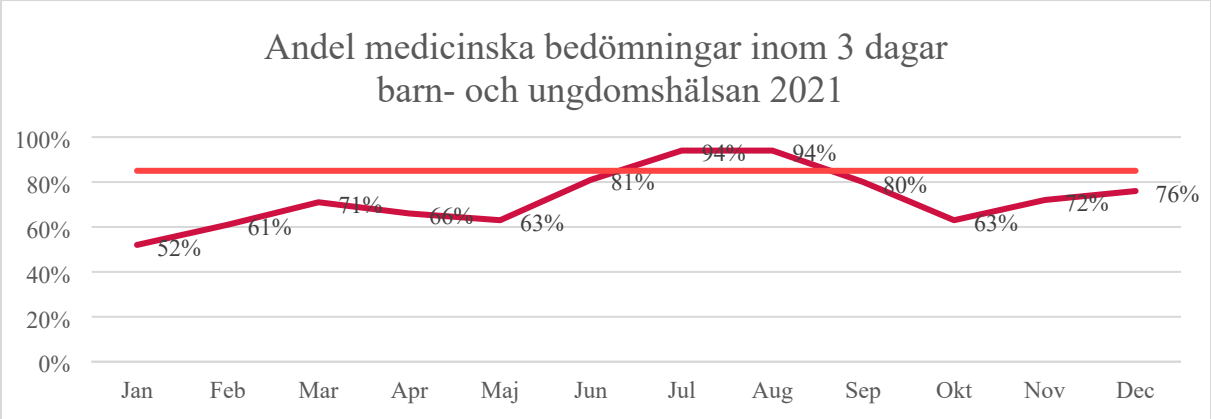

Bilden visar andel patienter som fått medicinsk bedömning inom tre dagar på Barn- och ungdomshälsan under 2021.

D-bas (Digital basbehandling)

Under 2021 har Barn- och ungdomshälsan fortsatt att förvalta de två digitala stödprogrammen "Goda vanor för ditt barns mående" (D-bas R) och "Möt ditt barns oro" (D-bas O). Båda vänder sig till vårdnadshavare och startats upp via Stöd och behandlingsplattformen.

Utvärdering av D-bas O 2021 visade att 56 procent av vårdnadshavarna ansåg att programmet var Mycket hjälpsamt och 29 procent ansåg det varit Hjälpsamt. På frågan "Hur skulle du skatta din förmåga att möta ditt barns oro" före respektive efter D-bas O skattade 97 procent av användarna att de Ökat minst ett skalsteg på en femgradig skala.

Region Kalmar län har sedan våren 2021 ett nyttjanderättsavtal av D-bas O och dialog förs med ytterligare en region. Under 2022 finns planer att utvärdera D-bas O mer systematiskt gällande användarvänlighet och effekt.

5.1.8 En väg in – Barn och ungas psykiska hälsa

En väg in, barn och unga, psykisk hälsa har i syfte att säkerställa tillgänglighet till en likvärdig och jämlik bedömning av barn och ungas psykiska ohälsa och att barnet ska erbjudas rätt insats, på rätt vårdnivå, utan fördröjning. En systematisk intervju ligger till grund för triagering till rätt vårdnivå, eller hänvisning till barnhälsovård, elevhälsa eller socialtjänst. Målgruppen är barn och unga upp till 18 år med lindrig till svår psykisk ohälsa. Verksamheten bedrivs i samverkan mellan barn- och ungdomshälsan (BUH) och barn- och ungdomspsykiatriska kliniken (BUP).

Införandet av ett strukturerat och systematiskt bedömningsinstrument vid triagering av vårdnivå har medfört en ökad patientsäkerhet och mer likvärdig bedömning ur ett länsperspektiv. Det har även inneburit en ökad kvalité och tydligare information kring nästa steg för familjen. Vid enkätuppföljning hösten 2020 framkom att vårdnadshavare känner sig lyssnade till och anser att de får ett gott bemötande då de har kontakt med enheten. Påbörjad uppföljning kring bemötande i december 2021 visar än så länge fortsatt positiva resultat.

Under 2021 har enheten genomfört ett utvecklingsprojekt för att öka kvalitén på de bedömningar som görs. Projektet har bl.a. innehållit journalgranskning, analys av problem och utbildningsinsatser. Medarbetare och samverkanspartners har uttryckt sig positivt kring projektet som fortfarande är pågående och därför inte slutgiltigt utvärderats.

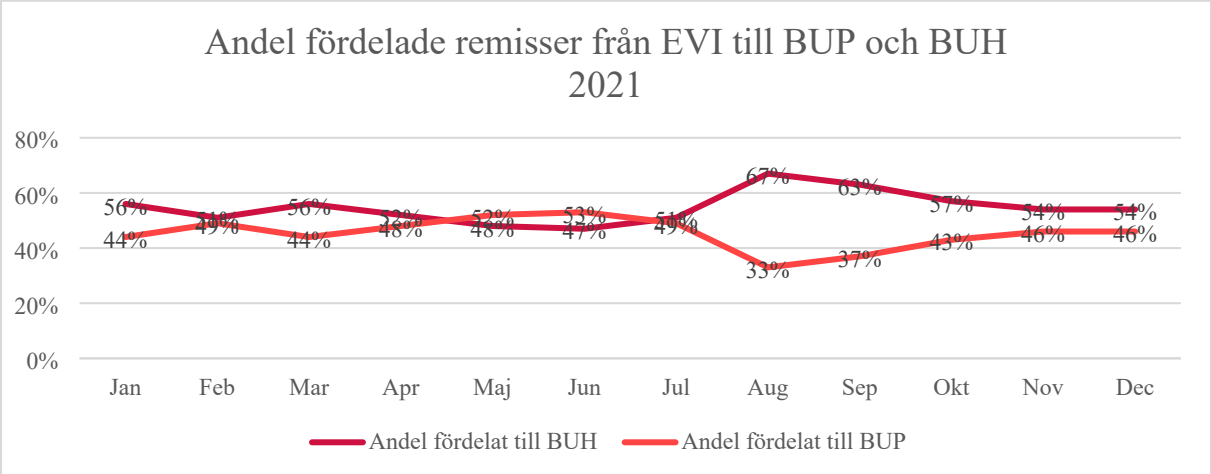

Diagrammet visar hur stor procent av inkomna ärenden som fördelas till barn- och ungdomshälsan respektive barn- och ungdomspsykiatriska kliniken.

5.1.9 Barn- och ungdomspsykiatrin

Utveckling av arbetssätt, vårdutbud, forskning, lokaler och fortsatta rekryteringssatsningar har står i fokus 2021. Köerna till utredning har kortats med hjälp av köp från externa leverantörer. Digital utveckling av vårdtjänster med etablering av bland annat Blå appen pågår.

Den nationella Kunskapsstyrningen präglar alltmer utvecklingen inom BUP och Region Jönköpings läns specialistpsykiatri. Nätverk och roller etableras för implementering av nya arbetssätt för att skapa värde i mötet med de barn och ungdomar vi möter. Beslut om ett arbete med att förstärka och komplettera den primära nivå som finns med inriktning på psykisk sjukdom har påbörjats.

Tack vare Region Jönköpings läns satsning har fler barn och unga fått hjälp under 2021 - vi har ökat både antalet kontakter och antalet patienter jämfört med 2020 (från 30 000 kontakter till 40 000 kontakter, samt från 3 900 patienter till 4 500 patienter). Ambitionen är förstås att fortsätta bygga ut verksamheten med både personal, lokaler och vårdutbud så att vi bättre kan möta dem vi finns till för.

5.1.10 Familjecentraler

För att bidra till en jämlik hälsa hos barn och familjer har utbildningsinsatsen ”En förälder blir till” pågått under året. Insatsen har skett i samverkan mellan Länsstyrelsen, Kommunal utveckling och Region Jönköpings län. Syftet var att ge stöd till ett jämlikt föräldraskap, utifrån normmedvetet förhållningsätt där bemötande är en viktig del. Verktyget främjar samverkan mellan olika professioner samt bidrar till att utveckla redan befintliga föräldrastödsmetoder. Utvärdering av utbildningsinsatsen visade att utbildningen var mycket uppskattad bland medarbetare och de upplevde en ökad kunskap om jämlik hälsa samt att det ledde till en ökad samverkan på familjecentralerna.

5.1.11 Habiliteringscentrum

På Habiliteringscentrum är det mycket viktigt att förebygga undernäring, övervikt, trycksår, ohälsa i munnen samt minska smärta, för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning. Habiliterande insatser är främst fokuserade på att förebygga och upptäcka problem i tid, för att bibehålla eller förbättra funktionsgraden om möjligt. Habiliteringscentrum registrerar därför insatser i flera nationella kvalitetsregister för att säkerställa att patienterna får rätt uppföljning på ett standardiserat sätt. I vissa kvalitetsregister görs registreringen tillsammans med andra kliniker, vilket bidrar till en sammanhållen process, detta gäller exempelvis för grav hörselnedsättning där samverkan sker med audionommottagningen. Registret för hörselnedsättning hos barn syftar till att barn med permanent hörselnedsättning på minst ett öra, samt de som opererats med cochleaimplantat, ska ha lika god språkutveckling som hörande barn. Via SKRS (Svenskt Kvalitetsregister för Rehabilitering vid Synnedsättning) identifieras remisskriterier, åtgärder, metoder, ledtider och insatsernas effekt i syfte att säkerställa att ”Rätt patient får rätt behandling i rätt tid av rätt behandlare”.

Kliniken har en tydlig rutin för orosanmälan vid misstanke om att barn far illa. Eftersom Habiliteringscentrum även arbetar med vuxna personer med funktionsnedsättningar, så har de tagit fram en liknande rutin som gäller även för individer över 18 år. De följer även Region Jönköpings läns rutiner för barn som anhöriga och fyller i familjeformulär vid behov.

5.1.12 Giftfri sjukvård för barn

Barn har rätt till en sund livsmiljö och deras exponering för skadliga ämnen ska vara så liten som möjligt. Därför satsar Region Jönköpings län på att ersätta vissa sjukvårdsmaterial, leksaker och pedagogiskt material till material och produkter som inte innehåller skadliga ämnen. Projektet Giftfri sjukvård för barn var en prioriterad åtgärd i Region Jönköpings läns program för hållbar utveckling 2017-2020. Projektet omfattade både leksaker och medicintekniska produkter som kommer i nära kontakt med barn. En avrapportering av projektet har gjorts till berörda kliniker under året.

Verksamheterna kan avropa både lekmaterial och belöningsleksaker utifrån aktuella avtal, där avancerade miljökrav har ställts. Gällande sjukvårdsmaterial för barn har flera produkter som innehåller skadliga ämnen ersatts och upphandlare arbetar för att få in fler produkter på avtal, där krav kan ställas på dessa. I övrigt fortgår arbetet med att ställa miljökrav på produkter som är i nära kontakt med barn.

5.1.13 Naturbruksgymnasierna

Skolhälsovården på naturbruksgymnasierna säkrar likvärdig tillgång till hälso- och sjukvård. Elevhälsosamtal genomförs i år 1. Skolkurator, skolsköterska och mentor talar med klasserna om goda levnadsvanor. I de fall barn far illa, missbrukar eller utsätts för våld görs orosanmälan till socialtjänsten.

5.1.14 Patientnämnden

Under 2021 inkom 971 synpunkter och klagomål till patientnämnden. Utav dessa var det 92 ärende som gällde barn 0-17 år, vilket är fler barnärende än tidigare. Det är nästan uteslutande föräldrar som inkommer med synpunkterna till patientnämnden, i enstaka fall har barnet själv

inkommit med synpunkter. Barn förekommer inom alla verksamheter inom hälso- och sjukvården och möter såväl barnspecialitet som vuxenspecialitet. De synpunkter som inkommit under 2021 har till stor del handlat om vård och behandling och kommunikation. Många föräldrar efterfrågar information och vill bli lyssnade till och att deras reflektion och upplevelse gällande barnets vård tas tillvara. Handläggare i Patientnämnden har under året informerat alla barnrättsombud i Region Jönköpings län om patientnämndens uppdrag.

5.1.15 PLUSS, psykisk hälsa, lärande och utveckling i samverkan för små barn

Tillgänglig forskning kring barns utveckling och Socialstyrelsens rekommendationer betonar vikten av att tidigt upptäcka behov av stöd och ge tidiga insatser för att förebygga svårigheter senare i livet. En samverkan med namnet PLUSS som samtidigt är ett forskningsprojekt, pågår för att öka tillgängligheten och etablera metoder för insatser och behandling till små barn med utvecklingsrelaterade svårigheter utan krav på diagnos. Barnhälsovård, Barnhabilitering, Rehabcentrum och Barn och ungdomspsykiatri och initialt länets norra kommuner ingår i satsningen som är uppmärksammad på SKR nivå. Genom att erbjuda insatser som inte kräver väntan på specialistutredning, utan utgå konkret från hur familjen och barnets närmaste nätverk kan stärkas i att möta både svårigheter och styrkor hos barnet i vardagen. PLUSS syftar till att öka tillgängligheten och etablera metoder för insatser och behandling till små barn med utvecklingsrelaterade svårigheter utan krav på diagnos. På lång sikt hoppas vi att detta ska minska den psykiska ohälsan hos barn, unga och deras familjer. Genom att skapa en gemensam väg till bedömning och insats för dessa barn säkerställer vi att barnen och deras nätverk blir väl omhändertagna.

5.1.16 Rehabiliteringscentrum

För att uppmärksamma barn som anhöriga inom rehabiliteringscentrum finns en rutin där de Skickar en remiss till kuratorn på samtliga patienter som har minderåriga barn samt där det finns behov av kuratorskontakt. Kuratorn tar emot och besvarar remissen samt bokar tid för telefonkontakt inom några dagar efter mottagen remiss. Kuratorskontakten omfattar patientens mående samt barnens situation. Uppföljning sker utifrån behov. Denna rutin finns på bröstmottagningen, onkologen, kvinnokliniken samt kirurgen. Detta arbetssätt implementeras i hela Rehabiliteringscentrum där det är befogat.

5.1.17 Tandvården

Munhälsa bland barnen i vår region är god och den ökning av kariesförekomst som tidigare noterats i de yngre åldrarna ser ut att ha vänt. I åldrarna 3, 6 och 12 år ser vi en positiv trend. Vi jobbar fortsatt med insatser för att nå de minsta barnen tidigt och på så sätt förebygga sjukdom innan den uppstår. Med riktade statsbidrag fortsätter det nära samarbetet med BHV-enheter i utsatta områden. Där kan vi skapa en helhetsbild kring varje barns livssituation och därmed snabbare sätta in åtgärder vid behov. Den verksamhet som tandvården bedriver på skolor har under stora delar av året varit vilande till följd av pandemin. Vårt mål är jämlik tandvård för alla barn.

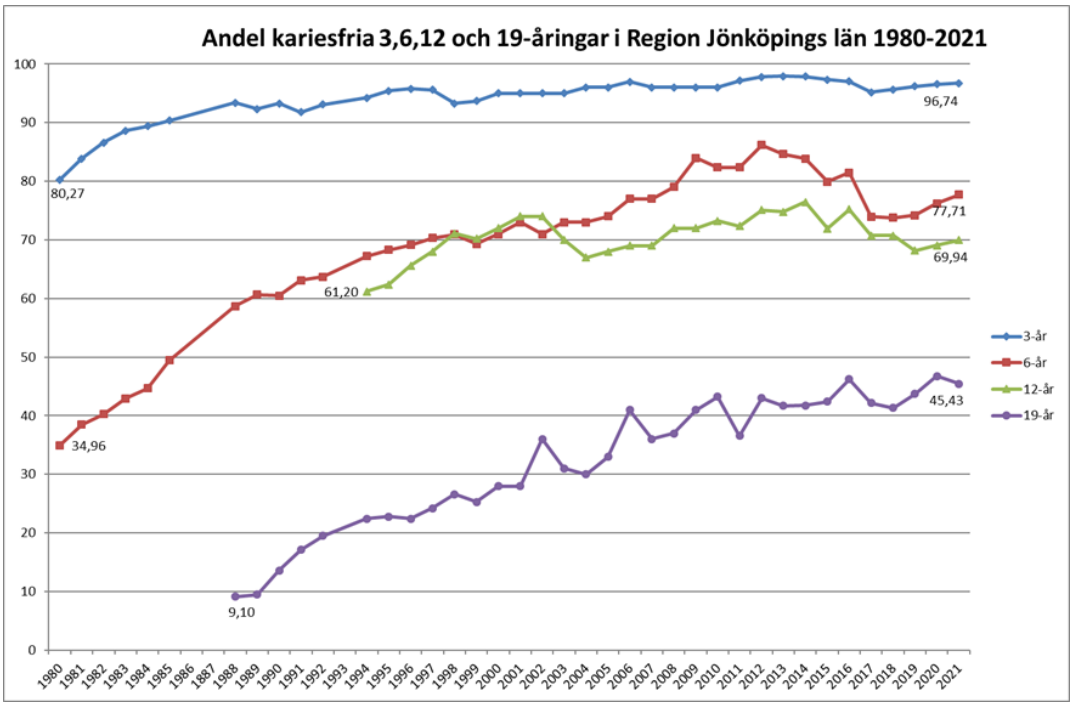

Tabellen visar andel kariesfria 3, 6, 12 och 19-åringar i Region Jönköpings län för åren 1980 till 2021. I åldrarna 3, 6 och 12 år ökar andelen kariesfria. I ålder 19 år ser vi en liten nedgång.

5.1.18 Ungdomsmottagning

Ungdomsmottagningar har förstärkt kuratorstjänster- och barnmorsketjänster på de fysiska ungdomsmottagningarna samt ökat antal lediga tider i den digitala mottagningen UM online. Samtidigt pågår planeringsarbete för en länsdelsmottagning på Höglandet. Kuratorer och barnmorskor i samtliga länsdelar har påbörjat utbildning i sexologi. Alla dessa aktiviteter utgår från målet med likvärdig tillgång till stöd och hjälp för länets alla ungdomar, oavsett bostadsort.

5.1.19 Sektion Folkhälsa

Medarbetare på sektion Folkhälsa har utbildats i *Mentorer i våldsprevention* och *Agera Tillsammans* för att tillsammans med länsstyrelsen stärka det regionala arbetet i våldsprevention för barn och unga. Planen är att bland annat samverka kring utbildningar och bygga regionalt nätverk.

En kompetensutvecklingsdag för skolsköterskor har genomfört. Temat för dagen var - Normer, maskulinitet och hälsa. Huvudföreläsare var Marco Vega som har lång erfarenhet av att föreläsa om inkludering, samtycke, sex, sexualitet, relationer och killnormer. Under dagen fanns det även möjligheter till möten och samtal och att utforska ett idétorg med information och material kring förebyggande arbete riktat till barn och unga.

De hälsosamtal som genomförs i skolan har till syfte att stärka elevens hälsa och tidigt upptäcka elever som behöver stöd för att fullfölja sina studier. För att stödja skolsköterskorna i detta arbete finns ett webbstöd som utgår från hälsosamtalets olika områden och är riktat till alla skolsköterskor som arbetar i Jönköpings län. Syftet med webbstödet är att ge

skolsköterskor en samlad fördjupning och gemensam kunskapsbas, som är evidensbaserad, för de områden som ingår i hälsosamtalen. Arbetet med detta fortlöper.

5.1.20 Systematiskt hälsoarbete Bästa platsen att växa upp, leva och bo på

Sveriges kommuner och Regioner (SKR) håller samman det nationella utvecklingsarbetet Strategi för hälsa. I Jönköpings län har en inriktning för arbetet förankrats i ledningssystemet för samverkan mellan länets kommuner och Region Jönköpings län. Under 2021 har Strategigrupp barn och unga fortsatt arbetet med *Bästa platsen att växa upp, leva och bo på* där de tre områden (fullföljda studier, psykisk hälsa, fysisk aktivitet) i nära samverkan med skola, hälso- och sjukvård, socialtjänst och fritid fortsatt varit prioriterade. Målet är en förbättring av dessa tre områden med två procentenheter per år fram till och med 2022.

Bästa platsen att växa upp leva och bo på är ett lärande nätverk/en plattform för erfarenhetsutbyte, lärande och inspiration. Ett av angreppsättet för arbetet som sker inom ”Bästa platsen att växa upp leva och bo på” är att göra arbetet i så nära dialog som det går med barnen och deras familjer. Vid ett av tillfällena under hösten bjöds en vårdnadshavare in med egen erfarenhet av psykisk ohälsa till det lärande nätverket för att ge sin berättelse och erfarenhet av sitt föräldraskap och hur olika aktörer som möter familjen och barnet kan agera tillsammans.

Nedan kommer exempel på team/arbeten som under året arbetat utifrån Bästa platsen att växa upp, leva och bo på.

Stärkt föräldraskapsstöd i Nässjö

Nässjö kommun beskrivs som en utsatt kommun. Rädda barnens utredning om barnfattigdom placerar Nässjö på plats 270 och 2021 på plats 247 av totalt 290 kommuner. Vid kommunfullmäktige, Nässjö, i november 2019 beslutas att pengar ska avsättas för att stärka föräldrar i deras roll med fokus på barn 0-5 år med tyngdpunkten på de yngsta barnen. Barnhälsovården har genom stadsbidrag fått utökade resurser för förstärkt föräldraskapsstöd. Detta gav möjlighet till utökad samverkan kring målgruppen. Målet är att nå föräldrar med barn 0-5 år i ett tidigt skede av deras föräldraskap och på ett lättillgängligt sätt ge relevant föräldraskapsstöd. De förändringar som genomförts är utökat hembesöksprogram där BHV-sjuksköterska och kurator gör hembesök tillsammans när barnet är nyfödd, 4 månader, 8 månader samt 15 månader förstagångsföräldrar och föräldrar med första barnet fött i Nässjö kommun. Det gemensamma hembesöksprogrammet startade september 2020 och i december 2021 genomfördes de första hembesöken till barn 15 månader. Under 2021 har drygt 200 gemensamma hembesök genomförts. Barnhälsovårdssjuksköterskor som intervjuats avseende sina erfarenheter beskriver de gemensamma hembesöken som En nyckel till tidigt stöd, där de två olika yrkeskategorierna samverkar utifrån föräldrarnas önskemål. Föräldrar som via en enkät tillfrågades om sina erfarenheter av ett första gemensamt hembesök var positiva till arbetssättet och möjligheten att få ta del av båda yrkeskategoriernas kompetenser.

Arbete enligt SEEK/Barn Säkert-modellen (samtal kring psykosociala riskfaktorer i barnets miljö) med utgångspunkt från ett frågeformulär som föräldrarna besvarar vid hälsobesöken när barnet är 8 veckor, 10 månader, 18 månader, 2,5 år och 4 år har utvecklats under 2021 och

enligt barnhälsovårdssjuksköterskorna uppfattas som ett användbart arbetssätt att identifiera psykosociala riskfaktorer och i samverkan med familjecentralens kurator kunna erbjuda tidigt stöd. Det har även gjorts ett föräldrastödsprogram i samarbete mellan specialpedagoger och kurator där trygghetscirkeln används vilket är kopplat till förskolan samt ett utökat samarbete mellan familjecentralens verksamheter och biblioteket.

Attarpsskolan – Närvaro - var & när - vara nära

Attarpsskolan är en högstadieskola med cirka 450 elever. Ökad skolnärvaro ger större möjligheter till fortsatta och fullföljda studier, inträde på arbetsmarknaden och därmed i förlängningen en god hälsa och ett aktivt deltagande i ett demokratiskt samhälle. De barn och unga som känner sig inkluderade och får umgås med andra i en hälsofrämjande miljö får bättre förutsättningar att uppnå sina mål i skolan. Målet för Attarpsskolan var att höja närvaron på skolan, dels för elever med ströfrånvaro men även vända trenden för de få elever med mycket hög frånvaro, genom att uppmärksamma, stärka och följa upp eleverna.

Varje morgon stämmer mentor av med skolans resurscentrum (RC) vilka elever i klassen som är frånvarande. Innan klockan 10.00 på förmiddagen har mentor eller personal ifrån RC skickat sms till eleven och stämt av hur det är med eleven. Detta för att visa eleven att skolan uppmärksammat att hen är frånvarande och önskar se hen i skolan igen så fort som möjligt. Det resultat man kan se är att i de tre klasserna som påbörjade arbetet har närvaron ökat med 6 procent. Sedan hela skolan involverades har närvaron förbättrats med ca 2 procent.

En av mentorerna vid Attarpsskolan säger att – *I och med det nya arbetssättet där vi hjälps åt att ringa hem till dem som inte är i skolan så blir det att man pratar med elever som man annars inte möter vilket känns roligt och meningsfullt.* En elev på Attarpsskolan säger att - *När de ringer hem från skolan så känner jag att någon ser mig.*

Familjecentraler

Familjecentralen är en samverkansform mellan barnhälsohälsovård, socialtjänst, öppen förskola och kvinnohälsovård. Arbetssättet på en familjecentral hälsofrämjande, men familjecentralens kan också vara ett sätt att nå barn och familjer med risk för att tidigt hamna i ohälsa. Den viktigaste skyddsfaktorn för ett barns hälsa och utveckling är ett gott föräldraskap där många olika riskfaktorer för barnet kan minimeras genom att stärka föräldraskapet så känner sig trygga i sitt föräldraskap. Föräldrar idag upplever att det ställs höga krav på dem och många känner sig osäkra i sin föräldraroll och vet inte vart de ska vända sig. Det är viktigt att ge stöd i föräldraskapet tidigt och också erbjuda olika typer av föräldraskapsstödjande insatser.

Alla kommuner med familjecentral har funnit representerade under året i ett arbete med att ta fram ett jämlikt föräldraskapsstöd. Bland annat tas det fram en verktygslåda som ska användas när man sitter tillsammans med familjen på familjecentralen. Här är det viktigt med en förflyttning från föreläsning till dialog.

En kartläggning rörande föräldraskapsstöd är gjord, 2021, vid länets alla Familjecentraler. Det som framkom var att det erbjuds idag föräldragrupper både innan och efter barnet är fött i de

flesta delar av länet, men i varierande omfattning, vilka professioner som deltar i föräldragrupperna skiljer sig åt och på många av familjecentraler erbjuds bara förstföderskor föräldragrupper. Det personalen önskar är likvärdiga och tydliga direktiv kring föräldragrupperna och att kompetensutveckling av att leda grupper behövs. När föräldrar tillfrågades kring vad de önskar av föräldrastödet svara de att innan barnet är förr vill de öka sina kunskaper kring graviditet, förlossning, amning, vardagsrutiner och vägledning då man är nybliven förälder. De som föräldrar också vill diskutera är föräldraskapets glädje och svårigheter. Efter att barnet är förr vill man fortsätta att diskutera föräldraskapets glädje och svårigheter men även barns utveckling och behov, vardagsrutiner och vägledning, barnsäkerhet och barnets hälsa och sjukdomar.

Målet med arbetet var att skapa ett grundutbud av föräldrastödjande insatser i grupp i syfte med att öka tillgängligheten, erbjuda likvärdiga insatser, utifrån föräldrarnas behov. Detta leder i förlängningen till en mer jämlikt stöd och god hälsa.

Det som gjorts för att möta behoven är en manual för medarbetare som innehåller gruppledarskap, ett basprogram om totalt 10 träffar, en verktygslåda för att kunna möte föräldrars olika behov och man har förankrat arbetet i barnkonventionen. Målet för arbetet är att 100 procent av familjecentralerna ska erbjuda ett grundutbud av föräldrastödjande insatser i grupp från det man är gravid tills det barnet är 6 år innan den 31 december 2022, öka nöjdheten hos de föräldrar som deltar i föräldrastödjande insatser i grupp och medarbetarna på familjecentralen ska känna sig trygga i att leda gruppverksamhet.

Elevhälsocentraler- tidiga samordnade insatser

Under 2021 startades ett utvecklingsprojekt kring förstärkt samverkan mellan Jönköpings kommun och Region Jönköpings län vad gäller barn och unga med psykisk ohälsa och där barn- och ungdomshälsan (BUH) är involverad. Projektnamnet är Elevhälsocentraler- tidiga samordnade insatser och projektgruppen består av enhetschefer/ansvariga från såväl socialtjänst, skola som från Region Jönköpings län. Projektet syftar till att utarbeta ett gemensamt arbetssätt, där skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård gemensamt arbetar med barn och ungas psykiska, fysiska och sociala hälsa. Det handlar om hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande arbete tillsammans med barn och unga och deras familjer. Ett arbete där barn och ungas hälsa står i fokus. Projektet vänder sig till barn och unga i grundskolan 6-16 år inom ett geografiskt skolområde inom Jönköpings kommun och är också en del i riktningsförflyttningen till nära vård. Särskilda områden att beakta är sekretessen och hur det gemensamma arbetet kring enskilda barn och unga. Projektgruppen ska arbeta fram en handlingsplan som beskriver hur ett gemensamt arbete kring barn och unga ska formas och ett första förslag ska vara framtaget under senare delen av våren 2022.

5.2 Rätt till rehabilitering till barn som farit illa

Barn som har utsatts för någon form av vanvård, utnyttjande, övergrepp eller väpnad konflikt har rätt till fysisk och psykisk rehabilitering samt social återanpassning i en miljö som främjar barnets hälsa, självrespekt och värdighet.

5.2.1 Barnahus

Idag finns viss möjlighet till krisstöd inom Barnahus för barn som varit utsatta för våld och eller övergrepp. Det finns även möjlighet för professionella vuxna att samråda kring barnets behov av stöd vilket kan leda till insats utanför Barnahus, tex inom hälso- och sjukvården eller socialtjänstens öppenvård.

5.2.2 Ungdomsmottagning

Ungdomsmottagningarna har tillsammans med Länsstyrelsen, Jönköping Academy och Folkhälsa startat projektet ”Förbättrat stöd och behandling vid sexuellt våld”. Syftet är att kartlägga behov, befintliga resurser samt genom samskapande ta fram förslag på insatser och förbättringar till stödjande insatser i samband med sexuellt våld (oavsett ålder, könsidentitet eller relation) i Jönköpings län.

6. Region Jönköpings läns barnrättsbaserade verksamhet

I budget med verksamhetsplan 2021 framgår att Region Jönköpings län arbetar efter FN:s barnkonvention. Det övergripande målet är att barns och ungas mänskliga rättigheter ska beaktas. De ska mötas med respekt, ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande. Kunskap om barnets rättigheter ska hållas levande och utvecklas inom alla delar i Region Jönköpings län. Barnrättsarbetet leds av en styrgrupp med representanter från olika verksamheter i Region Jönköpings län. Den strategiska stödfunktionen stödjer verksamheterna vid införandet av barnrättsombud med utbildningsinsatser, material, information och erfarenhetsutbyte. För att arbetet ska fungera krävs att verksamheternas chefer tillsammans med barnrättsombudet bedriver barnrättsarbete inom de olika enheterna.

För att kunskap om barnets rättigheter ska hållas levande och utvecklas inom alla delar av verksamheten finns en handlingsplans för arbetet. Styrgruppen för Barnkonventionen samordnar arbetet utifrån handlingsplanen och sprider aktiviteter i respektives verksamheter. Handlingsplanen har speciellt fokus på utbildning och fortbildning av personal, barnsättsombud i varje enskild verksamhet, barn och ungas delaktighet samt barn som anhöriga.

6.1 Barn som anhöriga

Barn som anhöriga är ett nationellt utvecklingsarbete med stöd till barn och unga i familjer där föräldrar eller annan vuxen i barnets direkta närhet har missbruksproblem, psykisk sjukdom, psykisk funktionsnedsättning, en allvarlig fysisk sjukdom/skada eller oväntat avlider. Då det är viktigt att barn som anhöriga får stöd det stöd de behöver och fes ges möjlighet att prata med någon om hur de har det och att de får den information de behöver görs en rad insatser inom hälso- och sjukvården. Arbetet i Nationellt kompetenscentrum anhöriga (Nka) sker på uppdrag av regeringen och ska bidra till sådant stöd att anhörigas svårigheter inte inkräktar på barnets hälsa, utveckling och skolgång. Vi i Region Jönköpings län deltar vid Nka:s nätverksträffar med Barn som anhöriga och tar del av det erfarenhetsutbytet som sker där. För att arbetet med barn som anhöriga ska komma nära

målgruppen ingår barn som anhöriga i barnrättsombudens uppdrag. För att synliggöra barn som anhöriga hos oss i Region Jönköpings län används familjeformuläret. Detta skrivs i samband med inläggning i slutenvård eller när en vårdplan upprättas i öppenvård. Data visar att slutenvården använder familjeformuläret mest frekvent. Modellen Föra barnen på tal används för att stödja patienterna i sin föräldraroll. Beardslee familjeintervention och BRA-samtal är andra metoder som använder för att synliggöra barnen och som stöd i samtal med barn. Utbildning i BRA-samtal erbjuds varje år.

För att säkra barnets rätt till information, råd och stöd när en familjemedlem avlider och för att knyta an till fortsatt möjlighet till råd och stöd fortsätter arbetet med Akutprocessen Barn i sorg. Den här processen har lett till att underlätta och säkerställa samarbetet mellan ambulans, räddningstjänst, akutmottagning, vårdcentral, polis, sjukhuskyrka och i förekommande fall POSOM-grupp.

6.2 Barnrättsombud

Inom Region Jönköpings län finns nu cirka 260 barnrättsombud. I oktober 2021 genomfördes en utbildningsdag kring barnkonventionen för nya barnrättsombud. Under vår och höst 2021 genomfördes nätverksträffar för barnrättsombuden. Några var fysiska möten och andra genomfördes digitalt till följd av Covid -19. Genom att ha barnrättsombud på samtliga enheter i Region Jönköpings läns alla verksamheter kommer barnets bästa att ständigt finnas som ett medvetet perspektiv i arbetet. Uppdraget för barnrättsombud är:

- Barnrättsombudet ska tillsammans med sin chef informera och stödja den egna enheten och bidra till att barnkonventionen kommer i praktisk tillämpning med ett aktivt barnperspektiv och en god barnkompetens, på kort och lång sikt. Utbildningspaket finns som hjälpmedel.
- Barnrättsombudet ska arbeta praktiskt med förbättringar så att barn och ungdomar som är patienter, anhöriga, närstående eller medborgare får ett bra omhändertagande, god tillgänglighet och åldersanpassad information i en god miljö.
- Barnrättsombudet ska särskilt beakta barns behov av information, råd och stöd om barnet har en förälder som har en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning, en allvarlig fysisk sjukdom eller skada, ett missbruk av alkohol eller annat beroendeframkallande medel. Detsamma gäller för barn vars föräldrar plötsligt eller oväntat dör (HSL 5 kap.7§).
- Barnrättsombudet kan vara ett stöd till medarbetare som avser göra en anmälan om misstanke om att ett barn far illa. FAKTA dokumentet ”Barn som far illa eller misstänks fara illa” utgör det kliniska stödet i arbetet.
- Barnrättsombudet kan bära ”knappen” med texten BARNRÄTTSOMBUD på sina arbetskläder. Detta ger en markering till omgivningen om att här är en person med ett specifikt uppdrag för barn.

6.2.1 Exempel från arbeten som barnrättsombuden bedriver inom den egna verksamheten

Hudkliniken

1. Utbildning av nyanställde i hur hitta stöd vid orosanmälan eller annat som rör barn i verksamheten
2. Uppdatering av barnrättsombudets intranätssida på hudmottagningen med även
3. Barnanpassat väntrum med leksaker, pussel och ritsaker för olika åldrar och böcker från sjukhusbiblioteket.
4. Barnanpassad information till eksemskolor, behandlingar och diagnoser
5. Vänte-på-doktor-leksaker vid behov på patientrum
6. Belöningsleksak efter läkarbesök/behandlingsbesök
7. Uppdatering av nyheter runt barnrättsarbete och repetition av vad göra vid orosanmälan på APT
8. Handlingsplan för 2022: I tillägg till att följa upp punkt 1-7 är planen att arbeta med barn som anhöriga och se hur vi kan använda oss av familjeformuläret i vår verksamhet. Samt att utöka kunskapen hos barnrättsombudet kring att samtala med barn och att motivera/informera medarbetare till att våga fråga hur våra barn mår som besöker vår klinik som patient eller anhörig.

Klinisk fysiologi

De två barnrättsombuden vid Klinisk fysiologi bjöd vid ett tillfälle in till barnrond. Sex stycken förväntansfulla barn/ungdomar i åldrarna 7 – 13 år kom till Klinfys. på besök. Barnrättsombuden välkomnar dem och besöket inleds med att barnen får se ett bildspel där barnrättombuden berättar vad som gör på Klinisk fysiologi och att de tar emot patienter i alla åldrar, från 0 – 100 år. Barnen bjuds på kanelbullar, kex och Festis under informationsstunden i konferensrummet.

Tillsammans gick de sedan ut på avdelningen och besöker bland annat entrén, barnväntrummet, sängväntarrummet, rummet för ultraljud, för EEG och rummet för spirometri. Barnen får passa på att prova EEG-mössan och näsklämmor. Barnen hade åsikter kring belysning och färger på väggarna, de ville också ha fotsteg på golvet som vägvisare till klädhängare. De önskar också mer bilder på väggar och tack och att sladdar till de olika apparaterna inte behöver vara så synliga. Barnen tycker att ytterligare något spel, papper, kritor och surfplattor på väggarna skulle vara bra. Barnen tycker också att det vore trevligt med en barnhörna i stora väntrummet, med till exempel matta och minibilar. Utifrån vad som framkom vid ronden har kliniken bland annat uppdaterat sina leksaker.

Återkoppling kommer ske till barnen via sin lärare i skolan. Barnen kommer att få ta del av rapporten samt bilder på vad kliniken förbättrat utifrån de idéer som barnen gav.

Rehabiliteringscentrum

I Rehabiliteringscentrums handlingsplan för 2021 fanns införandet av barnrond med som en aktivitet. I första delen var fokus på att kartlägga barn upplevelser av lokalerna. Längre fram kommer en kartläggning av barns upplevelse av bemötande att göras.

Två barnronder genomfördes november 2021, en på Rehabiliteringscentrum 4 Logopederna och en på Rehabiliteringscentrum 1 ATV, sjukgymnaster, fysioterapeuter. Barnronderna inleddes med fika, kort genomgång av syfte och innehåll, presentation av lokalerna och vilka som jobbade i dem. Presentationen genomfördes med hjälp av bildstöd.

Under rundvandringen ställdes öppna frågor och barnens kommentarer antecknades i mallar. Rundvandringen tog ca 30 min/tillfälle. Barnronden avslutades med utdelning av biobiljetter, som tack för hjälpen. Barnen beskrev att de tyckte att det var kul att delta och föräldrarna gav positiv feedback avseende upplägget.

Åsikter som kom fram var att barnen önskar mer spel, mer färgglada väggar med blommor, hjärtan och stjärnor. Barnen önskar också bilder eller stjärnor i taket att titta på när de ligger ner. I de flesta rum var de nöjda med belysningen och i ett av behandlingsrummen tyckte barnen att det fanns en rolig brits och även här kommenterades ljuset där man ansåg det vara bra att det gick att sänka ljusstyrkan. Barnen tyckte om bassängen och gillade att materialet var av trä där och att det var varmt.

En del av de åsikter som framkom åtgärdades direkt medan andra kommer att leda till aktiviteter i handlingsplan för Rehabiliteringscentrum.

Barnhälsovården

Barnrättsombuden arbetar att kontinuerligt för att uppmärksamma barn som anhöriga och genom föräldraskapsstöd bistå familjen utifrån barnhälsovårdens uppdrag. Barnhälsovården har representant med i Akutprocessen Barn i sorg.

6.3 Barnskyddsteam

Barnskyddsteamet har under 2021 fortsatt arbetet med att stärka barns rätt till skydd mot våld och övergrepp. På grund av pandemin har de inte haft möjlighet att vara ute i verksamheterna i den omfattning de hade önskat. Digitala möten och föreläsningar har blivit ett viktigt inslag istället, exempel på detta är utbildningstillfällen med ST-läkare, AT-läkare och utlandsrekryterad personal. Under året har ett samarbete med högskolan inletts. En föreläsning, barn som far illa eller riskerar att fara illa har spelats in på högskolan för att användas i utbildning av specialistsjuksköterskor. Barnskyddsteamet har medverkat i uppföljande seminarier.

Arbete med att uppdatera rutiner pågår kontinuerligt. Som ett led i att säkerställa att alla barn får den hälso- och sjukvård de har rätt till har vi under hösten påbörjat arbete med att ta fram rutiner för hantering av uteblivna vårdkontakter för patienter 0-18år.

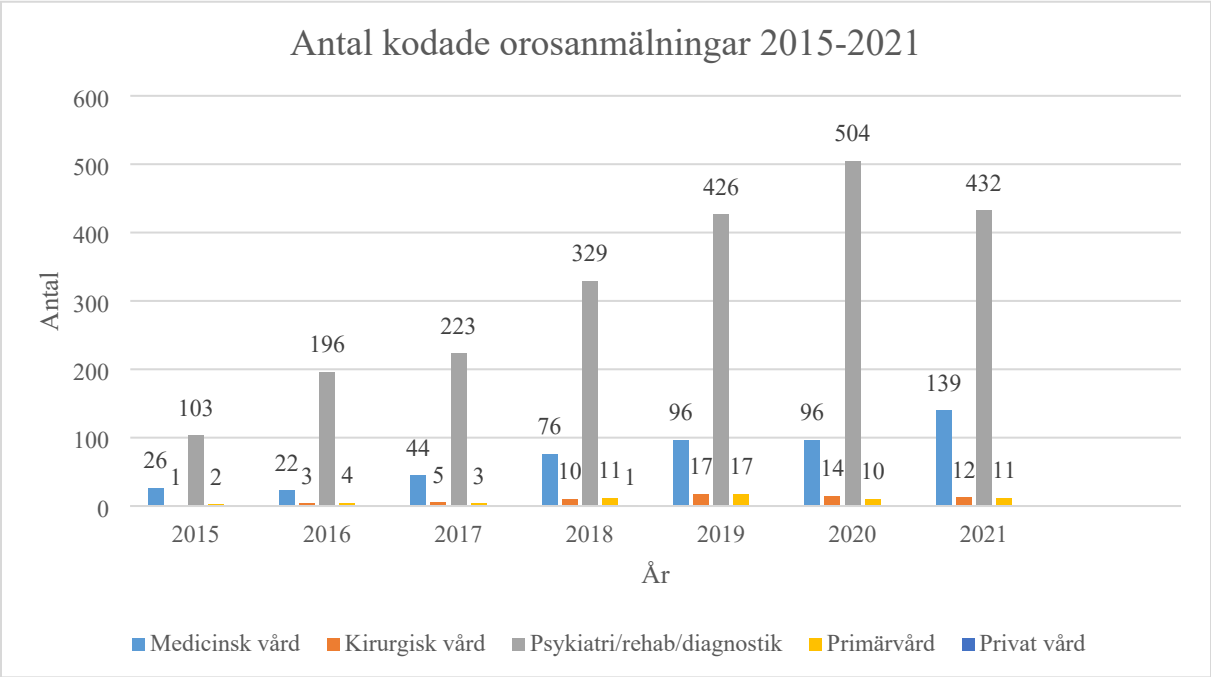

Bilden visar antalet orosanmälningar gjorda mellan år 2015 och 2021 uppdelat mellan olika verksamheter. Psykiatri, rehabilitering och diagnostik har gjort flest orosanmälningar under alla år och 432 stycken 2021, vilket är en minskning sedan 2020..

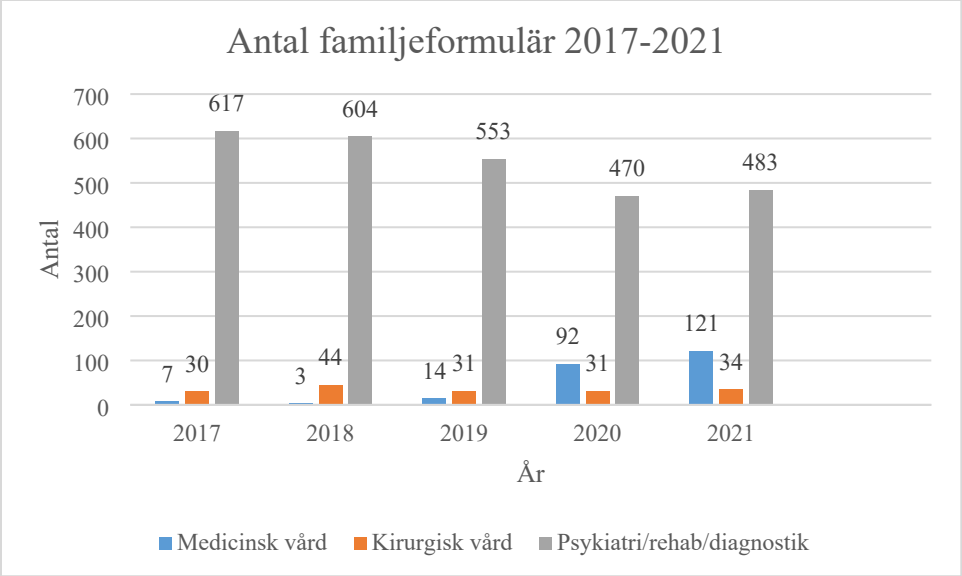

Bilden visarantal ifyllda familjeformulär mellan år 2017 och 2021 uppdelat mellan olika verksamheter. Psykiatri, rehabilitering och diagnostik har använt sig av flest familjeformulär.

6.4 Fokusgrupp Barnets rättigheter

I Jönköpings län finns en fokusgrupp för samverkan mellan Region Jönköpings län,

Jönköping University, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Kommunal utveckling, Erikshjälpen, Rädda Barnen, Jönköpings kommun och Habo kommun. Den 26 oktober, 2021 arrangerade fokusgruppen en digital barnrättskonferens om barns delaktighet med tema demokrati.

För ett bra liv i en attraktiv region.

Region Jönköpings län

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 33-55

Tid: 2022-03-16 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 40

Positionspapper skog Småland Blekinge Halland South Sweden

Diarienummer: RJL 2022/516

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Regionstyrelsen att godkänna föreliggande förslag för gemensamma positioner i samband med EU:s nya skogsstrategi 2030.

Sammanfattning

Under 2021 initierades ett arbete för ökad och tidig påverkan på EU-arenan inom Småland Blekinge Halland South Sweden. Arbetet syftar både till att ta fram ett positionspapper kring skog och att samtidigt utveckla en framtida arbetsform för påverkan i tidigt skede på EU-arenan. Positionen för skog tar sin utgångspunkt i att det är viktig att skogsrika regioner lyfter sina behov för att kunna skydda och bruka skogar på bästa hållbara sätt och att det är viktigt att lyfta fram detta i förhållande till EU:s skogsstrategi för 2030.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-24
- Bakgrundsbeskrivning inkluderat förslag för gemensamma positioner i samband med EU:s nya skogsstrategi 2030.
- Bildspel med bakgrund och förslag samt fakta om skogen i aktuell geografi.

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Ordföranden Per Eriksson (C) yrkar bifall till föreliggande förslag.

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Gemensamt positionspapper skog Småland Blekinge Halland South Sweden

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- Föreslår Regionstyrelsen att godkänna föreliggande förslag för gemensamma positioner i samband med EU:s nya skogsstrategi 2030.

Sammanfattning

Under 2021 initierades ett arbete för ökad och tidig påverkan på EU-arenan inom Småland Blekinge Halland South Sweden. Arbetet syftar både till att ta fram ett positionspapper kring skog och att samtidigt utveckla en framtida arbetsform för påverkan i tidigt skede på EU-arenan. Positionen för skog tar sin utgångspunkt i att det är viktig att skogsrika regioner lyfter sina behov för att kunna skydda och bruka skogar på bästa hållbara sätt och att det är viktigt att lyfta fram detta i förhållande till EU:s skogsstrategi för 2030.

Information i ärendet

Tillsammans med Region Kalmar län, Region Kronoberg, Region Halland och Region Blekinge samt lärosäten är Region Jönköpings län medlemmar i Småland Blekinge Halland South Sweden (SBHSS). Inom samarbetet drivs arbete på EU-arenan med ett gemensamt kontor i Bryssel. Aktiviteterna på den europeiska arenan är ett komplement till ägarnas arbete på hemmaplan.

Under 2021 initierades ett arbete för ökad och tidig påverkan på EU-arenan inom SBHSS. Detta för att möta upp behovet av tidig påverkan som kan leda till hållbara utvecklingsmöjligheter i nästa led. I september 2021 beslutade styrgruppen för SBHSS att utveckla ett pilotarbete för policypåverkan med fokus på skog. Arbetet syftar både till att ta fram ett positionspapper kring skog och att samtidigt utveckla en framtida arbetsform för påverkan i tidigt skede på EU-arenan.

Pilotgruppen som består av utsedda politiker, med stöd av tjänstepersoner, har arbetat fram ett positionspapper för skog som under våren 2022 ska beslutas hos respektive ägare. Påverkansarbete, dialoger och seminarier är exempel på vad som kan ske i nästa steg med positionen som grund.

EU:s nya skogsstrategi för 2030 släpptes i juli 2021. Strategin är inte ett juridiskt bindande dokument, men ska fungera som ett ramverk för synen på skogen inom andra policyområden. Strategin innehåller en rad åtgärdsförslag, lagstiftande och icke-lagstiftande som kommer att påverka skogsbruket i Jönköpings län och i övriga län inom SBHSS. Positionen tar sin utgångspunkt i att det är viktig att skogsrika regioner lyfter sina behov för att kunna skydda och bruka skogar på bästa hållbara sätt.

Beslutsunderlag

- Missiv/Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-24
- Bakgrundsbeskrivning inkluderat förslag för gemensamma positioner i samband med EU:s nya skogsstrategi 2030.
- Bildspel med bakgrund och förslag samt fakta om skogen i aktuell geografi.

Beslut skickas till

Småland Blekinge Halland South Sweden

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Marie Brander
Sektionschef internationellt arbete

Februari 2022

Gemensamma SBHSS positioner skog – pilotgrupp policypåverkan skogsbruk och skogsråvaror

Bakgrund

EU:s nya skogsstrategi för 2030 släpptes i juli 2021. Strategin är inte ett juridiskt bindande dokument, men ska fungera som ett ramverk för synen på skogen inom andra policyområden. Strategin innehåller en rad åtgärdsförslag, lagstiftande och icke-lagstiftande som kommer påverka skogsbruket i SBHSS regioner.

Europeiska unionens råd och Europeiska Regionkommitténs utskott för naturresurser antog slutsatser om hur de ser på strategin, med kritik kring framtagandet av strategin (bristande dialog mellan EU-kommissionen och medlemsstaterna, regionala och lokala myndigheter, skogsbrukssektorn) och balansering av social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet.

Pilotgruppen för policypåverkan i skogsfrågor i SBHSS delar kritiken och anser att det är viktig att skogsrika regioner lyfter sina behov för att kunna skydda och bruka skogar på bästa hållbara sätt.

Verksamhetsidé pilotgrupp

För att kunna påverka EU-policy till fördel för våra regioners hållbara utvecklingsmöjligheter krävs ett mandat som ges möjlighet att reagera relativt snabbt och i ett tidigt skede i pågående diskussioner på EU- och nationell nivå. Därför har SBHSS styrgruppen i september 2021 beslutat att en pilotgrupp för policypåverkan för skogsfrågor ska bildas.

Pilotgruppen bereder positioner i samspel mellan SBHSS kontaktpersonsgruppen, sakkunniga handläggare, regionala utvecklingsdirektörerna och utsedda politiker. Sistnämnda förankrar positionerna i regionerna och får mandat att driva frågan på nationell och europeisk nivå. De rapporterar hem till pilotgruppen och SBHSS styrgruppen. Inom gruppen utses en talesperson.

Möjliga aktiviteter för pilotgruppen är till exempel att enas om och skriva under gemensamma positioner, lämna över position till ex. EU-kommissionen, Europaparlamentariker eller andra EU-institutioner (Regionkommittén med flera), arrangera och medverka vid seminarier, föra dialog med andra intresseorganisationer, samt driva frågan internt och nationellt.

Förslag för gemensamma positioner i samband med EU:s nya skogsstrategi 2030

Det är positivt med europeiska samarbete i skogsrelaterade frågor där skogsägarna ges information, incitament och stöd för att de kan sköta skogarna på bästa hållbara sätt ex i följande områden:

- finansiella incitament för tillhandahållande av ekosystemtjänster,
- samarbete och finansiellt stöd i samband med förebyggande åtgärder och bekämpning av skadedjur, sjukdomar, stormskador och skogsbränder,
- ökad forskning framför allt när det gäller anpassning till klimatförändringar,
- utveckling av gemensam fjärranalys.

Samtidigt ser vi för våra regioner allvarliga brister i hur EU:s nya skogsstrategi beaktar följande punkter:

- **Småskalig ägarstruktur och betydelsen för samhällsekonomin:**
    - **skogsbruket bidrar till samhällsutvecklingen** - att begränsa skogsbruket i våra fem regioner, som i stora delar anses hållbart, kommer att leda till en betydande försämrad ekonomisk och social situation för många, i synnerhet på landsbygden där generationstänkande finns.
    - **administrativa krav** för små och medelstora företag i skogssektorn ska vara betydligt mindre än de som ställs för stora verksamheter. Ägare av små skogsbruk känner ett ansvar för att förvalta våra skogar hållbart och det är mer framgångsrikt att stötta, snarare än att begränsa dem i deras insatser.
- **Bruk och skydd av skogen**:
    - I skogsrika regioner med aktivt skogsbruk borde målet vara att uppnå produktionsskog med höga naturvärden och biologisk mångfald för att kunna säkerställa hållbart producerade produkter som kan ersätta fossila råvaror. Vi förespråkar **lokalt anpassade skogsskötselmetoder**. Återbeskogning ur klimathänseende kan behövas i regioner i andra länder där avskogning är och varit ett problem, regionala skillnader behöver beaktas.
    - **våra skogsrika regioner bidrar mest till att begränsa klimatförändringar när de används för att ersätta fossila råvaror, dvs. inte enbart som kolsänka eller till kollagring.** Vi kan bäst bidra till att binda nytt kol i växande och brukade skogar, att lagra kol i träprodukter samt att skapa produkter som ersätter produkter som baseras på fossila råvaror **(3S- sink, storage, substitution)**. Eftersom effekten av skogarna som kolsänka minskar med skogarnas ålder, är substitutionseffekten i våra regioner med snabb växande skogar större än när vi inte brukar våra skogar.
- **Hållbara skogsprodukter**
    - **Kaskadprincipen bör endast användas som vägledande princip** utan vidare reglering. EU borde inte förorda enskilda teknologier utan istället möjliggöra framtida ännu okända hållbara lösningar med en ökad resurseffektivitet. Vi är **kritiska mot begränsning av skoglig bioenergi från restprodukter**.
    - **Vikten av att ersätta fossila råvaror** måste erkännas. Restprodukter vid framtagandet av långlivade produkter såsom träbyggnation kan användas till mer kortlivade produkter. Om skogen endast ska stå, missar vi möjligheten att byta ut fossila råvaror mot förnybara.

För fakta om skog i de fem regionerna i SBHSS hänvisas till bifogade bildspel.

gemensamma SBHSS positioner skog

2022-02-04

Verksamhetsidé policy-påverkansgrupp

Syfte: Påverka EU-policy till fördel för våra regioners hållbara utvecklingsmöjligheter

Mål: att kunna vara aktivt i europeiska och nationella diskussioner i ett tidigt skede.

Aktiviteter:

- Beredning via KPG, sakkunniga kollegor, reg. utvecklingsdirektörerna och utsedda politiker,
- Förankring i regionerna via politiska kontaktpersonerna

- Förtroendevalda får mandat* att driva frågorna och rapporterar hem till arbetsgruppen och styrgruppen, avstämning inom gruppen vem som ansvarar för vad, talesperson utses:

  - möjliga aktiviteter: skriva under position/positionspapper, lämna över position till t ex EU-kommissionen, MEP eller andra EU-institutioner (ReK m.fl.), arrangera och medverka vid seminarier, föra dialog med andra intresseorganisationer, driva frågan internt och nationellt.

*Mandatet är knyten till avstämning i pilotgruppen och därmed ges möjlighet till att reagera relativt snabbt; formellt utgår rapportören från gemensam position, återkoppling på hemmaplan ibland återkommande, ibland ämnesspecifikt, spridning av inspel till diskussioner med stöd från SBHSS-kontor.

gemensamma SBHSS positioner skog

Det är positivt med europeiska samarbete i skogsrelaterade frågor där skogsägarna ges information, incitament och stöd för att de kan sköta skogarna på bästa hållbara sätt som möjligt t ex i följande områden:

- finansiella incitament för tillhandahållande av ekosystemtjänster,
- samarbete och finansiellt stöd i samband med förebyggande åtgärder och bekämpning av skadedjur, sjukdomar, stormskador och skogsbränder,
- ökat forskning framför allt när det gäller anpassning till klimatförändringar,
- utveckling av gemensam fjärranalys.

gemensamma SBHSS positioner skog

Samtidigt ser vi för våra regioner allvarliga brister i hur EU:s nya skogsstrategi beaktar följande punkter:

- **Småskalig ägarstruktur och betydelsen för samhällsekonomin:**
  - **skogsbruket bidrar till samhällsutvecklingen** - att begränsa skogsbruk i våra fem regioner, som i stora delar anses hållbart, kommer att leda till en betydande försämrad ekonomisk och social situation för många, i synnerhet på landsbygden där generationstänkande finns.
  - **administrativa krav** för små och medelstora företag i skogssektorn ska vara betydligt mindre än de som ställs för stora verksamheter. Ägare av små skogsbruk känner ett ansvar för att förvalta våra skogar hållbart och det är mer framgångsrikt att stötta, snarare än att begränsa dem i deras insatser.

gemensamma SBHSS positioner skog

Samtidigt ser vi för våra regioner allvarliga brister i hur EU:s nya skogsstrategi beaktar följande punkter:

- **Bruk och skydd av skogen**:
  - I skogsrika regioner med aktivt skogsbruk borde målet vara att uppnå produktionsskog med höga naturvärden och biologisk mångfald för att kunna säkerställa hållbart producerade produkter som kan ersätta fossila råvaror. Vi förespråkar **lokalt anpassade skogsskötselmetoder**. Återbeskogning ur klimathänseende kan behövas i regioner i andra länder där avskogning är och varit ett problem, regionala skillnader behöver beaktas.
  - **Våra skogsrika regioner bidrar mest till att begränsa klimatförändringar när de används för att ersätta fossila råvaror, dvs. inte enbart som kolsänka eller till kollagring.** Vi kan bäst bidra till att binda nytt kol i växande och brukade skogar, att lagra kol i träprodukter samt att skapa produkter som ersätter produkter som baseras på fossila råvaror **(3S- sink, storage, substitution).** Eftersom effekten av skogarna som kolsänka minskar med skogarnas ålder, är substitutionseffekten i våra regioner med snabbt växande skogar större än när vi inte brukar våra skogar.

gemensamma SBHSS positioner skog

Samtidigt ser vi för våra regioner allvarliga brister i hur EU:s nya skogsstrategi beaktar följande punkter:

- **Hållbara skogsprodukter**
  - **Kaskadprincipen bör endast användas som vägledande princip** utan vidare reglering. EU borde inte förorda enskilda teknologier utan istället möjliggöra framtida ännu okända hållbara lösningar med en ökad resurseffektivitet. Vi är **kritiska mot begränsning av skoglig bioenergi från restprodukter.**
  - **Vikten av att ersätta fossila råvaror** måste erkännas. Restprodukter vid framtagandet av långlivade produkter såsom träbyggnation kan användas till mer kortlivade produkter. Om skogen endast ska stå, missar vi möjligheten att byta ut fossila råvaror mot förnybara.

Bakgrund/inledning

- EU:s nya skogsstrategi för 2030 släpptes i juli 2021

- inte ett juridiskt bindande dokument, men ska fungera som ett ramverk för synen på skogen inom andra policyområden,

- innehåller en rad åtgärdsförslag, lagstiftande och icke-lagstiftande som vi borde bevaka

- Europeiska unionens råd och Europeiska Regionkommitténs utskott för naturresurser antog slutsatser om hur de ser på strategin, med kritik kring framtagandet (bristande dialog mellan EU-kommissionen och medlemsstaterna, regionala och lokala myndigheter, skogsbrukssektorn) och balansering av social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet

- vi delar kritiken och anser att det är viktig att skogsrika regioner lyfter sina behov för att kunna skydda och bruka sina skogar på bästa hållbara sätt

Fakta skog i Halland

	Hallands län	Småland, Blekinge, Halland
Areal produktiv/total skogsmark i 1000 ha	289/332	2 613/2 836
Andel skogsmark i %	59,5	72
Ägande i % (enskilda markägare)	85	79
Volym skog i m3sk	56 milj	445 milj
Brutto tillväxt i m3sk och ton CO2	2,2 milj m3sk, 3 milj ton CO2	18,1 24,4 milj ton CO2
Brutto avverkning i m3sk och ton CO2	2,4 miljoner m3sk 3,2 milj ton CO2	14,3 miljoner m3sk 19,3 milj ton CO2
Skyddad skog totalt i % av skogsmark*	18	13,4
Antal företag	363	2 000
Antal anställda	5266	30 000

* Formellt skyddad skogsmark utan överlapp, improduktiv skogsmark och frivilliga avsättningar

Fakta skog i Blekinge

	Blekinge län	Småland, Blekinge, Halland
Areal produktiv/total skogsmark i 1000 ha	206/224	2 613/2 836
Andel skogsmark i %	72,6	72
Ägande i % (enskilda markägare)	83	79
Volym skog i m3sk	40 milj	445 milj
Brutto tillväxt i m3sk och ton CO2	1,8 milj m3sk, 2,4 milj ton CO2	18,1 24,4 milj ton CO2
Brutto avverkning i m3sk och ton CO2	1,0 miljoner m3sk 1,4 milj ton CO2	14,3 miljoner m3sk 19,3 milj ton CO2
Skyddad skog totalt i % av skogsmark*	15,3	13,4
Antal företag	183	2 000
Antal anställda	2349	30 000

* Formellt skyddad skogsmark utan överlapp, improduktiv skogsmark och frivilliga avsättningar

Fakta skog i Jönköpings län

	Jönköpings län	Småland, Blekinge, Halland
Areal produktiv/total skogsmark i 1000 ha	719/789	2 613/2 836
Andel skogsmark i %	72	72
Ägande i % (enskilda markägare)	85	79
Virkesförråd i m3sk	124,3 milj	445 milj
Brutto årlig tillväxt i m3sk och ton CO2	4,9 milj m3sk, 6,7 milj ton CO2	18,1 24,4 milj ton CO2
Brutto årlig avverkning i m3sk och ton CO2	4,3 miljoner m3sk 5,8 milj ton CO2	14,3 miljoner m3sk 19,3 milj ton CO2
Skyddad skog totalt i % av skogsmark*	11,6	13,4
Antal företag	617	2 000
Antal anställda	10 132	30 000

* Formellt skyddad skogsmark utan överlapp, improduktiv skogsmark och frivilliga avsättningar

Fakta skog i Kronobergs län

	Kronobergs län	Småland, Blekinge, Halland
Areal produktiv/total skogsmark i 1000 ha	661/721	2 613/2 836
Andel skogsmark i %	82	72
Ägande i % (enskilda markägare)	77	79
Volym skog i m3sk	95,4 milj	445 milj
Brutto tillväxt i m3sk och ton CO2	4,2 milj m3sk, 5,6 milj ton CO2	18,1 24,4 milj ton CO2
Brutto avverkning i m3sk och ton CO2	2,7 miljoner m3sk 3,6 milj ton CO2	14,3 miljoner m3sk 19,3 milj ton CO2
Skyddad skog totalt i % av skogsmark*	12,1	13,4
Antal företag	340	2 000
Antal anställda	4 922	30 000

* Formellt skyddad skogsmark utan överlapp, improduktiv skogsmark och frivilliga avsättningar

Fakta skog i Kalmar län

	Kalmar län	Småland, Blekinge, Halland
Areal produktiv/total skogsmark i 1000 ha	738/839	2 613/2 836
Andel skogsmark i %	70	72
Ägande i % (enskilda markägare)	75,5	79
Volym skog i m3sk	129 milj	445 milj
Brutto tillväxt i m3sk och ton CO2	5 milj m3sk, 6,8 milj ton CO2	18,1 24,4 milj ton CO2
Brutto avverkning i m3sk och ton CO2	3,9 miljoner m3sk 5,6 milj ton CO2	14,3 miljoner m3sk 19,3 milj ton CO2
Skyddad skog totalt i % av skogsmark*	14	13,4
Antal företag	359	2 000
Antal anställda	3160	30 000

* Formellt skyddad skogsmark utan överlapp, improduktiv skogsmark och frivilliga avsättningar

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 33-55

Tid: 2022-03-16 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 46

Investeringsbidrag inom kommersiell service

Diarienummer: RJL 2022/315

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

1. Avsätta 3 miljoner till investeringsbidrag för butiker och bränslestationer på landsbygderna.
2. Finansiering sker av statliga 1:1-medel.

Sammanfattning

Länsstyrelserna i landet har tidigare år haft medel från Landsbygdsprogrammet som kan gå till investeringsstöd till prioriterade dagligvarubutiker och drivmedelsstationer på landsbygderna. Länsstyrelsen i Jönköpings län hade medel för detta till och med 2021 men har inga medel för 2022. Regionerna i landet kan avsätta 1:1-medel för detta vilket ett antal regioner i landet redan har gjort.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-24

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Ordföranden Per Eriksson (C) yrkar bifall till föreliggande förslag.

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Investeringsbidrag inom kommersiell service

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet beslutar

1. Avsätta 3 miljoner till investeringsbidrag för butiker och bränslestationer på landsbygderna.
2. Finansiering sker av statliga 1:1-medel.

Sammanfattning

Länsstyrelserna i landet har tidigare år haft medel från Landsbygdsprogrammet som kan gå till investeringsstöd till prioriterade dagligvarubutiker och drivmedelsstationer på landsbygderna. Länsstyrelsen i Jönköpings län hade medel för detta till och med 2021 men har inga medel för 2022. Regionerna i landet kan avsätta 1:1-medel för detta vilket ett antal regioner i landet redan har gjort.

Information i ärendet

Under 2021 hade Länsstyrelsen i Jönköpings län 4,3 miljoner att fördela till detta stöd vilket räckte till stöd till elva ansökningar men där man fick avslå nio ansökningar på grund av brist på medel.

Från 2023 stärks regionernas roll på området och uppgiften att handlägga dessa stöd flyttas från länsstyrelserna till regionerna helt så att allt stöd till kommersiell service samlas på ett ställe. Då kommer också öronmärkta medel att tillföras regionerna, beslut om detta är dock ännu inte fattat.

Stödet kan sökas av den sista/enda butiken eller drivmedelsanläggningen på orten och kan användas för att delfinansiera om- eller tillbyggnad, reparation av lokalerna, anskaffning eller ombyggnad eller reparation av utrustning eller investering som görs för att komplettera ett försäljningsställe för dagligvaror med grundläggande servicefunktioner.

Stödnivån är 50 % av kostnaderna med möjlighet att ge 85 % och en minsta investeringsvolym på 20 000 kr för att ansökan ska hanteras. Stödet utbetalas i efterhand när investeringen är gjord.

Under 2022 kommer ett nytt Regionalt serviceprogram för 2023–2030 att arbetas fram inom regional utveckling. Det som nu gäller är framtaget av Länsstyrelsen och har bara uppdaterats av regional utveckling. Programmet har förlängts vid två tillfällen av ANA-nämnden, senast i januari 2021 och gäller till och med 2022.

I det nya serviceprogrammet ska prioriteringar finnas med kring de olika stöden inom kommersiell service.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-24

Beslut skickas till

Länsstyrelsen

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Ante Jankovic
Sektionschef attraktivitet och livsmiljö

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 33-55

Tid: 2022-03-16 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 47

Hemsändningsbidrag - Eksjö kommun

Diarienummer: RJL 2022/149

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

1. Bevilja Eksjö kommun 121 080 kr i hemsändningsbidrag för 2021.
2. Finansierings sker ur anslaget för 1:1-medel.

Sammanfattning

Ansökningar om hemsändningsbidrag har kommit in från Sävsjö, Nässjö, Eksjö och Vetlanda kommun. Ansökningarna avser kommunens kostnader 2021 och bidraget kan utgå med högst 50 % av kostnaderna för hemsändningen. I år har färre kommuner än förra året sökt stödet och det har också sökt lägre belopp. Behovet av hemsändningar vara större i början av pandemin. Det innebär att det stöd som Region Jönköpings län betalar ut är ca. 708 000 kronor i år, (föregående år ca. 825 000 kr).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-22
- Ansökningarna från kommunerna
- Regler om stöd till kommersiell service (SFS 2000:284)

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Bidrag för hemsändning av dagligvaror på landsbygden, Eksjö kommun

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet beviljar

1. Eksjö kommun 121 080 kr i hemsändningsbidrag för 2021.
2. Finansierings sker ur anslaget för 1:1-medel

Sammanfattning

Ansökningar om hemsändningsbidrag har kommit in från Sävsjö, Nässjö, Eksjö och Vetlanda kommun. Ansökningarna avser kommunens kostnader 2021 och bidraget kan utgå med högst 50 % av kostnaderna för hemsändningen. I år har färre kommuner än förra året sökt stödet och det har också sökt lägre belopp. Behovet av hemsändningar vara större i början av pandemin. Det innebär att det stöd som Region Jönköpings län betalar ut är ca. 708 000 kronor i år, (föregående år ca. 825 000 kr).

Information i ärendet

Enligt förordningen om stöd till kommersiell service kan hemsändningsbidrag lämnas till kommuner, som helt eller delvis bekostar hemsändning av dagligvaror till hushåll. Det är ett kommunalt ansvar att se till att invånarna har tillgång till varuförsörjning, det vill säga mat och andra dagligvaror. För de människor på landsbygden som inte bedöms ha möjlighet att ta sig till butik och handla själva kan kommunerna söka hemsändningsbidrag för att betala hemsändning av dagligvaror.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-22
- Ansökningarna från kommunerna
- Regler om stöd till kommersiell service (SFS 2000:284)

Beslut skickas till

Eksjö kommun

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Ante Jankovic
Sektionschef attraktivitet och livsmiljö

Region Jönköpings län

Ansökan

Hemsändningsbidrag för kommersiell service

Region Jönköpings län

2022 -01- 20

Dnr RJL 2022/149

Ansökan med bilagor skickas till:

Region Jönköpings län
Regional utveckling
Box 1024
551 11 Jönköping

Kommun Eksjö kommun	Organisationsnummer 212000-0589
Postadress	Postnummer och ort 575 80 Eksjö
Kontaktperson J-O Rosendil	Telefonnummer (även riktnummer)
E-post kontaktperson janolof.rosendil@eksjo.se	
Kommunbeslut om kriterier för hemsändningsbidrag bifogas. JA ☐ Har inte ändrats	Post eller bankgironummer 5813-0089

Hemsändning under bidragsåret 2021

Hemsändning har utförts med	Antal försändelser/ inköpsturer	Kommunens bidrag per försändelse/tur	Total kostnad
Handlarens eget fordon (specificerade uppg. i bilaga 1)	2018	120	242160
Lantbrevbärare (specificerade uppg. i bilaga 2)			
Inköpsturer/Annat (t.ex. förening) (specificerade uppg. i bilaga 3)			
SUMMA:			242160
Sökt bidrag Max 50 % av nettokostnaden			121080

Undertecknad försäkrar att de uppgifter som lämnas i ansökan inklusive bilagor är riktiga.
Detta beslut får enligt SFS 2000:284 § 41 inte överklagas.

220114
Datum

Underskift av firmatecknare

Tord duRietz
Namnförtydligande

Region Jönköpings län

Ansökan

Hemsändningsbidrag för kommersiell service

Bilaga 1

Förteckning över butik som har fått kommunalt hemsändningsbidrag.

Bidragsåret: 2021

Namn på butik	**Antal försändelser:**	**Total kostnad:**
Summa:		

Region Jönköpings län

Ansökan

Hemsändningsbidrag för kommersiell service

Bilaga 1

Förteckning över butik som har fått kommunalt hemsändningsbidrag.

Bidragsåret: 2021

Namn på butik	**Antal försändelser:**	**Total kostnad:**
Sture Stenbäcks Livs	79	9480
ICA Nära Lundbergs	1939	232680
Summa:		

T	VT	Ver.nr	#	Ver.datum	Period	Konto	Konto (T)	Ansvar	Ansvar (T)	Text	Belopp	Resk.nr	Resk.nr (T)
B	L2	23779134	1	2021-01-26	202101	46300	Köp av huvudverksamhet	6033	Hemsändningsverksamhet	hemsändning juni-sept	6 120,00	10152	Sture Stenbäcks Livs
B	L2	23779135	1	2021-01-26	202101	46300	Köp av huvudverksamhet	6033	Hemsändningsverksamhet	hemsändning okt-dec	3 360,00	10152	Sture Stenbäcks Livs
B	L2	27703843	1	2021-03-23	202103	46300	Köp av huvudverksamhet	6033	Hemsändningsverksamhet		23 400,00	10443	Lundbergs Livs AB
B	L2	27703804	1	2021-03-09	202103	46300	Köp av huvudverksamhet	6033	Hemsändningsverksamhet	Januari	19 080,00	10443	Lundbergs Livs AB
B	L2	27703937	1	2021-05-03	202104	46300	Köp av huvudverksamhet	6033	Hemsändningsverksamhet	Hemsändningsbidrag r	27 000,00	10443	Lundbergs Livs AB
B	L2	27703984	1	2021-05-28	202106	46300	Köp av huvudverksamhet	6033	Hemsändningsverksamhet		21 840,00	10443	Lundbergs Livs AB
B	L2	27704077	1	2021-07-02	202107	46300	Köp av huvudverksamhet	6033	Hemsändningsverksamhet	Hemsändningsbidrag r	23 280,00	10443	Lundbergs Livs AB
B	L2	27704120	1	2021-07-12	202108	46300	Köp av huvudverksamhet	6033	Hemsändningsverksamhet		18 480,00	10443	Lundbergs Livs AB
B	HB	102011271	1	2021-11-24	202111	46300	Köp av huvudverksamhet	6033	Hemsändningsverksamhet	Omf ver 27704176	22 920,00		
B	L2	27704447	1	2021-11-24	202111	46300	Köp av huvudverksamhet	6033	Hemsändningsverksamhet		22 440,00	10443	Lundbergs Livs AB
B	HB	102011271	3	2021-11-24	202111	46300	Köp av huvudverksamhet	6033	Hemsändningsverksamhet	Omf ver 27704286	18 120,00		
B	HB	102011271	5	2021-11-24	202111	46300	Köp av huvudverksamhet	6033	Hemsändningsverksamhet	Omf ver 27704416	16 920,00		
B	L2	23810804	1	2021-11-18	202112	46300	Köp av huvudverksamhet	6033	Hemsändningsverksamhet		19 200,00	10443	Lundbergs Livs AB
						46300	Köp av huvudverksamhet				242 160,00		
											242 160,00		

Period=[202100,202113] ; Konto=46300 ; Ansvar=6033

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 33-55

Tid: 2022-03-16 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 48

Hemsändningsbidrag - Sävsjö kommun

Diarienummer: RJL 2022/210

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

1. Bevilja Sävsjö kommun 43 725 kr i hemsändningsbidrag för 2021.
2. Finansierings sker ur anslaget för 1:1-medel.

Sammanfattning

Ansökningar om hemsändningsbidrag har kommit in från Sävsjö, Nässjö, Eksjö och Vetlanda kommun. Ansökningarna avser kommunens kostnader för 2021och bidraget kan utgå med högst 50 % av kostnaderna för hemsändningen. I år är det färre kommuner än förra året som sökt stödet och de har också sökt lägre belopp. Fler hade behov av stödet under början av pandemin. Det sammanlagda stödet som Region Jönköpings län betalar ut för 2021 är ca. 708 000 kronor, (föregående år ca. 825 000 kr).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-23
- Ansökningar från kommunerna
- Regler om stöd till kommersiell service (SFS 2000:284)

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Bidrag för hemsändning av dagligvaror på landsbygden, Sävsjö kommun

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet beviljar

1. Sävsjö kommun 43 725 kr i hemsändningsbidrag för 2021
2. Finansierings sker ur anslaget för 1:1-medel.

Sammanfattning

Ansökningar om hemsändningsbidrag har kommit in från Sävsjö, Nässjö, Eksjö och Vetlanda kommun. Ansökningarna avser kommunens kostnader för 2021och bidraget kan utgå med högst 50 % av kostnaderna för hemsändningen. I år är det färre kommuner än förra året som sökt stödet och de har också sökt lägre belopp. Fler hade behov av stödet under början av pandemin. Det sammanlagda stödet som Region Jönköpings län betalar ut för 2021 är ca. 708 000 kronor, (föregående år ca. 825 000 kr).

Information i ärendet

Enligt förordningen om stöd till kommersiell service kan hemsändningsbidrag lämnas till kommuner, som helt eller delvis bekostar hemsändning av dagligvaror till hushåll. Det är ett kommunalt ansvar att se till att invånarna har tillgång till varuförsörjning, det vill säga mat och andra dagligvaror. För de människor på landsbygden som inte bedöms ha möjlighet att ta sig till butik och handla själva kan kommunerna söka hemsändningsbidrag för att betala hemsändning av dagligvaror.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-23
- Ansökningar från kommunerna
- Regler om stöd till kommersiell service (SFS 2000:284)

Beslut skickas till

Sävsjö kommun

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Ante Jankovic
Sektionschef attraktivitet och livsmiljö

Region Jönköpings län

Ansökan

Hemsändningsbidrag för kommersiell service

Region Jönköpings län
2022 -01- 24
Dnr RJL 2022/149

Ansökan med bilagor lämnas till:

Region Jönköpings län
Regional utveckling
Box 1024
551 11 Jönköping

Kommun Sävsjö kommun /Utvecklingsavdelningen	Organisationsnummer 212000-0563
Postadress Djurgårdsgatan 1	Postnummer och ort 576 80 Sävsjö
Kontaktperson Esna Alic	Telefonnummer (även riktnummer) 0382-15231
E-post kontaktperson esna.alic@savsjo.se	
Kommunbeslut om kriterier för hemsändningsbidrag bifogas. JA ☐	Post eller bankgironummer Bg 588-7062

Hemsändning under bidragsåret 2021

Hemsändning har utförts med	Antal försändelser/ inköpsturer	Kommunens bidrag per försändelse/tur	Total kostnad
Handlarens eget fordon (specificerade uppg. i bilaga 1)	583	150 kr	87 450
Lantbrevbärare (specificerade uppg. i bilaga 2)			
Inköpsturer/Annat (t.ex. förening) (specificerade uppg. i bilaga 3)			
SUMMA:			**87 450 kr**
Sökt bidrag **Max 50 % av nettokostnaden**			**43 725 kr**

Undertecknad försäkrar att de uppgifter som lämnas i ansökan inklusive bilagor är riktiga.
Detta beslut får enligt SFS 2001:284 § 41 inte överklagas.

2022-01-18
Datum

Underskrift av firmatecknare

Jan Holmqvist
Namnförtydligande

Kommundirektör

Region Jönköpings län

Ansökan

Hemsändningsbidrag för kommersiell service

Bilaga 1

Förteckning över butik som har fått kommunalt hemsändningsbidrag.

Bidragsåret: 2021

Namn på butik	**Antal försändelser:**	**Total kostnad:**
Affären Modahl, Modahl 1, 576 93 Rörvik	185	27 750
Thors Livs AB Hemköp Vrigstad, Torget 5, 576 96 Vrigstad	398	59 700
Summa:	583	87 450 kr

år 2021

Sävsjö kommun

Insändes till: **Sävsjö kommun**
Utvecklingsavdelningen

576 80 SÄVSJÖ

SÄVSJÖ KOMMUN
Planeringsavdelningen
2022 -01- 07
D.nr.....
Litt.....

SAMMANDRAG FÖR UTBETALNING AV HEMSÄNDNINGSBIDRAG

Redovisningsperiod: Jan - Dec 2021

Livsmedelsbutik/firma: AFFÄREN MODAHL

Adress: Modahl 57693 Rörvik

Telefon: 0382 24025

~~Postgiro~~/Bankgiro: 869-6742

Antal hemsändningar: 185 x 150 kr = 27750 kronor

☒ Jag behöver redovisningsblankett 15 st.

☒ Jag behöver sammandragsblankett 3 st.

Frida Åhl Gustafsson
Handlarens underskrift

Frida Åhl Gustafsson
Namnförtydligande

Fylls i av kommunen

Ansvar	Konto	Verksamhet	Belopp
10051	45199	22015	27750;-
Betalningsdag	**Granskningsattest**	**Beslutsattest**	**Summa**
2022-01-	E.A.		

Besöksadress	Postadress	Telefon	Telefax	Mejl	Webbplats
Djurgårdsgatan 1	S-576 80 SÄVSJÖ	+46 382 152 00	+46 382 152 10	kommun@savsjo.se	www.savsjo.se

Sävsjö kommun

År 2021

Insändes till:
Sävsjö Kommun
Utvecklingsavdelningen
576 80 Sävsjö

Sammandrag för utbetalning av hemsändningsbidrag

Redovisningsperiod: 202101-01 - 2021-12-31

Livsmedelsbutik/firma: Thors hivs AB Jotas Hemköp Vrigstad

Adress: Torget 5A

Telefon: 0382-30004

Postgiro/Bankgiro: 365-1031

Antal hemsändningar: 398 x 150 kr = 59 700:- kronor

Bifoga redovisningsblankett.

Ansvarig underskrift

Marian Thor.
Namnförtydligande

Fylls i av kommunen

Ansvar	Konto	Verksamhet	Belopp
10051	45199	22015	59 700:-
Betalningsdag	Granskningsattest	Beslutsattest	
2022-01-	E.A.		

SÄVSJÖ KOMMUN

Utskriven av : Esna Alic

Transaktionsöversikt företag

SÄVSJÖ KOMMUN

Internt f	BokfperBokf	Vernr	Ins.datum	Transaktionstext	Bokfbelopp	Valuta	ANSVAR	KONTO	VHT	AKT	PROJ	MP
0684000	20211231	100792	20220117	JOTOS(THORS LIVS AB)	59 700,00	SEK	10051000	45199	22015			
0684000	20211230	100782	20220111	AFFÄREN MODAHL	27 750,00	SEK	10051000	45199	22015			

335

Debet : 87 450,00 **Kredit : 0,00** **Netto : 87 450,00**

Debet : 0,00 **Kredit : 0,00** **Netto : 0,00**

SÄVSJÖ KOMMUN

Transaktionsöversikt företag

SÄVSJÖ KOMMUN

Utskriven av : Esna Alic

Utbetdat	InbetdatFakturanr	Beslutsa	Urspr.vernr
20220118	HEMSÄNDINGSBIDRAG		
20220112	HEMSÄNDNINGSBIDRAG		

336

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 33-55

Tid: 2022-03-16 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 49

Hemsändningsbidrag - Vetlanda kommun

Diarienummer: RJL 2022/429

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

1. Bevilja Vetlanda kommun 495 225 kr i hemsändningsbidrag för 2021.
2. Finansiering sker ur anslaget för 1:1-medel.

Sammanfattning

Ansökningar om hemsändningsbidrag har kommit in från Sävsjö, Nässjö, Eksjö och Vetlanda kommun. Ansökningarna avser kommunens kostnader för 2021 och bidraget kan utgå med högst 50 % av kostnaderna för hemsändningen. I år är det färre kommuner än förra året som sökt stödet och de har också sökt lägre belopp. Fler hade behov av stödet under början av pandemin. Det sammanlagda stödet som Region Jönköpings län betalar ut för 2021 är ca. 708 000 kronor, (föregående år ca. 825 000 kr).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-22
- Ansökningarna från kommunerna
- Regler om stöd till kommersiell service (SFS 2000:284)

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Bidrag för hemsändning av dagligvaror på landsbygden, Vetlanda kommun

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet beviljar

1. Vetlanda kommun 495 225 kr i hemsändningsbidrag för 2021
2. Finansiering sker ur anslaget för 1:1-medel

Sammanfattning

Ansökningar om hemsändningsbidrag har kommit in från Sävsjö, Nässjö, Eksjö och Vetlanda kommun. Ansökningarna avser kommunens kostnader för 2021 och bidraget kan utgå med högst 50 % av kostnaderna för hemsändningen. I år är det färre kommuner än förra året som sökt stödet och de har också sökt lägre belopp. Fler hade behov av stödet under början av pandemin. Det sammanlagda stödet som Region Jönköpings län betalar ut för 2021 är ca. 708 000 kronor, (föregående år ca. 825 000 kr).

Information i ärendet

Enligt förordningen om stöd till kommersiell service kan hemsändningsbidrag lämnas till kommuner, som helt eller delvis bekostar hemsändning av dagligvaror till hushåll. Det är ett kommunalt ansvar att se till att invånarna har tillgång till varuförsörjning, det vill säga mat och andra dagligvaror. För de människor på landsbygden som inte bedöms ha möjlighet att ta sig till butik och handla själva kan kommunerna söka hemsändningsbidrag för att betala hemsändning av dagligvaror.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-22
- Ansökningarna från kommunerna
- Regler om stöd till kommersiell service (SFS 2000:284)

Beslut skickas till

Vetlanda kommun

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Ante Jankovic
Sektionschef attraktivitet och livsmiljö

Region Jönköpings län

Ansökan

Hemsändningsbidrag för kommersiell service

Ansökan med bilagor skickas till:

Region Jönköpings län
Regional utveckling
Box 1024
551 11 Jönköping

Kommun VETLANDA	Organisationsnummer 212000-0571
Postadress STORGATAN 53	Postnummer och ort 57432 VETLANDA
Kontaktperson MAGNUS BRUSEFALT	Telefonnummer (även riktnummer) 0383-97100
E-post kontaktperson MAGNUS.BRUSEFALT@VETLANDA.SE	
Kommunbeslut om kriterier för hemsändningsbidrag bifogas. JA ☐	Post eller bankgironummer 289-7551

Hemsändning under bidragsåret 2021

Hemsändning har utförts med	Antal försändelser/ inköpsturer	Kommunens bidrag per försändelse/tur	Total kostnad
Handlarens eget fordon (specificerade uppg. i bilaga 1)	6603	150	990450
Lantbrevbärare (specificerade uppg. i bilaga 2)			
Inköpsturer/Annat (t.ex. förening) (specificerade uppg. i bilaga 3)			
SUMMA:	6603	150	990450
Sökt bidrag Max 50 % av nettokostnaden			495225

Undertecknad försäkrar att de uppgifter som lämnas i ansökan inklusive bilagor är riktiga.
Detta beslut får enligt SFS 2000:284 § 41 inte överklagas.

23/2-22
Datum

Underskift av firmatecknare

MAGNUS BRUSEFALT
Namnförtydligande

Region Jönköpings län

Ansökan

Hemsändningsbidrag för kommersiell service

Bilaga 1

Förteckning över butik som har fått kommunalt hemsändningsbidrag.

Bidragsåret: 2021

Namn på butik	**Antal försändelser:**	**Total kostnad:**
PUTTES LANTHANDEL	2650	397 500
ICA NÄRA KORSBERGA	1223	183450
STENBERGA LIVS	1132	169800
COOP KONSUM EKENÄSSJÖN	415	62250
FRÖDINGS MATBUTIK	1183	177450
Summa:	6603	990450

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 33-55

Tid: 2022-03-16 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 50

Hemsändningsbidrag - Nässjö kommun

Diarienummer: RJL 2022/502

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

1. Bevilja Nässjö kommun 48 350 kr i hemsändningsbidrag för 2021.
2. Finansiering sker ur anslaget för 1:1-medel.

Sammanfattning

Ansökningar om hemsändningsbidrag har kommit in från Sävsjö, Nässjö, Eksjö och Vetlanda kommun. Ansökningarna avser kommunens kostnader för 2021 och bidraget kan utgå med högst 50 % av kostnaderna för hemsändningen. I år har färre kommuner än förra året sökt stödet och samtliga har också sökt lägre belopp.
Behovet har inte varit lika stort av hemsändning 2021 som det var under början av pandemin. Det innebär att det totala stödet Region Jönköpings län betalar ut för 2021 är ca. 708 000 kr, (föregående år ca. 825 000).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-24
- Ansökningar från kommunerna
- Regler om stöd till kommersiell service (SFS 2000:284)

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Bidrag för hemsändning av dagligvaror på landsbygden, Nässjö kommun

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet beviljar

1. Nässjö kommun 48 350 kr i hemsändningsbidrag för 2021.
2. Finansiering sker ur anslaget för 1:1-medel.

Sammanfattning

Ansökningar om hemsändningsbidrag har kommit in från Sävsjö, Nässjö, Eksjö och Vetlanda kommun. Ansökningarna avser kommunens kostnader för 2021 och bidraget kan utgå med högst 50 % av kostnaderna för hemsändningen. I år har färre kommuner än förra året sökt stödet och samtliga har också sökt lägre belopp. Behovet har inte varit lika stort av hemsändning 2021 som det var under början av pandemin. Det innebär att det totala stödet Region Jönköpings län betalar ut för 2021 är ca. 708 000 kr, (föregående år ca. 825 000).

Information i ärendet

Enligt förordningen om stöd till kommersiell service kan hemsändningsbidrag lämnas till kommuner, som helt eller delvis bekostar hemsändning av dagligvaror till hushåll. Det är ett kommunalt ansvar att se till att invånarna har tillgång till varuförsörjning, det vill säga mat och andra dagligvaror. För de människor på landsbygden som inte bedöms ha möjlighet att ta sig till butik och handla själva kan kommunerna söka hemsändningsbidrag för att betala hemsändning av dagligvaror.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-24
- Ansökningar från kommunerna
- Regler om stöd till kommersiell service (SFS 2000:284)

Beslut skickas till

Nässjö kommun

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Ante Jankovic
Sektionschef attraktivitet och livsmiljö

Region Jönköpings län

Ansökan

Hemsändningsbidrag för kommersiell service

Region Jönköpings län
2022 -02- 23
Dnr RJL 2022/502

Ansökan med bilagor lämnas till:

Region Jönköpings län
Regional utveckling
Box 1024
551 11 Jönköping

Kommun Nässjö kommun	Organisationsnummer 212000-0548
Postadress Kommunledningskontoret	Postnummer och ort 571 80 Nässjö
Kontaktperson Karolina Haag Sjöberg	Telefonnummer (även riktnummer) 0380-51 80 42
E-post kontaktperson karolina.haagsjoberg@nassjo.se	
Kommunbeslut om kriterier för hemsändningsbidrag bifogas. JA ☐ Har skickats in med tidigare ansökan	Post eller bankgironummer Bg. 5886-9868

Hemsändning under bidragsåret 2021

Hemsändning har utförts med	Antal försändelser/ inköpsturer	Kommunens bidrag per försändelse/tur	Total kostnad
Handlarens eget fordon (specificerade uppg. i bilaga 1)	967	100 kr	96 700 kr
Lantbrevbärare (specificerade uppg. i bilaga 2)	-		
Inköpsturer/Annat (specificerade uppg. i bilaga 3)	-		
SUMMA:	967		96 700 kr
Sökt bidrag **Max 50 % av nettokostnaden**			48 350 kr

Undertecknad försäkrar att de uppgifter som lämnas i ansökan inklusive bilagor är riktiga.
Detta beslut får enligt SFS 2000:284 § 41 inte överklagas.

2022-02-21 ---------- Datum

---------- Underskift av firmatecknare

Malena Tovesson ---------- Namnförtydligande

Region Jönköpings län

Ansökan

Hemsändningsbidrag för kommersiell service

Bilaga 1

Förteckning över butik som har fått kommunalt hemsändningsbidrag.

Bidragsåret: 2021

Namn på butik	**Antal försändelser:**	**Total kostnad:**
ICA Nära Malmbäck	390	39 000 kr
Sandsjöfors Livs	116	11 600 kr
ICA Nära Rostedts	230	23 000 kr
Annebergs servicebutik	231	23 100 kr
Summa:	967	96 700 kr

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 33-55

Tid: 2022-03-16 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 41

Remiss - Regional utvecklingsstrategi Region Kalmar län

Diarienummer: RJL 2021/2701

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Godkänna föreliggande yttrande som svar till Region Kalmar län.

Sammanfattning

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerat förslag Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län 2030.

En välskriven strategi med stor och positiv framtidstro. Dokumentet har en tydlig struktur med väl underbyggda argument som ger inriktning mot strategins målbild 2030. Däremot saknas en tydlig modell för hur samverkan och samarbete kan ske mellan gränsande regioner, betydelsen av gemensam infrastruktur nämns men utvecklas inte.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-03-04
- Förslag till yttrande, Regional utvecklingsstrategi Kalmar län

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Regional utvecklingsstrategi Kalmar län

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- Godkänner föreliggande yttrande som svar till Region Kalmar län

Sammanfattning

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerat förslag Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län 2030

En välskriven strategi med stor och positiv framtidstro. Dokumentet har en tydlig struktur med väl underbyggda argument som ger inriktning mot strategins målbild 2030. Däremot saknas en tydlig modell för hur samverkan och samarbete kan ske mellan gränsande regioner, betydelsen av gemensam infrastruktur nämns men utvecklas inte.

Information i ärendet

”Tillsammans skapar vi klimat att växa i”, så beskriver Kalmar län sin uppdaterade regionala utvecklingsstrategi. Strategin är resultatet av en omfattande dialog med kommuner, regioner, myndigheter, företrädare för näringsliv, utbildningsaktörer och föreningsliv samt representanter för grannlänen

Beslutsunderlag

- Missiv/Tjänsteskrivelse daterad 2022-03-04
- Yttrande Regional utvecklingsstrategi Kalmar län daterat 2022-02-10

Beslut skickas till

Region Kalmar Län

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Karl-Gustav Bartoll
Projektledare

Region Kalmar län

Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerade Klimat att växa i. Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län 2030

Sammanfattning

En välskriven strategi med stor och positiv framtidstro. En tydlig struktur med väl underbyggda argument som ger inriktning mot strategins målbild 2030. Världen flyttar närmare Kalmar län där den största tillgången är länets unga, ett hållbart samhälle och en stark konkurrenskraft.
En tydlig modell för hur samverkan kan ske mellan gränsande regioner saknas, betydelsen av gemensam infrastruktur nämns men utvecklas inte. För att skapa attraktiva näringslivsförutsättningar är betydelsen av transporter och större arbetsmarknadsregioner gemensamma utmaningar för regionerna i Småland.

Synpunkter på förslaget

Den uppdaterade Regionala utvecklingsstrategin för Kalmar län är i mångt och mycket en väldigt positiv läsning. Strategin andas framtidstro, optimism och självförtroende. Strategin är välskriven, har en tydlig röd tråd som beskriver visionen för Kalmar län mot 2030. Strategin har stort läsvärde för alla som vill bidra till en positiv länsutveckling.
Mycket av de regionala utmaningarna har vi gemensamt i både Kalmar län såväl som i Jönköpings län. På flera ställen i strategin lyfts behovet av samverkan med aktör i närliggande regioner för att nå de långsiktiga målen främst vad gäller arbetsmarknad och infrastruktur.

Kalmar läns målbild
Målbilden är beskriven utifrån var länet befinner sig år 2030. Världen har flyttat närmare Kalmar, länets unga utgör den största tillgången och Kalmar län är ett hållbart samhälle med en unik konkurrenskraft och ett föredöme för andra regioner. Strategin avser vara en vägvisare som anger den långsiktiga inriktningen och det påpekas att detta är hela länets strategi.

Regionledningskontoret
Box 1024
551 11 Jönköping

Telefon: 010-241 00 00
E-post: regionen@rjl.se
Hemsida: www.rjl.se

Organisationsuppgifter
Bankgiro: 5216-2849
Orgnr: 232100-0057

Dokumentets utformning i text och bild gör att man lockas att läsa vidare. Frågan man ställer sig är: Hur ska man lyckas ta sig an alla utmaningar på den relativt korta tid som återstår till 2030?

Den gemensamma färdriktningen
Under denna rubrik utvecklas synen på hur strategin är uppbyggd och grunder för att komma till de fyra prioriterade utvecklingsområdena. Stort utrymma ägnas åt hållbar regional utveckling. Det är allas ansvar, ingen får stå utanför. Välmående, friska, kreativa och företagsamma invånare är förutsättningen för att lyckas med strategin. Kompetensförsörjning, digital omställning och internationalisering är områden som lyfts fram i inriktningen. Det finns även en beskrivning av barnkonventionen, men det finns dock inget nämnt om mänskliga rättigheter eller demokratiutveckling. Detta bör tillföras.

Kalmar läns styrkor bygger på att utveckla det man redan har, förädla styrkorna för att öka konkurrenskraften nationellt och internationellt. 2030 skall Kalmar län vara ett fossilfritt län, det är en utmanande målsättning för en strategi som har satt målbilden till 2030.

Fyra prioriterade utvecklingsområden.

- Delaktighet, hälsa och välbefinnande
- God miljö för barn och unga
- Hållbar samhällsutveckling
- Stärkt konkurrenskraft

Utvecklingsområdena är väl beskriva. Huvudlinjen genom samtliga är beskrivningen av friska invånare som lever hälsosamt, som ser behovet av kompetensutveckling och innovation. Alla har en plats i visionen, ett inkluderande samhälle där människor väljer att flytta till Kalmar län.

Inom de prioriterade utvecklingsområdena påpekas behovet av samarbete över gränser. Större arbetskraftsregioner och infrastrukturutveckling lyfts särskilt fram som viktiga för Kalmar län. Trots det saknas det en tydlighet i hur man vill skapa det samarbete som behövs över länsgränser. Behovet av förbättrade infrastrukturkorridorer i öst – västlig riktning är en fråga som är väsentlig för utvecklingen i hela Småland. Utifrån ett näringslivsperspektiv har den avgörande betydelse för ökad konkurrenskraft nationellt och internationellt.

Strategidokumentet innehåller väldigt få ”ska” och ”måsten” vilket gör beskrivningen av visionen än mer tillgänglig och enkel att knyta an till.

Målformuleringar
Varje utvecklingsområde avslutas med att uttrycka mål, vägen dit, indikator samt koppling till handlingsplaner och andra strategier. Detta är gjort på ett föredömligt enkelt sätt. Två till tre mål per utvecklingsstrategi med tydliga indikatorer till

respektive mål. Detta gör det tydligt och enkelt att följa upp utvecklingen mot visionsmålet.

Allmänt
Att skapa samsyn i Småland runt regionala utvecklingsfrågor blir allt mer väsentlig i ett konkurrensutsatt regionperspektiv. Behovet av långsiktig samverkan med aktörer i och utanför länet är påtalat i Kalmar läns strategi. Samarbete, gemensamma projekt och en ständigt pågående dialog är nödvändig för att nå regionerna visioner. Därför är det ett önskemål att perspektivet i visionen breddas och att regionsamarbetet lyfts fram tydligare.

Kopplingen mellan Kalmar läns strategi och den nationella strategin från 2021 är inte uppenbar, utvecklingsområdena skiljer sig åt. Men även om rubrikerna är olika så innehåller helheten ändå perspektiv som går att hitta i såväl andra regioners strategier som i den nationella. I uppföljningen blir det därför viktigt att göra tydliga kopplingar.

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Per Eriksson
ordförande nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Region Kalmar län

Klimat att växa i

Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län 2030

GRAFISK PRODUKTION: Regionstab Kommunikation
© Region Kalmar län

Innehåll

Förord 4

Vår målbild 5

Klimat att växa i – vår målbild 6

Den gemensamma färdriktningen 9

Uppföljning 12
Hållbar regional utveckling 12
Tre övergripande perspektiv påverkar länets utveckling 13

Våra styrkor 17

Prioriterade utvecklingsområden 23

Delaktighet, hälsa och välbefinnande 24
God miljö för barn och unga 28
Hållbar samhällsplanering 31
Stärkt konkurrenskraft 34

Mål i sammanfattning 37

Tillsammans skapar vi klimat att växa i

Kalmar läns regionala utvecklingsstrategi är resultatet av en omfattande dialog med kommuner, regioner, myndigheter, företrädare för näringsliv, utbildningsaktörer och föreningsliv samt representanter för grannlänen.

Strategin togs fram i samband med att Kalmar län bildade region 2019 och det regionala utvecklingsarbetet blev en del av Region Kalmar län. Förändringen har skapat nya och bättre förutsättningar att hantera de utmaningar och möjligheter som vi står inför. Under 2021 och 2022 genomfördes en aktualisering av strategin bland annat mot bakgrund av coronapandemin och dess konsekvenser.

Vi ska skapa en region där människor växer och där företag och organisationer etablerar sig och utvecklas. Tillsammans har vi pekat ut fyra prioriterade utvecklingsområden som vi behöver arbeta med för att skapa klimat att växa i:

- **Delaktighet, hälsa och välbefinnande**
- **God miljö för barn och unga**
- **Hållbar samhällsplanering**
- **Stärkt konkurrenskraft**

Den regionala utvecklingsstrategin är en övergripande strategi. Till strategin finns fördjupade strategier och planer som tydliggör vilka åtgärder som ska genomföras för att nå målen.

Genomförandet är ett ansvar som vilar på många olika aktörer. Tillsammans skapar vi handlingskraft och bidrar gemensamt till att nå vår målbild – Klimat att växa i ■

Vår målbild

Klimat att växa i – vår målbild

År 2030 är Kalmar län en hållbar region där människor växer och där företag, föreningar och organisationer etablerar sig och utvecklas. Nära samverkan mellan länets alla aktörer har gett länet en unik konkurrenskraft och en stark koppling mellan stad och land.

År 2030 har regionen uppnått målbilden. Länet tar vara på sina styrkor, arbetar med sina begränsningar och svarar på utmaningar och omvärldens förändringar med hållbara lösningar. Länets aktörer har med kraft tagit vara på nya förutsättningar i takt med utveckling och tar ansvar för hela länet, från stad till landsbygd. Det finns ett väl utvecklat mellanregionalt samarbete som ger ökad kraft i utvecklingsarbetet.

I fokus står människorna som lever, bor och verkar i vår region. Det är människor som ser möjligheter, förändrar och skapar innovationer. År 2030 har alla människor i Kalmar län möjlighet att utvecklas, var och en efter sina önskningar, oavsett bakgrund och oavsett förutsättningar. Länet erbjuder ett tryggt liv i en god miljö och en välfärd som ger förutsättningar för hälsa och välbefinnande. Här finns en mångfald av kulturverksamheter som alla har möjlighet att uppleva och delta i.

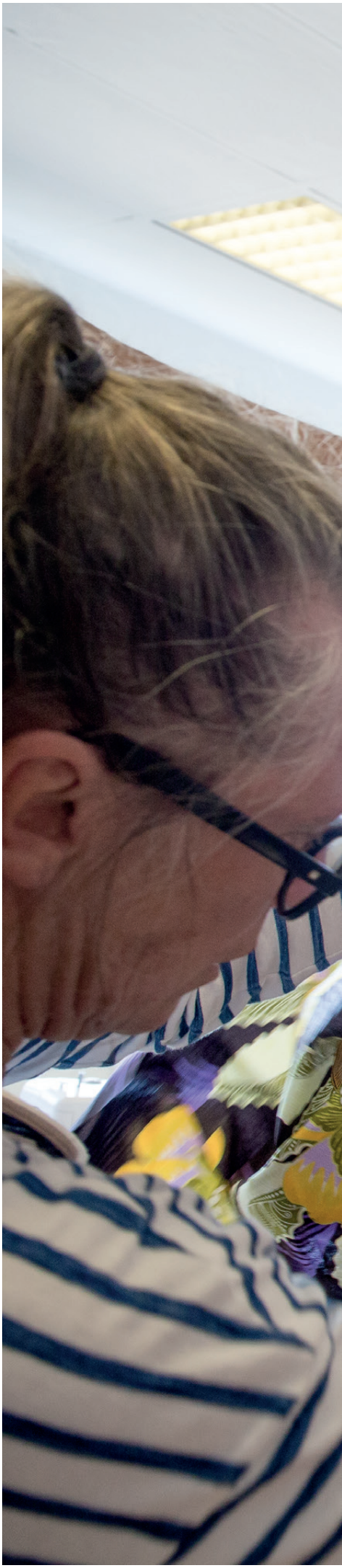

Att fortsätta lära genom hela livet är en självklarhet, liksom att gemensamt bygga vidare på ett klimat som är öppet och inkluderande. Genom satsningar på infrastruktur har regionen blivit mer tillgänglig och Sverige och världen har flyttats ännu närmare.

Länets unga är framtiden och vår största tillgång. Barn och ungas kreativitet och idéer kring länets utveckling ska tas till vara. Barn och unga har en stark röst i samhället och känner att de blir lyssnade på. I gengäld ser ungdomar länet som en bra plats att leva vidare på eller att så småningom återvända till.

Linnéuniversitetet lockar ungdomar till vidareutbildning, forskning och internationella nätverk. När utbildningen är slutförd eller avhandlingen skriven, erbjuder Kalmar läns arbetsmarknad nya möjligheter att utvecklas.

Kalmar län år 2030 är ett hållbart samhälle som vi med stolthet vill lämna över till våra barn. Det innebär att vi tar ansvar för en hållbar utveckling lokalt, regionalt, nationellt och i förlängningen globalt. En miljö i balans där jord, skog och sol bidrar med råvaror och förnybar energi är en förutsättning liksom en frisk Östersjö. Omställningen till ett fossilbränslefritt samhälle har gett regionen kraft och självförtroende. Länets gröna näringar har stark internationell konkurrenskraft och samhällets beslut präglas av miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet.

Traditionella näringar växer vidare genom ständig förbättring samtidigt som nya företag och branscher gror i ett närande klimat där kultur och kreativitet bidrar till nya idéer som skapar tillväxt. Både offentlig sektor och näringslivet lockar ny, välutbildad kompetens till länet. Samarbetet mellan näringsliv, offentlig sektor, civilsamhället, forskning och utbildning skapar nya innovationer och ger regionen en unik konkurrenskraft. Vår starka och nära samverkan är vår gemensamma framgångsfaktor och har blivit en förebild för andra regioner och en tillgång i samverkan utanför länet.

Välkommen till Kalmar län år 2030!

Den gemensamma färdriktningen

Den gemensamma färdriktningen

Den regionala utvecklingsstrategin som du håller i din hand är hela länets strategi. Det är en vägvisare som pekar ut i vilken riktning vi vill att länet ska utvecklas. Genom att arbeta för en gemensam målbild skapar vi tillsammans förutsättningar för att Kalmar län ska uppnå ett klimat att växa i.

Kalmar läns regionala utvecklingsstrategi är en övergripande strategi för länets utveckling. Strategin anger en långsiktig riktning för utvecklingsarbetet i Kalmar län. Målet för det regionala utvecklingsarbetet är att skapa hållbar utveckling. Syftet med strategin är därmed att skapa livskvalitet för invånarna och en hållbar samhällsutveckling, inom ramen för ekologins gränser och med en stark ekonomi som medel. Hur arbetet ska genomföras beskrivs vidare i fördjupade handlingsplaner och program. Dessa genomförs genom aktiv och långsiktig samverkan och samhandling mellan olika aktörer i och utanför länet, på lokal, regional, mellanregional, nationell och internationell nivå.

Regionala utvecklingsstrategin är den regionala länken mellan strategier på nationell och internationell nivå och den planering som omsätts i handling genom kommunala översikts- och utvecklingsplaner.

Region Kalmar län har som regionalt utvecklingsansvarig aktör uppdraget att ta fram en regional utvecklingsstrategi enligt förordningen om regionalt tillväxtarbete (2017:583). Uppdraget innebär att utarbeta en regional utvecklingsstrategi och samordna genomförandet, att löpande följa utvecklingen i länet i förhållande till regionala och nationella mål, samt att följa upp, låta utvärdera och till regeringen årligen redovisa resultaten av det regionala utvecklingsarbetet.

Myndigheter ska inom sina verksamhetsområden verka för att målet för den regionala utvecklingspolitiken uppnås. Länsstyrelsen har rollen att bevaka statens intressen regionalt och bidra till regional utveckling. Kommunerna ansvarar för förvaltningen av kommunala resurser och för utvecklingen lokalt.

Nedanstående bild visar hur den regionala utvecklingsstrategin förhåller sig till lokal, nationell, europeisk och global nivå:

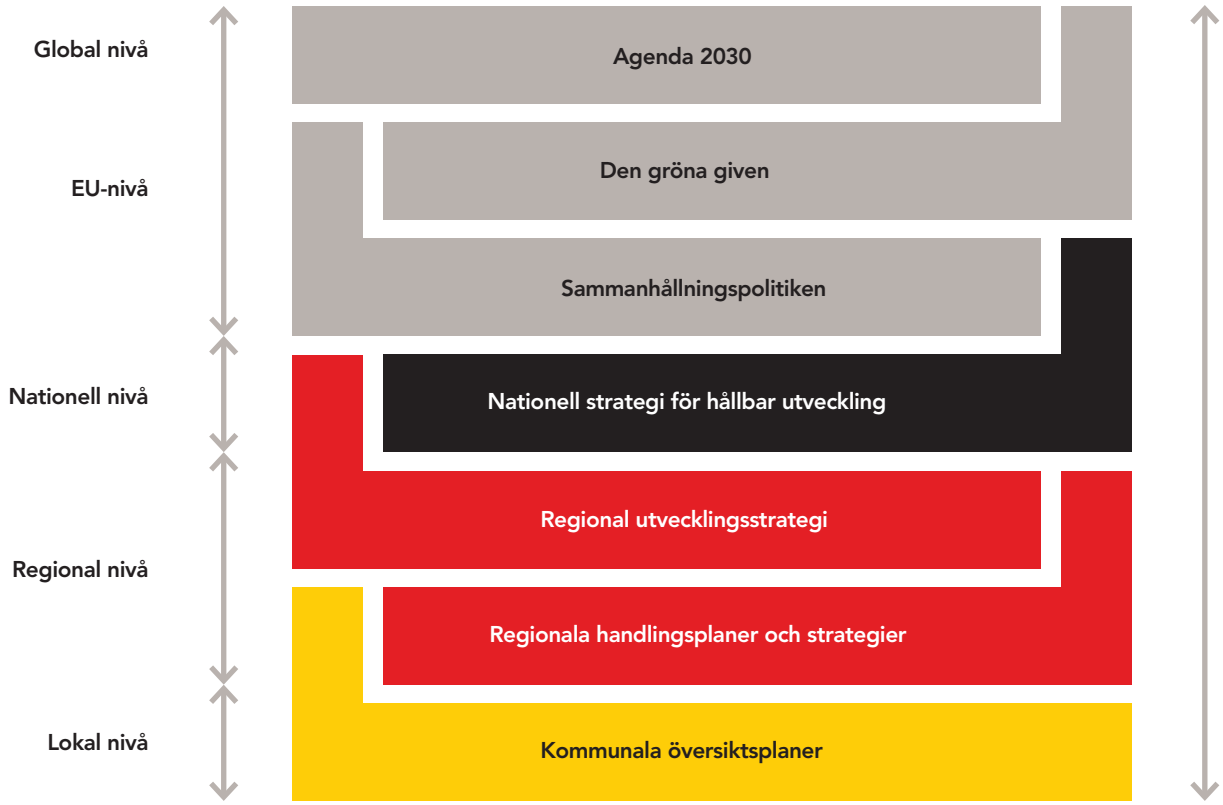

Regionala utvecklingsstrategin har arbetats fram i nära dialog med kommuner, Region Kalmar län, myndigheter, företrädare för näringsliv, utbildningsanordnare, akademi och föreningsliv samt representanter för grannlänen. Innehållet tar också sin utgångspunkt i analyser av länets nuläge inom en rad olika samhällsområden. Nulägesanalysen och dialogerna ligger till grund för en gemensam målbild, fyra prioriterade utvecklingsområden samt ett antal målformuleringar och strategier för att uppnå målbilden. Utifrån våra olika uppdrag har vi alla olika roller och ansvar i arbetet med att genomföra strategin. Den är ett prioriteringsunderlag som definierar de utmaningar och möjligheter kopplade till regional utveckling som bedöms ha störst betydelse för länet fram till 2030. Strategin avgränsas därmed till områden av strategisk betydelse och till områden som kräver samhandling mellan olika aktörer och över gränser. Det innebär att den inte omfattar allt regionalt utvecklingsarbete.

Regionala utvecklingsstrategin är övergripande. Hur arbetet ska genomföras beskrivs vidare i fördjupade handlingsprogram.

Den regionala utvecklingsstrategin omfattar en mängd olika intressenter som i olika grad påverkar och påverkas av den, exempelvis länets tolv kommuner, Region Kalmar län, länets invånare, utbildningsakdentörer, forskare och studenter, näringsliv, civilsamhällesorganisationer, turister och besökare för att nämna några. Den regionala utvecklingsstrategi är länets gemensamma strategi och vi har ett gemensamt ansvar att bidra och skapa förutsättningar till att uppfylla målbilden - klimat att växa i.

Uppföljning

Den regionala utvecklingsstrategin följs upp genom ett antal utvalda indikatorer och kommuniceras på ett årligt regionalt forum. Statistik kopplat till indikatorerna finns publicerad och uppdateras kontinuerligt på Region Kalmar läns hemsida, Fakta om Kalmar län. Statistiken visas för riksnivå, länet som helhet och för varje enskild kommun. Indikatorerna ger en bild av utvecklingen i länet och inom de fyra utvecklingsområdena: 1. Delaktighet, hälsa och välbefinnande 2. God miljö för barn och unga 3. Hållbar samhällsplanering 4. Stärkt konkurrenskraft. Uppföljningen är ett kunskapsunderlag som ligger till grund för styrningen av det regionala utvecklingsarbetet och syftar till att binda samman de olika planeringsprocesser som sker på nationell, regional och lokal nivå. I samband med aktualiseringen 2021-2022 gjordes en översyn av målformuleringaroch indikatorer för de fyra utvecklingsområdena samt vilka Agenda 2030-mål som kopplar starkast till respektive utvecklingsområde.

Hållbar regional utveckling

I september 2015 antog världens stats- och regeringschefer Agenda 2030, som innehåller 17 globala hållbarhetsmål som fram till år 2030 ska leda till en hållbar och rättvis framtid. Dessa mål innebär bland annat att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för vår planet och dess naturresurser. Agenda 2030 utgör ramen för den regionala utvecklingsstrategin och i strategin har Agenda 2030-mål kopplats till vart och ett av strategins prioriterade utvecklingsområden. De globala målen är integrerade och odelbara. De täcker in sociala, miljömässiga och ekonomiska hållbarhetsdimensioner och ska genomföras på regional och lokal nivå. En del av detta arbete handlar också om att öka invånarnas kunskap om hållbar utveckling. Globala målen har sedan de introducerades 2015 blivit en gemensam plattform och målbild för en hållbar utveckling till 2030 bland annat. genom att genomsyra den Regionala utvecklingsstrategin. Hållbarhetsfrågorna är mer angelägna än någonsin och kräver mod, innovation och samhandling av alla länets aktörer för att vi ska lyckas. Ingen ska stå utanför.

Social hållbarhet

Den sociala hållbarhetsdimensionen utgår från alla människors lika värde och handlar om frågor som rör mänsklig utveckling, delaktighet och lika möjligheter för alla, oavsett kön, ålder eller andra förutsättningar. Det regionala tillväxtarbetet ska vara jämställt och jämlikt, vilket innebär att alla ska ha samma förutsättningar att nå makt, inflytande och tillgång till tillväxtresurser. Arbetsliv, fritid, utbildning, hälsa, inkomster, kreativitet och delaktighet är exempel på frågor som ingår i området. Att delta i arbetslivet ger inkomster, större möjlighet att påverka sin livssituation samt en viktig identitet för länsinvånarna. En ekonomisk tillväxt som leder till utslagning och utanförskap är inte hållbar. Välmående, friska, kreativa och företagsamma invånare är en förutsättning för all form av utveckling. Därför ska vi arbeta med att stärka samtliga aspekter av folkhälsan i vårt län. Genom stärkt delaktighet inom alla grupper av befolkningen skapas en grund för att behålla invånare i länet men också attrahera nya. När den regionala utvecklingsstrategin formulerats har konsekvenserna analyserats för olika grupper i samhället.

Miljömässig hållbarhet

För att lösa dagens miljöproblem och förebygga morgondagens måste vi börja med att hushålla med naturens begränsade resurser och arbeta för en hållbar produktion och konsumtion. Hållbar tillväxt på miljöområdet handlar bland annat om hur vi nyttjar och återvinner våra naturresurser, använder miljö- och hälsoskadliga ämnen och om länets bebyggelse och transportsystem. Det handlar också om hur vi värnar biologisk mångfald och skyddar ekosystem för att ge förutsättningar för en god livsmiljö för alla levande varelser och för att dessa ska kunna leverera de ekosystemtjänster som krävs för att upprätthålla eller förbättra människans välmående.

FN:s klimatpanel IPCC har i flera rapporter slagit fast att klimatet har förändrats till följd av människans påverkan. Rapporten från augusti 2021 visar på alarmerande uppgifter där vi i princip inte längre kan uppnå 1,5 graders-målet till år 2050. Mycket görs redan, men åtgärderna är inte tillräckligt långtgående och kraftfulla. Det finns en stor oro att vi når så kallade "tipping-points" där naturens egna krafter träder in och eskalerar planetens naturliga processer. Det kan liknas vid en tröskel som, när den överskrids, kan leda till stora och ofta irreversibla förändringar i systemets tillstånd. Den temperaturökning som hittills ägt rum leder till en rad förändringar runt om på jorden. Isar och glaciärer smälter, snötäcket minskar, vädret blir mer extremt, nederbördsförhållanden förändras, permafrostens tjocklek minskar, havsytan stiger och havsvattnet försuras. Sammantaget får detta mycket stora konsekvenser för jorden, dess ekosystem, människor och samhällen. För att motverka fortsatta temperaturökningar måste de klimatpåverkande utsläppen minska. Samtidigt måste vi anpassa vårt samhälle till ett framtida klimat med högre temperaturer, förändrade nederbördsmängder, förhöjda vattennivåer och mer frekventa extrema vädersituationer. Ett förändrat klimat är starkt kopplat till såväl ekonomi som hälsa och sociala aspekter.

Ekonomisk hållbarhet

Ekonomisk utveckling är vårt medel för att uppnå en fortsatt god utveckling av samhället. För att bli ekonomiskt starkare är hållbar produktivitetsutveckling inom näringslivet och offentlig sektor samt förmågan att sälja nya varor och tjänster avgörande. En hållbar produktion och konsumtion där cirkulära affärsmodeller utvecklas gynnar ekonomin långsiktigt. Resurserna används i slutna kretslopp i stället för att nya råvaror utvinns och produkter tillverkas. Med affärsmodeller baserade på cirkulär ekonomi kan vi bygga en hållbar framtid, skapa nya affärer och även göra avsevärda kostnadsbesparingar.

Digitalisering som verktyg kan användas för ett effektivt resursutnyttjande. Att värdet av det som produceras ökar är viktigt, bland annat för att möjliggöra högre inkomster för länets befolkning, men också för att skapa resurser till hälso- och sjukvård, barnomsorg, utbildning och pensioner. Den ekonomiska utvecklingen får dock inte ske på bekostnad av miljön, människors välfärd eller den sociala sammanhållningen.

Barnkonventionen

Den 1 januari 2020 blev Barnkonventionen lag i Sverige och den kopplar till flera artiklar inom de globala målen. I arbetet med aktualiseringen av regionala utvecklingsstrategin 2021-2022 har strategin och målformuleringar setts över och skärpts med hänsyn taget till barnperspektivet. Våra strategier och målformuleringar ska utgå ifrån alla barns samma rättigheter och lika värde, att vi alltid utgår ifrån barnets bästa, alla barns rätt till liv och utveckling samt alla barns rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Tre övergripande perspektiv påverkar länets utveckling

Förutom de tre hållbarhetsdimensionerna finns tre andra perspektiv som påverkar länets utveckling. Dessa är kompetensförsörjningen av länets arbetsmarknad, hur den digitala omställningen kan användas som en utvecklingsresurs samt vikten av internationellt samarbete för vidare utveckling.

Kompetensförsörjning

Den framtida arbetskrafts- och kompetensförsörjningen är en nyckelfråga för länets långsiktiga utveckling. Det handlar dels om hur vi hanterar utmaningen med stora pensionsavgångar och en åldrande befolkning, dels hur vi ökar kunskapsinnehållet och därigenom konkurrenskraften inom näringslivet. Detta förutsätter att hela utbildningskedjan fungerar, från det att fler elever avslutar gymnasieskolan med godkända betyg till att förutsättningarna för det livslånga lärandet förbättras i hela länet och hos alla grupper i samhället. Höjd utbildningsnivå och kompetens är inte enbart en fråga om universitets- eller högskoleutbildning, utan även privata aktörer och aktörer inom ideell sektor som exempelvis studieförbund, folkhögskolor och anordnare av YH-utbildningar har viktiga roller i arbetet med kompetensförsörjning.

Arbetet syftar till att säkra matchningen mellan arbetsmarknadens kompetensbehov och utbildningssystemen. Det innebär dels att rätt utbildningar behöver erbjudas eller göras tillgängliga i länet, men också att utbildningar inom de bristyrken som identifierats i länet behöver göras mer attraktiva. En viktig del i arbetet är att skapa miljöer för möten mellan näringslivet, utbildningsanordnare och offentlig sektor.

Digital omställning

Den digitala omställningen är en stark samhällsförändrande kraft som på mindre än trettio år förändrat människans förutsättningar och beteenden radikalt.

Corona-pandemin blev dessutom katalysator för en snabb övergång till digital användning med stora förändringar i arbetsliv, vardagsliv och konsumtionsmönster.

Vi talar inte längre om att digitalisera befintliga företeelser – den digitala omställningen påverkar alla områden i samhället. Vi ska dra nytta av den digitala omställningen för att vitalisera och stärka Kalmar län. IT-sektorn är i sig en av de snabbast växande näringarna men är inte den enda effekten av teknikutvecklingen. Traditionella affärsmodeller utmanas samtidigt som omställningen ger stora möjligheter till effektivisering och utveckling av nya tjänster, produkter och affärsmodeller. Också offentliga aktörer behöver utveckla sina verksamheter och omvärdera sina roller.

Alla i länet ska ha möjlighet att använda digitala samhällstjänster för att skapa nya värden och motverka digitalt utanförskap. Detta förutsätter en stark digital infrastruktur och kompetenshöjande aktiviteter. Genom e-tjänster och effektivare processer kan dialogen mellan medborgare och offentlig sektor stärkas. Genom ökad insyn och större delaktighet kan tilliten till demokratin öka.

Internationalisering

Internationellt arbete, inom EU och i ett större globalt perspektiv, är en förutsättning för att vi ska kunna möta de samhällsutmaningar som Kalmar län står inför. Det kan handla om ökad global konkurrens, den demografiska utvecklingen eller klimat-, miljö- och energifrågor. Förändringar i politiska och ekonomiska maktbalanser får en direkt påverkan på det regionala utvecklingsarbetet. I en allt mer globaliserad värld blir omvärldskunskap och omvärldsbevakning allt viktigare och flertalet av de regionala utvecklingsfrågorna behöver drivas på en internationell arena, med internationellt engagemang och i internationella samarbeten. Här ger Kalmar läns strategiska läge i Östersjöregionen stora möjligheter. Vi var tidigt ute med att knyta kontakter i regionen och dessa utgör en stark plattform för fortsatt samverkan och gemensamma insatser i Östersjöregionen. Genom förbättrade kommunikationer över Östersjön ökar våra möjligheter att dra nytta av vårt geografiska läge.

Globaliseringen har gjort att vi fått tillgång till ett ökat utbud av varor och tjänster. Människor har kommit närmare varandra och därmed har också utbytet och överföringen av innovativa idéer och tankar ökat. Länets näringsliv får tillgång till nya marknader, samtidigt som de möter ökad konkurrens från företag i andra länder.

Prioriterade områden och perspektiv i Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län

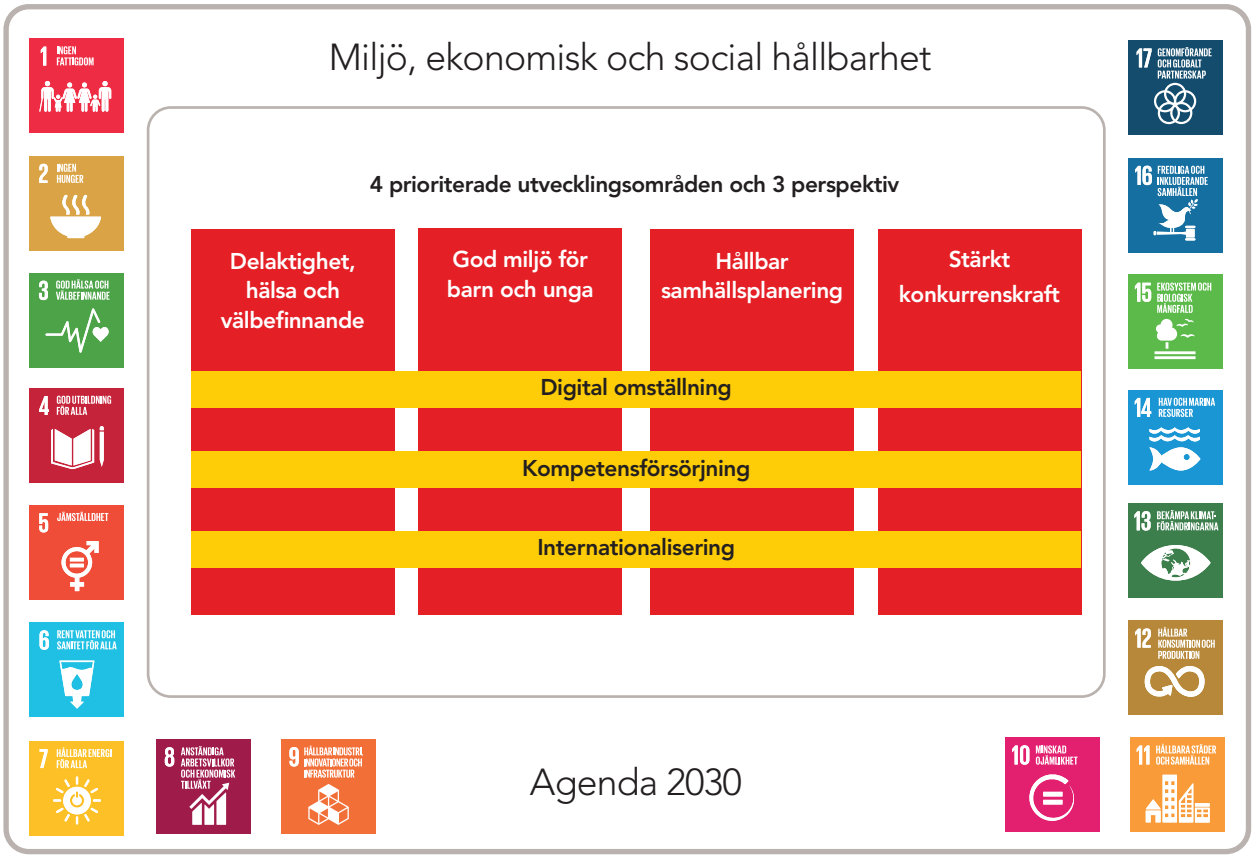

Våra styrkor

Våra styrkor

Kalmar läns tillgångar och styrkor utgör en stark plattform för utveckling och profilering av regionen. Genom att dra nytta av och bygga vidare på dessa kan vi stärka vår konkurrenskraft såväl nationellt som internationellt.

Starka kompetensområden

Kalmar län har flera internationellt konkurrenskraftiga kompetensområden inom bland annat livsmedel, skog och trä, besöksnäring samt ytterligare delar av tillverkningsindustrin. De flesta av länets större företag finns inom industrin, och de stora företagen är oerhört viktiga för länets arbetsmarknad och förädlingsvärden. Utvecklingen inom länets livsmedelssektor är unik i Sverige. Länet står för drygt två procent av Sveriges befolkning men svarar för en fjärdedel av produktionen av kyckling och mer än en tiondel av produktionen av mjölk, ägg och nötkött. Inom profilområdet skog och trä utvecklas en innovationsarena för smart boende, Smart Housing Småland.

Ett kompetensområde som är under utveckling är e-hälsoområdet där innovationsmiljön eHealth Arena har etablerats. Inom hälsoområdet är ambitionsnivån hög och målet är att även fortsättningsvis erbjuda Sveriges bästa kvalitet, säkerhet och tillgänglighet, genom att bland annat nyttja nya digitala lösningar. eHälsomyndighetens etablering i Kalmar stärker e-hälsoområdet både regionalt och nationellt.

Stor kunskap inom klimat- och energifrågor

Kalmar län har som mål att bli fossilbränslefritt 2030 och vi har goda möjligheter att uppnå detta. Två tredjedelar av energianvändningen i Kalmar län är fossilbränslefri. Vi har gott om skog i länet och utmärkta förutsättningar för vindkraft, solenergi och biogas. När det gäller klimat- och energiområdet har länet hög kompetens inom såväl offentlig verksamhet som näringsliv och akademi. I Oskarshamn finns SKB:s mellanlager för det använda kärnbränslet. Knutet till lagret finns Äspölaboratoriet som lockar forskare, specialister och beslutsfattare från hela världen med sin världsunika forskning. Det regionala samarbetet och utvecklingen inom biogasområdet uppmärksammas nationellt.

En attraktiv och internationell kunskapsmiljö vid Linnéuniversitetet

Linnéuniversitetet är ett modernt internationellt universitet som erbjuder 200 utbildningsprogram, 1 500 fristående kurser och uppdragsutbildning.

Forskningen vid Linnéuniversitetet håller hög kvalitet och spänner över en rad olika discipliner. Särskilt framstående forskning bedrivs inom universitetets spetsforskningsmiljöer; Linnaeus University Centres. Där studeras allt från exempelvis ekologi och evolution till diskriminering och integration, biovetenskap och big data. Det finns ett väl utvecklat samarbete mellan universitetet, det offentliga och näringslivet i länet. Universitetet har stor betydelse för regionens utveckling genom sin höga kompetens inom för regionen viktiga områden som skog och trä, marinbiologi och e-hälsa.

En levande landsbygd med höga natur-, kulturarvs- och kulturmiljövärden

De gröna näringarna som jord- och skogsbruk, är starka i Kalmar län. Omkring en fjärdedel av de mest värdefulla odlingslandskapen i Sverige finns i länet, liksom den största arealen naturbetesmark och stora skogstillgångar. Dessa gröna basnäringar är också i hög grad grunden till att länet har stora områden med höga natur- och kulturmiljövärden och en levande landsbygd, vilket i sin tur lägger grunden för länets besöksnäring och attraktiva boendemiljöer. Att skapa förutsättningar för en fortsatt god utveckling av landsbygden, bland annat genom väl fungerande centralorter som erbjuder tillgång till god samhällsservice, digital uppkoppling samt stärkta kommunikationer mellan stad och land är därför viktiga faktorer för hela länets utveckling.

Södra Ölands odlingslandskap med radbyar, åkrar, sjömarker och Stora alvaret finns sedan år 2000 med på UNESCO:s världsarvslista. Landskapet är utvalt som ett unikt exempel på mänsklig bosättning där de olika landskapstyperna på en enskild ö tas tillvara på ett optimalt sätt. Med ca 900 000 besökare per år är Södra Ölands odlingslandskap ett av de populäraste kulturhistoriska besöksmålen i landet.

Kalmar län har många internationellt konkurrenskraftiga profilområden inom bland annat energi-, vatten- och miljöteknik, besöksnäring, gröna näringar samt delar av tillverkningsindustrin.

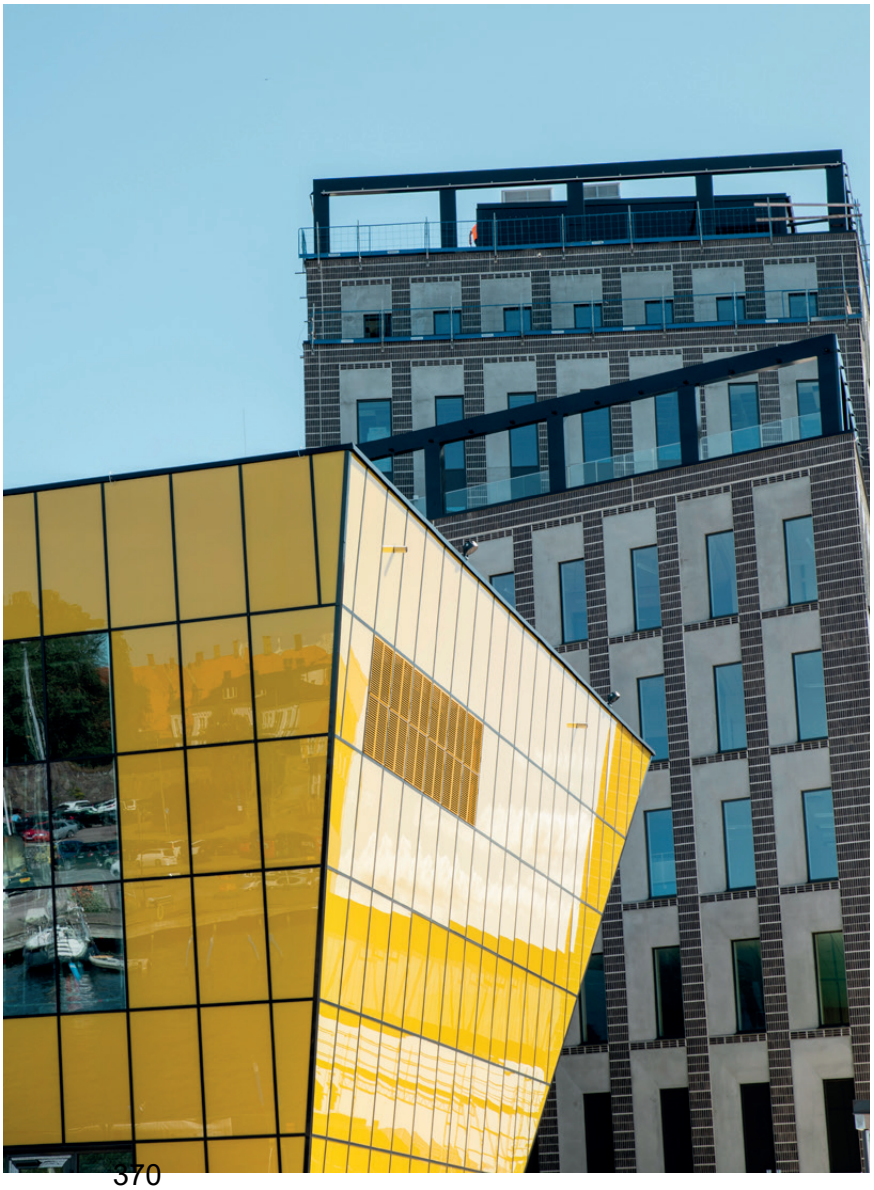

Andra unika natur- och kulturmiljöer i länet är en till stora delar oexploaterad skärgård, insjöar, det småländska höglandets byar och flera städer med medeltida kulturlager under mark och flerhundraåriga bebyggelsemiljöer ovan mark. Den sammanlagda kuststräckan är landets längsta och knappast någon annan del av Sverige har en kust med så varierad karaktär under och över ytan. Länets naturresurser förser oss med ekosystemtjänster som frisk luft, rent vatten och mat på bordet och representerar en stor biologisk mångfald. De bidrar till att öka länets attraktivitet och vår livskvalitet. Natur- och kulturarvet spelar dessutom en allt större roll för den ekonomiska utvecklingen och i konkurrensen om inflyttare och besökare samt mellan länder, städer och regioner.

Kultur och upplevelser

Byteatern Kalmar Länsteater, Kalmar konstmuseum, Kalmar läns museum och Kalmar läns musikstiftelse är starka regionala kulturinstitutioner som tillsammans med mindre organisationer som till exempel The Glass Factory, Virserums konsthall och det lokala kulturlivet som tillsammans med studieförbunden skapar ett rikt och vitalt konst- och kulturliv i hela länet, året om. Länets föreningar är starka inom olika områden och genom samverkan har de skapat ett imponerande utbud av kultur- och idrottsevenemang.

I Kalmar län finns många av den svenska besöksnäringens mest kända varumärken, bland annat Astrid Lindgrens Värld, Borgholms Slott, Kalmar Slott, Solliden, Glasriket och Visfestivalen i Västervik. Besöksnäringen har fem starka destinationer: Öland, Kalmar, Glasriket, Astrid Lindgrens Vimmerby och skärgårdsstaden Västervik. Förutom den långa kuststräckan finns också stora natur- och kulturvärden i inlandet bland annat i form av skog och fiskesjöar. Besöksnäringen har en stark tradition i länet och är i stora delar platsbunden med koppling till länets genuina natur- och kulturmiljöer. Det rika natur- och kulturutbudet är grunden för att länet sommartid är ett av Sveriges populäraste besöksområden med omkring tre miljoner kommersiella gästnätter per år.

Möjligheter till ett gott vardagsliv

Det stora och varierade utbudet av natur-, kultur-, fritids- och föreningsliv bidrar till regionens attraktivitet och har stor betydelse för att skapa välbefinnande för såväl invånare som för inflyttande och besökare.

Kalmar län präglas av en hög grad av trygghet och tillit mellan människor. Befolkningen upplever i hög grad att de har tillgång till stöd i vardagen. Länets skolor håller hög kvalitet. Kalmar län har därmed goda förutsättningar att erbjuda en bra uppväxt för barn och unga och ett gott vardagsliv.

Östersjön – vårt geografiska närområde

Med Sveriges längsta kuststräcka är det självklart att Östersjön betytt och betyder oerhört mycket för Kalmar läns utveckling, både som färdväg för handel och som naturresurs. Havet har en avgörande betydelse för regionens attraktivitet och för den viktiga besöksnäringen. Länet och kommunerna var tidiga med att knyta kontakter i Östersjöregionen. Det har bidragit till att vi i dag har starka relationer och utvecklade samarbeten, vilka ger oss betydande kunskap om villkor och förutsättningar i länderna kring Östersjön. Detta ger en stark plattform för fortsatt samverkan och gemensamma insatser.

Den sammanlagda kuststräckan är landets längsta och knappast någon annan del av Sverige har en kust med så varierad karaktär under och över ytan.

Smart specialisering

Sedan 2021 har Region Kalmar län en fastställd Strategi för smart specialisering. Strategin identifierar de områden inom vilka regionen har fördelar. Den identifierar både befintliga styrkor och potential för nya områden som uppstår när näringsliv och samhälle förändras. Utifrån länets styrkor inom näringsliv, forskning och utbildning har bioinnovation pekats ut som länets specialiseringsområde. Bioinnovation inkluderar trä och skog, livsmedel, vattenteknik, bioenergi samt natur/kulturturism. I strategin identifieras e-hälsa som ett utvecklingsområde, och industriell utveckling lyfts fram som område för kapacitetsutveckling kopplat till digital omvandling och hållbarhet. Strategin för smart specialisering ligger till grund för att utveckla innovationsmiljöer i samverkan med lärosäten, kommuner, näringsliv och andra aktörer.

Prioriterade utvecklingsområden

Fyra prioriterade utvecklingsområden har identifierats genom analyser av nuläget och dialog med intressenter i länet.

- Delaktighet, hälsa och välbefinnande
- God miljö för barn och unga
- Hållbar samhällsplanering
- Stärkt konkurrenskraft

Delaktighet, hälsa och välbefinnande

God fysisk och psykisk hälsa, välbefinnande, trygghet och möjlighet att påverka sin livssituation är förutsättningar för att vi ska kunna leva ett rikt och hälsosamt liv. Att ge alla invånare inflytande och likvärdiga levnadsförhållanden är en väsentlig del i att minska ojämlikheten och avskaffa fattigdom.

Alla länets invånare ska ha goda möjligheter till trygga miljöer, hälsa och livskvalitet, oavsett kön, ålder, förutsättningar eller bakgrund. För att utveckla välfärden i länet och skapa ett socialt hållbart samhälle krävs aktiv och långsiktig samverkan mellan olika aktörer i och utanför länet. Ökad samverkan kring social hållbarhet, välfärd och vård och omsorg mellan offentliga aktörer och civilsamhället är en viktig del av detta. Behovet av samverkan för hantering av utmaningar på både kort och lång sikt blev extra tydlig i samband med corona-pandemin.

Att arbetsmarknaden är inkluderande och att det finns möjligheter till sysselsättning för alla är avgörande för att skapa delaktighet och social sammanhållning, och för att säkra vår välfärd. Detta förutsätter att alla oavsett kön, ålder, bakgrund eller bostadsort har möjlighet att skaffa sig den kompetens som efterfrågas på alla utbildningsnivåer. Linnéuniversitetet och lärcentrum som tillgängliggör utbildning också på fler platser i länet är mycket viktiga i detta avseende. Tillgängligheten till utbildning och arbete kan förbättras ytterligare genom förbättrade pendlingsmöjligheter i regionen. Detta ökar också förutsättningarna för förbättrad matchning på arbetsmarknaden, för såväl boende i länet som för inflyttare och medflyttare.

Utgångsläge

Fram till år 2030 beräknas den demografiska försörjningskvoten öka i länet, det vill säga färre personer i arbete ska försörja fler och samhället behöver anpassas till en åldrande befolkning. Fler personer behöver arbeta, till exempel i grupper som idag har svårt att komma in på arbetsmarknaden, bland annat äldre, utrikesfödda, personer utan gymnasieutbildning eller personer med funktionsnedsättning. Friska, aktiva äldre invånare skapar möjlighet till ett längre arbetsliv, minskade sjukskrivningar och högre produktivitet. För att nå hit är hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete viktigt, liksom att arbetsplatser anpassas så att människor klarar av att vara yrkesverksamma längre. Även arbetet för en giftfri vardag är en del av grunden för god hälsa och välbefinnande. Den digitala omställningen och utvecklingen inom till exempel välfärdstjänster kommer att ha stor påverkan genom möjligheterna att exempelvis effekti-

visera arbetssätt inom vård och omsorg. Utbyggd digital infrastruktur är en förutsättning för detta, liksom åtgärder för att öka den digitala kunskapen och skapa digital tillgänglighet för alla. Eftersom goda levnadsvanor och god hälsa i unga år ger en större chans till ett hälsosamt liv även som vuxen, ska särskilda insatser för att stärka det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet, riktas mot barn och unga.

Grunden för ett hållbart samhälle är att det inte glider isär. Olika former av utanförskap, såväl ekonomiskt som kunskapsmässigt, är en riskfaktor för välfärdssamhället. Insatser för att stärka den sociala sammanhållningen är därför viktiga för länets utveckling. Det finns tydliga samband mellan utbildningsnivå, inkomst och hälsa, men även skillnader relaterade till kön och individers bakgrund. Möjligheter för fler att klara sin skolgång och minst ta examen från gymnasiet, liksom att möjliggöra ett livslångt lärande där det både är möjligt att vidareutbilda sig och att byta yrkesinriktning under tiden som yrkesverksam, är därför viktiga. Insatser för att förbättra integrationen av utrikesfödda är viktiga för att få in fler människor i arbete och därigenom bidra till vår gemensamma välfärd, men är också en framgångsfaktor för att stärka den sociala sammanhållningen i länet. För att bättre nyttja den potential som finns bland utrikesfödda behöver vi utveckla systemen för att validera och ta tillvara kompetens, språkkunskaper och erfarenheter. Alla har ett ansvar att se, fråga och skapa förutsättningar för ett tryggare samhälle. Region Kalmar Län, arbetar i samverkan med länsstyrelse, kommuner och civilsamhället, för att nå målen i den nationella strategin att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Att mötas och finnas i ett sammanhang och i olika sociala nätverk är viktigt för välbefinnandet. En mångfald av mötesplatser bidrar till att öppna upp för deltagande, delaktighet och tillgänglighet. Föreningslivet utgör en viktig arena för samhällsengagemang och en mötesplats där människor med olika bakgrund samlas kring gemensamma intressen. Tack vare digital utveckling har tillgången till olika tjänster i samhället ökat, inte minst i samband med corona-pandemin. Kulturen och biblioteken är viktiga delar av folkbildningen och en grundläggande förutsättning för ett aktivt deltagande i samhället. Sambanden mellan kultur, bildning, demokrati och livslångt lärande är tydliga. Även kulturarvet har en stor potential som resurs för samhällsdeltagande, genom att skapa en grund för lokalt engagemang och en gemensam lokal identitet. För att alla invånare ska ta ett aktivt samhälls- och demokratiansvar krävs planering av trygga och tillgängliga fysiska och digitala miljöer, såväl i stadsmiljö som på landsbygden.

Alla länets invånare ska ha goda möjligheter till hälsa och livskvalitet, oavsett kön, förutsättningar eller bakgrund.

De stora natur- och kulturmiljövärden som finns i länet bidrar till att skapa förutsättningar för en bra livsmiljö för länets invånare. Många miljöer och biotoper har utvecklats i samspel med jordbruket, skogsbruket och fisket. Den biologiska mångfalden och länets ekosystem är grunden för att upprätthålla en hållbar livsmedelsproduktion. En hållbar utveckling är viktig för bevarandet av länets natur- och kulturvärden. I takt med att människor i större utsträckning söker efter lugn, natur och vackra miljöer, distansarbetet ökar och människor flyttar ur städer till kransbygder, har länet stora möjligheter att attrahera besökare och nya invånare. En levande landsbygd med tillgång till samhällsservice även på mindre orter är en förutsättning för att leva, bo men också för gröna näringar och de natur- och kulturmiljöer de skapar. För en hållbar utveckling krävs en helhetssyn när det gäller sambanden mellan jord- och skogsbruk, besöksnäring, miljövård och kulturmiljövård samt stärka invånarnas delaktighet, förståelse och engagemang för natur- och kulturarvet i närmiljön.

Målformuleringar för delaktighet, hälsa och välbefinnande

Mål 2030	Hur åstadkommer vi det?	Indikatorer	Kopplade planer, handlingsprogram och strategier
Hög delaktighet och upplevd trygghet i hela länet	▪ Möjliggöra ett livslångt lärande och stark arbetsmarknad ▪ Erbjuda ett utbud av kultur-, fritids- och föreningsliv ▪ Planera för en trygg och tillgänglig fysisk och digital miljö	▪ Valdeltagandet ▪ Ekonomisk utsatthet ▪ Tillit till andra människor ▪ Självskattad hälsa	▪ Kulturplan, Kultur att växa i ▪ Regional digital agenda ▪ Handlingsprogram för kompetensförsörjning ▪ Regional biblioteksplan ▪ Regional cykelstrategi ▪ Regional bredbandsstrategi ▪ Besöksnäringsstrategi ▪ Regional serviceplan **Koppling Agenda 2030**
Hög självskattad hälsa i hela länet	▪ Främja en jämlik och jämställd hälsa och förebygga ohälsa ▪ Erbjuda en likvärdig vård och omsorg med individen i centrum genom samverkan i länet ▪ Tillgängliggöra, utveckla och ta tillvara våra unika natur- och kulturmiljöer		

God miljö för barn och unga

En trygg, jämlik, jämställd och stimulerande miljö för barn och unga som gör dem väl rustade för livet är den bästa investering en region kan göra för en hållbar utveckling. Att erbjuda en god miljö för barn och unga är dessutom viktigt för att attrahera inflyttande till länet.

Arbete som syftar till att bygga ett långsiktigt hållbart samhälle bör börja med insatser riktade till barn och unga. Dessa är därför en viktig målgrupp för allt utvecklingsarbete och är redan idag en prioriterad grupp för länet i utvecklingssammanhang. Alla länets invånare ska ha samma möjligheter till god hälsa, välbefinnande, trygghet och inflytande över sin livssituation, oavsett ålder, kön, förutsättningar eller bakgrund.

I arbete med unga som målgrupp har skolan en särställning. Skolan är barns och ungas arbetsmiljö och en viktig samverkanspartner i arbete som rör barn och unga. Insatser för att skapa en jämlik och jämställd uppväxt kan och måste ske på flera arenor, till exempel i hemmet, inom förskola, skola, vård och omsorg samt inom kultur- och föreningslivet.

Barn och unga ska ges möjlighet till delaktighet i beslut som rör dem själva. De ska känna till hur och i vilka sammanhang de kan påverka, både gällande sin egen situation och samhället. Barnkonventionen ska genomsyra allt beslutsfattande, synpunkter ska hämtas in från barn och unga inför beslut som rör dem. Genom att göra livet begripligt, meningsfullt och hanterbart skapar vi förutsättningar för unga att forma egna självständiga liv. På så sätt ges alla, även barn och unga, förutsättningar att kunna bidra till sin egen, lokalsamhällets och länets utveckling.

Utgångsläge

Genom att ta hand om barn och unga på bästa sätt skapar vi förutsättningar att de ska vilja bo i länet, flytta hit eller återvända efter några år på annan ort.

Länets skolor håller hög kvalitet och andelen elever som tar examen från gymnasiet är bland de högsta i landet, dock med stora variationer inom länet. Det finns elever som inte kommer in på eller tar examen från gymnasiet, vilket medför svårigheter att till exempel etablera sig på arbetsmarknaden, vara delaktig i samhället och forma ett självständigt liv. De nationella målen säger att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och ha inflytande över samhällsutvecklingen. De flesta unga i länet har en god upplevd hälsa, känner sig trygga och delaktiga och ser positivt på sin framtid. Det finns dock unga i länet som inte känner sig delaktiga, sedda eller som lever i utanförskap. Den psykiska ohälsan ökar i samhället, även bland unga. Det är därför viktigt att unga erbjuds möjligheter till en aktiv fritid.

Unga kan ha svårt att komma in på arbetsmarknaden och att hitta en egen bostad. Det måste därför finnas ett tydligt ungdomsperspektiv i politiken.

Barn och unga ska känna delaktighet i samhället och känna till hur och i vilka sammanhang de kan påverka beslut som rör dem själva och samhället.

Björnen Tryggve leder uppvärmning för barn tillsammans med Emmaboda familjecentral. Region Kalmar län har idag familjecentraler i alla kommuner vilket skapar goda förutsättningar för barns uppväxtvillkor.

Målformuleringar för god miljö för barn och unga

Mål 2030	Hur åstadkommer vi det?	Indikatorer	Kopplade planer, handlingsprogram och strategier
Alla elever i länet slutför gymnasie-examen inom 4 år och har möjlighet till vidare studier och arbete	▪ Erbjuda en skola där barn och unga utvecklas till sin fulla potential ▪ Fokusera på insatser som ger barn och unga en jämlik och jämställd uppväxt ▪ Skapa förutsättningar för unga att forma självständiga liv	▪ Andel behöriga till gymnasiet ▪ Andel elever som slutför-gymnasieexamen inom 4 år ▪ Andel unga som varken arbetar eller studerar (16-24 år)	▪ Kulturplan, Kultur att växa i ▪ En strategi för samverkan mellan skola och kultur i Kalmar län, Relevant ▪ Regional digital agenda ▪ Regional bredbandsstrategi ▪ Handlingsplan kompetensförsörjning ▪ Regional biblioteksplan
Alla barn och unga har möjlighet till god hälsa och sunda levnadsvanor	▪ Ge barn och unga trygghet och en god upplevd fysiskt, psykisk, social och existentiell hälsa. ▪ Ge barn och unga möjlighet att uppleva, utöva och påverka ett brett utbud av kultur-, fritids- och föreningsaktiviteter ▪ Utveckla barn och ungas möjligheter att vara delaktiga i och påverka beslut som rör dem själva och samhället.	▪ Självskattad hälsa ▪ Upplevd trygghet bland barn och unga ▪ Andel barn i ekonomiskt utsatta hushåll	**Koppling Agenda 2030** 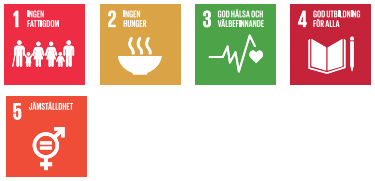

Hållbar samhällsplanering

Attraktiva livsmiljöer och god tillgänglighet i vardagen är viktiga faktorer för en framgångsrik region. En hållbar fysisk samhällsplanering bidrar till att vi nyttjar våra naturgivna förutsättningar väl. Den bidrar också till en bättre vardag och till större och mer integrerade arbetsmarknadsregioner.

Förbättrade pendlingsmöjligheter kan minska länets sårbarhet för konjunktursvängningar och stärka näringslivet. Ett större antal pendlingsbara arbetstillfällen gör det lättare att hitta passande arbeten och påverkar också lönenivåer och möjligheterna till matchning mellan arbete och utbildning.

Större och integrerade arbetsmarknadsregioner innebär att närliggande arbetsmarknadsregioner växer samman genom pendling. Det förutsätter snabba transporter såväl inom länet som över länsgränserna. Resande med kollektivtrafik är att föredra, eftersom det generellt leder till minskad klimatpåverkan samt mindre trängsel och buller. Kollektivtrafik är också viktig för den som saknar körkort eller har begränsade ekonomiska resurser. För att kunna konkurrera med bilresor är korta restider och möjlighet att nyttja restiden till arbete avgörande.

Godstrafiken spelar en avgörande roll för arbetstillfällen och ekonomisk utveckling i länet och välutvecklade logistik- och godstransportsystem är därför en förutsättning för länets utveckling. Även flygförbindelsen med Stockholm och internationell hub i Europa är avgörande för näringslivets internationalisering och för regionens utveckling i stort.

Detta eftersom det tills vidare inte är tidsmässigt möjligt att ersätta flyget med andra färdsätt.

Samtidigt måste transportsystemets miljö- och klimatpåverkan minska för att vara långsiktigt hållbart. De fossila bränslen som används i länet nyttjas till övervägande del till transporter. Omställning till fossilbränslefria transporter är därför en av länets stora utmaningar och målet är att Kalmar län år 2030 ska vara en fossilbränslefri region.

En hållbar planering bidrar till att länets geografi, naturresurser, infrastruktur och miljöer nyttjas på ett klokt sätt samt till att platser, mark och vatten utformas så att de främjar en god livsmiljö. Exempel på metod för detta är gestaltad livsmiljö som utgår från allas rätt till miljöer som är inkluderande, väl gestaltade och långsiktigt hållbara. Detta leder till bättre miljö och hälsa, ökat välbefinnande och trygghet. Restiden med kollektivtrafik kan till exempel minimeras genom att bostäder, verksamheter och service lokaliseras i anslutning till stationer och knutpunkter. En socialt hållbar planering tar hänsyn till olika gruppers behov, att miljöer är säkra och tillgängliga, till exempel cykelvägar i anslutning till skolor. Invånarnas behov av digital uppkoppling kan mötas genom en god digital infrastruktur. Det bidrar till ett demokratiskt, jämlikt och jämställt samhälle.

Utgångsläge

Den geografiska rörligheten på länets arbetsmarknader har successivt ökat och allt fler pendlar allt längre sträckor för att komma till sitt arbete. Pendlingen har ökat mer bland kvinnor än bland män i samtliga kommuner i länet, men män dominerar fortfarande bland de som pendlar längre sträckor. Utvecklingen i länet går därmed mot större arbetsmarknadsregioner, men arbete återstår för att knyta ihop arbetsmarknadsregioner över länsgränserna. Samtidigt ökar distansarbetet i vissa grupper och coronapandemin har fört med sig förändrade rese-, boende- och arbetsmönster vilket kan innebära nya möjligheter för länet. Människors resor mellan hemmet, arbetsplatsen och fritidsaktiviteter är oberoende av den administrativa indelningen av samhället. Därför behöver vi öka den regionala och lokala samverkan kring dessa frågor.

Godstrafiken spelar en avgörande roll för arbetstillfällen och ekonomisk utveckling i länet.

Kalmar län består av ett stort antal orter av olika storlek som kompletterar varandra. I ett regionalt perspektiv är det av betydelse att stärka funktionen hos länets tillväxtmotor och regionala kärnor för att dessa ska kunna skapa utveckling i ett större omland. För länets mindre orter är stärkta samband till närliggande arbetsmarknader inom och utanför länet nödvändiga för att minska den sårbarhet som följer av beroendet av ett fåtal stora arbetsgivare, men också för att kunna nyttja möjligheten att få nya invånare när alltfler vill bo naturnära och utanför städerna. Tillgång till bra kommunikationer, såväl fysiska som digitala, är en viktig utvecklingsfaktor. Tillgång till god samhällsservice i kommunernas centralorter är tillsammans med förbättrade fysiska och digitala kommunikationer en förutsättning för att det ska finnas möjlighet att bo i och driva företag i alla delar av länet.

En miljö i balans är en förutsättning för hållbar utveckling. Omställning till resurseffektiva och kretsloppsanpassade lös-

ningar som bygger på förnybara råvaror och hållbara ekosystem blir allt viktigare i takt med den globalt ökade konkurrensen om naturresurser. Kalmar län ligger långt framme på området men det behöver fortsätta utvecklas. Här finns stora utmaningar, men rätt hanterat även möjligheter.

Utsläppen av klimatpåverkande gaser från Kalmar län ska minska, totalt sett och inom alla sektorer. I dag kommer de största utsläppen från jordbruk, transporter och energiförsörjning vilket gör dessa sektorer till prioriterade områden. Två tredjedelar av den energi som används i länet kommer från förnybara energikällor. Arbetet inom miljöområdet ska bidra till minskad negativ miljöpåverkan, ett effektivare resursnyttjande och ett växande näringsliv som bidrar till hållbar utveckling. Här ska offentlig sektor gå före och visa att det är möjligt att kombinera ambitiösa klimatmål med hållbar tillväxt. Samtidigt måste vi också intensifiera arbetet med att anpassa samhället till ett framtida klimat med högre temperaturer, förändrade nederbördsmängder, förhöjda vattennivåer och mer frekventa extrema vädersituationer.

Vatten av god kvalitet och i tillräcklig mängd är avgörande för regionens utveckling. Dricksvatten är dessutom vårt viktigaste livsmedel. Närmare 70 procent av den allmänna dricksvattenförsörjningen är ytvattenberoende. För att trygga människors hälsa nu och i framtiden är det därför viktigt att skydda råvatten i samhällsplaneringen, liksom att hushålla effektivt med de begränsade vattenresurserna. Inom länet finns en hög kompetens inom vattenfrågor såväl på universitet som inom offentlig förvaltning och näringslivet.

Östersjön är en värdefull vattenresurs och ett levande hav som kan leverera ett stort antal ekosystemtjänster. Samtidigt har övergödning gjort att många av Östersjöns funktioner idag är ansträngda eller hotade. För att minska övergödningen krävs ett internationellt samarbete mellan länderna kring Östersjön och fortsatt arbete lokalt och regionalt med hållbar fysisk planering.

Målformuleringar för hållbar samhällsplanering

Mål 2030	Hur åstadkommer vi det?	Indikatorer	Kopplade planer, handlingsprogram och strategier
Region Kalmar län är en fossilbränslefri region	▪ Arbeta för att Kalmar läns produktion av förnybar energi är minst lika stor som länets totala energianvändning	▪ Koldioxidekvivalenter per invånare ▪ Andel miljöbilar ▪ Tillgången till dricksvatten ▪ Hushållsavfall insamlat per person ▪ Balans på bostadsmarknaden ▪ Andel pendlare i dagbefolkning och antal resor i kollektivtrafik. ▪ Restider mellan tillväxtmotorer. ▪ Tillgång till bredband: andel hushåll/arbetsställe med tillgång till 1 Gbit/s	▪ Strukturbild för Kalmar län ▪ Regional digital agenda ▪ Regional transportplan ▪ Handlingsprogram infrastruktur ▪ Handlingsprogram för fossilbränslefri region 2030 ▪ Regional cykelstrategi ▪ Regional bredbandsstrategi ▪ Kulturplan, Kultur att växa i ▪ Policy och riktlinjer för offentlig konst ▪ Regional serviceplan ▪ Regionalt trafikförsörjningsprogram **Koppling Agenda 2030**
Samhällsplaneringen är klimatanpassad och robust samt erbjuder trygga, tillgängliga och gröna miljöer för alla	▪ Arbeta aktivt för vatten av bra kvalitet och god tillgång ▪ Minska klimatpåverkan och anpassa samhället till ett förändrat klimat ▪ Nyttja våra naturresurser effektivt och hållbart		
Alla i länet har tillgång till väl utvecklad fysisk och digital infrastruktur	▪ Öka samverkan i den fysiska samhällsplaneringen ▪ Åstadkomma korta restider med hög punktlighet för personer och gods ▪ Möjliggöra säker och ändamålsenligt hållbar digital kommunikation i hela länet		

Stärkt konkurrenskraft

En långsiktigt hållbar tillväxt förutsätter ett högt värdeskapande i näringslivet, många globalt konkurrenskraftiga företag och en dynamik i näringslivet där nya företag kan starta, utvecklas och ha goda förutsättningar att växa.

För att underlätta entreprenörskap krävs ett gott företagsklimat med god kundservice, effektiv ärendehantering och gott bemötande. Ett diversifierat näringsliv är viktigt för att bidra till en god utveckling i länet.

Vi har en näringslivsstruktur i snabb omvandling, där globaliseringen och den digitala omställningen förändrar förutsättningarna men samtidigt skapar nya möjligheter för länets företag. Näringslivet verkar på en internationell marknad och möter konkurrens från företag i hela världen. Att ta vara på idéer och innovationer i såväl nystartade företag som i befintliga, är en förutsättning för att vi ska behålla och öka vår konkurrenskraft. För att kunna göra detta krävs att företagen kan producera varor och tjänster med högt förädlingsvärde, vilket i sin tur förutsätter en väl fungerande kompetensförsörjning. I takt med automationens utveckling väljer allt fler företag att flytta hem produktionen till Sverige, en utveckling som blev allt tydligare under pandemin då leveranskedjor visade sig sårbara och företag såg behov av ökad kontroll över värdekedjor. En förutsättning för utveckling av automation och mer inhemsk produktion är tillgång till god kompetens och utbildad arbetskraft. Utbildningsutbudet måste matchas mot arbetsgivarnas behov samtidigt som utbildningar inom de områden som efterfrågas måste göras attraktiva. Utgångspunkten är att ta vara på våra komparativa fördelar, tillföra ny kunskap, uppmuntra entreprenörskap, mötas över traditionella branschindelningar och ta tillvara möjligheterna med ny teknik. Detta förutsätter samverkan mellan näringsliv, offentlig sektor, forskning och utbildning.

För att bli internationellt framstående krävs en kritisk massa av företag och kompetens inom ett område. Genom att arbeta för större arbetsmarknadsregioner ökar det regionala utbudet av både företag och arbetskraft, och därigenom ökar möjligheterna att kombinera en större branschbredd med en spets i form av kluster av specialiserade företag och anställda.

Utgångsläge

I länet finns ett stort antal företag som exporterar en stor del av sin produktion eller är underleverantörer till multinationella företag. Effektiva godstransporter är därför en förutsättning för industrins konkurrenskraft. Att exportera eller expandera internationellt blir allt viktigare även för små och medelstora företag då en stor del av tillväxten i världsekonomin framöver kommer att ske utanför Sverige och Europa. När värdekedjor i allt högre utsträckning internationaliseras ökar också vikten av samarbeten med leverantörer och kunder i andra länder. Att ta klivet över nationsgränsen kräver dock kunskap och förberedelser. Här fyller det företagsfrämjande systemet en viktig roll.

Betydelsen av innovationer och kunskap ökar, vilket medför att tjänstesektorn växer medan industrin blir allt mer högteknologisk och har allt färre anställda inom produktionen. Tillverkningsindustrin är dock fortfarande mycket betydelsefull för sysselsättningen i länet. Arbetsmarknaden i länet karaktäriseras av en kvinnodominerad offentlig sektor och en mansdominerad tillverkningsindustri. För att åstadkomma en hög sysselsättning och på så sätt säkra länets framtida välfärd är det viktigt att skapa förutsättningar för rörlighet och att alla har möjlighet att vara delaktiga på arbetsmarknaden på lika villkor och uppmuntras att göra icketraditionella utbildnings- och yrkesval. Det är också viktigt att kompetens, språkkunskaper och erfarenheter kan tas tillvara och synliggöras via validering, liksom att vi kan rekrytera arbetskraft från andra länder med spetskompetens som efterfrågas i länet. Ökad internationalisering av näringslivet ställer ökade krav på språkkunskaper och ökad mångfald hos de anställda.

Attraktiviteten behöver öka för utbildningar inom de bristyrken som identifierats i länet. Digitaliseringen är en viktig faktor för att kunna förnya arbetssätt, men också tillgängliggöra och öka attraktiviteten i utbildningar inom yrken som idag är svåra att rekrytera till i länet.

Länets naturgivna förutsättningar är utgångspunkten för en stor del av det näringsliv som idag dominerar i länet. Gröna näringar, besöksnäring, livsmedelsindustri, skogs- och träindustri är de tydligaste exemplen, men även åtskilliga framgångsrika tillverkande företag liksom företag med verksamhet inom hållbarhetsteknik och förnyelsebar energi. Dessa styrkeområden bidrar till en stark regional identitet och de flesta av dessa näringar har haft en stark utveckling av omsättning, sysselsättning, förädlingsvärde och export. För stärkt konkurrenskraft är det även fortsättningsvis viktigt att arbeta för att öka förädlingsvärdet, samt ta tillvara den mycket stora exportpotentialen inom näringslivet. Detsamma gäller det den starkt växande e-handeln som ökade kraftigt i samband med pandemin. Utvecklad samverkan mellan å ena sidan offentlig sektor och näringslivet och å andra sidan den verksamhet som bedrivs vid Linnéuniversitetet och andra universitet och högskolor behövs för att näringslivet ska kunna öka kunskapsinnehållet och stärka konkurrenskraften. Att höja utbildningsnivån i befolkningen, exempelvis genom att behålla fler studenter i länet efter avslutad utbildning, är en viktig del av detta.

Parallellt med strukturomvandlingen mellan industri- och tjänstesektor pågår en omvandling av produktions- och konsumtionsmönster i syfte att ställa om till en mer långsiktigt hållbar ekonomi. I takt med att jordens befolkning ökar och allt fler får det allt bättre ökar efterfrågan på naturresurser. Då dessa förbrukas i en allt snabbare takt ökar behovet att ställa om till en mer hållbar tillväxt som bygger på en effektivare användning av resurser i form av energi, vatten och råvaror. Som ett svar på detta växer den cirkulära ekonomin och delningsekonomin, drivna av den digitala omställningen som genom snabb teknikutveckling möjliggör nya affärsmodeller.

Målformuleringar för stärkt konkurrenskraft

Mål 2030	Hur åstadkommer vi det?	Indikatorer	Kopplade planer, handlingsprogram och strategier
Länet har utvecklat digitala och hållbara lösningar för en global marknad	▪ Nyttja krafterna i den digitala ekonomin och den digitala utvecklingen ▪ Utveckla den cirkulära ekonomin och delningsekonomin	▪ BRP/sysselsatta ▪ Energianvändning/BRP och andel förnybar energi ▪ Andel 30-34 år med eftergymnasial utbildning och andel 16-74 år med minst gymnasial utbildning ▪ Antal examinerade från YH-utbildning ▪ Andel studenter som stannar i länet ▪ Nystartade företag och antal företag/1000 inv ▪ Andel exporterande företag ▪ Andel sysselsatta inom kunskapsintensiv tjänstesektor ▪ Samlat index för innovation	▪ Strategi för smart specialisering i Kalmar län ▪ Regional digital agenda ▪ Regional transportplan ▪ Handlingsplan infrastruktur ▪ Handlingsprogram för kompetensförsörjning ▪ Besöksnäringsstrategi ▪ Trä- och skogsstrategierna ▪ Regional bredbandsstrategi ▪ Handlingsprogram för fossilbränslefri region 2030 ▪ Livsmedelsstrategi för Kalmar län, Växande värde. ▪ Kulturplan, Kultur att växa i ▪ Regional serviceplan ▪ Regionalt trafikförsörjningsprogram **Koppling Agenda 2030**
God tillgång till välutbildad arbetskraft	▪ Förbättra rörligheten i det regionala arbetslivet och skapa en mer integrerad arbetsmarknad. ▪ Effektiv matchning mellan utbildningar och behov på arbetsmarknaden		
Ökat antal företag inom kunskapsintensiv tjänstesektor	▪ Bredda samverkan inom och mellan näringsliv, offentlig sektor, utbildning och forskning. ▪ Skapa ett innovativt och kreativt klimat och utveckla företags- och innovationsstödssystemet		

Mål i sammanfattning

Klimat att växa i

Målen i den regionala utvecklingsstrategin är formulerade i relation till de prioriterade målen på den globala och europeiska nivån, till den Nationella strategin för hållbar regional utveckling 2021-2030 och till de lokala förutsättningarna i länet.

Agenda 2030

EU:s fem prioriterade mål

- Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling
- Ett mer sammanlänkat Europa genom förbättrad mobilitet och regional IKT-konnektivitet
- Ett grönare och koldioxidsnålare Europa
- Ett Europa närmare medborgarna
- Ett mer socialt Europa genom den europeiska pelaren för sociala rättigheter

Nationell strategi för hållbar regional utveckling 2021-2030

Utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet

- Innovativ och förnyelse samt entreprenörskap och företagande
- Tillgänglighet genom digital kommunikation och transportinfrastruktur
- Likvärdiga människor till boende, arbete och välfärd
- Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län

Kalmar län år 2030 - ett klimat att växa i

Digital omställning | Kompetensförsörjning | Internationalisering

Delaktighet hälsa och välbefinnande

- Hög delaktighet och upplevd trygghet i hela länet.
- Hög självskattad hälsa i hela länet.

God miljö för barn och unga

- Alla elever i länet slutför gymnasieexamen inom 4 år och har möjlighet till vidare studier och arbete.
- Alla barn och unga har möjlighet till god hälsa och sunda levnadsvanor.

Hållbar samhällsplanering

- Region Kalmar län är en fossilbränslefri region.
- Samhällsplaneringen är klimatanpassad och robust samt erbjuder trygga, tillgängliga och gröna miljöer för alla.
- Alla i länet har tillgång till väl utvecklad fysisk och digital infrastruktur.

Stärkt konkurrenskraft

- Länet har utvecklat digitala och hållbara lösningar för en global marknad.
- God tillgång till välutbildad arbetskraft
- Ökat antal företag inom kunskapsintensiv tjänstesektor

Regionala handlingsplaner

Kommunala översiktsplaner

Kalmar län har klimat att växa i. Ett gynnsamt kustklimat.
Ett klimat där människor och företag växer. Ett unikt samarbetsklimat
– vi välkomnar både besökare och alla som vill rota sig här.
Tillsammans gör vi det osannolika möjligt.
Kalmar län – klimat att växa i.

Region Kalmar län

Box 601, 391 26 Kalmar ▪ Telefon 0480-840 00 ▪ regionkalmar.se

Region Kalmar län

Datum
2021-12-14

Ärendenummer
RUN 2021/122

Enligt sändlista

Begäran om yttrande över förslag till aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Kalmar län, ”Klimat att växa i”

Kalmar läns regionala utvecklingsstrategi ”Klimat att växa i” ska samla länets aktörer kring en gemensam inriktning för framtiden. Den regionala utvecklingsstrategin formulerades i samband med regionbildningen 2019 och gäller fram till 2030. I Regionplanen 2020-2022 gavs i uppdrag att under 2021 göra en aktualisering av strategin. Enligt beslut i Regionala utvecklingsnämnden ska de tidigare identifierade fyra utvecklingsområdena fortsatt prioriteras:

- Delaktighet, hälsa och välbefinnande
- God miljö för barn och unga
- Hållbar samhällsplanering
- Stärkt konkurrenskraft

Detsamma gäller strategins tre horisontella perspektiv; Digital omställning, kompetensförsörjning, Internationalisering.

Aktualiseringen har fokuserat på:

1. Uppföljning av indikatorer
2. Analys av corona-pandemins påverkan
3. Formulering av 2-3 målformuleringar till varje av de fyra prioriterade utvecklingsområdena
4. Tydligare koppling till hur olika strategier, handlingsplaner och program förhåller sig till varandra och till den regionala utvecklingsstrategin, samt till hållbarhetsmålen och Agenda 2030.

Under aktualiseringsprocessen har dialog förts med länets aktörer i Region Kalmar läns ordinarie olika forum och nätverk, liksom ledningsgrupperna i samtliga av länets kommuner.

Den aktualiserade regionala utvecklingsstrategin remitteras nu till ett antal av länets aktörer och andra regioner för förankring samt för att fånga upp eventuella kompletterande synpunkter.

Region Kalmar län
Postadress
Region Kalmar län
Box 601
391 26 Kalmar

Webbplats
regionkalmar.se
Besöksadress
Strömgatan 13
391 26 Kalmar

E-post
region@regionkalmar.se
Telefon
0480-810 00 växel

Organisationsnr
232100-0073
Bankgiro
833-3007

Anvisningar för remissinstanser

Synpunkter skickas digitalt i word- och PDF-format till region@regionkalmar.se **senast den 31 mars 2022.**

Efter remissen kommer regionala utvecklingsnämnden att behandla ärendet innan strategin fastställs av regionfullmäktige.

Frågor om remissen besvaras av Sofia Seifarth, basenhetschef Näringsliv och kultur (sofia.seifarth@regionkalmar.se).

Remissinstanser

- Borgholms kommun
- Emmaboda kommun
- Hultsfreds kommun
- Högsby kommun
- Kalmar kommun
- Mönsterås kommun
- Mörbylånga kommun
- Nybro kommun
- Oskarshamns kommun
- Torsås kommun
- Vimmerby kommun
- Västerviks kommun
- Kommunförbundet i Kalmar län
- Länsstyrelsen Kalmar län
- Almi Företagspartner
- Linnéuniversitetet
- Campus Vimmerby
- Campus Västervik
- Campus Hultsfred
- Nova Oskarshamn
- Företagarna Kalmar län
- Småföretagarnas Riksförbund
- Sydsvenska Industri- och Handelskammaren
- Svenskt Näringsliv Kalmar län
- LRF Sydost
- Trafikverket
- Funktionshinderrådets brukarorganisationer
- Pensionärsrådets brukarorganisationer
- Visita
- Arbetsförmedlingen
- Region Blekinge
- Region Jönköpings län
- Region Kronobergs län
- Region Gotland
- Region Östergötland
- Kalmar Öland Airport
- Svenska FN-förbundet – hållbar utveckling

Sändlista, remissinstanser

Kommuner

- Borgholms kommun
- Emmaboda kommun
- Hultsfreds kommun
- Högsby kommun
- Kalmar kommun
- Mönsterås kommun
- Mörbylånga kommun
- Nybro kommun
- Oskarshamns kommun
- Torsås kommun
- Vimmerby kommun
- Västerviks kommun
- Kommunförbundet i Kalmar län

Myndigheter

- Länsstyrelsen Kalmar län
- Linnéuniversitetet
- Arbetsförmedlingen
- Myndigheten för ungdomsfrågor
- Tillväxtverket
- Boverket
- Trafikverket

Grannlän

- Region Blekinge
- Region Jönköpings län

- Region Kronobergs län
- Region Gotland
- Region Östergötland

Fackliga organisationer

- LO-Distriktet Sydost
- SACO
- TCO-distriktet Kalmar län
- Unionen

Näringslivsorganisationer

- Sydsvenska Industri- och Handelskammaren
- Svenskt Näringsliv Kalmar län
- Företagarna Kalmar län
- Småföretagarnas Riksförbund
- LRF Sydost

Övriga

- Almi Företagspartner
- Campus Vimmerby
- Campus Västervik
- Campus Hultsfred
- Kalmar län bildningsförbund
- Nova Oskarshamn
- Kalmar Öland Airport
- Svenska FN-förbundet – hållbar utveckling
- Funktionshinderrådets brukarorganisationer
- Pensionärsrådets brukarorganisationer
- Friluftsfrämjandet Region Öst
- Kalmar läns elevkårer
- Linnékåren
- Ung Företagsamhet Kalmar län
- RF/SISU
- Visita
- Idéburna nätverket Kalmar län c/o Coompanion Kalmar län

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 33-55

Tid: 2022-03-16 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 42

Projekt - Förstudie M2C e-commerce

Diarienummer: RJL 2022/360

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

1. Bevilja Tekniska Högskolan i Jönköping AB, 596 844 kr för Förstudien M2C e-commerce, under förutsättning att övrig medfinansiering infrias.
2. Finansiering sker med 1:1-medel.

Sammanfattning

Tekniska Högskolan i Jönköping AB söker som projektägare finansiering för Förstudien M2C e-commerce i utlysningen 2022:1 (ERUF) ”Förbereda framtida projekt” i EU-programområdet Småland och öarna.

Det övergripande målet med förstudien och kommande initiativ är att stärka länets tillverkningsindustris hållbara utveckling och långsiktiga konkurrenskraft. Vid projetslut har förstudien identifierat hur de tillverkande företagens konkurrenskraft kan stärkas genom e-handel direkt till slutkund och hur de kan anta nya affärs-, logistik- och hållbarhetsutmaningar genom att delmålen uppnås.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-25
- Projektansökan

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Monica Samuelsson (KD) yrkar bifall till föreliggande förslag.

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Projekt - Förstudie M2C e-commerce

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

1. Beviljar Tekniska Högskolan i Jönköping AB, 596 844 kr för Förstudien M2C e-commerce, under förutsättning att övrig medfinansiering infrias.
2. Finansiering sker med 1:1-medel

Sammanfattning

Tekniska Högskolan i Jönköping AB söker som projektägare finansiering för Förstudien M2C e-commerce i utlysningen 2022:1 (ERUF) ”Förbereda framtida projekt” i EU-programområdet Småland och öarna.

Det övergripande målet med förstudien och kommande initiativ är att stärka länets tillverkningsindustris hållbara utveckling och långsiktiga konkurrenskraft. Vid projetslut har förstudien identifierat hur de tillverkande företagens konkurrenskraft kan stärkas genom e-handel direkt till slutkund och hur de kan anta nya affärs-, logistik- och hållbarhetsutmaningar genom att delmålen uppnås.

Information i ärendet

Under sommaren 2021 utförde Tekniska Högskolan i Jönköping (JTH) en nationell studie inom ramen för projektet e-merge som visar att mer än hälften av tillverkande företag i Sverige säljer online direkt till slutkund och att en fjärdedel av de svenska företagen anser att e-handeln har strategisk betydelse för företaget. Värt att notera är att de större företagen är mer utvecklade än SME företagen i dagsläget. Jönköpings läns betydande tillverkningsindustri behöver därför stärka sin långsiktiga konkurrenskraft. Detta bedöms i många fall kunna göras genom e-handel direkt till slutkund. Det övergripande målet med förstudien och kommande initiativ är att stärka länets tillverkningsindustris hållbara utveckling och långsiktiga konkurrenskraft. Vid projetslut har förstudien identifierat hur de tillverkande företagens konkurrenskraft kan stärkas genom e-handel direkt till slutkund och hur de kan anta nya affärs-, logistik- och hållbarhetsutmaningar genom att delmålen uppnås.

Jönköpings län har en stark tillverkningsindustri med en stor andel SME-företag. Fokuserade områden inom Region Jönköpings läns SMART specialiseringsstrategi är e-handel, logistik, SMART industri, livsmedelsförädling och träförädling. Hållbar utveckling kommer att genomsyra alla aktiviteter och

insatser i det regionala näringslivet på samma sätt som i vår omvärld. Det blir extra viktigt när möjliga förändringar blir av typen paradigmskifte. Omvärld och samverkan Förstudien M2C e-commerce - tillverkande företags e-handel direkt till slutkund ligger i linje med Region Jönköpings läns SMART specialiseringsstrategi (S3) som är en del av EUs tioårsstrategi för att skapa en globalt konkurrenskraftig region. Fokus ligger på de två första prioriterade S3 områdena - Smart industri / kunskapsintensiva tillverkningsföretag samt E-handel och logistik. Förstudien kommer även troligtvis att innefatta det tredje skogsnäring och träförädling och fjärde livsmedel och livsmedelsförädling prioriterade S3 områdena då tillverkande trä- och livsmedelsföretag kommer att ingå i studien.
Arbetet med att nå Jönköpings läns långsiktiga visionen inom e-handel och e-handelslogistikområdet startade med det tidigare EU finansierade e-handels och e-handelslogistikprojektet e-merge som fokuserade på detaljhandeln och avslutades 2021. Kortfattat så baseras det på resultatet av en analys av 82 tillverkande företag och det funna behovet av fortsatt kunskapshöjande information och aktiviteter samt ett starkt växande behov av affärsutvecklande insatser för företagen i den här digitala omställningen som ökad betydelse av e-handeln kräver. I dagsläget så känner vi inte till något liknande svenskt initiativ som fokuserar på tillverkande företags e-handel till slutkund med fokus på SME.
Värt att nämna är det nationella CLOSER- och ReLog-initiativet som fokuserar på hållbar e-handel inom detaljhandeln och Produktion 2030. Det här föreslagna initiativet kompletterar andra nationella initiativ genom att ta det tillverkande företagets e-handelsperspektiv. Det finns ingen högskola eller universitet i Sverige som fokuserar på det tillverkande företagets e-handel och e-handelslogistik. Den internationella forskningen inom dessa områden är också begränsad vilket ger JTH stora möjligheter att skapa nationellt och internationellt renommé.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-25
- Projektansökan

Beslut skickas till

Regional utveckling
Tekniska Högskolan i Jönköping AB

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional Utvecklingsdirektör

Thomas Strand
Sektionschef Näringsliv och kompetensförsörjning

Ansökan om stöd

1.1 Allmänna uppgifter

Projektnamn: Förstudie - M2C e-commerce / Tillverkande företags e-handel direkt till slutkund
Ansökansid: 309477
Ärendeid: 20355896

Typ av finansiering: Regionala projektmedel
Sista ansökningsdag:
Ansvarig organisation: Region Jönköpings Län

1.2 Stödsökande

Namn: Tekniska Högskolan i Jönköping Aktiebolag
Box 1026
55111 JÖNKÖPING
Sverige

Org.Nr: 556487-2751

Antal anställda: 499

Arbetsställe

Namn: Teknisk Utbildning
Postadress:
Box 1026
55111 Jönköping

Arb.ställenr.: 27152602
Besöksadress:
Gjuterigatan 5
55318 Jönköping
Region: Jönköping

Är organisationen momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet?
Ja

Omfattas organisationen av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF?
Ja

Hemsida
www.ju.se

1.3 Samverkanspart

1.4 Betalningssätt

Typ av konto: Plusgiro
Kontonummer: 326575-8
Detaljerad info:

1.5 Projektinformation

Vilket/vilka problem vill projektet lösa?

E-handel representerar 14 procent av den totala detaljhandeln och är den snabbast växande försäljningskanalen med en årlig tillväxt på 15 procent under 2006-2019 och med 40 procent 2020. E-handeln tog ytterligare andelar under 2021. Alla sällanköpssektorerna har redan nått tröskelvärdet där all framtida tillväxt troligtvis kommer att ske online. Länets betydande tillverkningsindustri behöver därför stärka sin långsiktiga konkurrenskraft. Detta bedöms i många fall kunna göras genom e-handel direkt till slutkund. Det blir färre och större detaljhandlare med ett konsoliderat butiksnätverk. De större detaljhandlarna har egna varumärken som de köper in till lägre kostnad än tillverkarnas varumärken. De ger även sina egna varumärken utökad plats i butikerna vilket medför att tillverkarnas varumärken och sortiment får mindre utrymme i butikerna. De tillverkande företagen får ett allt tuffare förhandlingsläge med färre och större detaljhandelskunder, vilka har större köpkraft och

marknadsför sina egna varumärken. Konsumenternas ökande e-handelsvanor och hållbarhetsfokus ger dock det tillverkande företaget möjlighet att sälja direkt till svenska och utländska slutkunder via sin egen hemsida eller e-handelsmarknadsplatser. Direktkontakt med konsumenten kapar minst ett led i försörjningskedjan och ger tillverkaren möjlighet att skapa långsiktiga konkurrensfördelar genom att bättre förstå konsumenten, skapa relationer med sina kunder, öka kundlojaliteten, sälja dyrare produkter och andra produkter, utveckla kundanpassade produkter, tjänstifiera sin verksamhet och implementera nya cirkulära affärsmodeller. Samtidigt stärker det tillverkande företaget sin position mot sina återförsäljare med denna dual-channel approach (e-handel direkt till slutkund som komplement till nuvarande kanalstrategi). E-handelskanalen ger även tillverkarna möjlighet att erbjuda slutkunden ett bredare sortiment än det sortiment som återförsäljarna marknadsför, sälja kundanpassade produkter och marknadsföra nya varumärken på marknadsplatser. Den kompletterande e-handelskanalen kan stärka det tillverkande företagets finansiella muskler genom ökad försäljning och bättre marginaler både i e-handelskanalen och existerande försäljningskanaler. En nationell studie utförd av JTH sommaren 2021 inom ramen för projektet e-merge visar att mer än hälften av de tillverkande företagen säljer direkt till slutkund online. En fjärdedel av företagen anser att e-handeln har strategisk betydelse för företaget. Tre fjärdedelar av företagen med e-handel har ökat sin e-handel de sista fem åren. Företagen har höga förväntningar på fortsatt e-handelstillväxt de kommande fem åren. Hälften av företagen med egen online försäljning erbjuder sina återförsäljare avancerade logistiklösningar. Värt att notera är att de större företagen är mer utvecklade än SME företagen i dagsläget. Det finns med andra ord en stor e-handelspotential bland de svenska tillverkandeföretagen, förstudien kommer att undersöka om så även är fallet i Jönköpings län. De tillverkande företagens e-handel medför nya affärs-, logistik- och hållbarhetsutmaningar. Detta i form av bland annat potentiell kanalkonflikt med existerande försäljningskanaler, kompetensbrist, marknadsföring och service till konsumenter, online kunskap, nya betalningsflöden, leveranser till slutkund, tillgänglighet av produkter, retur och miljöpåverkan. Det är även viktigt för de tillverkande företagen att erbjuda attraktiva hållbara affärs- och leveranserbjudanden till slutkunder som ställer allt högre krav på hållbarhet, tjänster, cirkulära flöden, leveranstider, leveransalternativ och flexibilitet samt positiva returupplevelser. Aspekter som tar hänsyn till miljö, mångfald och jämställdhet kommer att beaktas under förstudien. De nya attraktiva erbjudandena skall vidare ta hänsyn till Förenta nationernas (FNs) globala mål med speciellt fokus på mål 9 hållbar industri, innovationer och infrastruktur och mål 12 hållbar konsumtion och produktion.

Sammanfattande beskrivning till Projektbanken

Sammanfattning E-handeln är den snabbast växande försäljningskanalen med en årlig tillväxt på 15 procent under 2006 till 2019 och 40 procent under 2020. E-handeln har därefter tagit ytterligare marknadsandelar under 2021. Alla sällanköpssektorerna i detaljhandeln har redan nått tröskelvärdet där all framtida tillväxt troligtvis kommer att ske online. Under sommaren 2021 utförde Tekniska Högskolan i Jönköping (JTH) en nationell studie inom ramen för projektet e-merge som visar att mer än hälften av tillverkande företag i Sverige säljer online direkt till slutkund och att en fjärdedel av de svenska företagen anser att e-handeln har strategisk betydelse för företaget. Värt att notera är att de större företagen är mer utvecklade än SME företagen i dagsläget. Jönköpings läns betydande tillverkningsindustri behöver därför stärka sin långsiktiga konkurrenskraft. Detta bedöms i många fall kunna göras genom e-handel direkt till slutkund. Det övergripande målet med förstudien och kommande initiativ är att stärka länets tillverkningsindustris hållbara utveckling och långsiktiga konkurrenskraft. Vid projetslut har förstudien identifierat hur de tillverkande företagens konkurrenskraft kan stärkas genom e-handel direkt till slutkund och hur de kan anta nya affärs-, logistik- och hållbarhetsutmaningar genom att delmålen uppnås. Jönköpings län har en stark tillverkningsindustri med en stor andel SME-företag. Fokuserade områden inom Region Jönköpings läns SMART specialiseringsstrategi är e-handel, logistik, SMART industri, livsmedelsförädling och träförädling. Hållbar utveckling kommer att genomsyra alla aktiviteter och insatser i det regionala näringslivet på samma sätt som i vår omvärld. Det blir extra viktigt när möjliga förändringar blir av typen paradigmskifte. Omvärld och samverkan Förstudien M2C e-commerce - tillverkande företags e-handel direkt till slutkund ligger i linje med Region Jönköpings läns SMART specialiseringsstrategi (S3) som är en del av EUs tioårsstrategi för att skapa en globalt konkurrenskraftig region. Fokus ligger på de två första prioriterade S3 områdena - Smart industri / kunskapsintensiva tillverkningsföretag samt E-handel och logistik. Förstudien kommer även troligtvis att innefatta det tredje skogsnäring och träförädling och fjärde livsmedel och livsmedelsförädling prioriterade S3 områdena då tillverkande trä- och livsmedelsföretag kommer att ingå i studien. Arbetet med att nå Jönköpings läns långsiktiga

visionen inom e-handel och e-handelslogistikområdet startade med det tidigare EU finansierade e-handels och e-handelslogistikprojektet e-merge som fokuserade på detaljhandeln och avslutades 2021. Lärdomarna från e-merge som utvecklas lite närmare under rubriken 4.3 är ett av motiven till förstudien som fokuserar på tillverkande företag. Kortfattat så baseras det på resultatet av en analys av 82 tillverkande företag och det funna behovet av fortsatt kunskapshöjande information och aktiviteter samt ett starkt växande behov av affärsutvecklande insatser för företagen i den här digitala omställningen som ökad betydelse av e-handeln kräver. I dagsläget så känner vi inte till något liknande svenskt initiativ som fokuserar på tillverkande företags e-handel till slutkund med fokus på SME. Värt att nämna är det nationella CLOSER- och ReLog-initiativet som fokuserar på hållbar e-handel inom detaljhandeln och Produktion 2030. Det här föreslagna initiativet kompletterar andra nationella initiativ genom att ta det tillverkande företagets e-handelsperspektiv. Det finns ingen högskola eller universitet i Sverige som fokuserar på det tillverkande företagets e-handel och e-handelslogistik. Den internationella forskningen inom dessa områden är också begränsad vilket ger JTH stora möjligheter att skapa nationellt och internationellt renommé.

Vilken/vilka är projektets målgrupp(er)?

Förstudieprojektets målgrupp är tillverkande företag inom Jönköpings län med fokus på SME baserat på EUs SME-definition. SME definieras då som att de har en årlig omsättning under 50 miljoner Euro, färre än 250 anställda och en balansräkning på mindre än 43 miljoner Euro. Förstudien kommer att innehålla fyra olika grupper av tillverkande företag som säljer konsumentprodukter. Den kommer att inkludera SME och stora företag som idag antingen redan säljer online eller har potential att sälja online baserat på att konkurrenter redan säljer online. Tanken med att inkludera stora företag i förstudien är att lära sig från deras e-handelserfarenhet då stora företag generellt sett har kommit längre i sin e-handelsresa. Förstudien inkluderar även företag som idag inte säljer online till slutkund för att undersöka vad är orsaken till att de inte säljer online och vilken hjälp de behöver för att starta upp e-handelsförsäljning. Bilaga A visar några exempel på potentiella förstudiefallföretag. Målet är att förstudien skall inkludera företag från väl spridda branscher inom tillverkningsindustrin. Förutom rent marknadsmässiga aspekter så bör även hållbarhetsaspekter som miljö, mångfald och jämställdhet beaktas som möjliga orsaker.

Vad förväntar ni er att projektets planerade aktiviteter ska leda till för målgruppen på kort sikt?

ÖVERGRIPANDE MÅL Det övergripande målet med förstudien och kommande initiativ är att stärka länets tillverkningsindustris hållbara utveckling och långsiktiga konkurrenskraft. De förslag på fortsatta initiativ kring e-handelns möjligheter, som förstudien kommer fram till, kommer att skapa hållbar affärsutveckling hos dessa små och medelstora företag i Jönköpings län. PROJEKTMÅL Vid projetslut har förstudien identifierat hur de tillverkande företagens konkurrenskraft kan stärkas genom e-handel direkt till slutkund för att med det som god grund ge rätt inriktning och innehåll till kommande projektinitiativ. DELMÅL 1. Identifiera vilka affärsmöjligheter den kompletterande e-handelskanalen ger och vilka utmaningar den medför. 2. Beskriva vilka nya möjligheter e-handelslogistikkompetensen skapar och vilka nya logistikutmaningar den kompletterande e-handeln medför. 3. Identifiera vilka hållbarhetsutmaningar den kompletterande e-handeln medför och vilka möjligheter den skapar ur ett hållbarhetsperspektiv. 4. Identifiera kategorier av tillverkande företag med störst e-handelspotential till slutkund. 5. Sammanställa resultaten av delmål 1 till 4 så de kan användas i kommande arbete med att forma fördjupade och genomförande insatser för länets tillverkningsindustri. Jönköpings län har en stark tillverkningsindustri med en stor andel SME-företag. Fokuserade områden inom Region Jönköpings läns SMART specialiseringsstrategi är e-handel, logistik, SMART industri, livsmedelsförädling och träförädling. Flertalet insatser och aktiviteter inom det företagsfrämjande systemet har historiskt riktat sig till den traditionella tillverkningsindustrin och länets många underleverantörer. I och med digitaliseringen och de trender som beskrivits i bakgrunden ovan så är det uppenbart att tillverkande SME generellt ligger efter de större tillverkande företagen med e-handelssatsningarna. För en fortsatt gynnsam utveckling av länets näringsliv är det av största vikt att ta vara på e-handelns möjligheter. Genom att utveckla även den säljkanalen kan de för länet viktiga SME utvecklas tillräckligt bra. Detta understryks genom resultaten av den preliminära analysen av undersökningen om tillverkande företags e-handel. Den nationella undersökningen av 82 tillverkande företag som JTH genomförde sommaren 2021 visar på att e-handeln till slutkund är växande och att en

fjärdedel av företagen ser e-handeln till slutkund som ett strategiskt viktigt område. I linje med det övergripande målet med förstudien och framtida insatser att stärka länets tillverkningsindustris hållbara utveckling och långsiktiga konkurrenskraft så har vid projektslut förstudien med stor sannolikhet identifierat de möjligheter, utmaningar och kategorier av företag som beskrivs i delmålen. Förstudien har identifierat hur de tillverkande företagens konkurrenskraft kan stärkas genom e-handel direkt till slutkund genom att visa på vilka affärsmöjligheter den kompletterande e-handelskanalen ger men också visa på vilka utmaningar som måste hanteras. Vidare har viktiga insikter framkommit om de nya möjligheterna men även utmaningar som kunskap inom e-handelslogistik skapar. Förstudien förväntas kunna identifiera kategorier av tillverkande företag med störst e-handelspotential till slutkund som ett resultat av de insatser och aktiviteter som planeras. Vid projektavslut blir förstudiens resultat att ha identifierat hur e-handel direkt till slutkund kan stärka de tillverkande företagens konkurrenskraft och hur de resultaten kan användas i kommande arbete med att forma fördjupade och genomförande insatser för länets tillverkningsindustri. Ett viktigt resultat blir att förstudien stärker arbetet med att nå Jönköpings läns långsiktiga visionen inom e-handel och e-handelslogistikområdet som i sin tur ligger i linje med Region Jönköpings läns specialiseringsstrategi (S3). Förstudien stärker även JTHs position som kunskapscentrum inom e-handel och e-handelslogistik med fokus på tillverkande företag.

Vilka effekter - hos målgruppen eller i samhället - förväntar ni er att projektet uppnår på lång sikt?

Ej aktuellt

Hur ska projektet organiseras och styras?

Styrning och organisation Förstudien kommer att ägas, projektledas och genomföras av JTH. JTH bidrar med sin kunskap inom affärsutveckling, logistik, e-handel, e-handelslogistik, hållbarhet, tillverkande företag med fokus på SME och projektledning. Representant från JTH ingår även i förstudiens styrgrupp. Science Park och Regional Utveckling inom RJL har medverkat i framtagandet av ansökan och kommer att delta i dess styrgrupp och genom detta säkra en bred förankring och kompetensbas för genomförandet av förstudien. Science Park utifrån sina uppdrag inom hållbar affärsutveckling och RJL/Regional Utveckling utifrån ansvaret som regional samordnare inom RUS och S3. JTH tillsammans med Science Park och RJL/Regional Utveckling bidrar gemensamt för att resultatet sprids inom det företagsfrämjande systemet i länet och på så vis bidrar till ökad kunskap inom industrin. Detta är en förutsättning för framtida möjliga insatser och aktiviteter inom området e-handel och logistik. Arbetssätt Förstudien inkluderar 10 tillverkande företag som redan säljer online eller har potential att sälja online. Företagens ledare intervjuas för att identifiera vilka nya affärs-, logistik- och hållbarhetsutmaningar den kompletterande e-handeln medför. Intervjuerna ger även svar på varför vissa företag inte har startat e-handel direkt till slutkund och eventuella nyckelfaktorer för framgång. Ett frågeformulär med merparten öppna frågor kommer att användas under intervjuerna för att ge ledarna möjlighet att dela med sig av sin expertis och erfarenheter. Intervjuerna spelas in, analyseras och sammanställs för att ge svar på delmål 1, 2 och 3. Hållbarhetsperspektiv är förutom det ekonomiska perspektivet även det sociala perspektivet i form av arbetsförhållanden, jämställdhet och mångfald samt miljöperspektivet. Kategorier av tillverkande företag med störst e-handelspotential till slutkund identifieras genom att analysera nuläget i Jönköping län och resultatet i den nationella studien. Förstudiens resultat sammanfattas i en slutrapport och presenteras vid ett slutseminarium. Resultaten av delmål 1 till 4 kan sen användas i kommande arbete med berörda aktörer för att forma fördjupade och genomförande insatser för länets tillverkningsindustri.

Hur ska projektet avgränsas från ordinarie verksamhet?

M2C e-commerce är ett nytt område inom JTHs e-handelskunskapscentrum. Initiativet identifierades under e-merge projektets slutspurt hösten 2021. Förstudien drivs som ett separat projekt med en separat projektbudget och uppföljning.

Hur är hållbarhetsaspekter integrerade i projektet?

Förstudien mål är att stärka företagens konkurrenskraft på ett hållbart vis såväl ekonomiskt såsom socialt och miljömässigt perspektiv. Hållbar utveckling kommer att genomsyra alla aktiviteter och insatser, vilket blir extra viktigt när möjliga förändringar blir av typen paradigmskifte. Därför fokuserar förstudiens tredje delmål enbart på vilka hållbarhetsutmaningar e-handeln medför och vilka möjligheter den skapar ur ett hållbarhetsperspektiv. De hållbarhetsutmaningar som följer i omställningen till en dual-channel approach blir viktiga insikter och resulterar i föreslagna åtgärder samtidigt som det även framgår vilka möjligheter dessa skapar genom att från början ha med hållbarhetsperspektivet. Hållbar utveckling kommer att genomsyra alla aktiviteter och insatser på samma sätt som i vår omvärld. Det blir extra viktigt när möjliga förändringar blir av typen paradigmskifte. I förstudien kommer frågeställningar till länets företag att hantera de viktiga områden miljö, mångfald och jämställdhet. Förenta nationernas (FNs) globala mål kommer att beaktas under förstudien med speciellt fokus på mål 9 hållbar industri, innovationer och infrastruktur och mål 12 hållbar konsumtion och produktion. Projektgruppen är mångkulturell och SCOM-avdelningen vid JTH är en mångkulturell arbetsplats med jämn könsfördelning.

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj land

Sverige

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj län

Jönköping

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj kommun

Gislaved, Jönköping, Mullsjö, Vaggeryd, Gnosjö, Sävsjö, Vetlanda, Habo, Eksjö, Aneby, Värnamo, Nässjö, Tranås

1.6 Tid och aktivitetsplan

Aktivitet	Beskrivning	Startdatum - Slutdatum	Kostnad
1) Identifiera och kontakta förstudieföretag	Tillverkande företag som skall ingå i förstudien kommer att identifieras genom att gå igenom tillverkande företag i Jönköpings Län i Amadeus-Bureau van Dijk databas. Företagens hemsidor kommer att besökas för att undersöka om företagen säljer online idag. Därefter kommer relevanta företag att kontaktas via telefon för att undersöka om de är intresserade att delta i förstudien. Vid intresse kommer ett kortare informationsmejl skickas till företaget och tid för företagsbesök och intervjuer bokas.	2022-04-01 - 2022-08-31	88 973
2) Förbereda intervjuguide	En intervjuguide kommer att färdigställas med hjälp av relevant litteratur. Intervjuguiden kommer även att diskuteras med relevanta personer innan första pilot företagsbesöket.	2022-04-01 - 2022-05-31	72 796

Aktivitet	Beskrivning	Startdatum - Slutdatum	Kostnad
3) Pilotbesök och utvärdera frågeformuläret	Företaget kommer att besökas med bil. Intervjuguiden kommer att användas under pilotföretagsbesöket / besöken. Intervjuer kommer att spelas in så länge som intervjupersonerna accepterar detta. Anteckningar förs vid mötet. Intervjuguiden utvärderas baserat på det första besöket, eventuellt görs förbättringar inför de kommande företagsbesöken.	2022-06-01 - 2022-06-30	43 442
4) Analysera länets företagsregister samt företagshemsidor	På liknande sätt som i aktivitet 1 kommer företagsregistret och företags hemsidor att analyseras för att identifiera olika kategorier av företag med olika e-handelspotential.	2022-06-01 - 2022-08-31	105 150
5) Nuvärdesberäkning av e-handel per storlek av företag	Potentialen av öppnande av e-handelskanal eller ökad e-handelsförsäljning för företag av olika storlek och olika e-handelsmognad kommer att beräknas med hjälp av finansiella nuvärdesberäkningar. Resultat kommer att användas för att uppskatta potentialen inom Jönköpings län för att utvärdera framtida initiativ och allokera framtida resurser.	2022-06-01 - 2022-08-31	48 531
6) Företagsbesök	De resterande förstudieföretagen kommer att besökas med hjälp av bil efter det att pilotbesöket har analyserats och intervjuguiden uppdaterats (görs enbart vid behov). Intervjuer kommer att spelas in så länge som intervjupersonerna accepterar detta. Anteckningar förs vid mötet.	2022-08-15 - 2022-10-31	204 946
7) Nationellt eller internationellt kunskapsutbyte	Nationellt eller internationellt kunskapsutbyte kommer att göras med framgångsrik organisation (företag, branschorganisation eller liknande organisation) som identifieras under projektet med målet att få inspiration från ledande organisationer utanför Jönköpings län.	2022-10-01 - 2022-10-31	47 354
8) Analysera svar och färdigställa rapport	Företagsbesöken analyseras, konsolideras och slutsatser dras. De inspelade intervjuerna transkriberas så långt budgeten räcker, eventuellt får det viktigast i intervjuerna prioriteras om budgeten inte räcker till. Resultatet sammanfattas i en slutrapport.	2022-10-01 - 2022-12-15	212 943

Aktivitet	Beskrivning	Startdatum - Slutdatum	Kostnad
9) Förbereda presentation och slutpresentation	En förstudiepresentation förberedes innan projektslut och presenteras under ett slutseminarium.	2022-12-01 - 2022-12-31	46 042
10) Extern kommunikation och resultatspridning	En pressrelease kommer att göras under april månad. En avsluts/spridnings-aktivitet kommer ske i slutet av förstudien. Löpande kommunika-tionsmaterial, som tex informationsmail och intervjumall till arbetet ut mot fallföretagen, kommer tas fram. Vid alla kommunika-tionsinsatser kommer offentliggörandet av förstudiens finansiärer vara tydligt på olika sätt, muntligt, i löpande text och med aktuella logotyper.	2022-04-01 - 2022-12-31	26 667

1.7 Budget

Kostnader

Kostnadsslag	2022									Totalt
Klumpsumma: Detaljerad planeringsbudget i Bilaga B	896 844									**896 844**
Summa kostnader	**896 844**									**896 844**
Projektintäkter										
Summa faktiska kostnader	**896 844**									**896 844**
Bidrag annat än pengar										
Summa bidrag i annat än pengar										**0**
Summa totala kostnader	**896 844**									**896 844**

Finansiering

Finansiär	2022									Totalt
Offentligt bidrag annat än pengar										
Total offentligt bidrag annat än pengar										**0**
Offentlig kontantfinansiering										
Tillväxtverket: Tillväxtverket finansierar	400 000									**400 000**
Tekniska högskolan i Jönköping AB: Tekniska Högskolan i Jönköping finansierar	196 844									**196 844**
Total offentlig kontantfinansiering	**596 844**									**596 844**
Total offentlig finansiering	**596 844**									**596 844**
Privata bidrag annat än pengar										
Total privat bidrag annat än pengar										**0**
Privat kontantfinansiering										
Total privat kontantfinansiering										**0**
Total privat finansiering										**0**
Summa medfinansiering	**596844**									**596 844**

Stödfinansiering

Finansiering	2022									Totalt
Stödfinansiering	300 000									**300 000**

Sammanställning

Stödandel av faktiska kostnader	33,45%
Stödandel av stödgrundande finansiering	33,45%
Stödandel av total finansiering	33,45%
Andel annan offentlig finansiering	66,55%
Andel offentlig finansiering	100,00 %
Andel privat finansiering	0,00%

1.8 Förskott

Sökt förskottsbelopp: 0
Motivering:

1.9 Mina kontakter

Namn:	Andreas Risberg
Telefonnummer:	036-5502443
Mobiltelefonnummer:	
E-postadress:	andreas.risberg@ju.se
Roll:	Övrigt
Namn:	Anna Sickeldal
Telefonnummer:	0709447412
Mobiltelefonnummer:	0709447412
E-postadress:	anna.sickeldal@sciencepark.se
Roll:	Övrigt
Namn:	Hamid Jafari
Telefonnummer:	036-101864
Mobiltelefonnummer:	
E-postadress:	hamid.jafari@ju.se
Roll:	Projektledare
Namn:	Hamid Jafari
Telefonnummer:	036-101864
Mobiltelefonnummer:	
E-postadress:	hamid.jafari@ju.se
Roll:	Kontaktperson
Namn:	Sandra Dahlman
Telefonnummer:	036-101905
Mobiltelefonnummer:	
E-postadress:	sandra.dahlman@ju.se
Roll:	Ekonomi

1.10 Dokument

Filnamn:	Bilaga A - Exempel på potentiella förstudieföretag.pdf
Beskrivning:	Beskrivande bild till ansökningstext
Uppladdningsdatum:	2022-02-04
Filnamn:	Bilaga B.1 - RJL - Planerings-ändringsbudget 20 OH.xlsx
Beskrivning:	Detaljerad budget i Tillväxtverkets excelmall
Uppladdningsdatum:	2022-02-04
Filnamn:	Bilaga B.2 - M2C Förstudie Fullkostnadskalkyl.pdf
Beskrivning:	Detaljerad budget per aktivitet och fullkostnadskalkyl
Uppladdningsdatum:	2022-02-04
Filnamn:	Bilaga C - Riskanalys RJL.pdf
Beskrivning:	Riskanalys
Uppladdningsdatum:	2022-02-21
Filnamn:	Originalansökan
Beskrivning:	Inkommen originalansökan - Maskinläsbart format
Uppladdningsdatum:	2022-02-21
Filnamn:	Bilaga D - Medfinansieringsintyg JTH.pdf
Beskrivning:	Medfinansieringsintyg
Uppladdningsdatum:	2022-02-21

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 33-55

Tid: 2022-03-16 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 43

Projekt - Invest Jönköpings län, kapacitetsbyggnad för investeringsfrämjande

Diarienummer: RJL 2022/496

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

1. Bevilja Region Jönköpings län 3 182 830 kr för att bedriva projektet Invest Jönköpings län – kapacitetsbyggande för investeringsfrämjande.
2. Finansiering sker med 1 591 415 kr ur det statliga anslaget 1:1 samt med 1 591 415 kr ur regionala utvecklingsmedel.

Sammanfattning

Att främja utländska investeringar i länet är en viktig fråga ur flera aspekter då det på lång sikt stärker länets konkurrenskraft och attraktivitet. Region Jönköpings län har en viktig roll att fylla dels som samverkans- och avtalspart mot Business Sweden som är den som driver och leder arbetet nationellt, men också mot länets kommuner som är där de konkreta investeringsförfrågningarna och etableringarna sker. En bemannad resurs för arbetet på Region Jönköpings län till stöd för länets kommuner är därför viktigt att säkerställa.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-03-02
- Projektmedelsansökan

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Ordföranden Per Eriksson (C) och Monica Samuelsson (KD) yrkar bifall till föreliggande förslag.

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnden för arbetsmarknad näringsliv och attraktivitet

Projekt - Invest Jönköpings län – kapacitetsbyggande för investeringsfrämjande

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

1. Beviljar Region Jönköpings län 3 182 830 kr för att bedriva projektet Invest Jönköpings län – kapacitetsbyggande för investeringsfrämjande.
2. Finansiering sker med 1 591 415 kr ur det statliga anslaget 1:1 samt med 1 591 415 kr ur regionala utvecklingsmedel.

Sammanfattning

Att främja utländska investeringar i länet är en viktig fråga ur flera aspekter då det på lång sikt stärker länets konkurrenskraft och attraktivitet. Region Jönköpings län har en viktig roll att fylla dels som samverkans- och avtalspart mot Business Sweden som är den som driver och leder arbetet nationellt, men också mot länets kommuner som är där de konkreta investeringsförfrågningarna och etableringarna sker. En bemannad resurs för arbetet på Region Jönköpings län till stöd för länets kommuner är därför viktigt att säkerställa.

Information i ärendet

En regions attraktions- och konkurrenskraft kan mätas på olika sätt. Ett mått på detta är dess förmåga att dra till sig utländska investeringar antingen i form av utländska etableringar eller utländskt kapital som investeras i verksamheter i länet. Dessa investeringar bidrar också till att utveckla och diversifiera länets näringsliv så att länets samlade hållbara konkurrenskraft långsiktigt stärks. Därigenom kan verksamheten också bli ett verktyg att stärka det arbete som nu ska inledas i länet inom det som benämns smart specialisering genom att proaktivt söka upp och bearbeta för länet särskilt intressanta utländska företag eller branscher.

I Jönköpings län har vi sedan 2017 ett etablerat och avtalat samarbete med Business Sweden som är den organisation som på nationell nivå samordnar såväl arbetet med att främja utländska direktinvesteringar som vad gäller exportstöd till svenska företag.

Länet har dock redan dessförinnan under regionförbundstiden arbetat med dessa frågor och samverkat med den dåvarande nationella samordnaren Invest in

Sweden Agency (ISA), och hade då även en tjänst avsatt för att arbeta med frågan för länet och dess kommuner. Av olika skäl saknades lönemedel för tjänsten i samband med regionbildningen 2015, varför tjänsten fick projektmedels-finansieras. Sen en tid tillbaka finns idag pga. medelsbrist ingen ordnad bemanning av sakfrågan vilket negativt påverkar länets förmåga att på ett professionellt sätt hantera och ta tillvara de investeringsmöjligheter som uppkommer. Därför föreslås nu att ett nytt projekt startas i syfte att på nytt med kraft driva frågorna i samverkan med länets kommuner och andra aktörer som är berörda av arbetet.

Som framgår ovan är numera frågorna som rör export samordnade via samma myndighet, och båda områdena ingår dessutom i den nationellt antagna export- och investeringsstrategin. Därför kommer även ett närmande ske inom dessa frågor och då särskilt det arbete som idag bedrivs i länet inom ramen för aktörssamverkan inom det nationella initiativet ”Regional Exportsamverkan”, lett av Tillväxtverket, som Region Jönköpings län sedan 2018 är del av.

I projektet har resurser avsatts för totalt en årsarbetskraft med kringkostnader att under 24 månader arbeta med frågorna, med beräknad start från 1 april 2022. I projektet ryms också att verka med att tillsammans med länets kommuner etablera goda relationer med redan etablerade utländska företag för att säkerställa deras fortsatta utveckling och expansion i länet, vilket i sin tur också kan tjäna som förebild för nya företagsetableringar till länet. Slutligen ligger också i uppdraget att se över och föreslå hur arbetet med utländska direktinvesteringar långsiktigt ska hanteras i länet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-03-02
- Projektmedelsansökan

Beslut skickas till

Region Jönköpings län

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional Utvecklingsdirektör

Thomas Strand
Sektionschef

Ansökan om stöd

1.1 Allmänna uppgifter

Projektnamn: Invest Jönköpings län
Ansökansid: 315706
Ärendeid: 20355949

Typ av finansiering: Regionala projektmedel
Sista ansökningsdag:
Ansvarig organisation: Region Jönköpings Län

1.2 Stödsökande

Namn: Region Jönköpings Län
BOX 1024
55111 JÖNKÖPING
Sverige

Org.Nr: 232100-0057
Antal anställda: 10000

Arbetsställe

Namn: Regional Utveckling - Telia Huset Jönköping
Arb.ställenr.: 66707084

Postadress:
Klubbhusgatan 13
55303 Jönköping

Besöksadress:
Klubbhusgatan 13
55303 Jönköping
Region: Jönköping

Är organisationen momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet?
Ja

Omfattas organisationen av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF?
Ja

Hemsida
www.rjl.se

1.3 Samverkanspart

1.4 Betalningssätt

Typ av konto: Bankgiro
Kontonummer: 5327-1672
Detaljerad info:

1.5 Projektinformation

Vilket/vilka problem vill projektet lösa?

Vi lever in en globaliserad värld, där landsgränser när det gäller handel och investeringar spelar en allt mindre roll. Tillväxt är en förutsättning för utveckling och det kan ske på två sätt; att befintliga företag växer eller att nya startas. När det gäller nystart så kan den ske genom att Svenska företag startas och växer eller genom att utländska bolag gör etableringar lokalt/regionalt. En regions konkurrenskraft och i vad mån den förmår att attrahera investeringar och etableringar, både utländska och inhemska, är och av största betydelse för dess utveckling. Investeringsfrämjande handlar ytterst om att attrahera utländska investeringar till Sverige. Genom att tillföra kapital, kompetens och globala kontaktytor bidrar de utländska företagen till landets tillväxt och sysselsättning. De innebär även att Sverige kan hålla sig i framkant i den globala konkurrensen. För utländska företag erbjuder Sverige tillgång till kompetens, världsledande innovationsmiljöer, eftertraktade platsrelaterade resurser och attraktiva marknader som stärker företagens affärer. Business Sweden, Sveriges export- och

investeringsråd, har statens uppdrag att leda arbetet med det statliga investeringsfrämjandet. Uppdraget syftar till att attrahera och underlätta utländska investeringar i Sverige och därmed bidra till ökad sysselsättning och hållbar tillväxt i hela landet. I Sverige finns ett 20-tal så kallade regionala investeringsfrämjande verksamheter. Den nationella aktören Business Sweden sluter ett samarbetsavtal med de parter som uppvisar resurser, stabilitet och kunskap att driva dessa frågor, ett samarbete som innebär en fördjupad samverkan (ej finansiella medel). Ett sådant avtal har Investeringsfrämjandet i Region Jönköpings län slutit med Business Sweden 2017. Ett mått på en regions konkurrenskraft är i vad mån den förmår att attrahera investeringar och etableringar, både utländska och inhemska. Samtidigt som man på detta vis kan komplettera den befintliga näringslivsstrukturen med betydelsefulla och hållbara verksamheter, kan det också innebära en ökad konkurrens på hemmamarknaden för befintliga företag. Detta gagnar emellertid långsiktigt vårt eget näringsliv då man genom att möta utländska konkurrenter eller har utländska krävande kunder även på hemmamarknaden har större förutsättningar att lyckas väl på exportmarknaden samt förbli långsiktigt konkurrenskraftiga. Det enda vi vet med säkerhet är att framtidens näringsliv i vårt län inte ser ut som det gör idag. Ökad internationalisering innebär också ökad rörlighet bland företag och kunder. Det räcker därför inte att ersätta företag som flyttar och/eller förändrar verksamheten med att kvarvarande företag växer eller att nya företag startas. Vi måste även attrahera in nya företag till regionen. I och med Covid har vi fått en delvis motsvarande trend; Nationalisering. Svenska företag nyetablerar produktion på hemmamarknaden och utländska företag som haft produktion i framförallt Sydostasien söker Europeiska produktionsorter. Nationellt regionala geografier och Europeiskt regionala geografier konkurrerar sins emellan och med geografier utom Europa om dessa nyetableringar. Bara de regioner som har aktivt fokus på att attrahera utländska och inhemska investeringar kan lyckas och vi avser med projektet att bli en av dessa. Vi bedömer också att en förbättrad samordning och koordinering mellan de insatser som görs för investerings- och etableringsfrågor och exportfrämjande aktiviteter är avgörande i detta och också helt i linje med den ambition till internationalisering som är tydligt uttalad i vår Regionala Utvecklingsstrategi (RUS).

Sammanfattande beskrivning till Projektbanken

Det övergripande målet med projektet och kommande initiativ är att stärka länets näringslivs hållbara utveckling och långsiktiga konkurrenskraft genom en ökad attraktivitet och ett ökat intresse från företag som söker lägen och möjligheter för etableringar och investeringar. Vid projektets slut är Jönköpings län ett starkt alternativ för nya företagsetableringar genom att följande delmål uppnås: Främjad tillväxt i Jönköpings län genom utländska och inhemska investeringar och nyetableringar av hållbara företag. Byggt upp regionens investeringsfrämjarverksamhet genom fokus på kompetens och tillgänglighet. Blivit en naturlig samarbetspartner för såväl företag som för länets kommuner och för övriga främjaraktörer. Upprättat nya och vidmakthållit redan etablerade aktiviteter och åtaganden tillsammans med Business Sweden, formellt inom ramen för avtalet som RJL tecknat 2017. Förbättrat samordning och koordinering mellan de insatser som görs för investerings- och etableringsfrågor med exportfrämjande aktiviteter. Detta projekt fokuserar på att förmå utländska bolag att etablera sig i länet och att hjälpa dessa att få det att hända. Den struktur och de arbetssätt som projektet genererar kommer också att kunna hantera och adressera de regionala insatser som behövs t.ex. när ett nytt fängelse ska etableras i Sverige och flera regioner är intresserade av att få lokaliseringen. Projektet syftar till att främja tillväxt i Jönköpings län genom utländska och inhemska investeringar och nyetableringar av hållbara företag. Dessutom att under projektperioden bygga upp regionens investeringsfrämjarverksamhet som i kraft av kompetens och tillgänglighet blir en naturlig samarbetspartner för såväl företag som för länets kommuner och för offentliga och andra intressenter som kan bli berörda. Investeringsfrämjarverksamheten kan ses som en fortsättning på det löpande avtal med Business Sweden som RJL tecknade 2017. Genom projektet så blir Region Jönköpings län tydliga med att vi är beredda att jobba för internationella investeringar i regionen och också att vi har kunnande, resurser och arbetssätt för att få detta att hända, även i hård konkurrens med andra regioner inom och utom Sverige. Region Jönköpings län tar i och med detta arbete en än tydligare lead i länets arbete för utländska investeringar, där länets kommuner blir självklara samarbetspartners. Vi avser också att förbättra samordningen mellan de insatser som görs för investerings- & etableringsfrågor och exportfrämjande aktiviteter. Projektets ska basera insatserna på vår Smart Specialiseringsstrategi (S3) och anpassa dessa till Business Swedens fokus på Business Ecosystems för att få bästa möjliga utväxling för länets olika näringslivskluster. Som del i projektet ingår också att ta väl hand om befintliga utländska företag samt att bygga de relationer som behövs internationellt och i viss mån nationellt för att

vi ska bli och sedan förbli en attraktiv region för nyetableringar, förvärv och i förekommande fall fortsatt expansion. Detta arbete benämndes tidigare "After Care" men kallas i dialogen med Business Sweden nu för Expand & Retain. Ett väl fungerande Expand & Retain-arbete understödjer också då det gäller att attrahera fler utländska satsningar i vår region eftersom dessa kan tjäna som goda exempel för nya investerare och passa in i vår strategi att stärka våra näringslivskluster. Digitalisering och klimathot är utmaningar som starkt påverkar vår framtid och projektet fokuserar på utveckling av hållbara företag i ett långsiktigt hållbart samhälle enligt den Regionala Utvecklingsstrategin (RUS), och beaktar särskilt de s.k. horisontella kriterierna.

Vilken/vilka är projektets målgrupp(er)?

Länets kommuner och de som kan erbjuda etablerings- och investeringsmöjligheter utgör projektets interregionala målgrupp. Potentiella utländska investerare och nätverk som har som syfte att identifiera och söka ut företag som kan tänka sig att investera i Jönköpings län är vår huvudsakliga (internationella) målgrupp. Särskilt företag och verksamheter som bedöms intressanta från regionens sida att attrahera att investera här och dessutom passar med våra fokusambitioner inom S3 och vår RUS. De nätverk som Business Sweden har etablerat internationellt är väsentliga att bearbeta. Överlag gäller att framgång skapas i kraft av relationer som i vissa fall behöver nyetableras och i andra fall relationsvårdas. I förekommande fall kan ambassader och konsulat landa inom det som definieras som målgrupp. Indirekta målgrupper är alla övriga främjaraktörer i länet som har beröring till frågan inbegripet de företrädare för spetskompetensområden och som i olika grad förväntas vara med och bidra till investeringsfrämjandets framgång.

Vad förväntar ni er att projektets planerade aktiviteter ska leda till för målgruppen på kort sikt?

Ökat fokus på att Jönköpings län bedöms attraktivt för etableringar/investeringar i de ecosystem/kluster vi prioriterar. Särskilt högteknologiska tillverkningsföretag och kunskapsintensiva tjänsteföretag, samt hållbara företag som de definieras i vår RUS. Ett drivet investeringsfrämjande i länet som samordnar insatser så att de enskilda kommunerna kommer ifråga när utländska investeringar aktualiseras. Det innebär att tillsammans med Business Sweden vara lyhörd i den sk. Leads-generering som pågår i Business Swedens internationella nätverk men också i att etablera egna unika internationella kontakter som ökar möjligheterna för etableringar i länet. En förbättrad samordning mellan länets kapacitet för att arbeta i investerings- och etableringsfrågor och med länets exportfrämjande aktiviteter, vilka bör ses som två sidor av samma mynt. En stärkt befintlig närvaro av utländska bolag genom dedikerade satsningar inom Expand & Retain som är ett nationellt program i Business Swedens regi där regional partner i samråd med kommunernas näringslivschefer identifierar ett tiotal viktiga utlandsägda företag med stor verksamhet i länet. Ett färdigt förslag för att och hur - verksamheten ska inkluderas i ordinarie organisation inom Regional Utveckling (RU) efter projektperioden.

Vilka effekter - hos målgruppen eller i samhället - förväntar ni er att projektet uppnår på lång sikt?

På lång sikt ska det som konstaterats ovan gällde på kort sikt ha implementerats och anses vara i drift och att verksamheten har landat inom ramarna för RU;s ordinarie verksamhet. Härutöver: Jönköpings län är långsiktigt ett attraktivt län för utländska företag och därmed en del av de globala värdekedjorna. Stöd till länets företags internationaliserings- och exportambitioner är en avgörande faktor för att även öka möjligheten till internationella företags direktinvesteringar och nyetableringar i länet. Vi har skapat ett ökat fokus på att Jönköpings län bedöms attraktivt för etableringar/investeringar i de ecosystem/kluster vi enligt vår S3 prioriterar. Särskilt högteknologiska tillverkningsföretag och kunskapsintensiva tjänsteföretag samt företag som bedöms långsiktigt hållbara. En etablerad syn på Jönköpings län som en av de regioner i Sverige och Europa som bäst kombinerar entreprenörskultur med en stark och verksamhetsstöttande högskola. Alla länets kommuner har blivit mer aktiva i att marknadsföra möjligheterna till etableringar som erbjuds genom mark- och lokaltillgång, t.ex. via Business Swedens GIS-baserade portal SiteFinder. RJL/RU driver operativt investeringsfrämjandet i länet och samordnar insatser så att de enskilda kommunerna kommer ifråga när utländska investeringar

aktualiseras. Att RJL/RU kontinuerligt initierar och samordnar aktiviteter för att höja kompetensen bland länets kommuner i att bli bättre på mottagandet och hanteringen av de investeringsmöjligheter som blir aktuella. De investeringsfrämjande insatserna sker i koordination med insatser för exportfrämjandet. En tydlig styrning mot länets prioriterade S3-områden (och Business Swedens Ecosystems) har skett och vi bedöms varar en mer Global region.

Hur ska projektet organiseras och styras?

Region Jönköpings län kommer att vara projektägare och säkerställa kopplingen till RUS:en med dess samtliga delar. En styrgrupp bildas med företrädare för RJL/RU och de mest berörda aktörerna i länet. Projektet kommer att ledas av projektledare från sektionen för Näringsliv och Kompetensförsörjning på RJL/RU. Samarbetet med Business Sweden, de internationella nätverken och de olika målgrupperna, främst länets kommuner, kommer att vara avgörande för hur framgångsrikt projektet blir.

Hur ska projektet avgränsas från ordinarie verksamhet?

Projektet skiljs från ordinarie verksamhet ekonomiskt genom ett eget ansvar/konto.

Hur är hållbarhetsaspekter integrerade i projektet?

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS;en) adresserar och definierar hållbarhet och projektet ansluter till denna. Projektet kommer särskilt att beakta aspekter som under projektets gång relaterar till miljö, mångfald och jämställdhet. Detta blir särskilt viktigt att ha med vid nyetableringar och där påverkan är möjligt. När hållbarhetsaspekter ska integreras i den här typen av främjandeprojekt som ska gynna tillväxten i vårt näringsliv så är det viktigt att under arbetet bära med sig allmänt etablerade definitioner för tillväxt. Hållbar tillväxt handlar om att se till att ekonomiska resurser skapas i linje med en vision om hållbar utveckling. I detta beaktas bland annat begrepp som cirkulär ekonomi. Ekonomisk tillväxt behövs för att skapa nya ekonomiska resurser. Resurser som behövs för att utveckla hela samhället och för att företag ska bli konkurrenskraftiga. För att få hållbar tillväxt ekonomiskt, miljömässigt och socialt behöver vi se till att resurserna skapas på ett hållbart sätt. Projektet har detta som ambition.

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj land

Sverige

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj kommun

Gislaved, Jönköping, Mullsjö, Vaggeryd, Gnosjö, Sävsjö, Vetlanda, Habo, Eksjö, Aneby, Värnamo, Nässjö, Tranås

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj län

Jönköping

1.6 Tid och aktivitetsplan

Aktivitet	Beskrivning	Startdatum - Slutdatum	Kostnad
Egen personal	Personalkostnader för projektledning, samordning och ekonomi	2022-04-01 - 2024-03-31	2 396 787

Aktivitet	Beskrivning	Startdatum - Slutdatum	Kostnad
Nulägesanalys	Initial extern analys och omvärldsspaning med fokus på internationella kontakter. Rekommendationer för internationellt och nationellt nätverkande men även baserade på intervjuer med kommunerna och övriga intressenter i länet.	2022-04-01 - 2022-06-30	250 000
Identifiera och aktivera alla berörda intressenter för att säkerställa inkludering	Bilda styrgrupp. Identifiera samtliga berörda aktörer och vilka fokusområde som ska prioriterias initialt enligt S3 och BuS business ecosystems.	2022-05-01 - 2022-06-30	0
Förankrings workshops del 1	Förankring av fokusområde och planerade insatser med länets involverade aktörer samt med deltagande av Business Sweden.	2022-06-01 - 2022-06-30	35 000
Insatser för att främja internationaliseringen och utländska kontakter.	Löpande kontakter och dialog med internationella och nationella kontakter i nätverken.	2022-07-01 - 2024-03-31	60 000
Förankrings workshops del 2	Förankring av valda fokusområden, ansvars-fördelning, samverkan mm. Fokus på kompetenshöjande aktiviteter bland länets målgrupper och hur de använder de verktyg och hjälpmedel som är nödvändiga för lyckade etableringar.	2023-03-01 - 2023-03-31	35 000
Avslutsworkshop	Förankring av förslaget på hur investeringsfrämjandet ska inkluderas i ordinarie RU-organisation efter projektperioden.	2023-11-01 - 2023-11-30	15 000
Egen kommunikationsinsats	Kostnad för projektkommunikatör	2022-04-01 - 2024-03-31	321 043
Extern kommunikation och resultatspridning	Identifiera kommunikationskanaler och budskap inklusive spridning av information	2022-06-01 - 2024-03-31	40 000
Utvärdering och lärande	Intern utvärdering av arbetsprocessen och det breda förankringsarbetet som gjorts. Identifiera förbättringspotential.	2024-03-01 - 2024-03-31	30 000

1.7 Budget

Kostnader

Kostnadsslag	2022	2023	2024							Totalt
Personal: Projektkommunikatör 20%	120 391	160 522	40 130							**321 043**
Personal: Projektsamordnare 50%	368 698	491 597	122 900							**983 195**
Personal: Projektledare 50%	474 416	632 555	158 139							**1 265 110**
Resor och logi: Resor och logi under projekttiden	20 000	30 000	10 000							**60 000**
Summa kostnader	**1 339 186**	**1 458 915**	**384 729**							**3 182 830**
Projektintäkter										
Summa faktiska kostnader	**1 339 186**	**1 458 915**	**384 729**							**3 182 830**
Bidrag annat än pengar										
Summa bidrag i annat än pengar										**0**
Summa totala kostnader	**1 339 186**	**1 458 915**	**384 729**							**3 182 830**

Finansiering

Finansiär	2022	2023	2024							Totalt
Offentligt bidrag annat än pengar										
Total offentligt bidrag annat än pengar										**0**
Offentlig kontantfinansiering										
1:1 medel: 1:1 medel	669 593	729 458	192 364							**1 591 415**
Total offentlig kontantfinansiering	**669 593**	**729 458**	**192 364**							**1 591 415**
Total offentlig finansiering	**669 593**	**729 458**	**192 364**							**1 591 415**
Privata bidrag annat än pengar										
Total privat bidrag annat än pengar										**0**
Privat kontantfinansiering										
Total privat kontantfinansiering										**0**
Total privat finansiering										**0**
Summa medfinansiering	**669593**	**729458**	**192364**							**1 591 415**

Stödfinansiering

Finansiering	2022	2023	2024							Totalt
Stödfinansiering	669 593	729 457	192 365							**1 591 415**

Sammanställning

Stödandel av faktiska kostnader	50,00%
Stödandel av stödgrundande finansiering	50,00%
Stödandel av total finansiering	50,00%
Andel annan offentlig finansiering	50,00%
Andel offentlig finansiering	100,00 %
Andel privat finansiering	0,00%

1.8 Förskott

Sökt förskottsbelopp: 0
Motivering:

1.9 Mina kontakter

Namn:	Niklas Engström
Telefonnummer:	
Mobiltelefonnummer:	070-3254115
E-postadress:	niklas.engstrom@rjl.se
Roll:	Projektledare
Namn:	Tommy Eriksson
Telefonnummer:	070-2016738
Mobiltelefonnummer:	070-2016738
E-postadress:	tommy.eriksson@rjl.se
Roll:	Projektledare

1.10 Dokument

Filnamn:	Originalansökan
Beskrivning:	Inkommen originalansökan - Maskinläsbart format
Uppladdningsdatum:	2022-02-24

Ansökan om stöd

1.1 Allmänna uppgifter

Projektnamn: Invest Jönköpings län
Ansökansid: 315616
Ärendeid: 20355950

Typ av finansiering: Regionala projektmedel
Sista ansökningsdag:
Ansvarig organisation: Region Jönköpings Län

1.2 Stödsökande

Namn: Region Jönköpings Län
BOX 1024
55111 JÖNKÖPING
Sverige

Org.Nr: 232100-0057
Antal anställda: 10000

Arbetsställe

Namn: Regional Utveckling - Telia Huset Jönköping
Arb.ställenr.: 66707084

Postadress:
Klubbhusgatan 13
55303 Jönköping

Besöksadress:
Klubbhusgatan 13
55303 Jönköping
Region: Jönköping

Är organisationen momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet?
Ja

Omfattas organisationen av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF?
Ja

Hemsida
www.rjl.se

1.3 Samverkanspart

1.4 Betalningssätt

Typ av konto: Bankgiro
Kontonummer: 5327-1672
Detaljerad info:

1.5 Projektinformation

Vilket/vilka problem vill projektet lösa?

Vi lever in en globaliserad värld, där landsgränser när det gäller handel och investeringar spelar en allt mindre roll. Tillväxt är en förutsättning för utveckling och det kan ske på två sätt; att befintliga företag växer eller att nya startas. När det gäller nystart så kan den ske genom att Svenska företag startas och växer eller genom att utländska bolag gör etableringar lokalt/regionalt. En regions konkurrenskraft och i vad mån den förmår att attrahera investeringar och etableringar, både utländska och inhemska, är och av största betydelse för dess utveckling. Investeringsfrämjande handlar ytterst om att attrahera utländska investeringar till Sverige. Genom att tillföra kapital, kompetens och globala kontaktytor bidrar de utländska företagen till landets tillväxt och sysselsättning. De innebär även att Sverige kan hålla sig i framkant i den globala konkurrensen. För utländska företag erbjuder Sverige tillgång till kompetens, världsledande innovationsmiljöer, eftertraktade platsrelaterade resurser och attraktiva marknader som stärker företagens affärer. Business Sweden, Sveriges export- och

investeringsråd, har statens uppdrag att leda arbetet med det statliga investeringsfrämjandet. Uppdraget syftar till att attrahera och underlätta utländska investeringar i Sverige och därmed bidra till ökad sysselsättning och hållbar tillväxt i hela landet. I Sverige finns ett 20-tal så kallade regionala investeringsfrämjande verksamheter. Den nationella aktören Business Sweden sluter ett samarbetsavtal med de parter som uppvisar resurser, stabilitet och kunskap att driva dessa frågor, ett samarbete som innebär en fördjupad samverkan (ej finansiella medel). Ett sådant avtal har Investeringsfrämjandet i Region Jönköpings län slutit med Business Sweden 2017. Ett mått på en regions konkurrenskraft är i vad mån den förmår att attrahera investeringar och etableringar, både utländska och inhemska. Samtidigt som man på detta vis kan komplettera den befintliga näringslivsstrukturen med betydelsefulla och hållbara verksamheter, kan det också innebära en ökad konkurrens på hemmamarknaden för befintliga företag. Detta gagnar emellertid långsiktigt vårt eget näringsliv då man genom att möta utländska konkurrenter eller har utländska krävande kunder även på hemmamarknaden har större förutsättningar att lyckas väl på exportmarknaden samt förbli långsiktigt konkurrenskraftiga. Det enda vi vet med säkerhet är att framtidens näringsliv i vårt län inte ser ut som det gör idag. Ökad internationalisering innebär också ökad rörlighet bland företag och kunder. Det räcker därför inte att ersätta företag som flyttar och/eller förändrar verksamheten med att kvarvarande företag växer eller att nya företag startas. Vi måste även attrahera in nya företag till regionen. I och med Covid har vi fått en delvis motsvarande trend; Nationalisering. Svenska företag nyetablerar produktion på hemmamarknaden och utländska företag som haft produktion i framförallt Sydostasien söker Europeiska produktionsorter. Nationellt regionala geografier och Europeiskt regionala geografier konkurrerar sins emellan och med geografier utom Europa om dessa nyetableringar. Bara de regioner som har aktivt fokus på att attrahera utländska och inhemska investeringar kan lyckas och vi avser med projektet att bli en av dessa. Vi bedömer också att en förbättrad samordning och koordinering mellan de insatser som görs för investerings- och etableringsfrågor och exportfrämjande aktiviteter är avgörande i detta och också helt i linje med den ambition till internationalisering som är tydligt uttalad i vår Regionala Utvecklingsstrategi (RUS).

Sammanfattande beskrivning till Projektbanken

Det övergripande målet med projektet och kommande initiativ är att stärka länets näringslivs hållbara utveckling och långsiktiga konkurrenskraft genom en ökad attraktivitet och ett ökat intresse från företag som söker lägen och möjligheter för etableringar och investeringar. Vid projektets slut är Jönköpings län ett starkt alternativ för nya företagsetableringar genom att följande delmål uppnås: Främjad tillväxt i Jönköpings län genom utländska och inhemska investeringar och nyetableringar av hållbara företag. Byggt upp regionens investeringsfrämjarverksamhet genom fokus på kompetens och tillgänglighet. Blivit en naturlig samarbetspartner för såväl företag som för länets kommuner och för övriga främjaraktörer. Upprättat nya och vidmakthållit redan etablerade aktiviteter och åtaganden tillsammans med Business Sweden, formellt inom ramen för avtalet som RJL tecknat 2017. Förbättrat samordning och koordinering mellan de insatser som görs för investerings- och etableringsfrågor med exportfrämjande aktiviteter. Detta projekt fokuserar på att förmå utländska bolag att etablera sig i länet och att hjälpa dessa att få det att hända. Den struktur och de arbetssätt som projektet genererar kommer också att kunna hantera och adressera de regionala insatser som behövs t.ex. när ett nytt fängelse ska etableras i Sverige och flera regioner är intresserade av att få lokaliseringen. Projektet syftar till att främja tillväxt i Jönköpings län genom utländska och inhemska investeringar och nyetableringar av hållbara företag. Dessutom att under projektperioden bygga upp regionens investeringsfrämjarverksamhet som i kraft av kompetens och tillgänglighet blir en naturlig samarbetspartner för såväl företag som för länets kommuner och för offentliga och andra intressenter som kan bli berörda. Investeringsfrämjarverksamheten kan ses som en fortsättning på det löpande avtal med Business Sweden som RJL tecknade 2017. Genom projektet så blir Region Jönköpings län tydliga med att vi är beredda att jobba för internationella investeringar i regionen och också att vi har kunnande, resurser och arbetssätt för att få detta att hända, även i hård konkurrens med andra regioner inom och utom Sverige. Region Jönköpings län tar i och med detta arbete en än tydligare lead i länets arbete för utländska investeringar, där länets kommuner blir självklara samarbetspartners. Vi avser också att förbättra samordningen mellan de insatser som görs för investerings- & etableringsfrågor och exportfrämjande aktiviteter. Projektets ska basera insatserna på vår Smart Specialiseringsstrategi (S3) och anpassa dessa till Business Swedens fokus på Business Ecosystems för att få bästa möjliga utväxling för länets olika näringslivskluster. Som del i projektet ingår också att ta väl hand om befintliga utländska företag samt att bygga de relationer som behövs internationellt och i viss mån nationellt för att

vi ska bli och sedan förbli en attraktiv region för nyetableringar, förvärv och i förekommande fall fortsatt expansion. Detta arbete benämndes tidigare "After Care" men kallas i dialogen med Business Sweden nu för Expand & Retain. Ett väl fungerande Expand & Retain-arbete understödjer också då det gäller att attrahera fler utländska satsningar i vår region eftersom dessa kan tjäna som goda exempel för nya investerare och passa in i vår strategi att stärka våra näringslivskluster. Digitalisering och klimathot är utmaningar som starkt påverkar vår framtid och projektet fokuserar på utveckling av hållbara företag i ett långsiktigt hållbart samhälle enligt den Regionala Utvecklingsstrategin (RUS), och beaktar särskilt de s.k. horisontella kriterierna.

Vilken/vilka är projektets målgrupp(er)?

Länets kommuner och de som kan erbjuda etablerings- och investeringsmöjligheter utgör projektets interregionala målgrupp. Potentiella utländska investerare och nätverk som har som syfte att identifiera och söka ut företag som kan tänka sig att investera i Jönköpings län är vår huvudsakliga (internationella) målgrupp. Särskilt företag och verksamheter som bedöms intressanta från regionens sida att attrahera att investera här och dessutom passar med våra fokusambitioner inom S3 och vår RUS. De nätverk som Business Sweden har etablerat internationellt är väsentliga att bearbeta. Överlag gäller att framgång skapas i kraft av relationer som i vissa fall behöver nyetableras och i andra fall relationsvårdas. I förekommande fall kan ambassader och konsulat landa inom det som definieras som målgrupp. Indirekta målgrupper är alla övriga främjaraktörer i länet som har beröring till frågan inbegripet de företrädare för spetskompetensområden och som i olika grad förväntas vara med och bidra till investeringsfrämjandets framgång.

Vad förväntar ni er att projektets planerade aktiviteter ska leda till för målgruppen på kort sikt?

Ökat fokus på att Jönköpings län bedöms attraktivt för etableringar/investeringar i de ecosystem/kluster vi prioriterar. Särskilt högteknologiska tillverkningsföretag och kunskapsintensiva tjänsteföretag, samt hållbara företag som de definieras i vår RUS. Ett drivet investeringsfrämjande i länet som samordnar insatser så att de enskilda kommunerna kommer ifråga när utländska investeringar aktualiseras. Det innebär att tillsammans med Business Sweden vara lyhörd i den sk. Leads-generering som pågår i Business Swedens internationella nätverk men också i att etablera egna unika internationella kontakter som ökar möjligheterna för etableringar i länet. En förbättrad samordning mellan länets kapacitet för att arbeta i investerings- och etableringsfrågor och med länets exportfrämjande aktiviteter, vilka bör ses som två sidor av samma mynt. En stärkt befintlig närvaro av utländska bolag genom dedikerade satsningar inom Expand & Retain som är ett nationellt program i Business Swedens regi där regional partner i samråd med kommunernas näringslivschefer identifierar ett tiotal viktiga utlandsägda företag med stor verksamhet i länet. Ett färdigt förslag för att och hur - verksamheten ska inkluderas i ordinarie organisation inom Regional Utveckling (RU) efter projektperioden.

Vilka effekter - hos målgruppen eller i samhället - förväntar ni er att projektet uppnår på lång sikt?

På lång sikt ska det som konstaterats ovan gällde på kort sikt ha implementerats och anses vara i drift och att verksamheten har landat inom ramarna för RU;s ordinarie verksamhet. Härutöver: Jönköpings län är långsiktigt ett attraktivt län för utländska företag och därmed en del av de globala värdekedjorna. Stöd till länets företags internationaliserings- och exportambitioner är en avgörande faktor för att även öka möjligheten till internationella företags direktinvesteringar och nyetableringar i länet. Vi har skapat ett ökat fokus på att Jönköpings län bedöms attraktivt för etableringar/investeringar i de ecosystem/kluster vi enligt vår S3 prioriterar. Särskilt högteknologiska tillverkningsföretag och kunskapsintensiva tjänsteföretag samt företag som bedöms långsiktigt hållbara. En etablerad syn på Jönköpings län som en av de regioner i Sverige och Europa som bäst kombinerar entreprenörskultur med en stark och verksamhetsstöttande högskola. Alla länets kommuner har blivit mer aktiva i att marknadsföra möjligheterna till etableringar som erbjuds genom mark- och lokaltillgång, t.ex. via Business Swedens GIS-baserade portal SiteFinder. RJL/RU driver operativt investeringsfrämjandet i länet och

samordnar insatser så att de enskilda kommunerna kommer ifråga när utländska investeringar aktualiseras. Att RJL/RU kontinuerligt initierar och samordnar aktiviteter för att höja kompetensen bland länets kommuner i att bli bättre på mottagandet och hanteringen av de investeringsmöjligheter som blir aktuella. De investeringsfrämjande insatserna sker i koordination med insatser för exportfrämjandet. En tydlig styrning mot länets prioriterade S3-områden (och Business Swedens Ecosystems) har skett och vi bedöms varar en mer Global region.

Hur ska projektet organiseras och styras?

Region Jönköpings län kommer att vara projektägare och säkerställa kopplingen till RUS:en med dess samtliga delar. En styrgrupp bildas med företrädare för RJL/RU och de mest berörda aktörerna i länet. Projektet kommer att ledas av projektledare från sektionen för Näringsliv och Kompetensförsörjning på RJL/RU. Samarbetet med Business Sweden, de internationella nätverken och de olika målgrupperna, främst länets kommuner, kommer att vara avgörande för hur framgångsrikt projektet blir.

Hur ska projektet avgränsas från ordinarie verksamhet?

Projektet skiljs från ordinarie verksamhet ekonomiskt genom ett eget ansvar/konto.

Hur är hållbarhetsaspekter integrerade i projektet?

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS;en) adresserar och definierar hållbarhet och projektet ansluter till denna. Projektet kommer särskilt att beakta aspekter som under projektets gång relaterar till miljö, mångfald och jämställdhet. Detta blir särskilt viktigt att ha med vid nyetableringar och där påverkan är möjligt. När hållbarhetsaspekter ska integreras i den här typen av främjandeprojekt som ska gynna tillväxten i vårt näringsliv så är det viktigt att under arbetet bära med sig allmänt etablerade definitioner för tillväxt. Hållbar tillväxt handlar om att se till att ekonomiska resurser skapas i linje med en vision om hållbar utveckling. I detta beaktas bland annat begrepp som cirkulär ekonomi. Ekonomisk tillväxt behövs för att skapa nya ekonomiska resurser. Resurser som behövs för att utveckla hela samhället och för att företag ska bli konkurrenskraftiga. För att få hållbar tillväxt ekonomiskt, miljömässigt och socialt behöver vi se till att resurserna skapas på ett hållbart sätt. Projektet har detta som ambition.

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj land

Sverige

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj län

Jönköping

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj kommun

Gislaved, Jönköping, Mullsjö, Vaggeryd, Gnosjö, Sävsjö, Vetlanda, Habo, Eksjö, Aneby, Värnamo, Nässjö, Tranås

1.6 Tid och aktivitetsplan

Aktivitet	Beskrivning	Startdatum - Slutdatum	Kostnad
Egen personal	Personalkostnader för projektledning, samordning och ekonomi	2022-04-01 - 2024-03-31	2 396 787
Nulägesanalys	Initial extern analys och omvärldsspaning med fokus på internationella kontakter. Rekommendationer för internationellt och nationellt nätverkande men även baserade på intervjuer med kommunerna och övriga intressenter i länet.	2022-04-01 - 2022-06-30	250 000
Identifiera och aktivera alla berörda intressenter för att säkerställa inkludering	Bilda styrgrupp. Identifiera samtliga berörda aktörer och vilka fokusområde som ska prioriterias initialt enligt S3 och BuS business ecosystems.	2022-05-01 - 2022-06-30	0
Förankrings workshops del 1	Förankring av fokusområde och planerade insatser med länets involverade aktörer samt med deltagande av Business Sweden.	2022-06-01 - 2022-06-30	35 000
Insatser för att främja internationaliseringen och utländska kontakter.	Löpande kontakter och dialog med internationella och nationella kontakter i nätverken.	2022-07-01 - 2024-03-31	60 000
Förankrings workshops del 2	Förankring av valda fokusområden, ansvars-fördelning, samverkan mm. Fokus på kompetenshöjande aktiviteter bland länets målgrupper och hur de använder de verktyg och hjälpmedel som är nödvändiga för lyckade etableringar.	2023-03-01 - 2023-03-31	35 000
Avslutsworkshop	Förankring av förslaget på hur investeringsfrämjandet ska inkluderas i ordinarie RU-organisation efter projektperioden.	2023-11-01 - 2023-11-30	15 000
Egen kommunikationsinsats	Kostnad för projektkommunikatör	2022-04-01 - 2024-03-31	321 043
Extern kommunikation och resultatspridning	Identifiera kommunikationskanaler och budskap inklusive spridning av information	2022-06-01 - 2024-03-31	40 000
Utvärdering och lärande	Intern utvärdering av arbetsprocessen och det breda förankringsarbetet som gjorts. Identifiera förbättringspotential.	2024-03-01 - 2024-03-31	30 000

1.7 Budget

Kostnader

Kostnadsslag	2022	2023	2024							Totalt
Personal: Projektledare 50%	474 416	632 555	158 139							**1 265 110**
Personal: Projektsamordnare 50%	368 698	491 597	122 900							**983 195**
Personal: Projektkommunikatör 20%	120 391	160 522	40 130							**321 043**
Resor och logi: Resor och logi under projekttiden	20 000	30 000	10 000							**60 000**
Summa kostnader	**1 339 186**	**1 458 915**	**384 729**							**3 182 830**
Projektintäkter										
Summa faktiska kostnader	**1 339 186**	**1 458 915**	**384 729**							**3 182 830**
Bidrag annat än pengar										
Summa bidrag i annat än pengar										**0**
Summa totala kostnader	**1 339 186**	**1 458 915**	**384 729**							**3 182 830**

Finansiering

Finansiär	2022	2023	2024							Totalt
Offentligt bidrag annat än pengar										
Total offentligt bidrag annat än pengar										**0**
Offentlig kontantfinansiering										
RU medel: RU medel	669 593	729 457	192 365							**1 591 415**
Total offentlig kontantfinansiering	**669 593**	**729 457**	**192 365**							**1 591 415**
Total offentlig finansiering	**669 593**	**729 457**	**192 365**							**1 591 415**
Privata bidrag annat än pengar										
Total privat bidrag annat än pengar										**0**
Privat kontantfinansiering										
Total privat kontantfinansiering										**0**
Total privat finansiering										**0**
Summa medfinansiering	**669593**	**729457**	**192365**							**1 591 415**

Stödfinansiering

Finansiering	2022	2023	2024							Totalt
Stödfinansiering	669 593	729 458	192 364							**1 591 415**

Sammanställning

Stödandel av faktiska kostnader	50,00%
Stödandel av stödgrundande finansiering	50,00%
Stödandel av total finansiering	50,00%
Andel annan offentlig finansiering	50,00%
Andel offentlig finansiering	100,00 %
Andel privat finansiering	0,00%

1.8 Förskott

Sökt förskottsbelopp: 0
Motivering:

1.9 Mina kontakter

Namn:	Niklas Engström
Telefonnummer:	
Mobiltelefonnummer:	070-3254115
E-postadress:	niklas.engstrom@rjl.se
Roll:	Projektledare
Namn:	Tommy Eriksson
Telefonnummer:	
Mobiltelefonnummer:	070-2016738
E-postadress:	tommy.eriksson@rjl.se
Roll:	Projektledare

1.10 Dokument

Filnamn:	Originalansökan
Beskrivning:	Inkommen originalansökan - Maskinläsbart format
Uppladdningsdatum:	2022-02-24

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 33-55

Tid: 2022-03-16 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 44

Projekt - Koncept och kompetensutveckling för hotell- och restaurangnäringen

Diarienummer: RJL 2022/514

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

1. Bevilja Region Jönköpings län, Regional utveckling, 707 651 kr.
2. Finansiering sker med 353 826 kr ur det statliga anslaget 1:1, 353 825 kr med RU-medel.

Sammanfattning

Regional utveckling vill med denna förstudie kartlägga behov av och tillgång till relevant utbildning inom hotell- och restaurangbranschen. Undersöka förutsättningar för en länsetablering av utbildningar inom hotell och restaurang, med ett regionalt respektive sydsvenskt upptagningsområde och undersöka förutsättningar för en etablering i Jönköpings län, som gastronomiskt centrum i Sverige, baserat på regionens råvaror, lokal produktion och småskalig livsmedelsförädling.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-03-02
- Projektmedelansökan

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Projekt – Förstudie, koncept- och kompetensutveckling inom hotell- och restaurangnäringarna

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

1. Beviljar Region Jönköpings län, Regional utveckling, 707 651 kr.
2. Finansiering sker med 353 826 kr ur det statliga anslaget 1:1, 353 825 kr med RU-medel.

Sammanfattning

Regional utveckling vill med denna förstudie kartlägga behov av och tillgång till relevant utbildning inom hotell- och restaurangbranschen. Undersöka förutsättningar för en länsetablering av utbildningar inom hotell och restaurang, med ett regionalt respektive sydsvenskt upptagningsområde och undersöka förutsättningar för en etablering i Jönköpings län, som gastronomiskt centrum i Sverige, baserat på regionens råvaror, lokal produktion och småskalig livsmedelsförädling.

Information i ärendet

Förstudien utgår ifrån hotell- och restaurangbranschens uttalade utmaningar med en avsaknad av resurser och efterfrågad kompetens och då särskilt med andelen högskoleutbildade. Kompetensbrist är en broms för innovativa satsningar inom restaurang- och småskalig matproduktion.

På lång sikt skulle förstudien bidra till att uppnå målsättningarna i den regionala livsmedelsstrategin och profilera Jönköpings län som Sveriges mest innovativa matregion, genom att kombinera traditionellt och modernt hantverk, genom hållbar produktion, digitalisering och tjänstedesign.

På kort sikt kommer förstudien ge svar på tillgång och efterfrågan kring utbildningar och kompetensbehov. Ge svar på om det finns några förutsättningar för en länsetablering av utbildningar inom hotell- och restaurangbranschen (inkluderat högre utbildning).

Målgruppen för förstudien är restaurangnäringen och besöksnäringen i länet samt befintligt utbildningssystem.

Delstrategier i den regionala utvecklingsstrategin (RUS) som berörs av förstudien är bland annat:

- Samverka för kompetensutveckling
- Stärka den långsiktiga kompetensförsörjningen och matchningen för integration och hållbar tillväxt
- Säkerställa en jämställd regional tillväxt och jämlika förutsättningar i samhället
- Förstärka näringslivets och det offentligas innovations- och förändringskraft

Utifrån Smart Specialiseringsstrategi (S3) berör förstudien framtidsperspektivet att en smart och affärsdriven hållbar utveckling, bidrar till att de traditionella näringarna i vårt län ska fortsatt kunna växa och utvecklas, samtidigt som nya näringar kan få fäste och bidra med nya företag och innovationer.

Förstudiens projektperiod: 2022-04-01 – 2022-11-30

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-03-02
- Projektmedelansökan uppdaterad

Beslut skickas till

Regional utveckling

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Thomas Strand
Sektionschef

Ansökan om stöd

1.1 Allmänna uppgifter

Projektnamn: Förstudie; koncept och kompetensutveckling inom hotell- och restaurangnäringarna 1:1-medel
Ansökansid: 316192
Ärendeid: 20356133

Typ av finansiering: Regionala projektmedel
Sista ansökningsdag:
Ansvarig organisation: Region Jönköpings Län

1.2 Stödsökande

Namn: Region Jönköpings Län
BOX 1024
55111 JÖNKÖPING
Sverige

Org.Nr: 232100-0057
Antal anställda: 10000

Arbetsställe

Namn: Regional Utveckling - Telia Huset Jönköping
Arb.ställenr.: 66707084

Postadress:
Klubbhusgatan 13
55303 Jönköping

Besöksadress:
Klubbhusgatan 13
55303 Jönköping
Region: Jönköping

Är organisationen momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet?
Ja

Omfattas organisationen av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF?
Ja

1.3 Samverkanspart

1.4 Betalningssätt

Typ av konto: Bankgiro
Kontonummer: 5327-1672
Detaljerad info:

1.5 Projektinformation

Vilket/vilka problem vill projektet lösa?

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) stipulerar: 2035 präglas hela Jönköpings län av jämställdhet, jämlikhet Den säger också att 2035 har länet utvecklat en kreativ innovationskultur där samverkan mellan akademi, offentlig sektor och näringsliv har resulterat i kluster och innovationsmiljöer Företagandet ökar både bland kvinnor, unga och utlandsfödda. Vi ska Stärka den långsiktiga kompetensförsörjningen och matchningen för integration och hållbar tillväxt genom att Höja den formella utbildningsnivån i länet samt Positionera länet på den internationella kartan. Viktigt är också att Utveckla förmågan att dra nytta av de resurser som EU erbjuder. Allt enligt RUS. Länets Smarta Specialiseringsstrategi (S3) anger att en smart och affärsdriven hållbar utveckling bidrar till att de traditionella näringarna i vårt län ska fortsatt kunna växa och utvecklas samtidigt som nya näringar kan få fäste och bidra med nya företag och innovationer. Hotell- och Restaurangbranscherna är tillsammans med handeln de sektorer som erbjuder flest instegsjobb, särskilt för utlandsfödda. De är också de branscher som är bäst på att erbjuda jämställda och jämlika karriärmöjligheter. Särskilt gäller detta utlandsfödda kvinnor. Därmed sagt; branscherna är viktig för RUS;ens genomförande. Därmed

behövs satsningar på utbildning på flera nivåer samt på stöd till innovativitet och kreativt företagande. Med detta och på uppdrag av sektion Attraktivitet & Livsmiljö syftar förstudien till att undersöka (avgränsat till Hotell och Restaurang): - Kartläggning av nuvarande utbildningsutbud kopplat till och identifiering av GAP mellan utbud och behov. - Kartläggning av besöksnäringens nuvarande och framtida kompetensbehov och identifiering av GAP mellan utbud och framtida behov enligt olika scenarier. - Tillsammans med sektionen för Attraktivitet & Livsmiljö undersöka hur främjandesystemet organiserar sig kring kompetensförsörjningsfrågor och för besöksnäringen. - Göra en benchmarking; Hur gör andra relevant jämförbara regioner. Eventuellt även utanför landets gränser. - Förutsättningar för länsetablering av utbildningar inom hotell och restaurang med ett regionalt respektive sydsvenskt upptagningsområde - Förutsättningar för etablering av Jönköpings län som gastronomiskt centrum i Sverige, baserat på regionens råvaror, lokal produktion och småskalig livsmedelsförädling. Målsättningen är att: Ge bättre insikter i hur behovs och tillgångssidan för kompetens ser ut nu och framåt. Öka förståelsen för hur hotell- och restaurangbranschens aktörer och branschföreningar ser på sig själva och sin framtid, samt på vad de anser behövs i form av resurser, kompetens och stöd för att de ska komma dit de vill. Undersöka förutsättningarna för ökad kompetensnivå och därmed på sikt möjligheterna till fler etableringar. För att uppnå en position som Sveriges mest innovativa matregion och öka andelen export av mat från regionen, som är en del av den regionala livsmedelsstrategin krävs det ökad tillgång på relevant kompetens. Vi behöver förstå inriktning och omfattning. Genom hållbara, innovativa, marknadsanpassade affärsmodeller skapar vi tillväxt nationellt och internationellt med inom matturism. T.ex. ske genom produktutveckling och genom Inter-regionala samarbeten med e.xv. Norrbotten och Algarve (de är båda regioner i samma storlek som Region Jönköpings län och de har precis som RJL båda besöksnäring och livsmedelsförädling som angivna S3-områden.) samt i deltagande i näringslivskopplad forskning. En grundförutsättning är dock att vi har en fungerande kompetensförsörjning. Hotellverksamheten är central i länets näringsliv. Vi vill bredda inresandet till att också drivas av annat än affärer. Förstudien låter oss ta reda på förutsättningarna för detta och också förstå vilka kompetenser som behöver tillföras.

Sammanfattande beskrivning till Projektbanken

Hotell- och restaurangbranschen står för 3,9 % av alla jobb i riket. I länet gör det knappt 5000 personer. Samtidigt är branscherna de som jämte handel står för den största andelen instegsjobb och som anställer störst andel utlandsfödda. Det är också branscher som ligger längst fram vad gäller jämlika och jämställda karriärmöjligheter. Särskilt för utlandsfödda kvinnor. Branscherna har dock problem vad gäller resurser och kompetens och särskilt med andelen högskoleutbildade. Kompetensbrist är också en hämsko för innovativa satsningar inom restaurang- och småskalig matproduktion. Denna förstudie tar avstamp i av branscherna uttalad kompetensbrist samt i behov av indatat för strategiformulering (Besöksnäringsstrategi). Kort sagt så vill förstudien ta reda på hur det faktiskt ser ut i de båda branscherna vad gäller nuvarande och kommande efterfrågan jämfört med nuvarande och kommande utbud. Vi vet att det så kallade företagsfrämjande systemet är väldigt aktivt mot en rad andra branscher i länet. Här vill vi ta reda på i vilken grad hotell och restaurang möter samma aktivitetsnivå och i sådana fall hur. Vi vill också ta reda påförutsättningarna för etablering av Region Jönköpings län som ett Gastronomiskt nav i Sverige, baserat på lokala råvaror och lokal tradition. Konkret så far förstudien följande ambition: - Behov av och tillgång till relevant utbildning inom hotell och restaurang - Förutsättningar för länsetablering av utbildningar inom hotell och restaurang med ett regionalt respektive sydsvenskt upptagningsområde - Förutsättningar för etablering av Jönköpings län som gastronomiskt centrum i Sverige, baserat på regionens råvaror, lokal produktion och småskalig livsmedelsförädling.

Vilken/vilka är projektets målgrupp(er)?

Målgruppen för förstudien är restaurangnäringen och besöksnäringen (Hotell & Restaurang) i länet samt befintligt utbildningssystem. Aktörer i andra regioner nationellt och internationellt kommer att kontaktas för benchmarking och för att ge insikter om huruvida länets utbildningsaktörer har möjlighet att tillhanda utbildning för en större marknad än bara länet.

Vad förväntar ni er att projektets planerade aktiviteter ska leda till för målgruppen på kort sikt?

Att vi aktivt undersöker förutsättningarna för ökad kompetensnivån och därmed på sikt möjligheterna till fler etableringar inom de branscher som har störst andel instegjobb, ger störst möjligheter till karriärsavancemang för kvinnor (inom privat sektor) och första och andra generationens utlandsfödda och särskilt då utlandsfödda kvinnor sänder viktiga signaler till hotell & restaurangföretag om att deras insatser uppskattas och ses som viktiga. Att vi undersöka möjligheterna för konceptualiseringar inom Hotell och Restaurang som på ett bättre sätt tar tillvara länets unika möjligheter och som möjligen ger möjligheter till korsbefruktning (idé- och konceptmässigt) med andra regioner inom och utom Sverige sänder signaler om att det offentliga värderar, uppskattar och vill stötta hotell & restaurangbranschen i länet. Att vi undersöker sätt att öka exporten av svensk mat från regionen, dels genom ökat inresande samt lanserandet av nya produkter och tjänster och dels att lyfta kompetensnivån generellt i berörda branscher förväntar vi oss ska entusiasmera och stimulera länets aktörer till egna insatser och till att man tänker utanför boxen. I slutändan vill vi med ett genomförandeprojekt bidra till att uppnå målsättningarna i den regional livsmedelsstrategin och profilera Jönköpings län som Sveriges mest innovativa matregion där vi kombinerar höga förädlingsvärden genom att kombinera traditionellt hantverk med modern, hållbar produktion, digitalisering och tjänstedesign. Det kräver kompetens. Vi tror och hoppas att denna förstudie, utöver att det låter oss identifiera befintliga och förväntade kompetens-GAP också ska ge berörda branscher framtidstro efter en tuff resa genom pandemin. Hotellverksamheten är central i länets näringsliv. Vi har ett högt inresetal bl.a. som följd av stora mässor men också som följd av många internationellt verksamma företag. Vi vill öka detta inresande även för andra orsaker än affärsresandet. Förstudien låter oss ta reda på förutsättningarna för detta och låter också aktörerna veta att vi ser branschens potential och dessutom är intresserade av dess utmaningar.

Vilka effekter - hos målgruppen eller i samhället - förväntar ni er att projektet uppnår på lång sikt?

På sikt ska hotell- och restaurangnäringarna i länet ha en koncept- och kompetensdriven tillväxt. Det förväntade resultatet av förstudien är att se inom vilka områden som vi kan lyfta och stötta de olika näringsgrenarna med satsningar på kompetens samt framgångsrika och hållbara koncept. Signalen till näringarna är att oavsett om vi landar i att vi ska eller inte ska initiera ett genomförandeprojekt så har vi berörda branscher i fokus. Genom hållbara, innovativa, marknadsanpassade affärsmodeller och distributionskanaler skapar vi tillväxt nationellt och internationellt med matturism som växande affärsområde. Detta kan exempelvis ske genom innovativ produktutveckling genom Inter-regionala samarbeten med Norrbotten och Algarve Portugal samt i deltagande i näringslivskopplad forskning genom regionala och nationella projekt. Förstudien ska ge kunskaper om vilka kompetenser som saknas för att få detta att hända och den ska också skicka signaler till branschens aktörer om att vi i regionen tar dessa frågor på största allvar. Allgarve och Norrbotten ska ses som exempel som valdes för att de regionerna är ungefär i Region Jönköpings läns storlek och båda har dessutom valt besöksnäring och livsmedelsförädling som uttalade fokusområden inom sin Smart Specialiseringsstrategi (3), precis som Region Jönköpings län.

Hur ska projektet organiseras och styras?

Förstudien genomförs genom egna resurser och egen projektledning på Regional Utveckling sektion för Näringsliv- och kompetensförsörjning för att säkerställa RUS;en och den beslutade Smart Specialiseringsstrategin (S3). En styrgrupp bestående av två representanter för Regional utveckling varav minst en från Näringsliv & Kompetensutveckling (vi hoppas att Attraktivitet & Livsmiljö ska bli den andra för tvärsektorialitet), en aktör från främjandesystemet, en från restaurangbranschen och en från hotellbranschen. Styrgruppens samansättning ska säkerställa att input från branscher och det offentliga tas till vara samtidigt som arbetet säkerställer kopplingen till RUS och S3

Hur ska projektet avgränsas från ordinarie verksamhet?

Regional utveckling har inte resurser att arbeta med denna förstudie i ordinarie verksamhet. Förstudien hanteras som projekt med avdelad personal och externa resurser.

Hur är hållbarhetsaspekter integrerade i projektet?

Horisontella kriterier kommer att genomsyra såväl förstudien som framtida genomförandeprojekt. De branscher vi undersöker låg långt fram vad gäller jämställdhet och jämlikhet innan pandemin. Vi vet att den har haft negativ inverkan och vi hoppas att förstudien ska förklara hur. Förstudien syftar på att stärka branscherna vilket innebär nya kliv framåt för jämlikhet och jämställdhet på arbetsmarknaden totalt sett. Förstudien utreder behov av och tillgång på kompetens såsom den definieras av de branscher vi undersöker och av befintliga utbildningsgivare, utan att vi lägger några värderingar i vad som uttrycks. Förstudien undersöker också förutsättningarna för kompetens- och konceptutveckling framåt. I den mån förstudien förordar ett genomförandeprojekt så blir detta med beaktande av hållbarhetsaspekter och särskilt då de så kallade horisontella kriterierna.

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj län

Jönköping

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj land

Sverige

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Välj kommun

Gislaved, Jönköping, Mullsjö, Vaggeryd, Gnosjö, Sävsjö, Vetlanda, Habo, Eksjö, Aneby, Värnamo, Nässjö, Tranås

1.6 Tid och aktivitetsplan

Aktivitet	Beskrivning	Startdatum - Slutdatum	Kostnad
Kompetenskartläggning hotell, nuläge	Kartläggning av befintliga utbildningar inom hotell	2022-04-01 - 2022-08-31	0
Kompetenskartläggnin restaturang, nuläge	Kartläggning av befintlig utbildningar inom restaurang	2022-04-01 - 2022-10-31	0
Nuläge-framtid; studie hotell & restaturangföretag och bransch organisationer	Identifiering av GAP mellan nuläge och om 3-5 år som branscherna ser den, avseende kompetens och resurser	2022-04-01 - 2022-10-31	200 000
Identifiering GAP nuläge - framtid som andra än branscherna ser det.	Skrivbordsstudie avseende trender	2022-06-01 - 2022-11-15	0
Workshop främjandesystemet	Workshop avseende hur det företagsfrämjande systemet i Jönköpings län arbetar med företag inom hotell och restaurang, nu och framgent. Samaktivitet med sektion Attraktivitet och Livsmiljö	2022-08-01 - 2022-09-30	0
Undersökning av kompetens- och utbildningsbehov hotell	Översiktlig undersökning av framtida utbildningsbehov	2022-08-01 - 2022-11-15	0

Aktivitet	Beskrivning	Startdatum - Slutdatum	Kostnad
och restaurang i Södra Sverige om 3-5 år.			
Gastronomiskt nav i Sverige	Undersökning av förutsättningarna för att etablera Jönköpings län som ett gastronomiskt nav, baserat på lokala råvaror	2022-03-01 - 2022-11-15	0

1.7 Budget

Kostnader

Kostnadsslag	2022									Totalt
Personal: Lönekostnader	274 000									**274 000**
Externa tjänster: Inköp av extern tjänst	200 000									**200 000**
Resor och logi: Resor och logi inom EU	50 000									**50 000**
Summa kostnader	**707 651**									**707 651**
Projektintäkter										
Summa faktiska kostnader	**707 651**									**707 651**
Bidrag annat än pengar										
Summa bidrag i annat än pengar										**0**
Summa totala kostnader	**707 651**									**707 651**

Finansiering

Finansiär	2022									Totalt
Offentligt bidrag annat än pengar										
Total offentligt bidrag annat än pengar										**0**
Offentlig kontantfinansiering										
Region Jönköpings län: RU-medel	353 825									**353 825**
Total offentlig kontantfinansiering	**353 825**									**353 825**
Total offentlig finansiering	**353 825**									**353 825**
Privata bidrag annat än pengar										
Total privat bidrag annat än pengar										**0**
Privat kontantfinansiering										
Total privat kontantfinansiering										**0**
Total privat finansiering										**0**
Summa medfinansiering	**353825**									**353 825**

Stödfinansiering

Finansiering	2022									Totalt
Stödfinansiering	353 826									**353 826**

Sammanställning

Stödandel av faktiska kostnader	50,00%
Stödandel av stödgrundande finansiering	50,00%
Stödandel av total finansiering	50,00%
Andel annan offentlig finansiering	50,00%
Andel offentlig finansiering	100,00 %
Andel privat finansiering	0,00%

1.8 Förskott

Sökt förskottsbelopp: 0
Motivering:

1.9 Mina kontakter

Namn:	Agnes Jacobsen
Telefonnummer:	
Mobiltelefonnummer:	
E-postadress:	agnes.jacobsen@rjl.se
Roll:	Ekonomi
Namn:	Micael Ragnar
Telefonnummer:	
Mobiltelefonnummer:	
E-postadress:	micael.ragnar@rjl.se
Roll:	Kontaktperson
Namn:	Niklas Engström
Telefonnummer:	
Mobiltelefonnummer:	070-3254115
E-postadress:	niklas.engstrom@rjl.se
Roll:	Projektledare
Namn:	Peter Johansson
Telefonnummer:	
Mobiltelefonnummer:	
E-postadress:	peter.b.johansson@rjl.se
Roll:	Övrigt

1.10 Dokument

Filnamn:	Originalansökan
Beskrivning:	Inkommen originalansökan - Maskinläsbart format
Uppladdningsdatum:	2022-03-01

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 33-55

Tid: 2022-03-16 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 45

Läsårstider 2022-2023 naturbruksgymnasierna

Diarienummer: RJL 2022/379

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Fastställa läsårstider 2022/2023 för Tenhults Naturbruksgymnasium och Stora Segerstad Naturbrukscentrum.

Sammanfattning

Enligt skollagen ska beslut om läsårets början och slut tas av huvudmannen för skolorna.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-03-30

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Läsårstider 2022/2023 för Tenhults naturbruksgymnasium och Stora Segerstad Naturbrukscentrum

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- Fastställer läsårstider 2022/2023 för Tenhults Naturbruksgymnasium och Stora Segerstad Naturbrukscentrum.

Sammanfattning

Enligt skollagen ska beslut om läsårets början och slut tas av huvudmannen för skolorna.

Information i ärendet

Läsårstiden för eleverna på Tenhults Naturbruksgymnasium fastställs till:

Höstterminen 2022:	2022-08-22 – 2022-12-22
Vårterminen 2023:	2023-01-09 – 2023-06-16

Lovdagar:

- Vecka 44
- Vecka 7
- Vecka 14
- 19 maj
- 5 juni

Läsårstiden för eleverna på Stora Segerstad Naturbrukscentrum fastställs till:

Höstterminen 2022 åk 1:	2022-08-17 – 2022-12-21
Höstterminen 2022 åk 2-3:	2022-08-22 – 2022-12-21
Vårterminen 2023 åk 1:	2023-01-11 – 2023-06-09
Vårterminen 2023 åk 2-3:	2023-01-11 – 2023-06-14

Lovdagar:

- Vecka 44
- Vecka 7
- Vecka 15
- 19 maj
- 5 juni

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-03-30

Beslut skickas till

Tenhults Naturbruksgymnasium
Stora Segerstad Naturbrukscentrum

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson	Thomas Strand
Regional utvecklingsdirektör	Skolchef

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 33-55

Tid: 2022-03-16 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 51

Översyn av regionala bidrag inom kulturområdet

Diarienummer: RJL 2022/450

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

1. Godkänna att Regionledningskontoret ges i uppdrag att göra en översyn av arrangörsbidraget under våren 2022.
2. Godkänna att Regionledningskontoret ges i uppdrag att göra en översyn av övriga kulturbidrag under 2023.

Sammanfattning

Utifrån dialog med civilsamhället och kulturaktörer, samt den statliga utredningen Så fri är konsten föreslås en översyn av samtliga kulturbidrag inom Region Jönköpings län. Arrangörsbidraget bör förändras redan under 2022 som ett led i att stärka arrangörsledet efter pandemin.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-22

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Uppdrag om översyn av regionala bidrag inom kulturområdet

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

1. Godkänner att Regionledningskontoret ges i uppdrag att göra en översyn av arrangörsbidraget under våren 2022.
2. Godkänner att Regionledningskontoret ges i uppdrag att göra en översyn av övriga kulturbidrag under 2023.

Sammanfattning

Utifrån dialog med civilsamhället och kulturaktörer, samt den statliga utredningen Så fri är konsten föreslås en översyn av samtliga kulturbidrag inom Region Jönköpings län. Arrangörsbidraget bör förändras redan under 2022 som ett led i att stärka arrangörsledet efter pandemin.

Information i ärendet

Under januari och februari 2021 har sektionen för kulturutveckling genomfört dialoger med civilsamhället, kulturaktörer, kommuner och kulturinstitutioner i länet, där det tydligt framkommit att regionens bidragssystem inte främjar kulturens infrastruktur fullt ut. Samtidigt visar rapporten Så fri är konsten – Den kulturpolitiska styrningens påverkan på den konstnärliga friheten (2021:1) att målstyrning sker på regional nivå delvis via bidragsgivning. Nuvarande policys kring regionens olika kulturbidrag innehåller skrivningar som skapar otydlighet i förhållande till principen om armlängds avstånd. Mot den bakgrunden behöver en översyn göras av samtliga kulturbidrag.

I dialog med arrangörer i vårt län har det framkommit att regionen även bör se över bidragsnivåer och regler kring arrangörsbidraget. Arrangörsledet har varit hårt drabbat under åren med pandemin vilket gör att vi önskar förändringar i detta bidrag behöver ske redan under 2022. En återstart för arrangörsledet är vitalt för infrastrukturen av kulturen i vårt län.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-22

Beslut skickas till

Sektionen för kulturutveckling

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Magnus Jonsson
Kulturutvecklingschef

Presidium - Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet §§ 33-55

Tid: 2022-03-16 kl. 09:00

Plats: Regionens hus, sal A

§ 52

Fördelning av statliga bidrag 2022 till kultursamverkansmodellens verksamheter

Diarienummer: RJL 2021/2017

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Godkänna förslag till fördelning av statsbidrag inom Kultursamverkansmodellen.

Sammanfattning

Statens Kulturråd har för 2022 beviljat Region Jönköpings län 44 417 tkr i bidrag till Kultursamverkansmodellen att fördelas i enlighet med förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag. I jämförelse med 2021 års statsbidrag, har Kulturrådet ökat bidraget till Region Jönköpings län med 4 287 tkr. Fördelningen inom Kultursamverkans-modellen, Region Jönköpings län, för 2022 grundar sig på underlag från verksamheterna inför Framställan till Kulturrådet samt prioriteringar som lyfts i beslut från Kulturrådet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-21
- Framställan om statliga medel till regional kulturverksamhet inom kultursamverkansmodellen 2021
- Beslut statliga medel till regionala kulturverksamheter inom kultursamverkansmodellen 2021
- Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet /www.riksdagen.se//forordning-20102012-om-fordelning-av-vissa_sfs-2010-2012

Yrkanden/förslag till beslut på sammanträde

Dan Sylvebo (-) yrkar bifall till föreliggande förslag.

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutets antal sidor

1

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Fördelning av statliga bidrag till Kultursamverkansmodellens verksamheter för 2022

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- Godkänner förslag till fördelning av statsbidrag inom Kultursamverkansmodellen

Sammanfattning

Statens Kulturråd har för 2022 beviljat Region Jönköpings län 44 417 tkr i bidrag till Kultursamverkansmodellen att fördelas i enlighet med förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag. I jämförelse med 2021 års statsbidrag, har Kulturrådet ökat bidraget till Region Jönköpings län med 4 287 tkr. Fördelningen inom Kultursamverkansmodellen, Region Jönköpings län, för 2022 grundar sig på underlag från verksamheterna inför Framställan till Kulturrådet samt prioriteringar som lyfts i beslut från Kulturrådet.

Information i ärendet

En region får fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet om en kulturplan har upprättats av regionen och kulturplanen överensstämmer med förordningen. Den regionala kulturplanen ska utarbetas i samverkan med regionens kommuner och efter samråd med regionens professionella kulturliv och det civila samhället. Ändamålet med bidraget är att bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås samt att ge ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer.

Kulturrådet har i enlighet med förordningen om statsbidrag till regional kulturverksamhet tilldelat Region Jönköpings län ett statligt bidrag på 44 417 tkr för 2022 (KUR 2021/13743). Detta är en ökning med 4 288 tkr. Region Jönköpings län beviljas statlig uppräkning för pris- och löneomkostnader som för 2022 är 0,8 procent av statsbidraget för regional verksamhet. Regionens verksamhetsbidrag förstärks därför med 321 tkr.

Kulturrådet bedömer vidare att regionen bör få förbättrade ekonomiska förutsättningar att genom de regionala konst- och kulturverksamheterna bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås, samt ges ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer. Kulturrådet förstärker därför verksamhetsbidraget till Region Jönköpings län med 4,9 procent av statsbidraget för regional verksamhet, motsvarande 1 966 tkr frånoch med 2022.

I Region Jönköpings läns framställan beskrevs vissa områden man vill förstärka. I beslutet från Kulturrådet lyfts vissa av dessa förstärkningar, som filmkulturell verksamhet, enskilda arkiv, det regionala främjandeuppdraget för barn och ungas rätt till professionell kultur samt att inkludera ShareMusic & Performing Arts inom kultursamverkansmodellenhandlar. Detta är områden som Kulturrådet anser främja strategisk utveckling som väl svarar mot Kulturrådets prioriteringsgrunder:
- att utveckla den regionala kulturella infrastrukturen, etablera och stärka samverkansformer och interregionala samarbeten,
- att ge utrymme till konst- och kulturområden med en svag regional infrastruktur samt
- insatser som leder till att fler invånare deltar i kulturlivet.

Insatserna bedöms även stärka förutsättningarna för samverkan mellan regionala verksamheter och professionella kulturskapare och kulturaktörer utan offentlig huvudman.Region Jönköpings läns verksamhetsbidrag förstärks därför med 2 000 tkr. Anslaget är inte kopplat till krisstöd till kulturen.

Utifrån Kulturrådets beslut och den information vi samlade in inför framställan, föreslår vi att:

- alla verksamheter får en ökning på 2,5 %
- ShareMusic & Performing Arts lyfts in i kultursamverkansmodellen (1 000 tkr)
- Riksteatern Jönköpings läns arbete med barn och unga prioriteras (500 tkr)
- Jönköpings läns Folkrörelsearkiv prioriteras (650 tkr)
- Sektionen för kulturutvecklings arbete kring film riktat mot målgruppen barn och unga prioriteras (700 tkr)

	Regionalt bidrag 2022	Stats-bidrag 2022	Totalt bidrag 2022
Professionell teater-, dans- och musikverksamhet			
Smålands musik och teater	90 993	24 232	115 225
ShareMusic & performing arts		1 000	1 000

Regional museiverksamhet			
Jönköpings läns museum	27 585	8 489	36 074
Professionell bild- och formverksamhet			
Vandalorum, museum för konst och design	1 437	2 187	3 624
Konst- och kulturfrämjande verksamhet			
Riksteatern Jönköpings län	583	1 178	1 761
Sektionen för kulturutveckling			
Bild och form, dans, film, litteratur, scenkonst	11 315	2 519	13 835
Hemslöjdsfrämjande verksamhet	1 645	696	2 341
Regional biblioteksverksamhet	2 564	2 577	5 141
Interregionalt samarbete	0	259	259
Regional enskild arkivverksamhet			
Jönköpings läns folkrörelsearkiv	2 027	1 280	3 307
TOTALT	**138 150**	**44 417**	**182 567**

Beslutsunderlag

- Missiv/Tjänsteskrivelse daterad 2022-02-21
- Framställan om statliga medel till regional kulturverksamhet inom kultursamverkansmodellen 2021 (Dok.ID 2021.12914 RJL2021/2017)
- Beslut statliga medel till regionala kulturverksamheter inom kultursamverkansmodellen 2021 (Dok.ID 2022.1580 RJL2021/2017)
- Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet /www.riksdagen.se//forordning-20102012-om-fordelning-av-vissa_sfs-2010-2012

Beslut skickas till

Sektionen för kulturutveckling

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Magnus Jonsson
Kulturutvecklingschef

Region Jönköpings län

2021-10-15

Region Jönköpings län
Regional Utveckling
Orgnr: 232100-0057

Statens Kulturråd
Box 27215
102 53 Stockholm

Framställan om statliga medel till regional kulturverksamhet inom kultursamverkansmodellen 2022

Inledning och bakgrund

Jönköpings län ingår sedan 2012 i den av staten beslutade kultursamverkansmodellen. Region Jönköpings län befinner sig i genomförandet av sin tredje kulturplan. Nuvarande plan förlängdes av Regionfullmäktige 2021-05-05 § 60 för att omfatta även 2022. Rådande pandemi har försvårat det viktiga samverkans- och dialogarbetet med aktörer inför en ny kulturplan. Arbetet med den nya kulturplanen är igång med en planperiod på 2023-2026.

Kultursamverkansmodellen har varit positiv för den kulturpolitiska utvecklingen, kunskapsutvecklingen inom området kultur samt för en bredare och kvalitativ dialog och samråd inom länet. Region Jönköpings län har inför och efter införandet av den regionala kulturplanen verkat för en expansiv utveckling inom kulturområdet till förmån för länets alla kommuner och invånare. Kontinuerliga prioriteringar och fokusområden har uppmärksammats och getts möjligheter till utveckling genom ekonomiska och strukturella insatser, samt samverkan. Det interregionala samarbetet, kulturpolitiskt och verksamhetsmässigt, har intensifierats med stöd i de regionala kulturplanerna. Samverkan och uppbyggnaden är nu så stabil att utveckling av flera verksamheter, nya konstområden och fokusområden planeras.

År 2020 låg Region Jönköpings län över riksgenomsnittet gällande regionala bidrag av kulturverksamhet per invånare, men långt under genomsnittet vad gäller statliga bidrag per invånare.
Region Jönköpings län har gjort stora investeringar för kulturen i länet historiskt, med Kulturhuset Spira, Vandalorum och ombyggnad av Jönköpings läns museum. Satsningarna såväl då som nu sker i samråd och samverkan mellan regionorganisationen, kommunerna, näringslivet och enskilda donatorer. En samverkan som visar på den samsyn som fortsätter att växa om viljan att vara ett län som tar plats på kulturkartan. Till detta kommer fortsatta investeringar inom de övriga regionala

verksamheterna, samt en medveten utveckling av verksamhetsmedel, projektbidrag och verksamhetsbidrag.

De senaste åren har den regionala budgeten för kultur ökat. För 2021 ökade kulturbudgeten med 2 miljoner och för 2022 kommer den att öka med 2 miljoner till, då med särskilt fokus på det fria kulturlivet. Därtill har nästan 1,5 miljon i krisstöd till det fria kulturlivet under pandemiåren. Detta, tillsammans med ökade medel som Region Jönköpings fick inom Kultursamverkansmodellen under 2021, har gjort stor skillnad för den kulturella infrastrukturen och det fria kulturlivet i länet. Genom projekt, bidrag och ökade verksamhetsmedel har utveckling av kulturen i länet blivit möjlig.

Region Jönköpings läns prioriterade satsningar

Följande prioriteringar utgår från konstområden utpekade i den regionala kulturplanen, dess mål och prioriteringar, samt målgruppsbaserade fokusområden.

Barn och ungas rätt till kultur

Alla barn har demokratisk rätt till kultur och ska ha likvärdiga möjligheter att utvecklas. Med utgångspunkt i FN:s barnkonvention ska olika former för utveckling av barns och ungas kultur stimuleras inom samtliga verksamhetsområden. För att främja arbetet med barn och ungas rätt till kultur har kulturutvecklingsenheten hos Region Jönköpings län förstärks med en utvecklartjänst dedikerad till frågan. Två avgörande infrastrukturbyggande regionala projekt, med finansiering från Region Jönköpings län, pågår sedan 2020 i länet med förhoppning om att permanentas. *Kulturrätten*, med målsättning alla barns lika rätt till kultur och samordning mellan kultur, skola och kultursamverkansmodellen, och *Regional samordnare Jönköpings läns musik- och kulturskolor* med målet att skapa möjligheter till ökad samverkan, breddad målgrupp och utveckling av nya konstformer. Under 2022 ska båda dessa projekt hitta möjligheter och strukturer för att permanenta verksamheterna. Projekten är båda mycket viktiga för utvecklingen av kultur för barn och unga i vårt län, men att permanenta projekten kräver ökade personalresurser, som i sin tur kräver en ökad budget.
2022 kommer Region Jönköpings län även att fokusera på yttrandefrihet, delaktighet och tillgänglighet när det kommer till kultur för, av och med barn och unga.

Scenkonst

Region Jönköping vill säkra konstnärlig utveckling och fördjupning inom scenkonsten. Scenkonstens ställning i Jönköpings län ska värnas och utvecklas. Under de senaste åren har behovet av förstärkning och bredd i

det främjade uppdraget som Region Jönköpings läns kulturutvecklingsenhet innehar lyfts allt mer, av både institutioner och det fria kulturlivet. Att fortsätta främja en viktig och efterlängtad samverkan, stötta en god utveckling inom konstområdena musik och teater och öka tillgängligheten till scenkonsten blir viktigt i utvecklingen av det fria kulturlivet 2022.

Smålands Musik och Teater har Jönköpings län som spelplan även om arbetsplatsen, Kulturhuset Spira är belägen i Jönköping. Verksamheten har ett brett uppdrag och producerar scenkonst som spelas i Spiras fantastiska salonger men också produktioner för turné och gästspel. Att nå ut i hela länet är en prioritet, men också en utmaning. Både personalmässigt och gällande ekonomiska resurser.
För att fler av länets invånare ska ha möjlighet att uppleva scenkonst i Kulturhuset Spira är ett fokusområde breddat deltagande. Under 2022 vill Smålands Musik och Teater prioritera förstagångsbesökare, alltså personer som aldrig tidigare besökt Kulturhuset Spira. Ökat publikarbete behövs, men dessa resurser finns inte idag. Med ökade resurser finns planer på att utveckla ett system där invånare från hela länet enkelt kan ta sig till Kulturhuset Spira med buss.

Nycirkus är en tvärkonstnärlig konstform under utveckling i Sverige och en plattform i länet har under de senaste åren växt fram i form av JONK Scenkonst, som med regionala och statliga medel påbörjat etableringen av konstformen i länet på ett framgångsrikt sätt. Samarbete mellan Smålands musik och teater och JONK Scenkonst har inletts.

Riksteatern Jönköpings län har ett främjande uppdrag för det fria kulturlivet i Jönköpings län. Stort fokus de senaste åren har varit barn och unga. Under 2022 ämnar man att permanenta det tidigare nämnda projektet Kulturrätten och önskar arbeta än mer fokuserat med kultur för barn och unga. I nuläget fyller övriga uppdrag den tjänst som finns. För att kunna utveckla arbetet och permanenta Kulturrätten som verksamhet behövs resursförstärkning. Riksteatern Jönköpings län vill arbeta löpande med barn och ungas rätt till kultur och fungera som en brygga mellan länets sex verksamheter inom kultursamverkansmodellen, skolor, fria grupper och teaterföreningar.

ShareMusic & Performing Arts

Sedan 2002 har Region Jönköpings län, Regions Skåne och Västra Götalandsregionen, i olika steg, samfinansierat ShareMusic & Performing Arts – en investering som nu behöver säkerställas långsiktigt i samverkan med staten och interregional samverkan. Verksamheten har utarbetat en modell i arbetet för att nå en jämlik scen – från uppmärksamhet och medvetenhet, med hjälp av engagemang, för att nå

en attitydförändring och påverka normer. ShareMusic jobbar med konstnärlig utveckling genom inkludering och har under de senaste åren utvecklats med statliga och regionala medel på ett mycket gott och värdefullt sätt
De senaste åren har ShareMusic beviljats utvecklingsbidrag till regional kulturverksamhet och genom undantagsbeslut fått fyra års finansiering i väntan på att hitta en långsiktig lösning. Att flera regioner tar gemensamt krafttag genom att stärka den regionala finansieringen och föra in dem i kultursamverkansmodellen blir en viktig grundbult i att efter många år fastställa den långsiktiga satsning som behövs för att säkra utvecklingen i verksamheten.

Genom ett interregionalt samverkansavtal om samfinansiering och struktur ges verksamheten en stabil grund och en möjlighet ytterligare utveckling, både interregionalt, nationellt och internationellt. Gemensam dialog kring verksamheten genomförs årligen. Verksamheten har redan idag nationell relevans och räckvidd. Ambitionen är att etablera verksamheten än mer nationellt, tex genom att successivt inkludera fler regioner i interregionalt samverkansavtal, startar 2022.
Region Jönköpings län, Region Skåne och Västra Götalandsregionen önskar från och med 2022 inkludera ShareMusic & Performing Arts i kultursamverkansmodellen.
Region Jönköpings län, Region Skåne och Västra Götalandsregionen äskar vardera 1 miljon kr i statliga medel. Region Jönköpings län, Region Skåne och Västra Götalandsregionen går in med minst motsvarande summa av regionala medel.

ShareMusic & Performing Arts verksamhet dockar väl in i nuvarande Kulturplan och blir en viktig del i det kunskapshöjande arbete som prioriteras för en jämlik scen och ökad delaktighet.

Dansfrämjande

Region Jönköpings län arbetar för att främja dansen i länet genom tillgängligheten och stärkta strukturerna för samverkan. Det regionala fleråriga projektet DANSspår, initierat och finansierat av Region Jönköpings län och med stöd från Kulturrådet, har under snart tre år bidragit till uppbyggnaden av viktigt och värdefull infrastruktur för dansen. Publikutveckling blir ett fortsatt viktigt arbete, speciellt efter pandemin. Arbetet med att öka det konstnärliga skapandet i länet, både av aktörer bosatta i länet, hemåt vändare aktörer och danskonstnärer nationellt och internationellt fortsätter, liksom arbetet med att bygga upp och stärka residens, gästspel och samproduktioner.

Film

Region Jönköpings län vill med medvetna satsningar fortsätta stärka filmkulturell verksamhet och den utveckla konstområdets infrastruktur, med fokus på barn och unga, talang och produktion samt visning och spridning. Under 2021 ändrades kriterierna för projektbidrag gällande film, till att omfatta både förproduktion, produktion och efterproduktion. En mycket positiv utveckling för filmproduktion i vårt län. Med extra stöd från Filminstitutet och regionala medel startade under 2021 ett utvecklingsprogram, Gaze, för nya filmare i Jönköpings län, där vi bland annat delar ut produktionsmedel till kortfilm och är ett utvecklingsstöd med kunskapshöjande insatser.

Under 2022 vill Region Jönköpings län utveckla filmverksamheten med en utvecklare dedikerad barn och unga. Detta skulle främja god utveckling inom konstområdet och verka för att alla barn och unga ska ha möjlighet att skapa, se och analysera film och rörlig bild.
Bland barn och unga ökar både användningen och det egna skapandet av film och rörlig bild. Film- och mediepedagogiken (MIK) har stor betydelse när det gäller att stärka barn och ungas förmåga att navigera och tolka innehållet i utbudet och det de tar till sig. Barn och ungas eget skapande medverkar till användardriven innovation och skapar en marknad för nya produkter och tjänster. Detta bidrar till utvecklingen av både den konstnärliga kvalitén och näringslivets förutsättningar.
I ett samhälle som allt mer präglas av den tilltagande mängden information ställs höga krav på att den enskilde individen har verktygen för att ur informationen tillgängliggöra sig kunskap. I syfte att möta en växande efterfrågan på medie- och informationskunnighet har Region Jönköpings län i likhet med många andra regioner behov av att stärka mediepedagogiken inom folkbildningen och utbildningsväsendet. I dialog med berörda aktörer i länet vill regionen därför främja tillkomsten av fler filmpedagogiska kurser och utbildningar samt stärka lärarnas och utbildarnas kompetens. Regionen vill även främja en ökad dialog mellan kulturskolorna i Jönköpings län samt de aktörer som bedriver fritidsaktiviteter inom filmområdet för barn och unga.
Region Jönköpings län ser verksamheten som ett av sina viktigaste uppdrag då den rörliga bilden har tagit över som huvudsaklig informationskälla, men också som ett viktigt uttrycksmedel för barn och unga. Verksamheten ser ett behov av att anställa en filmutvecklare som arbetar främjande och utvecklande för barn och unga inom film, där ungas inflytande som skapare av innehåll såväl som att MIK står i fokus. Med en dedikerad filmutvecklare för barn och unga kan vi ytterligare stärka nationella och interregionala samarbeten (RSS Film, barn och unga) och ännu mera aktivt ta del i de nationella nätverken.

Under 2021 har sektionen för kulturutveckling, Region Jönköpings län, samarbetat med Värnamo kommun om att starta upp Värnamo Filmhistoriska Filmfestival. Under detta arbete har det framkommit ett behov av ett nationellt Filmcenter/museum som förevisar och arkiverar det svenska filmarvet. Under 2022 vill vi påbörja arbetet att undersöka möjligheterna att förlägga ett sådant center i Jönköpings län.
Förutom att den svenska filmhistorien skulle få en given plats att bli förvaltad på, skulle den också bli ett nav att samlas kring, med stora möjligheter att stärka infrastrukturen för filmen i Jönköpings län. En plats som skulle kunna docka an till forskning, filmkulturella frågor och kunskap om filmproduktion. Då länet inte har någon högre filmutbildning kan en sådan plats bli av stor betydelse för både nybörjare och erfarna filmare i länet, men också nationellt såväl som internationellt. Region Jönköpings län kan på så sätt bli en plats att resa till för att få mer kunskap om film. Den förevisande delen av verksamheten skulle vara ett sätt att tillgängliggöra svensk filmhistoria som inte existerar idag och en möjlighet att förflytta centraliseringen av kulturinstitutionerna från storstäderna och ut i landet.

Region Jönköpings län arbetat aktivt inom RSS Film. Region Jönköpings läns filmutvecklare sitter med i beredningsgruppen, där fokus nu är den gemensamma filmstrategin, samt arbetsgruppen talang och produktion. Med en resursförstärkning till en ytterligare utvecklare inom film skulle ett mer aktivt arbete inom de övriga arbetsgrupperna, barn och unga samt visning och spridning bli möjligt.

Museiverksamhet, kulturarv och kulturmiljö

Jönköpings läns museum har under en längre tid haft behov av ett ökat anslag för att etablera och förstärka museets länsnärvaro. Länsmuseets uppdrag har de senaste åren förtydligats och utökats både utifrån ett regionalt och nationellt perspektiv. Den sedan 2017 gällande museilagen ställer inte bara krav på kunskapsuppbyggnad och forskning samt förvaltande av museets samlingar, utan också vad gäller museets bidrag till samhället och dess utveckling i form av främjande av kunskap, fri åsiktsbildning och kulturupplevelser på allas lika villkor.
För att kunna svara upp mot intentionerna i museilagen och de regionala uppdragen har länsmuseets styrelse valt att de senaste åren bedriva verksamheten med årligt underfinansierade budgetar. Detta har i sin tur, trots de omfattande åtgärder som beskrivs nedan, inneburit att länsmuseets fria kapital i snabb takt håller på att förbrukas.

Länsmuseet har idag mycket begränsade möjligheter att verka ute i länet i enlighet med grunduppdraget. För att skapa bättre förutsättningar för detta, om än i grundläggande form, skulle man med fördel kunna

fokusera på just ”tillgängliggörande och utveckling av länets kulturmiljöer”. Länsmuseet vill möjliggöra detta genom att tillsätta en tjänst som verksamhetsutvecklare inom kulturmiljöområdet, med uppdrag att utveckla detta område tillsammans med länets kommuner, civilsamhället och det näringsliv som verkar inom den snabbt ökande besöksnäringen. Idag arbetar flera av landets länsmuseer på liknande sätt. En utgångspunkt i en sådan tjänst skulle kunna vara att utveckla, marknadsföra och tillgängliggöra de så kallade smultronställena inom kulturmiljöområdet som länsmuseet sedan flera år etablerat. Det finns en stor potential att utveckla och tillgängliggöra dessa platser till spännande utflyktsmål till gagn för länets invånare, turister och näringsliv.

I sammanhanget är det också viktigt att samtidigt skapa resurser för att kunna ta tillvara och förmedla den samlade kunskap och specialkompetens kring länets kulturmiljöer som finns inom länsmuseets intäktsfinansierade konsultverksamhet.
Enligt museilagen ska samlingarna förvaltas aktivt så att verksamhetens mål nås. Samlingsförvaltningsarbetet är resurskrävande och under de senaste åren har både en omfattande utveckling och professionalisering skett inom området. Detta har gjort att majoriteten av landets länsmuseer anger att de har svårigheter att möta upp både lagkrav och utveckling.
I Riksantikvarieämbetets rapport, som hänvisas till ovan, framgår bland annat att en gemensam utmaning är finansieringen rörande förvaltningen av museernas samlingar. Jönköpings läns museum utgör inget undantag här utan snarare tvärtom är detta en av verksamhetens stora utmaningar. Det saknas idag anslagsfinansiering för en samlingskonservator vilket gör att samlingarna inte kan vårdas på ett hållbart sätt framför allt vad gäller professionell planering och genomförande av vård och underhållsplaner. Det är flera delar av samlingen som idag är särskilt utsatta, bland annat konst-, textil-, foto-, och arkivsamlingarna. John Bauers samling av verk är också en av de samlingar som är i behov av vård och konservering. För att på ett professionellt och ansvarsfullt sätt förvalta museets samlingar och ha en arkivverksamhet som lever upp till både lagkrav och tillgänglighet behövs personalmässiga förstärkningar.

Bild och form

Region Jönköpings län vill arbeta för att stärka länet som bildkonst-, form- och designregion. Under 2021 anställdes en ny utvecklare inom bild- och form som arbetar främjande med området.

Verksamheten Vandalorum är en nyckelaktör i Jönköpings län. Det är nu snart 11 år sedan Vandalorum invigdes och Jönköpings län fick en institution för internationell samtida konst och design med både regionalt, nationellt och internationellt upptagningsområde. Det första decenniet har verksamhetens arbete huvudsakligen inriktats på att etablera en för regionen och Sverige värdefull och unik

utställningsverksamhet, interregionala, nationella och internationella samarbeten, skapa ett konstpedagogiskt centrum samt stärka samarbeten mellan konstnärer/formgivare och regionens tillverkningsföretag.
I och med att verksamheten 2021 fick utökat verksamhetsstöd inom samverkansmodellen, möjliggjordes nya tjänster (designpedagog, museivärd med visningskompetens samt utställningstekniker med verkstadspedagogisk kompetens), fria besök, visningar och deltagande i skapande verkstad för alla skolor i regionen och utvidgat pedagogiskt arbete utanför skolan. Anpassning av existerande lokaler har också gjorts för att möta den utökade pedagogiska verksamhetens mest akuta behov.
Vandalorum vill 2022 fortsätta utvecklingen och bli en ännu mer tillgänglig, bildande och angelägen institution och samhällsaktör, vilket anses mycket viktigt för utvecklingen av bild och formområdet i hela Jönköpings län. Med ökade medel kan Vandalorum arbeta vidare med den pedagogiska verksamheten och stärka den konstnärliga upplevelsen, skapandet och lärandet i publika ytor med särskild inriktning på barn och unga, stärka det digitala utbudet, etablera varaktiga samarbeten med civilsamhället och tillgängliggöra lokalerna för nya målgrupper.
Vandalorum har som vision att utvecklas som kunskapsnod och mötesplats för regionala professionella utövare och utställningsaktörer inom konst och design och utveckla varaktiga samarbeten mellan regionens industri och högre lärosäten inom konst- och design.
I en utvecklingsplan finns även utbyggnaden av Vandalorum med specifika lokaler för pedagogik, eget skapande, undervisning och föreläsningsverksamhet.

Arkivverksamhet

Sedan Jönköpings läns folkrörelsearkiv flyttade in i Jönköpings kommuns arkivhus för drygt tio år sedan har verksamheten utvidgats väsentligt, och även samarbetet med de samlokaliserade institutionerna Stadsarkivet, Stadsbiblioteket och Länsmuseet. Den samverkansmodell som staten genom Kulturrådet infört på det regionala planet har bidragit till positiva effekter, men också till fler åtaganden och mer administration. I den regionala kulturplanen och i uppdragsbeskrivningen från Region Jönköpings län har Folkrörelsearkivet fått angelägna mål och konkreta uppgifter, inte minst satsningar på barn och unga, vilket är ett tydligt fokusområde i både nuvarande och kommande kulturplan.
Utifrån de mål som Region Jönköpings län har i sin kulturplan, har Jönköpings läns folkrörelsearkiv och Jönköpings läns arkivförbund tillsammans med Regionen arbetat för och gjort en planering för en ny arkivorganisation, som ska vara en resurs för och en förstärkning av hela det regionala arkivväsendet. En förutsättning för att den nya arkivorganisationen ska kunna skapas är dock en resursökning, framför allt personal. För att kunna leva upp till hela uppdraget och upprätthålla den utvidgad verksamhet behöver verksamheten förstärkning i sitt anslag.

Ett enat Sydsverige skapar ett starkt kultursverige

De sex regionerna inom Regionsamverkan Sydsverige verkar tillsammans för att utgöra en dynamisk bas för kulturell och regional utveckling. Bakgrunden är det sydsvenska kulturpolitiska positionspapper som regionerna antagit. När Sydsverige samverkar förbättras förutsättningarna för konstnärlig produktion och förnyelse och det blir mer kultur för fler. När de administrativa gränserna överbryggas möjliggörs insatser som ingen region hade kunnat genomföra på egen hand. Ett konkret exempel är att barn och unga i Sydsverige nu kan ta del av samproduktionen Djurens karneval. Det är danskonst som inte hade varit möjlig för en institution att producera ensam och där samverkan i Sydsverige stärker konstområdets strukturer och utveckling, även ur ett nationellt och internationellt perspektiv. Men Djurens karneval är bara ett exempel av många. Inom Regionsamverkan Sydsverige finns gemensamma kulturpolitiska ambitioner för ett flertal konstområden och vi fortsätter arbetet med att utveckla de interregionala samverkansstrukturerna för att möta ambitionerna. Regionsamverkan Sydsverige ser att utvecklingsarbetet ligger väl i linje med prioriteringsgrunden om att utveckla den regionala kulturella infrastrukturen, etablera och stärka samverkansformer och interregionala samarbeten och vill därför att Kulturrådet förstärker statsbidraget med 500 000 kronor per region för att möta utvecklingen.

Budget Region Jönköpings län 2022

Under 2021 har Region Jönköpings län genomfört en rad tillfälliga stödinsatser för länets kulturliv, med anledning av pandemin. Det har handlat om omställning till digitala arbetssätt, ökade medel till skapande verksamhet för barn och unga, ökade medel för stipendium och bidrag, samt tillfälligt ändrade bidragsregler för att stimulera till fler kulturarrangemang. I budget för 2022 prioriterar Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet satsningar för det fria kulturlivet, med ett ökat anslag om 2 miljoner kronor.

Framställan om utökat statligt stöd

Region Jönköpings län har avseende den statliga medfinansieringen både innan och efter införandet av samverkansmodellen varit ett av de län som tagit emot minst statlig medfinansiering av regional kulturverksamhet. Regionorganisationen har under en lång tid, sedan man gick in i samverkansmodellen, lyft sig från en lägre egenfinansieringsnivå till nivån över riksgenomsnittet. Detta samtidigt som den statliga medfinansieringen med något undantag, i stort sett har stått still och under vissa år blivit mindre. Ökade statliga medel 2021 gjorde stor skillnad i vårt län, men med bakgrund i ovanstående behov, är det ännu inte tillräckligt.

Resursinsatsen inom Region Jönköpings län har gjorts sedan 2011 för att stödja en positiv utveckling av och för länets konst- och kulturliv, dess utövare och invånare, samt ett allt större ansvar inom de nationella kulturpolitiska målen. Även för 2022 är det rimligt att staten bidrar till en positiv utveckling av vår regions kulturliv genom att öka den statliga medfinansieringen.

Region Jönköpings län hemställer om ett utökat statlig stöd för 2022 på 7 miljoner kronor, till en total summa på 47 129 000 kr för utveckling enligt ovan samt prioriterade satsningarna inom ramen för Region Jönköpings läns kulturplan 2018-2022.

Per Eriksson
Ordförande, Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

KULTURRÅDET

Box 27215, 102 53 Stockholm
Besök: Borgvägen 1-5, 08 519 264 00
kulturradet@kulturradet.se
kulturradet.se

Beslut

Ärende

Fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet för år 2022 inom ramen för kultursamverkansmodellen

Sökande

Region Jönköpings län, (org. nr 232100–0057), Box 1024, 551 11 Jönköping

Kulturrådets beslut

- Statens kulturråd beviljar *Region Jönköpings län* bidrag om 44 417 000 kr att fördelas i enlighet med förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet under 2022.
- Bidraget betalas ut kvartalsvis
- Kulturrådets villkor för mottagandet av bidraget framgår av *bilaga 1.*

Ärendets handläggning och beredning

Ansökan

Region Jönköpings län inkom den 28 oktober 2021 med en framställan om statlig medfinansiering för år 2022. Till stöd för framställan har *Region Jönköpings län* sin regionala kulturplan för perioden 2018–2022. Kulturplanen är framtagen i samverkan med regionens kommuner och efter samråd med bland andra företrädare för regionens professionella kulturliv och den ideella sektorn och beslutad av nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet i Jönköpings län.

Av regionens framställan framgår att de äskar för en förstärkning för de utvecklingsområden som finns i den regionala kulturplanen, för de regionala konst- och kulturverksamheterna som samfinansieras inom kultursamverkansmodellen.

Bland prioriteringarna för 2022 finns en satsning på kultur för barn och unga bland annat genom ökad finansiering till *Riksteatern Jönköpings län* och permanentning av projektet Kulturrätten som syftar till att främja barns och ungas tillgång till professionell kultur.

Regionen prioriterar även utveckling och stärkt uppdrag för den regionala filmkulturella verksamheten med extra fokus på barn och unga samt en ny organisation med utvecklat uppdrag för det regionala enskilda arkivområdet.

Av framställan framgår vidare att *Region Jönköpings län*, *Region Skåne* och *Västra Götalandsregionen* önskar att från och med 2022 ta ett långsiktigt ansvar för *ShareMusic*

& Performing Arts genom ett gemensamt interregionalt samarbetsavtal om samfinansiering. De tre regionerna äskar vardera en miljon kronor i statliga medel för medfinansiering inom kultursamverkansmodellen.

Regionen planerar att öka budgetramen för regional kulturverksamhet inom de i förordningen utpekade konst- och kulturområdena.

Beslutet och beredningen

Detta beslut har fattats av Kulturrådets styrelse genom ordförande Ann-Sofie Köping Olsson samt ledamöterna Kjell Englund, Malena Ernman, Aris Fioretos, Ellen Nyman, Po Tidholm, Tomas Pålsson och Kajsa Ravin.

Ärendet har även beretts med kultursamverkansmodellens *Samverkansråd* som inrättats av regeringen. I beredningen deltog Patrick Amsellem, direktör *Konstrådet;* Magnus Aspegren, vd *Riksteatern*; Karin Grönvall, riksbibliotekarie *Kungliga biblioteket*; Joakim Malmström, riksantikvarie, *Riksantikvarieämbetet*; Jörgen Peters, länsråd vid *Länsstyrelsen* i Halland; Friedrike Roedenbeck, kanslichef *Nämnden för hemslöjdsfrågor*; Anna Söderbäck, direktör *Konstnärsnämnden* och Karin Åström Iko, riksarkivarie *Riksarkivet*.

Ärendet har föredragits för styrelsen och samverkansrådet av regionala koordinatorn Margareta Brilioth och handläggarna Ove Bengtsson och Andreas Åberg.

I beredningen av ärendet har följande personer ur Kulturrådets ledningsgrupp deltagit: enhetscheferna Veronica Lamppa Lönnbro och Lotta Brilioth Biörnstad, tillförordnad enhetschef Ingrid Skare samt ställföreträdande enhetschef Helene Oljons.

I beredningen av ärendet har även följande sakkunniga handläggare från *Kulturrådet* deltagit: Caroline von Hove, Annette Taranto Fuller, Anna Livén West och Henriette Zorn.

I beredningen av detta beslut har följande sakkunniga tjänstepersoner från Samverkansrådets parter deltagit: Cecilia Ericson, handläggare *Kungliga biblioteket*; Charlotte Hamilton, utredare, *Riksantikvarieämbetet*; Carina Heurlin, handläggare *Kungliga biblioteket*; Maud Almström Blom, förste arkivarie *Riksarkivet*; Annika Gillegård, regional samordnare *Svenska Filminstitutet*; Magnus Lemark, handläggare *Konstnärsnämnden*; Friedrike Roedenbeck, kanslichef *Nämnden för hemslöjdsfrågor*, Anna Selvåg, verksamhetsutvecklare *Riksteatern* samt Giorgiana Zachia, samordnare *Konstrådet*.

Skäl för beslutet

Kulturrådet beslutar om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet med stöd av förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet (nedan kallad förordningen) under anslag 1:6 ap.1 i Kulturrådets regleringsbrev för budgetår 2022. Ändamålet med bidraget är att bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås samt att ge ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer.

I 5–8 §§ förordningen anges följande: En regional kulturplan ska beskriva de prioriteringar som regionen vill göra i fråga om regional kulturverksamhet som avses få statligt stöd, prioriteringarnas förhållande till de nationella kulturpolitiska målen samt uppgifter om planerad statlig, kommunal och annan finansiering av verksamheterna.

En region får fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet om en kulturplan har upprättats av regionen och kulturplanen överensstämmer med förordningen.

Den regionala kulturplanen ska utarbetas i samverkan med regionens/länets kommuner och efter samråd med regionens/länets professionella kulturliv och det civila samhället.

Bidragsgivningen ska främja en god tillgång för regionens/länets invånare till:
1. professionell teater-, dans- och musikverksamhet,
2. museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete,
3. biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet,
4. professionell bild- och formverksamhet,
5. regional enskild arkivverksamhet,
6. filmkulturell verksamhet och
7. främjande av hemslöjd.

Kulturrådet beslutade den 23 januari 2020 (Adm 2020:16) om nya prioriteringsgrunder. Målsättningen med Kulturrådets prioriteringar är att bidra till att regionala kulturverksamheter ökar tillgängligheten till kultur och skapar förutsättningar för ökad kvalitet och förnyelse.

Till grund för de prioriteringar som görs inom regionala verksamhetsbidrag ligger följande strategiska områden[1]:

- utveckla den regionala kulturella infrastrukturen, etablera och stärka samverkansformer och interregionala samarbeten
- ge utrymme till konst- och kulturområden med en svag regional struktur
- insatser som leder till att fler invånare deltar i kulturlivet

En förutsättning för utveckling är också att de regionala kulturverksamheterna ger goda möjligheter för kulturskapare och samverkar med professionella kulturaktörer utan offentlig huvudman, så kallade "fria aktörer."

Regeringen ställer krav på att Kulturrådet ska ha ett jämställdhets-, mångfalds- och barn- och ungdomsperspektiv i sin bidragsgivning. Kulturrådet har även ett särskilt ansvar för funktionshinderfrågor inom kulturområdet och ska också främja lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck. Detta framgår av förordningen (2012:515) med instruktion för Statens kulturråd. Dessa aspekter ingår som en del i beredning av bidrag för genomförande av kulturplanerna samt i uppföljningen av bidraget och arbetet vid de regionala kulturverksamheterna.

[1] Med strategiska områden avses ett långsiktigt inriktat arbete, med fokus på måluppfyllelse avseende målgruppen och/eller verksamheten.

Av Kulturrådets regleringsbrev för budgetåret 2022 framgår att Kulturrådet särskilt ska uppmärksamma regionernas arbete för att främja de nationella minoriteternas och i synnerhet romers kultur och kulturarv i sin bedömning och uppföljning av regionala kulturplaner.

Ekonomiska förutsättningar inom anslag 1:6

Regeringen har inför 2022 förstärkt anslaget för regional kulturverksamhet vilket framgår av Kulturrådets regleringsbrev. Förstärkningen ger utrymme för en större generell förstärkning till samtliga regioner. Utrymme finns även för strategiska satsningar för att skapa bättre förutsättningar för regionerna att bidra till att uppnå de nationella kulturpolitiska målen.

Kulturrådets bedömning

Vi konstaterar att den regionala kulturplanen har tagits fram i samverkan med kommunerna i regionen och efter samråd med regionens professionella kulturliv och det civila samhället. Verksamhetsområden som finns angivna i 8 § förordningen finns också beskrivna i kulturplanen och Kulturrådet anser att regionens bidragsgivning och prioriteringar kommer att främja en god tillgång för dess invånare till dessa verksamhetsområden. Kulturrådet bedömer att *Region Jönköpings läns* regionala kulturplan tillsammans med regionens framställan uppfyller kraven på underlag som krävs för att fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet enligt förordningen.

Region Jönköpings län bör beviljas statlig uppräkning för pris- och löneomkostnader som för 2022 är 0,8 procent av statsbidraget för regional verksamhet. Regionens verksamhetsbidrag förstärks därför med 321 032 kr.

Kulturrådet bedömer vidare att regionen bör få förbättrade ekonomiska förutsättningar att genom de regionala konst- och kulturverksamheterna bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås, samt ges ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer. Kulturrådet förstärker därför verksamhetsbidraget till *Region Jönköpings län* med 4,9 procent av statsbidraget för regional verksamhet, motsvarande 1 966 321 kr från och med 2022.

Region Jönköpings läns äskande som avser förstärkning av filmkulturell verksamhet, enskilda arkiv, det regionala främjandeuppdraget för barn och ungas rätt till professionell kultur samt att inkludera *Share Music & Performing Arts* inom kultursamverkansmodellen handlar om strategisk utveckling som väl svarar mot styrelsens prioriteringsgrunder:

- att utveckla den regionala kulturella infrastrukturen, etablera och stärka samverkansformer och interregionala samarbeten,
- att ge utrymme till konst- och kulturområden med en svag regional infrastruktur samt
- insatser som leder till att fler invånare deltar i kulturlivet.

Insatserna bedöms även stärka förutsättningarna för samverkan mellan regionala verksamheter och professionella kulturskapare och kulturaktörer utan offentlig huvudman. Kulturrådet har i bedömningen beaktat behovet av att främja en ökad balans avseende regionernas ekonomiska grundförutsättningar.

Region Jönköpings läns verksamhetsbidrag förstärks därför med 2 000 000 kr.

Mot bakgrund av ovanstående, tillgängliga medel och med hänsyn tagen till ändamålen med bidraget samt de principer och prioriteringar som har redovisats ovan bedömer Kulturrådet att *Region Jönköpings län* bör beviljas 44 417 000 kr i statsbidrag, som regionen ska fördela till regionala kulturverksamheter under 2022 enligt förordningen.

Regionen ska ansvara för att statsbidrag endast fördelas till verksamheter som uppfyller delmålen i arbetet med förverkligandet av funktionshinderpolitikens mål, se *bilaga 1*.

På Kulturrådets vägnar

Ann-Sofie Köping Olsson

Ordförande

Margareta Brilioth

Föredragande

Box 27215, 102 53 Stockholm
Besök: Borgvägen 1-5, 08 519 264 00
kulturradet@kulturradet.se
kulturradet.se

Villkor för bidrag från Kulturrådet

1. Bidragsmottagarens åtaganden

Alla som får bidrag från Kulturrådet måste följa våra villkor. Om innehållet i verksamheten förändras väsentligt jämfört med ansökan måste bidragsmottagaren meddela Kulturrådet så snart som möjligt. Detta gäller exempelvis väsentliga förändringar av budget.

Kulturrådet har stor förståelse för bidragsmottagarens situation och tar hänsyn till att utbrottet av covid-19 utgör särskilda skäl för förändringar i verksamheten.

I övrigt gäller följande:

1.1. Att tillhandahålla information

Bidragsmottagaren är skyldig att ge Kulturrådet information och svara på frågor som Kulturrådet ställer i samband med uppföljning. Det gäller både under och efter avslutad bidragsperiod.

1.2. Att ta emot besök från Kulturrådet

Kulturrådet har rätt att besöka verksamhet eller projekt som finansierats med medel från Kulturrådet.

1.3. Att följa gällande rätt

Bidragsmottagaren ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande svensk författning.

Utbrottet av covid-19 har medfört restriktioner för att begränsa smittspridningen och det går inte att utesluta att andra myndighetsåtgärder kan vidtas som ytterligare kan påverka bidragsmottagarens verksamhet. Det är därför viktigt att ha koll på vad som gäller så att verksamheten anpassas efter myndigheternas och regeringens beslut samt att ni i förhållande till ingångna avtal inte begår avtalsbrott eller häver dem på ett olovligt sätt.

För att göra det vi kan för att underlätta så kommer Kulturrådet vara så flexibla som möjligt och beviljade bidrag kommer som regel inte att krävas tillbaka även om aktiviteter skjuts upp eller förändras inom ramen för beviljad bidragsansökan.

1.4. Redovisning

Bidragsmottagaren ska lämna redovisningen av verksamheten enligt nedan och den ska innehålla de uppgifter som efterfrågas av Kulturrådet.

Bidragsmottagaren ska senast den 11 maj 2023 redovisa till Kulturrådet hur det statliga stödet använts samt på förfrågan delta i separata uppgiftsinsamlingar i enlighet med Kulturrådets gällande riktlinjer för uppföljning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Bokslut, årsredovisning och verksamhetsberättelser för verksamheter

som mottagit statsbidrag 2022 ska bifogas den kvantitativa redovisningen i Kulturdatabasen i digital form.

En företrädare för bidragsmottagaren ska bekräfta för Kulturrådet när uppgifter från verksamheterna lämnats in samt att de är granskade av bidragsmottagaren.

1.5. Förlängning av perioden för medlens användning

Om bidragsmottagaren inte använder medlen inom utsatt tid kan bidragsmottagaren ansöka om förlängning av den tid som bidraget får användas. Ansökan om att förlänga perioden ska skickas in till Kulturrådet så snart bidragsmottagaren inser att perioden behöver förlängas och som senast när den ursprungliga bidragsperioden går ut. Kulturrådet beslutar om eventuell förlängning.

1.6. Återbetalning av outnyttjade medel

Eventuella outnyttjade medel ska betalas tillbaka till Kulturrådet. Den ansvarige bidragshandläggaren på Kulturrådet ska informeras i förväg om att återbetalning kommer att göras. Bidragsbeslutets diarienummer ska anges som referens vid återbetalning.

1.7. Återkrav

Om bidragsmottagaren inte genomför det som den åtagit sig kan Kulturrådet besluta att kräva tillbaka hela eller delar av bidraget.

Bidragsmottagaren blir återbetalningsskyldig om

1. mottagaren har lämnat oriktiga uppgifter eller på något annat sätt orsakat att bidraget har beviljats felaktigt eller med för högt belopp,
2. bidraget av något annat skäl har lämnats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta,
3. bidraget helt eller delvis inte har utnyttjats eller om det inte använts för det ändamål som låg till grund för att bidraget beviljades,
4. mottagaren inte lämnar in en korrekt redovisning, i enlighet med informationen i avsnitt *1.4 Redovisning* ovan,
5. i övrigt inte följt villkoren för bidraget.

---

2. Särskilda villkor

När bidragsmottagaren har fattat beslut om preliminär fördelning av de statliga verksamhetsmedlen ska beslutet snarast, dock senast den 28 mars 2022, skickas in till Kulturrådet. Av beslutet ska framgå vilka organisationer som erhållit statsbidrag samt hur mycket varje organisation erhållit. Även den regionala finansieringen för dessa organisationer ska meddelas till Kulturrådet vid samma tillfälle.

3. Informera om att Kulturrådet bidragit med medel

Det ska framgå av informationsmaterial och liknande att Kulturrådet stödjer regionala kulturverksamheter, exempelvis på webbplats, tidskrifter, i programblad eller på affischer.

Kulturrådet ska däremot aldrig anges som medarrangör. Det åligger bidragsmottagaren att tillse att verksamheter som får del av bidraget informerar om Kulturrådets finansiering på lämpligt sätt. Kulturrådets logotyp kan laddas ned från Kulturrådets webbplats.

4. Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar

4.1. Organisationer som arrangerar publik verksamhet

Alla organisationer som arrangerar publik verksamhet med bidrag från Kulturrådet och via kultursamverkansmodellen ska ha information om tillgängligheten till sin publika verksamhet eller sitt arrangemang på sin webbplats, i sociala medier eller i fristående evenemangskalendrar som används.

4.2. Organisationer med egen lokal för publik verksamhet

Alla organisationer som har verksamhetsbidrag från Kulturrådet eller via kultursamverkansmodellen, och har egen lokal för publik verksamhet, ska ha åtgärdat så kallade enkelt avhjälpta hinder[1] i sina publika lokaler.

4.3. Kulturinstitutioner

Varje kulturinstitution med statligt bidrag via Kultursamverkansmodellen, eller bidrag direkt från Kulturrådet ska ha:

- Handlingsplan för tillgänglighet
- Information om tillgängligheten till publik verksamhet på webbplats, och/eller på de olika sociala medier eller fristående evenemangskalendrar som används
- Ska ha åtgärdat enkelt avhjälpta hinder i sina publika lokaler
- Uppfylla standard WCAG 2.1 för sin webbplats och mobila applikationer enligt gällande EU direktiv

[1] Läs mer i Boverkets broschyr Enkelt avhjälpta hinder. Länk: http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2015/enkelt-avhjalpt-i-lokaler/

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Remissversion av Biblioteksplan Region Jönköpings län 2023-2025

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- Godkänner föreliggande förslag till remissversion av Biblioteksplan Region Jönköpings län 2023-2025

Sammanfattning

Biblioteksplanen har tidigare ingått som en del i Regional Kulturplan men förändras i samband med revideringen till en separat handling för att bättre överensstämma med rådande riktlinjer och Biblioteckslagen. Biblioteksutveckling Region Jönköpings län blir det nya namnet på Regionbibliotek Region Jönköpings län i samband med att planen börjar gälla och används därför fortsättningsvis. Remissversionen av Biblioteksplan Region Jönköpings län 2023-2025 har tagits fram av Biblioteksutveckling Region Jönköpings län och Sjukhusbiblioteken Futurum och skickas ut på remiss fram till 2022-06-01.

Information i ärendet

Biblioteksutveckling Region Jönköpings län är en del av kultursamverkansmodellen (Förordning 2010:2012), inryms i punkt 3 biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet (§8) och ingår även fortsättningsvis som ett verksamhetsområde i kulturplanen. Biblioteksutveckling Region Jönköpings län utgör den regionala biblioteksverksamheten med uppdraget är att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet enligt Bibliotekslag SFS 2013:801 (§11).

Biblioteksutveckling Region Jönköpings län blir det nya namnet på Regionbibliotek Region Jönköpings län i samband med att planen börjar gälla 2023 och används här eftersom processen för att byta namn är påbörjad.

Enligt Biblioteckslagen ska både kommuner och regioner anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet (§17). Riktlinjerna i Biblioteksplan 2.1 tydliggör att biblioteksplanen ska vara politiskt antagen och att den är en separat handling.

Denna biblioteksplan omfattar även Sjukhusbiblioteken som är en del av Futurum, enhet för forskning och utbildning i Region Jönköpings län. Uppdraget är att stödja kunskapsbaserad vård och målgrupper är personal, patienter, anhöriga, studenter och allmänheten.

Processen med att revidera biblioteksplanen pågår parallellt med processen för revideringen av kulturplanen. Remissversionen av Biblioteksplan 2023-2025 har tagits fram av Biblioteksutveckling Region Jönköpings län och Sjukhusbiblioteken Futurum. Då Biblioteksutveckling Region Jönköpings läns uppdrag handlar om folkbiblioteken i länet, har dialog med bibliotekscheferna förts under arbetet med planen. Biblioteksplan Region Jönköpings län skickas ut på remiss fram till 2022-06-01. Länets kommuner där folkbibliotekens verksamhet ingår samt politiker har möjligheter att lämna synpunkter.

Beslutsunderlag

- Missiv/Tjänsteskrivelse daterad 2022-03-21
- Remissversion Biblioteksplan 2023-2025, RJL2022/564 diarienr: 214230
- Följebrev till remissversion, RJL2022/564 diarienr: 214284

Beslut skickas till

Regional Utveckling, sektionen för kulturutveckling

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional Utvecklingsdirektör

Magnus Jonsson
Kulturutvecklingschef

Remissversion Biblioteksplan Region Jönköpings län 2023-2025

Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling. Det sker genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning, främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt.

Biblioteksverksamheten i det allmänna biblioteksväsendet regleras i bibliotekslagen (SFS 2013:801). Lagen anger följande prioriterade grupper: personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska. Den poängterar också att folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar.

I bibliotekslagen anges att regioner och kommuner ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Tillsammans med Kungliga biblioteket ska de också följa upp hur de antagna biblioteksplanerna har utformats och hur de används.

Denna plan har tagits fram av och omfattar Biblioteksutveckling Region Jönköpings län och Sjukhusbiblioteken Futurum. Biblioteksutveckling som utgör den regionala biblioteksverksamheten är en del av kultursamverkansmodellen och ingår i sektionen för kulturutveckling. Uppdraget är att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet. I arbetet med planen har dialog med bibliotekscheferna vid länets folkbibliotek därför förts. Sjukhusbiblioteken är en del av Futurum, enhet för forskning och utbildning i Region Jönköpings län med uppdraget att stödja kunskapsbaserad vård.

De utmaningar och behov som identifierats, formuleras i planen som strategiska fokusområden respektive utvecklingsområden. Tillgänglighet och ett inkluderande förhållningssätt är genomgående perspektiv, eftersom biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Biblioteksplanen är styrande för den egna biblioteksverksamheten och för de politiska beslut som rör den. För kommunala biblioteksplaner är den vägledande.

Planens syfte är

- att tydliggöra verksamheternas uppdrag, ansvarsområden och kompetens
- att vara ett stöd för prioritering och planering av utvecklingsinsatser

Biblioteksplanen fastställdes av regionfullmäktige [åå-mm-dd] och kommer att följas upp genom Region Jönköpings läns ordinarie styrsystem.

Biblioteksutveckling Region Jönköpings län

Verksamhetsidé

Dela kunskap – främja samverkan – möjliggöra utveckling

Målgrupp

Den primära målgruppen är personalen vid folkbiblioteken i Jönköpings län, där bibliotekscheferna är de främsta dialog- och samarbetsparterna.

Verksamhet
Biblioteksutveckling arbetar på strategisk nivå för att länets invånare ska erbjudas en relevant och jämlik biblioteksverksamhet av hög kvalitet. Utgångspunkten för verksamheten är folkbibliotekens behov och lokala förutsättningar samt bibliotekslagen, Regional kulturplan 2023-2025 Jönköpings län som verkar tillsammans med Regional utvecklingsstrategi 2020-2035 för att nå gemensamma målsättningar och andra styrdokument.

Arbetsformer
Biblioteksutveckling initierar, driver, handleder och följer upp projekt och processer i nära samverkan och dialog med folkbiblioteken. Ett handledande förhållningssätt som också är processorienterat främjar och stimulerar reflektion, kommunikation och lärande med koppling till forskning. Genom att tillsammans med folkbiblioteken söka, utforska och dela nya kunskaper samt prova nya metoder möjliggörs utveckling och främjas samverkan.

Biblioteksutveckling stödjer systematiskt förbättringsarbete med grund i biblioteksplanerna. Kvalitet och långsiktig hållbarhet säkras genom att arbetet baseras på forskning och beprövad erfarenhet. Att kontinuerligt följa upp och utvärdera utifrån användarperspektiv är viktiga delar. Gemensamma strategidokument är ett sätt att arbeta mer långsiktigt tillsammans med folkbiblioteken inom något fokusområde.

Omvärlden bevakas och analyseras kontinuerligt. Nätverksbyggande och kontaktskapande sker både inom och utanför biblioteksfären lokalt, regionalt och nationellt för att skapa strategiska relationer och stärka bibliotekens roll och betydelse. Genom nätverk, forum och samverkan med övriga regionala biblioteksverksamheter och myndigheter är Biblioteksutveckling en aktör i det nationella bibliotekslandskapet. I verksamheten ryms även internationella utblickar.

Fokusområden

Biblioteken i samhället
Folkbiblioteken erbjuder unika möjligheter och är viktiga aktörer i sitt lokala sammanhang. Grunden för folkbibliotekens verksamhet är personalen, som förmedlar tjänster, medier och upplevelser genom att möta användare både digitalt och fysiskt. I ett samhälle i ständig förändring utvecklas bibliotekens verksamhet utifrån användarnas behov.

Biblioteksutveckling ska:
- stärka samverkan för fortsatt utvecklingskraft för folkbiblioteken
- stimulera ett ökat lärande och nya arbetssätt för att stärka folkbibliotekens förmåga att möta förändringar och utvecklas hållbart
- utforska bibliotekens demokratiska uppdrag tillsammans med folkbiblioteken
- stödja metodutveckling för att göra folkbiblioteken tillgängliga för prioriterade målgrupper och nya användare
- stödja folkbibliotekens barnrättsarbete med särskilt fokus på barns delaktighet och inflytande

Digital delaktighet och kompetens
Folkbiblioteken är en aktör i den digitala samhällsutvecklingen och medverkar till att skapa förutsättningar för invånarna att bli digitalt delaktiga. Digitaliseringen förändrar i snabb takt allt från medievanor och kommunikation till arbetssätt, samtidigt som olika grupper av människor befinner sig i digitalt utanförskap.

Biblioteksutveckling ska
- främja samverkan mellan folkbiblioteken och lokala aktörer inom digital delaktighet

- tillsammans med folkbiblioteken utforska och synliggöra vad digital transformation innebär för verksamheten
- bidra till folkbibliotekens kompetensutveckling inom medie- och informationskunnighet (MIK)
- stödja folkbiblioteken i metodutveckling med särskilt fokus på grupper i digitalt utanförskap

Läsfrämjande, berättelser och bildning

Folkbibliotekens uppdrag att främja språkutveckling och stimulera till läsning relaterar till att skapa förutsättningar för att aktivt kunna delta i det demokratiska samhället. Det tar sin utgångspunkt i det nationella målet för litteratur- och läsfrämjande: att alla i Sverige ska, oavsett bakgrund och med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar, ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet.

Berättelsen och berättandet är en del av kulturarvet. Tillgång till litteratur, upplevelsen av det lästa och det egna skapandet är förutsättningar för bildning. Det vidgade text- och litteraturbegreppet innebär att alla uttryckssätt är meningsskapande.

Biblioteksutveckling ska

- bidra till folkbibliotekens kompetensutveckling inom litteraturförmedling och läsfrämjande
- stödja folkbibliotekens arbete med att skapa hållbara strukturer för samverkan över professionsgränser
- stärka och stimulera folkbibliotekens arbete med tidiga insatser för små barns språkutveckling
- stödja folkbiblioteken i metodutveckling med särskilt fokus på tillgänglig läsning
- utveckla samverkan med högskolor och universitet för att stärka relationen mellan forskning och praktik

Sjukhusbiblioteken Futurum

Målgrupper

Målgrupper är personal, patienter, anhöriga, studenter och allmänheten. En prioriterad grupp är barn och unga som besöker vården i egenskap av patient eller anhörig. Vårdpersonal i verksamheter som har avtal med regionen omfattas också av sjukhusbibliotekens service.

Verksamhet

Sjukhusbiblioteken Futurums verksamhet syftar till att ge personal i Region Jönköpings län förutsättningar att utveckla sin kompetens inom kunskapsbaserad vård. Det omfattar stöd i det dagliga kliniska arbetet såväl som fortbildning och stöd inom forskningsarbete.

Som öppna och tillgängliga platser, nära men ändå skilda från vårdmiljön, utgör biblioteken en hälsofrämjande miljö för både patienter, närstående och personal. Berättelser och berättande har en rehabiliterande potential, vilket lägger ytterligare lager till bibliotekens läsfrämjande uppdrag. Genom litteraturen kan patienter och anhöriga också få kunskap och fördjupad förståelse för den situation de befinner sig i. Verksamheten bidrar på så sätt till att öka patienters möjlighet att vara delaktiga i sin egen vård. Detta är i linje med patientlagen (SFS 214:821), som anger att hälso- och sjukvården så långt som möjligt ska utformas och genomföras i samråd med patienten.

Ett övergripande mål för Sjukhusbiblioteken Futurum är också att bidra i Region Jönköpings läns arbete med att möta framtidens behov av hälso- och sjukvård och omställningen till Nära vård.

Arbetsformer

Sjukhusbiblioteken erbjuder en kunskapsfrämjande miljö och pedagogiskt stöd. Det innefattar exempelvis att utbilda och handleda i informationssökning, genomföra sökuppdrag samt att

omvärldsbevaka. I dialog med användarna väljer bibliotekarierna ut vilka fysiska och elektroniska resurser – böcker, tidskrifter, databaser och kliniska kunskapsstöd – som ska köpas in.

Sjukhusbiblioteken bedriver ett kontinuerligt utvecklingsarbete kring biblioterapeutisk metod med läsning och skrivande i olika former. Barnbiblioteket Glänta är en viktig del i arbetet och ett nav för samverkan och utveckling av ett stärkt barnperspektiv kring läsfrämjande och kultur i vårdmiljön, både för barn som är patienter och barn som anhöriga.

Utvecklingsområden

Sjukhusbiblioteken Futurum ska

- arbeta för ökad tillgänglighet och mer jämlik service i Region Jönköpings län
- utveckla biblioterapeutiska arbetssätt för barn och vuxna och bidra till att skapa fler läs- och hälsofrämjande vårdmiljöer
- utforska behov och möjligheter att särskilt stödja Region Jönköpings läns universitetssjukvårdsenheter
- utveckla verksamheten i nära dialog med bibliotekets användare och genom samverkan; internt i Region Jönköpings län och externt främst via det nationella sjukhusbiblioteksamarbetet Eira samt lärosätena Jönköping University och Linköpings Universitet.

Referenser

Bibliotekslag (SFS 2013:801)
Mål för kultur - Regeringen.se
Patientlag (SFS 214:821)
Regional kulturplan 2023-2025 Jönköpings län
Regional utvecklingsstrategi 2020-2035
Tillsammans möter vi framtidens behov av hälsa och sjukvård 2020-2030

Remissinstanser

Följebrev till remissversion av Biblioteksplan Region Jönköpings län 2023-2025

Information om Biblioteksplan Region Jönköpings län 2023-2025

Enligt Bibliotekslag SFS 2013:801 ska både kommuner och regioner anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet (§17). Riktlinjerna i Biblioteksplan 2.1 tydliggör att biblioteksplanen ska vara politiskt antagen och att den är en separat handling.

Denna biblioteksplan omfattar Biblioteksutveckling Region Jönköpings län, som blir det nya namnet på Regionbibliotek Region Jönköpings län i samband med att planen börjar gälla 2023. Biblioteksutveckling utgör den regionala biblioteksverksamheten med uppdraget att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet enligt Bibliotekslag SFS 2013:801 (§11). Biblioteksutveckling Region Jönköpings län är en del av kultursamverkansmodellen (Förordning 2010:2012), inryms i punkt 3 biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet (§8) och ingår även fortsättningsvis som ett verksamhetsområde i den regionala kulturplanen.

Denna biblioteksplan omfattar även Sjukhusbiblioteken som är en del av Futurum, enhet för forskning och utbildning i Region Jönköpings län. Uppdraget är att stödja kunskapsbaserad vård och målgrupper är personal, patienter, anhöriga, studenter och allmänheten.

Remissversionen av Biblioteksplan 2023-2025 har tagits fram av Biblioteksutveckling Region Jönköpings län och Sjukhusbiblioteken Futurum. Då Biblioteksutveckling Region Jönköpings läns uppdrag handlar om folkbiblioteken i länet, har dialog med bibliotekscheferna förts under arbetet med planen.

Synpunkter på förslaget

Ni inbjuds härmed att yttra er över förslag till Biblioteksplan Region Jönköpings län 2023-2025.
Remissperioden startar 31 mars 2022 och pågår fram till 1 juni 2022. Därefter fastställer Regionfullmäktige Biblioteksplan Region Jönköpings län 2023 - 2025.
Vi ser fram emot synpunkter och tackar för ert engagemang.

Dokumentet med bilagor finns på www.rjl.se/remiss (kan komma att ändras innan utskick)
Av miljöskäl undviker vi pappersutskick.

Remissvaren ska ha kommit in senast 1 juni 2022.
Vänligen ange diarienummer: RJL 2022/564
Synpunkter skickas digitalt till e-postadress: regionen@rjl.se

Frågor under remisstiden besvaras av: johanna.billven@rjl.se 010-2428498

Karin Hermansson
Regional Utvecklingsdirektör

Magnus Jonsson
Kulturutvecklingschef

Remissförslag
Biblioteksplan
Region Jönköpings län 2023-2025

Region Jönköpings län

Bibliotekslag (2013:801)

Regional biblioteksverksamhet

11 § Varje region och de kommuner som inte ingår i en region ska bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet. *Lag (2019:961).*

Biblioteksplaner

17 § Kommuner och regioner ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. *Lag (2019:961).*

Bibliotekslag (2013:801)

Uppföljning

18 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet.

Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp

hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.

Detta har hänt

15/11 Regionbiblioteket startar upp processen att revidera biblioteksplanen

1/12 Information till bibliotekschefsnätverket

8/12 - RB:s arbetsgrupp startar sitt arbete:

- *Uppföljning av nuvarande plan, nuläge och analys*
- *Utgångspunkter för en reviderad biblioteksplan*
- *Inläsning av biblioteksplaner, kommunernas och andra regioners.*
- *Övrig omvärldsbevakning exempelvis förslag till en nationell biblioteksstrategi*

16/2 Dialog på bibliotekschefsmöte

Feb-mars RB:s arbetsgrupp tar fram förslag till remissversion

Målgrupp: Personal vid folkbiblioteken i Jönköpings län är främsta målgrupp och bibliotekscheferna de viktigaste dialog- och samarbetsparterna

Vilka områden vill bibliotekscheferna främst prioritera de kommande åren?

Övrigt från bibliotekschefsdialogen

- ✓ Aktuella frågor: Bibliotekens demokratiska uppdrag och hållbarhet/globala målen
- ✓ Vi skapar, lär och utforskar tillsammans
- ✓ Ta vara på kompetens i länet - nätverka
- ✓ Regionbibliotekets roll – ex faciliterar och möjliggör
- ✓ Tätare samarbete med varje kommun utifrån sina förutsättningar
- ✓ Målgruppen bör tydligare synas i de olika punkterna

Vi vill ta fram en reviderad biblioteksplan:

- som är kortfattad, på strategisk nivå och även fortsättningsvis ett användbart verktyg i vardagen.
- som sätter planen och verksamheten i ett sammanhang, till exempel i relation till kulturplan, kommunernas biblioteksplaner och nationellt.
- som kort beskriver processen och hur uppföljning sker.
- som tydliggör den regionala biblioteksverksamhetens uppdrag och roll, prioriteringar och övergripande arbetssätt under planperioden.

Verksamhetsidé: Dela kunskap – främja samverkan – möjliggöra utveckling

Inledning

Biblioteksplanen har tagits fram av **Biblioteksutveckling** i dialog med bibliotekschefer vid länets folkbibliotek, samt Sjukhusbiblioteken Futurum. **Planens syfte** är att tydliggöra verksamheternas uppdrag, ansvarsområden och kompetens. De strategiska fokusområdena för planperioden motsvarar de utmaningar och behov som identifierats. Planen är **styrande** för den egna verksamheten och för politiska beslut som rör biblioteksverksamhet i Region Jönköpings län. För kommunala biblioteksplaner är den **vägledande**. Planen ska också utgöra ett **stöd för prioritering och planering av utvecklingsinsatser tillsammans** med länets folkbibliotek. Biblioteksplanen antogs av regionfullmäktige [åå-mm-dd] och följs upp genom Region Jönköpings läns ordinarie styrsystem.

Arbetsformer

Biblioteksutveckling **initierar, driver, handleder och följer upp projekt och processer**.
Arbetet sker i samverkan och nära dialog med folkbiblioteken utifrån lokala förutsättningar. Det handledande förhållningssättet är processorienterat och stimulerar reflektion, kommunikation och lärande med koppling till forskning. Biblioteksutveckling ska **tillsammans med folkbiblioteken söka, utforska och dela** nya kunskaper samt prova nya metoder för att möjliggöra utveckling och främja samverkan mellan folkbiblioteken i länet.

Kvalitetsarbete genomsyrar arbetsformerna **för en långsiktigt hållbar verksamhet** och grundar sig på forskning och beprövad erfarenhet. Biblioteksutveckling **stödjer systematiskt förbättringsarbete** med grund i biblioteksplanerna.

Arbetsformer

Nätverksbyggande och kontaktskapande sker både inom och utom biblioteksfären lokalt, regionalt och nationellt för att skapa strategiska relationer och stärka bibliotekens roll och betydelse. **Genom nätverk och forum i samverkan med övriga regionala biblioteksverksamheter och myndigheter, medverkar Biblioteksutveckling i den nationella dialogen kring biblioteksfrågor.**

Tillgänglighet och mångfald är genomgående perspektiv då biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Biblioteken i samhället

Biblioteksutveckling ska:

- stärka samverkan för fortsatt utvecklingskraft för folkbiblioteken
- stimulera ett ökat lärande och nya arbetssätt för att förstärka folkbibliotekens förmåga att möta förändringar och utvecklas hållbart
- utforska bibliotekens demokratiska uppdrag tillsammans med folkbiblioteken
- stödja metodutveckling för att göra folkbiblioteken tillgängliga för prioriterade målgrupper och nya användare
- stödja folkbibliotekens barnrättsarbete med särskilt fokus på barns delaktighet och inflytande

Digital delaktighet och kompetens

Biblioteksutveckling ska:

- främja samverkan mellan folkbiblioteken och lokala aktörer inom digital delaktighet
- utforska och synliggöra tillsammans med folkbiblioteken vad digital transformation innebär för verksamheten
- bidra till folkbibliotekens kompetensutveckling inom medie- och informationskunnighet (MIK)
- stödja folkbiblioteken i metodutveckling med särskilt fokus på grupper i digitalt utanförskap

Läsfrämjande, berättelser och bildning

Biblioteksutveckling ska:

- bidra till folkbibliotekens kompetensutveckling inom litteraturförmedling och läsfrämjande
- stödja folkbibliotekens arbete med att skapa hållbara strukturer för samverkan över professionsgränser
- stärka och stimulera folkbibliotekens arbete med tidiga insatser för små barns språkutveckling
- stödja folkbiblioteken i metodutveckling med särskilt fokus på tillgänglig läsning
- utveckla samverkan med högskolan för att stärka relationen mellan forskning och praktik

Sjukhusbiblioteken Futurum

Sjukhusbiblioteken Futurum ska

- arbeta för ökad tillgänglighet och mer jämlik service i Region Jönköpings län.
- utveckla biblioterapeutiska arbetssätt för barn och vuxna och bidra till att skapa fler läs- och hälsofrämjande vårdmiljöer.
- utforska behov och möjligheter att särskilt stödja Region Jönköpings läns universitetssjukvårdsenheter.
- utveckla verksamheten i nära dialog med bibliotekets användare och genom samverkan; internt i Region Jönköpings län och externt främst via det nationella sjukhusbiblioteksamarbetet Eira samt lärosätena Jönköping University och Linköpings Universitet.

Den fortsatta processen

16/3	ANA-presidium - Presentera inriktning inför färdigställande av planen
25/3	Förslag till remissversion klar
30/3	ANA beslut om remissversion
April-maj	Remissperiod
Juni	Bearbeta förslag
24 augusti	ANA-presidium
7 september	ANA-nämnden
27 september	Regionstyrelse
4 oktober	Beslut Regionfullmäktige

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Remissbehandling Regional Kulturplan 2023-2025

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- Godkänner föreliggande förslag till remissversion av Regional Kulturplan 2023-2025 Jönköpings län

Sammanfattning

Region Jönköpings län har under 2021/2022 reviderat Regional Kulturplan 2018-2022. Detta enligt förordningen Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Remissversionen har tagits fram i samarbete med regionala politiker, länets kommuner och civilsamhället. Den Regionala kulturplanen skickas ut på remiss fram till1 juni 2022.

Information i ärendet

I förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet, står det att en region får fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet om en regional kulturplan har upprättats av regionen och kulturplanen överensstämmer med ovan nämnda förordning och de föreskrifter som meddelas med stöd av denna. Planen ska avse tre år, om det inte finns särskilda skäl för annat (§6).

Fördelningen av statsbidraget ska bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås samt ge ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer (§4).

En region ansvarar för att den regionala kulturplanen utarbetas i samverkan med länets kommuner och efter samråd med länets professionella kulturliv och det civila samhället. Med kulturplanen som grund beslutar Statens kulturråd om det statsbidrag som regionen ska fördela. Förordning (2019:1082) (§7).

Region Jönköpings län har tagit fram Regional Kulturplan 2023-2025 Jönköpings län i dialog med länets alla kommuner, civilsamhället, det professionella kulturlivet, ideella föreningar, nationella och regionala intresseorganisationer, tjänstepersoner inom kultursamverkansmodellen, kultur- och förvaltningschefer, samt regionala och kommunala politiker.

Beslutsunderlag

- Missiv daterad 2022-03-07
- Remissversion av Regional kulturplan 2023-2025 Jönköpings län,
- Följebrev till remissversion av Regional kulturplan 2023-2025 Jönköpings län

Beslut skickas till

Regional Utveckling, sektionen för kulturutveckling

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional Utvecklingsdirektör

Magnus Jonsson
Kulturutvecklingschef

Regional kulturplan 2023-2025 Jönköpings län

Bakgrund och utgångspunkter

Vision

År 2035 ska Jönköpings län vara Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga region. Länet ska präglas av hållbarhet med möjlighet till boende i attraktiva miljöer, det ska finnas jobb och goda villkor för företagande, utbildning och utveckling, bra kommunikationer och ett rikt fritids- och kulturliv som ger förutsättningar för god hälsa och ett bra liv för alla.

Regional utvecklingsstrategi 2020-2035

Regional utvecklingsstrategi 2020-2035 pekar ut kursen mot Region Jönköpings läns vision. Dokumentet är kopplat till Agenda 2030 och dess beskrivning av en hållbar samhällsutvecklings ekonomiska, sociala och ekologiska dimensioner. Den regionala utvecklingsstrategins inriktningsmål beskriver en hållbar, attraktiv, tillgänglig, smart, kompetent och global region.

Regional kulturplan 2023-2025

De kulturpolitiska målen och prioriteringarna i den regionala kulturplanen 2023-2025 förhåller sig till den regionala utvecklingsstrategin. Den regionala kulturplanen och den regionala utvecklingsstrategin verkar tillsammans för att nå gemensamma målsättningar. Samtidigt är kulturplanen ett verktyg i dialogen med staten avseende fördelning av statliga medel. Sedan 2012 ingår Region Jönköpings län i den nationella kultursamverkansmodellen och har att följa den statliga förordningen om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet (2010:2012) för att främja en god tillgång för länets invånare till professionell teater-, dans- och musikverksamhet, museiverksamhet, biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet, konst- och kulturfrämjande verksamhet, regional enskild arkivverksamhet, filmkulturell verksamhet och främjande av hemslöjd.

Nationella kulturpolitiska mål

Den statliga styrningen av regional kulturverksamhet utgår från de nationella kulturpolitiska målen:

- Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund
- Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling

För att nå de nationella kulturpolitiska målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur

Regionala kulturpolitiska mål

Region Jönköpings län har satt upp följande kulturpolitiska mål:

- Alla ska ges möjlighet att delta i och ta del av länets kulturliv
- Konst och kultur ska vara tillgängliga i och en angelägenhet för hela länet
- Länets kulturliv ska sträva efter kvalitet i både bredd och spets

Kulturpolitikens syfte

- Konst och kultur spelar en central roll i den enskilda människans upplevelse av ett gott liv
- Kulturen genomsyrar länets hela sociala och ekonomiska liv
- Yttrandefrihet och konstens självständighet är hörnstenar i ett demokratiskt samhälle

Strategiska principer

Kulturpolitiken i Region Jönköpings län ska de kommande åren vägledas av:

Armlängds avstånd: principen om armlängds avstånd mellan politik å ena sidan och olika kulturuttryck inklusive museiverksamhet å andra sidan är en förutsättning för ett fritt och demokratiskt kulturliv. Kulturpolitiken ska värna om kulturens egenvärde och det konstnärliga uttryckets frihet även när det utmanar och provocerar rådande normer. I Jönköpings län ska politiker och politiska församlingar i enlighet med sitt demokratiska uppdrag besluta om de offentliga resurserna till konsten och kulturen, men avhålla sig från styrning som påverkar eller riskerar att påverka *vilka* företeelser konstnärer och kulturskapare väljer att skildra, men också *hur* olika företeelser skildras.

Demokratisk öppenhet: skapa rättvisa förutsättningar för alla att delta i kulturlivet – som publik, deltagare eller genom eget skapande. Principen baseras på det nationella kulturpolitiska målet om allas rätt att delta i kulturlivet och FN:s konventioner om de mänskliga rättigheterna.

Konstnärlig kvalitet: värna kvalitet som ett föränderligt, ifrågasatt men nödvändigt mål för kulturpolitiken. Kulturpolitiken kan inte själv åstadkomma konstnärlig kvalitet, men den kan skapa bättre eller sämre förutsättningar för innovation och skapande. En av kulturpolitikens svåraste uppgifter är att vara observant på, och tillräckligt flexibel för att hantera, att det konstnärligt intressanta och nyskapande ofta dyker upp på oväntade ställen.

Social relevans: bidra till att skapa livsmiljöer och verksamheter som upplevs som meningsfulla och stimulerande av dem som lever och verkar i dem. Region Jönköpings län arbetar för ett

kulturliv präglat av jämlikhet, jämställdhet och mångfald, som både värnar konstens egenvärde och de goda effekter som konst och kultur har för samhällsutvecklingen.

Kulturpolitiken i Region Jönköpings län ska även beakta kulturens:

Ekonomiska potential: samverka med andra politikområden i medvetenhet om att kulturen påverkar en regions förmåga till utveckling, genom såväl det fria kulturlivet som institutioner och föreningsliv. Det är viktigt med nya företag inom kulturbranschen, men lika viktigt är att öka kunskapen om kulturens utökade samhällsekonomiska roll. Rimliga ekonomiska villkor till yrkesutövande konstnärer ska ses som samhällsinvesteringar snarare än som bidrag.

Regionala profilering: stärka Jönköpings läns anseende som kulturlän. Kulturellt intressanta platser attraherar både boende, företag och besökare. Det fria och det ideella kulturlivet kan vara lika viktigt för den regionala profileringen som exempelvis kulturhus, mässor och festivaler.

Kulturpolitiska prioriteringar

I arbetet med att uppnå kulturpolitikens nationella och regionala mål utgår Region Jönköpings län från ett antal kulturpolitiska prioriteringar. Prioriteringarna är övergripande och samspelar med varandra. Prioriteringarna ska under planperioden utforskas, utvecklas och stärkas genom samverkan och samråd mellan berörda aktörer.

Kulturlivets infrastruktur
Ett levande kulturliv förutsätter en kulturell infrastruktur med flera sammanhängande delar, som ändamålsenliga och tillgängliga lokaler, fort- och utbildningsmöjligheter, mötesplatser, kontakter med omvärlden, ekonomiska resurser, goda kommunikationer, förtroendefull samverkan mellan berörda parter så som kulturliv, region, kommunala förvaltningar, skola, civilsamhälle, politik och näringsliv. Den kulturella infrastrukturen ska vara dynamisk och ha ett dubbelt fokus, även om allt fler kulturformer präglas av ett deltagande som överbryggar skillnaden mellan utövare och publik. Å ena sidan ska människorna som lever och verkar i Jönköpings län ges möjlighet att ta del av och växa med den livskraft som konsten och kulturen erbjuder. Å andra sidan ska den kulturella infrastrukturen möjliggöra för länets yrkesverksamma kulturskapare att utöva sin konst och därigenom skapa tillgång till denna livskraft. För att attrahera och behålla kulturskapare i Jönköpings län behöver deras villkor stärkas genom utveckling av arbetsmöjligheter och upphovsrättsliga ersättningar, kompetensutveckling och främjande av produktionsvillkor.

Den kulturella infrastrukturen ska stärkas genom att Region Jönköpings län bidrar till att:

- utveckla fler kulturella mötesplatser
- utveckla möjligheten till fler högre konstnärliga utbildningar i länet
- främja kulturskapares villkor
- främja samverkan mellan kulturens aktörer
- utveckla främjandeverksamheten inom konst- och bildningsområdena
- främja arrangörskap och publikutveckling i hela länet
- utveckla kommunernas kapacitet att ta emot professionell kultur
- ta tillvara civilsamhällets engagemang och närvaro i hela länet

Barn och unga
Alla barn har rätt till kultur och ska ha likvärdiga möjligheter att utveckla sina intressen och talanger. Barn och unga har kunskaper, erfarenheter och perspektiv som inte vuxna har och ska därför ses och behandlas med respekt och som en resurs. Med stöd i FN:s barnkonvention ska barns och ungas skapande uppmuntras inom samtliga kulturformer. Barn och unga ska ges möjlighet att möta professionell kultur och prova på olika kreativa uttryck hela vägen genom grundskolan och gymnasiet, till högre konstnärlig utbildning och yrkesliv. Kulturskolor bidrar till att lägga grunden för ett kulturellt skapande hos barn och unga. De utvecklar individen socialt och emotionellt, erbjuder en meningsfull sysselsättning och övar framtida kulturskapare. För att kunna fullgöra sitt viktiga uppdrag och möta samtidens krav bör kulturskolornas utbud breddas och deras status höjas. Det lyckade projektet med regional samordnare av länets kulturskolor bör permanentas och utvecklas samt lyftas in i den regionala organisationen.

Kultur med fokus på barn och unga ska i Region Jönköpings län stärkas genom att:

- öka delaktighet och inflytande
- öka kunskap om nya kulturvanor och kulturuttryck
- öka möjligheter att ta del av professionell kultur
- öka möjligheten för unga kulturskapare att gå från amatör till yrkesutövare
- bredda utbudet och höja statusen för kulturskolor genom att permanenta projektet med regional samordnare av länets kulturskolor och lyfta in det i den regionala organisationen

Tillgänglighet
Kulturlivet i Jönköpings län ska vara tillgängligt för alla att delta i, bidra till och ta del av, oavsett bostadsort och socioekonomiska villkor. Att uttrycka sig genom musik, dans och konst kan vara en genväg till mänskliga möten. När vi delar med oss av det som berör oss på djupet skapas gemenskap och förståelse. Tillgängligheten till kultur ska i Jönköpings län inte heller hindras av kön, könsöverskridande identitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder eller politisk övertygelse.

Region Jönköpings län ska bidra till att sprida kunskap om inkluderande arbetssätt och metoder, och se till att fler utövare, upphovspersoner och konstnärliga ledare med funktionsnedsättning kan berika svenskt och internationellt kulturliv. Konsten utvecklas genom ökad inkludering. ShareMusic & Performing Arts och Freja Musikteater vid Smålands Musik och Teater är viktiga verksamheter i arbetet för att skapa en bred och tillgänglig scen.

Länets kulturliv breddas och stärks av nyanlända professionella kulturskapare som också är en länk till internationella samarbeten och erfarenheter. Kulturen kan minska klyftor mellan människor, och mellan exempelvis landsbygd och stad.

Den svenska minoritetspolitiken ger lagligt skydd för de nationella minoriteterna och ska stärka deras möjligheter till inflytande, samt stödja de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, romani chib, samiska, meänkieli. Region Jönköpings län är ett så kallat förvaltningsområde för finska och har därmed ett särskilt fokus på den sverigefinska minoritetsbefolkningen i länet.

Digitaliseringen har förändrat hur människor tar del av information, kommunicerar och relaterar till varandra. Detta har i sin tur påverkat hur människor tar del av kultur, samt hur de själva kan medverka i kulturella processer. Digitalisering möjliggör ett större och mer varierat utbud av kultur även på mindre orter. Region Jönköpings län arbetar tillsammans med Länsstyrelsen och länets kommuner för att ta tillvara digitaliseringens möjligheter för människor i alla åldrar.

Tillgängligheten till kulturlivet ska i Jönköpings län stärkas genom att:

- öka kompetensen inom tillgänglighetsfrågor
- främja ökad inkludering
- öka geografisk spridning av kultur
- etablera nya spelplatser och utveckla informations- och distributionskanaler
- synliggöra och främja nationella minoriteters kultur, kulturarv och språk
- ta tillvara digitaliseringens möjligheter

Hållbarhet och hälsa
Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling är en viktig utgångspunkt för Region Jönköpings läns arbete med social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Det handlar till exempel om ett strukturerat miljöarbete, en jämlik verksamhet, ett hållbart arbetsliv, hållbar regional utveckling samt en god ekonomisk hushållning och kostnadseffektivitet. Visionen om ett i alla avseenden hållbart samhälle ska genomlysa länets kulturliv. Kulturen och dess olika uttryck ska ges förutsättningar som skapar hållbara system i samhället och samhällsplaneringen. Konst och kultur spelar en viktig roll inom vård och omsorg och bidrar som hälsofrämjare till såväl bättre folkhälsa som samhällsekonomi.

Hållbarhet och hälsa ska i Jönköpings län stärkas genom att:

- låta visionen om ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle ska genomlysa länets kulturliv
- främja kunskapsutbyte och stärka utvecklande strukturer
- utveckla strukturer för arbete med kultur och hälsa som fokuserar på både upplevelse och eget skapande

Interregionalt, internationellt och interkulturellt samarbete
För att öka det kulturella utbytet i länet och över kulturgränser ska interregionala, internationella och interkulturella samarbeten stimuleras. Interregionala samarbeten och utbyten främjar utveckling och hållbar långsiktig tillväxt. De sex regionerna inom Regionsamverkan Sydsverige verkar tillsammans för att utgöra en dynamisk bas för kulturell och regional utveckling. Interregionalt utvecklingsarbete pågår inom ett flertal områden med utgångspunkt i det kulturpolitiska positionspapper som regionerna antagit. Region Jönköpings län ser en stor potential i att fortsätta utvecklas som en nod för interregional samverkan. Dels mot bakgrund av de stora utmaningar som kulturområdet står inför och dels för att gemensamt stärka och utveckla de olika konstområdena. Internationella samarbeten bidrar till att länets invånare i högre utsträckning får tillgång till kultur från hela världen, samtidigt som det stärker möjligheterna för länets kulturaktörer att påverka och synas på den internationella arenan. Interkulturella och gränsöverskridande möten och samverkan bidrar i förlängningen till att motverka diskriminering, att skapa social sammanhållning samt ett mer jämlikt och inkluderande samhälle.

Det interregionala, internationella och interkulturella samarbetet ska i Jönköpings län stärkas genom att:

- utveckla interregionala samarbeten, bland annat inom ramen för Regionsamverkan Sydsverige

- arbeta med yttrandefrihet och mänskliga rättigheter i relation till kultursektorn
- utbyta kunskaper och erfarenheter i internationella och interkulturella nätverk

Samverkan och dialog
Samverkan och dialog är nödvändiga för fortsatt utveckling. Med utgångspunkt i de kulturpolitiska målen initierar, samordnar och utvärderar Region Jönköpings län insatser för att utveckla kulturen i Jönköpings län. I Region Jönköpings län bedrivs arbetet av sektionen för kulturutveckling inom avdelningen Regional utveckling. Sektionen ingår i kultursamverkansmodellen. Utvecklingsarbetet bedrivs som ett processinriktat arbete tillsammans med kommunerna och med kulturlivets intressenter för att med ett regionalt perspektiv komplettera och stödja de kommunala insatserna.

Genom att tydliggöra roller och anlägga ett helhetsperspektiv kan den regionala utvecklingen stärkas även inom andra samhällsområden, som exempelvis kulturella och kreativa näringar (KKN). Men medan kulturföretag är huvudsak för näringspolitiken, förutsatt att de skapar tillväxt och arbetstillfällen, är de för kulturpolitiken enbart *medel*, aldrig *mål* i sig.

Region Jönköpings län samverkar med länets kommuner genom processinriktat arbete i olika forum och med ett gemensamt fokus på utveckling som utgår från kommunernas olika styrkor och utmaningar. Genom kulturchefsnätverket sker samverkan mellan kommunerna och regionen för att gemensamt flytta fram kulturens positioner i länet.

På motsvarande sätt kommer den politiska nivån i Region Jönköpings län att bjuda in till dialogmöten med politiska företrädare för kommunerna. Dialog kring utvecklingsprocesser kan mynna ut i konkreta satsningar och projekt. Kontinuerliga dialoger mellan Region Jönköpings län och kulturlivet syftar till uppföljning av arbetet med de kulturpolitiska målen och de särskilda uppdragen, fördjupad förståelse för varandras förutsättningar och utmaningar, och att gemensamt utforska möjligheter till nya initiativ inom ramen för de kulturpolitiska prioriteringarna. Region Jönköpings län har i uppdrag att bjuda in till dialoger, men initiativ kan också komma från andra aktörer. Dialoger kan vara både konstområdesspecifika och konstartsöverskridande. Region Jönköpings län har särskilda dialoger med de verksamheter som får stöd genom kultursamverkansmodellen och har regionala uppdragsbeskrivningar.

Samverkan och dialog mellan länets kulturaktörer ska stärkas genom:

- att stärka strukturer för samverkan mellan regionen och länets kommuner
- samråd med det fria professionella kulturlivet och intresseorganisationer, folkbildningens organisationer, civilsamhället och det ideella kulturlivet, samt barn och unga
- att initiera dialog mellan kulturens aktörer och ansvariga aktörer inom vård och hälsa, utbildning och skola, civilsamhälle, näringsliv, offentlig miljö och samhällsplanering

Konst- och kulturområden

Region Jönköpings läns kulturpolitiska insatser omfattar utvecklingsarbete inom ett antal konst- och kulturområden. Några av dem är definierade i den statliga förordning (2010:2012) som reglerar kultursamverkansmodellen. Andra områden är definierade av Region Jönköpings län i dialog med företrädare för kommunerna, det fria professionella och ideella kulturlivet samt civilsamhället. Utvecklingsambitionerna inom de olika konst- och kulturområdena styrs av de kulturpolitiska målen och prioriteringarna.

Å ena sidan är det viktigt att understryka att samtliga områden är dynamiska och i ständig utveckling, inget konst- och kulturområde är statiskt och en gång för alla givet. Å andra sidan bör det betonas att det inte finns några fasta gränser mellan de konstarter och kulturformer som nedan presenteras - tvärtom, att överskrida gränser och skapa nya hybrider är konstens och kulturens sätt att fungera.

Arkiv

Arkiv är en del av samhällets kulturhistoriska minne och en kontinuerlig beskrivning och reflektion över samhället förr och nu. Arkiv belyser folkviljans betydelse och funktion i samhällsutvecklingen: hur människor i förening på ett organiserat sätt erövrar, försvarar och utvidgar demokratin. För att kunna göra detta och garantera insyn i den offentliga förvaltningen krävs öppna och tillgängliga arkiv.

Föreningsarkivens möjligheter att samspela med och vara relevanta för föreningar, nätverk och grupper som inte är organiserade på traditionella sätt, behöver förstärkas. Samordningen mellan olika kunskapsbärare inom arkivområdet i Jönköpings län ska fördjupas. Genom samgåendet av Jönköpings läns arkivförbund och Jönköpings läns folkrörelsearkiv skapas en central arkivorganisation med ett övergripande ansvar.

Den tekniska utvecklingen påverkar både insamlandet av information och tillgängliggörandet av insamlat material. Vägen mot e-arkiv har påbörjats. Varken digitalisering eller e-arkiv kan ersätta fysiska arkiv, men innebär fler informationsbärande medier. För tillförlitligheten är det viktigt att insamling, urval, gallring och utställningsproduktion utförs av professionella yrkesutövare.

Region Jönköpings län ska:

- främja samordningen mellan kunskapsbärare inom arkivområdet
- utveckla och säkerställa driften av den nyinrättade centrala arkivorganisationen
- samordna kunskap kring den tekniska utvecklingen av föreningsarkiven
- bidra till samordning av och kunskapsdelning kring e-arkiv i länets kommuner
- utforska möjligheten att ta ett utökat ansvar för företagens arkiv i Jönköpings län

Biblioteksutveckling och läsfrämjande

Biblioteken i Jönköpings län ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning, främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamheten i det allmänna biblioteksväsendet regleras i bibliotekslagen (SFS 2013:801). Lagen anger följande prioriterade grupper: personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska. Den poängterar att folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar. I bibliotekslagen anges att regioner och kommuner ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Tillsammans med Kungliga biblioteket ska de följa upp hur de antagna biblioteksplanerna har utformats och hur de används.

Den regionala biblioteksplanen har tagits fram av och omfattar Biblioteksutveckling Region Jönköpings län och Sjukhusbiblioteken Futurum. Biblioteksutveckling som utgör den regionala biblioteksverksamheten är en del av kultursamverkansmodellen och ingår i sektionen för kulturutveckling. Uppdraget är att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet. Biblioteksplanen har tagits fram i dialog med bibliotekscheferna vid länets folkbibliotek. Sjukhusbiblioteken är en del av Futurum, Region Jönköpings läns enhet för forskning och utbildning med uppdraget att stödja kunskapsbaserad vård.

Grunden för folkbibliotekens verksamhet är personalen, som förmedlar tjänster, medier och upplevelser genom att möta användare både digitalt och fysiskt. Folkbiblioteken är en aktör i den digitala samhällsutvecklingen och medverkar till att skapa förutsättningar för invånarna att bli digitalt delaktiga. Folkbibliotekens uppdrag att främja språkutveckling och stimulera till läsning skapar förutsättningar för att aktivt kunna delta i det demokratiska samhället. Det tar sin utgångspunkt i det nationella målet för litteratur- och läsfrämjande: att alla i Sverige ska, oavsett bakgrund och med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar, ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet.

Region Jönköpings län ska:

- utforska bibliotekens demokratiska uppdrag tillsammans med folkbiblioteken
- stödja metodutveckling för att göra folkbiblioteken tillgängliga för prioriterade målgrupper och nya användare
- stödja folkbibliotekens barnrättsarbete med särskilt fokus på barns delaktighet och inflytande
- främja samverkan mellan folkbiblioteken och lokala aktörer inom digital delaktighet
- bidra till folkbibliotekens kompetensutveckling inom medie- och informationskunnighet (MIK)
- bidra till folkbibliotekens kompetensutveckling inom litteraturförmedling och läsfrämjande
- utveckla biblioterapeutiska arbetssätt för barn och vuxna och bidra till att skapa fler läs- och hälsofrämjande vårdmiljöer

Museer, kulturarv och kulturmiljö

Kulturarv avser såväl materiella som immateriella uttryck, som traditioner, språk, konstnärliga verk, hantverkskunnande, arkiv- och föremålssamlingar, historiska lämningar samt kulturmiljöer och kulturlandskap. Kulturarv är inte statiskt utan något som människor enskilt eller i grupp ständigt omformulerar, förändrar, förstärker och försvagar över tid. Begreppet kulturarv ska tolkas i sin fulla bredd och vara en angelägenhet för fler konst- och bildningsområden. Museisektorns roll som kunskaps- och demokratiutvecklande verksamhetsområde är i förändring. Samhällsuppdraget har breddats och en stödjande museilag har stiftats.

I ett samhälle som befinner sig i snabb strukturell omvandling är museernas bevarandeuppgift en utmaning och en nödvändighet. Minnesinstitutionernas uppdrag är att ge människor möjligheter att förstå och ta ansvar för kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser. Kulturmiljön bidrar till invånarnas trivsel och till regionens profilering. Region Jönköpings län ser det som strategiskt viktigt att kulturarvssektorn utvecklar kulturmiljöområdet med utgångspunkt i de nationella målen, utvecklingsarbetet på nationell nivå och landskapskonventionens intentioner. Samverkan mellan kulturarvsaktörerna i kulturmiljöfrågor ska främjas med särskilt fokus på individernas behov av identitetsskapande och känsla av samhörighet. Civilsamhället, i form av exempelvis hembygdsrörelsen, lämnar viktiga bidrag till kulturarvssektorn.

För att skapa förutsättningar för museiverksamheter som främjar god livsmiljö och hälsa, långsiktighet och innovationskraft, behövs gränsöverskridande samverkan. Nationella och internationella samarbeten inom EU:s ramverk behöver utvecklas systematiskt.
Konstnärliga uttrycksmedel och upplevelser bidrar positivt till barns och ungas utveckling till självständiga och kritiskt tänkande individer, och ger även insikter om demokratiska värden. Kulturarvsaktörerna ska tillse att barn och unga, oavsett förutsättningar, kan ta del av kulturarvets mångfald. Jönköpings läns museum är en viktig aktör inom detta arbete och möjliggör eget skapande, delaktighet och inflytande.

Kulturarvssektorn arbetar med digital delaktighet och lärande genom digitala miljöer. Genom sina arkiv och samlingar kan kulturarvsaktörerna öka kunskapen om och intresset för kulturarv och historiebruk samt uppmuntra till källkritiska diskussioner kring kulturarv som identitetsskapande faktor i ett mångkulturellt samhälle.

Region Jönköpings län ska:

- samarbeta med skolan i pedagogiska projekt
- främja tvärsektoriellt arbete för att nå och angå nya målgrupper
- främja fortsatt digitalisering för tillgänglighet, delaktighet och lärande
- stärka samspelet inom kulturmiljöarbetet
- främja samlingstillväxt för materiellt och immateriellt kulturarv

Folkbildning

Folkbildningen i Jönköpings län består av studieförbund och folkhögskolor med olika profiler och ideologiska inriktningar. Idén bakom folkbildningen bygger på livslångt lärande samt frivilligt och aktivt medskapande. Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för att gagna personlig utveckling och delaktighet i samhället.

Folkbildningen syftar till att stärka och utveckla demokratin. Den skapar förutsättningar för människor att påverka sin livssituation och delta i samhällsutvecklingen genom att jämna ut utbildningsklyftor. Ett annat syfte är att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet. Folkbildningen har behov av regional samordning för att öka samarbete och stärka nätverk, vilka i sin tur kan utveckla området.

Folkhögskolan är en egen utbildningsform med ett omfattande utbud av korta och långa kurser där utgångspunkten är människors behov och vilja att lära. Studierna är individanpassade och når bland andra ungdomar med korta eller oavslutade studier.
Flera folkhögskolor i Jönköpings län har kulturprofil och utgör en självklar del i den kulturella infrastrukturen, både som mötesplatser och scener/arenor för kultur i lokalsamhället. Folkhögskolorna erbjuder utbildningar som förberedelse för högre studier inom det konstnärliga området och har en stor betydelse som utbildningsaktörer för det professionella kulturlivet.

De studieförbund som finns i Jönköpings län har god geografisk spridning. De genomför studiecirklar och kulturarrangemang, och bidrar till att skapa ett varierat kulturliv för invånarna i länet. Tillsammans med medlemsföreningar genomförs kompetensutveckling i olika ämnen. Region Jönköpings län ska utveckla samverkansformerna för att stärka studieförbundens möjligheter att möta invånarnas behov av kulturupplevelser, folkbildning och eget skapande. Studieförbunden skapar förutsättningar för ungas och unga vuxnas kulturutövande. De möjliggör nya pedagogiska inriktningar med hjälp av den digitala tekniken och kan därigenom möta ungas skapande. Region Jönköpings län ska stärka studieförbundens arbete med ungas delaktighet, inflytande, inkludering och skapande.

Region Jönköpings län ska:

- stärka folkhögskolornas betydelse som utbildningsaktör för det professionella kulturlivet
- stärka förutsättningarna för studieförbunden att samarbeta med övrigt kulturliv
- stärka studieförbundens arbete med ungas delaktighet, inflytande, inkludering och eget skapande
- stärka studieförbundens roll i kultur- och samhällsutvecklingen

Fristad

Genom sitt medlemskap i ICORN - International Cities of Refuge Network - står Region Jönköpings län upp för yttrandefrihet och mänskliga rättigheter. Som fristadsregion ges en förföljd konstnär, som inte kan verka fritt i sitt yrke i hemlandet, möjlighet att skapa och samtidigt berika sitt eget konstnärskap och länets kulturliv. Värdskapet bidrar samtidigt till internationalisering av det lokala kulturlivet. Regionen ska verka för samordning och ökad kunskap om fristadsprogrammet i hela Jönköpings län. Region Jönköpings län ska utveckla sin kompetens och samordning som fristadsregion, och verka för att fristadsprogrammet utgör en del inte bara i större kommuner utan även i de mindre kommunerna.

Region Jönköpings län ska:

- verka för samordning och öka kunskapen om fristadsprogrammet i hela länet
- bidra med stöd i form av kompetens och ekonomi till kommuner som blir medlemmar i ICORN

Hemslöjd

Hemslöjd är starkare och mer mångfacetterat än någonsin. Fler aktörer är involverade, vilket både fördjupar och breddar verksamhetsområdet. Många faktorer påverkar: ett skapande av verkliga föremål i den fysiska världen som är kopplat till identitet, kreativitet och livsstil; möjligheten att agera praktiskt och att påverka sin egen och andras situation i vardagen och värdemässigt; ett ökat intresse för historia. Hemslöjd har med tiden, liksom konsthantverk och konst, fått mindre skarpa gränser och en utvidgad tolkning av vad begreppet kan inrymma.

Hemslöjd är påtagligt och värdebärande, på en gång materiell och immateriell kultur, och innefattar ett brett omfång från pyssel till konst, livsstilsfrågor och politiskt engagemang. Hemslöjd kan vara en avgörande faktor för upplevd hälsa och livskvalitet. Digitaliseringen ger förutsättningar för nya sätt att skapa, nya mötesplatser, uttryck och nya samarbeten när det lokala knyts ihop med det globala. Hemslöjd kan vara samhällsutveckling i praktiken med kultur, näring och hållbarhet i fokus.

Region Jönköpings län ska:

- stärka hemslöjdens möjligheter att bidra till individens och samhällets utveckling
- utvidga möjligheterna för hemslöjden att vara en kunskapsbärare för hållbar utveckling

Bild, form och design

Region Jönköpings län arbetar med att utveckla förutsättningarna för konst, design och gestaltad livsmiljö i Jönköpings län. Uppdraget är att möjliggöra konstupplevelser för invånarna, främja eget skapande och skapa förutsättningar för konstnärer att bo och verka i länet.
Till länets fördelar hör en gynnsam geografisk placering mitt i södra Sverige med närhet till landets tre storstadsregioner, goda kommunikationer och många små och medelstora företag inom produktionsindustrin (plast, metall och trä), som kan attrahera designers och konstnärer som arbetar skulpturalt eller med gestaltningsuppdrag. Ett nav för form och design i Jönköpings län är Vandalorum Museum för Konst och Design.

Till utmaningarna hör att länet har få offentliga konstinstitutioner, inget samlande konstmuseum, inga professionella gallerier eller produktionsplattformar, samt inga högre konstnärliga utbildningar. Som konsekvens har Jönköpings län relativt få yrkesverksamma konstnärer.
Länets kulturskolor erbjuder barn och unga möjlighet att skapa och ta del av konst, och fria aktörer har utvecklat barn- och ungdomsverksamhet med inriktning på bild och form. I länet finns konstutbildningar på förberedande nivå. Studieförbund och konstföreningar ger kurser i bildkonst och form inom ramen för sin verksamhet. Residensprogram inom bild- och formområdet har börjat etableras i länet. Fler internationella samarbeten behöver komma till stånd.

Region Jönköpings län avser att långsiktigt stärka verksamhetsområdets infrastruktur, bland annat genom stöd till befintliga konstinstitutioner, genom att främja samarbetet mellan kulturskapare, institutioner och andra aktörer och genom att bidra till upprättande av mötesplatser, produktionsplattformar och kollektivverkstäder för länets konstnärer. Andra verksamma åtgärder kan vara att kompetensutveckla konstnärer i hur man söker stipendier, gestaltningsuppdrag etc, samt att avsätta medel för att erbjuda medverkansersättning till de konstnärer som ställer ut på institutioner som följer det s k MU-avtalet.

Region Jönköpings län avsätter medel för konstnärlig gestaltning i samband med ny-, om- och tillbyggnad av sina fastigheter. Detta förhållningssätt kan även omfatta konstnärlig medverkan inom ramen för olika byggprocesser. Sedan 2016 arbetar Region Jönköpings län med enprocentsregeln för ny- och större ombyggnationer.

Region Jönköpings län ska:

- främja intresset för och tillgången på bildkonst, form och design
- skapa mötesplatser och produktionsplattformar för länets konstnärer
- stärka länet som bildkonst-, form- och designregion
- etablera konstnärsresidens
- avsätta medel till utställningsaktörer för medverkansersättning
- tillämpa enprocentsregeln vid gestaltning i Region Jönköpings läns lokaler
- förvalta och tillgängliggöra Region Jönköpings läns konstsamling

Film och rörlig bild

Region Jönköping läns arbete med film och rörlig bild har tre fokusområden:
- barn och unga, filmpedagogik, medie- och informationskunnighet
- filmskapare och produktion
- visning och spridning av film

Film och rörlig bild får allt större uppmärksamhet inom Jönköpings län. Det finns en större efterfrågan och mer produktion av film och rörlig bild än någonsin tidigare. Att se, uppleva och skapa film och rörlig bild i olika former ska vara en möjlighet för alla. Ny teknik och förändrade distributionsformer och konsumtionsmönster har för innehållsproducenterna skapat nya förutsättningar. Film och rörlig bild engagerar yrkesgrupper som regissörer, författare, musiker, bildkonstnärer, skådespelare, scenografer, fotografer med flera. Flera yrkesgrupper är sysselsatta i verksamheter som handlar om produktion, visning och spridning, talangutveckling och pedagogisk verksamhet för barn och unga. Även den ideella sektorn spelar en viktig roll.

I Jönköpings län finns ett mindre antal produktionsbolag inom genrer som spelfilm, dokumentärfilm, animerad film och spel. Region Jönköpings län satsar på talanger bland annat genom ett särskilt riktat stöd för utvecklingen inom film och rörlig bild.
Genom att förändra riktlinjerna för projektbidraget har filmproduktion kommit igång i länet. Med stöd av Svenska Filminstitutet har ett utvecklingsprogram för filmskapare startats. Samarbeten sker inom Regionsamverkan Sydsverige och regionen är med i Filmregionerna. Nätverk och noder skapas i länet med aktörer som Sörängens Folkhögskolas animationslinje, PING kortfilmstävling, Värnamo Filmhistoriska filmfestival och Södra Vätterbygdens folkhögskola.

Region Jönköpings län arbetar för att ge kompetens- och utvecklingsmöjligheter till de aktörer som utgör den regionala infrastrukturen för film och rörlig bild. Genom att stödja samarbete mellan dessa aktörer kan regionen bidra till nya insatser och sätt att arbeta. I Jönköpings län finns utbildningsmöjligheter inom film och rörlig bild i länets folkhögskolor.
Genom samverkan med kommuner, bibliotek, föreningsliv, organisationer och näringsliv kan stabila strukturer byggas för att öka tillgängligheten och möjliggöra en större publik vid visningsarrangemang i Jönköpings län. Här har digitaliseringen stor betydelse. Biografen som visningsplats bör stärkas.

Bland barn och unga ökar både användningen och det egna skapandet av film och rörlig bild. Film- och mediepedagogiken har stor betydelse när det gäller att stärka barns och ungas förmåga att navigera och tolka innehållet i det utbud de tar till sig. Region Jönköpings län ska med medvetna satsningar fortsätta stärka filmkulturell verksamhet inom eget skapande, filmpedagogik och visning och spridning för, med och av barn och unga.

Region Jönköpings län ska:

- stärka förutsättningarna för större filmproduktioner
- etablera en regional filmpolitik inom film och rörlig bild för hela länet
- främja konstnärlig utveckling inom film och rörlig bild
- utveckla hållbara strukturer för visning och spridning av film och rörlig bild
- verka för att alla barn och unga ska ges möjlighet att skapa, se och analysera film och rörlig bild

Litteratur

Litteraturen skärper förmågan till kritiskt tänkande, skapar förutsättningar för inlevelse och förståelse för andra människor, utökar ordförrådet, stimulerar fantasin och skänker njutning och glädje – oavsett om du möter den i form av en bok, ljudbok eller på en digital plattform. De nationella målen för litteratur och läsfrämjande slår fast att ”alla i Sverige ska, oavsett bakgrund och med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar, ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet”.

Litteraturbranschen – författare, dramatiker, översättare, publicister, förläggare och bokhandlare – utmanas och ges nya möjligheter av den digitala teknikens utveckling och invånarnas ändrade medievanor. I digitaliseringens tidevarv behöver upphovsrätten stärkas och värnas, men också uppdateras utifrån en förändrad produktion, distribution och marknad.

I Jönköpings län finns många litterära arrangörer som tillsammans med folk- och skolbiblioteken bjuder in till offentliga samtal kring litteratur. För att säkra ett fritt och demokratiskt samhälle där alla, utifrån sina förutsättningar, kan ta plats och påverka är det viktigt att öka invånarnas medie- och informationskunnighet och stödja den goda litteraturen och journalistiken i en tid präglad av ett ständigt pågående mediebrus, falska nyheter och starka kommersiella intressen. Det är därför viktigt att barn och unga från tidig ålder ges möjlighet att komma i kontakt med litteratur och berättelser. Möjlighet att läsa och att uttrycka sig i skrift ska under uppväxten uppmuntras och övas med hjälp av kulturskola, bibliotek, bildningsförbund och föreningsliv.

Viktiga aktörer är Smålands Litteraturfestival, Kultivera i Tranås, Litteraturhuset i Jönköping, kurs i kreativt skrivande på Jönköping University och författarlinjen på Sörängens folkhögskola, och journalistlinjen på Södra Vätterbygdens folkhögskola. Alla har en viktig roll att fylla i att utveckla ungas skrivlust och skapa utrymme för ungas berättelser och perspektiv.

För att synliggöra det arbete som utförs inom litteraturområdet och ge läsarna möjlighet att möta professionellt verksamma författare ska fler digitala och fysiska arenor etableras. En central roll spelar folkbiblioteken i Jönköpings län, som har såväl kompetens, medier som lokaler.

Region Jönköpings län ska:

- främja litterära verksamheter för barn och unga

- se över och justera bidragssystem och stipendier till författare
- omvärldsbevaka andra finansieringsformer och publiceringsformer
- stärka, och vid behov skapa, lokala och regionala nätverk för verksamma inom litteraturområdet
- stärka arenor för professionella författare, även scenkonstnärligt och tvärkonstnärligt

Scenkonst - teater, dans, musik och samtida cirkus

Scenkonstområdet i Jönköpings län består av institutioner, fria grupper, enskilda kulturskapare och arrangörer inom bland annat teater, dans, musik och samtida cirkus. Här finns också de kommunala kulturskolorna, studieförbund, kulturella amatörgrupper och konstnärliga utbildningar på folkhögskole- och yrkeshögskolenivå. Tillsammans bildar dessa ett ekosystem av aktörer som står för ett varierat utbud i hela länet.

Två institutioner inom scenkonstområdet får statsbidrag genom kultursamverkansmodellen: Smålands Musik och Teater och Riksteatern Jönköpings län. De har i uppdrag att levandegöra kulturarvet och traditionerna, samt stå för utveckling och förnyelse med konstnärlig kvalitet som vägledande mål och princip. Institutionerna står också som garant för långsiktighet och kontinuitet i utbudet, och kan i kraft av sin verksamhets anseende locka scenkonstnärer med nationell och internationell lyskraft till Jönköpings län. Institutionerna står för huvuddelen av arbetsmarknaden för yrkesutövande kulturskapare i länet.

I Jönköpings län finns också ett antal fria teatergrupper och danskompanier som spelar en viktig roll inom scenkonstområdet. En stor del av teaterföreställningarna riktar sig till unga målgrupper och är turnerande, vilket bidrar till att unga i hela länet får möta professionell scenkonst.

Riksteaterföreningarna i Jönköpings län och deras regionala organisation, Riksteatern Jönköpings län, är centrala aktörer för att nå ut med scenkonst i hela länet. De bidrar till att ett kvalitativt utbud inom teater, dans, musikteater och samtida cirkus får chansen att möta en publik i de flesta av länets kommuner, oavsett storlek.

Region Jönköpings läns uppdrag är att genom strategiskt stöd, samordning och i dialog med nyckelaktörer arbeta för att stärka scenkonstens ställning i Jönköpings län, och skapa förutsättningar för de konstnärer som verkar inom området. Regionen ska verka för ökad internationalisering genom utbyten och samarbeten mellan kulturskapare och mellan aktörer.

Scenkonstens ställning i Jönköpings län ska utvecklas och stärkas genom att institutionerna ges möjlighet att inom ramen för sina uppdrag bedriva konstnärligt utvecklingsarbete. Villkoren för fria scenkonstaktörer och professionella kulturskapare ska stärkas för att möjliggöra att scenkonst av hög kvalitet når fler invånare i hela Jönköpings län.

Särskilt fokus ska läggas på de unga arrangörerna i länet för att säkra och stärka en långsiktig utveckling av scenkonstområdet. Riksteatern och Unga Spira, Smålands Musik och Teaters turnerande verksamhet, spelar en central roll i att främja barns och ungas möte med en professionell scenkonst. Projektet Kulturrätten, som jobbar med att ge barn och unga en likvärdig rätt till kultur i skolan, ska fortsätta sitt metodutvecklingsarbete och pröva nya arbetssätt under kommande år. Smålands Musik och Teater och Riksteatern Jönköpings län har i uppdrag att hitta former för att stärka samverkan med de kommunala kulturskolorna.

Formerna för dialog ska utvecklas mellan institutioner, arrangörer och kommuner kring turnerande scenkonstföreställningar och gästspel. Ett särskilt prioriterat område är att stötta länets tretton kommuner i att med sina olika förutsättningar bidra till konstområdets utveckling och ge sina invånare möjlighet att ta del av professionell scenkonst.

Inom scenkonstområdet, liksom övriga konstnärliga yrkesområden, saknas utbildningsmöjligheter på högskole- och universitetsnivå i Jönköpings län. För att stärka återväxten och inflyttning av professionell yrkeskompetens ska Region Jönköpings län stärka kulturskaparnas villkor, både som kreativa näringsidkare och genom att stimulera tvärsektoriella samarbeten och verksamheter.

Region Jönköpings län ska:

- öka tillgängligheten till institutionernas och de fria aktörernas verksamheter och utbud
- främja barns och ungas möte med scenkonsten
- främja samverkan mellan institutionerna, de fria professionella och ideella scenkonstaktörerna och kommunerna
- förstärka strukturerna för samverkan
- verka för en sammanhållen utbildningskedja
- främja samarbete mellan bildningsorganisationer, musiker och arrangörer
- kompetensutveckla arrangörer

Dans
Dansutvecklingen i länet har stärkts genom samverkan mellan organisationer, institutioner, studieförbund, fria utövare och kommuner. Samverkan på nationell nivå är nödvändig för att effektivisera turnéläggning, tekniksättning och utbudspresentationer samt för att tillhandahålla spetskompetens och samordna kompetensutbyte.

Turnéläggning och arrangörskap kräver kunskap om lokala och regionala förutsättningar samt kompetens inom konstområdet och främjandearbete. För att stärka utvecklingen av och tillgängligheten till dans i hela Jönköpings län behöver infrastrukturen utvecklas. Produktionsförhållanden och stödstrukturer för fria koreografer och dansare behöver utvecklas för att möjliggöra etablering av yrkesverksamma danskonstnärer. För att öka utbudet av dansproduktioner i hela länet krävs fler dansanpassade spelplatser och arrangörsutveckling. All dans behöver inte kravspecifika platser. Det hör till vissa dansformers fördel att den kan utövas på platser där annan kultur inte alltid finns. Dans förekommer dessutom ofta i olika tvärkonstnärliga konstellationer.

Region Jönköpings län arbetar med att sprida dans till hela Jönköpings län genom digitala lösningar, så kallade Dansbänkar. De regionala dansaktörerna ska tillsammans med kommunerna stimulera samverkan och samordning mellan lokala dansaktörer. I länet finns etablerade nätverk samt två stora scener, Kulturhuset Spira och Gummifabriken. Smålands Musik och Teater har ett ungt danskompani som drivs i projektform. Det spelar en viktig roll för unga som vill etablera sig inom dansområdet och bidrar till att locka danskonstnärer till länet. Dansen har tidigare spelats på traditionella teaterscener, men eftersom det finns få stora scener ute i länet har det exkluderat många från att ta del av dans. Residensverksamhet ska bli ett inslag i det övergripande regionala arbetet. Dansen behöver hitta nya mötesplatser där den kontinuerligt får möta invånare och deltagare.

Region Jönköpings län ska:

- stärka tillgängligheten till danskonsten i hela länet
- främja möjligheter för danskonstnärer att etablera sig i Jönköpings län

Musik

Musiklivet är rikt i Jönköpings län. För det breda musicerandet har såväl studieförbund som kyrkor spelat en viktig roll som skola, scen och sammanhang. Kulturskolan är stark på musikområdet. Jönköpings läns musikliv kännetecknas av föreningar och arrangörer, musikgrupper, körer, orkestrar och yrkesverksamma musiker. Södra Vätterbygdens folkhögskola erbjuder musikutbildning och en utbildning inom ljud- och musikproduktion finns sedan 2022 inom Yrkeshögskolan Jönköping. På Smålands Musik och Teater återfinns den professionella Sinfoniettan. Runt om i länet finns flera initiativ, både privata scener och lokala aktörer, som med nationell samordning främjar livemusik: Svensk Live, Småland Live, Folkets hus och parker. En utmaning ligger i bristen på samordning och infrastruktur. För att musiker ska få arbetstillfällen krävs förstärkning av arrangörsledet. Att ta tillvara och främja genreöverskridande projekt och produktioner i nya format är viktigt för konstnärlig utveckling inom området, liksom att utnyttja de möjligheter digitaliseringen innebär.

Region Jönköpings län ska:

- skapa nätverk, mötesplatser och förutsättningar för professionella musiker (så att de kan bo kvar och verka i Jönköpings län)
- stärka arrangörsledet inom musikområdet

Samtida cirkus

Samtida cirkus är en konstart under stark utveckling med etablering av nya aktörer i länet. Centralt för en fortsatt utveckling av konstarten är att stödja samverkan mellan aktörerna och att stärka förutsättningarna att verka i länet. JONK! Scenkonst är en ideell kulturförening med inriktning mot samtida cirkus som samverkar med Region Jönköpings län och som har presenterat nationella och internationella konstnärer inom cirkus, dans och teater i flertalet av länets kommuner. För att främja samtida cirkus i Jönköpings län behöver nätverk byggas både regionalt, nationellt och internationellt.

Region Jönköpings län ska:

- etablera samtida cirkus genom att kartlägga konstnärer och spelplatser
- skapa produktionsmöjligheter för yrkesverksamma cirkuskonstnärer

Spelkultur

Spelkultur är ett samlingsnamn för estetiska uttryck och upplevelser som är kopplade till spel och spelande. Det är en kulturform - eller rättare sagt kulturformer - som vetter åt flera håll och ingår i hybrider med många olika konstarter. Inom den globala nöjesindustrin engagerar den digitala spelkulturen världskända skådespelare, musiker, manusförfattare, bildkonstnärer och grafiker. I andra ändan av spektrumet återfinns lajvrörelsen som i lokala föreningar, genom konsthantverk och hemslöjd, scenografi, författande och kostymmakande, återskapar miljöer i verkligheten hämtade från fantasin och historiska miljöer. Någonstans mittemellan skapar bordrollspelare nya världar och fantastiska historier genom ett sagoberättande som knyter an till urgamla myter och legender, medan figurspelarna utforskar beprövade skulpturtekniker i skapandet av sina figurer.

Spelande är motsatsen till passiv kulturkonsumtion. Det förutsätter alltid ett aktivt deltagande av spelarna själva. De är aldrig enbart producenter eller konsumenter, utan alltid både och: medskapare.

Enligt Statens Medieråd spelar hälften av alla barn mellan nio och arton år datorspel, men spelkulturen är inte begränsad till barn och unga. Den är också en stor och snabbt växande kulturindustri.

Jönköpings län är ett av landets starkaste inom spelkultur. I Jönköping samlar Dreamhack tiotusentals LANare. Flera kommuner satsar på e-sport och ”spelifiering” (gamification - användande av spelelement inom exempelvis pedagogik) inom skola och näringsliv. Länet har världens största datorspelsfestival två gånger om året, flera starka rollspelsföreningar, en stor cosplayfestival med besökare från hela landet, arrangerar SM i figurspel och har uppdaterade studieförbund som jobbar aktivt med folkbildning på området, samt regionala projekt som jobbar med spelkultur.

Genom sin blandning av global nöjesindustri och lokal föreningsverksamhet, hypermodern teknik och urgammalt sagoberättande, tidsslukande eskapism och gränsöverskridande samtidskonst, utgör spelkulturen en kulturpolitisk utmaning som Region Jönköpings län har beslutat sig för att anta.

Region Jönköpings län ska undersöka:

- hur en offentligt finansierad regional kulturpolitik kan stödja de initiativ inom länets spelkultur som syftar till demokratisk öppenhet, konstnärlig kvalitet och social relevans

Kulturpolitisk organisation, roller och uppdrag

Kulturpolitiken står inför komplexa utmaningar som kräver en tillitsfull samverkan där olika roller och funktioner samspelar för att nå kulturpolitiska mål. Samverkan är en ständig utvecklingsprocess som stärks genom kunskaps- och erfarenhetsutbyte, tydliggörande av roller och ansvarsfördelning samt en ökad medvetenhet om kulturpolitikens innehåll och betydelse.

Region Jönköpings län

Region Jönköpings län har en politisk organisation med regionfullmäktige, regionstyrelse och tre nämnder. Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet ansvarar för kulturpolitiska frågor, samt andra områden som har betydelse för hållbar och långsiktig regionutveckling.

Region Jönköpings län stöder kulturaktörer, institutioner, det fria professionella kulturlivet och folkbildning genom verksamhets- och projektbidrag samt arrangörsbidrag och stipendier. Med utgångspunkt i de kulturpolitiska målen initierar, samordnar och utvärderar Region Jönköpings län insatser för att utveckla kulturen i Jönköpings län. Region Jönköpings läns utvecklingsarbete av kulturen bedrivs av sektionen för kulturutveckling inom avdelningen Regional utveckling. Sektionen ingår i kultursamverkansmodellen. Utvecklingsarbetet bedrivs som ett processinriktat arbete tillsammans med kommunerna och med kulturlivets intressenter för att med ett regionalt perspektiv komplettera och stödja de kommunala insatserna.

Region Jönköpings län arbetar utifrån den kulturpolitiska principen om armlängds avstånd. Vid handläggning av projektansökningar som kräver konstnärliga bedömningar anlitas i möjligaste mån särskilda referenspersoner med expertkunskap. Vid politiska beslut om bidrag till kulturverksamheter tillämpas jävsreglerna.

Kommunerna

Kommunerna står för den största delen av kulturens resurser i länet och har det kulturpolitiska ansvaret för huvuddelen av den offentligt finansierade kulturverksamheten i länet. I kommunerna möter invånarna kulturen i sin vardag. Varje kommun beslutar om sina egna ambitionsnivåer och sina kulturpolitiska inriktningar.

Jönköpings län har 13 kommuner som organiserar sin kulturpolitik på olika sätt. De flesta kommunerna är relativt små befolkningsmässigt och har därmed också begränsade resurser för att bedriva det kulturpolitiska utvecklingsarbetet. Kommunens politiska organisation skiljer sig åt och i flertalet kommuner behandlas kulturpolitiska frågor i samma nämnder som fritids- och utbildningspolitiska frågor.

Region Jönköpings län och kommunerna verkar tillsammans för ett närmare samarbete såväl interkommunalt som mellan kommunerna och regionen. Genom att bedriva gemensamt utvecklingsarbete med utgångspunkt i parternas kulturpolitiska prioriteringar används kommunala, regionala och statliga resurser mer effektivt och parternas olika styrkor tas tillvara.

Verksamheter med stöd från Region Jönköpings län genom kultursamverkansmodellen:

- Smålands Musik och Teater, Region Jönköpings län
- Kulturutveckling, Region Jönköpings län (utvecklingsverksamhet inom film, dans, bild och form, hemslöjd, regionbibliotek och litteratur)
- Jönköpings läns museum

- Jönköpings läns folkrörelsearkiv
- Riksteatern Jönköpings län
- Vandalorum Museum för Konst och Design
- ShareMusic & Performing Arts (förutsatt att nämnden tar beslut innan planen antas)

Verksamheterna inom kultursamverkansmodellen har alla specifika uppdrag inom sitt område. Gemensamt för uppdragen är att:

- långsiktigt planera och agera enligt de nationella och regionala kulturpolitiska målen, kulturplanens prioriteringar samt regionens utvecklingsstrategi.
- tillämpa barnrättsperspektivet i verksamheten utifrån FN:s barnkonvention i ett systematiskt och utvecklingsinriktat arbete.
- utveckla strukturer för samråd med länets aktörer inom berört konst/bildningsområde

Samråd och samverkan

Samverkan och samråd är nödvändiga för att stärka utvecklingen i länet och ska ske med lokala, regionala, nationella och internationella parter. Strukturerna för samverkan och samarbete ska stärkas ytterligare under planperioden och utvecklas tillsammans med aktuella parter.

Samverkan mellan Region Jönköpings län och länets kommuner

Region Jönköpings län samverkar med länets kommuner genom processinriktat arbete i olika forum och med ett gemensamt fokus på utveckling som utgår från kommunernas olika styrkor och utmaningar. Genom kulturchefsnätverket sker samverkan mellan kommunerna och regionen för att gemensamt flytta fram kulturens positioner i länet. För den kommande kulturplanperioden kommer tre särskilda områden prioriteras:

- Bibliotekssamverkan
- Scenkonst i hela länet
- Kulturarv

På motsvarande sätt kommer den politiska nivån i Region Jönköpings län att bjuda in till dialogmöten med politiska företrädare för kommunerna.

Samråd mellan Region Jönköpings län och kulturlivet

Kontinuerliga dialoger mellan Region Jönköpings län och kulturlivet syftar till både uppföljning av arbetet med de kulturpolitiska målen och de särskilda uppdragen, fördjupad förståelse för varandras förutsättningar och utmaningar och att gemensamt utforska möjligheter till nya initiativ inom ramen för de kulturpolitiska prioriteringarna. Region Jönköpings län har i uppdrag att bjuda in till dialoger, men initiativ kan också komma från andra aktörer.

Samråd som specifikt avser den regionala kulturplanen ska ske enligt följande:

- samråd med de av regionen upprättade konst/bildningsområdesdialogerna eller motsvarande
- samråd med det fria professionella kulturlivet och intresseorganisationer

- samråd med folkbildningens organisationer
- samråd och samverkan med civilsamhället och det ideella kulturlivet
- samråd med barn och unga.

Interregional samverkan

Region Jönköpings län samverkar interregionalt inom olika projekt, processer och nätverk på både politisk nivå och mellan tjänstepersoner och andra aktörer. Samordning och samutnyttjande av kompetenser och resurser över regiongränserna kan öka förutsättningarna för att de kulturpolitiska målen uppnås. Befintliga, framgångsrika samarbeten ska fördjupas och nya initiativ är på väg att utvecklas.

Regionsamverkan Sydsverige

De sex regionerna inom Regionsamverkan Sydsverige - Region Blekinge, Region Halland, Region Jönköping, Region Kalmar län, Region Kronoberg och Region Skåne - verkar tillsammans för att utgöra en dynamisk bas för kulturell och regional utveckling. Bakgrunden är det sydsvenska kulturpolitiska positionspapper som regionerna antagit. När Sydsverige samverkar förbättras förutsättningarna för konstnärlig produktion och förnyelse. Samarbete över de administrativa gränserna möjliggör insatser som ingen region hade kunnat genomföra på egen hand. Inom Regionsamverkan Sydsverige finns gemensamma kulturpolitiska ambitioner för ett flertal konstområden och för att utveckla interregionala samverkansstrukturer. Ett enat Sydsverige skapar ett starkt kulturliv.

Samverkan mellan Region Jönköpings län och staten

Region Jönköpings län för årliga samtal med Kulturrådet kring utvecklingsområden, samt frågor om att utveckla och fördjupa dialoger om kultursamverkansmodellen. Myndigheten för kulturanalys och Kulturrådet förser Region Jönköpings län med kulturstatistik och uppföljning. Region Jönköpings län för dialog med andra nationella aktörer som Svenska Filminstitutet, Riksarkivet, Riksantikvarieämbetet, Kungliga biblioteket och Nämnden för hemslöjdsfrågor, för en nationell överblick inom respektive områden.
Region Jönköpings län ska samverka med Länsstyrelsen Jönköpings län i frågor gällande kulturmiljö, kulturarv, integration och andra gemensamma utvecklingsområden.

Implementering och revidering

Kulturplanen kompletteras med uppföljningsbara handlingsplaner utifrån regionala prioriteringar, samt uppdragsbeskrivningar för de verksamheter som ingår i kultursamverkansmodellen. I handlingsplaner, uppdrag och uppföljning ska jämställdhets-, barnrätts- och hållbarhetsperspektiv integreras, analyseras och synliggöras.

Handlingsplaner

För implementering och uppföljning av kulturplanen ska berörda verksamheter inom kultursamverkansmodellen utforma handlingsplaner för kulturpolitiska prioriteringar och verksamhetsområden.

Handlingsplanerna ska innehålla en övergripande analys och beskriva önskade förflyttningar inom området under planperioden. Handlingsplanerna utvecklas i samråd med relevanta aktörer så att verksamheter kan samverka och komplettera varandra. Handlingsplaner ska finnas tillgängliga för kommuner och kulturliv. Handlingsplanerna följs upp och revideras årligen och utgör det huvudsakliga underlaget för uppföljning av kulturplanen.

Handlingsplanerna ska också innehålla en beskrivning av de ekonomiska och organisatoriska möjligheterna för att nå de kulturpolitiska prioriteringarna.

Uppdragsbeskrivningar

Uppdragsbeskrivningar finns för de regionalt finansierade kulturverksamheterna (se sidan xx) inom kultursamverkansmodellen.

Uppdragen följer kulturplanen och innebär ett särskilt ansvar att långsiktigt planera och agera enligt de nationella och regionala kulturpolitiska målen, den regionala utvecklingsstrategin samt kulturplanens prioriteringar.

Uppdragen följs upp årligen i dialog med ansvariga politiker och tjänstepersoner från Region Jönköpings län.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering fokuserar dels på de kulturpolitiska prioriteringarna genom uppföljning av handlingsplaner och bidrag till regionala verksamheter inom kultursamverkansmodellen och dels på mer långsiktiga kulturpolitiska effekter.

Uppföljning av verksamheter inom kultursamverkansmodellen

Region Jönköpings län är i egenskap av mottagare av det statliga stödet ansvarig för uppföljning av bidragen till de regionala kulturverksamheterna. Uppföljningen ska vara ett stöd i dialogen mellan stat, län, kommuner och andra aktörer inom kulturområdet. Region Jönköpings län rapporterar årligen till Kulturrådet via de framtagna riktlinjerna för kvantitativ och kvalitativ uppföljning. Kulturdatabasen är ett verktyg för insamling av kvantitativ data, som har standardiserade kriterier för kulturstatistik och kan utgöra en plattform för att jämföra både regional och nationell statistik.

Uppföljning av invånarperspektivet

Genom regionala undersökningar om kulturvanor får nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet ökade insikter i invånarnas eget kulturskapande och hur de använder sig av kulturlivet. Region Jönköpings län genomförde 2022 i samarbete med SOM-institutet en omfattande kulturvaneundersökning och strävar efter att genomföra detta regelbundet. Genom Folkhälsoenkät Ung kompletteras bilden av barns och ungas kulturvanor.

Utvärdering av kulturpolitiska effekter

De långsiktiga effekterna av den regionala kulturpolitiken kan utläsas ur de resultat som den löpande uppföljningen av handlingsplaner visar. Det kommer även att krävas ytterligare kvalificerade analyser.

Region Jönköpings län bör skaffa sig en mer samlad bild av de kulturpolitiska effekterna på längre sikt genom ett nära samarbete med kulturpolitisk och annan samhällsforskning.

Resultaten kan komma att återkopplas genom seminarier och dialog med invånare och företrädare för kommuner och kulturverksamheter.

Dialogprocess

För att en regional kulturplan ska kännas angelägen för alla inblandade aktörer och utgöra en färdplan för att nå kulturpolitiska mål, behöver den vara förankrad och utgå från en relevant analys. Utformningen av Regional kulturplan 2023-2025 Jönköpings län har skett i samverkan mellan förvaltning och politik på både kommunal och regional nivå, och i samråd med civilsamhälle, det fria kulturlivet och kulturinstitutioner. En styrgrupp bestående av regional utvecklingsdirektör, regional kulturutvecklingschef, kulturstrateg och kommunikatör har ansvarat för arbetet och gett Nätverkstan i uppdrag att processleda, bistå med analys och språkligt utforma denna kulturplan.

Dialog med fria kulturlivet

För att få en fördjupad inblick i olika konst- och kulturområdens förutsättningar, utmaningar och möjligheter har dialoger genomförts inom mer specifika områden: 1) teater, dans, samtida cirkus och opera, 2) film, medie- och informationskunskap och spelkultur, 3) arkiv, museum, kulturmiljö, natur- och kulturarv, 4) bildning, litteratur och yttrandefrihet 5) bild och form, hemslöjd och gestaltad livsmiljö, 6) musik, 7) dialog för dem som inte hade möjlighet att delta på dagtid, alla områden, 8) dialog med unga.
Fokus under dessa dialoger var att lyssna in civilsamhället och det fria kulturlivet, men även tjänstepersoner, representanter från kulturorganisationer och politiker deltog. Dialogerna med konst- och kulturliv samlade ca 120 deltagare. Dialogerna kompletterades sedan med fördjupade intervjuer med Smålands Musik och Teater och Unga Spira, regional kulturskolesamordnare från Värnamo, ansvarig för minoritetsfrågor i Gislaveds kommun, Riksteatern Jönköpings län och Jönköpings läns folkrörelsearkiv.

Dialog med kommuner

Genom workshop och dialog med politiker, tjänstepersoner och förvaltningschefer på regional och kommunal nivå diskuterades kulturpolitikens roll och syfte, de nationella och regionala kulturpolitiska målen samt prioriteringar för den kommande planperioden. I en process med sammanlagt tre träffar utbyttes kunskap, erfarenhet och perspektiv. Ett viktigt underlag för dessa dialoger var sammanställningen av alla dialoger som förts med civilsamhälle, det fria kulturlivet, institutioner och barn och unga. Särskilda dialoger har också ägt rum med nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitets kulturutskott och sektionen för kulturutveckling inom förvaltningen för regional utveckling.

En samverkansgrupp kvalitetssäkrade processen och utgjorde ett viktigt dialogstöd tack vare mångfalden av perspektiv, kunskaper och erfarenheter de medverkande personerna förde med sig in i arbetet. Gruppen, som alla representerade och talade för en större organisation, intressen eller målgrupp, bestod av Cajsa Löf, kulturstrateg, Region Jönköpings län; David Norrfjärd, kultur- och fritidschef, Vaggeryds kommun; Stewe Jonsson, kultur- och fritidschef, Vetlanda kommun; Johan Gärskog, Jönköpings läns museum; Niclas Flink, kulturutvecklare, Region Jönköpings län; Lena Bohman, Regional Utveckling, Region Jönköpings län; Johanna Billvén, Regionbiblioteket, Region Jönköpings län; Carl Ljungman, KLYS; Carl-Johan Sanglert, Länsstyrelsen; Lisbeth Lindholm Vatras, Ideell Kulturallians; Eva Karlsson, Folkets Hus och Parker; Ellen Lundkvist, MUCF.

Underlag för denna kulturplan är även de årliga kulturforum som Region Jönköpings län arrangerar. Dialoger genomförs också årligen inom konstområdena bild och form, dans, hemslöjd och film, vilket ger en lägesbild som ligger till grund för prioriteringar och utvecklingsområden.

Remissinstanser

Remissbehandling Regional kulturplan 2023-2025 Jönköpings län

Bakgrund och information

I förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet, står det att en region får fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet om en regional kulturplan har upprättats av regionen och kulturplanen överensstämmer med ovan nämnda förordning och de föreskrifter som meddelas med stöd av denna. Planen ska avse tre år, om det inte finns särskilda skäl för annat (§6). Fördelningen av statsbidraget ska bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås samt ge ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer (§4).

En region ansvarar för att den regionala kulturplanen utarbetas i samverkan med länets kommuner och efter samråd med länets professionella kulturliv och det civila samhället. Med kulturplanen som grund beslutar Statens kulturråd om det statsbidrag som regionen ska fördela. Förordning (2019:1082) (§7).

Region Jönköpings län har tagit fram Regional kulturplan 2023-2025 Jönköpings län i dialog med länets alla kommuner, civilsamhället, det professionella kulturlivet, ideella föreningar, nationella och regionala intresseorganisationer, tjänstepersoner inom kultursamverkansmodellen, kultur- och förvaltningschefer, samt regionala och kommunala politiker.

Synpunkter på förslaget

Ni inbjuds härmed att yttra er över förslag till Regional kulturplan 2023-2025 Jönköpings län.
Remissperioden startar 31 mars 2022 och pågår fram till 1 juni 2022. Därefter fastställer Regionfullmäktige Regional kulturplan 2023-2025 Jönköpings län. Vi ser fram emot synpunkter och tackar för ert engagemang.

Remissförslaget finns på: www.rjl.se
Av miljöskäl undviker vi pappersutskick.

Viktigt vid remissvar:
Remissvar skickas digitalt till e-postadress: regionen@rjl.se
Ange diarienummer: RJL 2022/525
Remissvaren ska ha kommit in senast 1 juni 2022.

Frågor under remisstiden besvaras av: cajsa.lof@rjl.se 072-225 14 80

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Magnus Jonsson
Kulturutvecklingschef

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Anslag till krisresidens för ukrainska kulturarbetare

Förslag till beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

- Godkänner tillfälliga medel för krisresidens för ukrainska kulturarbetare till en summa av 328 000 kr.

Sammanfattning

Region Jönköpings län ska stå upp för yttrandefrihet och mänskliga rättigheter. Sektionen för kulturutveckling vill skapa krisresidens för ukrainska konstnärer, genom en nationell samverkan inom nätverket SWAN. Fem residensplatser har identifierats i vårt län och en ekonomisk tillskjutning på 328 000 kr behövs för genomförande.

Information i ärendet

I Sverige finns det sedan förra året ett nationellt nätverk för konstnärliga residenser kallat SWAN (Swedish Artist Residency Network). Efter Rysslands invasion av Ukraina blev SWAN uppvaktat av nationella nätverk inom kulturområdet, Statens konstråd, Konstnärsnämnden, Kulturrådet och Postkodslotteriet med förfrågan om det gick att skapa krisresidenser åt kulturarbetare från Ukraina. Sedan dess har tre nationella möten arrangerats med samtliga regioner och andra aktörer för att samordna alla insatser och ta fram en hållbar hantering av residensansökningar. Sektionen för kulturutveckling, Region Jönköpings län, har medverkat på dessa.

Modellen som tagits fram bygger på att alla krisresidenser registreras hos SWAN som sedan förmedlar platserna till den internationella organisationen Artists at risk. De kommer sedermera matcha kulturarbetare från Ukraina med residenserna. Detta för att undvika att kulturarbetarna ska behöva skicka ansökningar till alla residenser samt för att säkerställa att matchningen motsvarar båda parters förväntan. En allmän rekommendation till arrangörerna är att residenserna bör vara 6 månader eller mer eftersom personerna lämnat ett krigsområde och behöver en viss tid för att kunna ställa om sig. Det är även viktigt att koppla ett värdskap

till varje residens för att stärka utbytet mellan den vistande kulturarbetaren och det lokala kulturlivet.
Dessa krisresidens skiljer sig från fristadsvistelserna (som Region Jönköpings läns Fristadsprogram) i bemärkelsen att personerna som kommer från Ukraina inte flyr från sin regim, utan från ett krig. Det skiljer sig också i den bemärkelse att en fristadskonstnär har ett stipendium i två år, medan detta krisresidens planeras att pågå i 6 månader. Krisresidens skiljer sig även från vanliga konstresidenser i bemärkelsen att personerna som kommer kan vara traumatiserade och det kan därför vara svårt att ställa krav på motprestationer, såsom brukligt i vanliga residens.
Sedan EU aktiverat massflyktingsdirektivet underlättar mottagandet av kulturarbetare från Ukraina då de har full rätt att vara yrkesverksamma under sin residensvistelse.

I vårt län för vi idag samtal med fyra olika kommuner och aktörer. Krisresidens förutsätter att de sker i samverkan mellan fastighetsägare, institution/organisation och Region Jönköpings län. Fastighetsägare (kommunal eller privat) upplåter boendet, institutionerna/organisationerna ansvarar för värdskapet och Region Jönköpings län ansvarar för månadsarvodet åt residenterna. Nätverk och sammanhang är avgörande för hur residenterna tas emot och upplever tiden i vårt län.

Planen är att ha krisresidens på följande platser (men kan komma att förändras):
- Tranås: två residens varav en konstnär och en författare. Kultivera står för värdskapet.
- Nässjö: ett residens åt en fotograf eller keramiker. Sörängen står för värdskapet.
- Jönköping: ett residens åt en författare eller journalist. Litteraturens hus står för värdskapet.
- Värnamo: ett residens åt en designer. Vandalorum står för värdskapet.

Månadsarvodet bör vara motsvarande det som fristadsförfattarna erhåller dvs. 10 000 kr plus telefonabonnemang och internet för ensamkommande, och 14 000 kr plus telefonabonnemang och internet för de som kommer med barn. Sektionen för kulturutveckling kan avsätta 70 000 kr för dessa krisresidens, men behöver 328 000 kr till för att kunna genomföra de residens som angivits ovan. Arbetsinsatsen görs inom ordinarie tjänster hos sektionen för kulturutveckling.

Flera regioner har redan antagit extra medel för upprättande av krisresidenser däribland Norrbotten som avsatt 300 000 kr och Västra Götalandsregionen 1 miljon.

Beslutsunderlag

- Missiv/Tjänsteskrivelse daterad 2022-03-23

Beslut skickas till

Regional utveckling- Sektionen för kulturutveckling

REGIONLEDNINGSKONTORET

Karin Hermansson
Regional utvecklingsdirektör

Magnus Jonsson
Kulturutvecklingschef